Ա Զ Դ Ա Գ Ի Ր

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷԿՈՆՈՄԻԿԱՅԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԲԱՆԿ»
ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

թողարկողի անվանումը

ՀՀ, ք. Երևան, Ամիրյան 23/1, հեռ. (+374 10) 510 910, ֆաքս (+374 10) 538 904, էլ. փոստ bank@aeb.am

արժեթղթերի դասը (տեսակը)՝	սովորական բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ)
արժեթղթերի ձևը՝	ոչ փաստաթղթային
արժեթղթերի քանակը՝	44,700 հատ
արժեթղթերի անվանական արժեքը (արժույթը)՝	10,400 ՀՀ դրամ
արժեթղթերի ընդհանուր անվանական արժեքը՝	464,880,000 ՀՀ դրամ

ՏԵՂԱԲԱՇԽՈՂ՝ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ

ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԿՈՂՄԻՑ ԱԶԴԱԳՐԻ ԳՐԱՆՑՈՒՄԸ ՉԻ ՀԱՎԱՍՏՈՒՄ ՆԵՐԴՐՄԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԱԾ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՃՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՄ ԻՍԿՈՒԹՅՈՒՆԸ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

		Էջ
	ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԱՆՁԻՆՔ	**4**
Բաժին 1.	**ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹ**	**6**
1	Տեղեկատվություն Բանկի և Բանկի գործունեության վերաբերյալ	6
2	Բանկին և արժեթղթերին առնչվող ռիսկերի համառոտ նկարագիրը	10
3	Բանկի տնտեսական գործունեության զարգացման և ֆինանսական վիճակի փոփոխության միտումները	11
4	Բանկի աուդիտն իրականացնող անձի և խորհրդատուների ինքնության մասին համառոտ տեղեկություններ	12
5	Բանկի կառավարման մարմնի անդամները, աշխատակիցները և խոշոր բաժնետերերը	12
6	Առաջարկվող կամ կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլտվության համար նախատեսված արժեթղթերի հիմնական վիճակագրական տվյալները	14
7	Արժեթղթերի առաջարկի համակողմանի նկարագիրը	14
8	Այլ էական տեղեկություններ ըստ բանկի հայեցողության, որոնք նշված չեն նախորդ կետերում	14
9	Ամփոփ ֆինանսական տվյալներ	15
Բաժին 2.	**ԹՈՂԱՐԿՎՈՂ ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ**	**17**
1	Ռիսկային գործոններ	17
2	Հիմնական տեղեկատվություն	18
3	Տեղեկատվություն կապված առաջարկվող արժեթղթերի հետ	19
4	Առաջարկի ժամկետները և պայմանները	28
5	Առևտրին թույլտվությունը և առևտրի կազմակերպումը	33
6	Վաճառող բաժնետերերը	34
7	Թողարկման և առաջարկի ծախսերը	34
8	Լրացուցիչ տեղեկատվություն	34
Բաժին 3.	**ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐ ԹՈՂԱՐԿՈՂԻ ՄԱՍԻՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ**	**35**
1	Անկախ աուդիտորները	35
2	Ռիսկային գործոններ	35
3	Տեղեկատվություն Բանկի մասին	39
4	Բիզնեսի նկարագիրը	46
5	Բանկի խմբի կառուցվածքը	53
6	Բանկի հիմնական միջոցները	54
7	Բանկի կապիտալ ռեսուրսները (պասիվները)	54
8	Հետազոտական աշխատանքները և զարգացման ուղղությունները	56
9	Արտոնագրերը և լիցենզիաները	56
10	Զարգացման վերջին միտումները	56
11	Շահույթի կանխատեսումը կամ գնահատումը	57
12	Բանկի կառավարման մարմինները և կառավարման մարմինների անդամները	59
13	Վարձատրությունները և պարգևավճարները	70
14	Կառավարման մարմինների գործունեությունը	70

15	Աշխատակիցները	73
16	Խոշոր բաժնետերերը և հսկող անձինք	74
17	Փոխկապակցված անձանց հետ գործարքները	75
18	Տեղեկատվություն Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների, ֆինանսական վիճակի, եկամուտների և ծախսերի մասին	77
19	Լրացուցիչ տեղեկատվություն	78
20	Էական պայմանագրերը	84
21	Փորձագետի, գնահատողի, խորհրդատուի կամ հաշվապահի մասնագիտական կարծիքը և երրորդ անձանցից վերցված տեղեկատվությունը	85
22	Այլ տեղեկատվություն	85
23	Մասնակցությունն այլ անձանց կապիտալում	85
	Հավելված	86

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԱՆՁԻՆՔ

Մենք՝ ստորագրող անձինք, հավաստիացնում ենք, որ գործադրել ենք բոլոր ողջամիտ ջանքերը, որպեսզի պարզենք ազդագրում ներառված տեղեկությունների ճշգրիտ և լիարժեք լինելը: Ըստ այդմ, մենք հավաստիացնում ենք, որ մեր լավագույն տեղեկացվածության համաձայն ազդագրում ներառված տեղեկությունները ճշգրիտ և լիարժեք են, չեն պարունակում բացթողումներ, որոնք կարող են խեղաթյուրել ազդագրի բովանդակությունը:

Ստորագրող անձինք՝

(անուն, ազգանուն)	(պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Սարիբեկ Սուքիասյան	Խորհրդի նախագահ		03.07.2020թ.
Ռուբեն Հայրապետյան	Խորհրդի նախագահի տեղակալ		03.07.2020թ.
Լուիզա Պետրոսյան	Խորհրդի անդամ, խորհրդի քարտուղար		03.07.2020թ.
Արամ Մելիքյան	Խորհրդի անդամ		03.07.2020թ.
Վահագն Խաչատրյան	Խորհրդի անդամ		
Պեր Ֆիշեր	Խորհրդի անդամ		
Արամ Խաչատրյան	Վարչության նախագահ, Գործադիր տնօրեն		03.07.2020թ.
Արտակ Առաքելյան	Վարչության նախագահի տեղակալ, Գործադիր տնօրենի տեղակալ-գանձապետ		03.07.2020թ.
Օնիկ Չիչյան	Վարչության նախագահի տեղակալ, Կորպորատիվ և մանրածախ բիզնեսի գծով տնօրենի տեղակալ		03.07.2020թ.
Ռուբեն Բաղայան	Վարչության նախագահի տեղակալ, Գործառնական գծով տնօրենի տեղակալ		03.07.2020թ.

(անուն, ազգանուն)	(պաշտոն)	(ստորագրություն)	(ամսաթիվ)
Աստղիկ Մանրիկյան (անուն, ազգանուն)	Վարչության նախագահի տեղակալ, Միջազգային և զարգացման գծով տնօրենի տեղակալ (պաշտոն)	(ստորագրություն)	03.07.2020թ. (ամսաթիվ)
Արփինե Փիլոսյան (անուն, ազգանուն)	Վարչության նախագահի տեղակալ, Տեխնոլոգիաների և անվտանգության գծով տնօրենի տեղակալ (պաշտոն)	(ստորագրություն)	03.07.2020թ. (ամսաթիվ)
Միքայել Պողոսյան (անուն, ազգանուն)	Վարչության անդամ, Գլխավոր հաշվապահ (պաշտոն)	(ստորագրություն)	03.07.2020թ. (ամսաթիվ)
Հայկ Ավետիսյան (անուն, ազգանուն)	Վարչության անդամ, Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության պետ (պաշտոն)	(ստորագրություն)	03.07.2020թ. (ամսաթիվ)
Վրեժ Ջհանգիրյան (անուն, ազգանուն)	Վարչության անդամ, Իրավաբանական վարչության պետ (պաշտոն)	(ստորագրություն)	03.07.2020թ. (ամսաթիվ)

Ստորագրությունները վավերացնում եմ՝

Արամ Խաչատրյան (անուն, ազգանուն)	Վարչության նախագահ, Գործադիր տնօրեն (պաշտոն)	(ստորագրություն)	03.07.2020թ. (ամսաթիվ)

Կ.Տ.

ԲԱԺԻՆ 1. ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹ

Ամփոփաթերթը դիտվում է որպես Ազդագրի ներածական համառոտ նկարագրություն և առաջարկվող բաժնետոմսերում ներդրում անելու վերաբերյալ ներդրողի որոշումը պետք է հիմնված լինի ամբողջական Ազդագրի վրա:

Ամփոփաթերթում պարունակվող տեղեկատվության համար պատասխանատու անձը պատասխանատվություն է կրում ամփոփաթերթում պարունակվող տեղեկատվության ոչ ամբողջական կամ ապակողմնորոշիչ լինելու համար միայն այն դեպքում, եթե այն ոչ ամբողջական կամ ապակողմնորոշիչ է Ազդագրի մյուս մասերի հետ դիտարկելու դեպքում:

Ներդրողը կարող է ձեռք բերել Ազդագիրը և Ազդագրին կից ներկայացվող փաստաթղթերը փաստաթղթային տարբերակով Բանկի գլխավոր գրասենյակում և մասնաճյուղերում, իսկ էլեկտրոնային տարբերակով՝ Բանկի ինտերնետային էջում՝ www.aeb.am:

Սույն Ազդագրում ներկայացված անձանց անձնական տվյալները ներկայացված են այդ անձանց համաձայնությամբ:

1. Տեղեկատվություն Բանկի և Բանկի գործունեության վերաբերյալ

1.1. Բանկի լրիվ ֆիրմային անվանումն է

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷԿՈՆՈՄԻԿԱՅԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Բանկի կրճատ ֆիրմային անվանումն է

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ

1.2. Բանկի կազմակերպական-իրավական ձևը՝ բաց բաժնետրիրական ընկերություն:

1.3. Բանկի պետական գրանցման վայրն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Ամիրյան 23/1, գրանցման համարը՝ 1:

1.4. Բանկի գտնվելու վայրն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Ամիրյան 23/1,

1.5. Կապի միջոցները՝

հեռ. (+374 10) 510 910

ֆաքս (+374 10) 538 904

էլ. փոստ bank@aeb.am

ինտերնետային կայք www.aeb.am

Բանկի հիմնադրման երկիրը՝ Հայաստանի Հանրապետություն:

1.6. Բանկին առնչվող և բաժնետոմսերում ներդրումների հետ կապված հարցերի դեպքում ներդրողները կարող են կապնվել «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության պետ Հ. Ավետիսյանի հետ հետևյալ հեռախոսահամարով՝ (+374 10) 510 976:

1.7. Թողարկողի համառոտ պատմությունը.

Բանկը (նախկին ԽՍՀՄ Բնակսոցբանկի հայկական հանրապետական բանկ) ՀՀ պետական բանկերից առաջինն է վերակազմավորվել բաժնետիրական բանկի:

1991թ. փետրվարի 14-ին ՀՀ Մինիստրների խորհրդի №115 որոշմամբ ԽՍՀՄ Բնակսոցբանկի հայկական հանրապետական բանկի հիման վրա ստեղծվել է Հայաստանի Հանրապետության պետական ակցիոներական կոմերցիոն բանկը (Հայպետկոմբանկ):

1992թ. նոյեմբերի 16-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է բանկային գործառնություններ իրականացնելու №1 լիցենզիա:

1993թ. դեկտեմբերի 28-ին ՀՀ ԿԲ վարչության նսիտի որոշմամբ (արձանագրություն №40) Հայպետկոմբանկը վերագրանցվել է Հայաստանի էկոնոմիկայի զարգացման բաժնետիրական բանկի (Հայէկոնոմբանկ) (գրանցում՝ Թիվ 1/35)՝ ստանալով Թիվ 1/35 բանկային գործառնությունների իրականացման Արտոնագիր:

2002թ. Բանկի բաժնետոմսերը ցուցակվել են «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ-ի «B» հարթակում:

2004թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի ու ՎԶԵԲ-ի միջև կնքվեց պայմանագիր, որով սկսվեց Բանկի կանոնադրական կապիտալում ՎԶԵԲ-ի մասնակցության գործընթացը, որի արդյունքում ՎԶԵԲ-ի մասնակցությունը Բանկի կանոնադրական կապիտալում կազմել է 25%+1 բաժնետոմս:

2007թ. Փետրվարին Moody's Investors Service միջազգային վարկանիշային ընկերությունը ՀՀ բանկային համակարգում առաջին անգամ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն շնորհեց ֆինանսական կայունության E+ և երկարաժամկետ ՀՀ դրամով ու արտարժույթով ավանդների B1 վարկանիշներ, երկուսն էլ Stable Outlook-ով (կայուն հեռանկար):

2013թ. Բանկը ստացել է ISO/IEC 27001:2005 (Տեղեկատվության անվտանգության կառավարման համակարգ) հավաստագիր:

2014 թվականի դեկտեմբերի 3-ին ՎԶԵԲ-ը, Սուքիասյան եղբայրները եւ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն կնքել են բաժնտոմսերի գնման պայմանագիր, որով ՎԶԵԲ-ը համաձայնել է վաճառել իր 233,335 սովորական բաժնետոմսերը հինգ հավասար մասնաբաժիններով (46,667 ամեն տրանշ) հինգ տարվա ընթացքում՝ սկսած 2014 թվականի դեկտեմբերից մինչև 2019-ի մարտի 2-ը:

2015 թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի և Ղազախստանի «ԲՏԱ բանկ» ՓԲԸ-ի ղեկավարների միջև ստորագրվեց երկու բանկերի միացման հուշագիր՝ ՀՀ-ում գրանցված և գործունեություն իրականացնող «ԲՏԱ բանկ» ՓԲԸ-ն «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին միացնելու նպատակով:

2016թ. ՀՀ ԿԲ որոշման համաձայն «ԲՏԱ Բանկ» ՓԲԸ-ն միացավ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին, որի արդյունքում «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի կապիտալն ավելացավ 5,294,232 հազ. դրամով, իսկ մասնաճյուղային ցանցը՝ 6 մասնաճյուղով:

2018թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի էմիսիոն եկամուտներից՝ 33,438,300 դրամ, չբաշխված շահույթից՝ 2,524,160,700 դրամ և Գլխավոր պահուստից՝ 3,000,000,000 դրամ ուղղվեց կանոնադրական կապիտալի ավելացմանը, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 22,266,343,200 դրամ և դրա հաշվին 3,000 դրամի չափով ավելացավ մեկ սովորական բաժնետոմսի անվանական արժեքը՝ 7,400 դրամից դառնալով 10,400 դրամ:

2019թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի Կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 3,369,000.0 հազ. դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 25,635,343,200 դրամ: «Moody's Investors Service» միջազգային վարկանիշային ընկերությունը բարելավեց «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին շնորհած վարկանիշները՝ սահմանելով երկարաժամկետ գործընկերոջ ռիսկի վարկանիշը՝ **Ba3**, երկարաժամկետ/կարճաժամկետ ավանդի վարկանիշը՝ **B1/NP**, հեռանկարը՝ **կայուն**:

2020թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի Կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 320,320.0 հազ. դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը 31.03.2020թ. դրությամբ կազմել է 25,955,663,200 դրամ:

Բանկին տրված լիցենզիաները և արտոնագրերն անժամկետ են:

1.8. Բանկի ռազմավարությունը

Բանկի ռազմավարական թիրախը՝ որպես ունիվերսալ կառույց շարունակական զարգացման ապահովումն է՝ մատուցելով հաճախորդներին միջազգային չափանիշներին համապատասխան բանկային ծառայություններ, ապահովելով Բանկի հաճախորդների և բաժնետերերի շահերի պաշտպանվածությունը:

Նախատեսելով զարգացման բոլոր ոլորտների թե՛ քանակական, թե՛ որակական աճ, շարունակվելու է մեծ ուշադրություն դարձվել ռիսկերի կառավարման համակարգի, ներքին հսկողության համակարգի, ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի, կորպորատիվ կառավարման արժեքների զարգացմանը, բանկային ծառայությունների մատուցման տեխնոլոգիաների կատարելագործմանը, միջազգային գործառնությունների, ինչպես նաև միջազգային ֆինանսավարկային կառույցների հետ համագործակցության ընդլայնմանը:

Բանկի ռազմավարության հիմնական խնդիրները բխում են բանկի ֆինանսական քաղաքականության գլխավոր խնդիրներից՝ պահպանել և ավելացնել բանկի ընդհանուր կապիտալը, ապահովել բանկի կայուն իրացվելիությունը, արդյունավետ կառավարելով բանկի ֆինանսական միջոցները, ապահովել եկամուտների այնպիսի մակարդակ, որը թույլ կտա ոչ միայն փոխհատուցել անհրաժեշտ ծախսերը, այլ նաև ձևավորել բավարար պահուստներ՝ լուծելով բանկի կապիտալիզացիայի խնդիրները:

Բանկն իր առաքելությունը տեսնում է որպես միջազգային չափանիշներով ռիսկերի կառավարման գործուն համակարգով, առաջընթաց տեխնոլոգիաներով զարգացող, օրինապաշտ, թափանցիկ կառույցի զարգացում, որը իր գործունեությամբ նպաստում է ոչ միայն ՀՀ բանկային համակարգի կայունությանը, այլև երկրի տնտեսության զարգացմանը:

1.9. Բանկի կանոնադրական կապիտալը և վերջինիս կառուցվածքը

Բանկի փաստացի համալրված կանոնադրական հիմնադրամի չափը կազմում է 25,955,663,200 ՀՀ դրամ, որը ներառում է 1,883,333 սովորական բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը 10,400 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով և 424,600 արտոնյալ բաժնետոմս յուրաքանչյուրը 15,000 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով:

Բանկի հայտարարած տեղաբաշխման ենթակա սովորական բաժնետոմսերի քանակը կազմում է 2,000,000 (երկու միլիոն) սովորական բաժնետոմսեր՝ յուրաքանչյուրը 10,400 (յոթ հազար չորս հարյուր) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով:

Բանկի հայտարարած տեղաբաշխման ենթակա արտոնյալ բաժնետոմսերի քանակը կազմում է 228,479 (երկու հարյուր քսանութ հազար չորս հարյուր յոթանասունինը) հատ հաստատագրված շահութաբաժնով արտոնյալ բաժնետոմսեր՝ յուրաքանչյուրը 15,000 (տասնհինգ հազար) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով, յուրաքանչյուրի լուծարային արժեքը անվանական արժեքի չափով, յուրաքանչյուրի համար դրա անվանական արժեքի նկատմամբ տարեկան 14 (տասնչորս) տոկոս վճարվող շահութաբաժնի չափով:

31.03.2020թ. դրությամբ բաժնետերերի կողմից վճարված է կանոնադրական կապիտալի 100%-ը:

31.03.2020թ. դրությամբ Բանկի սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերի քանակը կազմում է 4,642 բաժնետեր:

1.10. Բանկի բիզնեսի նկարագիրը (մատուցված ծառայությունները)

<u>Համաձայն Բանկի կանոնադրության.</u>

Բանկը կարող է իրականացնել ՀՀ օրենքներով և այլ իրավական ակտերով սահմանված բոլոր ֆինանսական գործառնությունները:

31.12.2019թ. դրությամբ Բանկը թղթակցային հաշիվներ ունի տեղական և միջազգային 17 բանկերում:

Բանկն անդամակցում է հետևյալ միջազգային արագ դրամական փոխանցումների համակարգերին՝ «MoneyGram», «Ria Money Transfers», «IntelExpress», «Unistream», «Converse Transfer», «Golden Money Transfer», «MoneyTun» և «Faster»:

1.11. Բանկի կազմակերպական կառուցվածքը ներկայացվում է ստորև.

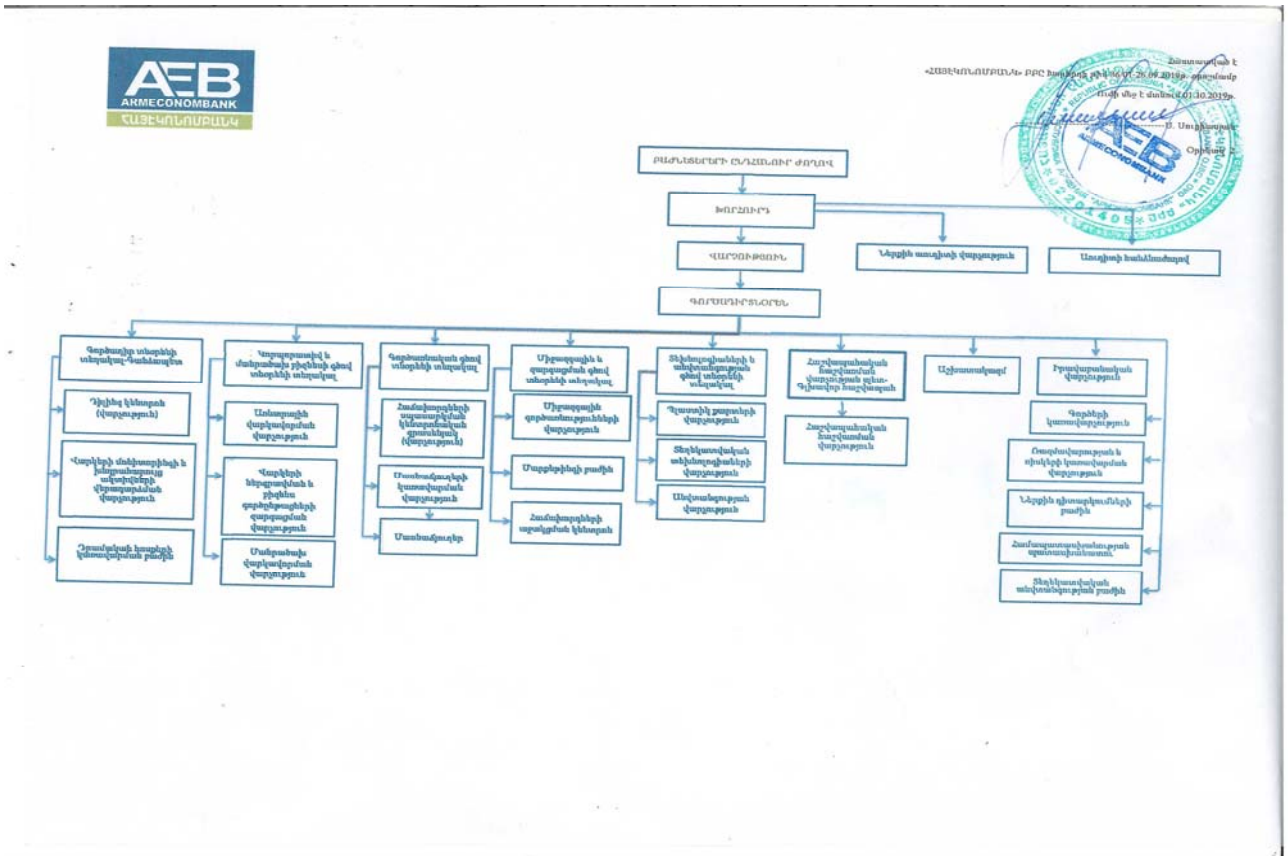

Ազդագրի ներկայացման պահի դրությամբ Բանկն ունի 52 մասնաճյուղ, որոնցից 51-ը՝ ՀՀ տարածքում և 1-ը՝ ԼՂՀ-ում՝ Ստեփանակերտ քաղաքում:

1.12. Բանկի տրամադրության տակ եղած ակտիվների համարժեքությունը և պիտանելիությունը.

հազ. դրամ

№	Ցուցանիշի անվանումը	31.12.2019	31.12.2018	31.12.2017
1	Ակտիվներ, այդ թվում՝	280,682,526	221,697,397	190,802,799
2	Եկամտաբեր ակտիվներ	254,156,572	199,311,211	149,973,255
3	Հաճախորդներին տրված վարկեր	176,106,613	133,629,775	104,216,558
4	Պահանջներ ֆինանսական կազմակեր-պությունների նկատմամբ	14,189,783	13,175,950	13,030,610
5	Ներդրումային արժեթղթեր	25,506,921	19,752,226	2,036,091
6	Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	44,050,205	38,158,045	35,824,831
7	Կանխիկ դրամական միջոցներ	14,566,281	9,304,956	9,437,455
8	Աճանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	7,522	17,468	0
9	Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	6,222,111	3,882,703	4,296,862

10	Եկամտաբեր ակտիվների տեսակարար կշիռը (%)	90.55%	89.90%	78.60%

Արժեզրկված (չաշխատող) վարկերի վերաբերյալ մանրամասն տեղեկատվությունը ներկայացված է Բանկի հրապարակվող հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում (Ծանոթագրություն 20 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ):

2. Բանկին և արժեթղթերին առնչվող ռիսկերի համառոտ նկարագիրը

2.1. Ռիսկերի կառավարման գործընթացը բաղկացած է հետևյալ փուլերից՝ Բանկի գործունեության ընթացքում հնարավոր ռիսկերի նույնականացում, գնահատում, հսկողություն, հաղորդակցում-հաշվետվություն և գնահատված ռիսկերին արձագանքում: Ընդ որում ռիսկերին արձագանքման փուլն իրականացվում է ռիսկից խուսափման, ռիսկի նվազեցման, ռիսկի ընդունման կամ ռիսկի փոխանցման տարբերակներով:

Համաձայն ««ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ ռիսկերի կառավարման քաղաքականության» պահանջների, հաշվի առնելով Բանկային վերահսկողության բազելյան կոմիտեի և GARP-ի (Generally Accepted Risk Principles) ռիսկերի կառավարման սկզբունքները՝ բանկում մշակվել և ներդրվել են հետևյալ հիմնական ռիսկատեսակների գնահատման և կառավարման մոդելները.

- վարկային ռիսկ,
- շուկայական ռիսկ
  - ✓ տոկոսադրույքների փոփոխման ռիսկ,
  - ✓ արտարժութային ռիսկ,
  - ✓ գնային ռիսկ,
- իրացվելիության ռիսկ,
- գործառնական ռիսկ,
- Համբավի ռիսկ,
- Վարակի ռիսկ,
- Ռազմավարական ռիսկ,
- Օրենսդրական, նորմատիվային դաշտի փոփոխության ռիսկ,
- Երկրի ընդհանուր և տնտեսական միջավայրի ռիսկ:

Բանկին առնչվող ռիսկերի վերաբերյալ տեղեկատվությունն առավել մանրամասն ներկայացված է սույն Ազդագրի Բաժին 3-ի («Բաժնետոմսեր թողարկողի մասին տեղեկատվություն») 2-րդ կետում («Ռիսկային գործոններ»):

2.2. Բաժնետոմսերում ներդրումները կապված են որոշակի հավանական ռիսկերի հետ, ուստի ներդրում կատարելու վերաբերյալ որոշում ընդունելուց առաջ ներդրողները պետք է մանրակրկիտ ուսումնասիրեն և վերլուծեն ներդրման հետ կապված և Ազդագրում բացահայտված հավանական ռիսկերը, ինչպես նաև ներկայացված այլ տեղեկատվությունը: Անհրաժեշտ է, այնուամենայնիվ, հաշվի առնել նաև այն հանգամանքը, որ Ազդագրում ներկայացված հնարավոր ռիսկերի ցանկը սպառիչ չէ և հավանական է նաև անկանխատեսելի բնույթի որոշակի այլ ռիսկերի առաջացումը և հետևաբար ներդրողը ներդրման վերաբերյալ որոշում կայացնելիս պետք է լիարժեք գիտակցի ներդրման էությունը և առաջնորդվի նաև իր սեփական փորձով, նպատակներով և սպասումներով:

Ներկայացված ռիսկերից յուրաքանչյուրը կարող է որոշակի բացասական ազդեցություն ունենալ ինչպես Բանկի վիճակի, այնպես էլ շուկայում առկա

իրավիճակի վրա՝ արդյունքում հանգեցնելով շուկայում բաժնետոմսերի շրջանառելիության՝ իրացվելիության անկմանը: Բանկի կողմից որպես առավել էական ռիսկեր դիտարկվում են.

ա) Բաժնետոմսերի իրացվելիության ռիսկը, որը կարող է առաջանալ շուկայում ձևավորված իրավիճակի կտրուկ փոփոխության կամ Բանկի ֆինանսական վիճակի վատթարացման հետևանքով, որի արդյունքում, բաժնետոմսերը կարող են կորցնել իրենց գրավչությունը՝ հանգեցնելով դրանց գնի անկմանը: Ներդրողը կարող է շուկայական տվյալ իրավիճակում առկա բաժնետոմսերի ցածր իրացվելիության պատճառով հնարավորություն չունենալ վաճառելու բաժնետոմսերը առանց էական կորուստների կամ ընդհանրապես հնարավորություն չունենալ դրանք վաճառելու:

բ) Արտարժութային ռիսկը, որը կարող է առաջանալ փոխարժեքի կտրուկ տատանումների հետևանքով, որոնք կարող են էապես ազդել ինչպես Բանկի, այնպես էլ արժեթղթերի շուկայի վրա: Բաժնետոմսերը գնանշվելու և վճարվելու են ՀՀ դրամով, ուստի, այն ներդրողների համար, որոնց ֆինանսական հոսքերն այլ արժույթով են, տվյալ բաժնետոմսերը պարունակում են զգալի արտարժութային ռիսկեր:

գ) Տոկոսադրույքի ռիսկը, որը կարող է հետևանք լինել շուկայում գործող տոկոսադրույքների կտրուկ փոփոխության, ինչը որպես այլընտրանքային ներդրման ուղղություն, անուղղակիորեն ազդում է բաժնետոմսերի գների վրա:

դ) Բանկի հեղինակության ռիսկը, որը անմիջական ազդեցություն ունի բաժնետոմսերի գրավչության և գնի վրա:

Թողարկվող արժեթղթերին առնչվող ռիսկերի վերաբերյալ առավել մանրամասն ներկայացված է սույն Ազդագրի Բաժին 2-ի («Թողարկվող բաժնետոմսերի մասին տեղեկատվություն») 1-ին կետում («Ռիսկային գործոններ»):

3. Բանկի տնտեսական գործունեության զարգացման և ֆինանսական վիճակի փոփոխության միտումները

Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է համաձայն Բանկի խորհրդի կողմից հաստատված հեռանկարային զարգացման ծրագրերի՝ դրանցում սահմանված նպատակների, սկզբունքների, գործունեության հիմնական ուղղությունների և խնդիրների լուծման ուղիների::

Բանկի՝ որպես կայացած և հեռանկարային ֆինանսական կառույցի, գնահատականը պետք է համարել նաև ISO/IEC 27001 (Տեղեկատվության անվտանգության կառավարման համակարգ) հավաստագրի ստացման փաստը, որը մեծ հեռանկարներ է բացում բանկի միջազգային ճանաչման, միջազգային ֆինանսավարկային կառույցների հետ համագործակցության էլ ավելի խորացման և բանկի հետագա զարգացման տեսանկյունից:

Բանկի ֆինանսական վիճակի 2017-2019թ.թ. փոփոխության միտումները ներկայացված են սույն ամփոփաթերթի 1-ին կետի 1.12 ենթակետում և 9-րդ կետում:

Նախատեսելով զարգացման բոլոր ոլորտների թե՛ քանակական, թե՛ որակական աճ, շարունակվելու է մեծ ուշադրություն դարձվել ռիսկերի կառավարման համակարգի, ներքին հսկողության համակարգի, ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի, կորպորատիվ կառավարման արժեքների զարգացմանը, բանկային ծառայությունների մատուցման տեխնոլոգիաների կատարելագործմանը, միջազգային գործառնությունների, ինչպես նաև միջազգային ֆինանսավարկային կառույցների հետ համագործակցության ընդլայնմանը:

2020թ. երկրորդ եռամսյակի Բանկի շահույթը կազմել է ավելի քան 1.66 մլրդ դրամ՝ աճելով առաջին եռամսյակի շահույթի համեմատ 65.6%-ով: Այլ ցուցանիշների գծով 2020թ. ընթացքում՝ (մինչև Ազդագրի գրանցման ներկայացման օրը) Բանկի գործունեության և

ֆինանսական վիճակի էական փոփոխություն տեղի չի ունեցել և Բանկը պահպանում է ակտիվների և այլ հիմնական ցուցանիշների աճի միտումները:

Գործունեության համար անհրաժեշտ բոլոր արտոնագրերը և լիցենզիաներն ուժի մեջ են, դատական հայցեր, որոնք էական ազդեցություն են ունեցել կամ ունենալու Բանկի ֆինանսական վիճակի և շահութաբերության վրա առկա չեն, կազմակերպական էական փոփոխություններ չեն սպասվում:

4. Բանկի աուդիտն իրականացնող անձի և խորհրդատուների ինքնության մասին համառոտ տեղեկություններ

Բանկի 2017թ.-ի և 2018թ.-ի աուդիտն իրականացրել է «Դելոյթ Արմենիա» ՓԲԸ-ն, որի գտնվելու վայրը և կապի միջոցներն են.
«Դելոյթ Արմենիա» ՓԲԸ
Գործադիր տնօրեն՝ Սրբուհի Հակոբյան
ՀՀ, ք. Երևան 0002, Ամիրյան 4/6, հեռ. +374(10) 52 65 20, ֆաքս +374 (10) 52 75 20, www.deloitte.ru:

Բանկի 2019թ.-ի գործունեության աուդիտն իրականացրել է «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն, որի գտնվելու վայրը և կապի միջոցներն են.
«Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ
Տնօրեն/բաժնետեր՝ Գագիկ Գյուլբուդաղյան
ՀՀ, ք. Երևան 0012, Վաղարշյան 8/1, հեռ. +374(10) 260 964, ֆաքս +374 (10) 260 961, www.grantthornton.am:

5. Բանկի կառավարման մարմնի անդամները, աշխատակիցները և խոշոր բաժնետերերը

5.1. Թողարկողի կառավարման մարմնի անդամները.

Բանկի կանոնադրությամբ սահմանված են Բանկի կառավարման հետևյալ մարմինները.

- Բաժնետերերի ընդհանուր ժողով (այսուհետ՝ Ընդհանուր ժողով), որը Բանկի կառավարման բարձրագույն մարմինն է,
- Բանկի խորհուրդը (այսուհետ՝ Խորհուրդ), որն ընտրվում է բաժնետերերի ընդհանուր ժողովում,
- Բանկի գործադիր տնօրենը, որն ի պաշտոնե վարչության նախագահն է,
- Բանկի վարչությունը (այսուհետ՝ Վարչություն):

Բանկի խորհուրդը կազմված է յոթ անդամներից.

№	անունը, ազգանունը	զբաղեցրած պաշտոնը	փորձառությունը
1	Սարիբեկ Սուքիասյան	Խորհրդի նախագահ	28 տարի
2	Ռուբեն Հայրապետյան	Խորհրդի անդամ, Խորհրդի նախագահի տեղակալ	17 տարի
3	Լուիզա Պետրոսյան	Խորհրդի անդամ, խորհրդի քարտուղար	14 տարի
4	Արամ Մելիքյան	Խորհրդի անդամ	32 տարի
5	Պեր Ֆիշեր	Խորհրդի անդամ	30 տարի

6	Վահագն Խաչատուրյան	Խորհրդի անդամ	38 տարի
7	Հրանտ Սուվարյան*	Խորհրդի անդամ	39 տարի

*** Ընտրվել է խորհրդի կազմում Բանկի 30.06.2020թ. կայացած բաժնետերերի տարեկան ժողովում և ՀՀ օրենսդրությանպահանջների համաձայն գտնվում է ՀՀ ԿԲ կողմից գրանցման գործընթացում**

Բանկի վարչությունը կազմված է 9 անդամներից.

№	անունը, ազգանունը	զբաղեցրած պաշտոնը	փորձառությունը
1	Արամ Խաչատրյան	Վարչության նախագահ, Գործադիր տնօրեն	13 տարի
2	Ռուբեն Բադալյան	Վարչության նախագահի տեղակալ, Գործադիր տնօրենի գործառնական գծով տեղակալ	17 տարի
3	Օնիկ Չիչյան	Վարչության նախագահի տեղակալ, Գործադիր տնօրենի կորպորատիվ և մանրածախ բիզնեսի գծով տեղակալ	18 տարի
4	Արտակ Առաքելյան	Վարչության նախագահի տեղակալ, Գործադիր տնօրենի տեղակալ-գանձապետ	15 տարի
5	Աստղիկ Մանրիկյան	Վարչության նախագահի տեղակալ, Գործադիր տնօրենի միջազգային և զարգացման գծով տեղակալ	14 տարի
6	Արփինե Փիլոսյան	Վարչության նախագահի տեղակալ, Գործառնական գծով տնօրենի տեղակալ	13 տարի
7	Միքայել Պողոսյան	Վարչության անդամ, Գլխավոր հաշվապահ	33 տարի
8	Հայկ Ավետիսյան	Վարչության անդամ, Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության պետ	15 տարի
9	Վրեժ Ջհանգիրյան	Վարչության անդամ, Իրավաբանական վարչության պետ	13 տարի

5.2. Բանկի աշխատակիցները.

Բանկի աշխատակիցների ընդհանուր թիվը 31.12.19թ. դրությամբ կազմում է 908 աշխատակից:

5.3. Բանկի խոշոր բաժնետերերը.

№	ազգանունը, անունը, հայրանունը	մասնակցությունը սովորական	մասնակցությունը արտոնյալ

		բաժնետոմսերում	բաժնետոմսերում
1	Սուքիասյան Սարիբեկ Ալբերտի	27.86%	31.56%
2	Սուքիասյան Խաչատուր Ալբերտի	16.02%	23.55%
3	Սուքիասյան Ռոբերտ Ալբերտի	17.07%	18.35%
4	Սուքիասյան Էդուարդ Ալբերտի	10.67%	18.84%

6. Առաջարկվող կամ կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլտվության համար նախատեսված արժեթղթերի հիմնական վիճակագրական տվյալները

արժեթղթերի տեսակը՝ *սովորական բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ)*
արժեթղթերի քանակը՝ 44,700 հատ
արժեթղթերի ընդհանուր ծավալը (շուկայական արժեքով)՝ *800,130,000 ՀՀ դրամ*
արժեթղթերի ընդհանուր ծավալը (անվանական արժեքով)՝ *464,880,000 ՀՀ դրամ*
արժեթղթերի անվանական արժեքը՝ *10,400 ՀՀ դրամ*
արժեթղթերի արժույթը՝ *ՀՀ դրամ*
արժեթղթերի նպատակը՝ միջոցների ներգրավում
միջոցների օգտագործման նախատեսվող ուղիները՝ *Թողարկողի կողմից բաժնետոմսերի տեղաբաշխման արդյունքում ներգրավված դրամական միջոցները հիմնականում ուղղվելու են փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորմանը, սպառողական վարկերի տրամադրմանը և պետական արժեթղթերում ներդրումների իրականացմանը:*

7. Արժեթղթերի առաջարկի համակողմանի նկարագիրը

Թողարկվող սովորական բաժնետոմսերի տեղաբաշխումն իրականացվելու է բաց բաժանորդագրության միջոցով:

Համաձայն օրենսդրության՝ Բանկի կողմից բաց բաժանորդագրության միջոցով քվեարկող բաժնետոմսերի և քվեարկող բաժնետոմսերի փոխարկվող արժեթղթերի տեղաբաշխման դեպքում Բանկի բաժնետերերը չունեն բաժնետոմսերի և քվեարկող բաժնետոմսերի փոխարկվող արժեթղթերի ձեռքբերման նախապատվության իրավունք: Եթե տեղաբաշխվող բաժնետոմսերի դիմաց վճարումն իրականացվելու է դրամական միջոցներով, ապա Բանկի կանոնադրությամբ քվեարկող բաժնետոմսերի սեփականատերերի համար կարող է նախատեսվել քվեարկող բաժնետոմսերի և քվեարկող բաժնետոմսերի փոխարկվող արժեթղթերի ձեռքբերման նախապատվության իրավունք՝ իրենց պատկանող քվեարկող բաժնետոմսերի քանակին համամասնորեն:

Տեղաբաշխվող բաժնետոմսերի դիմաց վճարումն իրականացվելու է դրամական միջոցներով: Բանկի կանոնադրությամբ քվեարկող բաժնետոմսերի սեփականատերերի համար քվեարկող բաժնետոմսերի և քվեարկող բաժնետոմսերի փոխարկվող արժեթղթերի ձեռքբերման նախապատվության իրավունք (իրենց պատկանող քվեարկող բաժնետոմսերի քանակին համամասնորեն) նախատեսված չէ: Թողարկմանը զուգահեռ բաժնետերերի կողմից տնօրինվող բաժնետոմսերի վաճառք չի նախատեսվում:

8. Այլ էական տեղեկություններ ըստ բանկի հայեցողության, որոնք նշված չեն նախորդ կետերում

Բանկի կանոնադրական հիմնադրամին, բաժնետերերին, շահույթի բաշխմանը և կառավարման մարմիններին վերաբերող լրացուցիչ տեղեկատվություն կարելի է ստանալ Բանկի կանոնադրության 3-6 գլուխներում:

9. Ամփոփ ֆինանսական տվյալներ

հազ. դրամ

№	Ցուցանիշի անվանումը	2019	2018	2017
	Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	3,326,043	2,078,026	1,550,397
	Սեփական կապիտալի միջին մեծություն*	37,906,345	32,168,301	28,205,524
	Սեփական կապիտալի շահութաբերություն (ROE), %	8.77%	6.46%	5.50%
	Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	3,326,043	2,078,026	1,550,397
	Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն*	249,321,706	206,029,485	167,249,185
	Ակտիվների շահութաբերություն (ROA), %	1.33%	1.01%	0.93%
	Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	3,326,043	2,078,026	1,550,397
	Գործառնական եկամուտ	14,307,359	11,991,828	10,159,318
	Զուտ շահույթի մարժա (NPM), %	23.25%	17.33%	15.26%
	Գործառնական եկամուտ	14,307,359	11,991,828	10,159,318
	Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն*	249,321,706	206,029,485	167,249,185
	Ակտիվների օգտագործման գործակից (AU), %	5.74%	5.82%	6.07%
	Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն*	249,321,706	206,029,485	167,249,185
	Սեփական կապիտալի միջին մեծություն*	37,906,345	32,168,301	28,205,524
	Սեփական կապիտալի մուլտիպլիկատոր (EM)	6.58	6.40	5.93
	Զուտ տոկոսային եկամուտ	10,308,775	8,742,031	6,840,338
	Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն*	225,288,159	182,896,810	142,614,670
	Զուտ տոկոսային մարժա (NIM)	4.58%	4.78%	4.80%
	Տոկոսային եկամուտ	21,254,908	17,664,310	14,121,975
	Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն*	225,288,159	182,896,810	142,614,670
	Եկամտաբեր ակտիվների եկամտաբերություն	9.43%	9.66%	9.90%

	Տոկոսային ծախսեր	10,946,133	8,922,279	7,281,637
	Պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր*	207,969,256	160,428,957	119,139,531
	Ծախսատարություն այն պարտավորությունների, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր	5.26%	5.56%	6.11%
	Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	3,326,043	2,078,026	1,550,397
	Բաժնետոմսերի միջին կշռված թիվը	1,852,533	1,852,533	1,852,533
	Զուտ շահույթը մեկ բաժնետոմսի հաշվով (EPS)	1.80	1.12	0.84
	Սպրեդ	4.17%	4.10%	3.79%

*միջին եռամսյակային

ԲԱԺԻՆ 2. ԹՈՂԱՐԿՎՈՂ ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐԻ ՄԱՍԻՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

1. ՌԻՍԿԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՆՆԵՐ

Բաժնետոմսերի թողարկման սույն առաջարկը նպատակ է հետապնդում ավելացնել Բանկի կանոնադրական կապիտալը՝ բարձրացնելով բանկի, որպես ֆինանսական կառույցի, գործունեության հուսալիությունը և արդյունավետությունը, սուր մրցակցության պայմաններում առկա մարտահրավերներին դիմակայման և մրցունակության բարձրացման հնարավորությունները:

Բաժնետոմսերում ներդրումները կապված են որոշակի հավանական ռիսկերի հետ, ուստի ներդրում կատարելու վերաբերյալ որոշում ընդունելուց առաջ ներդրողները պետք է մանրակրկիտ ուսումնասիրեն և վերլուծեն ներդրման հետ կապված և Ազդագրում բացահայտված հավանական ռիսկերը, ինչպես նաև ներկայացված այլ տեղեկատվությունը: Անհրաժեշտ է, այնուամենայնիվ, հաշվի առնել նաև այն հանգամանքը, որ Ազդագրում ներկայացված հնարավոր ռիսկերի ցանկը սպառիչ չէ և հավանական է նաև անկանխատեսելի բնույթի որոշակի այլ ռիսկերի առաջացումը և հետևաբար ներդրողը ներդրման վերաբերյալ որոշում կայացնելիս պետք է լիարժեք գիտակցի ներդրման էությունը և առաջնորդվի նաև իր սեփական փորձով, նպատակներով և սպասումներով:

Բանկը կձեռնարկի բոլոր անհրաժեշտ միջոցառումները, որպեսզի նվազեցնի ստորև նշված ռիսկային գործոնների բացասական ազդեցությունը: Այնուամենայնիվ, քանի որ շատ դեպքերում նշված ռիսկային գործոնները Բանկի հսկողությունից դուրս են, ապա այս ցուցակով չսահմանափակվող ռիսկերի բացասական ազդեցությունը նվազեցնելու նպատակով ձեռնարկված միջոցառումների արդյունավետությունը չի երաշխավորվում Բանկի կողմից:

Ներկայացված ռիսկերից յուրաքանչյուրը կարող է որոշակի բացասական ազդեցություն ունենալ ինչպես Բանկի վիճակի, այնպես էլ շուկայում առկա իրավիճակի վրա՝ արդյունքում հանգեցնելով շուկայում բաժնետոմսերի շրջանառելիության՝ իրացվելիության անկմանը, Բանկի եկամուտների կրճատմանը և ծախսերի ավելացմանը, ինչն էլ իր հերթին կարող է հանգեցնել բաժնետոմսերի գների իջեցմանը: Բանկի կողմից որպես առավել էական ռիսկեր դիտարկվում են.

ա) Բաժնետոմսերի իրացվելիության ռիսկը, որը կարող է առաջանալ շուկայում ձևավորված իրավիճակի կտրուկ փոփոխության կամ Բանկի ֆինանսական վիճակի վատթարացման հետևանքով, որի արդյունքում, բաժնետոմսերը կարող են կորցնել իրենց գրավչությունը՝ հանգեցնելով դրանց գնի անկմանը: Ներդրողը կարող է շուկայական տվյալ իրավիճակում առկա բաժնետոմսերի ցածր իրացվելիության պատճառով հնարավորություն չունենալ վաճառելու բաժնետոմսերը առանց էական կորուստների կամ ընդհանրապես հնարավորություն չունենալ դրանք վաճառելու:

բ) Արտարժութային ռիսկը, որը կարող է առաջանալ փոխարժեքի կտրուկ տատանումների հետևանքով, որոնք կարող են էապես ազդել ինչպես Բանկի, այնպես էլ արժեթղթերի շուկայի վրա: Բաժնետոմսերը գնանշվելու և վճարվելու են ՀՀ դրամով, ուստի, այն ներդրողների համար, որոնց ֆինանսական հոսքերն այլ արժույթով են, տվյալ բաժնետոմսերը պարունակում են զգալի արտարժութային ռիսկեր:

գ) Տոկոսադրույքի ռիսկը, որը կարող է հետևանք լինել շուկայում գործող տոկոսադրույքների կտրուկ փոփոխության, ինչը որպես այլընտրանքային ներդրման ուղղություն, անուղղակիորեն ազդում է բաժնետոմսերի գների վրա:

դ) Բանկի հեղինակության ռիսկը, որը անմիջական ազդեցություն ունի բաժնետոմսերի գրավչության և գնի վրա:

2. ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

2.1. Կապիտալիզացիա և պարտավորություններ

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ կապիտալիզացիան 30.04.20թ. դրությամբ.

հազ. դրամ

ա.	կանոնադրական կապիտալ	25,955,663.2
բ	էմիսիոն եկամուտ	180,180
գ.	կուտակված շահույթ (վնաս)	7,615,400
դ.	սեփական կապիտալ	42,462,606

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ պարտավորությունները 30.04.20թ. դրությամբ.

հազ. դրամ

ե.	երկարաժամկետ պարտավորություններ, որոնք ենթադրում են տոկոսային ծախս, այդ թվում՝	78,729,748
	երաշխավորված պարտավորություններ	42,781,866
	չերաշխավորված պարտավորություններ	35,947,882
	ապահովված պարտավորություններ	0
	չապահովված պարտավորություններ	78,729,748
զ.	կարճաժամկետ պարտավորություններ, որոնք ենթադրում են տոկոսային ծախս, այդ թվում՝	136,944,310
	երաշխավորված պարտավորություններ	7,830,852
	չերաշխավորված պարտավորություններ	129,113,458
	ապահովված պարտավորություններ	21,497,157
	չապահովված պարտավորություններ	115,447,153
է.	արտահաշվեկշռային և պայմանական պարտավորություններ, այդ թվում՝	13,208,474
	երաշխավորված պարտավորություններ	0
	չերաշխավորված պարտավորություններ	13,208,474
	ապահովված պարտավորություններ	0
	չապահովված պարտավորություններ	13,208,474

2.2. Առաջարկի նպատակը և ներգրավվող միջոցների օգտագործումը

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ բաժնետոմսերի հերթական 18-րդ թողարկման և տեղաբաշխման հիմնական նպատակը Բանկի կանոնադրական կապիտալի ավելացումն է ՀՀ արժեթղթերի շուկայում միջոցների ներգրավմամբ՝ բարձրացնելով բանկի, որպես ֆինանսական կառույցի, գործունեության հուսալիությունը և արդյունավետությունը, սուր մրցակցության պայմաններում առկա մարտահրավերներին դիմակայման և մրցունակության բարձրացման հնարավորությունները: Թողարկողի կողմից բաժնետոմսերի տեղաբաշխման արդյունքում ներգրավված դրամական միջոցները հիմնականում ուղղվելու են փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորմանը, սպառողական վարկերի տրամադրմանը և պետական արժեթղթերում ներդրումների իրականացմանը:

Հնարավոր ներգրավվող համախառն գումարների մեծությունը Բանկի գնահատմամբ կկազմի *800,130,000* ՀՀ դրամ:

Հնարավոր ներգրավվող գումարների մեծությունը ենթակա է տեղաբաշխման ըստ օգտագործման հետևյալ նախատեսվող ուղղությունների (ըստ առաջնահերթության).

- ✓ փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորում,
- ✓ սպառողական վարկեր,
- ✓ հիփոթեքային վարկեր,
- ✓ պետական արժեթղթեր,
- ✓ այլ:

Հնարավոր ներգրավվող գումարները չեն նախատեսվում օգտագործվել Բանկի բնականոն գործունեության շրջանակներից դուրս ակտիվների ձեռքբերման համար, այլ բիզնեսների հայտարարված ձեռքբերումների նպատակով կամ պարտավորությունների գծով հատուցումների, պարտավորությունների մարման կամ վերաֆինանսավորման նպատակով:

3. ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ, ԿԱՊՎԱԾ ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ՀԵՏ

ա. Արժեթղթերի տեսակը և դասը, ներառյալ արժեթղթի տարբերակիչ ծածկագիրը (ISIN) կամ այլ նմանատիպ տարբերակիչ ծածկագիր (առկայության դեպքում).

- ✓ առաջարկվող արժեթղթերի դասը (տեսակը)՝ սովորական բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ),
- ✓ բանկի սովորական բաժնետոմսերի տարբերակիչ ծածկագիրը (ISIN)՝ AMHEZBS10ER5

բ. Երկիրը, որի օրենսդրության համաձայն են թողարկվել տվյալ արժեթղթերը,

Բանկի սովորական բաժնետոմսերը թողարկվել են Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համաձայն, և դրանց շուրջ ծագող վեճերը, այդ թվում՝ դատական, ենթակա են լուծման ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

գ. Արժեթղթերի ձևը (փաստաթղթային կամ ոչ փաստաթղթային): Ոչ փաստաթղթային արժեթղթերի դեպքում պետք է նշել այն իրավաբանական անձի անվանումը, որը վարում է այդ ոչ փաստաթղթային արժեթղթերի ռեեստրը.

ոչ փաստաթղթային, «Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիա» բաց բաժնետիրական ընկերություն, «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԸ հաշվի օպերատոր՝ «ԱՐՄԵՆԲՐՈԿ» ԲԲԸ:

դ. Մեկ արժեթղթի անվանական արժեքը և քանակը (առկայության դեպքում).

Մեկ արժեթղթի անվանական արժեքը՝ 10,400 ՀՀ դրամ

Քանակը 44,700 հատ:

ե. Թողարկման արժույթը՝ ՀՀ դրամ

զ. Արժեթղթերից բխող ներքոհիշյալ իրավունքների նկարագրությունը (ներառյալ՝ իրավունքների սահմանափակումները) և այդ իրավունքների իրականացման գործընթացը, մասնավորապես՝

1. Շահութաբաժնի ստացման իրավունքները (շահութաբաժնի ստացման կոնկրետ օրերը, շահութաբաժին ստանալու սահմանափակումները և ոչ ռեզիդենտների կողմից ստացման գործընթացը, շահութաբաժնի հաշվարկման մեթոդները, վճարման պարբերականությունները և մեթոդները).

<u>Համաձայն Բանկի կանոնադրության .</u>

1. ԲԱՆԿԻ ՇԱՀՈՒՅԹԻ ԲԱՇԽՈՒՄԸ

- ✓ Իր գործունեության արդյունքում Բանկի ստացած շահույթը ենթակա է հարկման՝ օրենսդրության համաձայն: Բանկը կարող է շահութաբաժիններ վճարել միայն տարեկան արդյունքներով:
- ✓ Օրենսդրությամբ սահմանված հարկերը և պարտադիր մյուս վճարումները կատարելուց հետո ձևավորվում է Բանկի տրամադրության տակ մնացած շահույթը, որի բաշխումն իրականացվում է բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի որոշմամբ շահութաբաժինների վճարման, կանոնադրությամբ սահմանված ֆոնդերի համալրման, Բանկի զարգացման նպատակով:
- ✓ Բանկի բաժնետերերի տարեկան շահութաբաժինների վճարման վերաբերյալ որոշումն ընդունում է բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը, որով սահմանվում են վճարման չափը և ժամկետները: Շահութաբաժինների վճարումը կատարվում է համաձայն Բանկի խորհրդի հաստատած կարգի (կարգը տեղադրված է բանկի ինտերնետային կայքի՝ www.aeb.am, **«Բաժնետերեր և ներդրողներ»** բաժնում):
- ✓ Բանկի բաժնետերերին շահութաբաժիններ բաշխելն արգելվում է, եթե դրանք բաշխելու պահին Բանկի կրած կորուստները (վնասները) հավասար են այդ պահին Բանկում առկա չբաշխված զուտ շահույթի գումարին կամ գերազանցում են այն:
- ✓ Կենտրոնական բանկը կարող է սահմանափակել բանկի կողմից շահութաբաժիններ բաշխելը, այդ թվում՝ արտոնյալ բաժնետերերին կամ բանկի այլ մասնակիցների այլ ձևով որևէ եկամուտներ (հատուցումներ) վճարելը, եթե՝
  - o շահութաբաժինների բաշխումը կհանգեցնի կամ կարող է հանգեցնել բանկի ֆինանսական վիճակի վատթարացման, և (կամ)
  - o շահութաբաժինների բաշխման հետևանքով բանկը խախտում է կամ կարող է խախտել առնվազն մեկ տնտեսական նորմատիվ, և (կամ)
  - o բանկը խախտել է կամ շահութաբաժինների բաշխման արդյունքում կխախտի հիմնական տնտեսական նորմատիվների սահմանաչափերից բարձր (ցածր) սահմանված շեմը (շեմերը):

  Կենտրոնական բանկի կողմից կարող է սահմանվել շահութաբաժինների բաշխումը սահմանափակելու կարգ, ինչպես նաև շահութաբաժինների վճարման մասին Կենտրոնական բանկին նախապես ծանուցելու կարգ և պայմաններ:
- ✓ Շահութաբաժինները վճարվում են շահութաբաժինների վճարման մասին որոշումն ընդունելուց հետո՝ մեկ տարվա ընթացքում:

<u>Համաձայն «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ տարեկան արդյունքներով շահութաբաժինների վճարման» կարգի.</u>

Բանկը տարեկան շահութաբաժիններ է վճարում Բանկի գործունեության տարեկան արդյունքներով, ընդ որում արտոնյալ բաժնետոմսերի սեփականատեր հանդիսացող բաժնետերերին կարող են վճարվել եռամսյակային վճարներ (շահութաբաժիններ): Տարեկան շահութաբաժինների վճարման չափը, կարգը և ժամկետները սահմանվում են տարեկան ժողովի որոշմամբ՝ Բանկի Խորհրդի ներկայացմամբ: Ժողովն իրավունք ունի որոշում ընդունել շահութաբաժիններ չվճարելու վերաբերյալ՝ հաշվի առնելով Բանկի զարգացման խնդիրները: Տարեկան շահութաբաժիններ ստանալու իրավունք ունեն տվյալ տարվա տարեկան ընդհանուր ժողովի մասնակիցների ցուցակում ընդգրկված Բանկի բաժնետերերը՝ Բանկի գլխավոր գրասենյակից և մասնաճյուղերից: Տարեկան շահութաբաժինները վճարվում են Բանկի զուտ (կուտակված) շահույթից:

Բաժնետերերը շահութաբաժինները ստանալու համար, ներկայացնում են.

- ✓ ֆիզիկական անձի դեպքում՝ անձը հաստատող փաստաթուղթ կամ օրենքով սահմանված նոտարի վավերացմամբ տրված լիազորագրով կամ ժառանգումը հիմնավորող փաստաթղթերով (նոտարական, կտակով և այլն), ընդ որում.
    - մինչև տասնչորս տարեկան անչափահասի անվամբ հաշվառվող բաժնետոմսերի դիմաց շահութաբաժինները կարող են վճարվել անչափահասի օրինական ներկայացուցիչներին՝ ծնողներին, որդեգրողներին կամ խնամակալին՝ նրանց անձը հաստատող փաստաթղթով: Այն դեպքում, երբ մինչև տասնչորս տարեկան անչափահասի բաժնետոմսերի շահութաբաժինները ցանկանում է ստանալ ծնողներից որևէ մեկը, ապա վերջինս պետք է ներկայացնի նաև մյուս ծնողի կողմից իրեն տրված գրավոր լիազորագիրը (նոտարի հաստատումով կամ Բանկում՝ լիազորագրերի տրման համար սահմանված կարգով տրված):
    - տասնչորսից մինչև տասնութ տարեկան անչափահասների անվամբ հաշվառվող բաժնետոմսերի դիմաց շահութաբաժինները կարող են վճարվել այդ անչափահասին՝ նրա անձը հաստատող փաստաթղթով (մինչև տասնվեց տարեկանի համար ծննդյան վկայական և անձնագիր կամ նույնականացման քարտ, իսկ տասնվեց տարեկանը լրացած անչափահասի համար անձնագիր կամ նույնականացման քարտ), անձը հաստատող փաստաթուղթ չունենալու դեպքում՝ նույնականացումը պետք է կատարվի ծնողներից մեկի հավաստող ստորագրությամբ: Տասնչորսից մինչև տասնութ տարեկան անչափահասի բաժնետոմսերի շահութաբաժինները միանձնյա ստացող ծնողը պետք է ներկայացնի այդ անչափահասի կողմից ծնողներից երկուսի համաձայնությամբ տրված լիազորագիրը (նոտարի հաստատումով կամ Բանկում՝ լիազորագրերի տրման համար սահմանված կարգով տրված):
- ✓ իրավաբանական անձի դեպքում՝ պետ. ռեգիստրի գրանցման վկայականի պատճենը կամ միասնական պետական գրանցամատյանից տրված քաղվածքը (տվյալ փաստաթղթերը կարող են չպահանջվել, եթե Բանկը սահմանված կարգով ստացել է տվյալ տեղեկատվությունը էլեկտրոնային տարբերակով), գրավոր հանձնարարական շահութաբաժինը հաշվին փոխանցելու վերաբերյալ, ստորագրված և կնքված (առկայության դեպքում) իրավասու մարմնի կողմից: Իրավահաջորդության դեպքում ներկայացվում են օրենքով պահանջվող բոլոր հիմնավորող փաստաթղթերը (պատճենները կցվում են ցուցակներին):

Ոչ ռեզիդենտ (ոչ հաշվետեր հանդիսացող) բաժնետերերը տնօրինում են իրենց շահութաբաժինը համապատասխան գրավոր տրված հանձնարարականով:

2. Ձայնի իրավունքները.

<u>Համաձայն Բանկի կանոնադրության.</u>

1. Բանկի յուրաքանչյուր սովորական բաժնետոմս տալիս է իր սեփականատեր հանդիսացող բաժնետիրոջը միևնույն իրավունքները: Սովորական բաժնետոմսի սեփականատեր հանդիսացող բաժնետերն իրավունք ունի.

- ✓ մասնակցել Բանկի ընդհանուր ժողովին վերջինիս իրավասությանը պատկանող բոլոր հարցերի նկատմամբ ձայնի իրավունքով,
- ✓ մասնակցել Բանկի կառավարմանը,
- ✓ ժողովներում իր իրավունքները ներկայացնելու համար լիազորել երրորդ անձին,
- ✓ հանդես գալ առաջարկություններով բաժնետերերի ընդհանուր ժողովում,

- ✓ Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովում քվեարկել իրեն պատկանող բաժնետոմսերի ձայների չափով,

2. Արտոնյալ բաժնետոմս ունեցող բաժնետերերն իրավունք ունեն մասնակցել Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովին՝ իրենց պատկանող արտոնյալ բաժնետոմսերի քանակին և անվանական արժեքին համապատասխան ձայների քանակով՝ օրենքով և բանկի կանոնադրությամբ սահմանված դեպքերում:

Համաձայն կանոնադրության՝ արտոնյալ բաժնետոմս ունեցող բաժնետերերն իրավունք ունեն մասնակցել Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովին, եթե ժողովում քննարկվում են Բանկի վերակազմակերպման կամ լուծարման հարցեր, կամ Բանկի կանոնադրության փոփոխման կամ լրացման հետ կապված այն որոշումները, որոնք սահմանափակում են արտոնյալ բաժնետոմսերի սեփականատերերի իրավունքները, ներառյալ՝ արտոնյալ բաժնետոմսերի դիմաց վճարվող շահութաբաժինների և (կամ) լուծարային արժեքի սահմանումը կամ ավելացումը: Սույն ենթակետով սահմանված հարցերով ժողովին մասնակցությունը տեղաբաշխված մեկ արտոնյալ բաժնետոմսի սեփականատիրոջը տալիս է մեկ ձայնի իրավունք:

3.Անձը կամ փոխկապակցված անձինք Բանկի կանոնադրական հիմնադրամում կարող են օրենքով սահմանված կարգով նշանակալից (ուղղակի և անուղղակի) և այլ մասնակցություն (ոչ նշանակալից) ձեռք բերել միայն ՀՀ Կենտրոնական բանկի նախնական համաձայնությամբ: Տվյալ անձը պետք է բավարարի օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին:

3. Նույն դասի բաժնետոմսերի տեղաբաշխման դեպքում նախապատվության իրավունքները.

Նույն դասի բաժնետոմսերի տեղաբաշխման դեպքում նախապատվության իրավունքները կարգավորվում են «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենքի Հոդված 47-ով.

Ընկերության կողմից բաց բաժանորդագրության միջոցով քվեարկող բաժնետոմսերի և քվեարկող բաժնետոմսերի փոխարկվող արժեթղթերի տեղաբաշխման դեպքում Ընկերության բաժնետերերը չունեն քվեարկող բաժնետոմսերի և քվեարկող բաժնետոմսերի փոխարկվող արժեթղթերի ձեռքբերման նախապատվության իրավունք: Եթե տեղաբաշխվող բաժնետոմսերի դիմաց վճարումն իրականացվելու է դրամական միջոցներով, ապա Բանկի կանոնադրությամբ քվեարկող բաժնետոմսերի սեփականատերերի համար կարող է նախատեսվել քվեարկող բաժնետոմսերի և քվեարկող բաժնետոմսերի փոխարկվող արժեթղթերի ձեռքբերման նախապատվության իրավունք՝ իրենց պատկանող քվեարկող բաժնետոմսերի քանակին համամասնորեն: Տեղաբաշխվող բաժնետոմսերի դիմաց վճարումն իրականացվելու է դրամական միջոցներով: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ կանոնադրությամբ՝ բաց բաժանորդագրության միջոցով տեղաբաշխվող բաժնետոմսերի դիմաց վճարումը դրամական միջոցներով իրականացվելու դեպքում Բանկի քվեարկող բաժնետոմսերի սեփականատերերի համար քվեարկող բաժնետոմսերի և քվեարկող բաժնետոմսերի փոխարկվող արժեթղթերի ձեռքբերման նախապատվության իրավունք նախատեսված չէ:

4. Լուծարման դեպքում մնացած գույքից բաժին ստանալու իրավունքները.

<u>Համաձայն Բանկի կանոնադրության.</u>

<u>Համաձայն ՀՀ օրենսդրության և Բանկի կանոնադրության</u> սովորական և արտոնյալ բաժնետոմսի սեփականատեր հանդիսացող բաժնետերն իրավունք ունի Բանկի լուծարման դեպքում ստանալ գույքի իր հասանելիք մասը:

Համաձայն «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» ՀՀ օրենքի Հոդված 31-ի՝ սնանկ ճանաչված բանկի լուծարման դեպքում Բանկի պարտավորությունները մարվում են լուծարային միջոցների հաշվին, հետևյալ հերթականությամբ՝

ա) առաջին՝ ադմինիստրացիայի, լուծարային կառավարչի կողմից սույն օրենքով սահմանված լիազորությունների իրականացման համար անհրաժեշտ և հիմնավորված ծախսերը, այդ թվում՝ աշխատավարձը՝ Կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից հաստատված նախահաշվի շրջանակներում.

բ) երկրորդ՝ այն պարտատերերի պահանջները, որոնք բանկին վարկ, փոխառություն են տրամադրել կամ բանկում ավանդ են ներդրել կամ բանկային հաշվին դրամական միջոցներ են մուտքագրել բանկում ադմինիստրացիա նշանակվելուց հետո, բացառությամբ պարտատիրոջ և Կենտրոնական բանկի միջև կնքված պայմանագրով սահմանված դեպքերի.

գ) երրորդ՝ Հայաստանի Հանրապետության և օտարերկրյա քաղաքացիների, ինչպես նաև քաղաքացիություն չունեցող անձանց Հայաստանի Հանրապետության դրամով բանկային ավանդները և բանկային հաշիվներին առկա մնացորդները՝ մինչև 10 միլիոն դրամի չափով, իսկ արտարժութային ավանդների (հաշիվների) դեպքում՝ 5 միլիոն դրամին համարժեք չափով: Մեկ անձի՝ բանկում մեկից ավելի ավանդներ (հաշիվներ) ունենալու դեպքում նրա բոլոր ավանդները միավորվում են, և դրանց հանրագումարը համարվում է մեկ ավանդ, իսկ ապահովագրական ընկերությունների լուծարման դեպքում՝ ապահովագրության պայմանագրերից բխող պահանջները, որոնք բավարարվում են սույն հոդվածի 1.1-ին մասով սահմանված հերթականությամբ.

դ) չորրորդ՝ բանկի այլ պարտավորությունները, բացառությամբ երկրորդ հերթում ընդգրկված բանկային ավանդների և բանկային հաշիվների մնացորդների.

ե) հինգերորդ՝ պետական բյուջեի և համայնքների բյուջեների նկատմամբ բանկի պարտավորությունները, Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված այլ պարտադիր վճարումները.

ե.1) վեցերորդ՝ ստորադաս փոխառություններից բխող պահանջները.

զ) յոթերորդ՝ բանկի մասնակիցների պահանջները:

Բանկի պարտատերերի պահանջների բավարարման հերթականության «գ», «դ» և «ե.1» ենթակետերով սահմանված պարտատերերի թվից բացառություն են կազմում բանկի մասնակիցները և բանկի հետ կապված անձինք, որոնց նկատմամբ բանկի պարտավորությունները բավարարվում են «զ» ենթակետով սահմանված հերթում:

Համաձայն «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի Հոդված 75[1]-ի բանկի լուծարման դեպքում Բանկի պարտավորությունները մարվում են լուծարային միջոցների հաշվին, հետևյալ հերթականությամբ՝

առաջին հերթին՝ լուծարային հանձնաժողովի անդամների կողմից սույն օրենքով սահմանված լիազորությունների իրականացման համար անհրաժեշտ և հիմնավորված ծախսերը, այդ թվում՝ աշխատավարձը.

երկրորդ հերթին՝ Հայաստանի Հանրապետության և օտարերկրյա քաղաքացիների, ինչպես նաև քաղաքացիություն չունեցող անձանց բանկային ավանդները և բանկային հաշիվներին առկա մնացորդները: Մեկ անձի՝ բանկում մեկից ավելի ավանդներ (հաշիվներ) ունենալու դեպքում նրա բոլոր ավանդները միավորվում են, և դրանց հանրագումարը համարվում է մեկ ավանդ.

երրորդ հերթին՝ չորրորդ, հինգերորդ և վեցերորդ հերթերում չընդգրկված՝ բանկի այլ պարտավորությունները.

չորրորդ հերթին՝ պետական բյուջեի և համայնքների բյուջեների նկատմամբ բանկի պարտավորությունները, Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված այլ պարտադիր վճարումներ.

հինգերորդ հերթին՝ ստորադաս փոխառություններից բխող պահանջները.

վեցերորդ հերթին՝ բանկի մասնակիցների պահանջները:

Սույն մասով սահմանված՝ բանկի պարտատերերի պահանջների բավարարման հերթականության երկրորդ, երրորդ և հինգերորդ հերթերով սահմանված պարտատերերի թվից բացառություն են կազմում բանկի մասնակիցները և բանկի հետ կապված անձինք, որոնց նկատմամբ բանկի պարտավորությունները բավարարվում են վեցերորդ հերթին:

5. Հետգնման պահանջի իրավունքները

<u>Համաձայն Բանկի կանոնադրության.</u>

Սովորական բաժնետոմսի սեփականատեր հանդիսացող բաժնետերն իրավունք ունի ձեռք բերել իրեն պատկանող բաժնետոմսերի հետգնման պահանջի իրավունք, եթե՝

- ✓ որոշում է ընդունվել Բանկի վերակազմակերպման, նախապատվության իրավունքի կասեցման կամ խոշոր գործարք կնքելու մասին, և տվյալ բաժնետերը քվեարկել է Բանկի վերակազմակերպման, նախապատվության իրավունքի կասեցման կամ խոշոր գործարք կնքելու դեմ կամ այդ հարցերով քվեարկությանը չի մասնակցել.
- ✓ կանոնադրության մեջ լրացումներ կամ փոփոխություններ են կատարվել, կամ հաստատվել է կանոնադրությունը նոր խմբագրությամբ, որի հետևանքով սահմանափակվել է նշված բաժնետերի իրավունքները, և նա դեմ է քվեարկել կամ չի մասնակցել այդ հարցի քվեարկությանը:

6. Փոխարկման իրավունքները.

Առաջարկվող արժեթղթերը փոխարկման իրավունքներ չեն ենթադրում:

է. Եթե առաջարկվող արժեթղթերը նոր թողարկում են, ապա իրավասու մարմնի որոշման համառոտ բովանդակությունը այդ նոր թողարկման մասին.

Արժեթղթերի թողարկման և տեղաբաշխման ընթացակարգի վերաբերյալ որոշումն ընդունել է Բանկի Խորհուրդը: Համաձայն Բանկի Խորհրդի 25/04-30.06.2020թ. որոշման՝ որոշում է կայացվել թողարկել 44,700 հատ 10,400 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով սովորական բաժնետոմսեր և տեղաբաշխել դրանք յուրաքանչյուրը 17,900 ՀՀ դրամ գնով:

ը. Արժեթղթերի ազատ շրջանառելիության սահմանափակումների նկարագրությունը.

Ձեռքբերման հետ կապված սահմանափակումները հետևյալն են.

Անձը կամ փոխկապակցված անձինք Բանկի կանոնադրական հիմնադրամում կարող են օրենքով սահմանված կարգով նշանակալից (ուղղակի և անուղղակի) մասնակցություն ձեռք բերել միայն ՀՀ Կենտրոնական բանկի նախնական համաձայնությամբ: Տվյալ անձը պետք է բավարարի օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին:

ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից դիմումի մերժման հիմք են հանդիսանում հետևյալ փաստերի առկայությունը.

ա/ անձը դիտավորությամբ կատարված հանցագործություն կատարելու համար դատվածություն ունի.

բ/ անձն օրինական ուժի մեջ մտած վճռով կամ դատավճռով զրկվել է ֆինանսական, բանկային, հարկային, մաքսային, առևտրային, տնտեսական, իրավական ոլորտներում պաշտոններ վարելու իրավունքից.

գ/ անձը սնանկ է ճանաչվել և չմարված (չներված) պարտավորություններ ունի.

դ/ անձի գործողությունները նախկինում հանգեցրել են Բանկի կամ այլ անձի սնանկացմանը.

ե/ տվյալ անձը կամ փոխկապակցված անձինք անցյալում կատարել են այնպիսի արարք, որը ՀՀ Կենտրոնական բանկի հաստատած ուղեցույցով հիմնավորված՝ ՀՀ Կենտրոնական բանկի կարծիքով հիմքեր կան կասկածելու, որ տվյալ անձի՝ որպես բանկի բարձրագույն կառավարման մարմնի որոշումների կայացման ժամանակ ձայնի իրավունք ունեցող անդամի, գործողությունները կարող են հանգեցնել Բանկի սնանկացման կամ ֆինանսական վիճակի վատթարացման, կամ հեղինակության և գործարար համբավի վարկաբեկման.

զ/ տվյալ գործարքն ուղղված է կամ հանգեցնում է, կամ կարող է հանգեցնել ազատ տնտեսական մրցակցության սահմանափակմանը.

է/ տվյալ գործարքի հետևանքով Բանկի կանոնադրական հիմնադրամում նշանակալից մասնակցություն ձեռք բերող անձը և նրա հետ փոխկապակցված անձինք ՀՀ բանկային շուկայում տվյալ գործարքի հետևանքով ձեռք են բերում գերիշխող դիրք, որն իրենց հնարավորություն է տալիս կանխորոշել օրենսդրությամբ Բանկին թույլատրված գործառնությունների կամ դրանցից թեկուզ մեկի շուկայական սակագները կամ պայմանները.

ը/ փաստաթղթերը ներկայացվել են ՀՀ Կենտրոնական բանկի սահմանած ձևի և կարգի խախտումներով կամ ներկայացված փաստաթղթերում կամ տեղեկություններում արտացոլվել են կեղծ կամ անարժանահավատ տեղեկություններ.

թ/ տվյալ գործարքի հետևանքով Բանկի կանոնադրական հիմնադրամում նշանակալից մասնակցություն ձեռք բերող մասնակիցը կամ նրա հետ փոխկապակցված անձը ՀՀ Կենտրոնական բանկի հիմնավոր կարծիքով գտնվում է ֆինանսական վատ վիճակում կամ նշանակալից մասնակցի կամ նրա հետ փոխկապակցված անձանց ֆինանսական վիճակի վատթարացումը կարող է պատճառ հանդիսանալ Բանկի ֆինանսական վիճակի վատթարացման, կամ Բանկի կանոնադրական հիմնադրամում նշանակալից մասնակցություն ձեռք բերող անձանց և (կամ) նրանց հետ փոխկապակցված անձանց գործունեությունը կամ Բանկի հետ նրանց փոխհարաբերությունների բնույթը ՀՀ Կենտրոնական բանկի հիմնավոր կարծիքով կարող է խոչընդոտել ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից արդյունավետ վերահսկողության իրականացմանը կամ թույլ չի տալիս բացահայտելու կամ արդյունավետ կառավարելու Բանկի ռիսկերը.

ժ/ անձը չի ներկայացնում իր կողմից ներդրվող միջոցների ծագման օրինականության վերաբերյալ բավարար և ամբողջական հիմնավորումներ (փաստաթղթեր, տեղեկություններ և այլն).

Սույն կետով սահմանված սահմանափակումները չեն տարածվում «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի համաձայն հաշվետու թողարկող հանդիսացող բանկի կանոնադրական կապիտալում մասնակցության ձեռքբերման վրա, եթե դա կատարվել է ֆոնդային բորսայում և չի գերազանցում բանկի կանոնադրական հիմնադրամի 20 տոկոսը, իսկ գերազանցելու դեպքում ՀՀ Կենտրոնական բանկի նախնական համաձայնությամբ:

<u>Արժեթղթերի ազատ շրջանառելիության սահմանափակումները հետևյալն են.</u>

Թողարկվող (սույն ազդագրով վաճառքի առաջարկվող) ֆոնդային բորսայում կարող են շրջանառվել ֆոնդային բորսայում առևտրին թույլտվություն ստանալուց հետո:

Արտաբորսայական շուկայում արժեթղթերը կարող են օտարվել մասնավոր գործարքի միջոցով:

Շուկայում առևտրին թույլատրված արժեթղթերով գործարքների իրականացման վերաբերյալ սահմանափակումները սահմանված են «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքի Հոդված 129-ով և ՀՀ Կենտրոնական բանկի 2012թ. թիվ 331Ն որոշմամբ: Մասնավորապես.

Շուկայում առևտրին թույլատրված արժեթուղթն արգելվում է վաճառել տվյալ շուկայից դուրս, բացառությամբ հետևյալ դեպքերի.

1. մասնավոր գործարքների դեպքում, որոնց կողմերը նախապես հայտնի են.
   - ✓ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից կնքվող գործարքները,
   - ✓ թողարկողի կողմից իր թողարկած արժեթղթերի հետգնման կամ ձեռքբերման գործարքները,
   - ✓ արժեթղթերը հանձնելու առաջարկի շրջանակներում բաժնային արժեթղթերով կատարվող գործարքները:
2. արժեթղթերի տեղաբաշխման շրջանակներում տեղաբաշխողների կողմից իրականացվող գործարքների դեպքում,
3. շուկայում առևտրին թույլատրված արժեթուղթն այլ կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլտվության և վաճառելու դեպքերում:

թ. Արժեթղթերը հանձնելու պարտադիր առաջարկ անելու պարտավորության նկարագրությունը, ինչպես նաև այն դեպքերի նկարագրությունը, երբ նման պարտավորությունը բացակայում է.

Արժեթղթերը հանձնելու պարտադիր առաջարկ անելու պարտավորությունը, ինչպես նաև նման պարտավորության բացակայության դեպքերը կարգավորվում են «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքի Գլուխ 15-ով:

Յուրաքանչյուր անձ, որը թողարկողի բաժնային արժեթղթով մեկ կամ ավելի գործարքի հետևանքով դառնում է տվյալ դասի արժեթղթերի ավելի քան 75 տոկոսի սեփականատեր, պարտավոր է տվյալ դասի բոլոր արժեթղթերն իրեն հանձնելու առաջարկ անել: Նշված պահանջը տարածվում է նաև այն դեպքի վրա, երբ Հաշվետու թողարկողի դիմումի հիման վրա օպերատորի կողմից դադարեցվել է թողարկողի արժեթղթերի առևտուրը կարգավորվող շուկայում: Այս դեպքում արժեթղթերը հանձնելու պարտադիր առաջարկը պետք է ներկայացվի թողարկողի այն բաժնետերերի կողմից, որոնք կողմ են քվեարկել կարգավորվող շուկայում թողարկողի արժեթղթերի առևտրի թույլտվության դադարեցման որոշմանը: Ընդ որում, կարգավորվող շուկայում թողարկողի արժեթղթերի առևտրի թույլտվության դադարեցման որոշմանը կողմ քվեարկած բաժնետերերը ընտրում են ներկայացուցիչ, որը կիրականացնի արժեթղթերը հանձնելու պարտադիր առաջարկն իրենց անունից:

Անձը պարտավոր է արժեթղթերը հանձնելու առաջարկի հայտարարագիրը Կենտրոնական բանկ ներկայացնել համապատասխան գործարքի կատարմանը հաջորդող 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում, որի արդյունքում անձը դարձել է տվյալ դասի արժեթղթերի ավելի քան 75 տոկոսի սեփականատեր:

Արժեթղթերը հանձնելու պարտադիր առաջարկ անելու պահանջը չի տարածվում այն դեպքերի վրա, երբ՝

- ✓ անձը դարձել է տվյալ դասի արժեթղթերի ավելի քան 75 տոկոսի սեփականատեր տվյալ ընկերության կանոնադրական կապիտալի նվազեցման արդյունքում.

- ✓ անձը դարձել է տվյալ դասի արժեթղթերի ավելի քան 75 տոկոսի սեփականատեր՝ իր կողմից տվյալ դասի բոլոր արժեթղթերի համար արժեթղթերը հանձնելու ոչ պարտադիր առաջարկի արդյունքում.
- ✓ արժեթղթերը ձեռք են բերվել ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձի կողմից տեղաբաշխման նպատակով.
- ✓ անձը տվյալ դասի արժեթղթերի 75 տոկոսը գերազանցող մասը դրանց ձեռքբերման օրվանից՝ 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում, օտարում է այն անձին, որը «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքի 151-րդ հոդվածի համաձայն չի համարվում համատեղ գործելու համաձայնությամբ հանդես եկող անձ և պայմանով, որ այդ ժամկետի ընթացքում տվյալ արժեթղթերի թողարկողի բաժնետերերի ընդհանուր ժողով չի գումարվում:

ժ. Արժեթղթերից ստացվող եկամուտների հարկման կարգի ամբողջական և մանրամասն նկարագիրը.

Ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց համար բաժնետոմսերից ստացվող եկամուտների հարկումը կատարվում է ՀՀ Հարկային օրենսգրքի Հոդված 4-ի, Հոդված 104-ի, Հոդված 105-ի, Հոդված 107-ի, Հոդված 110-ի և Հոդված 123-ի համաձայն: Մասնավորապես.

Հարկվող շահույթը որոշելիս համախառն եկամուտը նվազեցվում է հարկատուի ստացած շահաբաժինների գումարի չափով, այսինքն՝ շահաբաժինները (բաժնետոմսերից ստացվող եկամուտները) չեն հարկվում շահութահարկով:

Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց դեպքում հարկումը կատարվում է՝ ՀՀ Հարկային օրենսգրքի Հոդված 4-ի, Հոդված 104-ի, Հոդված 105–ի, Հոդված 107–ի, Հոդված 109-ի, Հոդված 110-ի, Հոդված 125-ի, Հոդված 126-ի և Հոդված 132-ի համաձայն: Մասնավորապես.

Այս դեպքում շահաբաժինները (բաժնետոմսերից ստացվող եկամուտները), բացառությամբ ՀՀ-ում գործող ֆոնդային բորսայում ցուցակված բաժնետոմսերից ստացվող շահաբաժինների, ենթակա են շահութահարկով հարկման որպես պասիվ եկամուտներ՝ 5% դրույքաչափով: Հարկումը կատարվում է հարկային գործակալի (բանկի) կողմից՝ եկամտի վճարման աղբյուրի մոտ (ոչ ռեզիդենտին վճարվող եկամտի ընդհանուր գումարից):

ՀՀ-ում գործող ֆոնդային բորսայում ցուցակված բաժնետոմսերից ստացվող շահաբաժինների (բաժնետոմսերից ստացվող եկամուտների) մասով ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձինք ազատվում են շահութահարկի վճարումից:

Ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց համար բաժնետոմսերից ստացվող եկամուտների հարկումը կատարվում է ՀՀ Հարկային օրենսգրքի Հոդված 4-ի, Հոդված 140-ի, Հոդված 141-ի, Հոդված 143-ի, Հոդված 144-ի, Հոդված 147-ի, Հոդված 149-ի և Հոդված 150-ի համաձայն: Մասնավորապես.

Ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց վճարվող շահաբաժինները (բաժնետոմսերից ստացվող եկամուտները), բացառությամբ ՀՀ-ում գործող ֆոնդային բորսայում ցուցակված բաժնետոմսերից ստացվող շահաբաժինների, ենթակա են եկամտահարկով հարկման որպես պասիվ եկամուտներ՝ 5% դրույքաչափով: Հարկումը կատարվում է հարկային գործակալի (բանկի) կողմից՝ եկամտի վճարման աղբյուրի մոտ (վճարվող եկամտի ընդհանուր գումարից):

ՀՀ-ում գործող ֆոնդային բորսայում ցուցակված բաժնետոմսերից ստացվող շահաբաժինները (բաժնետոմսերից ստացվող եկամուտներ) հարկման բազան որոշելիս նվազեցվում են ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց եկամուտներից:

4. ԱՌԱՋԱՐԿԻ ԺԱՄԿԵՏՆԵՐԸ ԵՎ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

1) Առաջարկի պայմանները, առաջարկի վիճակագրությունը, ակնկալվող ժամանակացույցը և այն գործողությունները, որոնք անհրաժեշտ են առաջարկից օգտվելու համար.

ա. Թողարկման և (կամ) առաջարկի ընդհանուր ծավալը.

Առաջարկի ծավալն ամբողջությամբ բաղկացած է թողարկվող 44,700 հատ սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 10,400 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով, որոնց ընդհանուր գումարային ծավալը շուկայական արժեքով կազմում է *800,130,000 ՀՀ դրամ* (յուրաքանչյուրը 17,900 ՀՀ դրամ շուկայական գնով), անվանական արժեքով՝ *464,880,000 ՀՀ դրամ* (յուրաքանչյուրը 10,400 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով), որն ամբողջությամբ ենթակա է բաժանորդագրության:

բ. Առաջարկի իրականացման սկիզբը և ավարտը (ներառյալ՝ ժամկետների ցանկացած հնարավոր փոփոխություններ).

Բաժնետոմսերի տեղաբաշխման սկիզբ է համարվում ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից սույն Ազդագրի գրանցման օրվան հաջորդող 6-րդ աշխատանքային օրվա ժամը 09:00-ն, իսկ ավարտ՝ 30.12.2020թ. ժամը 16:00-ն: Մինչև նշված ժամկետը բաժնետոմսերի ամբողջ ծավալի բաժանորդագրության դեպքում Բանկը դադարեցնում է բաժանորդագրության գործընթացը:

Ազդագիրը կհրապարակվի տեղաբաշխումից առնվազն 3 աշխատանքային օր առաջ՝ Բանկի կայքում www.aeb.am:

Տեղաբաշխման ժամկետների վերաբերյալ հնարավոր փոփոխությունները կարող են կատարվել Բանկի խորհրդի որոշմամբ:

գ. Առաջարկից օգտվելու համար դիմելու գործընթացի մանրամասն նկարագրություն.

Բաժնետոմսերի դիմաց վճարումը կատարվում է դրամով, «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ում բացված 163003702772 հաշվեհամարին միանվագ մուտքագրման կամ փոխանցման կարգով: Մինչև կապիտալի ավելացումը ՀՀ Կենտրոնական բանկում գրանցելը գումարը փոխանցվում է ՀՀ Կենտրոնական բանկում կանոնադրական հիմնադրամի համալրման նպատակով բացված թիվ 103002211631 կուտակային հաշվի վրա:

Բաժնետոմսերի ձեռքբերման/բաժանորդագրման նպատակով ներդրողը «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ ներկայացնում է բաժանորդագրության հայտ (այսուհետ՝ հայտ) և համապատասխան հաշվին կատարված վճարումը կամ փոխանցումը հավաստող փաստաթուղթ:

Բաժնետոմսերի ձեռքբերման/բաժանորդագրման նպատակով հայտը ներկայացվում է տեղաբաշխման սահմանված ժամանակահատվածի ընթացքում՝ ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից սույն Ազդագրի գրանցման օրվան հաջորդող 6-րդ աշխատանքային օրվա ժամը 09:00-ից մինչև 30.12.2020թ. ժամը 16:00-ն:

Հայտն առնվազն պետք է պարունակի հետևյալ տեղեկությունները.

- ✓ Ներդրողի անունը և ազգանունը, անձը հաստատող փաստաթղթի տվյալները, բնակության վայրը, ստորագրությունը (իրավաբանական անձի դեպքում՝ անվանումը, գտնվելու վայրը, իրավասու (լիազորված) անձի ստորագրությունը),
- ✓ ձեռքբերվող բաժնետոմսերի քանակը,
- ✓ «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԸ հաշվի օպերատորի կողմից բացված անձնական հաշվի համարը:

Հայտին կից ներկայացվում են.

- ✓ ֆիզիկական անձի դեպքում՝ անձը հաստատող փաստաթղթի (առկայության դեպքում սոցիալական քարտի կամ հանրային ծառայության համարանիշ պարունակող փաստաթղթի) պատճենները (կամ տեղեկանք հանրային ծառայությունների համարանիշ չստանալու վերաբերյալ)
- ✓ իրավաբանական անձի դեպքում՝ պետական գրանցման վկայականը (ՀՀ պետական ռեգիստրում գրանցված ռեզիդենտ իրավաբանական անձի, ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց ՀՀ-ում ստեղծված մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների դեպքում նաև գործող ղեկավարի գրանցման ներդիրը) կամ միասնական պետական գրանցամատյանից տրված քաղվածքը, լիազորված անձի դեպքում նաև լիազորագիրը:

Հայտ ներկայացրած անձինք գրանցվում են հատուկ այդ նպատակով բացված գրանցամատյանում, իսկ վավեր Հայտերը բավարարվում են ըստ ներկայացման ժամկետի հերթականության:

Բաժանորդագրման հայտը կհամարվի վավեր միայն ձեռք բերվող բաժնետոմսերի դիմաց լրիվ վճարման պահից:

<u>դ. Այն հանգամանքները, որոնց դեպքում առաջարկը կարող է հետաձգվել կամ չեղյալ հայտարարվել.</u>

<u>Առաջարկի հետաձգման կամ չեղյալ հայտարարման դեպքերը կարգավորվում են</u> «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքի Հոդված 20-ով և Հոդված 21-ով:

1. Եթե տեղաբաշխողը տեղաբաշխման ընթացքում ներկայացնում է ազդագրի լրացում, որը կապված է ազդագրում ներառված տեղեկատվության էական փոփոխության, նոր էական հանգամանքի կամ փաստի ի հայտ գալու հետ, ապա նա ներդրողի պահանջով պարտավոր է չեղյալ համարել ներդրողի տված ակցեպտը և հետ վերադարձնել բաժանորդագրության ընթացքում նրանից ստացված միջոցները կամ հետ գնել մինչև լրացման ներկայացումը ներդրողին վաճառված արժեթղթերը՝ առնվազն նրա կողմից արժեթղթերի ձեռքբերման գնով:

Հետգնման պահանջը պետք է տեղաբաշխողին ներկայացվի գրավոր: Հետգնման պահանջի ներկայացման ժամկետը սահմանվում է 5 աշխատանքային օր՝ ազդագրի լրացման հրապարակումից հետո:

Արժեթղթերի հետգնումը և տեղաբաշխման ընթացքում ստացված միջոցների վերադարձն իրականացվում են պահանջը ներկայացնելուց հետո՝ առավելագույնը 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

2. Կենտրոնական բանկն իր որոշմամբ կասեցնում է տեղաբաշխման ընթացքը, եթե՝
   - ✓ տեղաբաշխման ընթացքում խախտվել են օրենքի և (կամ) հրապարակային առաջարկը կարգավորող այլ իրավական ակտերի պահանջները.
   - ✓ տեղաբաշխման ընթացքում չեն պահպանվել ազդագրում սահմանված հրապարակային առաջարկի պայմանները.

- ✓ ազդագիրը պարունակում է էական սխալներ և ապակողմնորոշիչ տեղեկություններ, կամ նրանում էական փաստ է բաց թողնված կամ խեղաթյուրված:

3. Տեղաբաշխումը կասեցնելու որոշումը պետք է պարունակի հայտնաբերված խախտումները և բացթողումները վերացնելու հանձնարարական և դրա կատարման ժամկետները, որի կատարումից հետո Կենտրոնական բանկի թույլտվությամբ տեղաբաշխումը կարող է շարունակվել:

4. Տեղաբաշխողի նախաձեռնությամբ տեղաբաշխման ընթացքը կարող է կասեցվել միայն Կենտրոնական բանկի համաձայնությամբ՝ առավելագույնը 10 աշխատանքային օրով: Եթե կասեցման ժամկետն ավարտվելու պահից՝ մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում, տեղաբաշխումը չի շարունակվում, ապա տեղաբաշխողը պարտավոր է դադարեցնել տեղաբաշխումը և վերադարձնել տեղաբաշխման ընթացքում ստացված միջոցներն արժեթղթերը ձեռք բերած անձանց՝ կասեցման ժամկետի ավարտից 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

5. Տեղաբաշխողը պարտավոր է տեղաբաշխումը կասեցնելու և շարունակելու, տեղաբաշխումը դադարեցնելու և դրա ընթացքում ստացված միջոցները վերադարձնելու մասին տեղեկատվությունը հրապարակել առնվազն այն միջոցներով, որոնցով հրապարակվել է հրապարակային առաջարկի մասին հայտարարությունը:

Առաջարկի հետաձգման կամ չեղյալ հայտարարման դեպքում գումարների հետ վերադարձն իրականացվում է բաժանորդագրության հայտ ներկայացրած անձի դիմումի հիման վրա, դիմումում նշված եղանակով՝ կանխիկ կամ անկանխիկ՝ փոխանցելով դիմումում նշված հաշվեհամարին:

ե. Բաժանորդագրության նվազեցման հնարավորությունը, ինչպես նաև այդ պարագայում դիմորդների (հայտ ներկայացրած ներդրողների) կողմից վճարված գումարները հետ վերադարձնելու եղանակը և ձևը.

Տեղաբաշխումն իրականացվելու է հետևյալ պայմաններով.

Բաժանորդագրությունը համարվում է կայացած տեղաբաշխման ցանկացած ծավալների ապահովման դեպքում:

Հայտերը բավարարվում են ըստ ներկայացման ժամանակագրական հերթականության: Բանկի բաժնետոմսերում ներդրողն իր կողմից Տեղաբաշխողին ներկայացված Հայտի բավարարման մասին տեղեկացվում է Հայտի ներկայացման պահին:

Հայտ ներկայացրած ներդրողների բաժանորդագրության նվազեցումն իրականացվում է հետևյալ կերպ.

- եթե ամփոփման արդյունքում ներկայացված բոլոր հայտերում նշված բաժնետոմսերի քանակը գերազանցում է տեղաբաշխման ենթակա բաժնետոմսերի քանակը, ապա առաջնայնությունը տրվում է ավելի վաղ ներկայացված հայտերին:
- տեղաբաշխման ենթակա բաժնետոմսերի քանակին համապատասխան քանակությունը լրացնող վերջին հայտը կարող է բավարարվել մասնակիորեն:

Այս դեպքում դիմորդների (հայտ ներկայացրած ներդրողների) կողմից վճարված գումարները վերադարձվում են դիմորդին՝ նրա կողմից Բանկ ներկայացված դիմումի հիման վրա:

զ. Այն նվազագույն և առավելագույն գումարները, որոնք կարող են նշվել ձեռքբերման (բաժանորդագրության) հայտերում: Այդ սահմանաչափերը կարող են նշվել կամ որպես

արժեթղթերի նվազագույն և առավելագույն թույլատրելի քանակներ, կամ որպես ձեռքբերման նվազագույն և առավելագույն թույլատրելի համախառն գումարներ.

Բաժնետոմսերի բաժանորդագրության նվազագույն և առավելագույն մեծությունների (Գնման հայտերում նշվող գումարների) վերաբերյալ սահմանափակումներ չկան:

է. Այն ժամանակաշրջանը, որի ընթացքում հայտը կարելի է հետ կանչել՝ նախատեսելով, որ ներդրողները կարող են հետ ստանալ բաժանորդագրության վճարները.

Ներդրողների կողմից ներկայացված հայտերը հետկանչման ենթակա չեն:

ը. Արժեթղթերի դիմաց վճարներ կատարելու մեթոդները (պարբերականությունը, բանկային հաշիվները և այլն) և ժամկետները, ինչպես նաև արժեթղթերը ստանալու մեթոդները և ժամկետները, արժեթղթերի սեփականության վերաբերյալ քաղվածք ստանալու ձևը.

Բաժնետոմսերի դիմաց վճարումները կատարվում են՝ մուտքագրվելով կամ փոխանցվելով Բանկում բացված 163003702772 հաշվեհամարին:

Բաժնետոմսերի սեփականության իրավունքը գրանցվում է «Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիա» բաց բաժնետիրական ընկերության կողմից, իսկ սեփականության իրավունքը հավաստող քաղվածքները տրամադրվում են «Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիա» ԲԲԸ հաշվի օպերատոր հանդիսացող կազմակերպության կողմից հաստատված կարգով և ժամկետներում: Ներդրողը սեփականության իրավունքի գրանցման, ինչպես նաև սեփականության իրավունքը հավաստող քաղվածքի տրամադրման դիմաց վճարում է համաձայն «Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիա» ԲԲԸ հաշվի օպերատորի կողմից սահմանված սակագների: Գնորդի՝ բաժնետոմսի նկատմամբ սեփականության իրավունքը ծագում է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիայում կամ ՀՀ ԿԲ կողմից լիցենզավորված ցանկացած այլ պահառուի մոտ գնորդի անունով այդ բաժնետոմսի գրանցման պահից, սակայն դրանից բխող իրավունքները գնորդը կարող է իրացնել տեղաբաշխման ամբողջ գործընթացի ավարտից ու Բանկի ընդհանուր ժողովի կողմից տեղաբաշխման արդյունքներն ամփոփելուց և լրացուցիչ բաժնետոմսերի թողարկման հետևանքով Բանկի կանոնադրական կապիտալի փոփոխությունն արտացոլող կանոնադրությունը (նոր խմբագրությամբ կանոնադրությունը) ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից գրանցելուց հետո:

Բաժնետոմսերը գնորդի հաշվին փոխանցելու վերաբերյալ հանձնարարականը Բանկը «Արմենբրոկ» ԲԲԸ-ին է ներկայացնում Բանկի կանոնադրական կապիտալի փոփոխությունն արտացոլող կանոնադրությունը (նոր խմբագրությամբ կանոնադրությունը) ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից գրանցելուց հետո 10 աշխատանքային օրվա ընթացքում:

թ. Առաջարկի արդյունքների հրապարակման ձևի և ժամկետների ամբողջական նկարագրությունը.

Բաժնետոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման արդյունքները հրապարակվում են Բանկի ինտերնետային կայքում տեղաբաշխման ավարտի օրվան հաջորդող երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում:

ժ. Նախապատվության իրավունքից օգտվելու գործընթացի նկարագրությունը.

Բաժնետոմսերի տեղաբաշխման ընթացքում գնման նախապատվության իրավունք չի նախատեսվում, գնման հայտերը բավարարվում են ըստ ներկայացման ժամկետի հերթականության:

2) Տեղաբաշխման պլանը

ա. Բաժնետոմսերի առաջարկն ուղղված է ՀՀ ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց: Բանկի բաժնետոմսերի առաջարկն իրականացվելու է բաց բաժանորդագրության և ազատ վաճառքի սկզբունքով՝ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ միջոցով:

բ. Բանկի խոշոր բաժնետերերի, կառավարման մարմնի անդամների կամ որևէ այլ անձի կողմից նախատեսվող 5 և ավելի տոկոս բաժանորդագրության վերաբերյալ Բանկը տեղեկություններ չունի:

գ. Բանկի բաժնետոմսերում ներդրողն իր կողմից Տեղաբաշխողին ներկայացված Հայտի բավարարման մասին տեղեկացվում է Հայտի ներկայացման պահին:

դ. Մանր ներդրողների, ինստիտուցիոնալ ներդրողների կամ թողարկողի աշխատակիցների համար առանձին տրանշ նախատեսված չէ:

ե. Գնման հայտերը բավարարվում են ըստ ներկայացման ժամանակագրական հերթականության:

Եթե ամփոփման արդյունքում ներկայացված բոլոր հայտերում նշված բաժնետոմսերի քանակը գերազանցում է տեղաբաշխման ենթակա բաժնետոմսերի քանակը, ապա առաջնայնությունը տրվում է ավելի վաղ ներկայացված հայտերին:

Տեղաբաշխման ենթակա բաժնետոմսերի քանակին համապատասխան քանակությունը լրացնող վերջին հայտը կարող է բավարարվել մասնակիորեն:

Հայտը կարող է մերժվել հետևյալ դեպքերում.

- ✓ Բաժնետոմսերի ձեռքբերման/բաժանորդագրման նպատակով ներդրողի կողմից ներկայացված փաստաթղթերը թերի են կամ կեղծ,
- ✓ տվյալ ներդրման համար օրենսդրությամբ պահանջվում է ՀՀ Կենտրոնական բանկի նախնական համաձայնության ստացում և Կենտրոնական բանկը մերժել է նախնական համաձայնության տրամադրումը,
- ✓ տեղաբաշխման ենթակա բաժնետոմսերի քանակն սպառվել է:

Այս դեպքում դիմորդների (հայտ ներկայացրած ներդրողների) կողմից վճարված գումարների հետ վերադարձման նպատակով Տեղաբաշխողի հաշվից համապատասխան գումարը վճարվում է ներդրողին:

3) Առաջարկի գինը

ա. Բանկի խորհրդի կողմից «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ կողմից թողարկվող բաժնետոմսերի տեղաբաշխման գինը սահմանված է 17,900 ՀՀ դրամ:

Բաժանորդագրության ընթացքում «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ կողմից մատուցվող խորհրդատվական և բաժանորդագրության գործընթացի հետ կապված այլ ծառայությունների դիմաց ներդրողը որևիցե ծախս չի կատարում: «Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիա» ԲԲԸ հաշվի օպերատորի կողմից մատուցվող ծառայությունների դիմաց վճարները գանձվում են համաձայն հաշվի օպերատորի կողմից սահմանված սակագների, որոնց հետ ներդրողը կարող է ծանոթանալ «Հայաստանի ֆոնդային բորսա» ԲԲԸ պաշտոնական ինտերնետային կայքի միջոցով՝ www.amx.am:

բ. Առաջարկի գինը ներդրողին հասանելի է դառնում սույն ազդագրի միջոցով:

4) Տեղաբաշխումը

<u>ա. Բաժնետոմսերի երաշխավորված տեղաբաշխում (անդերռայթինգ) չի իրականացվելու:</u>

բ. այն անձանց անվանումները և գտնվելու վայրերը, որոնք համաձայնել են իրականացնել չերաշխավորված տեղաբաշխում, այդ թվում՝ լավագույն ջանքերի սկզբունքով տեղաբաշխում.

Բաժնետոմսերի չերաշխավորված տեղաբաշխումն իրականացվելու է «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ կողմից:
« ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ » ԲԲԸ,
ՀՀ, ք. Երևան 0002, Ամիրյան 23/1:

գ. երաշխավորված և չերաշխավորված տեղաբաշխողների հետ կնքված պայմանագրերի էական պայմանները և տեղաբաշխման համար գանձվող միջնորդավճարները: Եթե երաշխավորված տեղաբաշխման պայմանագիրը թողարկման ոչ լրիվ ծավալն է ընդգրկում, ապա պետք է նշել թողարկման այն մասը, որը չի ծածկում այդ պայմանագիրը: Այստեղ պետք է նշել նաև յուրաքանչյուր տեղաբաշխողի մասը տեղաբաշխման ընդհանուր ծավալում.

Բաժնետոմսերի չերաշխավորված տեղաբաշխումն իրականացվելու է «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ կողմից:

դ. երբ է կնքվել կամ երբ է նախատեսվում կնքել երաշխավորված տեղաբաշխման (անդերռայթինգի) պայմանագիրը.

Բաժնետոմսերի երաշխավորված տեղաբաշխում (անդերռայթինգ) չի իրականացվելու:

ե. Բաժնետոմսերի բաժանորդագրության դիմաց վճարումները կատարվում են դրամով, «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ում բացված 163003702772 հաշվեհամարին միանվագ մուտքագրման կամ փոխանցման կարգով: Բաժնետոմսերի գրանցման և հաշվառման նպատակով արժեթղթերի համապատասխան հաշիվները բացվում են «Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիա» ԲԲԸ հաշվի օպերատորների միջոցով, որոնց ցանկը և հասցեները տեղադրված են «Հայաստանի ֆոնդային բորսա» ԲԲԸ պաշտոնական ինտերնետային կայքում www.amx.am:

5. ԱՌԵՎՏՐԻՆ ԹՈՒՅԼՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԱՌԵՎՏՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ

1) Առաջարկվող արժեթղթերի մասով հետագայում հայցվելու է «Հայաստանի ֆոնդային բորսա» ԲԲԸ «Բ» հարթակում (ցուցակում) առևտրին թույլտվություն: Առևտրին թույլտվության հայցը կարող է նաև չբավարարվել: Առևտրին թույլտվության հայցը ներկայացվելու է տեղաբաշխման ավարտից հետո 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում:
Արժեթղթերի ցուցակման մասին որոշման կայացման գործընթացը կանոնակարգված է «Հայաստանի ֆոնդային բորսա» բաց բաժնետիրական ընկերության «Արժեթղթերի ցուցակման և առևտրին թույլատրման» կանոնների 16-րդ գլխով:

2) Բանկի սովորական բաժնետոմսերը ցուցակված են «Հայաստանի ֆոնդային բորսա» ԲԲԸ «Բ» հարթակում (ցուցակում):
3) Առաջարկվող կամ առևտրին թույլտվության առարկա արժեթղթերի մասով երկրորդային շուկայում իրացվելիություն ապահովելու (շուկա ստեղծող հանդիսանալու) պարտավորություն ունեցող անձինք չկան:
4) Գնի կայունացմանն ուղղված միջոցառումներ չեն նախատեսվում:

6. ՎԱՃԱՌՈՂ ԲԱԺՆԵՏԵՐԵՐԸ

Սույն ազդագրի միջոցով ներկայիս բաժնետերերին պատկանող բաժնետոմսերի վաճառքի առաջարկ չի նախատեսվում: Առաջարկը վերաբերում է միայն Բանկի կողմից լրացուցիչ տեղաբաշխվող սովորական անվանական բաժնետոմսերին:

7. ԹՈՂԱՐԿՄԱՆ ԵՎ ԱՌԱՋԱՐԿԻ ԾԱԽՍԵՐԸ

Հնարավոր ներգրավվող զուտ գումարների մեծությունը հաշվարկվում է որպես հավաքագրված համախառն գումարների և հավաքագրման նպատակով կատարված ծախսերի տարբերություն: Հնարավոր հավաքագրվող համախառն գումարները Բանկի գնահատմամբ կկազմեն *800,130,000 ՀՀ* դրամ: Հավաքագրման նպատակով կատարված ծախսերը հետևյալն են՝ ազդագրի գրանցման պետական տուրքը՝ 50.0 հազ. դրամ:

8. ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

1) ներկայացվող տեղեկատվության հետ կապված խորհրդատուներ չեն ներգրավվել:
2) Անկախ աուդիտորի կողմից սույն բաժնի տվյալները առանձին աուդիտի ենթարկված չեն:
3) Փորձագետ կամ խորհրդատու, որի կարծիքը օգտագործվել է հայտարարագրում կամ երրորդ անձանցից վերցված տեղեկատվություն՝ առկա չէ:

ԲԱԺԻՆ 3. ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐ ԹՈՂԱՐԿՈՂԻ ՄԱՍԻՆ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

1. ԱՆԿԱԽ ԱՈՒԴԻՏՈՐՆԵՐԸ

1) Բանկի 2017թ.-ի և 2018թ.-ի աուդիտն իրականացրել է «Դելոյթ Արմենիա» ՓԲԸ-ն, որի գտնվելու վայրը և կապի միջոցներն են.
«Դելոյթ Արմենիա» ՓԲԸ
Գործադիր տնօրեն՝ Սրբուհի Հակոբյան
ՀՀ, ք. Երևան 0002, Ամիրյան 4/6, հեռ. +374(10) 52 65 20, ֆաքս +374 (10) 52 75 20, www.deloitte.ru:

«Դելոյթը» ապրանքանիշ է , որը համախմբում է ավելի քան 200,000 մասնագետների աշխարհի ավելի քան 151 երկրներում գործող անկախ ընկերություններում, ովքեր համագործակցելով միմյանց հետ տրամադրում են աուդիտի, ձեռնարկության ռիսկերի կառավարման, ֆինանսական, հարկային և իրավաբանական խորհրդատվական ծառայություններ իրենց հաճախորդներին:

«Դելոյթ Արմենիա» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է «Դելոյթ ԱՊՀ Հոլդինգ Լիմիթեդ»-ի մասը, որն իր հերթին մտնում է «Դելոյթ Տուշ Տոմացու Լիմիթեդ»-ի կազմի մեջ:

Բանկի 2019թ.-ի գործունեության աուդիտն իրականացրել է «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն, որի գտնվելու վայրը և կապի միջոցներն են.
«Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ
Տնօրեն/բաժնետեր՝ Գագիկ Գյուլբուդաղյան
ՀՀ, ք. Երևան 0012, Վաղարշյան 8/1, հեռ. +374(10) 260 964, ֆաքս +374 (10) 260 961, www.grantthornton.am:
«Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է «Գրանթ Թորնթոն Ինթերնեշնլի» անդամ:

2) Եթե պատմական ֆինանսական ժամանակաշրջանում բանկի աուդիտորները փոփոխվել են, հեռացվել են կամ նորից չեն ընտրվել որպես աուդիտոր, ապա նշել դրա հիմնական պատճառները.

Բանկում գործող ««ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ կողմից անկախ աուդիտորական կազմակերպության ընտրության» կարգի պահանջների համաձայն 2019թ.-ի համար Բանկի կողմից հայտարարված անկախ աուդիտորական կազմակերպության ընտրության մրցույթում հաղթող է ճանաչվել «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն, ինչը հիմք է հանդիսացել աուդիտորին փոխելու համար:

2. ՌԻՍԿԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՆՆԵՐ

Բանկում ներդրված ռիսկերի կառավարման ճկուն համակարգը ենթարկվում է շարունակական կատարելագործման՝ ելնելով կայուն, հուսալի, արդյունավետ և ապահով գործունեության ծավալման նպատակներից: Բանկում ձևավորված ռիսկերի կառավարման համակարգի զարգացման և կատարելագործման հերթական փուլը Բանկի գործունեության և այն կանոնակարգող ներքին իրավական ակտերի համապատասխանեցումն էր ISO/IEC 27001:2005 (Տեղեկատվական անվտանգության կառավարման համակարգ) միջազգային ստանդարտի պահանջներին:

Ռիսկերի կառավարման գործընթացը բաղկացած է հետևյալ փուլերից՝ Բանկի գործունեության ընթացքում հնարավոր ռիսկերի նույնականացում, գնահատում,

հսկողություն, հաղորդակցում-հաշվետվություն և գնահատված ռիսկերին արձագանքում: Ընդ որում ռիսկերին արձագանքման փուլն իրականացվում է ռիսկից խուսափման, ռիսկի նվազեցման, ռիսկի ընդունման կամ ռիսկի փոխանցման տարբերակներով: Ակտիվների և պասիվների կառավարման գործընթացի հիմքում ընկած են մշակված և շարունակաբար կատարելագործվող մաթեմատիկական մոդելների միջոցով իրականացվող վերլուծությունները՝ ուղղված կառավարման արդյունավետության բարձրացմանը և ռիսկերի զսպման մեխանիզմների կիրառմանը: Տնտեսամաթեմատիկական մոդելավորման գործիքների կիրառման, գործընթացների կանոնակարգման, վերլուծության, կանխատեսման և ներքին հսկողության համակարգի մշտական կատարելագործման արդյունքում Բանկը հնարավորություն է ստանում ռիսկերի կառավարման համակարգի միջոցով ապահովել ռիսկ-եկամուտ օպտիմալ հարաբերակցությունը՝ Բանկի զարգացման կշռադատված ռազմավարության պայմաններում բացառելով կամ նվազագույնի հասցնելով Բանկի գործունեության ընթացքում հնարավոր ռիսկերով պայմանավորված կորուստները և ապահովելով գործող նորմատիվային դաշտի պահանջները: Ռիսկերի կառավարման հիմնական սկզբունքները, առանձին ռիսկատեսակների գնահատման և կառավարման մոտեցումները, մեթոդաբանությունները և մոդելները սահմանված են բանկի ներքին իրավական ակտերում՝ զուգակցելով դրանք բանկի համախառն ռիսկի գնահատման և դրա օպտիմալ կառավարման միջոցառումների սահմանմամբ: Բանկի ռիսկերի կառավարման համակարգը ներքին և արտաքին միջավայրերում տեղի ունեցող փոփոխություններին, բանկի ռազմավարական խնդիրներին և իրականացվող գործառնությունների ծավալային և որակական բնութագրերին համապատասխանեցնելու նպատակով ռիսկերի կառավարման ոլորտը կանոնակարգող ներքին իրավական ակտերը պարբերաբար վերանայվում են:

Համաձայն ««ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ ռիսկերի կառավարման քաղաքականության» պահանջների, հաշվի առնելով Բանկային վերահսկողության բազելյան կոմիտեի և GARP-ի (Generally Accepted Risk Principles) ռիսկերի կառավարման սկզբունքները՝ բանկում մշակվել և ներդրվել են հետևյալ հիմնական ռիսկատեսակների գնահատման և կառավարման մոդելները.

- **<u>վարկային ռիսկ</u>**: Վարկային ռիսկը վարկի, հաշվարկված տոկոսի կամ դրանց մի մասի պայմանագրով սահմանված ժամկետներից ուշացման կամ անվերադարձելիության հնարավոր վտանգ՝ պայմանավորված վարկառուի ֆինանսական վիճակի վատթարացման, գրավի արժեզրկման և նման այլ պատճառներով, որի արդյունքում Բանկը կարող է ֆինանսական կորուստներ կրել:
- **<u>շուկայական ռիսկ</u>**
  - **<u>տոկոսադրույքների փոփոխման ռիսկ</u>**: Տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկը շուկայում տոկոսադրույքների փոփոխության բացասական ազդեցության հավանականությունն է Բանկի զուտ տոկոսային եկամտի և կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա:
  - **<u>արտարժութային ռիսկ</u>**: Արտարժութային ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքների տատանման արդյունքում Բանկի կորուստներ կրելու հավանականությունն է:
  - **Գնային ռիսկը** որևէ բորսայում(ներում) ցուցակված, բանկի հաշվեկշռում շուկայական ընթացիկ գներով արտացոլվող կապիտալի գործիքների շուկայական գների անբարենպաստ փոփոխությունների հետևանքով Բանկի կողմից ֆինանսական կորուստներ կրելու վտանգն է՝ պայմանավորված ինչպես տվյալ կապիտալի գործիքի և դրա թողարկողի, այնպես էլ շուկայում շրջանառվող կապիտալի գործիքների շուկայական գների ընդհանուր տատանումների հետ կապված

գործոններով (տվյալ կապիտալի գործիքի գծով երկար կամ կարճ դիրքի առկայության պայմաններում):

- **<u>իրացվելիության ռիսկ</u>**: Իրացվելիության ռիսկը հավանականությունն է, որ բանկն ի վիճակի չի լինի ճիշտ ժամանակին բավարարել իր պարտատերերի պահանջներն՝ առանց լրացուցիչ կորուստներ կրելու:
- **<u>գործառնական ռիսկ</u>**: Գործառնական ռիսկը սահմանվում է որպես ուղղակի կամ անուղղակի կորուստների վտանգ՝ առաջացած կամ պայմանավորված Բանկի անձնակազմի ոչ համարժեք /արհեստավարժության պակաս/, կամ սխալ /պատահական, միտումնավոր/ գործողություններով, բանկային գործընթացների կազմակերպման և կատարման թերություններով, խափանումներով /սարքավորումների տեխնիկական անսարքություն, ընթացակարգերի անկատարություն/, ինչպես նաև անբարենպաստ արտաքին միջավայրի գործողություններով և իրավիճակներով /խարդախություն, տարերային աղետ/:
- **Համբավի ռիսկը** Բանկի բարի համբավի, հասարակական կարծիքի և հաճախորդների և/կամ գործընկերների կողմից վերաբերմունքի վատթարացման հետևանքով հնարավոր կորուստների վտանգն է:
- **<u>Վարակի ռիսկը</u>** որևէ տնտեսվարող սուբյեկտի մոտ կամ տնտեսության ոլորտում առաջացած խնդիրների հնարավոր շղթայական ազդեցությունն է այլ տնտեսվարող սուբյեկտ(ներ)ի կամ տնտեսության ոլորտ(ներ)ի վրա, որը կարող է բացասաբար անդրադառնալ Բանկի գործունեության վրա:
- **<u>Ռազմավարական ռիսկը</u>** հեռանկարային զարգացման ուղղության սխալ ընտրության և սխալ ռազմավարական որոշումների կայացման ռիսկն է, որի արդյունքում ռազմավարական զարգացման նպատակների իրականացումը կարող է հանգեցնել կորուստների կամ չի կարող ապահովել կանխատեսվող արդյունքները:
- **<u>Օրենսդրական, նորմատիվային դաշտի փոփոխության ռիսկը</u>** կարող է ոչ բարենպաստ ազդեցություն ունենալ Բանկի գործունեության վրա, խստացնելով կամ բարդացնելով գործընթացները, ներառյալ հարկային դաշտի փոփոխությունը իր երկակի ազդեցությամբ՝ թե՛ Բանկի հաճախորդների, թե՛ Բանկի հարկման ռեժիմի փոփոխության առումով:
- **<u>Երկրի ռիսկը</u>** այլ երկրում տեղի ունեցող տնտեսական, սոցիալական և/կամ քաղաքական պայմանների կամ իրադարձությունների բացասական ազդեցությունն է Բանկի ռիսկի պրոֆիլի, իրացվելիության, կապիտալի և/կամ շահույթի վրա:

Բանկում ներդրված մեթոդաբանությունը հնարավորություն է տալիս գնահատել և օպտիմալ կառավարել **վարկային ռիսկը՝** որպես էկզոգեն փոփոխականներ ներառելով նաև էքսպերտային գնահատականները և նպաստելով վարկերի տրամադրման հիմնավորված որոշումների կայացմանը: Բանկի վարկային պորտֆելի կառուցվածքի հնարավոր տարբեր փոփոխությունների ազդեցությունները Բանկի գործունեության ընթացիկ ցուցանիշների վրա վերլուծվում և գնահատվում է սթրես թեստավորման և տարբեր հավանական սցենարների դիտարկման միջոցով: Վարկային ռիսկի կառավարման արդյունավետ համակարգի շնորհիվ բանկի վարկային պորտֆելը շարունակում է պահպանել ավանդական բարձր որակը և ցածր ռիսկայնության աստիճանը:

Տոկոսադրույքների փոփոխության ռիսկը գնահատվում է միջազգային պրակտիկայում լայն տարածում գտած «GAP մոդելի» միջոցով՝ տոկոսադրույքների

փոփոխման նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների դիսբալանսի և ժամկետայնության ճեղքվածքների վերլուծության հիման վրա: «Դյուրացիայի մոդելի» հիման վրա տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկը գնահատվում է ակտիվների և պարտավորությունների միջին կշռված ժամկետայնության ցուցանիշների կիրառմամբ՝ դիտարկելով դյուրացիան որպես տոկոսադրույքների փոփոխության նկատմամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկա արժեքների զգայունության գնահատման գործիք: Իրականացվում է նաև առանձին արժույթներով արտահայտված ակտիվների և պարտավորությունների ճեղքվածքների վերլուծություն՝ զուտ տոկոսային եկամտի վրա դրանց տոկոսադրույքների փոփոխության ազդեցության տեսանկյունից: Նշված մոդելները հնարավորություն են տալիս իրականացնել ակտիվների և պարտավորությունների օպտիմալ կառավարում՝ հեջավորելով տոկոսադրույքի ռիսկը:

Բանկում **իրացվելիության ռիսկի** կառավարումն իրականացվում է ակտիվա-պասիվային գործառնությունների՝ ըստ ժամկետների և ծավալների տեղաբաշխվածության կարգավորման և օրական դրամական հոսքերի համապատասխանեցման միջոցով՝ պահպանելով իրացվելիության և շահութաբերության օպտիմալ հարաբերակցությունը: Ժամկետայնության ճեղքվածքների հիմնադրույթի կիրառման հիման վրա Բանկում ներդրված իրացվելիության ցուցանիշների գնահատման և կառավարման մեթոդաբանությունը հնարավորություն է ընձեռում հաշվարկված ակնթարթային, մինչև 90 օր և մինչև 1 տարի կուտակային իրացվելիության ցուցանիշների ժամանակային շարքերի հիման վրա գնահատել ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքների ազդեցությունը Բանկի իրացվելիության վրա, որը հիմք է հանդիսանում ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման օպտիմալ որոշումների կայացման համար: Սթրես թեստավորման սցենարային մոդելը հնարավորություն է տալիս գնահատել իրացվելիության նորմատիվների վրա շոկային տարբեր հնարավոր իրավիճակների ազդեցությունը: Բանկի կողմից ներգրավված ցպահանջ և ժամկետային միջոցների կենտրոնացումների ռիսկի գնահատման տնտեսամաթեմատիկական մոդելը, քվանտիլային վերլուծության հիման վրա, հնարավորություն է տալիս գնահատել ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ցպահանջ և ժամկետային ավանդների կենտրոնացումների մակարդակները՝ կիրառելով մշակված կենտրոնացումների գործակիցները և հաճախորդների միջև ավանդների բաշխվածության վերլուծական գրաֆիկները:

Բանկում **արտարժութային ռիսկի** կառավարումն իրականացվում է կիրառելով միջազգային պրակտիկայում ընդունված VAR մեթոդաբանությունը, ինչպես նաև սթրես թեստերի սցենարային վերլուծության մեթոդները: Սթրես թեստերի սցենարային վերլուծություններում դիտարկվում է արտարժույթի փոխարժեքի կտրուկ տատանման ազդեցությունը նորմատիվների վրա: Բանկի արտարժութային քաղաքականությունը միտված է արտարժութային դիրքերի արդյունավետ կառավարման ապահովմանը՝ զուգակցելով այն արդարացված ռիսկի մակարդակի հետ:

Գնային ռիսկի հնարավոր նվազագույն մակարդակն ապահովվում է հետևյալ միջոցառումների շրջանակներում.

- ✓ ֆինանսական շուկայի կառուցվածքային, ծավալային և գնային ցուցանիշների դինամիկայի, առանձին ֆինանսական գործիքների իրացվելիության վերլուծություն, առկա միտումների բացահայտում,
- ✓ հնարավոր կորուստների գնահատում,
- ✓ հեջավորման գործիքների կիրառում,

- ✓ ֆինանսական գործիքների գծով լիմիտների (ըստ կապիտալի գործիքներով գործառնության տեսակի, ըստ դիլերի, ըստ թողարկողի, stop-loss) սահմանում,
- ✓ կապիտալի գործիքների փաթեթի բազմազանեցում (դիվերսիֆիկացիա)՝ ըստ թողարկողի, տնտեսության ճյուղերի, ժամկետայնության և այլն:

Բանկային հիմնական և օժանդակ բիզնես-գործընթացների յուրաքանչյուր բաղադրիչ գործառնությունը պարունակում է որոշակի մակարդակի **գործառնական ռիսկ**, որը կարող է հանգեցնել ինչպես փոքր, այնպես էլ Բանկի համար էական չափերի հասնող կորուստների, որով էլ պայմանավորված է գործառնական ռիսկի արդյունավետ կառավարման կարևորությունը և առաջնային նշանակությունը բանկերի համար: Գործառնական ռիսկի հսկողության արդյունավետ համակարգի կիրառումն այդ ռիսկի օպտիմալ կառավարման կարևորագույն գործոններից է, որն ապահովվում է օրական հսկողության իրականացման, պարբերական և թեմատիկ ստուգումների միջոցով գործող կանոնակարգվածության մակարդակի պատշաճության գնահատման, կանոնակարգման կարիք ունեցող գործառույթների վերհանման, հնարավոր ռիսկերի բացահայտման և պատասխանատու մարմիններին դրանց մասին տեղեկացման միջոցով:

Հեղինակության ռիսկն արտահայտվում է ֆինանսական և բիզնես ռիսկերի ազդեցության ներքո Բանկի հեղինակության վատթարացմամբ: Ֆինանսական և բիզնես ռիսկերը կառավարելիս հաշվի է առնվում դրանց պոտենցիալ ազդեցությունը հեղինակության ռիսկի վրա: **Վարակի ռիսկը** գնահատվում է արտարժութային, վարկային, իրացվելիության, տոկոսադրույքի փոփոխման և գնային ռիսկերի համատեղ դիտարկման միջոցով: Վարակի ռիսկի գնահատման համար կիրառվում է սթրես թեստավորում, որի սթրես թեստերի սցենարները (շոկային վիճակի լրջությունը, ռիսկատեսակների միջև փոխկապվածությունը և այլն) կազմվում են էքսպերտային եղանակով:

Օրենսդրական, նորմատիվային դաշտի փոփոխության ռիսկի կառավարումը ենթադրում է իրավասու մարմինների հետ համագործակցություն և համապատասխան վերլուծական տեղեկանքների պատրաստում, Բանկի արագ և ճկուն արձագանքման միջոցառումների իրականացում:

Ռիսկերի վերաբերյալ առավել մանրամասն բացահայտումները ներկայացված են Բանկի հրապարակվող հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում:

3. ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ԲԱՆԿԻ ՄԱՍԻՆ

1) Բանկի պատմությունը և զարգացումը

ա. բանկի անվանումը, կազմակերպական-իրավական ձևը, գրանցված ապրանքանիշերը: Եթե բանկի կանոնադրությամբ տրված են բանկի անվանման տարբերակներ օտար լեզուներով, նշվում են նաև դրանք: Եթե բանկի գործունեության ընթացքում փոփոխվել է նրա անվանումը կամ բանկը վերակազմակերպվել է, ապա ներկայացնել այդ մասին տեղեկատվություն.

Բանկի լրիվ ֆիրմային անվանումն է.

հայերեն՝ «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԷԿՈՆՈՄԻԿԱՅԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

անգլերեն՝ «ARMENIAN ECONOMY DEVELOPMENT BANK» OPEN JOINT STOCK COMPANY

ռուսերեն՝ «БАНК РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ АРМЕНИИ» ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО

Բանկի կրճատ ֆիրմային անվանումն է

հայերեն՝ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ

անգլերեն՝ «ARMECONOMBANK» OJSC
ռուսերեն՝ «АРМЭКОНОМБАНК» ОАО

Բանկի կազմակերպական-իրավական ձևը՝ բաց բաժնետրիրական ընկերություն:

Բանկի գրանցված ապրանքանիշ՝ Բանկի ապրանքային նշանը (Մտավոր սեփականության գործակալության գրանցման վկայագիր № 13637):

1987թ. ստեղծված նախկին ԽՍՀՄ Բնակսոցբանկի Հայկական Հանրապետական Բանկի հիման վրա ՀՀ Նախարարների խորհրդի 14.02.91թ. թիվ 115 որոշմամբ ստեղծված Հայաստանի Հանարապետության պետական ակցիոներական կոմերցիոն բանկը (1991-93թթ. «Հայպետառբանկ» ՓԲԸ) 1993 թվականի դեկտեմբերի 28-ն վերագրանցվել է որպես «Հայաստանի Էկոնոմիկայի զարգացման բաժնետրիական բանկ»: Հայէկոնոմբանկի բաժնետերերի 1995թ. մարտի 14-ին կայացած ընդհանուր ժողովի որոշմամբ այն վերակազմավորվել է «Հայաստանի էկոնոմիկայի զարգացման բանկ» բաց բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Բանկ):

<<ԲՏԱ բանկ>> ՓԲԸ–ն հանդիսացել է <<ԲՏԱ ԻնվեստԲանկ>> ՓԲԸ իրավահաջորդը (ֆիրմային անվանումը փոխվել է <<ԲՏԱ ԻնվեստԲանկ>> ՓԲԸ բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի 13.08.2008թ. թիվ 3 արձանագրությամբ), որն իր հերթին հանդիսացել է <<Միջազգային Ինվեստիցիոն Բանկ>> ՓԲԸ իրավահաջորդը (ֆիրմային անվանումը փոխվել է <<Միջազգային Ինվեստիցիոն Բանկ>> ՓԲԸ բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի 16.05.2005թ. թիվ 1 արձանագրությամբ) <<Միջազգային Ինվեստիցիոն Բանկ>> ՓԲԸ-ն իր հերթին հանդիսացել է վերակազմավորված <<Սևան Բանկ>> ՓԲԸ իրավահաջորդը, որը կազմավորվել է <<Սևան Բանկ>> ՓԲԸ հիմնադիրների (փայատերերի) ընդհանուր ժողովի որոշմամբ՝ 01.06.1991թ. Հիմնադիր պայմանագրի համաձայն:

Բանկի և <<ԲՏԱ բանկ>> ՓԲԸ–ի բաժնետերերի 18.03.2016թ. ընդհանուր ժողովների որոշումների համաձայն երկու բանկերի միջև 06.06.2016թ. ստորագրվել և ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից 14.06.2016թ. հաստատվել է <<ԲՏԱ Բանկ>> ՓԲԸ–ի Բանկին միացման պայմանագիր, երկու բանկերի բաժնետերերի 13.08.2016թ. համատեղ ժողովի կողմից հաստատվել և ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից 24.08.2016թ. գրանցվել է փոխանցման ակտը և միացման արդյունքում որպես պահպանվող բանկ ու <<ԲՏԱ բանկ>> ՓԲԸ–ի իրավահաջորդ է համարվում Բանկը:

բ. Բանկի պետական գրանցման վայրը և համարը.

Բանկի պետական գրանցման վայրն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Ամիրյան 23/1, գրանցման համարը՝ 1:

գ. ստեղծման ամսաթիվը և փաստացի գործունեություն ծավալելու ժամանակահատվածը (եթե հնարավոր է որոշել).

Բանկը /նախկին ԽՍՀՄ Բնակսոցբանկի հայկական հանրապետական բանկ/ Հայաստանի Հանրապետության պետական բանկերից առաջինն է վերակազմավորվել բաժնետիրական բանկի.

1991թ. փետրվարի 14-ի ՀՀ Մինիստրների խորհրդի No115 որոշմամբ ԽՍՀՄ Բնակսոցբանկի հայկական հանրապետական բանկի հիման վրա ստեղծվել է Հայաստանի Հանրապետության պետական ակցիոներական կոմերցիոն բանկ (Հայպետկոմբանկ):

Բանկը փաստացի գործունեությունն սկսել է իրականացնել 1987թ.-ից մինչ օրս՝ շուրջ 33 տարի:

դ. բանկի գտնվելու վայրը, օրենսդրությունը, որի ներքո բանկը գործունեություն է ծավալում, բանկի հիմնադրման երկիրը, կանոնադրությամբ նշված գտնվելու վայրը, փաստացի գործունեություն ծավալելու վայրը, եթե տարբերվում է կանոնադրությամբ նշված գտնվելու վայրից, կապի միջոցները (հեռախոս, ֆաքս, էլեկտրոնային փոստ), ինտերնետային կայքը,

Բանկի գտնվելու վայրն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Ամիրյան 23/1:
Բանկի հիմնադրման երկիրը՝ Հայաստանի Հանրապետություն:
Օրենսդրությունը, որի ներքո թողարկողը գործունեություն է ծավալում՝ ՀՀ օրենսդրություն:
Կապի միջոցները՝

հեռ. (+374 10) 510 910
ֆաքս (+374 10) 538 904
էլ. փոստ bank@aeb.am
ինտերնետային կայք www.aeb.am

31.03.2020թ. Բանկն ունի 52 մասնաճյուղ, որոնցից 51-ը՝ ՀՀ տարածքում և 1-ը՝ ԼՂՀ-ում՝ Ստեփանակերտ քաղաքում:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացվում է մասնաճյուղերի գործունեության հասցեները.

N	ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԵՐ	ՀԱՍՑԵ
1	ՇԵՆԳԱՎԻԹ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0026, ք. Երևան, Գարեգին Նժդեհի փող 28
2	ՍՊԱՆԴԱՐՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0001, ք. Երևան, Աբովյան փող. 22
3	ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0056, ք. Երևան, Նորքի 1-ին մ/շ 14/15 շենք
4	ԱՐԱԲԿԻՐ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0057, ք. Երևան Կոմիտասի փող. 57 շենքի, թիվ 23 շինություն
5	ԷՐԵԲՈՒՆԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0005, ք. Երև ան, Արցախի փող. 24
6	ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0025, ք. Երևան, Իսահակյան փող. 12
7	ՇԱՀՈՒՄՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0088, ք. Երևան, Մազմանյան փող. հ.5
8	ՄԵՏԱՔՍ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0065, ք. Երևան, Սեբաստիայի փող. 23ա
9	ՏԻԳՐԱՆ ՄԵԾ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0018, ք. Երևան, Տիգրան Մեծի փ., թիվ 49 և թիվ 49 շինություն1
10	ԿԵՆՏՐՈՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0010, ք. Երևան, Արամի փ., թիվ 3 և 5 շենք
11	ԷՐԵԲՈՒՆԻ-1 ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0087, ք. Երևան, Տիտոգրադյան փ. 14
12	ՆԱԻՐԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0015, ք. Երևան, Պարոնյան փ. 21
13	ԱՋԱՓՆՅԱԿ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0078, ք. Երևան, Մարգարյան 6
14	ՆՈՐՔ-ՄԱՐԱՇ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0047, ք. Երևան, Նորք-Մարաշ, Նորքի Այգիներ փողոց, N 238 բնակելի տուն
15	ՌՈՍԻԱ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0010, ք. Երևան,Տիգրան Մեծի պող. N16
16	ՋԵՅԹՈՒՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0069, ք. Երևան, Քանաքեռ-Զեյթուն համայնք, Դ.

		Անհաղթի փ. թիվ 11/1 և 11/2
17	ՍԱՐԱՋՈՎ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0010, ք. Երևան, Տիգրան Մեծի փ. 25 շենք թիվ 27 շինություն
18	ՆՈՒԲԱՐԱՇԵՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0071, ք. Երևան, Նուբարաշեն 7 փողոց, համար 2
19	ԳՅՈՒՄՐԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 3104, Շիրակի մարզ, ք. Գյումրի, Աբովյան փող. N 244
20	ՎԱՆԱՁՈՐ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 2001, ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի պող. 59
21	ԱԲՈՎՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 2207, ք. Աբովյան, Ինտերնացիոնալ փող. 1 շենք, թիվ 29-32 շինություն
22	ԱՐՏԱՇԱՏ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0701, ք. Արտաշատ, Աթարբեկյան փող. 135/3
23	ԱՐՄԱՎԻՐ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0901, ք. Արմավիր, Ջիվանու փող. 8
24	ՀՐԱԶԴԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 2301, ք. Հրազդան, Կենտրոն թաղամաս, Սահմանադրության հրապ. թ.2/3
25	ԷՋՄԻԱԾԻՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 1101, ք. Էջմիածին, Մաշտոցի փող. 8 և Մաշտոցի փող. թիվ 8ա/28 խանութ
26	ՍԵՎԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 1501, ք. Սևան, Նաիրյան փող. 141-3
27	ԹՈՒՄԱՆՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 1701, ք. Ալավերդի, Թումանյան փող. 44 բանկ
28	ԱՇՏԱՐԱԿ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0201, ք. Աշտարակ, Ներսես Աշտարակեցու հրապարակ
29	ՆԱԻՐԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 2401, ք. Եղվարդ, Երևանյան փող. 10ա
30	ՄԱՐՏՈՒՆԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 1401, ք. Մարտունի, Գ.Նժդեհի փող. 2ա
31	ՍՊԻՏԱԿ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 1804, ք. Սպիտակ, Շահումյան 5
32	ԳՈՐԻՍ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 3201, ք. Գորիս, Մաշտոցի փող. 4
33	ԱՐՑԱԽ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ԼՂՀ, 0008, ք. Ստեփանակերտ, Ազատամարտիկների 9/19
34	ԱՐԱՐԱՏ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0602, ք. Արարատ, Շահումյան փող. 58
35	ԻՋԵՎԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 4001, ք. Իջևան, Անկախության փ. թիվ 1Բ
36	ՇԻՐԱԿ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 3126, ք. Գյումրի, Պ. Սևակի փող., թիվ 2 շենք, թիվ 3 տարածք
37	ԵՂԵԳՆԱՁՈՐ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 3601, ք. Եղեգնաձոր, Նարեկացի փող. թիվ18
38	ԳԱՎԱՌ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 1201, ք. Գավառ, Կենտրոնական հրապարակ N10
39	ՀՐԱԶԴԱՆ-ՄԻԿՐՈ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 2302, ք. Հրազդան, Բաղրամյան պող. Անդրանիկի 140
40	ԴԱՎԻԹ ԱՆՀԱՂԹ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0069, ք. Երև ան, Դրոյի 3
41	ՍԱԽԱՐՈՎ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ 0010, ք. Երևան, Նալբանդյան 48/1
42	ՆԱՆՈ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0001, ք. Երևան, Թումանյան 32 տարածք 37
43	ԿՈՄԻՏԱՍ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0033, ք. Երևան, Կոմիտասի պողոտա 3 շենք, 47 տարածք
44	ԵՐԵՎԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ,0026, ք. Երևան, Սմբատ զորավարի 11/1
45	ԿՈՏԱՅՔ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ,2205, ք. Աբովյան, Հատիսի փող. 1/80/8
46	ԿԱՊԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 3302, ք. Կապան, Շահումյան փող., 29/1,4,29/7
47	ԴԱՎԹԱՇԵՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0054, ք. Երևան, Դավթաշեն, Տիգրան Պետրոսյան փ. 44/2
48	ՄԱԼԱԹԻԱ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0004, ք. Երևան, Մալաթիա Սեբաստիա, Անդրանիկի փ. 10/1 և ՀՀ, 0004, ք. Երևան, Մալաթիա Սեբաստիա, Անդրանիկի փ. 141/1
49	ԱՐԱՐԱՏՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0082, ք. Երևան, Կենտրոն Ծովակալ Իսակովի

		պողոտա 10
50	ԱՎԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0063, ք. Երևան, Ավան Մ. Խուդյակովի փողոց 177/7
51	ՌՈՍԻԱ-1 ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0018, ք. Երևան, Տիգրան Մեծի պողոտա 16/4
52	ԱՐՏԱՇԻՍՅԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂ	ՀՀ, 0086, ք. Երևան, Շենգավիթ, Արտաշեսյան պողոտա 86/2

Բանկը ՀՀ տարածքում և տարածքից դուրս գրանցված ներկայացուցչություններ չունի:

Մասնաճյուղերին տրված լիազորությունները գործում են անժամկետ: Մասնաճյուղերի կառավարիչները ՀՀ ԿԲ սահմանված կարգով անցնում են լիցենզավորում:

ե. բանկի բիզնեսի զարգացման մեջ տեղի ունեցած կարևոր դեպքերը՝ ըստ բանկի:

Բանկը (նախկին ԽՍՀՄ Բնակսոցբանկի հայկական հանրապետական բանկ) Հայաստանի Հանրապետության պետական բանկերից առաջինն է վերակազմավորվել բաժնետիրական բանկի:

1991թ. փետրվարի 14-ի ՀՀ Մինիստրների խորհրդի №115 որոշմամբ ԽՍՀՄ Բնակսոցբանկի հայկական հանրապետական բանկի հիման վրա ստեղծվել է Հայաստանի Հանրապետության պետական ակցիոներական կոմերցիոն բանկը (Հայպետկոմբանկ):

1991թ. օգոստոսի 9-ի ՀՀ Մինիստրների խորհրդի №509 որոշմամբ բանկը վերակազմավորվել է Հայաստանի Հանրապետության պետական կոմերցիոն բանկ (Հայպետկոմբանկ) սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության՝ գրանցվելով ՀՀ Կենտրոնական բանկում 1991թ. օգոստոսի 26-ին (գրանցում Թիվ 1):

1992թ. նոյեմբերի 16-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է բանկային գործառնություններ իրականացնելու №1 լիցենզիա:

1992թ. դեկտեմբերի 4-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է արտարժույթով գործառնություններ իրականացնելու Գլխավոր լիցենզիա №13:

1993թ. դեկտեմբերի 28-ին ՀՀ ԿԲ վարչության նսիտի որոշմամբ (արձանագրություն №40) Հայպետկոմբանկը վերագրանցվել է Հայաստանի էկոնոմիկայի զարգացման բաժնետիրական բանկի (Հայէկոնոմբանկ) (գրանցում՝ Թիվ 1/35)՝ ստանալով Թիվ 1/35 բանկային գործառնությունների իրականացման Արտոնագիր:

1994թ. հունվարի 21-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է արտարժույթով գործառնություններ իրականացնելու Գլխավոր լիցենզիա №13:

1995թ. ապրիլի 6-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է Թիվ 1 արտարժույթով գործառնություններ իրականացնելու Գլխավոր արտոնագիր:

1996թ. հոկտեմբերի 31-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է բանկային գործունեության լիցենզիա Թիվ 1:

1998թ. հունիսի 8-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է բանկային գործունեության լիցենզիա Թիվ 1:

2001թ. նոյեմբերի 14-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է բանկային գործունեության լիցենզիա Թիվ 1:

2002թ. Բանկի բաժնետոմսերը ցուցակվել են «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ-ի «B» հարթակում, կանոնադրական հիմնադրամը համալրվել է 300 մլն դրամով:

2003թ. Կանոնադրական հիմնադրամը համալրվել է 200 մլն դրամով:

2004թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի ու Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկի (EBRD) միջև կնքվեց պայմանագիր, որով սկսվեց Բանկի կանոնադրական կապիտալում ՎԶԵԲ-ի մասնակցության գործընթացը, որի արդյունքում ՎԶԵԲ-ի մասնակցությունը Բանկի կանոնադրական կապիտալում կկազմի 25%+1 բաժնետոմս:

2005թ. Կանոնադրական հիմնադրամը համալրվել է 633.3 մլն դրամով:

2007թ. Փետրվարին Moody's Investors Service միջազգային վարկանիշային ընկերությունը ՀՀ բանկային համակարգում առաջին անգամ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն շնորհեց ֆինանսական կայունության E+ և երկարաժամկետ ՀՀ դրամով ու արտարժույթով ավանդների B1 վարկանիշներ, երկուսն էլ Stable Outlook-ով (կայուն հեռանկար): Ապրիլին, վերանայելով շնորհված վարկանիշները, Moody's Investors Service միջազգային վարկանիշային ընկերությունը Բանկին արժանացրել է ավելի բարձր՝ ֆինանսական կայունության D- և ՀՀ դրամով և արտարժույթով երկարաժամկետ ավանդների Ba3 վարկանիշների, երկուսն էլ Stable Outlook-ով (կայուն հեռանկար):

2009թ. Բանկը դարձել է «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ-ի անդամ:

2011թ. Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկն իրենց գործառույթներով հնարավոր առավելագույն ժամկետով (ևս երեք տարով) երկարաձգեց իր մասնակցությունը (25% +1 բաժնետոմս) «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի կանոնադրական կապիտալում: Բանկը դարձել է "VISA" միջազգային վճարահաշվարկային համակարգի անդամ:

2013թ. Բանկը ստացել է ISO/IEC 27001:2005 (Տեղեկատվության անվտանգության կառավարման համակարգ) հավաստագիր: «MoneyGram» վճարահաշվարկային համակարգը «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին շնորհեց «Գերազանցության որակ» երկարաժամկետ և արդյունավետ համագործակցության հավաստագիր: Գերմանական Commerzbank AG-ն «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին շնորհեց «Որակի գերազանցության» մրցանակ՝ 2013թ. միջազգային փոխանցումների բարձր որակ ապահովելու, ինչպես նաև անթերի և արագ իրականացնելու համար:

2014թ.: Ասիական Զարգացման Բանկը Առևտրի ֆինանսավորման ծրագրի շրջանակներում «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին շնորհեց «Հայաստանում առաջատար գործընկեր բանկ» մրցանակ:

2014 թվականի դեկտեմբերի 3-ին Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկը (ՎԶԵԲ), պարոն Սարիբեկ Սուքիասյանը, պարոն Ռոբերտ Սուքիասյանը, պարոն Խաչատուր Սուքիասյանը եւ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն կնքել են բաժնետոմսերի գնման պայմանագիր, որով ՎԶԵԲ-ը համաձայնել է վաճառել իր 233,335 սովորական բաժնետոմսերը հինգ հավասար մասնաբաժիններով (46,667 ամեն տրանշ) հինգ տարվա ընթացքում՝ սկսած 2014 թվականի դեկտեմբերից մինչև 2019-ի մարտի 2-ը:

2015 թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն դարձել է արժեթղթերի հաշվարկային համակարգի անդամ: «MoneyGram» վճարահաշվարկային համակարգը «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին շնորհել է «Պրոֆեսիոնալիզմի և Հայաստանում փոխանցման ծառայությունների զարգացմանը նպաստելու համար» հավաստագիր: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի և Ղազախստանի «ԲՏԱ բանկ» ՓԲԸ-ի ղեկավարների միջև ստորագրվեց երկու բանկերի միացման հուշագիր՝ ՀՀ-ում գրանցված և գործունեություն իրականացնող «ԲՏԱ բանկ» ՓԲԸ-ն «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին միացնելու նպատակով:

2016թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի Կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 2,297,995 հազ. ՀՀ դրամով: ՀՀ ԿԲ որոշման համաձայն «ԲՏԱ Բանկ» ՓԲԸ-ն միացավ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին, որի արդյունքում «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի կապիտալն ավելացավ 5,294,232 հազ. դրամով, իսկ մասնաճյուղային ցանցը՝ 6 մասնաճյուղով: Ասիական Զարգացման Բանկը Առևտրի ֆինանսավորման ծրագրի շրջանակներում «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին շնորհել է «Հայաստանում Առաջատար Գործընկեր Բանկ» մրցանակը:

2017թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի էմիսիոն եկամուտներից՝ 9,077,411,700 ՀՀ դրամ ուղղվեց կանոնադրական կապիտալի ավելացմանը, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 13,708,744,2 հազ. ՀՀ դրամ և դրա հաշվին 4,900 ՀՀ դրամի չափով ավելացավ մեկ սովորական բաժնետոմսի անվանական արժեքը՝ 2,500 ՀՀ դրամից

դառնալով 7,400 ՀՀ դրամ: Ասիական Զարգացման Բանկը Առևտրի ֆինանսավորման ծրագրի շրջանակներում երրորդ տարին անընդմեջ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին շնորհեց «Հայաստանում Առաջատար Գործընկեր Բանկ» մրցանակը: Բանկը ընդգրկվեց ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից 2018թ. համար հաստատած «Պետական պարտքի կառավարման գործակալների» ցանկում և 2018թ.-ից հանդես կգա որպես Պետական պարտքի կառավարման գործակալ:

2018թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի Կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 3,000,000.0 հազ. ՀՀ դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 16,708,744,200 ՀՀ դրամ: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի էմիսիոն եկամուտներից՝ 33,438,300 ՀՀ դրամ, չբաշխված շահույթից՝ 2,524,160,700 ՀՀ դրամ և Գլխավոր պահուստից՝ 3,000,000,000 ՀՀ դրամ ուղղվեց կանոնադրական կապիտալի ավելացմանը, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 22,266,343,2 հազ. ՀՀ դրամ և դրա հաշվին 3,000 ՀՀ դրամի չափով ավելացավ մեկ սովորական բաժնետոմսի անվանական արժեքը՝ 7,400 ՀՀ դրամից դառնալով 10,400 ՀՀ դրամ:

2019թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի Կանոնադրական կապիտալը համալրվել է 3,369,000.0 հազ. ՀՀ դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 25,635,343,200 ՀՀ դրամ: «Moody's Investors Service» միջազգային վարկանիշային ընկերությունը բարելավեց «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ին շնորհած վարկանիշները՝ սահմանելով երկարաժամկետ գործընկերոջ ռիսկի վարկանիշը՝ **Ba3**, երկարաժամկետ/կարճաժամկետ ավանդի վարկանիշը՝ **B1/NP**, հեռանկարը՝ **կայուն**: Երևանում կայացած «Visa Recognation Award» մրցանակաբաշխության ժամանակ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն «VISA» միջազգային վճարային համակարգի կողմից արժանացավ «Պրեմիում դասի քարտատեսակը խթանող լավագույն բանկ» մրցանակին (Contribution in Promoting VISA Premium Benefits):

2020թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի Կանոնադրական կապիտալը (ներառյալ էմիսիոն եկամուտը) համալրվել է 320,320.0 հազ. դրամով, որի արդյունքում կանոնադրական կապիտալը կազմեց 25,955,663,200 դրամ:

Բանկին տրված լիցենզիաները և արտոնագրերն անժամկետ են:

2) Ներդրումները

ա. պատմական ֆինանսական ժամանակաշրջանի ընթացքում և դրանից հետո մինչև ազդագիրը գրանցման ներկայացնելու պահը կատարված էական ներդրումների նկարագիրը, ներառյալ՝ ներդրումների ծավալը.

Չկան:

բ. այն էական ներդրումների նկարագիրը, որոնք ընթացքի մեջ են, ներառյալ՝ այդ ներդրումների տարածքային տեղաբաշխումը (ներքին, օտարերկրյա) և ֆինանսավորման աղբյուրները (ներքին, արտաքին).

Չկան:

գ. տեղեկատվություն բանկի ապագա էական այն ներդրումների մասին, որոնց կատարման ուղղությամբ բանկի կառավարման համապատասխան մարմինները ստանձնել են պարտավորություն, ինչպես նաև դրանց ֆինանսավորման աղբյուրները (ներքին, արտաքին):

Չկան:

4. ԲԻԶՆԵՍԻ ՆԿԱՐԱԳԻՐԸ

1) Հիմնական գործունեությունը

ա. բանկի գործառույթների և հիմնական գործունեության նկարագիրը և դրանց վրա ազդող հիմնական գործոնները՝ պատմական ֆինանսական ժամանակաշրջանում վաճառված ապրանքների կամ մատուցված ծառայությունների հիմնական տեսակները.

Հայէկոնոմբանկը հանդիսանում է ՀՀ բանկային համակարգի արդյունավետ զարգացող, օղակներից մեկը, որը վերջին քսաներկու տարիներին գործել է շահույթով: Նշվածը հատկանշական է, հաշվի առնելով ՀՀ տնտեսության զարգացման ընդհանուր իրավիճակը և բանկային համակարգում դրսևորված միտումները:

Բանկի համար առավել կարևոր գործունեությունը ֆինանսական միջնորդության՝ միջոցների ներգրավման և տեղաբաշխման, իրականացումն է, որը զուգորդվում է բանկային այլ բազմաբնույթ ծառայությունների մատուցմամբ:

Հանդիսանալով ունիվերսալ բանկ, Հայէկոնոմբանկը գործունեություն է ծավալում բանկային ծառայությունների մատուցման բոլոր ոլորտներում: Բանկը իր կայուն զարգացող դիրքերն ունի թե արտարժութային, թե արժեթղթերի, թե միջբանկային շուկաներում: Որպես ունիվերսալ կառույց, բանկը ակտիվ գործունեություն է ծավալում թե վարկավորման, թե ծառայությունների մատուցման, թե փոխանցումների նոր գործիքների, թե պլաստիկ քարտերի սպասարկման ոլորտներում:

Բանկը ՀՀ օրենքներով և այլ իրավական ակտերով սահմանված կարգով կարող է իրականացնել հետևյալ ֆինանսական գործառնությունները.

ա/ ընդունել ցպահանջ և ժամկետային ավանդներ.

բ/ տրամադրել առևտրային և սպառողական վարկեր, այդ թվում՝ տալ հիփոթեքային վարկեր, իրականացնել պարտքի կամ առևտրային գործարքների ֆինանսավորում, ֆակտորինգ.

գ/ տրամադրել բանկային երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ (վարկային նամակներ).

դ/ բացել և վարել հաշիվներ, այդ թվում՝ այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ.

ե/ մատուցել այլ վճարահաշվարկային ծառայություններ և (կամ) այլ կերպ սպասարկել հաճախորդների հաշիվները.

զ/ թողարկել, գնել (զեղչել), վաճառել և սպասարկել արժեթղթեր, նման այլ գործառնություններ կատարել.

է/ ինվեստիցիոն (ներդրումային) և բաժանորդագրական գործունեություն իրականացնել.

ը/ մատուցել ֆինանսական գործակալի (ներկայացուցչի) ծառայություններ, կառավարել այլ անձանց արժեթղթերն ու ներդրումները (հավատարմագրային (լիազորագրային) կառավարում).

թ/ գնել, վաճառել և կառավարել բանկային ոսկի և ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամ.

ժ/ գնել և վաճառել (փոխանակել) արտարժույթ, այդ թվում՝ կնքել դրամի և արտարժույթի ֆյուչերսներ, օպցիոններ և նման այլ գործարքներ.

ժա/ իրականացնել ֆինանսական վարձակալություն (լիզինգ),

ժբ/ ի պահ ընդունել թանկարժեք մետաղներ, քարեր, ոսկերչական իրեր, արժեթղթեր, փաստաթղթեր և այլ արժեքներ.

ժգ/ մատուցել ֆինանսական և ինվեստիցիոն խորհրդատվություն,

ժդ/ ստեղծել և սպասարկել հաճախորդների վարկարժանության տեղեկատվական համակարգ, իրականացնել պարտքերի հետ ստացման գործունեություն,

ժզ/ իրացնել ապահովագրական վկայագրեր և (կամ) պայմանագրեր, օրենքով սահմանված կարգով իրականացնել ապահովագրական գործակալի գործառնություններ,

ժէ/ իրականացնել «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքով նախատեսված այլ գործառնություններ:

Բանկը նշված գործառնությունները կատարում է ինչպես ՀՀ դրամով, այնպես էլ արտարժույթով:

ՀՀ Կենտրոնական բանկի թույլտվությամբ Բանկը կարող է իրականացնել նաև այնպիսի գործունեություն կամ գործառնություններ, որոնք բխում են կամ սերտորեն կապված են բանկային գործունեության հետ:

Նշված գործառնությունները Բանկը կատարում է պայմանագրերի հիման վրա, որոնցում սահմանվում են կողմերի իրավունքները, պարտականությունները, պատասխանատվությունը, տոկոսադրույքները, արտոնությունները, տույժերը, պարտավորությունների ապահովման ձևերը, որոնք չեն հակասում ՀՀ օրենսդրությանը:

Բանկն իրավունք ունի իր անունից կնքել պայմանագրեր, ձեռք բերել գույքային և անձնական ոչ գույքային իրավունքներ, կրել պարտավորություններ, լինել հայցվոր և պատասխանող դատարանում:

Առանց ՀՀ Կենտրոնական բանկի նախնական համաձայնության Բանկին արգելվում է այնպիսի գործարքներ կամ գործառնություններ իրականացնելը, որոնց արդյունքում Բանկի մասնակցությունը՝

ա/ մեկ այլ անձի կանոնադրական հիմնադրամում 4.99 տոկոս և ավելին է,

բ/ մեկ այլ անձի կանոնադրական հիմնադրամում գերազանցում է Բանկի ընդհանուր կապիտալի 15%-ը,

գ/ բոլոր անձանց կանոնադրական հիմնադրամներում գերազանցում է Բանկի ընդհանուր կապիտալի 35%-ը :

Սույն կետով նախատեսվածը կարգավորվում է «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքով:

Բանկն իրավունք ունի թղթակցային հաշիվներ բացել այլ բանկերում:

Բանկն ինքն է որոշում ներգրավվող ավանդների, տրամադրվող վարկերի տոկոսադրույքները և միջնորդավճարների չափը:

Բանկը երաշխավորում է իր հաճախորդների և թղթակից բանկերի ավանդների, հաշիվների և գործառնությունների գաղտնիությունը և ամբողջականության պահպանումը:

Բանկում գտնվող հաճախորդների դրամական միջոցների (ներառյալ քաղաքացիների ավանդները) և այլ գույքի վրա կարող է կալանք դրվել և բռնագանձում տարածվել միայն Հայաստանի Հանրապետության գործող օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:

Ստորև ներկայացվում է պատմական ֆինանսական ժամանակաշրջանում վաճառված ապրանքների կամ մատուցված ծառայությունների հիմնական տեսակները.

Միջոցների ներգրավում

Բանկը ֆիզիկական և իրավաբանական անձանցից ընդունում է ժամկետային և ցպահանջ ավանդներ ՀՀ դրամով և արտարժույթով:

Բանկը հաճախորդներին առաջարկում է ավանդներ՝ տարբերակված ըստ նպատակների, ժամկետների, տոկոսադրույքների և տոկոսների վճարման հաճախականության:

Վարկեր և միջոցների այլ տեղաբաշխումներ

Բանկն իրականացնում է վարկավորման հետևյալ տեսակները՝ առևտրային վարկերի տրամադրում՝ բիզնեսի վարկավորում (այդ թվում՝ վարկային գծերի, օվերդրաֆտների,

երաշխիքների, փաստաթղթային ակրեդիտիվների տրամադրում), բնակարանի ձեռքբերման և նորոգման հիփոթեքային վարկերի, ավտովարկերի, անշարժ գույքի գրավադրմամբ սպառողական վարկերի, պլաստիկ քարտերով վարկային գծերի, ինչպես նաև սպառողական այլ վարկերի տրամադրում :

Արտարժույթի և արժեթղթերի առքուվաճառք

Բանկը կատարում է արտարժույթի, ՀՀ պետական պարտատոմսերի առ ու վաճառքի գործարքներ:

Գանձապետարանի սպասարկում

Բանկն իրականացնում է ՀՀ ֆինանսների նախարարության գանձապետարանի դրամարկղային սպասարկում և հանդիսանում է Պետական պարտքի կառավարման գործակալ:

Բանկային փոխանցումներ

Բանկը 1996թ.-ից սկսած անդամակցում է S.W.I.F.T. միջազգային համակարգին:

31.12.19թ. դրությամբ Բանկը թղթակցային հաշիվներ ունի տեղական և միջազգային 17 բանկերում, ինչը հնարավորություն է տալիս ապահովել Բանկի հաճախորդների վճարահաշվարկային սպասարկումը ցանկացած արժույթով և վճարային գործիքով:

Հաշվի առնելով ֆիզիկական անձանց դրամական փոխանցումների ծավալների աճը՝ Բանկն առանձնապես կարևորում է դրամական փոխանցումների համակարգերի կատարելագործումը և ընդլայնումը: Կարևորելով դրամական փոխանցումների համակարգի ընդլայնման դերը՝ Բանկն անդամակցում է հետևյալ միջազգային արագ դրամական փոխանցումների համակարգերին. «MoneyGram», «Ria Money Transfers», «IntelExpress», «Unistream», «Converse Transfer», «Golden Money Transfer», «Faster» և «MoneyTun»՝ իր հաճախորդին տալով ընտրության լայն հնարավորություն:

Պլաստիկ Քարտեր

Պլաստիկ քարտերի տրամադրում և սպասարկում, որոնց թողարկման ու սպասարկման համակարգերի կատարելագործումը Բանկի համար հանդիսանում է զարգացման գերակա ուղղություններից մեկը՝ հաշվի առնելով ներկա պայմաններում բնակչության կողմից աճող պահանջարկը և անկանխիկ վճարումների ավելացմանն ուղղված պետության քաղաքականությունը:

Հանդիսանալով “Արմենիան քարդ” (ԱրՔա) ընկերության բաժնետեր և համակարգի լիիրավ անդամ՝ Բանկը թողարկում է ArCa GOLD PARADOX, ArCa Classic, ArCa Classic MIR, ArCa կենսաթոշակային, ArCa Junior, ArCa ADIDAS բանկային վճարային քարտեր:

2002 թվականի ընթացքում Բանկը դարձել է MasterCard վճարային համակարգի աֆֆիլացված անդամ: Բանկը թողարկում է MasterCard ARMECs Standard, MasterCard ARMECs Gold, MasterCard Maestro, MasterCard Standard, MasterCard Gold, քարտեր:

2011 թվականին Բանկը դարձել է VISA International վճարային համակարգի անդամ և թողարկում է VISA INFINITE, VISA PLATINUM, VISA GOLD, VISA CLASSIC, VISA CLASSIC PRO BONO, VISA CLASSIC PLUS, VISA ELECTRON և VISA ELECTRON կենսաթոշակային քարտեր:

Հաշվետու տարվա ընթացքում Բանկը շարունակեց վճարային քարտերի սպասարկման, տեխնիկական վերազինման և թարմացման աշխատանքները:

31.12.2019թ. դրությամբ Բանկի կողմից թողարկվում են և սպասարկվում Master, Visa և ArCa վճարային համակարգերի քարտեր:

Հանրային ծառայությունների դիմաց վճարների ընդունում

Հաճախորդներին վճարահաշվարկային ծառայությունների համալիր մատուցման նպատակով՝ Բանկը խթանում է հարկերի, տուրքերի, էլեկտրաէներգիայի, հեռախոսավարձի և այլ հանրային ծառայությունների դիմաց ֆիզիկական և իրավաբանական անձանցից վճարների ընդունումը:

Բանկն իր ծառայությունների մատուցումը կատարում է իր գլխավոր գրասենյակի, մասնաճյուղերի, բանկոմատների և ինքնասպասարկման տերմինալների միջոցով:

բ. արդյո՞ք նախատեսվում է նոր ապրանքների արտադրություն կամ նոր ծառայությունների մատուցում: Այնքանով, որքանով գաղտնիք չէ, ներկայացնել այդ նոր ապրանքների կամ ծառայությունների զարգացման փուլը:

Բանկի արդյունավետ զարգացման կարևորագույն գրավականը նրա կողմից կատարվող գործառնությունների հստակ կանոնակարգումն ու օպտիմալացումն է, ինչպես նաև մատուցվող ծառայությունների բազմազանումը և սպասարկման որակի բարելավումը: Բանկի կողմից նոր ծառայությունների առաջարկը և մատուցումն իրականացվում է շուկայում սպառողների կողմից ներկայացված պահանջմունքի ուսումնասիրության հիման վրա: Բանկի նոր առաջարկների վերաբերյալ տեղեկատվությունը տեղ է գտնում ինտերնետում՝ Բանկի տնային էջում, ինչպես նաև գլխավոր գրասենյակի և մասնաճյուղերի սպասարկման սրահներում:

Մասնավորապես, նախատեսվում է ապահովել ֆինանսական բնույթի համալիր ծառայությունների մատուցում՝ ներառյալ տարբեր բնույթի խորհրդատվությունը: Օրինակ, բանկը, կատարելով ֆինանսական շուկաների վերլուծություն, խորհրդատվություն է մատուցում իր հաճախորդներին նշված բնագավառի վերաբերյալ՝ նպաստելով արդյունավետ ներդրումային գործունեությանը և այլն:

Բանկում մեծ ուշադրություն է դարձվում մատուցվող ծառայությունների շրջանակի ընդլայնմանը՝ բարձրացնելով դրանց որակը և ձգտելով յուրաքանչյուր հաճախորդին մատուցել ծառայությունների համալիր փաթեթ: Մատուցվող ծառայությունների բազմազանման շնորհիվ նախատեսվում է ներգրավել հաճախորդներ տնտեսության առավել արդյունավետ զարգացող ճյուղերից՝ հարաբերությունները կառուցելով անհատական մոտեցման սկզբունքներով: Վճարահաշվարկային գործունեության կատարելագործման ուղղությամբ բանկում լուրջ աշխատանքներ են տարվում՝ նպատակ ունենալով դրանք կատարել միջազգային չափանիշներին համապատասխան որակով և ժամկետներում: Բանկը նախատեսում է պլաստիկ քարտերի գծով նոր ծառայությունների մատուցում, ֆակտորինգային գործառնությունների ընդլայնում: Ընդլայնվելու են աշխատանքները չեկերի, ակրեդիտիվների և միջազգային վճարամիջոցների այլ ձևերի սպասարկման ակտիվացման ոլորտներում, հատկապես ՎԶԵԲ-ի հետ Trade Facility ծրագրի ներդրման, ՄՖԿ-ի հետ կնքած «Առևտրի խթանման և երաշխիքների տրամադրման» և Ասիական Զարգացման Բանկի հետ կնքած արտաքին առևտրի ֆինանսավորման վարկային գծի տրամադրման պայմանագրերի արդյունքում:

Բանկի կողմից նախատեսվում է թվային առաջատար տեխնոլոգիաների ներդրում, որոնց համար պլանավորվում են անհրաժեշտ կապիտալ ներդրումներ, ինչը, արդյունքում, կբարձրացնի տեխնիկական հագեցվածությունը՝ համապատասխան հետևանքներով:

2) Հիմնական շուկաները

ա. թողարկողի արտադրանքների սպառման և ծառայությունների մատուցման հիմնական շուկաների նկարագիրը՝ ներկայացնելով ապրանքների և ծառայությունների յուրաքանչյուր խմբից ստացվող եկամուտները: Ներկայացնել նաև շուկաների տարածքային բաժանումը (ներքին, արտաքին, ըստ երկրների և այլն),

բ. եթե որևէ բացառիկ գործոն ազդել է թողարկողի հիմնական գործունեության կամ հիմնական շուկաների վրա, ապա ներկայացնել այդ փաստը.

Հայէկոնոմբանկը իր գործունեությունը ծավալում է ՀՀ ֆինանսաբանկային շուկայում, որի զարգացման միտումներն ուղղված են կորպորատիվ կառավարման սկզբունքների ներքո կայուն բանկային համակարգի ձևավորմանը, արդյունավետ դրամավարկային քաղաքականության վարման, կարգավորիչ նորմատիվային դաշտի սահմանման հիման վրա, ինչը արդյունքում կհանգեցնի միջազգային չափանիշներին մոտեցմանը, թե բանկային ծառայությունների մատուցման, թե կիրառվող տոկոսադրույքային քաղաքականության առումով:

Շուկան զարգանում է ազատ մրցակցության պայմաններում, ՀՀ ԿԲ կողմից վարվող դրամավարկային քաղաքականության շրջանակներում:

Հայէկոնոմբանկը, նշված շուկաներում, իր հաճախորդներին առաջարկում է բանկային ծառայությունների ընդգրկուն փաթեթ, ներառյալ ավանդավարկային, վճարահաշվարկային սպասարկումը:

Բանկը տրամադրում է տարբեր տեսակի վարկեր, օվերդրաֆտներ և այլն, գործունեություն է ծավալում ֆինանսական շուկայում, իրականացնելով արժեթղթերի և արտարժույթի առք ու վաճառք, կատարում է փոխանցումներ, տրամադրում և սպասարկում է պլաստիկ քարտեր:

Բանկային գործառնությունները կատարելիս, օգտվում է միջազգային վճարումների SWIFT համակարգից, միջազգային արագ դրամական փոխանցումների համակարգերից, ինչպես նաև Բլումբերգ համակարգերից և այլն:

Բանկը ծառայություններ է մատուցում, օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, հաշվի առնելով տարիքային դասակարգումը, անկախ սոցիալական պատկանելիությունից և իրավական կարգավիճակից:

Հաշվետու, ինչպես և նախորդ երկու ֆինանսական տարիների ընթացքում բանկի եկամտի 80%-ից ավելին ապահովվել է տոկոսային և ոչ տոկոսային եկամուտների հաշվին՝ հիմնականում վարկային և արժեթղթերում ներդրումներից, արտարժութային գործառնություններից և մատուցված ծառայություններից:

2019թ. բանկը շարունակել է իր որդեգրած քաղաքականությունը հաճախորդների բնագավառում՝ պահպանելով փոխշահավետության սկզբունքը՝ հաճախորդներին առաջարկել բանկային ծառայությունների ընդգրկուն փաթեթ, մշտապես նորացնելով և բազմազանելով այն, բարելավելով ծառայությունների մատուցման որակը:

Հաշվետու տարում Բանկը շարունակեց ակտիվ համագործակցությունը միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների հետ, ինչի շնորհիվ խորացվեց ու ընդլայնվեց համագործակցության շրջանակները, գործող ծրագրերը, ինչպես նաև ծավալվեց գործակցություն նոր բանկային ծառայությունների ոլորտում:

2019թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի ՎԶԵԲ-ի միջև կնքվեց 10.0 մլն ԱՄՆ դոլարին համարժեք ՀՀ դրամով, 4 տարի մարման ժամկետով վարկային պայմանագիր, որը հաջորդում էր կողմերի միջև ՎԶԵԲ-ի Արևելյան Գործընկերության «Կանայք Բիզնեսում» վարկավորման ծրագրի շրջանակներում 2018թ. մարտին կնքված և հաջողված ծրագրին: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի և բելգիական «INCOFIN Investment Management» ընկերության կողմից կառավարվող Բելգիայում տեղակայված և գրանցված «INCOFIN CVSO CVBA-SO» ներդրումային ընկերության միջև կնքվեց 3.0 մլն ԱՄՆ դոլարի վարկային պայմանագիր, որի միջոցներն ուղղվելու են ՀՀ-ում միկրո և փոքր ձեռնարկությունների բիզնեսի վարկավորմանը: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի և Հոլանդական զարգացման բանկի (FMO) միջև կնքվեց 20.0 մլն ԱՄՆ դոլարի, 5 տարի մարման ժամկետով վարկային պայմանագիր, որի միջոցներն ուղղվելու են ՀՀ-ում միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների բիզնեսի, ինչպես նաև հիփոթեքային, կրթությանն ուղղված վարկավորմանը: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի և Սևծովյան առևտրի և զարգացման բանկի (BSTDB) միջև կնքվեց 10.0 մլն ԱՄՆ

դոլարի վարկային պայմանագիր, որի միջոցներն ուղղվելու են ՀՀ-ում միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորմանը: «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի և շվեյցարական «BlueOrchard Finance S.A.» և «Symbiotics S.A.» կողմից կառավարվող Լյուքսեմբուրգի Մեծ Դքսությունում տեղակայված և գրանցված «BlueOrchard Microfinance Fund» LLC, ինչպես նաև շվեյցարական «Symbiotics S.A.» կողմից կառավարվող Լյուքսեմբուրգի Մեծ Դքսությունում տեղակայված և գրանցված «SEB Microfinance Fund VII», «Global Financial Inclusion Fund» և «Hortensia Impact Investing Fund» ընկերությունների անունից հանդես եկող «Symbiotics SICAV (Lux.)» ներդրումային ընկերությունների միջև կնքվեցին համապատասխանաբար 10.0 միլիոն ԱՄՆ դոլարի և 5.0 միլիոն ԱՄՆ դոլարին համարժեք ՀՀ դրամի վարկային պայմանագրեր, որի միջոցներն ուղղվելու են ՀՀ-ում միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորմանը:

Բանկն իր զարգացման ներկա փուլում կարևորում է համարժեք մրցունակության մակարդակի ապահովումը հետևյալ շուկայական հատվածներում.

- փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորում,
- խոշոր բիզնեսի վարկավորում,
- սպառողական վարկավորում,
- բնակարանային հիփոթեք,
- միջազգային առևտրի սպասարկում՝ ներառյալ դրամական փոխանցումներ, ակրեդիտիվներ, երաշխիքներ,
- ավանդների ներգրավում (տարբերակված ըստ ժամկետների, արժույթների և տոկոսների վճարման հաճախականության),
- հանրային ծառայությունների վճարների սպասարկում,
- պլաստիկ քարտերի տրամադրում և սպասարկում:

Առևտրային վարկերի տարամադրման և վճարահաշվարկային սպասարկման շուկայական հատվածում բանկերի միջև մրցակցությունը բավականաչափ կոշտ է, որի պարագայում Բանկի կողմից նախատեսվում է ապահովել ֆինանսական բնույթի համալիր ծառայությունների մատուցում՝ ներառյալ տարբեր բնույթի խորհրդատվությունը, որը Բանկի գործունեության ռազմավարական գերակայություններից է:

Բանկը, ելնելով միջոցների ներգրավման և տեղաբաշխման միտումներից ու գնահատվող հնարավորություններից, իր ռազմավարության թիրախներից դիտարկում է մանրածախ բանկային ծառայությունների մատուցումը, բանկային սպասարկումների և ծառայությունների մատչելիության ու հասանելիության ապահովումը սպառողների լայն շրջանակի համար, որի արդյունքում Բանկն իր ամուր դիրքը կհաստատի ՀՀ բանկային շուկայում:

Բանկը հետամուտ լինելով իր որդեգրած՝ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների հետ հարաբերությունների խորացման և ընդլայնման քաղաքականությանը՝ շարունակելու է միջազգային ֆինանսական շուկաներից միջոցների ներգրավման որդեգրված ռազմավարությունը, որը նախատեսում է ակտիվ համագործակցություն հանրապետությունում միջազգային ֆինանսավարկային ծրագրեր իրականացնող կազմակերպությունների հետ: Բանկը կշարունակի և կընդլայնի համագործակցությունը միջազգային ծրագրերի շրջանակներում՝ ՎԶԵԲ, ՄՖԿ, Գերմանա-հայկական հիմնադրամ (ԳՀՀ), Սևծովյան Առևտրի և Զարգացման Բանկի, Ասիական Զարգացման Բանկի, Հոլանդական զարգացման բանկի (FMO), «BLUEORCHARD MICROFINANCE FUND» LLC, SYMBIOTICS» SA, «MICRO, SMALL & MEDIUM ENTERPRISES BONDS» S.A., INCOFIN CVBA ներդրումային ընկերությունների հետ: Բանակցություններ կվարվեն նաև միջազգային այլ կառույցների հետ՝ համագործակցության ակնկալիքով:

գ. բանկի մրցակցային դիրքի նկարագրությունը:

Բանկի մրցակցային առավելությունների շարքում հարկ է նշել հետևյալը.

♦ Բանկի կառավարման արդյունավետ համակարգը, որում հստակ ամրագրված են յուրաքանչյուր կազմակերպական միավորի գործառութային խնդիրները և որոշված են դրանց պատասխանատվության սահմանները:

♦ Ռիսկերի կառավարման արդյունավետ համակարգը, դրա հուսալիության բարձր աստիճանը, որը հնարավորություն ունի ժամանակին բացահայտելու առաջացող ռիսկերի բնույթը, դրանց հնարավոր ազդեցության մակարդակը և առաջարկելու դրանց չեզոքացման ուղիները:

♦ Կորպորատիվ կառավարման արդյունավետ համակարգը, որի շրջանակներում ամրագրված են Բանկի Խորհրդի և Վարչության պաշտոնատար անձանց ֆիդուցիար պատասխանատվությունը:

♦ Բանկային նոր ինովացիոն ծառայությունների նպատակաուղղվածությունը և նմանատիպ ծրագրերի իրացման հաջողված փորձը: Բանկի մրցունակության բարձրացման առանցքային գործոններից է տեղեկատվական տեխնոլոգիաների անհրաժեշտ բաղադրիչների յուրացումը, ծառայությունների մատուցումը, տեխնոլոգիաների միջազգային չափորոշիչների և համաշխարհային լավագույն փորձի վրա կառուցումը, որի արդյունքում Բանկում մշակվում ու ներդրվում են ինովացիոն և արդյունավետ պրոդուկտներ:

♦ Արտաքին միջավայրի ազդակների արագ արձագանքման արդյունավետ համակարգը, մասնավորապես՝ տնտեսության իրական հատվածում ընթացող գործընթացների և բանկային սպասարկումները, ծառայությունների ոլորտում տոկոսադրույքների ու սակագների փոփոխությունների նկատմամբ համարժեք արձագանքումը: Այդ նպատակով՝ Բանկը մշտապես իրականացնում է մարքեթինգային ուսումնասիրություններ և հարցումներ, պարբերաբար կազմակերպվում են հանդիպումներ հաճախորդների հետ: Դրա շնորհիվ Բանկը վարում է սակագնային և տոկոսադրույքային ճկուն քաղաքականություն և առաջարկում է շուկայում առավել մատչելի ու մրցունակ պայմաններ և սակագներ:

♦ Բանկի աշխարհագրության և մասնաճյուղային ցանցի ինտենսիվ զարգացումը երկրի բոլոր մարզերում: Ազդագրի ներկայացման պահի դրությամբ Բանկի մասնաճյուղերի թիվը կազմում է 52՝ մոտեցնելով Բանկի կողմից մատուցվող ծառայությունները հաճախորդների առավել լայն շրջանակի:

♦ Միջազգային ֆինանսական կառույցների հետ արդյունավետ համագործակցությունը: Բանկը համագործակցում է մի շարք կազմակերպությունների հետ, որոնց թվում են պատկանում՝ Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկը (ՎԶԵԲ), ՄՖԿ, Գերմանա-հայկական հիմնադրամը (ԳՀՀ), Սևծովյան Առևտրի և Զարգացման Բանկը, Ասիական Զարգացման Բանկը, Հոլանդական զարգացման բանկի (FMO), «BLUEORCHARD MICROFINANCE FUND» LLC ներդրումային ընկերությունը, «SYMBIOTICS» SA, «MICRO, SMALL & MEDIUM ENTERPRISES BONDS» S.A. , INCOFIN CVBA ֆինանսական հաստատությունները և այդ շրջանակը առաջիկայում կընդլայնվի:

♦ Բանկի կառավարման բարձրագույն և միջին օղակներում բավարար ներուժ ու փորձ ունեցող կադրային պոտենցիալի առկայությունը, որն ունակ է լուծել Բանկի հեռանկարային զարգացման ծրագրով սահմանված խնդիրները:

♦ Բանկի կառավարման բոլոր օղակներում գործունեության բավարար կանոնակարգվածության աստիճանը:

♦ Բանկային ծառայությունների և սպասարկումների լայն սպեկտրը, Բանկի ուժեղ ու կայուն դիրքերը մանրածախ ծառայությունների ոլորտում, որոնց շնորհիվ Բանկը դինամիկ և հաստատուն ձևով ընդլայնում է ծառայությունների և սպասարկումների ծավալները:

♦ Բանկի կողմից հաճախորդների թիրախային խմբերի տարանջատումն ըստ բիզնեսի ոլորտների վարման առանձնահատկությունների ու քաղաքացիների շրջանում ըստ սոցիալական, աշխարհագրական, տարիքային և այլ չափորոշիչների, որի արդյունքում առաջարկվում է յուրաքանչյուր խմբին համարժեք նպատակային համալիր, բարձրորակ բանկային ծառայությունների շրջանակ:

♦ Անմիջապես հաճախորդների սպասարկման համար պատասխանատու աշխատակիցների վերապատրաստման ծրագրերը, որի շնորհիվ նաև բարելավվում է սպասարկման որակը և աճում հաճախորդների թվաքանակը:

♦ Բաժնետիրական ընկերության կարգավիճակում հանդես եկող «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի ձևավորված դրական վարկանիշը և աճող հեղինակությունը:

Ստորև ներկայացվում է որոշ հիմնական ցուցանիշների գծով 31.12.2019թ. դրությամբ Բանկի մասնաբաժինը շուկայում.

№	Ցուցանիշը	Մասնաբաժինը շուկայում /%/
1	Ընդհանուր ակտիվներ	4.83%
2	Վարկային ներդրումներ	4.96%
3	Ընդհանուր պարտավորություններ	4.86%
4	Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	3.26%
5	Ընդհանուր կապիտալ	4.64%

5. ԲԱՆԿԻ ԽՄԲԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

1) Եթե բանկը խմբի անդամ է, ապա համառոտ ներկայացնել խմբի կառուցվածքը և բանկի տեղը այդ խմբում,

Բանկը հանդիսանում է Սիլ Ֆինանսական Բազմաֆունկցիոնալ Խմբի անդամ, որի անդամ է հանդիսանում նաև «Սիլ Ինշուրանս» ԱՓԲԸ-ն: Բանկի հիմնական բաժնետերեր և «ՍԻԼ ԿՈՆՑԵՌՆ» ՍՊԸ հիմնադիր հանդիսացող Սուքիասյանների ընտանիքը փայամասնակցություն ունի նաև հետևյալ ընկերություններում.

Կազմակերպության անվանումը	Գտնվելու վայրը
1. <<Նարեկ>> ՍՊԸ	Երևան, Մ. Խորենացու 30/1
2.<< Սիլ Կոնցեռն>>ՍՊԸ	Երևան 0018, Տ. Մեծի պող., 3-րդ նրբ. 62
3.<<Երևանի Ալրաղաց>> ԲԲԸ	Երևան, Նար-Դոսի փող. 2
4.<<Սպորտ Թայմ>> ՍՊԸ	Երևան 0018, Տ. Մեծի պող., 3-րդ նրբ. 62
5.<<Երևանի Զովք Գործարան>> ԲԲԸ	Երևան, Արտաշեսյան 99
6.<< Սատուրն Շինմոնտաժ>> ՍՊԸ	Երևան, Տ. Մեծի 3-րդ նրբ. 62
7. <<Բջնի Գրուպ>> ՍՊԸ	Չարենցավան, Գործարանային փող. 8
8.<<Նոյ Գրուպ>> ՍՊԸ	Երևան, Գետառի 4
9. <<Սիլ Ինշուրանս>> Ապահովագրական ՓԲԸ	Երևան, Տ. Մեծի պող. 39
10.<<Սիլ հանքային ջրերի գործարան>> ՍՊԸ	ՀՀ ք. Երևան Գետառի 4/8
11.<<Գոզո Ինթերնեյշնլ>> ՍՊԸ	Երևան, Տ. Մեծի պող. 49
12. << Առաջ>> ՍՊԸ	Երևան, Գետառի 4/8

13. <<Պոլիպլաստ>> ԲԲԸ	Երևան. Օդեսայի փողոց
14.<<ԳՌԶՈ Պլազա>> ՍՊԸ	ք. Երևան, , Տ. Մեծի պող. 3-րն նրբ. 60
15. <<Մելնիցա Պլազա>> ՍՊԸ	Երևան. Նար-Դոսի 2
16.<<Երևան կահույք>> ԲԲԸ	Երևան, Չելյուսկինցիների 62
17. <<Գորվետկա Վան>> ՍՊԸ	ՀՀ ք. Երևան Գորվետկա 4
18. <<Դավոս Ինտերնեյշնլ>> ՍՊԸ	ՀՀ ք. Երևան, Մ. Խորենացու 43
19. «Քոն ֆիրմ» ՍՊԸ	ՀՀ ք. Երևան Սմբատ Զորավարի 11

2) Ներկայացնել բանկի դուստր ընկերությունների ցանկը, ներառյալ անվանումը, հիմնադրման երկիրը, յուրաքանչյուր դուստր ընկերությունում բանկի մասնակցության չափը:

Բանկը դուստր ընկերություններ չունի:

6. ԲԱՆԿԻ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ

1) Ներկայացնել տեղեկատվություն բանկի տրամադրության տակ գտնվող և մոտակայում պլանավորվող էական մեծություն կազմող հիմնական միջոցների (շենքեր, շինություններ, հողամաս, սարք, սարքավորում և այլն) վերաբերյալ, ներառյալ վարձակալած գույքը: Եթե որևէ հիմնական միջոց ընկերությանը սեփականության իրավունքով չի պատկանում, կամ նրա նկատմամբ սեփականության իրավունքը սահմանափակված է (մասնավորապես՝ եթե գրավ է դրված), ապա համառոտ ներկայացվում են այդ հիմնական միջոցի օգտագործման պայմանները և (կամ) օգտագործման սահմանափակումների բնույթը: Նշել նաև պլանավորվող էական մեծություն կազմող հիմնական միջոցների ֆինանսավորման աղբյուրները (ներքին, արտաքին): Հիմնական միջոցը համարվում է էական մեծություն կազմող, եթե դրա արժեքը գերազանցում է թողարկողի հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքի 10 և ավելի տոկոսը:

ՉԿԱՆ

2) Նկարագրել արդյո՞ք հնարավոր են այնպիսի փոփոխություններ, որոնք կարող են սահմանափակել բանկի կողմից հիմնական միջոցների օգտագործումը.

ՉԿԱՆ

7. ԲԱՆԿԻ ԿԱՊԻՏԱԼ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ (ՊԱՍԻՎՆԵՐԸ)

1) տեղեկատվություն բանկի սեփական կապիտալի մասին և ընթացիկ և ոչ ընթացիկ պարտավորությունների մասին,

Բանկի պասիվները 31.12.2019թ. դրությամբ կազմել են 280,478.6 մլն. դրամ, որի 14.0%-ը կամ 39,181.9 մլն դրամը կազմում է սեփական կապիտալը, իսկ 86.0%-ը ընդամենը պարտավորությունները:

Սեփական կապիտալի 65.4%-ը կամ 25,635.3 մլն դրամը կազմել է կանոնադրական կապիտալը, 7.9%-ը կամ 3,105.0 մլն դրամը՝ գլխավոր պահուստը, 13.1%-ը կամ 5,113.6.6 մլն դրամը՝ վերագնահատման պահուստները և 13.6%-ը կամ 5,327.9 մլն դրամը՝ չբաշխված շահույթը:

Ընդամենը պարտավորությունների խոշորագույն հոդվածները հաճախորդների նկատմամբ պարտավորություններն են և բանկերից, ՀՀ ԿԲ-ից ու այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված միջոցները, բանկի կողմից թողարկված արժեթղթերը, որոնք կազմել են ընդամենը պարտավորությունների համապատասխանաբար 47.0%-ը կամ 113,474.5 մլն դրամ, 48.7%-ը կամ 117,496.7 մլն դրամ և 1.8%-ը կամ 4,452.4 մլն դրամ:

Բանկը իր եռամսյակային միջանկյալ և տարեկան հաշվետվությունները հրապարակում է բանկի ինտերնետային կայքի՝ www.aeb.am, **«Հաշվետվություններ»** բաժնում, որտեղից կարելի է սեփական կապիտալի և ընդամենը պարտավորությունների մասին առավել ընդգրկուն տեղեկատվություն ստանալ:

2) բանկի դրամական հոսքերի առաջացման աղբյուրները և գումարները, ինչպես նաև ազատ ոճով նկարագրվում են այդ դրամական հոսքերը,

Բանկի դրամական հոսքերը գոյանում են նրա հիմնական գործունեությունից, այն է վարկերի տրամադրում, ավանդների ներգրավում, արժեթղթերի առք ու վաճառք, արտարժույթի առք ու վաճառք, վճարահաշվարկային ծառայությունների մատուցում, փոխանցումներ և այլն:

Բանկի 2019թ. դրամական հոսքերի հիմնական գումարներն արտացոլված են ստորև.

հազ. դրամ

Անվանում	2018	2019
Դրամական միջոցների հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները	2,924,642	5,295,847
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեության համար օգտագործված մինչև շահութահարկը	(22,024,245)	(17,542,222)
Գործառնական գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	(22,793,230)	(18,561,369)
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական միջոցների հոսքեր	442,728	(5,288,396)
Ֆինանսական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	24,926,803	29,981,363
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ	2,576,301	6,131,598
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	35,824,831	38,158,045
Ակնկալվող պարտքային կորուստների ազդեցությունը	(36,362)	8,331
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(206,725)	(247,769)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	38,158,045	44,050,205

Բանկը իր եռամսյակային միջանկյալ և տարեկան հաշվետվությունները հրապարակում է բանկի ինտերնետային կայքի՝ www.aeb.am, **«Հաշվետվություններ»** բաժնում, որտեղից կարելի է դրամական հոսքերի մասին առավել ընդգրկուն տեղեկատվություն ստանալ:

3) արդյո՞ք բանկն ունի փոխառություն ներգրավելու պահանջ,

Բանկային գործունեությունը իրենից ներկայացնում է ֆինանսական միջնորդություն՝ միջոցների ներգրավման և տեղաբաշխման իրականացում, ուստի կարելի է ասել, որ ցանկացած պարագայում բանկի համար միջոցների ներգրավումը հանդիսանում է առաջնային և հիմնական խնդիր:

4) կապիտալ ռեսուրսների օգտագործման այն սահմանափակումները, որոնք կարող են ուղղակի կամ անուղղակի էապես ազդել բանկի գործունեության վրա:

ՉԿԱՆ

8. ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ ԵՎ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Պատմական ֆինանսական ժամանակաշրջանի համար բանկի կողմից հետազոտական և զարգացման աշխատանքներին ուղղված քաղաքականությունը, ներառյալ՝ բանկի կողմից ֆինանսավորվող հետազոտական և զարգացման աշխատանքներին ուղղված ծախսերի մեծությունը: (կարող են նաև ներկայացվել այնպիսի հետազոտական և զարգացման աշխատանքներ, որոնք կապված չեն բանկի գործունեության հետ):

ՉԿԱՆ:

9. ԱՐՏՈՆԱԳՐԵՐԸ ԵՎ ԼԻՑԵՆԶԻԱՆԵՐԸ

Բանկի գործունեության իրականացման հատուկ թույլտվությունների (լիցենզիաների) և արտոնագրերի վերաբերյալ տեղեկություններ՝ նշելով գործունեության համապատասխան տեսակները, տրման ամսաթվերը, գործողության ժամկետները.

1992թ. նոյեմբերի 16-ին բանկը ՀՀ ԿԲ-ից ստացել է բանկային գործառնություններ իրականացնելու №1 լիցենզիա, որն անժամկետ է:

10. ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՎԵՐՋԻՆ ՄԻՏՈՒՄՆԵՐԸ

Բանկի արտադրած մատուցած ծառայությունների ծավալների աճի կամ նվազման միտումները, դրանց ինքնարժեքի և վաճառքի գների միտումները վերջին հաշվետու ֆինանսական տարվա ավարտից մինչև ազդագրի ներկայացման օրն ընկած ժամանակահատվածի համար: Ներկայացվում են միայն այն միտումները, որոնք ըստ բանկի էական են և (կամ) ողջամիտ ներդրողը կկարևորեր ներդրումային որոշումներ կայացնելիս:

Նախորդ հաշվետու տարվա վերջի համեմատ, Բանկի կողմից մատուցված ծառայությունների ծավալների և ծառայությունների սակագների փոփոխությունները պայմանավորված են տնտեսության ներքին և արտաքին հատվածներում ընթացող փոփոխություններով, մրցակիցների կողմից համանման պորդուկտների գծով առաջարկվող սակագներով, ինչպես նաև Բանկի մրցակցային դիրքի ամրապնդման և առաջխաղացման հնարավորություններով:

Ողջամիտ ներդրողի ներդրումային որոշման կայացման նպատակով՝ Բանկը ներկայացնում է հաշվետու տարվա ակտիվապասիվային ցուցանիշների և շահույթի ծավալային աճը, որոնք արտացոլում են Բանկի կառավարման մարմինների կողմից ռազմավարության իրականացման արդյունավետությունը:

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացվում են Բանկի ակտիվապասիվային հիմնական ցուցանիշները և շահույթը.

(հազ. դրամ)

Միջոցների ներգրավում	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	Աճ/նվազում 31.12.2019-31.12.2018	
				դրամ	%
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	60,043,107	84,719,846	117,546,505	32,826,629	38.7
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	91,703,898	95,828,768	113,366,878	17,538,110	18.3
Ստորադաս փոխառություն	6,409,601	3,382,149	719,787	-2,662,362	-78.7
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	1,068,764	2,060,960	4,452,356	2,391,396	116.0

(հազ. դրամ)

Միջոցների տեղաբաշխում	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	Աճ/նվազում 31.12.2019-31.12.2018	
				դրամ	%
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	104,216,558	133,629,775	176,106,613	42,476,838	31.8
Ներդրումային արժեթղթեր	21,704,806	19,752,226	25,506,921	5,754,695	29.1

(հազ. դրամ)

	2017	2018	2019	Աճ/նվազում 2018-2017	
				դրամ	%
Շահույթ	1,550,397	2,078,026	3,326,043	1,248,017	60.1

Բացի վերը բերված ֆինանսական ցուցանիշները, Բանկը որպես հաշվետու թողարկող, իր արժեթղթերի սեփականատերերին է ներկայացնում նաև եռամսյակային և տարեկան հաշվետվություններ, որոնք տեղադրված են բանկի ինտերնետային կայքի՝ www.aeb.am՝ **«Բաժնետերեր և ներդրողներ»** բաժնում:

11. ՇԱՀՈՒՅԹԻ ԿԱՆԽԱՏԵՍՈՒՄԸ ԿԱՄ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ

1) այն հիմնական սկզբունքների կամ վարկածների նկարագիրը, որոնց հիման վրա իրականացվել է շահույթի կանխատեսումը կամ գնահատումը: Շահույթի կանխատեսումը կամ գնահատումը պետք է համադրելի լինի բանկի պատմական ֆինանսական ժամանակաշրջանի համար ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների հետ.

Սույն կետում նշված տեղեկությունները ընդամենը կանխատեսումներ են և ներդրումային որոշումներ կայացնելիս չպետք է հիմնվել դրանց վրա:

2020թ., համար բանկը պլանավորել է ստանալ 2,300.3 մլն. դրամի զուտ շահույթ : Շահույթի կանխատեսումը (պլանավորումը) իրականացնելիս բանկը հիմնվել է հետևյալ հիմնարար սկզբունքների վրա.

1. Բանկի ակտիվների կայուն աճի ապահովում, հիմնականում եկամտաբեր ակտիվների՝ վարկերի և արժեթղթերի աճի հաշվին: Վարկային ներդրումների աճը ապահովվելու է նոր վարկատեսակների առաջարկի, տնտեսության նոր

հեռանկարային ոլորտների վարկավորման, սպառողական և հիփոթեքային վարկավորման, միջազգային կառույցների հետ իրականացվող վարկային ծրագրերի բազմազանման և ավելացման հաշվին:

2. Բանկի պարտավորությունների, ըստ այդմ ցպահանջ և ժամկետային ռեսուրսների կայուն աճի ապահովում՝ միջազգային ծրագրերով և միջազգային կառույցներից նոր ռեսուրսների ներգրավում և ներքին շուկայից ներգրավված ռեսուրսների ծավալների կայուն աճի ապահովում:
3. Բանկի ռեսուրսների տեղաբաշխում բարձր եկամտաբերություն ունեցող ակտիվներում (վարկեր հաճախորդներին)՝ ընդունելի մակարդակի վրա պահելով բանկի ռիսկերը, պահպանելով բանկային գործունեությունը կարգավորող ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված տնտեսական նորմատիվները:
4. Հեռանկարային հաճախորդների շրջանակի էական աճի ապահովում, ի հաշիվ մատուցվող ծառայությունների բազմազանման և տեխնոլոգիաների կատարելագործման, միջազգային չափանիշներով նոր բանկային գործիքների առաջարկի /նոր տեխնոլոգիաներով վարկեր, ավանդներ, վճարահաշվարկային ծառայություններ/:
5. Վերը նշվածների արդյունքում տոկոսային եկամուտների, մատուցվող ծառայություններից ստացվող միջնորդավճարների աճ:
6. Բանկի արդյունավետ տարածքային քաղաքականության վարում՝ ապահովելով նոր մասնաճյուղերի գործարկումը, գործող մասնաճյուղերի վերանորոգումը և վերազինումը, տեխնիկա-տեխնոլոգիական, տեղեկատվական համակարգերի արդիականացումը:

2) այն գործոնները, որոնց վրա բանկի կառավարման մարմինները ազդելու հնարավորություն ունեն և այն գործոնները, որոնց վրա ազդելու նման հնարավորությունը բացակայում է.

Բանկի կառավարման մարմինները հնարավորություն ունեն ազդելու (կառավարելու) Բանկի գործունեության և շահույթի վրա ազդող հետևյալ հիմնական գործոնների վրա.

1. Բանկի կողմից ներգրավվող և տեղաբաշխվող միջոցների ծավալների կառավարում,
2. Բանկի ռիսկերի ընդունելի մակարդակի պահպանում և կառավարում,
3. Բանկի տեխնիկա-տեխնոլոգիական և տեղեկատվական բազայի արդիականացմանն ուղղված ներդրումներ,
4. Կադրային քաղաքականություն, այդ թվում՝ բանկի անձնակազմի վարձատրության, պատրաստման և վերապատրաստման ծախսեր,
5. Նոր պրոդուկտների թողարկում,
6. Տարածքային քաղաքականություն,
7. Բանկի գործունեության ապահովման ծախսեր,
8. Նոր բանկային պրոդուկտների ներդրման ծախսեր,
9. Գովազդային գործընթաց և այլն:

Բանկի կառավարման մարմինները կարող են արձագանքել, սակայն հնարավորություն չունեն ազդելու Բանկի գործունեության և շահույթի վրա ազդող հետևյալ հիմնական գործոնների վրա.

1. քաղաքական, տնտեսական ռիսկի գործոններ (բանկային ավանդների և վարկերի առաջարկի ու պահանջարկի և դրանից բխող տոկոսադրույքների փոփոխության վարքագիծ, արժեզրկման ու փոխարժեքի վարքագիծ),
2. հարկային և օրենսդրական փոփոխության այլ ռիսկեր,

3. երկրի ֆինանսական շուկայի կայունության ռիսկ,
4. անհաղթահարելի ուժի ազդեցության գործոններ (արտակարգ դրության հայտարարելը, հաղորդակցության միջոցների աշխատանքների դադարեցումը, բնական աղետները, պատերազմը, պետական մարմինների ակտերը և այլն, որոնք անհնարին են դարձնում Բանկի բնականոն գործունեությունը) և այլն:

12. ԲԱՆԿԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԸ ԵՎ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԱՆԴԱՄՆԵՐԸ

1) բանկի կառավարման մարմինների սխեմատիկ կառուցվածքը և յուրաքանչյուր մարմնի իրավասություններն ու պարտականությունները.

Բանկի կառավարման մարմիններն են (ներկայացվում է ըստ կանոնադրության).

1. Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը, որը Բանկի կառավարման բարձրագույն մարմինն է,
2. Բանկի խորհուրդը, որն ընտրվում է բաժնետերերի ընդհանուր ժողովում,
3. Բանկի գործադիր տնօրենը, որն ի պաշտոնե վարչության նախագահն է,
4. Բանկի վարչությունը:

Կառավարման մարմինների սխեմատիկ կառուցվածքը ներկայացվում է ստորև.

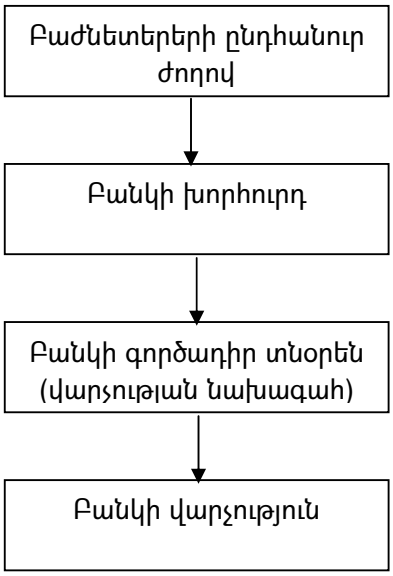

Բանկի կառավարման մարմիններին վերապահված իրավասություններն են (ներկայացվում է ըստ կանոնադրության).

6.7. Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի բացառիկ իրավասությունները՝

ա/ Բանկի Կանոնադրության հաստատումը, դրա մեջ փոփոխությունների և լրացումների կատարումը, Բանկի կանոնադրության հաստատումը նոր խմբագրությամբ,

բ/ Բանկի վերակազմակերպումը.

գ/ Բանկի լուծարումը.

դ/ ամփոփ, միջանկյալ և լուծարման հաշվեկշիռների հաստատումը, լուծարային հանձնաժողովի նշանակումը.

ե/ Բանկի խորհրդի քանակական կազմի հաստատումը, դրա անդամների ընտրությունը և նրանց լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը: Բանկի խորհրդի քանակական կազմի հաստատման և դրա անդամների ընտրության հարցերը քննարկվում

են բացառապես տարեկան ժողովներում: Բանկի խորհրդի անդամների ընտրության հարցը Բանկի արտահերթ ժողովում կարող է քննարկվել, եթե վերջինս որոշում է ընդունել Բանկի խորհրդի կամ նրա առանձին անդամների լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման մասին.

զ/ հայտարարված բաժնետոմսերի ծավալի առավելագույն չափի սահմանումը,

է/ խորհրդի ներկայացմամբ Բանկի արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի հաստատումը.

ը/ Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների, շահույթի և վնասի բաշխման հաստատումը: Տարեկան շահութաբաժինների վճարման մասին որոշման ընդունումը և տարեկան շահութաբաժինների չափի հաստատումը.

թ/ օրենքով նախատեսված դեպքերում բաժնետոմսերի ձեռքբերման նախապատվության իրավունք չկիրառելու մասին որոշման ընդունումը.

ժ/ ընդհանուր ժողովի վարման կարգը,

ժա/ հաշվիչ հանձնաժողովի ձևավորումը.

ժբ/ օրենքով սահմանված դեպքերում Բանկի գույքի օտարման և ձեռք բերման հետ կապված խոշոր գործարքների կնքումը (Բանկի ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի 50%-ից ավելին):

Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի բացառիկ իրավասությանն օրենքով վերապահված հարցերը չեն կարող նրա կողմից փոխանցվել ընկերության գործադիր մարմնին:

6.14. Բանկի խորհուրդն իրականացնում է Բանկի գործունեության ընդհանուր ղեկավարումը՝ բացառությամբ այն հարցերի, որոնք օրենքով և կանոնադրությամբ վերապահված են ընդհանուր ժողովի բացառիկ իրավասությանը:

6.22. Բանկի խորհրդի բացառիկ իրավասություններն են՝

ա/ Բանկի գործունեության հիմնական ուղղությունների որոշումը, ներառյալ՝ Բանկի հեռանկարային զարգացման ծրագրի հաստատումը.

բ/ ընդհանուր ժողովի տարեկան և արտահերթ նիստերի գումարումը, օրակարգի հաստատումը, ինչպես նաև դրանց գումարման և անցկացման կազմակերպման հետ կապված՝ նախապատրաստման աշխատանքների իրականացման ապահովումը.

գ/ Բանկի գործադիր մարմնի (վարչության) անդամների նշանակումը, նրանց լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը և վարձատրության պայմանների հաստատումը.

դ/ Բանկում ներքին հսկողության ստանդարտների սահմանումը, Բանկի ներքին աուդիտի ստորաբաժանման ձևավորումը, նրա տարեկան աշխատանքային ծրագրի հաստատումը, ներքին աուդիտի աշխատակիցների լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը և վարձատրության պայմանների հաստատումը.

ե/ Բանկի տարեկան ծախսերի նախահաշվի ու կատարողականի հաստատումը.

զ/ Բանկի ներքին վարչակազմակերպական կառուցվածքի և աշխատատեղերի հաստատումը.

է/ շահութաբաժինների վճարման վերաբերյալ ընդհանուր ժողովին առաջարկությունների ներկայացումը, այդ թվում՝ շահութաբաժինների յուրաքանչյուր վճարման համար շահութաբաժիններ ստանալու իրավունք ունեցող Բանկի բաժնետերերի ցուցակի կազմումը, որում պետք է ընդգրկվեն Բանկի այն բաժնետերերը, որոնք ընդգրկվել են Բանկի բաժնետերերի ռեեստրում՝ Բանկի տարեկան ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակը կազմելու օրվա դրությամբ:

ը/ Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների նախնական հաստատումը և ընդհանուր ժողովին ներկայացումը.

թ/ ընդհանուր ժողովի հաստատմանը Բանկի արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի ներկայացումը.

ժ/ Բանկի արտաքին աուդիտն իրականացնող անձին վճարման չափի սահմանումը.

ժա/ Բանկում իրականացված աուդիտորական կամ այլ ստուգումների արդյունքում անհրաժեշտության դեպքում բացահայտված թերությունների վերացմանն ուղղված միջոցառումների նախաձեռնումն ու դրանց իրականացման վերահսկումը.

ժբ/ Բանկի կողմից օրենքով սահմանված ֆինանսական գործառնությունների իրականացման կարգը սահմանող ներքին իրավական ակտերի ընդունումը.

ժգ/ Բանկի տարածքային և ինքնուրույն կառուցվածքային ստորաբաժանումների կանոնադրությունների հաստատումը, Բանկի ինքնուրույն կառուցվածքային ստորաբաժանումների միջև գործառութային պարտականությունների բախշումը.

ժդ/ Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության՝ հաշվապահական հաշվառում վարելու և ֆինանսական հաշվետվություններ կազմելու նպատակով կիրառվող սկզբունքների, հիմունքների, եղանակների, կանոնների, ձևերի և կարգերի սահմանումը.

ժե/ Բանկի պահուստային և այլ հիմնադրամների օգտագործումը.

ժզ/ բաժնետոմսերի անվանական արժեքի ավելացման կամ լրացուցիչ բաժնետոմսերի տեղաբաշխման միջոցով Բանկի կանոնադրական հիմնադրամի չափի ավելացումը.

ժէ/ Բանկի պարտատոմսերի և այլ արժեթղթերի տեղաբաշխման մասին որոշման ընդունումը,

ժը/ դուստր և կախյալ ընկերությունների ստեղծումը, այդ ընկերություններին մասնակցությունը, եթե այդ մասնակցությունն իրենից խոշոր գործարք չի ներկայացնում

ժթ/ Բանկի կառավարման մարմինների գործունեությունը կանոնակարգող ներքին փաստաթղթերի հաստատումը,

ի/ գույքի շուկայական արժեքի որոշումը օրենքով սահմանված կարգով,

իա/ օրենքով նախատեսված դեպքերում տեղաբաշխված բաժնետոմսերի ձեռքբերումը և հետգնումը

իբ/ Բանկի գույքի օտարման և ձեռքբերման հետ կապված խոշոր գործարքների կնքումը (Բանկի ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի 25-50 %-ի չափով),

իգ/ Բանկի մասնաճյուղերի, ներկայացուցչությունների և հիմնարկների ստեղծման և դադարեցման մասին որոշումների ընդունումը,

իդ/ Բանկի կողմից բաժնետերերի ժողովի հետ կապված տեղեկությունների և նյութերի հաղորդման ձևի մասին, ներառյալ ծանուցման մամուլի միջոցի ընտրության որոշումը,

իե/ խորհրդի անդամների վարձատրության չափի սահմանումը,

իզ/ առևտրային կազմակերպությունների միությունների հիմնադրումը և մասնակցությունը,

իէ/ օրենսդրությամբ սահմանված այլ իրավասությունների իրականացումը:

Բանկի խորհրդի բացառիկ իրավասությանը կանոնադրությամբ վերապահված հարցերը չեն կարող նրա կողմից փոխանցվել Բանկի գործադիր մարմնին:

6.29. Բանկի գործադիր տնօրենը (Վարչության նախագահը), որպես իր բացառիկ իրավասություն, ներկայացնում է Բանկը Հայաստանի Հանրապետությունում և օտարերկրյա պետություններում, Բանկի անունից կնքում է գործարքներ, գործում է Բանկի անունից առանց լիազորագրի, տալիս է լիազորագրեր:

6.30. Բանկի գործադիր տնօրենը (Վարչության նախագահ).

ա/ տնօրինում է Բանկի գույքը, այդ թվում ֆինանսական միջոցները, իր իրավասության սահմաններում արձակում է հրամաններ, հրահանգներ, տալիս է կատարման համար պարտադիր ցուցումներ և վերահսկում դրանց կատարումը,

բ/ աշխատանքի է ընդունում և աշխատանքից ազատում Բանկի աշխատակիցներին,

գ/ Բանկի աշխատակիցների նկատմամբ կիրառում է խրախուսման և կարգապահական պատասխանատվության միջոցներ,

դ/ կատարում է Բանկի վարչության նախագահի տեղակալների և վարչության անդամների միջև պարտականությունների բաշխում,

ե/ լուծում է սույն կանոնադրությամբ իրեն վերապահված այլ հարցեր, իր իրավասության շրջանակներում իրականացնում այլ գործառույթներ:

6.31. Բանկի վարչությունը կազմվում է գործադիր տնօրենից (Վարչության նախագահից), նրա տեղակալներից, գլխավոր հաշվապահից, ինչպես նաև Բանկի այլ պաշտոնատար անձանցից, որոնք նշանակվում են Բանկի խորհրդի կողմից:

6.32. Բանկի վարչությունը.

ա/ խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում Բանկի խորհրդի կողմից հաստատվող ներքին իրավական ակտերը, առանձնացված ստորաբաժանումների կանոնակարգերը, Բանկի վարչակազմակերպական կառուցվածքը.

բ/ ապահովում է ընդհանուր ժողովի և Բանկի խորհրդի որոշումների կատարումը,

գ/ իրականացնում է Բանկի գործունեության ընթացիկ ղեկավարումը,

դ/ կազմակերպում է ընդհանուր ժողովի, Բանկի խորհրդի և իր կողմից ընդունված որոշումների կատարումը,

ե/ գումարում է իր նիստերը ըստ անհրաժեշտության, բայց ոչ պակաս, քան ամիսը մեկ անգամ,

զ/ իր իրավասության շրջանակներում սահմանում է Բանկի կողմից մատուցվող ծառայությունների սակագները, դրամարկղային սպասարկման, դրամի ու Բանկի այլ արժեքների պահպանումը, հաշվառումն ու հաշվետվությունը և իրականացնում է դրանց վերահսկողությունը,

է/ սահմանում է ակտիվային ու պասիվային գործառնությունների գծով տոկոսադրույքների քաղաքականությունը,

ը/ վերահսկում է օրենսդրության պահպանումը Բանկում և նրա կառուցվածքային ստորաբաժանումներում,

թ/ նախապես քննարկում է վարչության կողմից Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի և Բանկի խորհրդի քննարկմանը ներկայացվող հարցերը,

ժ/ քննարկում է վերստուգումների, ստուգումների նյութերը, Բանկի ստորաբաժանումների ղեկավարների հաշվետվությունները,

ժա/ հաստատում է բանկի աշխատողների և մյուս ստորաբաժանումների ղեկավարների և աշխատողների իրավունքների ու պարտականությունների մասին հրահանգները,

ժբ/ կատարում է Բանկի պաշտոնատար անձանց նշանակում իր իրավասության շրջանակներում,

ժգ/ քննարկում է գործադիր տնօրենի (Վարչության նախագահի), վարչության անդամների և Բանկի կառուցվածքային ստորաբաժանումների կողմից վարչության քննարկմանը ներկայացված այլ հարցերը:

Այն հարցերը, որոնք օրենքով կամ կանոնադրությամբ չեն սահմանվել որպես ընդհանուր ժողովի, խորհրդի կամ ներքին աուդիտի ստորաբաժանման իրավասությանը պատկանող, պատկանում են գործադիր տնօրենի (վարչության) իրավասությանը:

2) կառավարման մարմինների անդամների անունը, ազգանունը, բնակության վայրը, զբաղեցրած պաշտոնը, իրավասություններն ու պարտականությունները, նրանցից յուրաքանչյուրի ծավալած գործունեությունը բանկի կազմից դուրս՝ ազդագիրը գրանցման ներկայացնելու պահին.

Տեղեկություններ բանկի կառավարման մարմինների վերաբերյալ.

Պաշտոնը	Ա. Ա. Հ., ծննդյան ամսաթիվը, մասնագիտությունը, քաղաքացիությունը, հասցեն	Վերջին հինգ տարվա ընթացքում զբաղեցրած պաշտոնները	Իրավասություններ և պարտականություններ
Բանկի խորհրդի նախագահ	Սուքիասյան Սարիբեկ Ալբերտի, ծնված 1965թ., ինժեներ-տնտեսագետ, տնտեսագիտության թեկնածու, Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ, հասցե՝ ք.Երևան,Զավարյան 6,բ.1/5	1998թ. առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ խորհրդի նախագահ:	Սահմանված է ՀՀ օրենսդրությամբ և Բանկի կանոնադրությամբ
Բանկի խորհրդի անդամներ	Հայրապետյան Ռուբեն Աշոտի, ծնված 1980թ., տնտեսագետ Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ հասցե՝ ք. Երևան, Մխչյան փ. 25/3 տ.	24.05.2013թ.-22.05.2014թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ գործադիր տնօրենի տեղակալ 23.05.2014թ.-29.06.2014թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ գործադիր տնօրենի խորհրդական 30.06.2014թ.-29.06.2018թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ խորհրդի անդամ 29.06.2018թ. առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ խորհրդի նախագահի տեղակալ:	Իրավասություն՝ սահմանված է Բանկի կանոնադրությամբ: Պարտականություններ՝ 1. Բանկի վարչության գործունեության ընդհանուր հսկողություն 2. Բանկի ներքին և արտաքին աուդիտի գործունեության ընթացքում ի հայտ եկած խնդիրների/ռիսկերի/ ընդհանուր հսկողություն 3. Բանկի ռեսուրսների ներգրավման և տեղաբաշխման ընդհանուր հսկողություն 4. Բանկի անձնակազմի կառավարման արդյունավետության ընդհանուր հսկողություն 5. ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի գործընթացի ընդհանուր հսկողություն 6. Պլաստիկ քարտերի թողարկման քաղաքականության ընդհանուր հսկողություն
	Մելիքյան Արամ Ռոբերտի ծնված 1963թ., տնտեսագետ, Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ, հասցե՝ ք. Երևան, Մոլդովական փող. 2շ. 15բն.	01.08.2012թ.-11.08.2016թ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ խորհրդի նախագահի տեղակալ: 11.08.2016թ-առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ խորհրդի անդամ	Իրավասություն՝ սահմանված է Բանկի կանոնադրությամբ: Պարտականություններ՝ 1.Բանկի վարչության գործունեության ընդհանուր հսկողություն 2. Բանկի ներքին և արտաքին աուդիտի գործունեության ընթացքում ի հայտ եկած խնդիրների/ռիսկերի/ ընդհանուր հսկողություն 3. Բանկի ռեսուրսների ներգրավման և տեղաբաշխման ընդհանուր հսկողություն 4. ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի գործընթացի ընդհանուր հսկողություն 5. Բանկի հաշվապահական հաշվառման և հաշվապահության քաղաքականության նկատմամբ ընդհանուր հսկողություն 6. Բանկի ռազմավարության ընդհանուր հսկողություն

	Պետրոսյան Լուիզա Աշոտի, ծնված 1982թ., տնտեսագետ-մաթեմատիկոս, Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ, հասցե՝ ք. Երևան, Գր. Արծրունի 92-7	14.06.2013թ առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ խորհրդի անդամ, Խորհրդի Քարտուղար:	Իրավասություն՝ սահմանված է Բանկի կանոնադրությամբ: Պարտականություններ՝ 1. Բանկի վարչության գործունեության ընդհանուր հսկողություն 2. Բանկի ներքին և արտաքին աուդիտի գործունեության ընթացքում ի հայտ եկած խնդիրների/ռիսկերի/ ընդհանուր հսկողություն 3. Բանկի ռեսուրսների ներգրավման և տեղաբաշխման ընդհանուր հսկողություն 4. Բանկի կորպորատիվ կառավարման սկզբունքների զարգացման համակարգում 5. Միջազգային հարաբերությունների ընդհանուր հսկողություն 6. ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի գործընթացի ընդհանուր հսկողություն
	Պեր Ֆիշեր, ծնված 1949թ., տնտեսագետ Քաղաքացիությունը՝ ԳԴՀ, ք. Բրեմեն հասցե՝ Պալմենգաղթենշթաասսե 4, 60325 Ֆրանկֆուրտ Մայնի վրա	2003-2014թ.թ.՝ Commerzbank AG, Ֆրանկֆուրտի գլխավոր գրասենյակ, Կենտրոնական և արևելյան Եվրոպայի, ԱՊՀ, Թուրքիայի, Բալթյան երկրների, Մոնղոլիայի ֆինանսական կազմակերպությունների վարչության ղեկավար, Ավագ Գործադիր տնօրեն 2003թ. առ այսօր՝ Commerzbank Eurasija, Մոսկվա, Խորհրդի անդամ 2003թ. առ այսօր՝ Գերմանա-ուկրաինական համաժողովի անդամ, գանձապետ 2007թ. առ այսօր՝ Գերմանա-ռուսական համաժողովի անդամ, գանձապետ 2014թ. առ այսօր՝ Գերմանա-թուրքմենական համաժողովի անդամ 2014թ. առ այսօր՝ Öåíòð-Èíâåñò բանկ, Խորհրդի անդամ և Անկախ տնօրեն, Դոնի Ռոստով, ՌԴ 2015թ. առ այսօր՝ ԵԱՀԿ եռակողմ կոնտակտային խմբի Տնտեսության և տնտեսական վերականգնման աշխատանքային խմբի համակարգող 2016թ. առ այսօր՝ Áåëàðóñáàíê, Խորհրդի անդամ և Անկախ տնօրեն, Մինսկ, Բելառուսի Հանրապետություն 29.06.2018թ. առ այսօր՝ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ խորհրդի անդամ:	Իրավասություն՝ սահմանված է Բանկի կանոնադրությամբ: Պարտականություններ՝ Բանկի գործունեության ընթացքում միջազգային փորձի ներդրման աշխատանքների համակարգում:
	Խաչատուրյան Վահագն Գառնիկի, ծնված 1959թ., տնտեսագետ, Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ, հասցե՝ ք. Երևան, Զաքյան 5, բն. 10	2002թ. առ այսօր՝ «Քաղաքական, իրավական և տնտեսագիտական հետազոտությունների և կանխատեսումների» կենտրոն 2002-2018թ.թ.՝ Միջազգային և տեղական սեմինարների, գիտաժողովների կազմակերպում և մասնակցություն, համատեղ վերլուծական, գիտական, փորձագիտական աշխատանքներ ամերիկյան Կատո, Ատլաս, գերմանական Ֆրիդրիխ Նաումանի անվան և Էբերտի հիմնադրամների հետ	Իրավասություն՝ սահմանված է Բանկի կանոնադրությամբ: Պարտականություններ՝ 1. Բանկի վարչության գործունեության ընդհանուր հսկողություն 2. Բանկի ներքին և արտաքին աուդիտի գործունեության ընթացքում ի հայտ եկած խնդիրների/ռիսկերի/ ընդհանուր հսկողություն 3. Բանկի ռեսուրսների ներգրավման և տեղաբաշխման ընդհա-

		14.06.2019թ.-ից առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ խորհրդի անդամ	նուր հսկողություն 4. Բանկի ռազմավարության ընդհանուր հսկողություն
	Սուվարյան Հրանտ Ռաֆիկի* ծնված 1958թ., տնտեսագետ, Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ, հասցե՝ ք. Երևան, Քանաքեռ-Զեյթուն, Ա. Տիգրանյան փ. տուն 17	2002թ.-20.05.2020թ.թ. ՀՀ ԿԲ ֆինանսական վերահսկողության վարչության պետ 20.05.2020թ.-30.06.2020թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ գործադիր տնօրենի խորհրդական 30.06.2020թ.-ից առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ խորհրդի անդամ	Իրավասություն՝ սահմանված է Բանկի կանոնադրությամբ: Պարտականություններ՝ 1. Բանկի վարչության գործունեության ընդհանուր հսկողություն 2. Բանկի ներքին և արտաքին աուդիտի գործունեության ընթացքում ի հայտ եկած խնդիրների/ռիսկերի/ ընդհանուր հսկողություն 3. Բանկի ռեսուրսների ներգրավման և տեղաբաշխման ընդհանուր հսկողություն 4. Բանկի ռազմավարության ընդհանուր հսկողություն

* **Ընտրվել է խորհրդի կազմում Բանկի 30.06.2020թ. կայացած բաժնետերերի տարեկան ժողովում և ՀՀ օրենսդրությանպահանջների համաձայն գտնվում է ՀՀ ԿԲ կողմից գրանցման գործընթացում**

Բանկի խորհրդի անդամներ	**ՊԱՇՏՈՆԸ**	
	բանկում	**վերջին հինգ տարում բանկից դուրս**
Սուքիասյան Սարիբեկ Ալբերտի	Խորհրդի նախագահ	«ՍԻԼ-Կոնցեռն» ՍՊԸ Խորհրդի անդամ
Հայրապետյան Ռուբեն Աշոտի	Խորհրդի նախագահի տեղակալ	-
Մելիքյան Արամ Ռոբերտի	Խորհրդի անդամ	«Արպարագոն Ինտերնեյշնլ» ՍՊԸ հիմնադիր
Պետրոսյան Լուիզա Աշոտի	Խորհրդի անդամ, Խորհրդի քարտուղար	-
Պեր Ֆիշեր	Խորհրդի անդամ	Commerzbank Eurasija, Մոսկվա, Խորհրդի անդամ, Գերմանա-ուկրաինական համաժողովի անդամ, գանձապետ, Գերմանա-ռուսական համաժողովի անդամ, գանձապետ, Գերմանա-թուրքմենական համաժողովի անդամ, Öåíòð-Èíâåñò բանկ, Խորհրդի անդամ և Անկախ տնօրեն, Դոնի Ռոստով, ՌԴ, ԵԱՀԿ եռակողմ կոնտակտային խմբի Տնտեսության և տնտեսական վերականգնման աշխատանքային խմբի համակարգող, Áåëàðóñáàíê, Խորհրդի անդամ և Անկախ տնօրեն, Մինսկ, Բելառուսի Հանրապետություն
Խաչատուրյան Վահագն Գառնիկի	Խորհրդի անդամ	2002թ. առ այսօր՝ «Քաղաքական, իրավական և տնտեսագիտական հետազոտությունների և կանխատեսումների» կենտրոն 2002-2018թ.թ.՝ Միջազգային և տեղական սեմինարների, գիտաժողովների կազմակերպում և մասնակցություն, համատեղ վերլուծական, գիտական, փորձագիտական աշխատանքներ ամերիկյան Կատո, Ատլաս, գերմանական Ֆրիդրիխ Նաումանի անվան և Էբերտի հիմնադրամների հետ

Սուվարյան Հրանտ Ռաֆիկի*	Խորհրդի անդամ	2002թ.-20.05.2020թ. ՀՀ ԿԲ ֆինանսական վերահսկողության վարչության պետ

* **Ընտրվել է խորհրդի կազմում Բանկի 30.06.2020թ. կայացած բաժնետերերի տարեկան ժողովում և ՀՀ օրենսդրությանպահանջների համաձայն գտնվում է ՀՀ ԿԲ կողմից գրանցման գործընթացում**

Պաշտոնը	**Ա. Հ. Ա., ծննդյան ամսաթիվը, մասնագիտությունը, քաղաքացիությունը, հասցեն**	**Վերջին հինգ տարվա ընթացքում զբաղեցրած պաշտոնները**	**Իրավասություններ և պարտականություններ**
Գործադիր տնօրեն (Վարչութ. նախագահ)	Խաչատրյան Արամ Դավիթի, ծնված 1983թ., ճարտարագետ, Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ, հասցե՝ ք. Էջմիածին, Լոմոնոսով փ. տ. 36	01.06.2012թ.-10.07.2017թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ներքին աուդիտի վարչության պետ 17.07.2012թ.- 07.09.2017թ. «ՍԻԼ ԻՆՇՈՒՐԱՆՍ» ԱՓԲԸ Խորհրդի նախագահի տեղակալ, Խորհրդի անդամ 10.07.2017թ.-առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Վարչության նախագահ, Գործադիր տնօրեն	Իրավասության՝ սահմանված է ՀՀ օրենսդրությամբ և Բանկի կանոնադրությամբ Պարտականություններ՝ 1. տնօրինում է Բանկի գույքը, այդ թվում ֆինանսական միջոցները և գործարքներ է կատարում Բանկի անունից. 2. ներկայացնում է Բանկը ՀՀ-ում և արտասահմանում, 3.գործում է առանց լիազորագրի, 4.տալիս է լիազորագրեր, 5.սահմանված կարգով կնքում է պայմանագրեր, այդ թվում աշխատանքային, 6.Խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում իր տեղակալների թեկնածու-թյունները, 7.Խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում Բանկի Վարչության կանոնակարգը, 8.իր իրավասության սահ-մաններում արձակում է հրամաններ, հրահանգներ, կատարման համար պարտադիր ցուցումներ և վերահսկում դրանց կատա-րումը, 9.կատարում է Բանկի վարչության նախագահի տեղակալների և վարչության անդամների միջև պարտականությունների բաշխում, 10.օրենսդրությամբ սահ-մանված կարգով աշխատան-քի է ընդունում և ազատում Բանկի աշխատակիցներին, 11.Բանկի աշխատակիցների նկատմամբ, համաձայն Խորհրդի հաստատած կարգի, կիրառում է խրախուսման և կարգապա-հական պատասխանատ-վության միջոցներ, 12. լուծում է Բանկի կա-նոնադրությամբ իրեն վե-րապահված այլ հարցեր:
Վարչության անդամներ	Բադալյան Ռուբեն Անատոլիի, ծնված 1979թ.,տնտեսագետ Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ	07.02.2011թ.-01.06.2015թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ գործադիր տնօրենի տեղակալ (վարչության	Իրավասություններ և պարտականություններ՝ Ապահովում է Կանոնադ-

	հասցե՝ ք. Երևան, Նարեկացի 31շ. 23 բն.	նախագահի տեղակալ) 01.06.2015թ.-.-07.10.2016թ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ գործադիր տնօրենի տեղակալ-գանձապետ (վարչության նախագահի տեղակալ) 07.10.2016թ-ից առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Գործառնական գծով տնօրենի տեղակալ (Վարչության նախագահի տեղակալ)	ության 6.32 կետով սահմանված գործառույթների իրականացումը (տես Ծրագրային ազդագրի Բաժին 3, կետ 12, ենթակետ 1)
	Չիչյան Օնիկ Գևորգի, ծնված 1977թ., տնտեսագետ Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ հասցե՝ ք. Երևան, Նորք Մարաշ 11 փող. 75 տուն	23.05.2014թ.-01.06.2015թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ գործադիր տնօրենի տեղակալ (վարչության նախագահի տեղակալ) 01.06.2015թ.-ից առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ կորպորատիվ և մանրածախ բիզնեսի գծով տնօրենի տեղակալ (վարչության նախագահի տեղակալ)	Իրավասություններ և պարտականություններ՝ Ապահովում է Կանոնադ-ության 6.32 կետով սահմանված գործառույթների իրականացումը (տես Ծրագրային ազդագրի Բաժին 3, կետ 12, ենթակետ 1)
	Առաքելյան Արտակ Արմենակի ծնված 1981թ., ՏԳԹ, տնտեսագետ, Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ հասցե՝ ք. Էջմիածին, Վազգեն Առաջինի փող. 38շ. 3բն.	06.10.2010թ.-01.06.2015թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ, Տարածքային կառավարման վարչության պետ 07.02.2011թ.-01.06.2015թ. <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ վարչության անդամ: 01.06.2015թ.-07.10.2016թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ գործառնական գծով տնօրենի տեղակալ (վարչության նախագահի տեղակալ) 07.10.2016թ.-ից առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Գործադիր տնօրենի տեղակալ-Գանձապետ (Վարչության նախագահի տեղակալ)	Իրավասություններ և պարտականություններ՝ Ապահովում է Կանոնադ-ության 6.32 կետով սահմանված գործառույթների իրականացումը (տես Ծրագրային ազդագրի Բաժին 3, կետ 12, ենթակետ 1)
	Մանրիկյան Աստղիկ Մեսրոպի, ծնված 1982թ., արևելագետ մագիստրոս, բիզնես վարչարարության մագիստրոս Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ հասցե՝ Երևան, Տիգրան Մեծի 36դ-16	09.09.2011թ.-01.06.2015 «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ, Միջազգային գործառնությունների վարչության պետի ժ/պ, վարչության պետ 01.06.2015թ. առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ միջազգային և զարգացման գծով տնօրենի տեղակալ (վարչության նախագահի տեղակալ):	Իրավասություններ և պարտականություններ՝ Ապահովում է Կանոնադ-ության 6.32 կետով սահմանված գործառույթների իրականացումը (տես Ծրագրային ազդագրի Բաժին 3, կետ 12, ենթակետ 1)
	Արփինե Փիլոսյան ծնված 1983թ. տնտեսագետ Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ հասցե՝ ք. Երևան, Գալշոյան 12/12	06.06.2012թ.-31.05.2015թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ներքին դի տարկումների բաժնի պետ 01.06.2015թ.-30.06.2015թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ներքինվեր ահսկողության վարչության պետ 01.07.2015թ.-17.08.2016թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ներքին դի տարկումների բաժնի պետ 18.08.2016թ.-31.10.2016թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Տեխնոլոգի աների և անվտանգության գծով տնօրեն ի տեղակալի ժամանակավոր պաշտոնա կատար (Վարչության նախագահի տեղակալի ժամանակավոր պաշտոնակատար) 31.10.2016թ.-առ այսօր	Իրավասություններ և պարտականություններ՝ Ապահովում է Կանոնադ-ության 6.32 կետով սահմանված գործառույթների իրականացումը (տես Ծրագրային ազդագրի Բաժին 3, կետ 12, ենթակետ 1)

		«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ Տեխնոլոգիաների և անվտանգության գ ծով տնօրենի տեղակալ (Վարչության նախագահի տեղակալ)	
	Պողոսյան Միքայել Յուրիկի, ծնված 13 ապրիլի 1971թ., տնտեսագետ, Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ հասցե՝ ք. Երևան, 16 թաղ. 36-34	01.07.2006թ.-30.11.2016թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ներքին աուդիտի վարչության Տեսչական վերահսկողության բաժնի պետ 01.12.2016թ.-20.08.2017թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ներքին աուդիտի վարչության պետի տեղակալ 21.08.2017թ.-01.08.2018թ. «ՀԱՅԷԿՈՆՈԲԱՆԿ» ԲԲԸ Ֆինանսական տնօրեն-Գլխավոր հաշվապահ 01.08.2018թ.-ից առ այսօր «ՀԱՅԷԿՈՆՈԲԱՆԿ» ԲԲԸ Գլխավոր հաշվապահ	Իրավասություններ և պարտականություններ՝ Ապահովում է Կանոնադ-ության 6.32 կետով սահմանված գործառույթների իրականացումը (տես Ծրագրային ազդագրի Բաժին 3, կետ 12, ենթակետ 1)
	Ավետիսյան Հայկ Միշայի ծնված 1979թ., ՏԳԹ, տնտեսագետ-մաթեմատիկոս, Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ հասցե՝ ք. Էջմիածին, Ռ. Եսայանի փող. 23 տուն	03.02.2011թ. առ այսօր ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ, Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության պետ 07.02.2011թ. առ այսօր <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ վարչության անդամ, 21.01.2009թ.- առ այսօր «ՍԻԼ ԻՆՇՈՒՐԱՆՍ» ԱՓԲԸ, Խորհրդի անդամ:	Իրավասություններ և պարտականություններ՝ Ապահովում է Կանոնադ-ության 6.32 կետով սահմանված գործառույթների իրականացումը (տես Ծրագրային ազդագրի Բաժին 3, կետ 12, ենթակետ 1)
	Ջհանգիրյան Վրեժ Գագիկի ծնված 1980. Իրավաբան Քաղաքացիությունը՝ ՀՀ հասցե՝ ք. Երևան, Կ. Ուլնեցու փող. 16/1տուն	01.01.2015թ.-19.01.2015թ.- <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ Իրավաբանական վարչության Բանկային գործառնությունների իրավական ապահովման բաժնում որպես վարչության պետի տեղակալ-բաժնի պետ: 20.01.2015թ.-ից առ այսօր - <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ Իրավաբանական Վարչության պետ: 02.02.2015թ. առ այսօր <<ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ>> ԲԲԸ վարչության անդամ:	Իրավասություններ և պարտականություններ՝ Ապահովում է Կանոնադ-ության 6.32 կետով սահմանված գործառույթների իրականացումը (տես Ծրագրային ազդագրի Բաժին 3, կետ 12, ենթակետ 1)

Բանկի վարչության անդամներ	**Պ Ա Շ Տ Ո Ն Ը**	
	բանկում	**վերջին հինգ տարում բանկից դուրս**
Խաչատրյան Արամ Դավիթի	Գործադիր տնօրեն (Վարչության նախագահ)	-
Բաղալյան Ռուբեն Անատոլիի	Գործառնական գծով տնօրենի տեղակալ (Վարչության նախագահի տեղակալ)	-
Չիչյան Օնիկ Գևորգի	Կորպորատիվ և մանրածախ բիզնեսի գծով տնօրենի տեղակալ (Վարչության նախագահի տեղակալ)	-
Առաքելյան Արտակ Արմենակի	Գործադիր տնօրենի տեղակալ-գանձապետ (Վարչության նախագահի տեղակալ)	-
Մանրիկյան Աստղիկ Մեսրոպի	Միջազգային և զարգացման գծով տնօրենի տեղակալ (Վարչության նախագահի տեղակալ)	-
Արփինե Փիլոսյան	Տեխնոլոգիաների և անվտանգության գծով տնօրենի տեղակալ Վարչության նախագահի տեղակալ	-

Պողոսյան Միքայել Յուրիկի	Գլխավոր հաշվապահ, Վարչության անդամ	-
Ավետիսյան Հայկ Միշայի	Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության պետ Վարչության անդամ	21.01.2009թ.- առ այսօր «ՍԻԼ ԻՆՇՈՒՐԱՆՍ» ԱՓԲԸ, Խորհրդի անդամ
Ջհանգիրյան Վրեժ Գագիկի	Իրավաբանական վարչության պետ Վարչության անդամ	-

3) կառավարման մարմնի անդամների միջև ազգակցական կապը (արդյո՞ք նրանք միևնույն ընտանիքի անդամներ են, ազգակցական կապի բնույթը).

Կառավարման մարմինների միջև ազգակցական կապեր չկան:

4) կառավարման մարմնի յուրաքանչյուր անդամի մասին հետևյալը՝
ա. մասնագիտությունը (որակավորումը),
բ. ազդագիրը գրանցման ներկայացնելու պահին նախորդող 5 տարվա ընթացքում ո՞ր ընկերություններում կամ կազմակերպություններում և ինչպիսի՞ ղեկավար պաշտոններ է զբաղեցրել բանկի տվյալ կառավարման մարմնի անդամը: Այստեղ պետք չէ ներկայացնել բանկի դուստր ընկերություններում այդ անդամների զբաղեցրած ղեկավար պաշտոնները.

Տեղեկությունները ներկայացված են ազդագրի Բաժին 3, կետ 12, ենթակետ 2-ում:

գ. ազդագիրը գրանցման ներկայացնելու պահին նախորդող 5 տարվա ընթացքում խարդախության համար դատվածության մասին,

ՉԿԱ

դ. արդյո՞ք բանկի կառավարման մարմնի անդամները ազդագիրը գրանցման ներկայացնելու պահին նախորդող 5 տարվա ընթացքում որևէ առնչություն ունեցել են որևէ սնանկության, լուծարման կամ սնանկ ճանաչված անձի ակտիվների կառավարման գործընթացների հետ: Եթե այո, ապա տալ դրա նկարագիրը,

ՈՉ

ե. արդյո՞ք բանկի կառավարման մարմնի անդամները ազդագիրը գրանցման ներկայացնելու պահին նախորդող 5 տարվա ընթացքում պատասխանատվության ենթարկվել են պետական որևէ մարմնի կամ կարգավորող (վերահսկող) մարմնի կողմից և արդյո՞ք նրանք դատարանի կողմից զրկվել են որևէ թողարկողի կառավարման մարմնի անդամի պաշտոն զբաղեցնելու իրավունքից: Եթե այո, ապա տալ դրա նկարագիրը,

ՈՉ

5) արդյո՞ք հնարավոր է շահերի բախում որպես բանկի կառավարման մարմնի անդամ բանկի նկատմամբ իր պարտականությունների և իր անձնական շահերի միջև: Եթե այո, ապա պարզ ձևով նկարագրել այդ: Շահերի բախման բացակայության դեպքում՝ նշել առանձին դրույթ այդ մասին,

Բանկի և նրա կառավարմանը մասնակցող անձանց միջև Ազդագրի ներկայացման պահի դրությամբ շահերի բախում չկա:

6) կա՞ արդյոք որևէ պայմանավորվածություն խոշոր բաժնետերերի, հաճախորդների, մատակարարների կամ այլ անձանց հետ, համաձայն որի որևէ անձ ընտրվել կամ նշանակվել է բանկի կառավարման մարմնի անդամ: Եթե այո, ապա տալ դրա նկարագիրը:

ՈՉ

13. ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ՊԱՐԳԵՎԱՎՃԱՐՆԵՐԸ

1) բանկի կառավարման մարմինների յուրաքանչյուր անդամի կողմից բանկից և նրա դուստր ընկերություններից որպես վարձատրություն և պարգևավճար ստացված գումարները՝ ներառյալ նրանց օգտին կատարված ցանկացած ձևով փոխհատուցումները (կուտակային կենսաթոշակային հատկացումները, ապահովագրական վճարները, բաժնետոմսերի ձեռքբերման օպցիոնները և այլն),
2) բանկի կողմից բանկի կառավարման մարմինների անդամների օգտին կատարված կենսաթոշակային վճարումները՝ ընդհանուր գումարով.

Պաշտոն	Անուն,ազգանուն,հայրանուն	2019թ. ընթացքում ստացած աշխատավարձ և դրան հավասարեցրած այլ վճարումներ
Խորհրդի նախագահ	Սուքիասյան Սարիբեկ Ալբերտի	78,180,283
Խորհրդի նախագահի տեղակալ	Հայրապետյան Ռուբեն Աշոտի	43,673,809
Խորհրդի անդամ	Մելիքյան Արամ Ռոբերտի	41,396,380
Խորհրդի անդամ, Խորհրդի քարտուղար	Պետրոսյան Լուիզա Աշոտի	42,903,571
Խորհրդի անդամ	Պեր Ֆիշեր	12,262,445
Խորհրդի անդամ	Խաչատուրյան Վահագն Գառնիկի	6,550,000
Գործադիր տնօրեն	Խաչատրյան Արամ Դավիթի	77,670,246
Գործառնական գծով տնօրենի տեղակալ	Բաղալյան Ռուբեն Անատոլիի	40,500,720
Կորպորատիվ և մանրածախ բիզնեսի գծով տնօրենի տեղակալ	Չիչյան Օնիկ Գևորգի	40,388,383
Գործադիր տնօրենի տեղակալ-գանձապետ	Առաքելյան Արտակ Արմենակի	41,596,206
Միջազգային և զարգացման գծով տնօրենի տեղակալ	Մանրիկյան Աստղիկ Մեսրոպի	37,842,268
Տեխնոլոգիաների և անվտանգության գծով տնօրենի տեղակալ	Փիլոսյան Արփինե	37,751,068
Գլխավոր հաշվապահ	Պողոսյան Միքայել Յուրիկի	36,431,130
Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության պետ	Ավետիսյան Հայկ Միշայի	31,821,268
Իրավաբանական վարչության պետ	Ջհանգիրյան Վրեժ Գագիկի	31,834,201

14. ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ

1) կառավարման մարմինների յուրաքանչյուր անդամի՝ տվյալ պաշտոնում պաշտոնավարման սկիզբը և ավարտը.

Ներկայացված է ազդագրի Բաժին 3, կետ 12, ենթակետ 2-ում:

2) տեղեկատվություն այն մասին, թե արդյո՞ք կառավարման անդամները չունեն պայմանագրեր բանկի կամ նրա դուստր ընկերությունների հետ այն մասին, որ իրենց պաշտոնավարման ժամկետի ավարտից հետո պետք է ստանան պարգևավճար կամ լրավճար: Եթե նման պայմանագրեր առկա չեն, ապա առանձին դրույթով նշել դրանց բացակայության մասին,

Նման պայմանագրեր չկան:

3) առկայության դեպքում ներկայացնել բանկի աուդիտի կոմիտեի կամ աշխատավարձերի (վարձատրության) կոմիտեների մասին տեղեկատվություն, ներառյալ կոմիտեների անդամների անունը, ազգանունը և կոմիտեների իրավասությունները և պարտականությունները: Նման կոմիտեները կազմված են լինում բանկի կառավարման մարմինների անդամներից և ստեղծվում են կոնկրետ խնդիրների լուծման նպատակով,

Բանկում գործում է Աուդիտի հանձնաժողով, որը հանդիսանում է Բանկի խորհրդին կից խորհրդատվական մարմին, որը ստեղծվում է Բանկի Խորհրդի որոշմամբ: ««ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ աուդիտի հանձնաժողովի» կանոնակարգի համաձայն.

- Հանձնաժողովի հիմնական նպատակն է Բանկի Խորհրդի աշխատանքների և նրա կողմից ընդունվող որոշումների արդյունավետության բարձրացումը, ներքին հսկողության համակարգի ուժեղացումը, ինչպես նաև Խորհրդի անդամների, Բանկի ղեկավարների, ներքին աուդիտի ստորաբաժանման, արտաքին աուդիտորի և ՀՀ կենտրոնական բանկի փոխգործակցության բարելավումը:
- Հանձնաժողովի հիմնական խնդիրներն են՝
  - Բանկի ռիսկերի կառավարման, ներքին հսկողության գործառույթների պատշաճ իրականացման ուսումնասիրումը և հսկումը:
  - Ներքին աուդիտի կողմից խորհրդին ներկայացված ստուգումների և հետստուգումային հաշվետվությունների ուսումնասիրումը:
  - Արտաքին աուդիտի աուդիտորական եզրակացութան (հաշվետվության և ղեկավարության նամակի) նախնական ուսումնասիրումը:
- Հանձնաժողովն իր խնդիրներին համապատասխան կատարում է հետևյալ գործառույթները.
  - Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների և Բանկի գործունեության ֆինանսական արդյունքների վերաբերյալ պաշտոնական հայտարարությունների արժանահավատության ապահովման գործընթացի վերահսկման (ստուգման) իրականացումը:
  - Բանկի եռամսյակային և տարեկան հաշվետվությունների վերլուծության իրականացումը և դրանց հաստատման վերաբերյալ խորհրդին առաջարկությունների ներկայացումը:
  - Բանկի ներքին հսկողության, այդ թվում՝ ռիսկերի կառավարման, գործող օրենքներին, իրավական ակտերին և այլ պահանջներին համապատասխանելու համակարգերի գործունեության ստուգման իրականացումը:

- Բանկի խորհրդին առաջարկությունների ներկայացումը Բանկի արտաքին աուդիտորի ընտրության չափանիշների, վարձատրության և այլ էական պայմանների վերաբերյալ:
- Բանկի արտաքին աուդիտորի անկախության, օբյեկտիվության և արդյունավետության վերահսկման ու վերլուծության իրականացումը:
- Տարեկան առնվազն մեկ անգամ արտաքին աուդիտորի հետ հանդիպումը:
- Բանկի արտաքին աուդիտորի հաշվետվությունների վերլուծության իրականացումը և համապատասխան տեղեկատվության տրամադրումը խորհրդին:
- Բանկի արտաքին աուդիտորի առաջարկությունների իրականացման հսկողությունը:
- Բանկի ներքին հսկողության համակարգի վերաբերյալ քաղաքականությունների մշակման իրականացումը և դրանց ներդրման հսկողությունը:
- Խորհրդի նիստերում քննարկվելիք հարցերի նախապատրաստումը, մանրամասն ուսումնասիրումը և քննարկումը:
- Բանկի ներքին աուդիտի ստուգումների արդյունքների մասին և հետստուգումային հաշվետվությունների նախնական դիտարկումը և առաջարկությունների ներկայացումը խորհրդին:
- Ներքին աուդիտի ստորաբաժանման ամենամյա ստուգումների պլանի կատարողականի նախնական դիտարկումը և առաջարկությունների ներկայացումը խորհրդին:
- Ներքին աուդիտի ստորաբաժանման հաշվետվությունների հիման վրա Բանկի խորհրդի կողմից տրված հանձնարարականների կատարման գնահատումը:

Աուդիտի հանձնաժողովի անդամներն են.

Պաշտոն	**Անուն,ազգանուն,հայրանուն**
Խորհրդի անդամ, Աուդիտի հանձնաժողովի նախագահ	Խաչատուրյան Վահագն Գառնիկի
Խորհրդի անդամ, խորհրդի քարտուղար, Աուդիտի հանձնաժողովի քարտուղար	Պետրոսյան Լուիզա Աշոտի
Խորհրդի անդամ, Աուդիտի հանձնաժողովի անդամ	Հայրապետյան Ռուբեն Աշոտի
Խորհրդի անդամ, Աուդիտի հանձնաժողովի անդամ	Պեր Ֆիշեր

Բանկում այլ կոմիտեներ չկան:

4) նշել արդյո՞ք բանկը բավարարում է իր ստեղծման երկրում ընդունված կորպորատիվ կառավարման սկզբունքներին (նման սկզբունքների առկայության դեպքում):

Բանկը բավարարում է ՀՀ Կառավարության հաստատած կորպորատիվ կառավարման սկզբունքներին (կանոնագրքին) և Բանկի կորպորատիվ կառավարման տարեկան հայտարարագիրը տեղադրված է բանկի ինտերնետային կայքի՝ www.aeb.am՝ **<<Կորպորատիվ կառավարում>>** ենթաբաժնում:

15. ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐԸ

1) պատմական ֆինանսական ժամանակաշրջանում ընդգրկված յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա կտրվածքով աշխատակիցների միջին տարեկան թվաքանակը կամ այդ թվաքանակը տարվա վերջի դրությամբ.

Պատմական ֆինանսական ժամանակաշրջանում Բանկի աշխատակիցների թվաքանակը հետևյալ է.

31.12.2017թ. դրությամբ՝ 865 հոգի:
31.12.2018թ. դրությամբ՝ 885 հոգի
31.12.2019թ. դրությամբ՝ 908 հոգի

2) հնարավորինս թարմ տեղեկատվություն բանկի կառավարման մարմնի յուրաքանչյուր անդամին պատկանող՝ բանկի բաժնային արժեթղթերի և այդ արժեթղթերի նկատմամբ օպցիոնների առկայության մասին՝ նշելով նրանցից յուրաքանչյուրին պատկանող արժեթղթերի դասը, քանակը, տոկոսը ընդհանուրի մեջ և այլն,

Ա.Ա.Հ.	Պաշտոն	Մասնակցության չափը բանկի կանոնադրական կապիտալում
Սուքիասյան Սարիբեկ Ալբերտի	Խորհրդի նախագահ	**արժեթղթերի դասը (տեսակը)**՝ սովորական բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ) **արժեթղթերի քանակը՝** 524,719 հատ **տոկոսը ընդհանուրի մեջ՝** 27.86% **արժեթղթերի դասը (տեսակը)**՝ արտոնյալ բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ) **արժեթղթերի քանակը՝** 134,008 հատ **տոկոսը ընդհանուրի մեջ՝** 31.56%
Հայրապետյան Ռուբեն Աշոտի	Խորհրդի նախագահի տեղակալ	**արժեթղթերի դասը (տեսակը)**՝ սովորական բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ) **արժեթղթերի քանակը՝** 138 հատ **տոկոսը ընդհանուրի մեջ՝** 0.007%
Մելիքյան Արամ Ռոբերտի	Խորհրդի անդամ	**արժեթղթերի դասը (տեսակը)**՝ սովորական բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ) **արժեթղթերի քանակը՝** 480 հատ **տոկոսը ընդհանուրի մեջ՝** 0.025%
Պետրոսյան Լուիզա Աշոտի	Խորհրդի անդամ, Խորհրդի քարտուղար	**արժեթղթերի դասը (տեսակը)**՝ սովորական բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ) **արժեթղթերի քանակը՝** 275 հատ **տոկոսը ընդհանուրի մեջ՝** 0.015%
Պեր Ֆիշեր	Խորհրդի անդամ	-
Խաչատուրյան Վահագն Գառնիկի	Խորհրդի անդամ	-
Սուվարյան Հրանտ Ռաֆիկի	Խորհրդի անդամ	-
Խաչատրյան Արամ Դավիթի	Գործադիր տնօրեն (Վարչության նախագահ)	**արժեթղթերի դասը (տեսակը)**՝ սովորական բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ)

		արժեթղթերի քանակը՝ 424 հատ **տոկոսը ընդհանուրի մեջ՝** 0.023%
Բաղալյան Ռուբեն Անատոլիի	Գործառնական գծով տնօրենի տեղակալ (Վարչության նախագահի տեղակալ)	-
Չիչյան Օնիկ Գևորգի	Կորպորատիվ և մանրածախ բիզնեսի գծով տնօրենի տեղակալ (Վարչության նախագահի տեղակալ)	**արժեթղթերի դասը (տեսակը)՝** սովորական բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ) **արժեթղթերի քանակը՝** 305 հատ **տոկոսը ընդհանուրի մեջ՝** 0.016%
Առաքելյան Արտակ Արմենակի	Գործադիր տնօրենի տեղակալ-գանձապետ (Վարչության նախագահի տեղակալ)	**արժեթղթերի դասը (տեսակը)՝** սովորական բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ) **արժեթղթերի քանակը՝** 313 հատ **տոկոսը ընդհանուրի մեջ՝** 0.017%
Մանրիկյան Աստղիկ Մեսրոպի	Միջազգային և զարգացման գծով տնօրենի տեղակալ (Վարչության նախագահի տեղակալ)	**արժեթղթերի դասը (տեսակը)՝** սովորական բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ) **արժեթղթերի քանակը՝** 313 հատ **տոկոսը ընդհանուրի մեջ՝** 0.017%
Փիլոսյան Արփինե	Տեխնոլոգիաների և անվտանգության գծով տնօրենի տեղակալ Վարչության նախագահի տեղակալ	**արժեթղթերի դասը (տեսակը)՝** սովորական բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ) **արժեթղթերի քանակը՝** 197 հատ **տոկոսը ընդհանուրի մեջ՝** 0.010%
Պողոսյան Միքայել Յուրիկի	Գլխավոր հաշվապահ, Վարչության անդամ	**արժեթղթերի դասը (տեսակը)՝** սովորական բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ) **արժեթղթերի քանակը՝** 165 հատ **տոկոսը ընդհանուրի մեջ՝** 0.009%
Ավետիսյան Հայկ Միշայի	Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության պետ Վարչության անդամ	**արժեթղթերի դասը (տեսակը)՝** սովորական բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ) **արժեթղթերի քանակը՝** 296 հատ **տոկոսը ընդհանուրի մեջ՝** 0.016%
Ջհանգիրյան Վրեժ Գագիկի	Իրավաբանական վարչության պետ Վարչության անդամ	**արժեթղթերի դասը (տեսակը)՝** սովորական բաժնետոմս (բաժնային արժեթուղթ) **արժեթղթերի քանակը՝** 1,199 հատ **տոկոսը ընդհանուրի մեջ՝** 0.064%

3) նկարագրություն այն մասին, թե ինչ ծրագրեր են գործում՝ կապված աշխատակիցներին բանկի կապիտալում մասնակցության հնարավորություն ընձեռելու հետ:

Նման ծրագրեր չկան:

16. ԽՈՇՈՐ ԲԱԺՆԵՏԵՐԵՐԸ ԵՎ ՀՍԿՈՂ ԱՆՁԻՆՔ

1) այնքանով, որքանով հայտնի է բանկին, խոշոր բաժնետերերի (բացառությամբ թողարկողի կառավարման մարմինների անդամների) անունը, ազգանունը, նրանցից յուրաքանչյուրի մասնակցության չափը: Եթե չկան խոշոր բաժնետերեր, ապա առանձին նշել այդ փաստը,

Բանկի խոշոր բաժնետերերն են.
Սուքիասյան Խաչատուր՝ մասնակցությունը սովորական բաժնետոմսերում՝ 16.02%, մասնակցությունը արտոնյալ բաժնետոմսերում՝ 23.55%

Սուքիասյան Ռոբերտ՝ մասնակցությունը սովորական բաժնետոմսերում՝ 17.04%, մասնակցությունը արտոնյալ բաժնետոմսերում՝ 18.35%
Սուքիասյան Էդուարդ՝ մասնակցությունը սովորական բաժնետոմսերում՝ 10.67%, մասնակցությունը արտոնյալ բաժնետոմսերում՝ 18.84%

2) տեղեկատվություն այն մասին, թե արդյո՞ք բոլոր խոշոր բաժնետերերին պատկանող բաժնետոմսերից յուրաքանչյուրը տալիս է ձայնի միևնույն իրավունքը,

Բոլոր խոշոր բաժնետերերին պատկանող սովորական բաժնետոմսերից յուրաքանչյուրը տալիս է ձայնի միևնույն իրավունքը:

3) այնքանով, որքանով հայտնի է բանկին, տեղեկատվություն այն մասին, թե արդյո՞ք բանկն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն գտնվում է հսկողության տակ: Եթե այո, ապա նշել հսկողների անվանումը (անունը, ազգանունը) և նույնականացման համար անհրաժեշտ այլ տեղեկատվություն, հսկողության բնույթը (ինչի հիման վրա է այդ անձը (անձինք) հսկում բանկին):

“Արժեթղթերի շուկայի մասին” ՀՀ օրենքի իմաստով «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն գտնվում է.

1. Սուքիասյանների ընտանիքի ուղղակի հսկողության տակ, քանի որ նրանք հանդիսանում են «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ի սովորական բաժնետոմսերի 72.01%-ի, արտոնյալ բաժնետոմսերի 89.5%-ի սեփականատեր.

Սուքիասյան Սարիբեկ՝ մասնակցությունը սովորական բաժնետոմսերում՝ 27.86%, մասնակցությունը արտոնյալ բաժնետոմսերում՝ 31.56% (ք. Երևան, Զավարյան 6, բն. 1-5),
Սուքիասյան Խաչատուր՝ մասնակցությունը սովորական բաժնետոմսերում՝ 16.02%, մասնակցությունը արտոնյալ բաժնետոմսերում՝ 23.55% (ք. Երևան, Զավարյան 6, բն. 1-5),
Սուքիասյան Ռոբերտ՝ մասնակցությունը սովորական բաժնետոմսերում՝ 17.07%, մասնակցությունը արտոնյալ բաժնետոմսերում՝ 18.35% (ք. Երևան, Զավարյան 6, բն. 1-5),
Սուքիասյան Էդուարդ՝ մասնակցությունը սովորական բաժնետոմսերում՝ 10.67%, մասնակցությունը արտոնյալ բաժնետոմսերում՝ 18.84% (ք. Երևան, Զավարյան 6, բն. 1-5),
Այլ՝ մասնակցությունը սովորական բաժնետոմսերում՝ 0.39%

17. ՓՈԽԿԱՊԱԿՑՎԱԾ ԱՆՁԱՆՑ ՀԵՏ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԸ

Բանկի հետ փոխկապակցված անձանց հետ գործարքները իրականացվել են շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:
Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2019		2018	
	Բաժնետերեր և կապակց-ված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակ-ցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակ-ցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակ-ցված կողմեր
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ				
Վարկի մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ,	2,664,389	138,134	1,031,923	153,058

համախառն				
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	1,320,925	339,909	2,215,008	283,837
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(1,013,869)	(350,524)	(582,542)	(298,761)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	2,971,445	127,519	2,664,389	138,134
Արժեզրկումից պահուստ	(36,592)	(2,023)	(85,521)	(2,666)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,934,853	125,496	2,578,868	135,468
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	67,482	-	100,656	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված	200,000	-	67,000	-
Տարվա ընթացքում մարված	(217,330)	-	(100,174)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	50,152	-	67,482	-
Արժեզրկումից պահուստ	(134)	-	(7)	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	50,018	-	67,475	-
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	177,455	-	186,479	-
Տարվա ընթացքում ստացված	10,267,089	-	9,533,713	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(10,253,603)	-	(9,542,737)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	190,941	-	177,455	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	677,395	446,312	845,554	369,357
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	11,110,044	1,102,431	15,987,550	1,041,325
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	(10,976,600)	(737,252)	(16,155,709)	(964,370)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	810,839	811,491	677,395	446,312
Ստորադաս փոխառություններ				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	3,382,149	-	6,409,601	-
Տարվա ընթացքում ստացված փոխառություններ	-	-	-	-
Տարվա ընթացքում վճարված փոխառություններ	(3,382,149)	-	(3,027,452)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	3,382,149	-
Արտոնյալ բաժնետոմսերի թողարկում	3,369,000	-	3,000,000	-
Տրամադրված երաշխիքներ	32,928	-	83,791	-
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն				
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	146,103	14,731	280,678	17,799
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	3,458	3,864	572,562	25,006
Վարկային կորուստների (ծախս)/հակադարձում	48,802	643	(33,642)	(1,041)
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	-	-	36,627	-
Կոմիսիոն ծախսեր	1,101	278	478	-

Գովազդային ծախսեր	53,400	-	41,593	-
Ապահովագրության գծով վճարներ	137,603	-	132,896	-
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	-	-	413,568	-
Ֆինանսական վարձակալության գծով ծախսեր	421,129	-	-	-
Գործուղման ծախսեր	39,216		40,465	-
Այլ ծախսեր	99,452	-	-	-

Բանկի հետ կապված անձանց տարվա ընթացքում տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա 1-ից 20 տարիների ընթացքում և դրանց տոկոսադրույքը կազմում է 5-19%:

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2019	2018
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	696,874	548,354
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	696,874	548,354

18. ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ԲԱՆԿԻ ԱԿՏԻՎՆԵՐԻ ԵՎ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ, ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ, ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ԵՎ ԾԱԽՍԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

1) Պատմական ֆինանսական տեղեկատվություն

Պատմական ֆինանսական ժամանակաշրջանի համար անկախ աուդիտորական եզրակացությամբ հաստատված տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները, ինչպես նաև անկախ աուդիտորական եզրակացության բովանդակությունն ամբողջությամբ.

Ներկայացված են Ազդագրին կից հավելվածում:

2) Միջանկյալ ֆինանսական տեղեկատվություն

Եթե ազդագիրը գրանցման է ներկայացվում վերջին հաշվետու տարվա (որի համար ներկայացվել են անկախ աուդիտորական եզրակացությամբ հաստատված տարեկան ֆինանսական հաշվետվություններ) վերջին օրվանից սկսած 9 ամիս հետո, ապա ազդագրում ներկայացվում են միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններ (եռամսյակային կամ կիսամյակային՝ կախված թողարկողի ցանկությունից), որոնք ծածկում են տարվա սկզբից առնվազն 6 ամիս ժամանակաշրջան: Այս միջանկյալ ֆինանսական հաշվետվությունները կարող են լինել առանց աուդիտորական եզրակացության:

Բանկի 2019 թվականի չորրորդ եռամսյակի հաշվետվությունը՝ հաստատված Բանկի կառավարման մարմնի կողմից, ներկայացված է սույն Ազդագրին կից հավելվածում:

3) Բանկի ֆինանսական վիճակի էական փոփոխությունները.

Ազդագրում ներառված վերջին (ամենաթարմ) ֆինանսական հաշվետվության վերջին օրվանից մինչև ազդագիրը գրանցման ներկայացնելու օրն ընկած ժամանակահատվածում թողարկողի ֆինանսական վիճակի էական փոփոխություն տեղի չի ունեցել:

(հազ. դրամ)

ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐ		31.12.2019	31.03.2020
1	Ընդհանուր ակտիվներ	280,478,563	277,377,439
2	Ընդհանուր պարտավորություններ	241,296,649	236,188,324
3	Սեփական կապիտալ	39,181,914	41,189,115
4	Շահույթ նախքան շահութահարկով հարկումը	4,262,980	1,957,272
5	Զուտ տոկոսային եկամուտ (տոկոսային եկամուտ-տոկոսային ծախս)	10,313,000	3,417,362

4) Դատական, արբիտրաժային և վարչական վարույթների մասին տեղեկատվություն

Ներկայացվում է ազդագրի գրանցման ներկայացմանը նախորդող 12 ամսվա ընթացքում թողարկողի ներգրավվածությամբ դատական, արբիտրաժային և (կամ) վարչական վարույթների նկարագիրը, որոնք թողարկողի ֆինանսական վիճակի կամ շահութաբերության վրա ունեցել են էական ազդեցություն.

31.12.2019թ. դրությամբ Բանկը ներգրավված չէ դատական, արբիտրաժային և (կամ) վարչական իրավական վարույթների մեջ, որոնք կարող են էական ազդել Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ շահութաբերության վրա և/կամ ունեցել են էական ազդեցություն:

Բանկը որպես հաշվետու թողարկող, իր արժեթղթերի սեփականատերերին է ներկայացնում «Էական փաստերի և տեղեկությունների վերաբերյալ» հաշվետվություններ (վերոնշյալ տեղեկատվությունը բացահայտվել է նաև որպես «Էական փաստերի և տեղեկությունների վերաբերյալ» հաշվետվություն), որոնք տեղադրված են բանկի ինտերնետային կայքի՝ www.aeb.am՝ **«Բաժնետերեր և ներդրողներ»** բաժնում:

5) Հարկային արտոնությունները

Թողարկողի համար հատուկ հարկային արտոնություններ սահմանված չեն:

19. ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

1) Կանոնադրական կապիտալը
Տեղեկատվությունը 31.03.2020թ. դրությամբ.

ա. կանոնադրական կապիտալի մեծությունը՝ 25,955,663,200 դրամ,
բ. հայտարարված բաժնետոմսերի քանակը՝ 2,000,000 հատ սովորական բաժնետոմս, 228,479 հատ արտոնյալ բաժնետոմս
գ. թողարկված և լրիվ վճարված բաժնետոմսերի քանակը՝ 1,883,333 հատ սովորական բաժնետոմս, 424,600 հատ արտոնյալ բաժնետոմս, թողարկված, բայց ոչ լրիվ վճարված բաժնետոմսերի քանակը՝ 0,
դ. մեկ սովորական բաժնետոմսի անվանական արժեքը՝ 10,400 ՀՀ դրամ, արտոնյալ բաժնետոմսի անվանական արժեքը՝ 15,000 ՀՀ դրամ,
ե. բանկին կամ նրա դուստր ընկերությանը պատկանող՝ բանկի թողարկած բաժնետոմսերի քանակը՝ 0:

2) Կանոնադրությունը

ա. բանկի նպատակը և գործունեության ոլորտը՝ նշելով թե բանկի կանոնադրության որ մասում կարելի է գտնել դրանք,

Բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկից ստացած լիցենզիայի հիման վրա իրականացնում է բանկային գործունեություն և գործունեությունը շահույթ ստանալու նպատակ է հետապնդում:

Կանոնադրության կետ 1.5:

բ. օրենքի, ենթաօրենսդրական ակտերի և (կամ) կանոնադրության այն հոդվածները, որոնք կարգավորում են բանկի կառավարման մարմինների իրավունքերն ու պարտականություններ՝ ներկայացնելով դրանց համառոտ նկարագիրը,

Բանկի կառավարման մարմինների իրավունքերն ու պարտականությունները սահմանված են կանոնադրության գլուխ 6-ով, որոնք ներկայացված են Ազդագրի Բաժին 3, կետ 12-ում, ինչպես նաև «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի Հոդված 21-Հոդված 21^{10}-ով:

գ. բանկի բաժնետոմսերի յուրաքանչյուր դասի սեփականատերերի իրավունքերի և պարտականությունների նկարագիրը՝ ըստ կանոնադրության, ինչպես նաև այդ արժեթղթերի հետ կապված սահմանափակումները,

1. Բանկի կանոնադրական հիմնադրամի ձևավորմանը կարող են մասնակցել ինչպես Հայաստանի Հանրապետության, այնպես էլ օտարերկրյա ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք:

2. Բանկի բաժնետերերը պարտավոր են.

ա/ չհրապարակել Բանկի գործունեության վերաբերյալ գաղտնիք հանդիսացող տեղեկություններ,

բ/ բաժնետերերը կարող են կրել Բանկի կանոնադրությամբ նախատեսված և օրենքին ու այլ իրավական ակտերին չհակասող այլ պարտավորություններ,

գ/ ձեռնպահ մնալ գործունեության այն բոլոր տեսակներից, որոնք կարող են վնաս պատճառել Բանկին:

3. Բանկի յուրաքանչյուր սովորական բաժնետոմս տալիս է իր սեփականատեր հանդիսացող բաժնետիրոջը միևնույն իրավունքները: Սովորական բաժնետոմսի սեփականատեր հանդիսացող բաժնետերն իրավունք ունի.

ա/ մասնակցել Բանկի ընդհանուր ժողովին վերջինիս իրավասությանը պատկանող բոլոր հարցերի նկատմամբ ձայնի իրավունքով,

բ/ մասնակցել Բանկի կառավարմանը,

գ/ ստանալ շահութաբաժիններ Բանկի գործունեությունից առաջացած շահույթից,

դ/ ստանալ Բանկի գործունեության վերաբերյալ օրենքով սահմանված ցանկացած տեղեկատվություն,

ե/ ժողովներում իր իրավունքները ներկայացնելու համար լիազորել երրորդ անձին,

զ/ հանդես գալ առաջարկություններով բաժնետերերի ընդհանուր ժողովում,

է/ Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովում քվեարկել իրեն պատկանող բաժնետոմսերի ձայների չափով,

ը/ հայցով դիմել դատարան Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կողմից ընդունված և գործող օրենքների ու այլ իրավական ակտերին հակասող որոշումների բողոքարկման նպատակով,

թ/ Բանկի լուծարման դեպքում ստանալ գույքի իր հասանելիք մասը,

ժ/ձեռք բերել իրեն պատկանող բաժնետոմսերի հետգնման պահանջի իրավունք, եթե՝

- որոշում է ընդունվել Բանկի վերակազմակերպման, նախապատվության իրավունքի կասեցման կամ խոշոր գործարք կնքելու մասին, և տվյալ բաժնետերը քվեարկել է Բանկի վերակազմակերպման, նախապատվության իրավունքի կասեցման կամ խոշոր գործարք կնքելու դեմ կամ այդ հարցերով քվեարկությանը չի մասնակցել.
- կանոնադրության մեջ լրացումներ կամ փոփոխություններ են կատարվել, կամ հաստատվել է կանոնադրությունը նոր խմբագրությամբ, որի հետևանքով սահմանափակվել է նշված բաժնետերի իրավունքները, և նա դեմ է քվեարկել կամ չի մասնակցել այդ հարցի քվեարկությանը,

ժա/օգտվել օրենքով նախատեսված այլ իրավունքներից:

4. Արտոնյալ բաժնետոմս ունեցող բաժնետերերն իրավունք ունեն՝

ա/ մասնակցել Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովին՝ իրենց պատկանող արտոնյալ բաժնետոմսերի քանակին և անվանական արժեքին համապատասխան ձայների քանակով՝ օրենքով և բանկի կանոնադրությամբ սահմանված դեպքերում:

բ/ ստանալ շահութաբաժիններ Բանկի գործունեությունից առաջացած շահույթից՝ բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի որոշմամբ սահմանված չափով և կարգով

գ/ ստանալ Բանկի գործունեության վերաբերյալ օրենքով սահմանված ցանկացած տեղեկատվություն,

դ/ ստանալ Բանկի գույքի իր հասանելիք մասը Բանկի լուծարման դեպքում:

4.1. Արտոնյալ բաժնետոմս ունեցող բաժնետերերն իրավունք ունեն մասնակցել Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովին, եթե ժողովում քննարկվում են Բանկի վերակազմակերպման կամ լուծարման հարցեր, կամ Բանկի կանոնադրության փոփոխման կամ լրացման հետ կապված այն որոշումները, որոնք սահմանափակում են արտոնյալ բաժնետոմսերի սեփականատերերի իրավունքները, ներառյալ՝ արտոնյալ բաժնետոմսերի դիմաց վճարվող շահութաբաժինների և (կամ) լուծարային արժեքի սահմանումը կամ ավելացումը: Սույն ենթակետով սահմանված հարցերով ժողովին մասնակցությունը տեղաբաշխված մեկ արտոնյալ բաժնետոմսի սեփականատիրոջը տալիս է մեկ ձայնի իրավունք:

Արժեթղթերի հետ կապված սահմանափակումների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է Ազդագրի Բաժին 2-ի կետ 3-ի «ը» ենթակետում:

դ. ինչ քայլեր է պետք ձեռնարկել բաժնետերերի իրավունքներում փոփոխություններ մտցնելու համար,

Բաժնետերերի իրավունքները սահմանված են կանոնադրության գլուխ 4-ով: Բաժնետերերի իրավունքներում փոփոխություններ մտցնելու համար պետք է ժողովի օրակարգի վերաբերյալ առաջարկություն ներկայացնել հետևյալ կերպ.

Համաձայն ««ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ ընդհանուր ժողովի նախապատրաստման և վարման» կարգի.

1. Բանկի բաժնետոմսերի առնվազն 2%-ի ձայնի իրավունք ունեցող սեփականատերը, Բանկի ֆինանսական տարվա ավարտից 30 օրվա ընթացքում իրավունք ունի երկուսից ոչ ավել առաջարկություններ ներկայացնել ժողովի օրակարգի վերաբերյալ, ինչպես նաև առաջարկել ընկերության խորհրդի անդամության թեկնածուներ, ընդ որում՝ առաջարկվող

թեկնածուների քանակը չի կարող գերազանցել այդ մարմիններում անդամների սահմանված քանակը:

2. Օրակարգի վերաբերյալ առաջարկությունները ներկայացվում են գրավոր՝ նշելով հարցի առաջարկման հիմքերը, հարցն առաջադրող բաժնետիրոջ անվանումը /անուն-ազգանունը/, նրան պատկանող բաժնետոմսերի քանակը:

3. Բանկի Խորհրդի անդամության թեկնածուի վերաբերյալ առաջարկություններ ներկայացնելիս, նշվում է կարգի 7.5.2. կետով պահանջվող տվյալները:

4. Բանկի Խորհուրդը քննարկում է ներկայացված առաջարկները և որոշում ընդունում 1 կետում նշված ժամկետը լրանալուց 15 օրվա ընթացքում:

5. Մերժման վերաբերյալ որոշում կարող է ընդունվել եթե ՝

- առաջարկ ներկայացրած բաժնետիրոջ կողմից խախտվել է վերը նշված 30 օրյա ժամկետը,
- առաջարկ ներկայացրած բաժնետերը չի տնօրինում առնվազն 2% ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերի քանակը,
- թեկնածուների վերաբերյալ առաջարկությունները չեն պարունակում սահմանված անհրաժեշտ տվյալները,
- առաջարկը չի համապատասխանում գործող օրենսդրությանը:

6. Բանկի Խորհրդի հիմնավորված մերժման որոշումը ուղղվում է առաջարկ ներկայացրած բաժնետիրոջը՝ որոշումն ընդունելու պահից 3 օրվա ընթացքում: Մերժման մասին որոշումը կարող է բողոքարկվել դատական կարգով:

ե. հերթական և արտահերթ բաժնետերերի ժողովների հրավիրման կարգը, դրանց մասնակցելու կարգը,

Բանկի բաժնետերերի տարեկան ընդհանուր ժողովը գումարվում է բանկի հերթական ֆինանսական տարվա ավարտից հետո՝ վեց ամսվա ընթացքում, համաձայն բանկի բաժնետերերի 14.06.2019թ. տարեկան ժողովի հաստատած ««ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ ընդհանուր ժողովի նախապատրաստման և վարման» կարգի:

Բանկի բաժնետերերի տարեկան ժողովից բացի գումարվող բաժնետերերի ընդհանուր ժողովները, որոնք հրավիրվում են անհետաձգելի հարցերի քննարկման համար՝ համարվում են արտահերթ: Բանկի բաժնետերերի արտահերթ ընդհանուր ժողովները գումարվում են Բանկի խորհրդի որոշմամբ՝ սեփական նախաձեռնությամբ, գործադիր մարմնի, Բանկի արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի կամ պահանջը ներկայացնելու դրությամբ բանկի առնվազն 10 տոկոս քվեարկող բաժնետոմսերի սեփականատեր հանդիսացող բաժնետիրոջ (բաժնետերերի) պահանջով:

Համաձայն ««ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ ընդհանուր ժողովի նախապատրաստման և վարման» կարգի.

1. Ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեն.
   - ✓ Բանկի տեղաբաշխված սովորական բաժնետոմսերի սեփականատեր հանդիսացող բաժնետերերը՝ 1 բաժնետոմս 1 ձայն քվեարկության իրավունքով, ինչպես նաև անվանատերերը /հիմնավորող փաստաթղթերի ներկայացման դեպքում/,
   - ✓ Բանկի մասնակից չհանդիսացող Խորհրդի և Գործադիր մարմնի անդամները՝ խորհրդակցական ձայնի իրավունքով,
   - ✓ Բանկի ներքին աուդիտի ստորաբաժանման անդամները՝ որպես դիտորդ,

- ✓ Բանկի արտաքին աուդիտն իրականացնոց անձը՝ որպես դիտորդ (եթե նրա եզրակացությունն առկա է գումարվող ընդհանուր ժողովի օրակարգի հարցերում),
- ✓ ՀՀ կենտրոնական բանկի ներկայացուցիչները՝ որպես դիտորդ,
- ✓ հրավիրված անձինք, հյուրեր,
- ✓ Արտոնյալ բաժնետոմս ունեցող բաժնետերերը՝ եթե ժողովում քննարկվում են Բանկի վերակազմակերպման կամ լուծարման հարցեր, կամ Բանկի կանոնադրության փոփոխման կամ լրացման հետ կապված այն որոշումները, որոնք սահմանափակում են արտոնյալ բաժնետոմսերի սեփականատերերի իրավունքները, ներառյալ՝ արտոնյալ բաժնետոմսերի դիմաց վճարվող շահութաբաժինների և (կամ) լուծարային արժեքի սահմանումը կամ ավելացումը: Սույն ենթակետով սահմանված հարցերով ժողովին մասնակցությունը տեղաբաշխված մեկ արտոնյալ բաժնետոմսի սեփականատիրոջը տալիս է մեկ ձայնի իրավունք:

2. Բանկի Ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող Բանկի մասնակիցների ցուցակը կազմվում է պատասխանատու ստորաբաժանման կողմից՝ Բանկի ռեեստրի տվյալների հիման վրա /ամենամյա ռեեստր և հետագա ստացված պաշտոնական տեղեկանքներ/, Բանկի Խորհրդի կողմից հաստատված ամսաթվի դրությամբ: Ընդ որում, ցուցակ կազմելու ամսաթիվը չի կարող սահմանվել ավելի վաղ, քան ընդհանուր ժողով գումարելու մասին որոշման ամսաթիվը և ավելի ուշ, քան ընդհանուր ժողովի գումարումից 45 օր առաջ (հեռակա քվեարկության դեպքում՝ 35 օրից պակաս լինել):

3. Բաժնետոմսերի անվանատերը պարտավոր է, ցուցակը կազմելու համար, այն կազմելու ամսաթվի դրությամբ տվյալներ տրամադրել այն անձանց մասին, որոնց շահերը ներկայացնելու նպատակով նա տնօրինում է բաժնետոմսերը:

4. Ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող Բանկի մասնակիցների ցուցակում նշվում են տվյալներ յուրաքանչյուր մասնակցի անվան /անվանման/, գտնվելու վայրի /հասցեի/ և նրան պատկանող բաժնետոմսերի քանակի մասին:

5. Վերը նշված Բանկի մասնակիցների ցուցակը ծանոթացման նպատակով պետք է տրամադրվի Բանկի այն մասնակիցներին, որոնք գրանցված են Բանկի մասնակիցների ռեեստրում: Բանկը, մասնակցի պահանջով, կարող է տալ տեղեկանք՝ ցուցակում նրա ընդգրկման մասին:

6. Ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող մասնակիցների ցուցակում փոփոխություններ կարող են կատարվել միայն ցուցակի կազմման ընթացքում թույլ տրված սխալներն ուղղելու կամ դրանում չընդգրկված բաժնետերերի խախտված օրինական իրավունքների և շահերի վերականգնման նպատակով:

7. Բանկի Ընդհանուր ժողովի գումարման մասին բաժնետերերի Ծանուցումը հրապարակվում է ժողովի գումարման օրվանից առնվազն 21 օր առաջ, «Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթում: Եթե տվյալ ժամանակամիջոցում նշված օրաթերթը լույս չի տեսնում, ապա բաժնետերերի ժողովի գումարման ծանուցումը հրապարակվում է խորհրդի որոշմամբ սահմանվող այլ օրաթերթում:

8. Բանկի բաժնետերերը և ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող այլ անձինք ժողովի գումարման մասին ծանուցվում են համապատասխան գրավոր ծանուցմամբ փոստով ուղարկելու, էլեկտրոնային փոստով կամ առձեռն տրամադրելու միջոցով, ժողովի գումարումից առնվազն 21 օր առաջ:

9. Ընդհանուր ժողովի մասին ծանուցումը ներառում է՝

- ✓ Բանկի անվանումը և գտնվելու վայրը,
- ✓ ժողովի գումարման ամսաթիվը, ժամանակը և վայրը,

- ✓ ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակը կազմելու ամսաթիվը,
- ✓ ժողովի օրակարգում ընդգրկված հարցերը:

10. Բաժնետերերին տրամադրվող նյութերի ցանկը, որն ընդգրկում է.

- ✓ Բանկի տարեկան հաշվետվությունը,
- ✓ Բանկի տարեկան ֆինանսատնտեսական գործունեության արդյունքների վերաբերյալ աուդիտն իրականացնող անձի եզրակացությունը,
- ✓ տեղեկություններ Բանկի Խորհրդի անդամների առաջադրվող թեկնածությունների վերաբերյալ, հետևյալ բնույթի.

ա/ Անուն Ազգանուն Հայրանուն, ծննդյան տարին, ամիսը, ամսաթիվը,

բ/ մասնագիտությունը և կրթությունը,

գ/ վերջին 10 տարվա ընթացքում զբաղեցրած պաշտոնները,

դ/ տվյալ պաշտոնում ընտրվելու /նշանակվելու/ տարին, ամիսը, ամսաթիվը և պաշտոնից ազատվելու տարին, ամիսը, ամսաթիվը

ե/ տվյալ պաշտոնում վերընտրվելու քանակը

զ/ նրանց և նրա հետ փոխկապակցված անձանց պատկանող Բանկի քվեարկող բաժնետոմսերի քանակը

է/ տեղեկություններ այն իրավաբանական անձանց մասին, որոնցում տվյալ անձը զբաղեցնում է ղեկավար պաշտոններ

ը/ փոխհարաբերությունների բնույթը տվյալ Բանկի և Բանկի հետ կապված անձանց հետ

- ✓ տեղեկություններ Հաշվիչ հանձնաժողովի առաջադրվող թեկնածությունների մասին,
- ✓ Բանկի Կանոնադրության փոփոխությունների և լրացումների նախագիծը կամ նախագիծը նոր խմբագրությամբ,
- ✓ օրակարգում ընդգրկված հարցերի հետ կապված այլ նյութեր,
- ✓ քվեաթերթիկը,
- ✓ օրենքով սահմանված այլ նյութեր /բաժնետերերի միավորման պայմանագրի պատճենը, առաջարկվող խորհրդի անդամի մասին, փոքր մասնակցություն ունեցող բաժնետերերի խորհրդում առաջարկվող մասնակցի մասին (հեռակա քվեարկության դեպքում)/:

11. Բանկի կանոնադրական կապիտալում 10% մասնակցություն կազմելու նպատակով միավորված բաժնետերերի խմբի ստեղծման պայմանագիրը պետք է տրամադրվի Բանկին 10 կետի նյութերի կազմում ժողովի բոլոր մասնակիցներին դրա պատճենները տրամադրելու համար՝ ժողովի կայացման, իսկ հեռակա կարգով քվեարկության դեպքում՝ լրացված քվեաթերթիկները Բանկի կողմից ընդունելու համար սահմանված ժամկետի վերջին օրվանից առնվազն 30 օր առաջ: Նշված Պայմանագիրը պետք է պարունակի հետևյալ պայմաններն ու տեղեկությունները.

- Բանկի միավորվող մասնակիցների վերաբերյալ տվյալներ, ներառյալ նրանց պատկանող Բանկի տեղաբաշխված քվեարկող բաժնետոմսերի քանակը,
- միավորվող մասնակիցների կողմից առաջարկվող խորհրդի անդամի թեկնածուի վերաբերյալ.

ա/ Անուն Ազգանուն Հայրանուն, ծննդյան տարին, ամիսը, ամսաթիվը,

բ/ մասնագիտությունը և կրթությունը,

գ/ վերջին 10 տարվա ընթացքում զբաղեցրած պաշտոնները,

դ/ նրան և նրա հետ փոխկապակցված անձանց պատկանող Բանկի քվեարկող բաժնետոմսերի քանակը,

ե/ տեղեկություններ այն իրավաբանական անձանց մասին, որոնցում տվյալ անձը զբաղեցնում է ղեկավար պաշտոններ,

զ/ փոխհարաբերությունների բնույթը տվյալ Բանկի և Բանկի հետ կապված անձանց հետ,

է/ միավորվող մասնակիցների հայեցողությամբ այլ տվյալներ:

12. Բանկի կանոնադրական հիմնադրամում փոքր մասնակցություն ունեցող մասնակիցների ներկայացուցչի մասին տեղեկատվությունը, պետք է տրամադրվեն Բանկին 10 կետի նյութերի կազմում ժողովի բոլոր մասնակիցներին դրա պատճեները տրամադրելու համար՝ ժողովի կայացման, իսկ հեռակա կարգով քվեարկության դեպքում՝ լրացված քվեաթերթիկները Բանկի կողմից ընդունելու համար սահմանված ժամկետի վերջին օրվանից առնվազն 30 օր առաջ: Տարեկան ընդհանուր ժողովում փոքր բաժնետերերի ընդգրկումը Խորհրդի կազմում կատարվում է համաձայն Բանկի Կանոնադրության 6.20 ենթակետի պահանջների:

13. Ընդհանուր ժողովը հեռակա քվեարկությամբ գումարելիս նույնպես, բաժնետերերին, քվեաթերթիկների և օրակարգի հետ մեկտեղ, տրամադրվում են անհրաժեշտ տեղեկությունները և նյութերը:

զ. օրենքի, ենթաօրենսդրական ակտերի և (կամ) կանոնադրության այն հոդվածները, որոնց հիման վրա պահանջվում է բանկի մոտ մասնակցություն ձեռք բերելիս բացահայտել դրա մասին տեղեկատվություն,

Բանկի մոտ մասնակցություն ձեռք բերելիս դրա մասին տեղեկատվության բացահայտում կանոնակարգվում է.

- «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքի 153-157 հոդվածներով, 169 հոդվածով
- «Հաշվետու թողարկողի կանոնադրական կապիտալում մասնակցության ձեռքբերման, ավելացման և նվազման վերաբերյալ տեղեկացման և բացահայտման կարգը» Կանոնակարգ 4/15-ով,
- «Հաշվետու թողարկողի ղեկավարի, նրա և թողարկողի հետ փոխկապակցված անձանց կողմից իրենց հաշվին՝ թողարկողի բաժնետոմսերով, ածանցյալ գործիքներով կամ այդպիսի ածանցյալների հետ կապված այլ արժեթղթերով կնքված գործարքների վերաբերյալ Կենտրոնական բանկին ներկայացվող հաշվետվություններում ներառվող տեղեկությունների կազմը, հաշվետվությունների ձևը և ներկայացման կարգը» Կանոնակարգ 4/16-ով:

է. կանոնադրության այն դրույթների նկարագիրը, որոնցով ավելի խիստ պահանջներ են սահմանվում, քան սահմանված է համապատասխան օրենքներով կամ այլ նորմատիվ իրավական ակտերով:

Չկան:

20. ԷԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԵՐԸ

Ազդագրի գրանցման ներկայացմանը նախորդող վերջին 2 տարվա ընթացքում բանկի կողմից բնականոն գործունեության շրջանակներից դուրս կնքված և գործողության մեջ գտնվող այն պայմանագրերի էական պայմանները, որոնց գինը գերազանցում է բանկի վերջին հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվություններում նշված սեփական կապիտալի արժեքի 5 տոկոսը:

Չկան:

21. ՓՈՐՁԱԳԵՏԻ, ԳՆԱՀԱՏՈՂԻ, ԽՈՐՀՐԴԱՏՈՒԻ ԿԱՄ ՀԱՇՎԱՊԱՀԻ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿԱՐԾԻՔԸ ԵՎ ԵՐՐՈՐԴ ԱՆՁԱՆՑԻՑ ՎԵՐՑՎԱԾ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

Փորձագետ կամ խորհրդատու, որի կարծիքը օգտագործվել է հայտարարագրում կամ երրորդ անձանցից վերցված տեղեկատվություն՝ չկա:

22. ԱՅԼ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Հայտարարություն այն մասին, որ ազդագրի կիրառության ողջ ժամկետի ընթացքում ներքոհիշյալ տեղեկատվությունը և փաստաթղթերը (կամ դրանց պատճեն) մշտապես մատչելի են հանրությանը.

1) Բանկի կանոնադրությունը,

2) Փորձագիտական եզրակացությունները կամ հաշվետվությունները, անկախ գնահատումները և վերլուծական նյութերը, որոնք պատրաստվել են բանկի պատվերով և որոնք կամ որոնց մի մասն օգտագործվել է ազդագրում.

Ազդագրի կիրառության ողջ ժամկետի ընթացքում Բանկի կանոնադրությունը, միջանկյալ և տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները, տարեկան անկախ աուդիտորական եզրակացությունները, ինչպես նաև որպես հաշվետու թողարկող, ներդրողների համար պատրաստվող տարեկան և միջանկյալ հաշվետվություն-վերլուծությունները, Էական փաստերի և տեղեկությունների վերաբերյալ հաշվետվությունները մշտապես մատչելի են հանրությանը ինչպես էլեկտրոնային, այնպես էլ թղթային ձևով: Նշված փաստաթղթերի էլեկտրոնային տարբերակները տեղադրված են Բանկի ինտերնետային կայքում՝ www.aeb.am, իսկ թղթային տարբերակով ստանալու համար ներդրողները կարող են դիմել Բանկի գլխավոր գրասենյակ:

23. ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆ ԱՅԼ ԱՆՁԱՆՑ ԿԱՊԻՏԱԼՈՒՄ

Այն անձանց մասին տեղեկատվություն, որտեղ բանկն ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն ունի ձայնի իրավունք տվող 5 և ավելի տոկոսի մասնակցություն՝ նշելով այդ անձանց անվանումը, կազմակերպական-իրավական ձևը, գտնվելու վայրը, բանկին պատկանող բաժնային արժեթղթերի քանակը և մասնակցության չափը:

Բանկն ուղղակիորեն ունի ձայնի իրավունք տվող 5 և ավելի տոկոսի մասնակցություն «Արմենիան Քարդ» ՓԲԸ-ում:

Անվանում՝ «Արմենիան Քարդ» փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ ՓԲԸ,
Կազմակերպական-իրավական ձևը՝ փակ բաժնետրիրական ընկերություն,
Բանկի պատկանող բաժնային արժեթղթերի քանակը՝ 5 հատ սովորական բաժնետոմս,
Մասնակցության չափը՝ 6.2%
Գտնվելու վայրը՝ ՀՀ, ք. Երևան, Գարեգին Նժդեհի 32/1:

Հավելված

Պատմական ֆինանսական ժամանակաշրջանի համար անկախ աուդիտորական եզրակացությամբ հաստատված տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները, անկախ աուդիտորական եզրակացությունը

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ»
ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ֆինանսական հաշվետվություններ և անկախ աուդիտորի
եզրակացություն 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

«Հայէկոնոմբանկ» բաց բաժնետիրական ընկերություն

Բովանդակություն

Էջ

ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ 2017 Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԵՎ ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ 1

ԱՆԿԱԽ ԱՈՒԴԻՏՈՐԻ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ 2

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻ ՄԱՍԻՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ 2017 Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-Ի ԴՐՈՒԹՅԱՄԲ 6

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար 7

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար 8

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար 9

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 11

1. Բանկը 11
2. Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն 11
3. Կարևոր հաշվապահական դատողությունների և գնահատումների հետ կապված անորոշության հիմնական աղբյուրները 23
4. Ֆինանսական հաշվետվությունների նոր և վերանայված միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ների) կիրառումը 24
5. Զուտ տոկոսային եկամուտ նախքան տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստները 28
6. Կոմիսիոն եկամուտներ և ծախսեր 29
7. Զուտ արտարժութային եկամուտ 29
8. Այլ եկամուտ 29
9. Տոկոսակիր ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստներ 29
10. Անձնակազմի գծով ծախսեր 29
11. Այլ ծախսեր 30
12. Շահութահարկի գծով ծախսեր 30
13. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ 31
14. Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ 32
15. Հաճախորդներին տրված վարկեր 32
16. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ 38
17. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ 38
18. Հիմնական միջոցներ 39
19. Ոչ նյութական ակտիվներ 40
20. Այլ ակտիվներ 41
21. ՀՀ կենտրոնական բանկից և կառավարությունից ստացված վարկեր 41
22. Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ 42
23. Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և ավանդներ 42
24. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ 44
25. Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ 44
26. Ստորադաս փոխառություն 45
27. Այլ պարտավորություններ 45
28. Սեփական կապիտալ 45
29. Թողարկված արժեթղթեր 46
30. Պայմանագրային և պայմանական պարտավորություններ 46
31. Գործարքներ փոխկապակցված կողմերի հետ 48
32. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը 51
33. Կապիտալի ռիսկի կառավարում 53
34. Ռիսկի կառավարում 54

«Հայէկոնոմբանկ» բաց բաժնետիրական ընկերություն

ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ 2017 Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԵՎ ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Ղեկավարությունը պատասխանատու է «Հայէկոնոմբանկ» բաց բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Բանկ) 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա գործունեության արդյունքները, դրամական միջոցների հոսքերը և սեփական կապիտալում փոփոխությունները ճշմարիտ ներկայացնող, Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին (ՖՀՄՍ) համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է՝

- Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության պատշաճ ընտրության և կիրառման համար,
- Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ ներկայացվող տեղեկատվության համապատասխանության, վստահելիության, համեմատականության և հասկանալիության համար,
- Լրացուցիչ բացահայտումների տրամադրման համար, երբ ՖՀՄՍ-ի հատուկ պահանջների համապատասխանությունը բավարար չէ, որպեսզի օգտագործողները պատկերացում կազմեն Բանկի ֆինանսական վիճակի և կատարողականի վրա որոշակի գործարքների, այլ իրադարձությունների և պայմանների ունեցած ազդեցության մասին
- Բանկի գործունեության անընդհատության ապահովման կարողությունը գնահատելու համար:

Ղեկավարությունը նաև պատասխանատու է՝

- Բանկի ներքին վերահսկողության արդյունավետ համակարգի մշակման, ներդրման և պահպանման համար,
- Համապատասխան հաշվապահական գրանցումներ վարելու համար, որոնք բավարար կլինեն Բանկի գործառնություններն արտացոլելու և ներկայացնելու, և ցանկացած ժամանակ ողջամիտ ճշգրտությամբ բացահայտելու Բանկի ֆինանսական վիճակը, ինչպես նաև հնարավորություն կընձեռեն Ղեկավարությանը հավաստիանալու, որ Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունները համապատասխանում են ՖՀՄՍ-ներին,
- ՀՀ օրենսդրության և հաշվապահական ստանդարտների պահանջներին համապատասխան հաշվապահական հաշվառում վարելու համար,
- Բանկի ակտիվների անվտանգության ապահովման համար խելամիտ քայլերի իրականացման համար, և
- Խարդախությունների և նմանատիպ այլ երևույթների բացահայտման և կանխարգելման համար:

2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատված են Բանկի ղեկավարության կողմից 2018 թ. ապրիլի 27-ին:

Ստորագրված է ղեկավարության կողմից:

Արամ Խաչատրյան
Գործադիր տնօրեն

Միքայել Պողոսյան
Ֆինանսական տնօրեն/գլխավոր հաշվապահ

Ապրիլի 27, 2018 թ.
Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն

Դելոյթ Արմենիա ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան, Ամիրյան փող. 4/7
«Իմպերիում պլազա» բիզնես
կենտրոն, 7-րդ հարկ

Հեռ.՝ +374 10 52 65 20
Ֆաքս՝ +374 10 52 75 20
www.deloitte.am

ԱՆԿԱԽ ԱՈՒԴԻՏՈՐԻ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Հայէկոնոմբանկ» բաց բաժնետիրական ընկերության բաժնետերերին և Տնօրենների խորհրդին՝

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Հայէկոնոմբանկ» ԲԲԸ-ի (այսուհետ՝ Բանկ) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ առ 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ը, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը:

Մեր կարծիքով, կից ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Բանկի ֆինանսական վիճակը 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտվող տարվա ֆինանսական արդյունքը և դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմք

Աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը նկարագրված է այս եզրակացության՝ «*Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար*» բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված՝ *Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնագրքի (ՀԷՄՍԽ կանոնագիրք)* և Հայաստանի Հանրապետությունում ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտի համար կիրառելի վարքագծի պահանջների, և պահպանել ենք էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն նշված պահանջների և ՀԷՄՍԽ կանոնների: Համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար և համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Առանցքային աուդիտորական հարցեր

Աուդիտի առանցքային հարցերն այն հարցերն են, որոնք, մեր մասնագիտական դատողության համաձայն՝ առավել նշանակալի էին ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Այդ հարցերը դիտարկվել են ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համատեքստում՝ որպես մեկ ամբողջություն, և ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով: Մենք չենք տրամադրում առանձին կարծիք այդ հարցերի վերաբերյալ:

«Դելոյթ» անվանումը վերաբերում է երաշխիքով սահմանափակված «Դելոյթ Թուշ Թոմացու Լիմիթեդ» բրիտանական մասնավոր ընկերությանը, ինչպես նաև դրա անդամ ֆիրմաների ցանցը ներկայացնող ցանկացած մեկ կամ մի քանի կազմակերպության, որոնցից յուրաքանչյուրն իրենից ներկայացնում է առանձին և անկախ իրավաբանական անձ: «Դելոյթ Թուշ Թոմացու Լիմիթեդ»-ի, նրա անդամ ֆիրմաների և իրավական կառուցվածքի մասին տեղեկատվություն ստանալու համար այցելեք www.deloitte.com/about: ԱՊՀ-ում «Դելոյթ»-ի իրավական կառուցվածքի վերաբերյալ տեղեկատվություն ստանալու համար այցելեք www.deloitte. am/about:
© 2018 «Դելոյթ Արմենիա» ՓԲԸ: Բոլոր իրավունքները պաշտպանված են:

Ինչու է հարցը սահմանվել աուդիտի առումով առանցքային	Ինչպես է հարցը հաշվի առնվել աուդիտի ընթացքում
Վարկային ռիսկ և հաճախորդներին տրված վարկերի արժեզրկում Բանկի կողմից հաճախորդներին տրված վարկերը 2017 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել են 104,216,558 հազար ՀՀ դրամ: Միևնույն բնույթի վարկային պորտֆելների համար արժեզրկման գծով պահուստները հաշվարկվում են հավաքական հիմունքով, իսկ նշանակալի վարկերի համար՝ անհատական հիմունքով : Հավաքական հիմունքով արժեզրկման գծով պահուստները հաշվարկվում են միգրացիոն մոդելների օգնությամբ, որոնք ներառում են հավաքագրման պատմական գործակիցները և ներկա տնտեսական և վարկային պայմանների ազդեցությունը վարկային խոշոր պորտֆելների վրա: Այս մոդելներում օգտագործվող տվյալները ենթակա են ղեկավարության դատողությանը: Առանձին արժեզրկումների դեպքում անհրաժեշտ է սահմանել, թե որ պահին է արժեզրկումը տեղի ունեցել և, ըստ այդմ, հաշվարկել վարկի հետ կապված ակնկալվող դրամական հոսքերը: Մնացորդի էական լինելու հանգամանքի և հաշվարկման սուբյեկտիվ բնույթի պատճառով սույն հանգամանքը սահմանվել է որպես աուդիտի առումով առանցքային հարց: Տես՝ ծան. 3-ը և 15-ը:	Իրականացվել են հետևյալ ընթացակարգերը՝ • Մենք ստուգել ենք վարկի հաստատման, վարչարարության և մոնիտորինգի նկատմամբ կիրառվող հիմնական վերահսկողությունների կառուցվածքը, իրականացումը և գործառնական արդյունավետությունը, ինչպես նաև վարկի արժեզրկման պահուստների բացահայտման և գրանցման գործընթացները: • Մենք ստուգել ենք դեֆոլտի հավանականության գնահատումը Բանկի կողմից՝ հիմնված 2014 թվականի դեկտեմբերից մինչև 2017 թվականի նոյեմբերն ընկած ժամանակահատվածում ժամկետանց խմբերում վարկային գումարների շարժերի տվյալների վրա: Ստուգումները ներառել են ամսական վարկային շարժի կշռված միջինների (յուրաքանչյուր խմբից 180 և ավել ժամկետանց օրեր ունեցող վարկերի խումբ տեղափոխվելու հաճախականությունը) և յուրաքանչյուր խմբում գումարների հաշվարկները: • Մենք դիտարկել ենք Բանկի կողմից օգտագործվող՝ վարկային պորտֆելների արժեզրկումից կորուստների հաշվարկման մոդելները՝ ուսումնասիրելով վարկերի միգրացիան ժամկետանց օրերի խմբերի միջև: Մենք նաև ստուգել ենք մոդելներում կիրառված ընտրանքային տվյալներ, ինչպիսիք են միգրացիոն մոդելներում օգտագործված ժամկետանց օրերը: • Մենք գնահատել ենք, թե արդյոք մոդելավորման մեջ կիրառված ենթադրությունները հաշվի են առնում բոլոր առնչվող ռիսկերը, և թե արդյոք չմոդելավորված ռիսկերը ներկայացնելու նպատակով կիրառված հավելյալ ճշգրտումները հիմնավորված են: Եթե պահուստի գնահատման ժամանակ, մեր կարծիքով, հնարավոր էր կիրառել առավել համապատասխան ենթադրություն կամ տվյալ, ապա պահուստը վերահաշվարկել ենք ըստ այդմ և համեմատել դրանք ղեկավարության հաշվարկների հետ, որպեսզի հավաստիանանք, որ ղեկավարության կատարած հաշվարկներում չկա կողմնակալություն: • Մենք գնահատել են բացահայտումների համապատասխանությունը և ամբողջականությունը:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ներին համապատասխան սույն ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման, ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որը ղեկավարությունը համարում է անհրաժեշտ սխալի կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից զերծ համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Բանկը, ընդհատել դրա գործունեությունը, կամ էլ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձինք պատասխանատու են Բանկի ֆինանսական ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորի եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում, և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին, կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական թերահավատություն: Ի լրումն՝

- Հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններում առկա էական խեղաթյուրման ռիսկը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ, կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:
- Ձեռք ենք բերում աուդիտին առնչվող ներքին հսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Բանկի ներքին հսկողության համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարված

հաշվապահական գնահատումների և առնչվող բացահայտումների խելամտությունը:

- Եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ, և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած հարուցել Բանկի անընդհատ գործելու կարողության նկատմամբ: Եթե եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզնից պահանջվում է աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Բանկին՝ դադարեցնել գործունեության անընդհատության հիմունքի կիրառումը:
- Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքն ու բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:
- Ձեռք ենք բերում բավարար համապատասխան ապացույցներ Բանկի ներսում գործող կազմակերպությունների կամ ձեռնարկատիրական գործունեությունների ֆինանսական տեղեկատվության վերաբերյալ՝ ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով: Մենք պատասխանատու ենք Բանկի աուդիտի ուղղորդման, ղեկավարման և իրականացման համար: Մենք ամբողջովին պատասխանատու ենք մեր աուդիտորական կարծիքի համար:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողության համակարգին վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Մենք կառավարման օղակներում գտնվող անձանց նաև տրամադրում ենք հայտարարություն, ըստ որի՝ մենք պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ վարքագծի պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք, ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա, և, որտեղ կիրառելի է, նախազգուշական միջոցառումների մասին:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց հաղորդված հարցերից մենք որոշում ենք այն հարցերը, որոնք համարվել են առավել նշանակալի ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում, և, հետևաբար, հանդիսանում են աուդիտի առանցքային հարցեր:

Սրբուհի Հակոբյան
Գործադիր տնօրեն

Արփինե Ղևոնդյան
Աուդիտի տնօրեն

Ապրիլի 27, 2018 թ.
Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն

«Դելոյթ Արմենիա» ՓԲԸ

«Հայէկոնոմբանկ» բաց բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ

	Ծան.	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ակտիվներ՝			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13	35,824,831	32,059,829
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	25	-	1,676
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	14	13,036,368	8,253,897
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	17	4,296,862	4,552,427
Հաճախորդներին տրված վարկեր և կանխավճարներ	15	104,216,558	75,047,659
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	16,17		
- Բանկի կողմից պահվող		2,036,091	2,879,255
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված		19,619,097	13,169,605
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներ		49,618	-
Շահութահարկի գծով կանխավճար		-	38,826
Հիմնական միջոցներ	18	9,304,697	8,437,062
Ոչ նյութական ակտիվներ	19	321,118	231,262
Այլ ակտիվներ	20	2,097,559	1,510,860
Ընդամենը ակտիվներ		**190,802,799**	**146,182,358**
Պարտավորություններ և սեփական կապիտալ			
Պարտավորություններ՝			
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ	25	7,706	-
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	29	1,068,764	-
Հետգնման պայմանագրեր	17	20,511,989	13,224,755
ՀՀ Կենտրոնական բանկից և ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկեր	21	4,411,627	2,989,000
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	22	14,822,737	14,006,062
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և ավանդներ	23	20,296,754	14,087,891
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	24	91,703,898	66,795,292
Շահութահարկի գծով ստացվելիք գումարներ		373,239	-
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	12	1,096,006	1,025,222
Ստորադաս վարկեր	26	6,409,601	5,400,172
Այլ պարտավորություններ	27	1,071,870	1,084,546
Ընդամենը պարտավորություններ		**161,774,191**	**118,612,940**
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	28	13,708,745	4,631,333
Էմիսիոն եկամուտ	28	33,438	9,110,850
Վերագնահատման հավելաճ	18	3,157,777	3,264,437
Գլխավոր պահուստ	28	6,000,000	6,000,000
Այլ պահուստներ		1,531,277	1,251,977
Չբաշխված շահույթ		4,597,371	3,310,821
Ընդամենը սեփական կապիտալ		**29,028,608**	**27,569,418**
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		**190,802,799**	**146,182,358**

Ֆինանսական հաշվետվությունները ղեկավարության կողմից ստորագրվել են 2018 թ. ապրիլի 27-ին:

Արամ Խաչատրյան
Գործադիր տնօրեն

Միքայել Պողոսյան
Ֆինանսական տնօրեն/գլխավոր հաշվապահ

Ապրիլի 27, 2018 թ.
Երևան

11 - 71 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են սույն ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

«Հայէկոնոմբանկ» բաց բաժնետիրական ընկերություն

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ

	Ծան.	2017 թ.	2016 թ.
Տոկոսային եկամուտ	5	14,121,975	11,359,949
Տոկոսային ծախս	5	(7,281,637)	(5,856,079)
Զուտ տոկոսային եկամուտ նախքան տոկոսակիր ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները		**6,840,338**	**5,503,870**
Տոկոսակիր ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստներ	9	(155,678)	(564,262)
Զուտ տոկոսային եկամուտ		**6,684,660**	**4,939,608**
Զուտ (վնաս)/օգուտ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից և պարտավորություններից		(231,661)	12,582
Զուտ օգուտ արտարժույթով առևտրից	7	1,046,286	601,945
Վճարներ և կոմիսիոն եկամուտներ	6	2,040,668	1,479,985
Վճարներ և կոմիսիոն ծախսեր	6	(391,986)	(365,689)
Զուտ օգուտ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների գծով		533,283	330,885
Այլ եկամուտ	8	478,068	540,513
Զուտ ոչ տոկոսային եկամուտ		**3,474,658**	**2,600,221**
Գործառնական եկամուտ		**10,159,318**	**7,539,829**
Անձնակազմի գծով ծախսեր	10	(3,815,344)	(3,511,314)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	18	(575,634)	(484,897)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	19	(38,902)	(20,694)
Այլ ծախսեր	11	(3,693,782)	(2,750,562)
Արժեզրկումից հակադարձումներ այլ ակտիվների գծով	21	-	3,550
Գործառնական ծախսեր		**(8,123,662)**	**(6,763,917)**
Շահույթը նախքան շահութահարկով հարկումը		**2,035,656**	**775,912**
Շահութահարկի գծով ծախս	12	(485,259)	(185,541)
Տարվա շահույթ		**1,550,397**	**590,371**
Այլ համապարփակ եկամուտ			
Շահույթում կամ վնասում վերադասակարգման ոչ ենթակա հոդվածներ			
Հիմնական միջոցների վերագնահատում		-	4,137,161
Վերագնահատմանը վերաբերող շահութահարկ		-	(827,432)
Շահույթում կամ վնասում վերադասակարգման ենթակա հոդվածներ			
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատումից զուտ օգուտ տարվա համար		912,045	1,895,215
Տարվա ընթացքում իրացված վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգումից ճշգրտում		(563,536)	(209,881)
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներին վերաբերող շահութահարկ		(69,209)	(337,062)
Ասոցացված կազմակերպության՝ այլ համապարփակ եկամուտի բաժինը			
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների վերագնահատումից զուտ վնաս տարվա համար, առանց շահութահարկի		-	-
Տարվա այլ համապարփակ եկամուտ՝ առանց շահութահարկի		**279,300**	**4,658,001**
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ		**1,829,697**	**5,248,372**
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթ			
Բազային		0.84	0.32
Նոսրացված		0.84	0.32

11 - 71 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են սույն ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

«Հայէկոնոմբանկ» բաց բաժնետիրական ընկերություն

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ

	Ծան.	Բաժնե-տիրական կապիտալ	Բաժնետոմ-սերի թողարկման համար ստացված կանխա-վճարներ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագն. պահուստ	Վաճառքի համար մատչելի ֆինանս. ակտիվ-ների պահուստ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը սեփական կապիտալ
Մնացորդը 2016 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ		**2,333,338**	**4,001,688**	**-**	**6,000,000**	-	**(96,295)**	**2,761,345**	**15,000,076**
Տարվա շահույթ		**-**	**-**	**-**	**-**	-	-	590,371	**590,371**
Տարվա այլ համապարփակ եկամուտ									
Վերագնահատման պահուստի մաշվածության փոխանցում, առանց հարկի, 11,313-ի չափով						(45,292)		45,292	**-**
Տարվա այլ համապարփակ եկամուտ՝ շահութահարկով հարկումից հետո		**-**	**-**	**-**	**-**	3,309,729	1,348,272	-	**4,658,001**
Ընդամենը տարվա այլ համապարփակ եկամուտ		**-**	**-**	**-**	**-**	**3,264,437**	**1,348,272**	**-**	**4,658,001**
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ		**-**	**-**	**-**	**-**	**3,264,437**	**1,348,272**	**590,371**	**5,248,372**
Հայտարարագրված շահաբաժիններ		-	-	-	-	-	**-**	(443,023)	**(443,023)**
Սովորական բաժնետոմսերի թողարկում		1,195,030	(4,001,688)	4,919,583	-	-	**-**	-	**2,112,925**
Ձեռքբերում՝ միացման միջոցով (Ծան. 30)		1,102,965	-	4,191,267	-	-	**-**	356,836	**5,651,068**
Մնացորդը 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		**4,631,333**	**-**	**9,110,850**	**6,000,000**	**3,264,437**	**1,251,977**	**3,310,821**	**27,569,418**
Տարվա շահույթ		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**1,550,397**	**1,550,397**
Տարվա այլ համապարփակ եկամուտ									
Վերագնահատման պահուստի մաշվածության փոխանցում, առանց հարկի, 26,910-ի չափով		-	**-**	**-**	**-**	(106,660)	-	106,660	**-**
Տարվա այլ համապարփակ եկամուտ՝ շահութահարկով հարկումից հետո		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	279,300	**-**	**279,300**
Ընդամենը տարվա այլ համապարփակ եկամուտ		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**279,300**	**-**	**279,300**
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**279,300**	**1,550,397**	**1,829,697**
Հայտարարագրված շահաբաժիններ		-	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	(370,507)	**(370,507)**
Էմիսիոն եկամտի փոխանցում բաժնետիրական կապիտալին		9,077,412	-	(9,077,412)	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Մնացորդը 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		**13,708,745**		**33,438**	**6,000,000**	**3,157,777**	**1,531,277**	**4,597,371**	**29,028,608**

11 - 71 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են սույն ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

«Հայէկոնոմբանկ» բաց բաժնետիրական ընկերություն

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն
2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ

	Ծան.	2017 թ.	2016 թ.
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Տարվա շահույթ		1,550,397	590,371
Ճշգրտումներ՝			
Շահութահարկի գծով ծախս		485,259	185,541
Տոկոսակիր ակտիվների արժեզրկումից վնաս		155,678	564,262
Մաշվածություն և ամորտիզացիա		614,535	505,591
Հիմնական միջոցների օտարումից օգուտ/(վնաս)		17,969	(82,573)
Եկամուտ դրամաշնորհներից		(240)	(507)
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ օգուտ		(276,643)	(659,504)
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներից զուտ օգուտ		(533,283)	(330,885)
Այլ եկամուտ		-	(2,369)
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական ներհոսք՝ նախքան գործառնական ակտիվներում կամ պարտավորություններում փոփոխությունները		**2,013,672**	**769,927**
Գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխություններ			
Գործառնական ակտիվների (աճ)/նվազում.			
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպություններից		(5,319,747)	(1,125,763)
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր		255,565	(3,720,261)
Հաճախորդներին տրված վարկեր		(28,720,245)	(16,416,511)
Այլ ակտիվներ		(596,946)	(1,034,484)
Գործառնական պարտավորությունների աճ/(նվազում).			
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ		816,675	2,820,460
Հետգնման պայմանագրեր		7,287,234	4,120,077
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ		25,071,374	4,821,305
Այլ պարտավորություններ		(44,802)	141,721
Գործառնական գործունեությունում օգտագործված դրամական միջոցներ՝ նախքան հարկումը		**762,780**	**(9,623,529)**
Վճարված շահութահարկ		(71,619)	(161,097)
Գործառնական գործունեությունում օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ		**691,161**	**(9,784,626)**
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Միացումից ստացված դրամական միջոցներ		-	3,186,727
Վաճառքի համար մատչելի ֆին. ակտիվների ձեռքբերում		(10,783,114)	(4,403,264)
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանս. ակտիվների ձեռքբերում		(50,169)	
Վաճառքի համար մատչելի ֆին. ակտիվների իրացումից մուտքեր		6,192,862	1,717,360
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում		(1,533,327)	(1,124,354)
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր		72,089	1,046,797
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(128,757)	(52,005)
Ներդրումային գործունեությունում (օգտագործված) /(գործունեությունից ստացված) զուտ դրամական միջոցներ		**(6,230,416)**	**371,261**

11 - 71 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են սույն ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

«Հայէկոնոմբանկ» բաց բաժնետիրական ընկերություն

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն
2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)
Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ

	Ծան.	2017 թ.	2016 թ.
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից			
ՀՀ Կենտրոնական բանկից և ՀՀ կառավարությունից վարկերի ստացում		1,422,627	224,827
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերից մուտքեր		7,222,776	15,164,652
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերի մարում		-	(4,074,311)
Ստորադաս պարտքից մուտքեր		1,009,429	974,568
Թողարկված բաժնետոմս		-	2,112,925
Վճարված շահաբաժիններ		(338,365)	(423,057)
Ֆինանսական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ		**9,316,467**	**13,979,604**
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը արտարժույթով պահվող դրամական միջոցների մնացորդների վրա		(12,210)	(57,000)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ		**3,765,002**	**4,509, 239**
Դրամական միջոցներ և համարժեքներ՝ տարեսկզբի դրությամբ	13	**32,059,829**	**27,550,590**
Դրամական միջոցներ և համարժեքներ՝ տարեվերջի դրությամբ	13	**35,824,831**	**32,059,829**

11 - 71 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են սույն ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

1. Բանկը

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն (Այսուհետ՝ «Բանկ») հիմնվել է 1991 թ. Հայաստանի Հանրապետությունում ԽՍՀՄ Բնակսոցբանկի հայկական Հանրապետական բանկի (1991-1993 թ.-ին «Հայպետբանկ» ՓԲԸ) հիման վրա և 1995 թ.-ին վերակազմավորվել որպես բաց բաժնետիրական ընկերության: Բանկի գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ օրենսդրությամբ և այն գործում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից տրամադրված թիվ 1 արտոնագրի հիման վրա:

Բանկն ընդունում է ավանդներ, տրամադրում վարկեր, ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց մատուցում է այլ բանկային ծառայություններ:

Բանկի գլխամասային գրասենյակը և թվով 26 մասնաճյուղերը գտնվում են Երևանում, 20 մասնաճյուղեր՝ ՀՀ տարբեր մարզերում և 1 մասնաճյուղ՝ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք. Երևան, Ամիրյան 23/1:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն

Համապատասխանության մասին հայտարարություն. սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են այն ենթադրության վրա, որ Բանկը գործում է անընդհատության սկզբունքով և կշարունակի գործել տեսանելի ապագայում: Բանկը չունի իր բիզնես գործառնություններն էականորեն կրճատելու որևէ մտադրություն կամ անհրաժեշտություն:

Բանկի ղեկավարությունը և բաժնետերերը մտադիր են շարունակել Բանկի հետագա գործունեությունը Հայաստանի Հանրապետությունում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ Բանկի գործունեության անընդհատության սկզբունքի վերաբերյալ ենթադրությունը համապատասխանում է իրականությանը՝ հիմնվելով Բանկի կապիտալի համապատասխանության բավարար գործակցի և պատմական փորձառության վրա, ըստ որի՝ կարճաժամկետ պարտավորությունները կվերաֆինանսավորվեն Բանկի բնականոն գործունեության ընթացքում: Տես՝ ծան. 34-ը:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են պատմական արժեքի հիման վրա, բացառությամբ շահույթի և կորուստի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների, իրական արժեքով նշված վաճառքի համար մատչելի ակտիվների, ինչպես նաև վերագնահատված գումարով նշված հիմնական միջոցների: Պատմական արժեքը սովորաբար հիմնված է ապրանքների և ծառայությունների դիմաց տրված հատուցման իրական արժեքի վրա:

Իրական արժեքն այն գումարն է, որը շուկայի մասնակիցների միջև սովորական գործարքի արդյունքում կստացվեր ակտիվը վաճառելիս, կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելիս՝ անկախ նրանից, թե արդյոք այդ գինն ուղղակիորեն դիտարկելի է կամ գնահատվել է՝ օգտագործելով գնահատման այլ մեթոդներ: Ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը գնահատելիս Բանկը հաշվի է առնում ակտիվի կամ պարտավորության այնպիսի բնութագրերը, որոնք շուկայի մասնակիցները հաշվի կառնեին չափման ամսաթվի դրությամբ ակտիվի կամ պարտավորության գինը որոշելիս:

Այս ֆինանսական հաշվետվություններում չափման և/կամ այլ բացահայտումների նպատակով իրական արժեքը որոշվում է նման սկզբունքներով, բացառությամբ վարձակալության գործարքներից, որոնք նկարագրված են ՀՀՄՍ 17-ում և չափումներից, որոնք թեև համանման են իրական արժեքին, սակայն իրական արժեքով չեն, մասնավորապես օգտագործման արժեքը՝ ըստ ՀՀՄՍ 36-ի:

Ի լրումն, ֆինանսական հաշվետվությունների նպատակով իրական արժեքի չափումները դասակարգվում են մակարդակ 1, 2 և 3-ի՝ ելնելով իրական արժեքի չափումներում օգտագործված տվյալների դիտարկելիության աստիճանից, ինչպես նաև այդ սկզբնական տվյալների՝ իրական արժեքով չափման ամբողջական պատկերի վրա ազդեցության էականության աստիճանից: Այդ մակարդակները նկարագրվում են հետևյալ կերպ՝

- Մակարդակ 1-ի դեպքում ելակետային տվյալներ են հանդիսանում ակտիվ շուկայում համանման ակտիվների կամ պարտավորությունների նշված գները (չճշգրտված), որոնք Բանկին հասանելի են չափման ամսաթվի դրությամբ.
- Մակարդակ 2-ի ելակետային տվյալները իրենցից ներկայացնում են մակարդակ 1-ում նշված գներից տարբերվող ելակետային տվյալները, որոնք ուղղակիորեն կամ անուղղակիորեն դիտարկելի են ակտիվների կամ պարտավորությունների գծով.
- Մակարդակ 3-ի ելակետային տվյալներն իրենցից ներկայացնում են ակտիվների կամ պարտավորությունների գծով ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ:

Բանկն, ընդհանուր առմամբ, ներկայացնում է իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունն՝ ըստ իրացվելիության: Ստացվելիք և վճարվելիք գումարներին վերաբերող վերլուծությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության օրվանից հետո 12 ամիսների ընթացքում (ընթացիկ) և ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության օրվանից ավելի քան 12 ամիսների ընթացքում (ոչ ընթացիկ) ներկայացված են ծանոթագրություն 35-ում:

Գործառնական արժույթ. Ֆինանսական հաշվետվություններում ներառված միավորները չափվում են այն տնտեսական միջավայրում գործող արժույթով, որում Բանկն իրականացում է իր գործունեությունը («գործառութային արժույթ»): Բանկի գործառնական արժույթը ՀՀ դրամն է (այսուհետև՝ դրամ): Դրամը նաև սույն ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: Բոլոր արժեքները կլորացված են հազար ՀՀ դրամի չափով, եթե այլ բան նշված չէ:

Հաշվանցում. Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվելով զուտ գումարով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հաշվարկը զուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն: Եկամուտները և ծախսերը չեն հաշվանցվում շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե դա չի պահանջվում կամ թույլատրվում որևէ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտով կամ մեկնաբանությամբ, և հստակ բացահայտված չէ Բանկի հաշվապահական քաղաքականության մեջ:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հիմնական դրույթները ներկայացված են ստորև:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր. Ֆինանսական ակտիվներից տոկոսային եկամուտները ճանաչվում են, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և եկամտի գումարը կարող է արժանահավատորեն չափվել: Տոկոսային եկամուտները և ծախսերը ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության (կամ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների խմբի) ամորտիզացված արժեքի հաշվարկման և համապատասխան ժամանակահատվածի կտրվածքով տոկոսային ծախսի և եկամտի բաշխման մեթոդն է:

Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը պարտքային գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի կամ, համապատասխան դեպքերում, ավելի կարճ ժամանակահատվածի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները (ներառյալ բոլոր տեսակի միջնորդավճարները և ստացված կամ վճարված գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, գործարքի հետ կապված ծախսերը և այլ պարգևավճարներ կամ զեղչեր) կամ ստացվելիք գումարները զեղչում է ճշգրիտ՝ մինչև ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության զուտ հաշվեկշռային արժեքը՝ նախնական ճանաչման պահին:

Այն դեպքերում, երբ տեղի է ունենում ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ակտիվների խմբի արժեքի նվազում (մասնակի նվազում) արժեզրկումից կորստի հետևանքով, տոկոսային եկամուտն այնուհետև ճանաչվում է՝ կիրառելով այն տոկոսադրույքը, որը կիրառվել էր արժեզրկումից կորուստը չափելու նպատակով ապագա դրամական հոսքերը զեղչելիս:

Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրերից եկամուտ. վերը նշված գործիքների վաճառքից օգուտը/վնասը ճանաչվում է որպես տոկոսային եկամուտ կամ ծախս՝ շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում՝ հիմնվելով հետևյալ երկու մեծությունների տարբերության վրա՝ հետգնման արժեքի, որը կուտակվել է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը և վաճառքի գնի, երբ այդ գործիքները վաճառվում են երրորդ անձանց: Երբ հակադարձ հետգնումը/հետգնումը տեղի է ունենում իր սկզբնական պայմաններով, վաճառքի և պայմանագրի սկզբնական փուլում բանակցված հետգնման գնի միջև արդյունավետ օգուտը/տոկոսը ճանաչվում է արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով:

Կոմիսիոն եկամուտ. վարկի տրամադրման վճարները հետաձգվում են հարակից ուղղակի ծախսումների հետ միասին և ճանաչվում որպես վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքի ճշգրտում: Երբ հավանական է, որ վարկ տրամադրելու պարտավորությունը կհանգեցնի որոշակի պայմաններով վարկային համաձայնության, վարկային պարտավորության ստանձնման վճարները հետաձգվում են հարակից ուղղակի ծախսումների հետ միասին և հետագայում ճանաչվում որպես տրամադրված վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքի ճշգրտում: Երբ քիչ հավանական է, որ վարկ տրամադրելու պարտավորությունը կհանգեցնի որոշակի վարկային համաձայնագրի, վարկ տրամադրելու պարտավորության ստանձնման վճարները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ վարկի տրամադրման պարտավորության մնացած ժամանակահատվածի ընթացքում: Այն դեպքում, երբ վարկ տրամադրելու պարտավորությունն ավարտվում է առանց վարկի տրամադրման, ապա վարկ տրամադրելու պարտավորության վճարները ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքում՝ պարտավորության ավարտի պահին: Վարկի սպասարկման վճարները ճանաչվում են որպես եկամուտ, երբ համապատասխան ծառայությունները մատուցվում են: Բոլոր այլ միջնորդավճարները ճանաչվում են այն ժամանակ, երբ ծառայությունները մատուցվում են:

Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ճանաչում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ այն դառնում է ֆինանսական գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կանոնավոր կերպով գնումները և վաճառքը հաշվառվում են վերջնահաշվարկի ամսաթվի դրությամբ: Ֆինանսական գործիքների կանոնավոր գնումները կամ վաճառքն իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ակտիվների այն գնումները կամ վաճառքը, որոնք պահանջում են ակտիվների մատակարարում շուկայում ընդունված պայմաններով սահմանված կարգով:

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական չափումը տեղի է ունենում իրական արժեքով: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների խմբում չդասակարգված ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում իրական արժեքին գումարվում են գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը: Գործարքի գծով ծախսերը, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների ձեռքբերմանը, անմիջապես ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական ակտիվներ. ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների՝ ա) շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ, բ) մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, գ) տրամադրված վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, դ) վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: Դասակարգումը կախված է ֆինանսական ակտիվների ձեռքբերման բնույթից ու նպատակից և որոշվում է սկզբնական ճանաչման պահին:

<u>ա) Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ.</u>
Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվը պահվում է վաճառքի համար կամ նախատեսված է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ակտիվ:

Ֆինանսական ակտիվը դասակարգվում է որպես վաճառքի համար պահվող, եթե՝

- այն ձեռք է բերվել հիմնականում մոտ ապագայում վաճառքի նպատակով, կամ
- սկզբնական ճանաչման պահին այն կազմում է Բանկի կողմից համատեղ կառավարվող որոշակի ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս և ունի կարճաժամկետ կտրվածքով շահույթի ստացման իրատեսական հնարավորություն, կամ
- այն հանդիսանում է ածանցյալ գործիք, որը նախատեսված չէ կամ չի օգտագործվում որպես հեջավորման գործիք:

Ֆինանսական ակտիվը, բացի վաճառքի համար պահվող ֆինանսական ակտիվներից, կարող է ճանաչման պահին դասակարգվել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող.

- եթե նման դասակարգումը բացառում, կամ զգալիորեն կրճատում է չափման կամ ճանաչման անհամապատասխանությունը, որն այլապես կառաջանար, կամ՝
- ֆինանսական ակտիվը կազմում է ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների կամ այդ երկուսի խմբի մի մաս, որը կառավարվում է, և դրա կատարողականը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, Բանկի փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային ռազմավարության համաձայն, և խմբավորման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տրամադրվում է ներքին կարգով՝ այդ հիմունքներով, կամ
- այն կազմում է պայմանագրի մի մաս, որը պարունակում է ներկառուցված ածանցյալ գործիքներից մեկը կամ մի քանիսը և ՀՀՄՍ 39. *Ֆինանսական գործիքներ. Ճանաչումը և չափումը* թույլ է տալիս ողջ պայմանագիրը (ակտիվները կամ պարտավորությունները) դասակարգել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները ներկայացվում են իրական արժեքով՝ ներառյալ ողջ օգուտը կամ վնասները, որոնք առաջանում են շահույթում կամ վնասում ճանաչվող վերաչափման արդյունքում: Շահույթում կամ վնասում ճանաչվող զուտ օգուտը կամ վնասները ներառում են ֆինանսական ակտվի գծով վաստակած բոլոր շահաբաժինները և տոկոսները և ներառվում են «այլ օգուտներ և վնասներ» և «տոկոսային եկամուտ» տողում, շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

<u>բ) Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ.</u> մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնց գծով Բանկն ունի մինչ մարման ժամկետը պահելու հաստատուն մտադրություն և կարողություն: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած արժեզրկումը:

Եթե Բանկը որոշեր վաճառել կամ վերադասակարգել մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների զգալի մասը նախքան դրանց մարման ժամկետը (բացառությամբ հատուկ հանգամանքների առկայության), ողջ դասը կորակազրկվեր և պետք է դասակարգվեր որպես վաճառքի համար մատչելի: Ավելին, Բանկը ընթացիկ տարում և դրան հաջորդող երկու ֆինանսական տարիների ընթացքում հնարավորություն չէր ունենա որևէ ֆինանսական ակտիվ դասակարգել որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվ:

<u>գ) Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր.</u> առևտրային դեբիտորական պարտքերը, վարկերը և այլ դեբիտորական պարտքերը, որոնք ունեն ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներ, որոնք գնանշված չեն ակտիվ շուկայում (ներառյալ բանկերից ստացվելիք միջոցներ, հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ ֆինանսական ակտիվներ) դասակարգվում են որպես «վարկեր և դեբիտորական պարտքեր»: Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած արժեզրկումը: Տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, բացառությամբ կարճաժամկետ դեբիտորական պարտքերի, որոնց դեպքում տոկոսի ճանաչումը էական ազդեցություն չէր ունենա:

<u>դ) Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ.</u> վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ են, որոնք դասակարգվում են որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ չեն դասակարգվում որպես (ա) իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով ճանաչվող ֆինանսական ակտիվներ, (բ) մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ կամ (գ) վարկեր և դեբիտորական պարտքեր:

Վաճառքի համար մատչելի՝ կապիտալ ներդրումները, որոնք չունեն գնանշված շուկայական արժեք և որոնց իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն չափվել, չափվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած արժեզրկումից կորուստները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ:

<u>Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում.</u> շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի վերջին գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշների առկայությունը որոշելու նպատակով: Ֆինանսական ակտիվները համարվում են արժեզրկված, եթե առկա է օբյեկտիվ վկայություն այն մասին, որ ֆինանսական ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի դեպքեր կարող են ազդեցություն ունենալ ներդրման գծով գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Որպես վաճառքի համար մատչելի դասակարգված՝ գնանշված կամ չգնանշված կապիտալ ներդրումներում արժեթղթի իրական արժեքի զգալի կամ տևական անկումն ինքնարժեքից համարվում է արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն: Բոլոր այլ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն կարող են համարվել հետևյալ հայտանիշները՝

- թողարկողի կամ կոնտրագենտի զգալի ֆինանսական դժվարությունները, կամ
- պայմանագրի խախտումը, մասնավորապես տոկոսների կամ մայր գումարի վճարման ուշացումը կամ չկատարումը, կամ
- տոկոսների կամ մայր գումարի վճարման ուշացումը կամ չկատարումը, կամ
- փոխառուի կողմից սնանկության կամ ֆինանսական վերակազմակերպման գործընթացի նախաձեռնումը, կամ
- ֆինանսական դժվարությունների արդյունքում տվյալ ֆինանսական ակտիվի գծով ակտիվ շուկայի անհետացումը:

Ֆինանսական ակտիվների որոշ կատեգորիաների համար, ինչպիսիք են՝ վարկերը և դեբիտորական պարտքերը, ակտիվները, որոնք, ըստ գնահատականների, առանձին արժեզրկված չեն, ի լրումն՝ գնահատվում են նաև խմբային արժեզրկման տեսանկյունից: Վարկային պորտֆելի արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն կարող է համարվել Բանկի նախկին փորձը վճարումների հավաքագրման գծով, հետաձգված վճարումների թվի աճը պորտֆելում, ինչպես նաև ազգային կամ տեղական մակարդակում դիտարկելի փոփոխությունները, որոնք կարող են հանգեցնել դեբիտորական պարտքի անհավաքագրելիության:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման գծով ծախսի գումարն իրենից ներկայացնում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և գնահատված ապագա դրամական հոսքերի տարբերությունը՝ զեղչված ֆինանսական ակտիվի համար սկզբնապես սահմանված արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկումից կորստի չափով անմիջականորեն բոլոր ակտիվների գծով, բացառությամբ վարկերի և դեբիտորական պարտքերի, որոնց դեպքում հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է պահուստային հաշվի միջոցով: Երբ ակտիվը կամ դեբիտորական պարտքը համարվում է անհուսալի, այն դուրս է գրվում պահուստային հաշվի միջոցով: Հետագայում դուրս գրված գումարների վերականգնումը կատարվում է դրանք պահուստային հաշվին կրեդիտագրելու միջոցով: Պահուստային հաշվի հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունները ճանաչվում են եկամուտներում կամ ծախսերում:

Երբ վաճառքի համար պահվող ֆինանսական ակտիվը համարվում է արժեզրկված, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտները կամ վնասները վերադասակարգվում են որպես տվյալ ժամանակաշրջանի շահույթ կամ վնաս:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների համար այն դեպքում, եթե հաջորդող ժամանակաշրջանում արժեզրկումից կորուստի գումարը նվազում է, և նվազեցումը կարող է օբյեկտիվորեն վերագրվել արժեզրկման ճանաչումից հետո տեղի ունեցող դեպքերի, նախկինում ճանաչված արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է շահույթի կամ վնասի միջոցով այնքանով, որքանով արժեզրկման ամսաթվի դրությամբ ներդրման հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում ամորտիզացված արժեքն այն դեպքում, եթե այդ արժեզրկումը ճանաչված չլիներ:

Ինչ վերաբերում է վաճառքի համար մատչելի բաժնային արժեթղթերին, ապա նախկինում շահույթում կամ վնասում հաշվառված արժեզրկումից վնասները չեն հակադարձվում շահույթի կամ վնասի միջոցով: Իրական արժեքի ցանկացած փոփոխություն, որը տեղի է ունենում արժեզրկումից կորուստի ճանաչումից հետո, ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում և կուտակվում է ներդրումների վերագնահատման պահուստի տակ:

<u>Վարկերի դուրսգրում.</u> վարկերի արժեզրկումից կորուստները վերագրվում են պահուստներին, երբ համարվում են անհավաքագրելի: Վարկերը դուրս են գրվում Բանկի ղեկավարության կողմից գումարների հավաքագրման ուղղությամբ իրականացված բոլոր հնարավորություններն օգտագործելուց և գրավները վաճառելուց հետո: Դուրս գրված գումարների հետագա հավաքագրումը շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում է որպես ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստներին կատարած մասհանումների վերադարձ հավաքագրման ժամանակաշրջանում:

Ֆինանսական ակտիվների ապաճանաչումը. Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվները, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ երրորդ կողմին է փոխանցվում ֆինանսական ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների նկատմամբ իրավունքը: Եթե Բանկը չի փոխանցում և պահպանում ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն և հատույցները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա Բանկը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը, ինչպես նաև դրա հետ կապված պարտավորությունն այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի մեջ: Եթե Բանկը պահպանում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն և հատույցները, ապա Բանկը պետք է շարունակի ճանաչել ֆինանսական ակտիվը, ինչպես նաև գրավով ապահովված փոխառությունը՝ ստացված մուտքերի համար:

Ֆինանսական ակտիվն ամբողջությամբ ապաճանաչելիս հաշվեկշռային արժեքի և ստացված հատուցման այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում նախկինում ճանաչված կուտակված որևէ օգուտի կամ վնասի գումարի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Եթե Բանկի շարունակվող ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի միայն մի մասով է (օրինակ՝ երբ Բանկը պահպանում է փոխանցված ակտիվի մի մասը հետգնելու օպցիոնը), ապա Բանկը ֆինանսական ակտիվի նախկին հաշվեկշռային արժեքը բաշխում է այն մասի, որն այն շարունակում է ճանաչել շարունակվող ներգրավվածության ներքո, և այն մասի միջև, որն այն այլևս չի ճանաչում՝ փոխանցման ամսաթվի դրությամբ այդ մասերի հարաբերական իրական արժեքների հիման վրա: Այլևս չճանաչվող մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի և այլևս չճանաչվող մասի դիմաց ստացված հատուցման և դրա վրա բաշխված այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված որևէ օգուտի կամ վնասի գումարների տարբերությունը պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում: Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված օգուտը կամ վնասը բաշխվում է այն մասի, որը շարունակվում է ճանաչվել, և այլևս չճանաչվող մասի միջև՝ այդ մասերի հարաբերական իրական արժեքների հիման վրա:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես «շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող», կամ որպես «այլ ֆինանսական պարտավորություններ»:

Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող այն դեպքում, երբ ֆինանսական պարտավորությունը պահվում է վաճառքի համար, կամ դասակարգվում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Ֆինանսական պարտավորությունը դասակարգվում է որպես վաճառքի համար պահվող, եթե՝

- այն ձեռք է բերվել հիմնականում կարճաժամկետ կտրվածքով հետգնման նպատակով, կամ
- սկզբնական ճանաչման պահին այն կազմում է Բանկի կողմից համատեղ ղեկավարվող որոշակի ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս և ունի կարճաժամկետ կտրվածքով շահույթի ստացման իրատեսական հնարավորություն, կամ
- այն հանդիսանում է ածանցյալ գործիք, որը չի նախատեսված կամ օգտագործվում որպես հեջավորման գործիք:

Ֆինանսական պարտավորությունը, բացի վաճառքի համար պահվող ֆինանսական պարտավորություններից, կարող է ճանաչման պահին դասակարգվել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե

- նման դասակարգումը բացառում, կամ զգալիորեն կրճատում է չափման կամ ճանաչման անհամապատասխանությունը, որն այլապես կառաջանար, կամ՝
- ֆինանսական պարտավորությունը կազմում է ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների կամ այդ երկուսի խմբի մի մաս, որը կառավարվում է, և դրա կատարողականը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, բանկի փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային ռազմավարության համաձայն և խմբավորման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տրամադրվում է ներքին կարգով՝ այդ հիմունքներով, կամ
- այն կազմում է պայմանագրի մի մաս, որը պարունակում է ներկառուցված ածանցյալ գործիքներից մեկը կամ մի քանիսի և ՀՀՄՍ 39. *Ֆինանսական գործիքներ. Ճանաչումը և չափումը* ստանդարտը, թույլ է տալիս ողջ պայմանագիրը (ակտիվները կամ պարտավորությունները) դասակարգել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Արժեթղթերի հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր և արժեթղթերի փոխատվության գործարքներ. սովորական գործունեության ընթացքում Բանկը կնքում է ֆինանսական ակտիվների վաճառքի և հետգնման (ռեպո), ինչպես նաև ֆինանսական ակտիվների գնման և հետվաճառքի (հակադարձ ռեպո) պայմանագրեր: Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրերն օգտագործվում են Բանկի կողմից որպես գանձապետական կառավարման տարր:

Ռեպո համաձայնագիրն իրենից ներկայացնում է վճարի կամ այլ հատուցման դիմաց ֆինանսական ակտիվի փոխանցում մեկ այլ կողմի և համապատասխան պարտավորություն՝ հետ գնելու այդ ֆինանսական ակտիվն ապագայում փոխանակման համար օգտագործված կանխիկ կամ այլ հատուցման գումարը գումարած տոկոսը: Այս պայմանագրերը հաշվառվում են որպես ֆինանսական գործարքներ:

Բանկը կնքում է արժեթղթերի հետգնման պայմանագրեր և արժեթղթերի փոխառության պայմանագրեր, ըստ որոնց այն ստանում կամ փոխանցում է գրավի առարկան՝ շուկայում ընդունված պրակտիկայի համաձայն: Հետգնման գործարքների ստանդարտ պայմաններով Հայաստանի Հանրապետությունում գրավառուն իրավունք ունի վաճառել կամ վերագրավադրել գրավի առարկան՝ պայմանով, որ դրա դիմաց կվերադարձնի համարժեք արժեթղթեր՝ գործարքի փակման ամսաթվին:

Արժեթղթերի փոխանցումը կոնտրագենտներին միայն արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, եթե դրա հետ միասին փոխացվում են նաև սեփականության հետ կապված ռիսկերը և օգուտները:

Այլ ֆինանսական պարտավորություններ. այլ ֆինանսական պարտավորությունները, ներառյալ փոխառու միջոցները, ենթակա (սուբորդինացված) պարտավորությունները և այլ ֆինանսական պարտավորությունները, սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով, առանց գործարքի ծախսերի:

Այլ ֆինանսական պարտավորությունները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ տոկոսային ծախսը ճանաչելով արդյունավետության հիմունքով:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդն իրենից ներկայացնում է որոշակի ժամանակահատվածում ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքի հաշվարկի մեթոդ: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն տոկոսադրույքն է, որը ճշգրտորեն զեղչում է ապագա գնահատված կանխիկ վճարումները (ներառյալ բոլոր տեսակի միջնորդավճարները և ստացված կամ վճարված գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, գործարքի հետ կապված ծախսերը և այլ պարգևավճարներ կամ զեղչեր) ֆինանսական պարտավորության ակնկալվող գործողության ժամանակահատվածի ողջ ընթացքում, կամ (ըստ անհրաժեշտության) ավելի կարճ ժամանակահատվածում՝ հասցնելով սկզբնական ճանաչման պահին առկա զուտ հաշվեկշռային արժեքին:

<u>Ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչումը.</u> Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունները միայն այն ժամանակ, երբ Բանկի պարտավորությունները մարվում են, չեղյալ են համարվում կամ ուժը կորցնում են: Երբ միևնույն փոխատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է այլ ֆինանսական պարտավորությամբ, որի պայմաններն էականորեն տարբերվում են նախորդից, կամ եթե տեղի է ունեցել առկա պարտավորության պայմանների էական փոփոխություն, ապա նմանատիպ փոխանակումը կամ փոփոխությունը ճանաչվում է որպես սկզբնական պարտավորության ապաճանաչում և նոր պարտավորության ճանաչում: Ապաճանաչված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և վճարված և վճարվելիք հատուցման տարբերությունը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքում:

<u>Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր.</u> ֆինանսական երաշխավորության պայմանագիրն այնպիսի պայմանագիր է, որի արդյունքում այդ պայմանագիրը տրամադրողը պարտավորվում է կատարել որոշակի վճարումներ, պայմանագիրը ստացողին փոխհատուցելով այն կորուստները, որը վերջինս կրում է որոշակի պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի համաձայն սահմանված ամսաթվին վճարումներ չկատարելու արդյունքում:

Բանկի կողմից տրամադրված ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը սկզբնապես չափվում են դրանց իրական արժեքով, և եթե չեն դասակարգվում որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, հետագայում չափվում են հետևյալ երկու մեծություններից առավելագույնով.

- ՀՀՄՍ 37. *Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ* ստանդարտի համաձայն որոշված պայմանագրով նախատեսված պարտավորության գումարի, և
- Ի սկզբանե ճանաչված գումարի՝ նվազեցված, ըստ անհրաժեշտության, հասույթի ճանաչման քաղաքականության համաձայն ճանաչված՝ կուտակված արժեզրկման չափով

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ. իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն արտարժութային ռիսկը կառավարելու նպատակով կնքում է գործարքներ տարբեր ածանցյալ ֆինանսական գործիքներով, այդ թվում՝ արտարժույթի սվոփեր և արտարժույթի փոխանակման պայմանագրեր: Նման ֆինանսական գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակով պահվող և դրանց հաշվառումն իրականացվում է ֆինանսական գործիքների սկզբնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք չափվում են իրական արժեքով: Կախված գործիքի շուկայական կամ պայմանագրային արժեքից, ինչպես նաև մի շարք այլ գործոններից, իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշումներով կամ գնային մոդելներով: Ածանցյալ ֆինանսական գործիքները համարվում են ակտիվներ, եթե դրանց իրական արժեքը դրական է և պարտավորություններ, եթե դրանց արժեքը բացասական է: Գործարքների շահույթը և վնասը վերոնշյալ գործիքների դեպքում գրանցվում են համապարփակ եկամտի մասին հաշվետվություններում՝ որպես իրական արժեքով շահույթի և վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների (պարտավորությունների) գործարքներից առաջացած զուտ օգուտ կամ վնաս: Ածանցյալ գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունները ներառվում են օգուտում/վնասում:

Բանկը որպես վարձակալ. գործառնական վարձակալության վճարները ծախսագրվում են գծային մեթոդով վարձակալության ժամկետի ընթացքում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ որևէ այլ պարբերական հիմունք ավելի ճշգրիտ է ներկայացնում վարձակալությունից տնտեսական օգուտների ստացման ժամանակային բաշխումը: Գործառնական վարձակալության պայմանագրով նախատեսված պայմանական վարձավճարները ծախսագրվում են այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք առաջանում են:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ. դրամական միջոցներն և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ միջոցները, թղթակցային հաշիվների մնացորդները, որոնք զերծ են սահմանափակումներից և ժամկետային ավանդները, որոնց մարման նախնական ժամկետը չի գերազանցում 90 օրը, որոնք կարճ ժամկետում կարող են փոխարկվել կանխիկի և որոնք ծանրաբեռնված չեն պայմանագրային պարտավորություններով:

Թանկարժեք մետաղներ. ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը մոտավորապես դրանց իրական արժեքն է և հիմնված է Լոնդոնի թանկարժեք մետաղների բորսայի գնանշումների վրա: Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ եկամուտ/կորուստ հոդվածում՝ այլ եկամուտներում կամ ծախսերում:

Առգրավված ակտիվներ. որոշակի հանգամանքներում, ակտիվներն առգրավվում են ժամկետանց վարկերի գծով գրավադրված գույքի վրա արգելանքի կիրառման դեպքում: Առգրավված ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և վաճառքի ինքնարժեքից նվազագույնով:

Հիմնական միջոցներ. հիմնական միջոցները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկման կորուստները, եթե այդպիսիք կան: Հիմնական միջոցները վերագնահատվել են տարվա ընթացքում:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա և նախատեսված է զրոյացնելու ակտիվների արժեքը՝ դրանց օգտակար ծառայության վերջում: Մաշվածությունը հաշվարկվում է ուղիղ գծային մեթոդով հետևյալ օգտակար ծառայության ժամկետներով՝

Հիմնական միջոցների դասը	Օգտակար ծառայություն (տարիներ)
Շենքեր	50
Համակարգիչներ	3-5
Մեքենաներ	8
Վարձակալված ակտիվների բարելավումներ	20
Այլ	8

Վարձակալված ակտիվների բարելավումներն ամորտիզացվում են վարձակալության ժամկետի և օգտակար ծառայության ժամկետից նվազագույնով, եթե առկա չէ ողջամիտ համոզվածություն այն մասին, որ Բանկը կստանա ակտիվի նկատմամբ սեփականության իրավունքը վարձակալության ժամկետի վերջում կամ կերկարաձգի վարձակալության ժամկետը:

Հիմնական միջոցների տարրն ապաճանաչվում է այն օտարելիս կամ, երբ այդ ակտիվի շարունակական օգտագործումից այլևս տնտեսական օգուտներ չեն ենթադրվում: Հիմնական միջոցների վաճառքից կամ շրջանառությունից դուրսբերումից առաջացած ցանկացած օգուտ կամ վնաս հաշվարկվում է որպես ակտիվի վաճառքից ստացված միջոցների և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և ճանաչվում ֆինանսական արդյունքում:

2016 թվականին Բանկը սկսել է վերագնահատման մոդելը կիրառել շինությունների նկատմամբ, որոնք վերագնահատվում են 2016 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Առանձին ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվներ. որոշակի օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող առանձին ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և կուտակված արժեզրկումից կորուստները: Ամորտիզացիան օգտակար ծառայության ժամանակահատվածում հաշվարկվում է ուղիղ գծային մեթոդով: Օգտակար ծառայության ժամանակահատվածը և ամորտիզացիայի հաշվարկման մեթոդը վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու տարվա վերջում՝ գնահատումներում ցանկացած փոփոխություն հաշվառելով առաջընթաց կերպով: Անորոշ օգտակար ծառայության ժամկետով ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ձեռք են բերվել առանձին, հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

Ոչ նյութական ակտիվների ապաճանաչում. ոչ նյութական ակտիվներն ապաճանաչվում են դրանք օտարելիս, կամ երբ այլևս դրանց օգտագործումից կամ օտարումից չեն ակնկալվում հետագա տնտեսական օգուտներ: Ապաճանաչումից օգուտները կամ վնասները չափվում են որպես ակտիվի օտարումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և ճանաչվում ֆինանսական արդյունքում այն ժամանակաշրջանում, երբ ակտիվն ապաճանաչվում է:

Նյութական և ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում, բացի գուդվիլից. յուրաքանչյուր հաշվետու տարվա վերջում Բանկը վերանայում է իր նյութական և ոչ նյութական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքները՝ որոշելու համար, արդյոք կա որևէ հայտանիշ, որ այս ակտիվներում եղել են արժեզրկումից կորուստներ: Եթե առկա է որևէ նմանատիպ հայտանիշ, ապա գնահատվում է ակտիվների փոխհատուցվող գումարը, որպեսզի որոշվեն արժեզրկումից կորուստները (եթե այդպիսիք կան): Եթե առանձին ակտիվի փոխհատուցվող գումարը հնարավոր չէ որոշել, Բանկը գնահատում է այն դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը, որին այդ ակտիվը պատկանում է: Եթե հնարավոր է որոշել բաշխման ողջամիտ և հետևողական հիմունք, ապա կորպորատիվ ակտիվները ևս բաշխվում են առանձին դրամաստեղծ միավորներին, այլապես դրանք բաշխվում են դրամաստեղծ ակտիվների փոքրագույն խմբին, որոնց համար կարելի է որոշել խելամիտ և հետևողական հիմունք:

Անորոշ օգտակար ծառայությամբ և օգտագործման համար դեռևս ոչ մատչելի ոչ նյութական ակտիվները ստուգվում են արժեզրկման առկայության տեսանկյունից առնվազն տարին մեկ անգամ, ինչպես նաև երբ առկա է հայտանիշ, որ ակտիվը կարող է արժեզրկված լինել:

Փոխհատուցվող գումարն իրական արժեքից (հանած վաճառքի հետ կապված ծախսերը) և օգտագործման արժեքից առավելագույնն է. օգտագործման արժեքը գնահատելիս ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը բերվում են ներկա արժեքի՝ կիրառելով տոկոսադրույք մինչ հարկումը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումը և ակտիվին բնորոշ ռիսկերը, որոնցով ապագա գնահատված հոսքերը չեն ճշգրտվել:

Եթե ակտիվի (կամ դրամաստեղծ միավորի) փոխհատուցվող գումարը գնահատվում է ավելի քիչ, քան հաշվեկշռային արժեքը, ապա ակտիվի (կամ դրամաստեղծ միավորի) հաշվեկշռային արժեքն իջեցվում է մինչ փոխհատուցվող գումարը: Արժեզրկումից կորուստն անհապաղ ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքում, եթե տվյալ ակտիվը չի հաշվառվում վերագնահատված արժեքով: Վերջինիս դեպքում արժեզրկումից կորուստը դիտարկվում է որպես վերագնահատումից արժեքի նվազում:

Եթե հետագայում արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, ապա ակտիվի (կամ դրամաստեղծ միավորի) հաշվեկշռային արժեքն ավելացվում է մինչ վերանայված փոխհատուցվող գումարը, բայց այնպես, որ ավելացումից հետո հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը կորոշվեր, եթե նախորդ ժամանակաշրջաններում ակտիվի (կամ դրամաստեղծ միավորի) գծով արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ: Արժեզրկումից կորստի հակադարձումը անմիջապես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքում, եթե տվյալ ակտիվը չի հաշվառվում վերագնահատված արժեքով, ինչի դեպքում արժեզրկումից կորստի հակադարձումը դիտարկվում է որպես վերագնահատումից արժեքի աճ:

Ներդրումներ ասոցացված ընկերություններում. ասոցացված ընկերությունը կազմակերպություն է, որտեղ Բանկն ունի նշանակալի ազդեցություն, բայց չի վերահսկում նրան առանձին կամ համատեղ՝ ներդրման օբյեկտի ֆինանսական և գործառնական քաղաքականության գծով որոշումներ ընդունելու միջոցով: Ներդրման օբյեկտի ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև գործունեության արդյունքներում ներդրողի բաժնեմասը ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլվում են բաժնեմասնակցության մեթոդով, բացի այն դեպքերից, երբ ներդրումը դասակարգվում է վաճառքի համար մատչելի:

Ասոցացված ընկերություններում ներդրումները հաշվառվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում սկզբնական արժեքով, և ճշգրտվում ասոցացված ընկերության զուտ ակտիվներում Բանկի մասնակցության փոփոխությանը համապատասխան, հաշվի առնելով առանձին ներդրումների արժեքի արժեզրկումից կորուստները: Բանկի բաժնեմասը գերազանցող՝ ասոցացված ընկերության վնասները չեն ճանաչվում:

Ներդրման ամսաթվով ասոցիացված ընկերության զուտ ակտիվների իրական արժեքը գերազանցող ներդրման մասը ճանաչվում է որպես գուդվիլ: Ասոցացված ընկերությունում ձեռքբերման ամսաթվի դրությամբ զուտ որոշելի ակտիվների իրական արժեքում բանկի ունեցած մասնակցությունից ցածր ձեռքբերման արժեքի տարբերությունը (ձեռքբերման գծով զեղչը) կրեդիտագրվում է շահույթում կամ վնասում՝ ձեռքբերման ժամանակահատվածում:

Այն դեպքում, երբ Բանկը գործարքի մեջ է մտնում Բանկի հետ ասոցացված ընկերության հետ, շահույթները կամ վնասները մարվում են Բանկի՝ տվյալ ասոցացված կազմակերպությունում ունեցած մասնակցության չափով: Կորուստները կարող են վկայել փոխանցվող ակտիվի արժեզրկման մասին և այդ դեպքում համապատասխան արժեզրկման գծով պահուստավորում է պահանջվում:

Հարկում

Շահութահարկի գծով ծախսն իրենից ներկայացնում է ընթացիկ հարկի գծով պարտավորության և հետաձգված հարկի հանրագումարը:

Ընթացիկ հարկ. ընթացիկ հարկի գծով պարտավորությունը հիմնված է տարվա հարկվող շահույթի վրա: Հարկվող շահույթը նախքան հարկումը տարբերվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներկայացվող շահույթից եկամտի և ծախսի այնպիսի տարրերի պատճառով, որոնք հարկման կամ նվազեցման ենթակա են այլ հաշվետու ժամանակաշրջաններում, ինչպես նաև այն տարրերի, որոնք երբևէ չեն հարկվելու կամ նվազեցվելու: Բանկի ընթացիկ հարկային պարտավորությունները հաշվարկվում են՝ կիրառելով հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ուժի մեջ մտած կամ, ըստ էության, ուժի մեջ մտած հարկի դրույքաչափերը:

Հետաձգված հարկ. հետաձգված հարկերը ճանաչվում են ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկման բազաների միջև: Հետաձգված հարկային պարտավորություններն, ընդհանուր առմամբ, ճանաչվում են բոլոր հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկային ակտիվները ընդհանուր առմամբ ճանաչվում են բոլոր նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները:

Նմանատիպ հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չեն ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առաջանում են ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման պահին այնպիսի գործարքների արդյունքում, որոնք ազդեցություն չունեն ինչպես հաշվապահական, այնպես էլ հարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային պարտավորությունները ճանաչվում են հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով՝ կապված հիմնական միջոցների և հաճախորդներին տրված վարկերի հետ, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ Բանկն ի վիճակի է վերահսկել ժամանակավոր տարբերության մարման ժամանակային բաշխումը, կամ հավանական է, որ ժամանակավոր տարբերությունը չի մարվի տեսանելի ապագայում: Հետաձգված հարկային ակտիվները նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով, կապված վերը նշված ներդրումների հետ, ճանաչվում են միայն այն չափով, որով հավանական է, որ առկա կլինի հարկվող շահույթ, որի դիմաց կարող է օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունը և ժամանակավոր տարբերությունը կմարի տեսանելի ապագայում:

Հետաձգված հարկային ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում և նվազեցվում այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ կստանա բավարար հարկվող շահույթ, ինչը թույլ կտա հետաձգված հարկային ակտիվից օգուտն ամբողջությամբ կամ մասամբ իրացնել:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները պետք է չափվեն հարկերի այն դրույքների օգտագործմամբ, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ակտիվի իրացման կամ պարտավորության մարման ժամանակ՝ հիմք ընդունելով հարկերի այն դրույքները (և հարկային օրենքները), որոնք ուժի մեջ են եղել, կամ, ըստ էության, ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային պարտավորությունների և հետաձգված հարկային ակտիվների չափումը պետք է արտացոլի հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան՝ կախված այն եղանակից, որով Բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների կամ պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Տարվա ընթացիկ և հետաձգված հարկեր. ընթացիկ և հետաձգված հարկերը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դրանք վերաբերում են տարրերի, որոնք ճանաչվել են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում ընթացիկ և հետաձգված հարկերը նույնպես ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում:

Գործունեության հետ կապված հարկեր. Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառվում են տարբեր այլ հարկատեսակներ ևս, որոնց գծով գումարների հաշվարկը կապված է Բանկի գործունեության հետ: Այս հարկերը ներառվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում՝ որպես գործառնական ծախսերի բաղադրիչ:

Պահուստներ. պահուստները ճանաչվում են, երբ Բանկն ունի ներկա պարտականություն (իրավական կամ կառուցողական)՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք և հավանական է, որ Բանկից կպահանջվի կատարել պարտականությունը և պարտականության գումարը հավաստիորեն կարող է գնահատվել:

Պահուստում ճանաչված գումարն իրենից ներկայացնում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ լավագույն գնահատականը, որը կպահանջվի ներկա պարտականությունը մարելու համար՝ հաշվի առնելով հարակից ռիսկերն և անորոշությունները: Եթե ժամանակի մեջ դրամի արժեքի ազդեցությունն էական է, ապա պահուստի գումարը պետք է իրենից ներկայացնի այն ծախսումների ներկա արժեքը, որոնք, ըստ ակնկալության, կպահանջվեն այդ պարտականությունը մարելու համար: Եթե ակնկալվում է, որ որևէ երրորդ կողմ ամբողջությամբ, կամ մասամբ փոխհատուցելու է պահուստը մարելու համար պահանջվող ծախսումները, ապա փոխհատուցումը պետք է դիտվի որպես առանձին ակտիվ, երբ ըստ էության որոշակի է, որ կազմակերպության կողմից պարտականությունը մարելու դեպքում փոխհատուցումը կստացվի և փոխհատուցման գումարը կարող է արժանահավատորեն չափվել:

Պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ. պայմանական պարտավորությունները չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում սակայն բացահայտվում են, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսքի հավանականությունը շատ փոքր է: Պայմանական ակտիվները չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, բայց դրանք բացահայտվում են հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում այն դեպքերում, երբ դրանց հետ կապված տնտեսական օգուտների ներհոսքը համարվում է հավանական:

Արտարժույթ. Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Բանկի գործառնական արժույթից տարբեր այլ արժույթով (արտարժույթով) կատարված գործարքները ճանաչվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում արտարժույթով արտահայտված դրամային հոդվածները (տարրերը) վերահաշվարկվում են այդ օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող՝ արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային հոդվածները, վերահաշվարկվում են իրական արժեքի սահմանման օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով հաշվարկված սկզբնական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային հոդվածները չեն վերահաշվարկվում:

Դրամային հոդվածների գծով առաջացող փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ դրանց առաջացման ժամանակաշրջանում:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս Բանկի կողմից կիրառված փոխարժեքները տարվա վերջում հետևյալն են՝

	Միջին փոխարժեք		Ստորոտ փոխարժեք	
	2017 թ.	**2016 թ.**	**2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**	**2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	482.63	480.45	484.10	483.94
ՀՀ դրամ/1 ԵՎՐՈ	546.15	531.86	580.10	512.20
ՀՀ դրամ/1 ռուբլի	8.28	7.20	8.40	7.88

Գրավ. Բանկը որպես հաճախորդի պարտավորությունների ապահովման միջոց ընդունում է գրավ, երբ դա նպատակահարմար է համարվում: Գրավը հիմնականում լինում է հաճախորդի ակտիվների նկատմամբ կոշտ գրավի տեսքով և Բանկին պահանջի իրավունք է տալիս այս ակտիվների նկատմամբ հաճախորդի առկա և ապագա պարտավորությունների դիմաց:

Բաժնետիրական կապիտալ. բաժնետիրական կապիտալի համալրումները ճանաչվում են սկզբնական արժեքով: Թողարկված նոր բաժնեմասերին ուղղակիորեն վերագրելի ծախսերը, բացառությամբ ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներից, նվազեցվում են սեփական կապիտալից՝ առանց շահութահարկի:

Սեգմենտների ներկայացում. գործառնական սեգմենտը Բանկի բաղադրիչն է, որը ներգրավված է ձեռնարկատիրական գործունեություններում, որոնցից այն կարող է վաստակել հասույթներ և կրել ծախսեր (ներառյալ Բանկի այլ բաղադրիչների հետ գործառնություններին վերաբերող հասույթները և ծախսերը): Գործառնական սեգմենտների գործառնական արդյունքները կանոնավոր կերպով վերանայվում են Բանկի գլխավոր գործառնական որոշում կայացնողի կողմից՝ սեգմենտին միջոցների բաշխման վերաբերյալ որոշում կայացնելու և դրա գործունեության արդյունքները գնահատելու նպատակով: Գործառնական սեգմենտի գծով առկա է առանձին ֆինանսական տեղեկատվություն:

Բանկի գործառնությունները բավականին ինտեգրացված են և կազմում են մեկ գործարար սեգմենտ՝ ըստ ՖՀՄՍ 8 «Գործառնական սեգմենտներ» ստանդարտի պահանջների: Ղեկավարությունն առանձին հիմունքով չի ուսումնասիրում Բանկի բաղադրիչների գործառնական արդյունքները: Բանկի ակտիվները հիմնականում գտնվում են Հայաստանի Հանրապետությունում, իսկ իր հասույթի և շահույթի մեծ մասը Բանկը ստանում է Հայաստանի Հանրապետությունում իրականացվող և Հայաստանի Հանրապետության հետ կապված գործառնություններից: Գլխավոր գործառնական որոշում կայացնողը, որը Բանկի դեպքում հանդիսանում է Խորհուրդը, միայն ստանում և ուսումնասիրում է Բանկին՝ որպես մեկ ամբողջությանը վերաբերող տեղեկատվությունը:

3. Կարևոր հաշվապահական դատողությունների և գնահատումների հետ կապված անորոշության հիմնական աղբյուրները

Բանկի հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառելիս Բանկի ղեկավարությանն անհրաժեշտ է լինում կատարել դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնք այլ աղբյուրներից ակնհայտ չեն երևում: Գնահատումներն և դրա հետ կապված ենթադրությունները հիմնված են նախկին փորձի և այլ համապատասխան գործոնների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումներն և ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումներում փոփոխությունները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, երբ փոփոխությունը տեղի է ունենում, եթե փոփոխությունը վերաբերում է միայն այդ ժամանակաշրջանին, կամ փոփոխությունը ճանաչվում է այդ և ապագա ժամանակաշրջաններում, եթե փոփոխությունն ազդում է ընթացիկ և ապագա ժամանակաշրջանների վրա:

Անորոշության գնահատման չափանիշների հիմնական աղբյուրները. ստորև ներկայացվում են ապագային վերաբերող հիմնական ենթադրությունները և ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գնահատումներից բխող անորոշության այլ հիմնական աղբյուրները, որոնք կրում են ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների՝ հաջորդող ֆինանսական տարում էական ճշգրտումների առաջացման զգալի ռիսկ:

Վարկերի արժեզրկում. Բանկը կանոնավոր կերպով վերանայում է իր վարկերը և դեբիտորական պարտքերը՝ դրանք արժեզրկման տեսանկյունից գնահատելու համար: Բանկի վարկերի արժեզրկման պահուստները սահմանվում են վարկերի և դեբիտորական պարտքերի պորտֆելում առաջացած արժեզրկումից կորուստները ճանաչելու համար: Բանկը վարկերի և դեբիտորական պարտքերի արժեզրկման պահուստին կատարվող մասհանումների վերաբերյալ գնահատումները դիտարկում է որպես գնահատման անորոշությունների հիմնական աղբյուր, որովհետև ա) դրանք բավականին զգայուն են մի ժամանակաշրջանից մյուսը տեղի ունեցող փոփոխությունների նկատմամբ, քանի որ հիմնված են չվճարումների չափերի և ապագա կորուստների գնահատման վերաբերյալ ենթադրությունների վրա, որոնք կատարվել են անցյալ գործունեության փորձի հիման վրա և բ) ցանկացած զգալի տարբերություն Բանկի կողմից գնահատված կորուստների և դրանց փաստացի չափերի միջև կհանգեցնի անհրաժեշտության, որ Բանկը գրանցի հավելյալ պահուստներ, որոնք կարող են ունենալ նշանակալի ազդեցություն նրա ապագա ժամանակաշրջանների ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Բանկը կիրառում է անհատական և խմբային գնահատումների համադրություն՝ հաշվետու ամսաթվի դրությամբ արժեզրկման պահուստին մասհանումները որոշելիս: Անհատական գնահատումները կիրառվում են այն վարկերի և դեբիտորական պարտքերի համար, որոնք առանձին վերցված նշանակալի են: Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը, որոնց մնացորդը սեփական կապիտալի 0.2%-ից ավելին է կազմում, առանձին վերցված համարվում են նշանակալի: Բանկն օգտագործում է ղեկավարության գնահատումը՝ գնահատելու համար արժեզրկումից կորուստների գումարներն այն դեպքում, երբ վարկառուն ունի ֆինանսական դժվարություններ և առկա են սակավաթիվ պատմական տվյալներ՝ կապված համանման վարկառուների հետ:

Առանձին վերցված նշանակալի վարկերն և դեբիտորական պարտքերը, որոնք արժեզրկված չեն, ինչպես նաև բոլոր այն վարկերն և դեբիտորական պարտքերը, որոնք անհատապես չեն գնահատվել, ներառվում են խմբային հիմունքով գնահատվող վարկերի և դեբիտորական պարտքերի մեջ: Խմբային հիմունքով գնահատվող վարկերն և դեբիտորական պարտքերը խմբավորվում են ըստ նմանատիպ վարկային ռիսկի բնութագրիչների և կետանցվածության կարգավիճակի և գնահատվում համապատասխանաբար: Բանկը ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունները գնահատում է՝ ելնելով նախկին ցուցանիշներից, հաճախորդների նախկին վարքագծից, տվյալ խմբի վարկառուների կողմից վճարումների կատարման իրավիճակի վատթարացման դիտարկելի տվյալներից, ինչպես նաև տնտեսական պայմաններից, որոնք առնչություն ունեն խմբի ակտիվների գծով պարտավորությունների չկատարման հետ: Ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատականներ՝ ելնելով վնասների գծով առկա փորձից այն ակտիվների գծով, որոնք ունեն վարկային ռիսկին բնորոշ հատկանիշներ և առկա է վարկերի խմբին համանման արժեզրկման հայտանիշ: Բանկը հիմնվում է ղեկավարության դատողության վրա՝ վարկերի խմբի գծով դիտարկելի տվյալները ճշգրտելու համար այնպես, որ դրանք արտացոլեն պատմական տվյալներում չարտացոլված ընթացիկ հանգամանքները: Խմբային հիմունքով գնահատման մեթոդոլոգիայի խնդիրն է՝ ապահովել, որ արժեզրկումից կորստի պահուստը արտացոլի կորստի պատճառ հանդիսացող իրադարձությունները, որոնք արդեն տեղի են ունեցել, սակայն դեռ չեն գնահատվել անհատական հիմունքով:

Ֆինանսական հաշվետվություններում ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով պահուստավորումը որոշվում է՝ ելնելով ներկա տնտեսական և քաղաքական հանգամանքներից: Բանկը հնարավորություն չունի կանխատեսելու հանգամանքների փոփոխությունները Հայաստանում և դրանց հնարավոր ազդեցությունները ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից կորուստների պահուստի համարժեքության վրա ապագա ժամանակաշրջաններում:

2017 և 2016 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ համախառն վարկերն կազմում էին համապատասխանաբար՝ 105,821,678 և 76,594,142 հազար ՀՀ դրամ, իսկ արժեզրկումից կորուստների հատկացումը՝ համապատասխանաբար 1,605,120 և 1,546,483 հազար ՀՀ դրամ:

4. Ֆինանսական հաշվետվությունների նոր և վերանայված միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ների) կիրառումը

ՖՀՄՍ-ների փոփոխություններ, որոնք ազդում են ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլված գումարների վրա

Ընթացիկ տարում ընդունվել են հետևյալ նոր և բարեփոխված ստանդարտները և մեկնաբանությունները: Այդ փոփոխությունների կիրառումը որևէ էական ազդեցություն չի ունեցել Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլված գումարների բացահայտումների վրա:

- Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 7 ստանդարտում. *Բացահայտման նախաձեռնություն*
- ՖՀՄՍ-ների տարեկան բարելավումներ՝ 2014-2016 թթ. ցիկլ. փոփոխություններ ՖՀՄՍ 12 ստանդարտում

Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 7 ստանդարտում. Բացահայտման նախաձեռնություն

Բանկն առաջին անգամ այս փոփոխությունները կիրառել է այս ընթացիկ տարում: Փոփոխությունները պահանջում են կազմակերպությանը տրամադրել բացահայտումներ, որոնք հնարավորություն են տալիս ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողներին գնահատել ֆինանսական գործունեության արդյունքում առաջացող պարտավորությունների փոփոխությունները, ներառյալ՝ դրամական և ոչ դրամական փոփոխությունները:

Բանկի՝ ֆինանսական գործունեությունից բխող պարտավորությունները բաղկացած են փոխառություններից (ծան. 13) և որոշակի ֆինանսական պարտավորություններից: Այդ հոդվածների բացման և փակման հաշվեկշիռների համադրումը ներկայացված է ծան. 25-ում: Փոփոխությունների անցումային դրույթներին համապատասխան, Բանկը նախորդ ժամանակաշրջանի համար չի բացահայտում համեմատական տեղեկատվություն: Բացի 25-րդ ծանոթագրությում ներկայացված լրացուցիչ բացահայտումից, այդ փոփոխությունների կիրառումը չի ազդել Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՍ 2014-2016 թթ. տարեկան բարելավումների ցիկլ. Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 12 ստանդարտում

2014-2016 թվականների ՖՀՄՍ-ների տարեկան բարելավումների մեջ ներառված ՖՀՄՍ 12-ի փոփոխությունները Բանկն առաջին անգամ կիրառել է ընթացիկ տարում: Այս փաթեթում ընդգրկված մյուս փոփոխությունները դեռևս պարտադիր ուժ չունեն և Բանկի կողմից ավելի վաղ կիրառության մեջ չեն դրվել (տես հրապարակված, սակայն դեռևս ուժի մեջ չմտած նոր և վերանայված ՖՀՄՍ-ների ցանկը):

ՖՀՄՍ 12-ի փոփոխությունը հստակեցնում է, կազմակերպությունը կարող է դուստր ձեռնարկություններում, ասոցացված կամ համատեղ ձեռնարկումներում՝ որպես վաճառքի համար դասակարգված շահաբաժինների (կամ օտարման խմբում ներառված, որը դասակարգված է) մասով չներկայացնել ամփոփ ֆինանսական տվյալներ: Փոփոխությամբ հաստատվում է, որ ՖՀՄՍ 12-ում այդ տվյալների ներկայացման պահանջի զիջումը միակ զիջումն է, որը վերաբերում է նման շահաբաժիններին:

Այս փոփոխությունների կիրառումը որևէ ազդեցություն չի ունեցել Բանկի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Բանկը որևէ հրապարակված, սակայն դեռևս ուժի մեջ չմտած ստանդարտ, փոփոխություն կամ մեկնաբանություն վաղաժամկետ չի կիրառել:

Հրապարակված, սակայն դեռևս չգործող նոր և վերանայված ՖՀՄՍ-ներ. Բանկը դեռևս չի կիրառել հետևյալ նոր և վերանայված ՖՀՄՍ-ները, որոնք հրապարակվել են, սակայն դեռևս չեն գործում:

- ՖՀՄՍ 9. *Ֆինանսական գործիքներ*[1]
- ՖՀՄՍ 15. *Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ (և առնչվող պարզաբանումները)* [1]
- ՖՀՄՍ 16. *Վարձակալություն*[2]
- ՖՀՄՄԿ 22. Արտարժույթով գործարքները և կանխավճարներ
- ՖՀՄՍ-ների տարեկան բարելավումներ՝ 2015-2017 թթ. ցիկլ [2]

[1]Գործում է 2018թ. հունվարի 1-ին սկսվող կամ դրանից հետո ընկած տարեկան ժամանակահատվածների համար, և թույլատրվում է դրանց ավելի վաղ կիրառումը:
[2]Գործում է 2019թ. հունվարի 1-ին սկսվող կամ դրանից հետո ընկած տարեկան ժամանակահատվածների համար, և թույլատրվում է դրանց ավելի վաղ կիրառումը:

ՖՀՄՍ 9 Ֆինանսական գործիքներ

2009թ. նոյեմբերին հրապարակված ՖՀՄՍ 9 նոր պահանջներ է սահմանել ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման համար: ՖՀՄՍ 9 փոփոխվել է 2010թ. հոկտեմբերին՝ ներառելով ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման և չափման, ինչպես նաև ապաճանաչման պահանջներ, ինչպես նաև՝ 2013թ. նոյեմբերին՝ սահմանելով հեջավորման ընդհանուր հաշվառման նոր պահանջներ: 2014թ. հուլիսին թողարկվեց ՖՀՄՍ 9-ի լրամշակված տարբերակը, որում հիմնականում ներկայացված են ա) ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով պահանջները, բ) ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման գծով սահմանափակ թվով փոփոխություններ՝ ներկայացնելով «այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող իրական արժեք» հասկացությունը որոշակի պարզ պարտքային գործիքների գծով:

ՖՀՄՍ 9-ի հիմնական պահանջները հետևյալն են՝

- **Ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը և չափումը.** ՖՀՄՍ 9-ի շրջանակում բոլոր ճանաչված ֆինանսական ակտիվները պետք է գնահատվեն ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով: Մասնավորապես, պարտքային գործիքները, որոնք պահվում են բիզնես մոդելում, որի նպատակն է հավաքագրել պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը, և պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերն իրենցից ներկայացնում են միայն մայր գումարի և դրա չվճարված մասի նկատմամբ հաշվարկված տոկոսների հավաքագրում, սկզբնական ճանաչումից հետո սովորաբար չափվում են ամորտիզացված արժեքով: Բիզնես մոդելում պահվող պարտքային գործիքները, որոնց նպատակն իրագործվում է թե պայմանագրային դրամական հոսքերի հավաքագրման և թե ֆինանսական ակտիվների վաճառքի միջոցով, և որոնք ունեն ֆինանսական ակտիվին բնորոշ պայմանագրային պայմաններ, ըստ որոնց առաջանում են դրամական հոսքերի որոշակի ժամկետներ, որոնք իրենցից ներկայացնում են միայն մայր գումարի և դրա վրա կուտակված տոկոսի մարում՝ որպես կանոն չափվում են իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով: Բոլոր այլ պարտքային և կապիտալ ներդրումները չափվում են իրենց իրական արժեքով: Ավելին, ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, կազմակերպությունները կարող են անփոփոխ որոշում կայացնել հետագա փոփոխությունները ներկայացնելու սեփական կապիտալում (որը չի պահվում բիզնես միավորման մեջ առքուվաճառքի կամ պայմանագրային գումարում ձեռք բերողի կողմից ճանաչվելու նպատակով, որի նկատմամբ կիրառվում է ՖՀՄՍ 3-ը) ներդրման իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, ընդ որում շահույթում կամ վնասում ճանաչելով միայն շահութաբաժինների տեսքով եկամուտը:
- **Արժեզրկում.** ինչ վերաբերում է ֆինանսական ակտիվների արժեզրկմանը, ՖՀՄՍ 9-ով պահանջվում է «Ակնկալվող վարկային վնասի» մոդելը ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման չափման նպատակով՝ ի հակադրություն ՀՀՄՍ 39-ով նախատեսված հաշվեգրված վարկային վնասի մոդելի: Ակնկալվող վարկային վնասի մոդելով պահանջվում է, որպեսզի կազմակերպությունը հաշվառի ակնկալվող վարկային վնասները և այդ ակնկալվող վարկային վնասներում տեղի ունեցած փոփոխությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ արտացոլելու համար վարկային ռիսկում սկզբնական ճանաչման պահից ի վեր տեղի ունեցած փոփոխությունները: Այլ կերպ ասած՝ վարկային պատահարի տեղի ունենալն այլևս անհրաժեշտ պայման չէ վարկային վնաս ճանաչելու տեսանկյունից:

Բանկը ՖՀՄՍ 9-ը կսկսի կիրառել վերջինիս ընդունման ամսաթվից սկսած՝ 2018 թվականի հունվարի 1-ից, կիրառելով այն հետադարձ կերպով և ճանաչելով սույն ստանդարտի սկզբնական կիրառման կուտակային ազդեցությունը՝ որպես 2018 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ չբաշխված շահույթների բացման հաշվեկշռի ճշգրտում: Մենք շարունակում ենք գնահատել այս ուղենիշի ազդեցությունը մեր ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: Ակնկալում ենք, որ ՖՀՄՍ 9-ի ակնկալվող վարկային կորուստների մոդելի կիրառումը կհանգեցնի համապատասխան պարտավորությունների գծով կրեդիտային կորուստների ավելի վաղ ճանաչման և կբարձրացնի այդ ապրանքների համար ճանաչված կորուստների գծով պահուստների գումարը:

ՖՀՄՍ 15 Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ

2014 թ. մայիսին հրապարակվեց ՖՀՄՍ 15-ը, որը միասնական համընդհանուր մոդել է սահմանում կազմակերպությունների կողմից հաճախորդների հետ պայմանագրերից գոյացած հասույթի հաշվառման համար: ՖՀՄՍ 15-ը ուժի մեջ մտնելուց հետո կփոխարինի ներկայումս գործող հասույթի ճանաչման ուղեցույցը, այդ թվում՝ ՀՀՄՍ 18 Հասույթ, ՀՀՄՍ 11 Կառուցման պայմանագրեր և դրանց հարակից մեկնաբանությունները:

ՖՀՄՍ 15-ի հիմնական սկզբունքը կայանում է նրանում, որ կազմակերպությունը պետք է ճանաչի հասույթը՝ խոստացված ապրանքների կամ ծառայությունների՝ հաճախորդին փոխանցման փաստը ներկայացնելով այն գումարով, որն կազմակերպությունն ակնկալում է ստանալ այդ ապրանքների և ծառայությունների դիմաց: Մասնավորապես, ստանդարտը ներկայացնում է որոշակի հիմունքներով մշակված հինգ քայլից բաղկացած մոդել, որը կիրառելի է հաճախորդների հետ ունեցած բոլոր պայմանագրերի գծով:

Մոդելում ներկայացված են հետևյալ հինգ քայլերը՝

- հաճախորդի հետ ունեցած պայմանագրի սահմանում,
- պայմանագրի կատարման պարտավորությունների սահմանում,
- գործարքի գնի որոշում,
- գործարքի գնի բաշխում պայմանագրի կատարման պարտավորությունների նկատմամբ,
- հասույթի ճանաչում այն ժամանակ (կամ այն բանից հետո), երբ կազմակերպությունը բավարարում է պայմանագրի կատարման պարտավորությունը:

Ըստ ՖՀՄՍ 15-ի, կազմակերպությունը ճանաչում է հասույթը այն ժամանակ, կամ այն բանից հետո, երբ պայմանագրի կատարման պարտավորությունը բավարարված է, այսինքն՝ երբ տվյալ կատարման պարտավորությանն առնչվող ապրանքների կամ ծառայությունների վերահսկողությունը փոխանցվում է հաճախորդին: ՖՀՄՍ 15-ում ավելի նկարագրական ուղեցույց է ավելացվել նաև այնպիսի թեմաների մասով, ինչպիսիք են՝ հասույթի ճանաչման պահը, փոփոխական հատուցման հաշվառումը, պայմանագրի կատարման և ձեռքբերման հետ կապված ծախսերը և մի շարք այլ հարակից հարցեր: ՖՀՄՍ 15-ով պահանջվում են նաև հասույթի գծով ավելի ընդլայնված բացահայտումներ:

Բանկի ղեկավարությունը գնահատել է հիմնական եկամտային հոսքերը և սահմանել, որ կատարողականի մասով պարտավորությունները կկատարվեն ժամանակի ընթացքում և եկամտի ճանաչման ներկա մեթոդը կշարունակի բավարարել ՖՀՄՍ 15-ի պահանջները:

ՖՀՄՍ 16 Վարձակալություն

ՖՀՄՍ 16-ում ներկայացվում է վարձակալական ձեռնարկումների և հաշվապահական մոտեցումների սահմանման համապարփակ մոդել՝ նախատեսված վարձակալի և վարձատուի համար: ՖՀՄՍ 16-ն ուժի մեջ մտնելուց հետո կփոխարինի վարձակալության վերաբերյալ գործող ուղեցույցը, ներառյալ ՀՀՄՍ 17-ի Վարձակալություն և առնչվող մեկնաբանությունները:

ՖՀՄՍ 16-ում վարձակալությունը և ծառայության մատուցման պայմանագրերը տարբերակվում են՝ ելնելով այն բանի, թե արդյոք սահմանված ակտիվը վերահսկվում է հաճախորդի կողմից: Գործառնական վարձակալության (արտահաշվեկշռային) և ֆինանսական վարձակալության (հաշվեկշռային) տարբերությունները վերացվում են վարձակալի հաշվապահական հաշվառման նպատակով, և այն փոխարինվում է այնպիսի մոդելով, որտեղ օգտագործման իրավունքով ակտիվը և համապատասխան պարտավորությունը պետք է ճանաչվեն վարձակալների կողմից՝ բոլոր վարձակալությունների համար, բացառության կարճաժամկետ վարձակալությունը և ցածրարժեք ակտիվների վարձակալությունը:

Օգտագործման իրավունքով ակտիվը սկզբնապես չափվում է իր սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակային մաշվածությունը և արժեզրկման կորուստները, որոնք ճշգրտվում են վարձակալության պարտավորությունների ցանկացած վերագնահատման համար: Վարձակալության պարտավորությունը սկզբնապես չափվում է այդ ամսաթվին չվճարված վարձակալական վճարների ներկա արժեքով: Ըստ այդմ, վարձակալության պարտավորությունը ճշգրտվում է ըստ տոկոսային և վարձակալական վճարների, ինչպես նաև վարձակալության փոփոխությունների ազդեցության, ի թիվս մնացածի: Ավելին, դրամական հոսքերի դասակարգման վրա նույնպես ազդեցություն կլինի, քանի որ գործառնական վարձակալության վճարներն ըստ ՀՀՄՍ 17 ստանդարտի, ներկայացվում են որպես գործառնական դրամական հոսքեր, մինչդեռ, ըստ ՖՀՄՍ 16-ի մոդելի, վարձակալական վճարները կառանձնացվեն մայր գումարի և տոկոսային բաժնի, որը կներկայացվի համապատասխանաբար որպես ֆինանսավորման և գործառնական դրամական հոսքեր:

Ի հակադրություն վարձակալության հաշվապահական հաշվառման, ՖՀՄՍ 16-ը զգալի կերպով խթանում է ՀՀՄՍ 17 ստանդարտի՝ վարձակալի հաշվապահական հաշվառման պահանջները և շարունակում վարձատուից պահանջել վարձակալությունը դասակարգել որպես ֆինանսական կամ գործառնական վարձակալություն: Ավելին, ՖՀՄՍ 16 ստանդարտով պահանջվում են մեծածավալ բացահայտումներ:

2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի 109,280 հազար ԱՄՆ դոլար գումարի չափով չդադարեցվող գործառնական վարձակալությամբ պարտավորությունները: Այս վարձակալությունների հետագա վճարումների համար ՀՀՄՍ 17-ով որևէ օգտագործման իրավունքով ակտիվի կամ պարտավորության ճանաչում չի պահանջվում: Ծանոթագրություն 22-ում որոշ տեղեկություններ բացահայտված են որպես գործառնական վարձակալության պարտավորություն: Նախնական գնահատմամբ, դրանք համապատասխանում են ՖՀՄՍ 16-ի «վարձակալության» սահմանմանը, ուստի Բանկն օգտագործման իրավունքով ակտիվը և համապատասխան պարտավորությունը կճանաչի բոլոր վարձակալությունների համար, եթե դրանք իրենցից կարճաժամկետ վարձակալություն կամ ցածրարժեք ակտիվների վարձակալություն չեն ներկայացնում՝ ըստ ՖՀՄՍ 16-ի:

Օգտագործման իրավունքով ակտիվի և վարձակալության համապատասխան պարտավորությունը ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչելու նոր պահանջը նշանակալի ազդեցություն կունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված գումարների վրա և ղեկավարությունը ներկայում գնահատում է այդ ազդեցությունը: Սակայն նպատակահարմար չէ դրա ֆինանսական ազդեցության վերաբերյալ ողջամիտ գնահատում կատարել, քանի դեռ Բանկի ղեկավարությունը դրա ֆինանսական ազդեցության ուսումնասիրությունը չի ավարտել:

ՖՀՄՄԿ 22. Արտարժույթով գործարքներ և կանխավճարներ

ՖՀՄՄԿ 22-ը սահմանում է, թե ինչպես պետք է որոշել «գործարքի ամսաթիվը»՝ փոխարժեքը որոշելու նպատակով, որը կօգտագործվի ակտիվի, ծախսի կամ եկամտի սկզբնական ճանաչման ժամանակ, երբ այդ միավորի համար վճարումը նախապես վճարվել է կամ ստացվել է արտարժույթով և հանգեցրել ոչ դրամային ակտիվի կամ պարտավորության ճանաչմանը (օրինակ, չփոխհատուցված ավանդ կամ հետաձգված եկամուտ):

Մեկնաբանությամբ պարզաբանվում է, որ գործարքի ամսաթիվն այն ամսաթիվն է, երբ անձը կատարում է կանխավճարի ստացման կամ վճարման արդյունքում առաջացած ոչ դրամային ակտիվի կամ ոչ դրամային պարտավորության սկզբնական ճանաչումը: Եթե կանխավճարները կատարվել են կամ ստացվել են բազմակի անգամ, մեկնաբանությամբ պահանջվում է սահմանել յուրաքանչյուր կանխավճարի ստացման կամ վճարման ամսաթիվը:

Մեկնաբանությունն ուժի մեջ է մտնում 2018 թվականի հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Թույլատրվում է Ստանդարտի վաղաժամկետ կիրառումը: Կազմակերպությունները կարող են կիրառել մեկնաբանությունը հետադարձ կամ հեռանկարային հիմունքներով: Հատուկ անցումային դրույթները կիրառվում են հեռանկարային կիրառման դեպքում: Բանկի ղեկավարությունը չի նախատեսում, որ այս ՖՀՄՄԿ-ի կիրառումը զգալի ազդեցություն կունենա Բանկի համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՍ-ների 2015-2017 թթ. տարեկան բարելավումների ցիկլ

ՖՀՄՍ-ների 2015-2017 թթ. տարեկան բարելավումների ցիկլով փոփոխություններ են կատարվում մի քանի ստանդարտների մեջ:

ՖՀՄՍ ստանդարտ 3-ում նշվում է, որ երբ կազմակերպությունը ձեռք է բերում իրենից համատեղ գործունեություն ներկայացնող բիզնեսի նկատմամբ վերահսկողությունը, նա վերագնահատում է այդ բիզնեսում նախկինում վաճառքի համար պահվող տոկոսները: ՖՀՄՍ 11-ում կատարված փոփոխությամբ հստակեցվում է, որ երբ կազմակերպությունը ձեռք է բերում իրենից համատեղ գործունեություն ներկայացնող բիզնեսի նկատմամբ վերահսկողությունը, նա չի վերագնահատում այդ բիզնեսում նախկինում վաճառքի համար պահվող տոկոսները:

ՀՀՄՍ 12-ի փոփոխություններով հստակեցվում է, որ շահաբաժինների վրա շահութահարկի ազդեցությունը (այսինքն՝ շահույթի տեղաբաշխում) պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում, անկախ հարկի առաջացման եղանակից:

ՀՀՄՍ 23-ի փոփոխություններով հստակեցվում է, որ եթե փոխառությունը մնում է չմարված մինչև համապատասխան ակտիվի նպատակային օգտագործումը կամ վաճառքը, ապա այդ պարտավորությունը դառնում է կազմակերպության փոխառությամբ վերցրած միջոցների մասը, երբ հաշվարկվում է ընդհանուր փոխառությունների կապիտալացման տոկոսադրույքը:

Բոլոր փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 2019 թվականի հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար:

Բանկի ղեկավարությունը չի ակնկալում, որ այս փոփոխությունների կիրառումը նշանակալի ազդեցություն կունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

5. Զուտ տոկոսային եկամուտ նախքան տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստները

	2017 թ.	2016 թ.
Տոկոսային եկամուտ.		
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ՝		
- Հաճախորդներին տրված վարկեր	11,310,262	9,408,361
- Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	307,528	337,872
- Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	354,394	139,121
- Մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներ	8,593	-
- Այլ տոկոսային եկամուտ	31,608	11,469
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների գծով	**12,012,385**	**9,896,823**
Իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ		
- Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	2,109,590	1,463,126
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների գծով	**2,109,590**	**1,463,126**
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	**14,121,975**	**11,359,949**
Տոկոսային ծախս.		
Տոկոսային ծախս ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով՝		
- Ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ հաճախորդներից	3,252,389	2,946,861
- Ավանդներ և մնացորդներ բանկերում	2,095,587	1,228,814
- Հետգնման պայմանագրեր	853,694	658,428
- Ստորադաս փոխառություն	734,976	612,305
- Վարկեր ՀՀ Կենտրոնական բանկից և ՀՀ կառավարությունից	286,481	237,627
- Վարկեր միջազգային ֆինանսական հաստատություններից	17,219	156,891
- Թողարկված պարտատոմսեր	15,962	-
- Այլ տոկոսային ծախս	25,329	15,153
Ընդամենը տոկոսային ծախս	**7,281,637**	**5,856,079**
Զուտ տոկոսային եկամուտ՝ նախքան տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստները	**6,840,338**	**5,503,870**

6. Կոմիսիոն եկամուտներ և ծախսեր

	2017 թ.	2016 թ.
Հաշվարկային փոխանցումների վճար	1,612,892	1,181,605
Ինկասացիոն գործառնություններ	210,939	152,409
Վճարային քարտերով գործառնություններ	115,224	106,232
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	98,957	31,890
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններ	2,656	6,839
Այլ կոմիսիոն եկամուտներ	-	1,010
Ընդամենը կոմիսիոն եկամուտներ	**2,040,668**	**1,479,985**
Վճարային քարտերով գործառնություններ	157,504	138,988
Հաշվարկային փոխանցումների վճար	141,362	163,333
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործարքներ և գործառնություններ	40,450	39,666
Թղթակցային հաշիվների սպասարկման վճար	5,373	5,024
Այլ կոմիսիոն ծախսեր	47,297	18,678
Ընդամենը կոմիսիոն ծախսեր	**391,986**	**365,689**

7. Զուտ արտարժութային եկամուտ

	2017 թ.	2016 թ.
Արտարժույթի փոխարկումից օգուտ	276,643	659,504
Արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ օգուտ/(վնաս)	769,643	(57,559)
Ընդամենը զուտ եկամուտ արտարժութային գործառնություններից	**1,046,286**	**601,945**

8. Այլ եկամուտ

	2017 թ.	2016 թ.
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	365,300	404,075
Թանկարժեք մետաղների առքուվաճառքից օգուտ	17,711	33
Եկամուտ դրամաշնորհներից	240	507
Հիմնական միջոցների վաճառքից օգուտ	-	82,573
Այլ եկամուտ	94,817	53,325
Ընդամենը այլ եկամուտներ	**478,068**	**540,513**

9. Տոկոսակիր ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստներ

	2017 թ.	2016 թ.
Հաճախորդներին տրված վարկեր (ծան. 15)	(155,678)	(569,311)
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ (ծան. 14)	-	5,049
Ընդամենը տոկոսակիր ակտիվների գծով արժեզրկումից (կորուստներ)/ հակադարձումներ	**(155,678)**	**(564,262)**

10. Անձնակազմի գծով ծախսեր

	2017 թ.	2016 թ.
Աշխատավարձ և այլ վճարներ	3,815,344	3,511,314
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախս	**3,815,344**	**3,511,314**

11. Այլ ծախսեր

	2017 թ.	2016 թ.
Գովազդի և ներկայացուցչական ծախսեր	700,914	499,397
Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման ծախսեր	585,536	420,831
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	584,034	414,859
Ինկասացիոն ծառայությունների գծով ծախսեր	345,000	300,537
Հարկեր, բացառությամբ շահութահարկի	264,505	231,657
Վճարումներ ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	172,232	104,876
Անվտանգության գծով ծախսեր	138,742	88,285
Ապահովագրության գծով ծախսեր	112,136	97,125
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	98,972	116,468
Պլաստիկ քարտերի գծով կատարված ծախսեր	82,936	62,138
Խորհրդատվական և մասնագիտական ծառայությունների ծախսեր	79,246	-
Գրասենյակային ծախսեր	77,498	72,200
Գործուղման ծախսեր	77,241	47,949
Հիմնական միջոցների օտարումից վնասներ	17,969	-
Այլ գործառնական ծախսեր	356,821	294,240
Ընդամենը այլ ծախսեր	**3,693,782**	**2,750,562**

12. Շահութահարկի գծով ծախսեր

	2017 թ.	2016 թ.
Ընթացիկ տարվա հարկի գծով ծախս	483,684	219,370
Նախորդ տարիների հարկի գծով ծախս	-	-
Հետաձգված հարկի գծով (օգուտ)/ծախս	1,575	(33,828)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	**485,259**	**185,541**

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2016 թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունները մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջ են բերում ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է՝ կիրառելով 20% հիմնական դրույքաչափը:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը:

	2017 թ.	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	2016 թ.	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	**2,035,656**		**775,912**	
Շահութահարկ՝ 20% դրույքաչափով	407,131	20	155,182	20
Չհարկվող եկամուտ վաճառքի համար մատչելի ակտիվների գործարքներից	(69,209)	(3)	(66,177)	(9)
Չնվազեցվող ծախսեր	362,724	-	216,925	27
Արտարժույթի փոխարկումից (օգուտ)/վնաս	(209,257)	10	(120,389)	(16)
Այլ չհարկվող եկամուտ և արտոնություններ	-	-	-	-
Ընթացիկ տարում ճանաչված ճշգրտում նախորդ տարվա ընթացիկ հարկերի գծով	(6,100)	-	-	-
Շահութահարկի գծով ծախս	**485,259**	**23**	**185,541**	**23**

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հաշվեգրված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	104,967	22,909	-	127,876
Հաճախորդներին տրված վարկեր	77,825	25,678	-	103,503
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	**182,792**	**48,587**	**-**	**231,379**
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	(340,918)	-	(69,209)	(410,127)
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(16,976)	-	-	(16,976)
Պայմանական պարտավորություններ	(13,805)	2,818	-	(10,987)
Հիմնական միջոցներ	(836,315)	(52,980)	-	(889,295)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	**(1,208,014)**	**(50,162)**	**(69,209)**	**(1,327,385)**
Զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ/(պարտավորություն)	**(1,025,222)**	**(1,575)**	**(69,209)**	**(1,096,006)**

	2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հաշվեգրված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	106,406	(1,439)	-	104,967
Հաճախորդներին տրված վարկեր	31,958	45,867	-	77,825
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	**138,364**	**44,428**	**-**	**182,792**
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	(3,856)	-	(337,062)	(340,918)
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(14,476)	(2,500)	-	(16,976)
Պայմանական պարտավորություններ	(11,005)	(2,800)	-	(13,805)
Հիմնական միջոցներ	(3,583)	(5300)	(827,432)	(836,315)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	**(32,920)**	**(10,600)**	**(1,164,494)**	**(1,208,014)**
Զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ	**105,444**	**33,828**	**(1,164,494)**	**(1,025,222)**

13. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Թղթակցային հաշիվներ բանկերում	1,369,519	13,197,181
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	25,017,857	10,044,520
Կանխիկ դրամական միջոցներ	9,437,455	8,818,128
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	**35,824,831**	**32,059,829**

2017 և 2016 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են նաև ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր նվազագույն պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Բանկի կողմից ներգրավված դրամային և արտարժույթով որոշ միջոցների համար Կենտրոնական բանկի կողմից սահմանած կարգի համաձայն: Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը կարող է հանգեցնել ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման: ՀՀ ԿԲ-ում ունեցած դրամական միջոցների, այլ դրամական տեղաբաշխումների, թղթակից հաշիվների ավանդների և պարտադիր պահուստների համար Բանկը տոկոսներ չի ստանում:

Դրամական միջոցներից և դրանց համարժեքներից որևէ մեկը ժամկետանց կամ արժեզրկված չէ:

14. Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր և ավանդներ	10,210,590	10,807,394
Վարկային քարտերով վճարումների ավանդ ՀՀ ԿԲ-ում	1,520,000	1,520,000
Բաժնետիրական կապիտալի համալրման նպատակով ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներ, ծան. 30	557,158	-
Վճարային համակարգերով ստացվելիք գումարներ	124,640	503,187
Այլ կազմակերպություններում դեպոնացված գումարներ	64,060	183,901
Բանկերում դեպոնացված գումարներ	-	82,402
Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացման ենթակա այլ գումարներ	559,920	255,023
	13,036,368	**8,253,897**
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստների գծով	-	-
Ընդամենը պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**13,036,368**	**8,253,897**

2017 և 2016 թթ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ» տողում ներառված են Բանկի կողմից տրամադրված երաշխիքային գումարները՝ 53,869 հազար ՀՀ դրամ գումարով VISA վճարահաշվարկային համակարգով, 70,772 հազար ՀՀ դրամ Armenian Card վճարահաշվարկային համակարգով գործառնություններ իրականացնելու նպատակով (2016 թ.՝ համապատասխանաբար 53,726 հազար ՀՀ դրամ գումարով և 75,454 հազար ՀՀ դրամ գումարով):

Ավանդային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում իրենցից ներկայացնում են Արքա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդ: ՀՀ դրամով տրված վարկերի միջին տոկոսադրույքը կազմում է 14,65%, ԱՄՆ դոլարով՝ 6.24%, (2016 թ.՝ ՀՀ դրամով՝ 14.8 %, ԱՄՆ դոլարով՝ 6.4%):

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով արժեզրկման կորուստների հատկացումների շարժը հետևյալն է.

	Ընդամենը
2017 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	**-**
Տարվա հակադարձում	-
2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**-**

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջներից որևէ մեկը ժամկետանց կամ արժեզրկված չէ:

15. Հաճախորդներին տրված վարկեր

	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հաճախորդներին տրված վարկեր	97,252,824	64,138,385
Օվերդրաֆտ	8,568,854	12,455,757
	105,821,678	**76,594,142**
Նվազեցում՝ վարկերի արժեզրկման պահուստների գծով	(1,605,120)	(1,546,483)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	**104,216,558**	**75,047,659**

2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 19.6% ՀՀ դրամով վարկերի համար (2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 20.58%) և ԱՄՆ դոլարով, եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով վարկերի համար՝ 11.8% (2016 թ.՝ 12.8%):

2017 թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի կենտրոնացում երրորդ անձանց տրամադրված վարկերի գծով 22,100,509 հազար ՀՀ դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 26.80%) ընդհանուր գումարով, (2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 14,986,273 հազար ՀՀ դրամ կամ համախառն վարկային պորտֆելի 24.90%): Այդ վարկերի համար ձևավորվել է 198,500 հազար ՀՀ դրամի չափով պահուստ (2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 149,863 հազար ՀՀ դրամ):

Վարկերն ըստ ոլորտների ներկայացված են ստորև.

	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Սպառողական	39,931,510	23,870,621
Առևտուր	31,065,800	9,622,131
Արտադրություն	14,183,657	11,343,639
Շինարարություն	6,149,163	4,161,999
Հիփոթեքային	5,841,516	4,866,215
Գյուղատնտեսություն	947,885	1,381,248
Այլ ճյուղեր	7,702,147	21,348,289
	105,821,678	**76,594,142**
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստների գծով	(1,605,120)	(1,546,483)
Ընդամենը վարկեր	**104,216,558**	**75,047,659**

Վարկերն ըստ աշխարհագրական համակենտրոնացման ներկայացված է ծան. 35-ում: Վճարման ենթակա վարկերի որակական վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Համախառն վարկեր	Արժեզրկման գծով պահուստ	Զուտ վարկեր	Համախառն վարկերի արժեզրկման պահուստ
Սպառողական				
Ոչ ժամկետանց	39,566,982	482,999	39,083,983	1.2%
Ժամկետանց՝			-	
- 1-ից 30 օր	96,550	10,186	86,364	10.5%
- 31-ից 60 օր	63,057	6,306	56,751	10.0%
- 61-ից 90 օր	64,732	7,800	56,932	12.0%
- 91-ից 180 օր	85,621	21,764	63,857	25.4%
- 180 օրից ավել	54,568	28,608	25,960	52.4%
Ընդամենը	**39,931,510**	**557,663**	**39,373,847**	**1.4%**
Առևտուր				
Ոչ ժամկետանց	30,192,722	356,392	29,836,330	1.2%
Ժամկետանց՝			-	
- 1-ից 30 օր	13,293	1,363	11,930	10.3%
- 31-ից 60 օր	-	-	-	0.0%
- 61-ից 90 օր	-	-	-	0.0%
- 91-ից 180 օր	520	125	395	24.0%
- 180 օրից ավել	859,265	256,762	602,503	29.9%
Ընդամենը	**31,065,800**	**614,642**	**30,451,158**	**2.0%**
Արտադրություն				
Ոչ ժամկետանց	14,183,657	141,837	14,041,820	1.0%
Ժամկետանց՝			-	
- 1-ից 30 օր	-	-	-	0.0%
- 31-ից 60 օր	-	-	-	0.0%
- 61-ից 90 օր	-	-	-	0.0%
- 91-ից 180 օր	-	-	-	0.0%
- 180 օրից ավել	-	-	-	0.0%
Ընդամենը	**14,183,657**	**141,837**	**14,041,820**	**1.0%**
Շինարարություն				
Ոչ ժամկետանց	6,149,163	61,492	6,087,671	1.0%
Ժամկետանց՝				-
- 1-ից 30 օր	-		-	0.0%
- 31-ից 60 օր	-	-	-	0.0%
- 61-ից 90 օր	-	-	-	0.0%
- 91-ից 180 օր	-	-	-	0.0%
- 180 օրից ավել	-	-	-	0.0%
Ընդամենը	**6,149,163**	**61,492**	**6,087,671**	**1.0%**

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

Հիփոթեքային				
Ոչ ժամկետանց	5,743,500	65,914	5,677,586	1.1%
Ժամկետանց՝				
- 1-ից 30 օր	3,108	373	2,735	12.0%
- 31-ից 60 օր	17,044	2,045	14,999	12.0%
- 61-ից 90 օր	-	-	-	0.0%
- 91-ից 180 օր	34,054	7,826	26,228	23.0%
- 180 օրից ավել	43,810	26,286	17,524	60.0%
Ընդամենը	**5,841,516**	**102,444**	**5,739,072**	**1.8%**
Գյուղատնտեսություն				-
Ոչ ժամկետանց	947,681	18,670	929,011	2.0%
Ժամկետանց՝				
- 1-ից 30 օր	-	-	-	0.0%
- 31-ից 60 օր	-	-	-	0.0%
- 61-ից 90 օր	204	24	180	11.8%
- 91-ից 180 օր	-	-	-	0.0%
Ընդամենը	**947,885**	**18,694**	**929,191**	**2.0%**
Այլ ոլորտներ				
Ոչ ժամկետանց	7,646,388	97,366	7,549,022	2.8%
Ժամկետանց՝				0.0%
- 1-ից 30 օր	18,586	1,875	16,711	10.1%
- 31-ից 60 օր	2,920	292	2,628	10.0%
- 61-ից 90 օր	8,410	997	7,413	11.9%
- 91-ից 180 օր	16,873	3,374	13,499	20.0%
- 180 օրից ավել	8,970	4,444	4,526	49.5%
Ընդամենը	**7,702,147**	**108,348**	**7,593,799**	**1.4%**
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	**105,821,678**	**1,605,120**	**104,216,558**	**1.5%**

	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Համախառն վարկեր	**Արժեզրկման գծով պահուստ**	**Զուտ վարկեր**	**Համախառն վարկերի արժեզրկման պահուստ**
Սպառողական				
Ոչ ժամկետանց	23,053,833	325,568	22,728,265	1.4%
Ժամկետանց՝				
- 1-ից 30 օր	129,580	13,406	116,174	10.3%
- 31-ից 60 օր	157,642	17,365	140,277	11.0%
- 61-ից 90 օր	109,617	11,994	97,623	10.9%
- 91-ից 180 օր	294,984	63,569	231,415	21.5%
- 180 օրից ավել	124,965	63,267	61,698	50.6%
Ընդամենը	**23,870,621**	**495,169**	**23,375,43**	**22.1%**
Առևտուր				
Ոչ ժամկետանց	10,504,517	135,022	10,369,495	1.3%
Ժամկետանց՝				
- 1-ից 30 օր	18,619	2,038	16,581	10.9%
- 31-ից 60 օր	134,692	31,637	103,055	23.5%
- 61-ից 90 օր	19,639	3,687	15,952	18.8%
- 91-ից 180 օր	77,498	17,734	59,764	22.9%
- 180 օրից ավել	588,674	211,709	376,965	36.0%
Ընդամենը	**11,343,639**	**401,827**	**10,941,812**	**2.9%**
Արտադրություն				
Ոչ ժամկետանց	9,606,897	96,069	9,510,828	1.0%
Ժամկետանց՝				
- 1-ից 30 օր	4,287	514	3,773	12.0%
- 31-ից 60 օր	10,947	1,314	9,633	12.0%
- 61-ից 90 օր	-	-	-	0.0%
- 91-ից 180 օր	-	-	-	0.0%
- 180 օրից ավել	-	-	-	0.0%
Ընդամենը	**9,622,131**	**97,897**	**9,524,234**	**1.0%**
Շինարարություն				
Ոչ ժամկետանց				
Ժամկետանց՝	4,866,215	48,662	4,817,553	1.0%
- 1-ից 30 օր				
- 31-ից 60 օր	-	-	-	0.0%
- 61-ից 90 օր	-	-	-	0.0%
- 91-ից 180 օր	-	-	-	0.0%
- 180 օրից ավել	-	-	-	0.0%
Ընդամենը	**4,866,215**	**48,662**	**4,817,553**	**1.0%**
Հիփոթեքային				
Ոչ ժամկետանց	4,102,821	49,611	4,053,210	1.2%
Ժամկետանց՝				
- 1-ից 30 օր	14,447	1,445	13,002	10.0%
- 31-ից 60 օր	10,096	1,192	8,905	11.8%
- 61-ից 90 օր	5,175	517	4,658	10.0%
- 91-ից 180 օր	8,980	2,038	6,942	22.7%
- 180 օրից ավել	20,480	12,288	8,192	60.0%
Ընդամենը	**4,161,999**	**67,091**	**4,094,909**	**1.6%**
Գյուղատնտեսություն	1,381,248	27,396	1,353,853	2.0%
Ոչ ժամկետանց				0.0%
Ժամկետանց՝	-	-	-	0.0%
- 1-ից 30 օր	-	-	-	0.0%
- 31-ից 60 օր	-	-	-	0.0%
- 61-ից 90 օր	-	-	-	0.0%
- 91-ից 180 օր	-	-	-	0.0%
Ընդամենը	**1,381,248**	**27,396**	**1,353,853**	**2.0%**
Այլ ոլորտներ				
Ոչ ժամկետանց	21,185,869	357,729	20,828,140	1.7%
Ժամկետանց՝				
- 1-ից 30 օր	27,719	2,884	24,835	10.4%
- 31-ից 60 օր	38,751	4,162	34,589	10.7%
- 61-ից 90 օր	8,986	1,154	7,832	12.8%
- 91-ից 180 օր	24,780	5,202	19,578	21.0%
- 180 օրից ավել	62,184	37,311	24,873	60.0%
Ընդամենը	**21,348,289**	**408,442**	**20,939,847**	**1.9%**
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	**76,594,142**	**1,546,483**	**75,047,659**	**2.01%**

Ստորև ներկայացված է 2017 և 2016 թթ. վարկերի արժեզրկման փոփոխությունների վերլուծությունը:

	Սպառողական	Առևտուր	Արտադրություն	Շինարարություն	Հիփոթեքային	Գյուղատնտեսություն	Այլ	Ընդամենը
2017 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	**495,168**	**401,827**	**97,897**	**48,662**	**67,091**	**27,396**	**408,442**	**1,546,483**
Տարվա ծախս	79,800	33,709	3,800	8,500	4,900	8,900	16,069	155,678
Դուրսգրված գումարներ	(293,898)	(234,399)	(23,090)	(2,388)	(1,413)	(38,900)	(360,801)	(954,889)
Վերականգնումներ	276,593	413,505	63,230	6,718	31,866	21,298	44,638	857,848
2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**557,663**	**614,642**	**141,837**	**61,492**	**102,444**	**18,694**	**108,348**	**1,605,120**
Անհատական արժեզրկում	19,987	374,737	-	-	4,976	-	-	399,700
Խմբային արժեզրկում	537,676	239,905	141,837	61,492	97,468	18,694	108,348	1,205,420
Անհատապես արժեզրկված վարկերը մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուսին մասնահանումները	**91,187**	**547,312**	**-**	**-**	**8,621**	**-**	**-**	**647,120**
Արժեզրկման պահուստին մասնահանումներ	**(19,987)**	**(374,737)**	**-**	**-**	**(4,976)**	**-**	**-**	**(399,700)**
Անհատապես արժեզրկված վարկերը անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուսին մասնահանումներից հետո	**71,200**	**172,575**	**-**	**-**	**3,645**	**-**	**-**	**247,420**

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

	Սպառողական	Առևտուր	Արտադրություն	Շինարարություն	Հիփոթեքային	Գյուղատնտեսություն	Այլ	Ընդամենը
2016 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	**333,412**	**265,398**	**96,984**	**42,690**	**46,202**	**45,579**	**172,126**	**1,002,391**
Տարվա ծախս	158,500	331,809	29,894	13,500	5,780	13,500	16,928	569,311
Դուրսգրված գումարներ	(259,908)	(196,500)	(29,800)	(7,860)	-	(31,683)	(18,590)	**(544,341)**
Վերականգնումներ	263,164	1,120	819	332	15,709	-	237,978	**519,122**
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**495,168**	**401,827**	**97,897**	**48,662**	**67,091**	**27,396**	**408,442**	**1,546,483**
Անհատական արժեզրկում	14,565	342,000	-	-	7,550	-	-	**364,115**
Խմբային արժեզրկում	480,603	59,827	97,897	48,662	59,541	27,396	408,442	**1,182,368**
Անհատապես արժեզրկված վարկերը մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստին մասնահանումները	**94,615**	**680,500**	**-**	**-**	**10,680**	**-**	**-**	**787,795**
Արժեզրկման պահուստին մասնահանումներ	**(14,587)**	**(342,000)**	**-**	**-**	**(7,550)**	**-**	**-**	**(364,137)**
Անհատապես արժեզրկված վարկերը անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստին մասնահանումներից հետո	**80,028**	**338,500**			**3,130**			**421,658**

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների թողարկման ամսաթվի դրությամբ դատական գործընթացը դեռևս ընթացքում էր: Ղեկավարությունն ակնկալում է, որ հետագա հայցադիմումները ևս կմերժվեն և գրավը իրավական փաստաթղթերով կձևակերպվի որպես Բանկի սեփականություն: Վարկի գումարի չմարված մնացորդը 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում 613,800 հազար ՀՀ դրամ՝ նախքան արժեզրկման գծով պահուստին մասնահանումը՝ 204,087 հազար ՀՀ դրամ գումարով:

Գրավի առարկայի վերլուծությունը դիտարկվում է ծան. 35-ում: Առգրավված ակտիվները ներկայացված են ծան. 22-ում:

16. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Բանկի կողմից պահվող		
Պարտքային գործիքներ		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	1,532,076	2,379,734
Ոչ պետական արժեթղթեր	414,930	416,305
	1,947,006	**2,796,039**
Կապիտալի գործիքներ		
ՀՀ-ում գործող ընկերությունների բաժնետոմսեր	89,085	83,216
ՀՀ-ից դուրս գործող ընկերությունների բաժնետոմսեր	-	-
	89,085	**83,216**
Ընդամենը Բանկի կողմից պահվող	2,036,091	**2,879,255**
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր, ծան 19		
Պարտքային գործիքներ		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	19,619,097	13,169,605
Ոչ պետական արժեթղթեր	-	-
Ընդամենը հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	**19,619,097**	**13,169,605**
Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	**21,655,188**	**16,048,860**

Պետական պարտքային արժեթղթերն իրենցից ներկայացնում են Հայաստանի ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր տարեկան արժեկտրոնային ֆիքսված տոկոսադրույքով, որը տատանվում է 9%-ի և 14-ի միջակայքում (2016 թ.՝ տարեկան 8 – 13%) և որն ուժի մեջ է 2018 – 2036 թթ. (2016 թ.՝ 2016 – 2036 թթ.): Այս գործիքների իրական արժեքը չափվում է օգտագործելով գնահատման տեխնիկա՝ հիմնված տվյալ պահին գործող տոկոսադրույքների վրա, որպես տվյալ ֆինանսական գործիքի ապագա դրամական հոսքերի զեղչատոկոս: Հայաստանի Հանրապետությունում գործող կազմակերպությունների բաժնետոմսերի գծով բաժնային գործիքներն իրենցից ներկայացնում են չգնանշված ընկերություններում բաժնային գործիքներ՝ հաշվառված ինքնարժեքով և ճշգրտված արժեզրկումից կորուստներով, քանի որ դրանց իրական արժեքը հնարավոր չէ արժանահավատորեն գնահատել: Այսպիսի ներդրումների համար շուկա չկա և Բանկը մտադիր է դրանք պահել երկարաժամկետ կտրվածքով: Տես՝ ծան. 19 հաշվետու ժամանակաշրջանում ճանաչված լրացուցիչ բաժնային գործիքների վերաբերյալ:

Վաճառքի համար մատչելի ակտիվներից որևէ մեկը ժամկետանց կամ արժեզրկված չէ:

17. Փոխանցված ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ

Բանկն ունի գործարքներ հետգնման և հակադարձ հետգնման համաձայնագրերով: Ռեպո համաձայնագրերով փոխատվություն տրված կամ վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմին Բանկի կողմից ստացած կանխիկ դրամի փոխարեն: Այս ֆինանսական ակտիվները կարող են վերագրավադրվել կամ վերավաճառվել գործընկերների կողմից Բանկի կողմից պարտավորությունների չկատարման (դեֆոլտի) բացակայության դեպքում, սակայն գործընկերը պարտավորվում է վերադարձնել արժեթղթերը պայմանագրի ավարտին: Բանկի սահմանմամբ այդ արժեթղթերի գծով բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվել են և այդ իսկ պատճառով դրանք չեն ապաճանաչվել: Այս գործարքներն իրականացվում են այն պայմաններով, որոնք ընդունված են ստանդարտ վարկավորման և արժեթղթերի փոխառության ու վարկային գործունեության ժամանակ, ինչպես նաև այնպիսի փոխանակման գործարքներում, որտեղ Բանկը հանդես է գալիս որպես միջնորդ:

Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի հակադարձ հետգնման պայմանագրեր ֆինանսական ոլորտում գործող կազմակերպությունների հետ 4,296,862 հազար ՀՀ դրամ (2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 4,552,427 հազար ՀՀ դրամ): 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս հակադարձ հետգնման պայմանագրերով որպես գրավ ստացված ակտիվների իրական արժեքը, որոնք իրենցից ներկայացնում են պետական պարտքային արժեթղթեր, կազմում էր 1,491,589 հազար ՀՀ դրամ (2016 թ՝ 4,649,693 հազար ՀՀ դրամ): Բանկը պարտավոր է վերադարձնել համարժեք գումարի արժեթղթեր: Միջին տոկոսադրույքը կազմում է 6.75 % (2016 թ.՝ 6.9%):

Հետգնման պայմանագրեր

	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հետգնման պայմանագրերով փոխանցված և գրավադրված՝ վաճառքի համար մատչելի սեփական ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը	19,619,097	13,169,605
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերով որպես գրավ ստացված վերագրավադրված ակտիվների իրական արժեքը	1,491,589	4,649,693
Ընդամենը հետգնման պայմանագրերով փոխանցված և գրավադրված ֆինանսական ակտիվներ	**21,110,686**	**17,819,298**
Հարակից պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեք	**20,511,989**	**13,224,755**

2017 և 2016 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռային արժեքում ներառված հարակից պարտավորությունները հետգնման պայմանագրերի գծով իրենցից ներկայացնում են ՀՀ կենտրոնական բանկի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների հետ ստորագրված հետգնման պայմանագրեր: Միջին տոկոսադրույքը կազմում է 6.24% (2016 թ.՝ 6.32%):

18. Հիմնական միջոցներ

	Հող և շենքեր	Փոխադ-րամիջոց	Համա-կարգչային սարք.	Կապիտալ ներդրումներ վարձակալ-ված հիմնական միջոցներում	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք կամ վերագնահատված գումար						
1 հունվարի 2016 թ.	**4,061,091**	**554,230**	**1,827,596**	**174,147**	**1,431,256**	**8,048,320**
Ձեռքբերում միացմամբ	438,624	42,887	115,208	8,577	319,398	924,694
Ավելացումներ	573,090	198,110	202,763	33,297	117,094	1,124,354
Փոխանցում	-	-	(904)	-	904	-
Վերագնահատում	4,137,161	-	-	-	-	4,137,161
Օտարումներ	(2,350,351)	(160,030)	(2,060)	-	(96,151)	(2,608,592)
31 դեկտեմբերի 2016 թ.	**6,859,615**	**635,197**	**2,142,603**	**216,021**	**1,772,501**	**11,625,937**
Ավելացումներ	650,220	178,689	384,310	65,520	254,588	1,533,327
Օտարումներ	-	(99,328)	(134,836)	(6,418)	(86,755)	(327,337)
Փոխանցում	14,339	-	4,721	(13,039)	(6,021)	-
31 դեկտեմբերի 2017 թ.	**7,524,174**	**714,558**	**2,396,798**	**262,084**	**1,934,313**	**12,831,927**
Կուտակված մաշվածություն						
1 հունվարի 2016 թ.	**1,400,250**	**183,151**	**1,358,654**	**57,353**	**915,126**	**3,914,534**
Ձեռքբերում միացմամբ	68,146	22,359	93,694	3,142	246,471	433,812
Մաշվածության ծախս	129,534	62,924	166,914	10,777	114,748	484,897
Օտարումներ	(1,479,913)	(91,257)	(2,048)	-	(71,150)	(1,644,368)
31 դեկտեմբերի 2016 թ.	**118,017**	**177,177**	**1,617,214**	**71,272**	**1,205,195**	**3,188,875**
Մաշվածության ծախս	172,568	74,881	176,559	8,286	143,340	575,634
Օտարումներ	-	(33,266	(121,348)	(6,099)	(76,566)	(237,279)
31 դեկտեմբերի 2017 թ.	**290,585**	**218,792**	**1,672,425**	**73,459**	**1,272,969**	**3,527,230**
Զուտ հաշվեկշռային արժեք						
31 դեկտեմբերի 2017 թ.	**7,233,589**	**495,766**	**724,373**	**188,625**	**662,344**	**9,304,697**
31 դեկտեմբերի 2016 թ.	**6,741,598**	**458,020**	**525,389**	**144,749**		**8,437,062**
1 հունվարի, 2016 թ.	**2,660,841**	**371,079**	**468,942**	**116,794**	**516,130**	**4,133,786**

2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 1,655,628 հազար ՀՀ դրամ (2016 թ.՝ 1,180,752 հազար ՀՀ դրամ):

Բանկի շինությունները նշված են իրենց վերագնահատված արժեքով, որն իրենից ներկայացնում է իրական արժեքը՝ վերագնահատման ամսաթվի դրությամբ, հանած հետագա կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները: Բանկի շինությունների իրական արժեքի գնահատումները սահմանվել են 2016 թվականի մարտի 31-ին, որը գրեթե համապատասխանում է հաշվետու շրջանի սկզբի իրական արժեքին: Գնահատումը կատարվել է Բանկի հետ առնչություն չունեցող անկախ գնահատողի կողմից: Շենք-շինությունների վերագնահատված արժեքը սահմանվել է համաձայն շուկայական և եկամտային մոտեցումների:

Շուկայական մոտեցումը հիմնվում է համեմատելի գույքի գնահատման օրվա դրությամբ հասանելի շուկայական գնի վրա: Կիրառվել են հետևյալ ճշգրտումները՝ արտացոլելու տվյալ գույքի և համեմատելի գույքի տարբերությունները. վաճառքի գին-հայտարարված գին հարաբերակցություն (-15%), տարածքի ճշգրտում (մինչև - 20%), ներքին հարդարման աստիճան և բանկի սարքավորումների ճշգրտում (5-10%):

Եկամտային մոտեցման դեպքում կիրառվել է ուղղակի կապիտալացման մեթոդը: Եկամտային մոտեցմամբ շինությունների արժեքի սահմանման համար կիրառվել են հետևյալ ենթադրությունները. բոլոր շինությունների զբաղվածությունն ընդունվել է 90 տոկոս, գործառնական ծախսերը՝ շինությունների արդյունավետ համախառն եկամտի 20 տոկոսը, իսկ կապիտալացման տոկոսադրույքը հաշվարկվել է 7.75%:

Շինությունների վերագնահատված արժեքին նպատակով իրական արժեքի որոշումն իրենից ներկայացնում է մակարդակ 3-ի գնահատումները:

19. Ոչ նյութական ակտիվներ

	Լիցենզիաներ	Համակարգ-չային ծրագրեր	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք				
2016 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	**132,814**	**37,544**	**14,407**	**184,765**
Ձեռքբերում միացմամբ	14,406	85,822	16,468	**116,696**
Ավելացումներ	7,243	-	44,762	**52,005**
Օտարումներ	(300)	(1,261)	-	**(1,561)**
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**154,163**	**122,105**	**75,637**	**351,905**
Ավելացումներ	100,707	28,050	-	**128,757**
Օտարումներ	-	-	-	**-**
2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**254,870**	**150,155**	**75,637**	**480,662**
Կուտակված ամորտիզացիա				
2016 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	**69,381**	**23,958**	**8,310**	**101,649**
Ամորտիզացիայի գծով ծախս	14,062	4,653	1,839	**20,554**
Օտարումներ	(300)	(1,261)	-	**(1,561)**
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**83,143**	**27,350**	**10,149**	**120,642**
Ամորտիզացիայի գծով ծախս	26,648	9,234	3,020	**38,902**
2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	109,791	36,584	13,169	**159,544**
Զուտ հաշվեկշռային արժեք 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**145,079**	**113,571**	**62,468**	**321,118**
Զուտ հաշվեկշռային արժեք 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**71,020**	**94,755**	**65,488**	**231,263**
Զուտ հաշվեկշռային արժեք 2016 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	**63,433**	**13,586**	**6,097**	**83,116**

20. Այլ ակտիվներ

	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Աշխատակիցներին տրված հատուցումներ	**57,782**	**37,609**
Ստացվելիք գումարներ	92,271	37,550
Այլ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով մասհանումներ	(21,558)	(376)
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	**128,495**	**74,783**
Կանխավճարներ և այլ դեբիտորական պարտք	1,164,906	645,728
Առգրավված ակտիվներ	358,961	492,847
Նյութեր	292,446	178,469
Թանկարժեք մետաղներ	18,356	443
Այլ ակտիվներ	134,395	118,559
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	**1,969,064**	**1,436,046**
Նվազեցված՝ արժեզրկման պահուստ	-	-
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	**1,969,064**	**1,436,046**
Ընդամենը այլ ակտիվներ	**2,097,559**	**1,510,859**

Այլ ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստների պահուստի շարժը հետևյալն է.

	Ընդամենը
2016 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	**3,367**
Տարվա հակադարձում	(3,550)
Վերականգնումներ	759
2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**376**
Տարվա ծախս	21,182
Վերականգնումներ	-
2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**21,558**

Կանխավճարները հիմնական շենքում լրացուցիչ հարկի շինարարության և վերանորոգման համար կատարված կանխավճարներն են:.

21. ՀՀ կենտրոնական բանկից և կառավարությունից ստացված վարկեր

	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր ՀՀ Կենտրոնական բանկից	4,397,941	2,982,513
Վարկեր ՀՀ կառավարությունից	13,686	6,487
Ընդամենը վարկեր ՀՀ Կենտրոնական բանկից և կառավարությունից	**4,411,627**	**2,989,000**

ՀՀ ԿԲ-ից և ՀՀ Կառավարությունից ստացված վարկերը ներկայացնում են վարկեր ստացված գերմանա-հայկական հիմնադրամի «Փոքր և միջին բիզնեսի վարկային ծրագրի» ֆինանսավորման շրջանակներում, «Վերականգնվող էներգետիկա» և «Բնակարանային ֆինանսավորում» ծրագրերի շրջանակներում ներգրավված միջոցները:

2017 և 2016 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկերը ներառում են վարկեր ստացված գերմանա-հայկական հիմնադրամի «Փոքր և միջին բիզնեսի վարկավորման ծրագրի» ֆինանսավորման շրջանակներում ներգրավված միջոցները:

ՀՀ ԿԲ-ից և կառավարությունից ստացված վարկերի արժույթը ՀՀ դրամն է: Տարեկան ֆիքսված տոկոսադրույքը տատանվում է 5,5%-ից 9% միջակայքում, ժամկետայնությունը՝ 2018 հունվարից մինչև 2020 թ. դեկտեմբերը:

22. Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր և ավանդներ ֆինանսական կազմակերպություններից	14,110,282	13,663,835
Ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	590,503	260,230
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	18,967	13,732
Այլ	102,986	68,265
Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**14,822,737**	**14,006,062**

2017 և 2016 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերը և ավանդներն իրենցից ներկայացնում են ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ բանկերից ստացված վարկեր և ավանդներ:

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պարտավորություններն արտահայտված են ՀՀ դրամով, եվրոյով և ԱՄՆ դոլարով, տարեկան ֆիքսված տոկոսադրույքը տատանվում է 0,5%-ից 12.8% միջակայքում, ժամկետայնությունը՝ 2018 թ. հունվարից մինչև 2026 թ. դեկտեմբերը (տես՝ ծան. 35-ը):

23. Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և ավանդներ

Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերը և ավանդները ներառում են Միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների (MSME Bonds S.A.-ի), INCOFIN CVBA-ի, ԲլյուՕրչարդ Մայքրոֆայնենս հիմնադրամ ՍՊԸ-ի (BlueOrchard Microfinance Fund LLC), Global Impact Investments Sarl-ի, Finethic S.C.A-ի, ԱՁԲ-ի, GLS այլընտրանքային ներդրումներ - Mikrofinanzfonds-ի (GLS Alternative Investments – Mikrofinanzfonds), Symbiotics գլոբալ ֆինանսական ներառումի (Symbiotics Global Financial Inclusion) և Symbiotics - SEB IV Մայքրոֆայնենս հիմնադրամի (Symbiotics - SEB IV Microfinance Fund) կողմից ստացված վարկերը:

2017 թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերի և ավանդների նկատմամբ միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը ՀՀ դրամով փոխառությունների գծով կազմում է 9,1% (2016 թ.՝ 8.2%), ԱՄՆ դոլարով, եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով պարտավորությունների համար 6.7%՝ (2016 թ.՝ 6.50 %):

2017 թ.-ի դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ֆինանսական տարվա համար Բանկը չի ունեցել միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պարտավորությունների մայր գումարի կամ տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2016 թ.՝ նույնը):

Ընդհանուր առմամբ, 2017 և 2016 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կապիտալի և ֆինանսական որոշակի սահմանված պայմաններ ունեցող վարկերը, ներառյալ հաշվեգրված տոկոսները, ներկայացված են ստորև բերված աղյուսակում:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

	Արժույթ	Ժամկետ	Անվանա-կան դրույք %	2017 թ. դեկտեմ-բերի 31	Անվանա-կան դրույք %	2016 թ. դեկտեմբերի 31
MSME BSA	ԱՄՆ դոլար	1-3 տարի	6.2%	4,840,471	6.2%	4,799,148
INCOFIN CVBA	ԱՄՆ դոլար	1-2 տարի	6.5%	1,490,474	6.5%	2,881,211
ԲյուՕրչարդ Մայքրոֆայնենս հիմնադրամ ՍՊԸ	ԱՄՆ դոլար	1-3 տարի	"Libor 6m+4.8%"	1,621,477	Libor 6m+4.8%	2,397,415
GII	ԱՄՆ դոլար	1-3 տարի	4.5%	2,424,534	4.5%	2,395,841
ԲյուՕրչարդ Մայքրոֆայնենս հիմնադրամ ՍՊԸ	ԱՄՆ դոլար	1 տարի	-	-	Libor 6m+5.5%	719,689
FNSCA	ԱՄՆ դոլար	1-3 տարի	4.5%	481,739	4.5%	479,158
ՎՀԵԲ	ՀՀ դրամ	1 տարի	-	-	8.20%	336,877
Ասիական զարգացման բանկ	ԱՄՆ դոլար	1 տարի	-	-	Libor 6m+6%	78,552
GII	ԱՄՆ դոլար	1-4 տարի	5.0%	1,446,438	-	-
Ասիական զարգացման բանկ	ԱՄՆ դոլար	1 տարի	Libor6 +2.55%	67,974	-	-
Ասիական զարգացման բանկ	ԱՄՆ դոլար	1 տարուց պակաս	Libor6 +2.55%	24,298	-	-
GLS այլընտրանքային ներդրումներ - Mikrofinanzfonds	ԱՄՆ դոլար	1-3 տարի	6.0%	489,474	-	-
Symbiotics գլոբալ ֆինանսական ներառում	ՀՀ դրամ	1-4 տարի	10.5%	505,999	-	-
Symbiotics SEB IV Մայքրոֆայնենս հիմնադրամ	ՀՀ դրամ	1-4 տարի	10.5%	2,023,997	-	-
INCOFIN CVBA	ԱՄՆ դոլար	1-4 տարի	5.0%	4,879,879	-	-
Ընդամենը				**20,296,754**		**14,087,891**

Բանկը պարտավոր է համապատասխանություն ապահովել վերոնշյալ փոխառու միջոցների գծով առկա ֆինանսական դրույթների հետ: Այդ դրույթները ներառում են սահմանված դրույքաչափերը, վարկ/կապիտալ հարաբերակցությունը և ֆինանսական գործունեությանն առնչվող մի շարք այլ տվյալներ: Բանկի կողմից չի արձանագրվել այս դրույթներից որևէ մեկի խախտում 2017 և 2016 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Բացառություն են կազմում հետևյալը.

Մեկ կողմի գծով ռիսկի ենթարկվածության գործակիցը՝ ԲյուՕրչարդ Մայքրոֆայնենս հիմնադրամ ՍՊԸ-ն՝ 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և ՎՀԵԲ՝ 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: ԲյուՕրչարդ Մայքրոֆայնենս հիմնադրամ ՍՊԸ-ի նշված դրույթի հետ կապված Բանկը ստացել է արտոնություն 2017 թ. սեպտեմբերի 22-ին:

2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկի իրացվելիության վիճակի վերլուծության նպատակով Բանկը միջազգային ֆինանսական հաստատություններից բոլոր փոխառությունները ներառել է ցպահանջ կատեգորիայում, քանի որ այդ հաստատությունների հետ ունեցած պայմանագրերը ներառում են պարտավորությունների փոխադարձ չկատարման մասին դրույթներ (տես ծան. 35): Ղեկավարության հաստատուն համոզվածությունն այնպիսին է, որ նշված վարկերն ամբողջությամբ կմարվեն ըստ իրենց պայմանագրով նախատեսված ժամկետների:

24. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Իրավաբանական անձ հաճախորդներ		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	21,622,825	13,200,858
Ժամկետային ավանդներ	9,854,852	7,288,150
	31,477,677	**20,489,008**
Ֆիզիկական անձինք		
Ժամկետային ավանդներ	43,242,084	32,243,577
Ընթացիկ/ցպահանջ հաշիվներ	16,984,137	14,062,707
	60,226,221	**46,306,284**
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	**91,703,898**	**66,795,292**

2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրավաբանական անձ հաճախորդների հանդեպ պարտավորությունները կազմում են 900,890 հազար ՀՀ դրամ գումարով ավանդներ (2016 թ.՝ 849,600 հազար ՀՀ դրամ), որոնք իրենցից ներկայացնում են վարկերի, ակրեդիտիվների, երաշխիքների և այլ հարակից գործիքների գծով ապահովվածություններ: Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի տասը ամենամեծ հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարը կազմում է 19,851,054 հազար ՀՀ դրամ (2016 թ.՝ 15,380,037 հազար ՀՀ դրամ) կամ հաճախորդների միջոցների ընդհանուր գումարի 19% (2016 թ.՝ 17%):

2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ ՀՀ դրամով պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 6.8% (2016 թ.՝ 5.4%), ԱՄՆ դոլարով, եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով պարտավորությունների համար՝ 4.5% (2016 թ.՝ 4.7%):

2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի ունեցել իր հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2016 թ.՝ նույնպես):

25. Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ

	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		
	Պայմանա-կան գումար	Ակտիվ-ների իրական արժեք	Պարտավո-ություն-ների իրական արժեք	Պայմա-նական գումար	Ակտիվ-ների իրական արժեք	Պարտավո-ություն-ների իրական արժեք
Առևտրային ածանցյալ գործիքներ						
Արտարժութային սվոփեր	1,650,000	-	(7,706)	845,600	1,676	-
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	**1,650,000**	**-**	**(7,706)**	**845,600**	**1,676**	**-**

Արտարժութային սվոփի պայմանագրեր

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են արտարժույթի փոխանակման սվոփ պայմանագրերի գումարները հիմնական արտարժույթների կտրվածքով՝ 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Ստորև ներկայացված արտարժույթով արտահայտված գումարները փոխարկվում են հաշվետու ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքներով:

	Անվանական գումար	
	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ դրամի առք, ԱՄՆ դոլարի վաճառք	1,650,000	845,600
	1,650,000	**845,600**

26. Ստորադաս փոխառություն

	Արժույթ	Ժամկետայ-նություն	Անվանական դրույքաչափ, %	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Էդուարդ Սուքիասյան	ՀՀ դրամ	20/03/2025	14.00%	1,210,126	1,210,098
Խաչատուր Սուքիասյան	ՀՀ դրամ	17/04/2025	14.00%	1,512,658	1,512,623
Ռոբերտ Սուքիասյան	ՀՀ դրամ	28/04/2027	14.00%	1,008,438	-
Սարիբեկ Սուքիասյան	ԱՄՆ դոլար	05/04/2025	9.50%	1,704,052	1,703,462
Սարիբեկ Սուքիասյան	ԱՄՆ դոլար	04/04/2026	10.50%	974,327	973,989
				6,409,601	**5,400,172**

Ստորադաս փոխառության թողարկման արդյունքում ստացված գումարներն ուղղվել են Բանկի կապիտալի համալրմանը և ներառվել են Բանկի լրացուցիչ կապիտալում (տես նաև ծան. 34):

27. Այլ պարտավորություններ

	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Անհատների նկատմամբ պարտավորություններ	132,100	243,094
Վճարման ենթակա շահաբաժիներ	104,911	72,789
Վճարման ենթակա գումարներ	78,394	64,643
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	**315,405**	**380,526**
Աշխատակիցներին վճարվելիք հատուցումներ	558,840	524,833
Վճարման ենթակա հարկեր, բացի շահութահարկից	197,625	177,852
Այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	-	1,335
Ընդամենը ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	**756,465**	**704,020**
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	**1,071,870**	**1,084,546**

28. Սեփական կապիտալ

2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 13,708,745 հազ. դրամ (2016 թ.՝ 4,631,333 հազ. դրամ): Համաձայն կանոնադրության, համալրված բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է թվով 1,852,533 հատ սովորական անվանական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը համապատասխանաբար 2,500 դրամ անվանական արժեքով: 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի թողարկման ենթակա կապիտալը բաղկացած է եղել 7,400 դրամ անվանական արժեքով 1,852,533 հատ հասարակ բաժնետոմսից (2016 թ՝. 1,852,533 հատ սովորական բաժնետոմս՝ 2,500 դրամ անվանական արժեքով):

2017 և 2016 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են.

	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Ընդամենը վճարված կապիտալի %	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Ընդամենը վճարված կապիտալի %
Սարիբեկ Սուքիասյան	3,882,317	28.32%	1,450,533	31.3%
Խաչատուր Սուքիասյան	2,233,155	16.29%	637,734	13.8%
Ռոբերտ Սուքիասյան	1,957,409	14.28%	536,771	11.6%
Էդուարդ Սուքիասյան	1,461,352	10.66%	492,774	10.6%
Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկ	345,460	2,52%	350,129	7.6%
ԲՏԱ բանկի բաժնետերեր	-	-	1,102,965	23.82%
Այլ բաժնետերեր	3,829,052	27.93%	60,427	1.28%
	13,708,745	**100%**	**4,631,333**	**100%**

9,077,412 հազար դրամի չափով էմիսիոն եկամուտը Բանկը փոխանցել է բաժնային կապիտալին:

2017 և 2016 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չուներ սեփականության իրավունքով իրեն պատկանող բաժնետոմսեր: Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը իրավունք ունեն ստանալու շահաբաժին և մեկ բաժնետոմսի դիմաց մեկ ձայնի՝ Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում:

Բաժնետերերի միջև բաշխման ենթակա պահուստները հավասար են չբաշխված շահույթի գումարին՝ համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Չբաշխվող պահուստներն իրենցից ներկայացնում են պահուստային ֆոնդը, որը ստեղծված է համաձայն կանոնակարգային պահանջների՝ բանկի ընդհանուր ռիսկերի, այդ թվում՝ ապագա կորուստների և այլ չնախատեսված ռիսկերի և այլ պայմանական դեպքերի համար: Պահուստային ֆոնդը ձևավորվել է ըստ կանոնադրական պահանջների, որտեղ սահմանված է այս նպատակներով պահուստի ձևավորում՝ տեղական օրենսդրության համաձայն ձևակերպված բաժնետիրական կապիտալի ոչ պակաս, քան 15% -ի չափով:

Համաձայն 2017 թ. մայիսի 17-ին տեղի ունեցած Բանկի բաժնետերերի ժողովի, հայտարարվել են շահաբաժիններ մեկ բաժնետոմսի դիմաց 200 ՀՀ դրամ գումարով:

29. Թողարկված արժեթղթեր

	Արժույթ	Մարման ժամկետ	Արժեկտրոնի դրույքաչափ %	2017 թ. դեկտեմբերի 31	2016 թ. դեկտեմբերի 31
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	ՀՀ դրամ	29/12/2019	12%	100,100	-
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	ԱՄՆ դոլար	29/12/2019	5.75%	968,664	-
				1,068,764	**-**

30. ԲՏԱ բանկի միացում Բանկին

Համաձայն ՀՀ ԿԲ Խորհրդի 2016 թվականի մայիսի 6-ի N16BG որոշման, ըստ այդմ՝ նախնական հաստատման և 2016 թվականի օգոստոսի 18-ին կայացած Բաժնետերերի գլխավոր նիստում տեղի ունեցավ «Հայէկոնոմբանկ» ԲԲԸ-ի և «ԲՏԱ Բանկ» ՓԲԸ-ի միաձուլումը: Միաձուլման վերաբերյալ պայմանագիրը ստորագրվեց 2016 թվականի հունիսի 6-ին, իսկ ձեռքբերումն ու միացումը տեղի ունեցավ 2016 թվականի օգոստոսի 24-ին: Ձեռք բերված ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացված են ստորև:

Ակտիվներ՝	**Օգոստոսի 23, 2016 թ.**
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	3,186,727
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	848,368
Վարկեր և կանխավճարներ հաճախորդներին	3,653,836
Հիմնական միջոցներ	490,882
Ոչ նյութական ակտիվներ	116,696
Այլ ակտիվներ	148,692
Ընդամենը ակտիվներ	**8,445,201**
Պարտավորություններ՝	
Պարտավորություններ ֆինանսական հաստատությունների նկատմամբ	415,471
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	2,268,100
Այլ պարտավորություններ	110,562
Ընդամենը պարտավորություններ	**2,794,133**
Ձեռք բերված զուտ ակտիվներ	**5,651,068**

Միացման արդյունքում կանոնադրական կապիտալն ավելացել է 1,102,965 հազար դրամով:

31. Պայմանագրային և պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային հարցեր

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը կարգավորող օրենսդրական դաշտն աչքի է ընկնում հաճախակի կատարվող փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ: Շատ դեպքերում, այս կամ այն հարցում տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ ունեն տարբեր մեկնաբանություններ:

Հաճախ հարկային մարմինները պահանջում են լրացուցիչ հարկեր այնպիսի գործարքների և հաշվապահական մեթոդների համար, որոնց գծով պահանջներ չեն ներկայացվել: Արդյունքում կարող են առաջանալ հավելյալ տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգմանն անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարին: Որոշ հանգամանքներում հարկերի ստուգումը կարող է ընդգրկել ավելի վաղ ժամանակաշրջաններ: Ղեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում և պատշաճ կերպով կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Ղեկավարությունը նաև կարծում է, որ հիմնական պարտավորությունը, որը բխում է Բանկի դեմ հարուցված դատական հայցերից և բողոքներից, նշանակալի ազդեցություն չի ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ հետագա գործունեության վրա:

Վարկային պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին արտահաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ հաճախորդների կարիքները բավարարելու համար: Նշված ֆինանսական գործիքները ունեն պարտքային ռիսկի տարբեր մակարդակներ և չեն արտացոլվում հաշվեկշռում:

Այս պայմանագրային պարտավորությունների, երաշխիքների և այլ պայմանական պարտավորությունների անվանական կամ պայմանագրային գումարները դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հետևյալն են.

	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**
Չօգտագործված վարկային գծեր	6,013,484	5,749,194
Երաշխիքներ	2,144,644	2,003,652
Ընդամենը պայմանագրային պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ պայմանական պարտավորություններ	**8,158,128**	**7,752,846**

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով. Բանկը որպես վարձակալ

Բանկն իր բնականոն գործունեությունն ապահովելու նպատակով կնքում է առևտրային վարձակալության պայմանագրեր շենք և տարածքներ վարձակալելու նպատակով: Չեղարկման ոչ ենթակա գործառնական վարձակալություններով նախատեսված հետագա նվազագույն վարձակալության վճարների ընդհանուր գումարը հետևյալն է.

	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**
Մինչև 1 տարի	400,438	496,792
1-5 տարի	2,245,170	1,627,266
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	**2,645,608**	**2,124,058**

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափերը հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Բանկը չի նախատեսում իր գործունեության դադարեցման, ինչպես նաև իր գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական դեպքերի ժամանակ առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորության ամբողջական ապահովագրություն: Այնուամենայնիվ, 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, Բանկին սեփականության իրավունքով պատկանող գլխամասային շենքը և փոխադրամիջոցներն ապահովագրված են: Բանկն ունի նաև ապահովագրություն բանկային ընդհանուր պարտավորվածությունների, էլեկտրոնային,

համակարգչային հանցագործությունների և մասնագիտական պատասխանատվության համար: Քանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ նշանակալի բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

Սկսած 2005 թ.-ից Բանկը հանդիսանում է ավանդների հատուցումը երաշխավորող պարտադիր համակարգի անդամ: Նշված համակարգը գործում է համաձայն օրենսդրության պահանջների և կանոնակարգվում է ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին օրենքով: Ապահովագրությունը մարում է Բանկի պարտավորությունները ֆիզիկական անձանց ավանդների գծով 10,000 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր գումարով (մինչև 5,000 հազար ՀՀ դրամ արտարժույթով ավանդների դեպքում) Բանկի սնանկացման և բանկային արտոնագրի հետկանչման դեպքում:

32. Գործարքներ փոխկապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» ստանդարտի, կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա և դուստր ընկերությունների բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձինք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:
2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալի 69.55% (9,534,432 հազար ՀՀ դրամ) պատկանում է Սուքիասյաններին, որոնք հանդիսանում են Բանկի վերջնական վերահսկող: Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկին են պատկանում բաժնետոմսերի 2.52%-ը՝ գումարած մեկ բաժնետոմս:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

Փոխկապակցված կողմերի հետ գործարքները, մնացորդները, եկամուտներն ու ծախսերը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ հետևյալն են.

	2017 թ.		
	Բաժնե-տերեր	**Հիմնական ղեկավար անձնակազմ**	**Դուստր ընկերութ-յուններ և ընկերութ-յուններ, որտեղ Բանկն ունի ներդրում**
Հաճախորդներին տրված վարկեր			
Հունվարի 1-ի դրությամբ վճարման ենթակա վարկեր, համախառն	751,877	97,458	**-**
Տարվա ընթացքում տրված վարկեր	859,276	263,177	-
Տարվա ընթացքում վարկերի մարում	(635,605)	(153,418)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վճարման ենթակա վարկեր, համախառն	**975,548**	**207,217**	**-**
Նվազեցված՝ արժեզրկումից կորուստ	(44,681)	(2,164)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վճարման ենթակա վարկեր	**930,867**	**205,053**	**-**
Վարկերի գծով տոկոսային եկամուտ	74,641	16,325	-
Վարկերի գծով կորուստների արժեզրկման գծով մասնահանումներ/(վերականգնումներ)	(8,456)	(1,603)	-
Հաճախորդներին վճարման ենթակա գումարներ			
Ավանդներ հունվարի 1-ի դրությամբ	1,286,621	30,711	-
Տարվա ընթացքում ներդրված ավանդներ	26,183,083	4,368,046	-
Տարվա ընթացքում մարված ավանդներ	(26,508,687)	(3,274,719)	-
Ավանդներ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**961,017**	**1,124,038**	-
Տոկոսային ծախս ավանդների գծով	23,926	59,366	-
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ			
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ հունվարի 1-ի դրությամբ	458,716	-	-
Ավելացումներ տարվա ընթացքում	9,115,903	-	-
Նվազումներ տարվա ընթացքում	(9,381,267)	-	-
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**193,352**	-	-
Տոկոսային ծախս	19,663	-	-
Ստորադաս փոխառություն			
Ստորադաս փոխառություն հունվարի 1-ի դրությամբ	**5,399,302**	**-**	-
Թողարկված տարվա ընթացքում	-	-	-
Ստորադաս փոխառություն դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**6,409,601**	**-**	-
Տոկոսային ծախս	**-**	-	-
Բաժնետոմսերի թողարկման համար ստացված կանխավճարներ			
Հունվարի 1-ի դրությամբ	**-**	**-**	-
Ավելացումներ	-	**-**	-
Նվազեցումներ	-	**-**	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**-**	**-**	-
	-		
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	**41,933**	**-**	-
Տրամադրված երաշխիքներ	**69,439**	**-**	-
Այլ ծախսեր			
Կոմիսիոն և այլ միջնորդավճարների գծով եկամուտ	4,993	1,310	-
Գովազդային ծախսեր	46,978	-	-
Ապահովագրական ծախսեր	-	-	165,848
Ինկասացիոն ծախսեր	-	-	-
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	426,568	-	-
Գործուղման ծախսեր	23,475	-	-
Այլ ծախսեր	48,000	-	-

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

	2016 թ.		
	Բաժնե-տերեր	**Հիմնական ղեկավար անձնակազմ**	**Դուստր ընկերութ-յուններ և ընկերութ-յուններ, որտեղ Բանկն ունի ներդրում**
Հաճախորդներին տրված վարկեր			
Հունվարի 1-ի դրությամբ վճարման ենթակա վարկեր, համախառն	789,514	77,539	**-**
Տարվա ընթացքում տրված վարկեր	452,040	142,062	-
Տարվա ընթացքում վարկերի մարում	(489,677)	(163,022)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վճարման ենթակա վարկեր, համախառն	**751,877**	**56,579**	**-**
Նվազեցված՝ արժեզրկումից կորուստ	(36,225)	(582)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վճարման ենթակա վարկեր	**715,652**	**55,997**	**-**
Վարկերի գծով տոկոսային եկամուտ	116,224	5,146	-
Վարկերի գծով կոուստների արժեզրկման գծով կորուսստներ/ (վերականգնումներ)	**(28,621)**	**205**	-
Հաճախորդներին վճարման ենթակա գումարներ			
Ավանդներ հունվարի 1-ի դրությամբ	1,191,290	238,029	-
Տարվա ընթացքում ներդրված ավանդներ	31,073,549	650,194	-
Տարվա ընթացքում մարված ավանդներ	(30, 978,218)	(857,512)	-
Ավանդներ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**1,286,621**	**30,711**	-
Տոկոսային ծախս ավանդների գծով	46,563	684	-
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ			
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ հունվարի 1-ի դրությամբ	1,013,049	-	-
Ավելացումներ տարվա ընթացքում	6,063,223	-	-
Նվազումներ տարվա ընթացքում	(6,617,556)	-	-
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**458,716**	-	-
Տոկոսային ծախս	141,702	-	-
Ստորադաս փոխառություն			
Ստորադաս փոխառություն հունվարի 1-ի դրությամբ	**4,425,604**	**-**	-
Թողարկված տարվա ընթացքում	973,698	-	-
Ստորադաս փոխառություն դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**5,399,302**	**-**	-
Տոկոսային ծախս	78,263	-	-
Բաժնետոմսերի թողարկման համար ստացված կանխավճարներ			
Հունվարի 1-ի դրությամբ	**4,001,688**	**-**	-
Ավելացումներ	-	**-**	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	(4,001,688)	**-**	-
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	**31,796**	**-**	-
Տրամադրված երաշխիքներ	**96,788**	**-**	-
Այլ ծախսեր			
Կոմիսիոն և այլ միջնորդավճարների գծով եկամուտ	3,761	177	-
Գովազդային ծախսեր	23,683	-	-
Ապահովագրական ծախսեր	-	-	-
Ինկասացիոն ծախսեր	-	-	-
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	60,667	-	-
Գործուղման ծախսեր	10,472	-	-
Այլ ծախսեր	200	-	-

2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարում տնօրենների և առանցքային ղեկավար անձնակազմի ընդհանուր վարձատրության չափը կազմել է 400,509 հազար ՀՀ դրամ (2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարում՝ 366,982 հազար ՀՀ դրամ): Առանցքային ղեկավար անձնակազմը ներառում է Տնօրինության և Տնօրենների խորհրդի անդամներին:

33. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը

Բանկը կատարել է իր ֆինանսական գործիքների գնահատում, ինչպես պահանջվում է ՖՀՄՍ 7 *Ֆինանսական գործիքները. Բացահայտումներ* ստանդարտով:

Գնանշված վաճառքի համար մատչելի ակտիվների գնահատված իրական արժեքները հիմնված են հաշվետվության օրվա դրությամբ շուկայական գների վրա առանց գործարքի ծախսերի նվազեցման: Բոլոր այլ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատված իրական արժեքները հաշվարկվում են՝ օգտագործելով զեղչված դրամական հոսքերը և հաշվետու օրվա դրությամբ նմանատիպ գործիքների զեղչային դրույքները:

Իրական արժեքի գնահատումը մոտավորապես համապատասխանում է այն գումարին, որով ֆինանսական գործիքը կարող է փոխանակվել իրազեկ, պատրաստակամ կողմերի միջև՝ «անկախ կողմերի միջև գործարքի» սկզբունքով: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և սուբյեկտիվ գնահատումը, իրական արժեքը չպետք է մեկնաբանվի որպես ակտիվների կամ պարտավորությունների անմիջապես վաճառքի գումար:

Բանկը չափում է ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը ներկայացված ֆինանսական վիճակի հաշվետվությունում, օգտագործելով հետևյալ իրական արժեքի աստիճանակարգը, որն արտացոլում է գնահատման մեջ կիրառվող չափանիշների նշանակալիությունը.

- Մակարդակ 1. Համանման գնանշված գործիքի շուկայական արժեքը (չճշգրտված) ակտիվ շուկայում
- Մակարդակ 2. Գնահատման մեթոդներ հիմնված դիտարկելի չափանիշների վրա, ուղղակի (օր., ինչպես գները) կամ անուղղակի ձևով (օր., գներից բխող): Այս մակարդակը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են՝ օգտագործելով ակտիվ շուկայում նման գնանշված գործիքների շուկայական արժեքը, շուկայում գնանշված համանման կամ նմանատիպ գործիքների շուկայական արժեքը, որոնք ենթադրվում են ավելի քիչ ակտիվ շուկա, կամ այլ գնահատման մեթոդներ, որտեղ բոլոր նշանակալի չափանիշները ուղղակի կամ անուղղակի դիտարկելի են շուկայի տվյալներից:
- Մակարդակ 3. Գնահատման մեթոդներ, որոնք օգտագործում են նշանակալի ոչ դիտարկելի չափանիշներ: Այս մակարդակը ներառում է բոլոր գործիքները, որտեղ գնահատման մեթոդը ներառում է չափանիշներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկելի տվյալների վրա և ոչ դիտարկելի չափանիշները ունեն նշանակալի ազդեցություն գործիքների գնահատման մեջ: Այս մակարդակը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են՝ հիմնվելով շուկայական գնի վրա, որտեղ նշանակալի ճշգրտումներ կամ ենթադրություններ են անհրաժեշտ գործիքների տարբերությունները արտացոլելու համար:

Բանկի ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը՝ չափված իրական արժեքով շարունակական հիմունքով. Բանկի ֆինանսական ակտիվներից և պարտավորություններից մի քանիսը չափվում են իրական արժեքով՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի վերջին: Հետևյալ աղյուսակը տրամադրում է տեղեկատվություն այդ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքների որոշման վերաբերյալ (մասնավորապես գնահատման տեխնիկաները և ելակետային տվյալները).

Ֆինանսական ակտիվներ/ պարտավո-ություններ	Իրական արժեքը		Իրա-կան արժեքի հիերար խիան	Գնահատման տեխնիկա(ներ) և հիմնական ելակետային տվյալ(ներ)	Էական ոչ դիտարկելի ելակետա-յին տվյալ(ներ)	Ոչ դիտարկելի ելակետա-յին տվյալների հարաբե-ռակցութ-յունը իրական արժեքին
	2017 թ. դեկտեմբեր ի 31-ի դրությամբ	2016 թ. դեկտեմբեր ի 31-ի դրությամբ				
Հետգնման պայմանագրե-ով գրավադրված ոչ պետական արժեթղթեր	-	-	Մակար-դակ 2	Չեղչված դրամական հոսքեր Նախասահմանված դրամական հոսքերը զեղչված են այն դրույքաչափով, որն արտացոլում է մինչև մարման ժամկետն ընկած շուկայի եկամտաբերությունը	կ/չ	կ/չ
Բանկի կողմից պահվող ՀՀ պետական արժեթղթեր	1,986,400	2,379,734	Մակար-դակ 2		կ/չ	կ/չ
Հետգնման պայմանագրե-ով գրավադրված ՀՀ պետական արժեթղթեր	19,619,097	13,169,605	Մակար-դակ 2	Չեղչված դրամական հոսքեր Նախասահմանված դրամական հոսքերը զեղչված են այն դրույքաչափով, որն արտացոլում է մինչև մարման ժամկետն ընկած շուկայի եկամտաբերությունը	կ/չ	կ/չ
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	-	1,676	Մակար-դակ 2	Ապագա դրամական հոսքերը գնահատված են հիմք ընդունելով գնահատված ֆորվարդային փոխարժեքները և պայմանագրերի ֆորվարդային դրույքաչափերը՝ զեղչված տարբեր գործընկերների վարկային ռիսկերը արտացոլող դրույքաչափով	կ/չ	կ/չ
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավո-ություններ	(7,706)	-	Մակար-դակ 2	Ապագա դրամական հոսքերը գնահատված են հիմք ընդունելով գնահատված ֆորվարդային փոխարժեքները և պայմանագրերի ֆորվարդային դրույքաչափերը՝ զեղչված տարբեր գործընկերների վարկային ռիսկերը արտացոլող դրույքաչափով	կ/չ	կ/չ

Իրական արժեքի գնահատումը մոտավորապես համապատասխանում է այն գումարին, որով ֆինանսական գործիքը կարող է փոխանակվել իրազեկ, պատրաստակամ կողմերի միջև՝ «անկախ կողմերի միջև գործարքի» սկզբունքով: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և սուբյեկտիվ գնահատումը, իրական արժեքը չպետք է մեկնաբանվի որպես ակտիվների կամ պարտավորությունների անմիջապես վաճառքի գումար, ինչպես նաև այստեղ ներկայացված գնահատումները պարտադիր կերպով չեն արտացոլում այն գումարները, որոնք Բանկը կարող է ստանալ որոշակի գործիքի շուկայական փոխանակման արդյունքում: Անհրաժեշտ է տրամաբանորեն մեկնաբանել շուկայական տվյալները, գնահատված իրական արժեքը որոշելու համար: Հայաստանի Հանրապետության շուկան կարելի է բնութագրել որպես զարգացող, որտեղ տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել ֆինանսական շուկաներում գործունեության ծավալները: Շուկայի գնանշումները կարող են հնացած լինել կամ արտացոլել վաճառքի գործարքների կրճատում և արդյունքում չեն արտացոլի ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները: Ղեկավարությունն օգտագործել է շուկայի ամբողջ հասանելի տեղեկատվությունը ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը գնահատելիս:
Հաշվետու ժամանակահատվածում տեղի չեն ունեցել փոխանցումներ մակարդակ 1-ից 2:

Ակնկալվող դրամական հոսքերի զեղչման նպատակով օգտագործված տոկոսադրույքները հիմնված են պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կորի վրա հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, գումարած գործիքի արժույթը, ժամկետայնությունը և գործընկերոջ վարկային ռիսկը հետևյալ կերպ՝՝

	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	12.2%-26.1%	12.45%-27.3%

Բանկի՝ շարունակական հիմունքով իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեք և հաշվեկշռային արժեք

Ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքների գնահատված իրական արժեքը հիմնված են գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք պետք է ստացվեն՝ համանման վարկային ռիսկ և մնացած մարման ժամկետ ունեցող նոր գործիքների դեպքում զեղչվելով ընթացիկ տոկոսադրույքներից: Բացառությամբ ստորև նշված դեպքերի, ղեկավարությունը գտնում է, որ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը մոտավորապես հավասար է դրանց իրական արժեքին:

Ակտիվ շուկայում չգնանշված՝ ֆիքսված տոկոսադրույքով ավանդների և այլ փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը հիմնված է դրանց զեղչված դրամական հոսքերի վրա՝ օգտագործելով համանման մարման ժամկետներով նոր պարտքերի գծով զեղչված տոկոսադրույքները: Բացառությամբ ստորև նշված դեպքերի, ղեկավարությունը գտնում է, որ ֆինանսական պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը մոտավորապես հավասար է դրանց իրական արժեքին:

	31 դեկտեմբերի, 2017 թ.		31 դեկտեմբերի, 2016 թ.	
	Հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք	Հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք
Հաճախորդներին տրված վարկեր	104,216,558	11, 890,599	77,314,109	77,008,679
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	(91,703,898)	(91,400,093)	(66,795,292)	(66,682,700)
Վարկեր և ավանդներ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	(20,296,754)	(20,906,754)	(14,087,895)	(14,908,504)
Վարկեր ֆինանսական հաստատություններից	(14,822,737)	(15,600,809)	(14,006,062)	(14,200,508)
Ստորադաս փոխառություն	(6,409,601)	(7,405,773)	(5,401,172)	(5,830,809)
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	(1,068,764)	(1,068,764)	-	-

34. Կապիտալի ռիսկի կառավարում

Բանկը կառավարում է իր կապիտալն՝ ապահովելու Բանկի գործունեության անընդհատության սկզբունքը, միևնույն ժամանակ առավելագույնի հասցնելով շահագրգիռ կողմերի հատույցը ներգրաված և սեփական միջոցների հավասարակշռության օպտիմալացման ճանապարհով:

Բանկի կապիտալի կառուցվածքը բաղկացած է պարտքից և բաժնետիրական կապիտալը տնօրինողներին բաշխման ենթակա սեփական կապիտալից, որն իրենից ներկայացնում է թողարկված կապիտալը, պահուստները և չբաշխված շահույթը, ինչպես բացահայտված է սեփական կապիտալի փոփոխությունների մասին հաշվետվությունում:

Տնօրինությունը վերանայում է կապիտալի կառուցվածքը կիսամյակային կտրվածքով: Բանկի կապիտալի համարժեքությունը սահմանվում և վերահսկվում է՝ օգտագործելով ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված սահմանաչափերը: Որպես նման վերանայման մի մաս, Բանկը դիտարկում է կապիտալի ինքնարժեքը և կապիտալի յուրաքանչյուր դասին առնչվող ռիսկերը: Խորհրդի առաջարկությունների հիման վրա Բանկն իր ընդհանուր կապիտալի կառուցվածքը կառուցում է շահութաբաժինների վճարման, նոր բաժնետոմսերի թողարկման, ինչպես նաև պարտքի թողարկման միջոցով: Ի լրումն, Բանկը կառավարում է իր կապիտալը՝ պայմանագրային պահանջների իրականացման համար:

ՀՀ կենտրոնական բանկը Բանկի համար սահմանում և վերահսկում է կապիտալի պահանջները: Ըստ ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված՝ ներկայումս գործող կապիտալի պահանջների, Բանկը 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պետք է ապահովի 30,000,000 հազար ՀՀ դրամ նվազագույն բաժնետիրական կապիտալ (2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 5,000,000 հազար ՀՀ դրամ), իսկ կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցությունը՝ 12% (2016 թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 12%):

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է Բանկի կանոնակարգային կապիտալի հարաբերակցությունը՝ համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված սկզբունքների:

	2017 թ. դեկտեմբերի 31 աուդիտ չարված	**2016 թ. դեկտեմբերի 31 աուդիտ չարված**
Հիմնական կապիտալ	25,298,570	21,661,334
Լրացուցիչ կապիտալ	8,500,076	8,500,076
Ընդհանուր կապիտալ	33,798,645	**30,161,410**
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	160,789,654	**124,862,421**
Ընդհանուր կապիտալը՝ ռիսկով կշռված ակտիվներում տոկոսային արտահայտությամբ (ընդհանուր կապիտալի հարաբերակցություն)	**21.04%**	**24.16%**
Համապատասխանություն նվազագույն բաժնետիրական կապիտալի և ընդհանուր կապիտալի պահանջներին	**Տարվա ընթացքում խախտումներ չեն արձանագրվել**	**Տարվա ընթացքում խախտումներ չեն արձանագրվել**

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն յուրաքանչյուր ակտիվի և պայմանագրային կողմի հետ առնչվող վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման, և հաշվի առնելով ցանկացած ընդունելի ապահովվածությունը և երաշխիքները: Համանման մոտեցում է ձևավորված նաև չճանաչված պայմանագրային պարտավորությունների գծով՝ որոշակի ճշգրտումներ կատարելով հնարավոր կորուստների պայմանական բնույթն արտացոլելու նպատակով:

Կանոնակարգային կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է կանոնադրական կապիտալը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Ընդհանուր կապիտալը հաշվարկվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի և ՀՀ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների պահանջների համաձայն: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է լրացուցիչ կապիտալը, որն ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները:

35. Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն, որը ենթադրում է ռիսկայնության աստիճանների որոշակի համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում: Ռիսկի կրումը ֆինանսական գործունեության անբաժանելի մասն է, ընդ որում գործառնական ռիսկերը գործունեության ընթացքում անխուսափելի են: Այդուհանդերձ, Բանկի նպատակն է հասնել ռիսկերի և օգուտների միջև համապատասխան հավասարակշռության՝ ռիսկ-եկամուտ օպտիմալ հարաբերակցության միջոցով՝ նվազագույնի հասցնելով Բանկի ֆինանսական վիճակի վրա անցանկալի ազդեցությունները:

Բանկի ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է ախտորոշել, բացահայտել, գնահատել և վերլուծել ռիսկերը, սահմանել ռիսկի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողություն, արժանահավատ և նորացված տեղեկատվական համակարգերի միջոցով վերահսկել ռիսկերը և սահմանաչափերի պահպանումը: Բանկը պարբերաբար վերանայում է ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը՝ շուկայում, արտաքին միջավայրում տեղի ունեցած փոփոխություններն արտացոլելու և առկա լավագույն փորձին համապատասխանեցնելու համար:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկման պատասխանատու մարմիններն են.

Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար: Խորհուրդը տրամադրում է սկզբունքներ ռիսկի ամբողջական կառավարման համար, ինչպես նաև քաղաքականություն՝ հատուկ բնագավառների վերաբերյալ, ինչպիսիք են փոխարժեքային (արտարժութային) ռիսկը, տոկոսադրույքի ռիսկը, վարկային ռիսկը, ածանցյալ և ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների կիրառումը:

Վարչություն

Վարչությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի անխափան իրականացման և վերահսկման համար: Վարչությունն ընդհանուր պատասխանատվություն է կրում ռիսկերի կառավարման ռազմավարության, սկզբունքների, հայեցակարգերի, քաղաքականության և սահմանների մշակման ու կիրառման համար: Այն պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման խնդիրների լուծման համար և վերահսկում է դրանց նկատմամբ ընդունած համապատասխան որոշումների կատարումը:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է «Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության» (ՌՌԿՎ) կողմից՝ ըստ Տնօրենների խորհրդի հաստատած քաղաքականության: ՌՌԿՎ կողմից գնահատվում, բացահայտվում, վերլուծվում և հեջավորվում են ռիսկերը՝ գործառնական ստորաբաժանումների հետ սերտ համագործակցության միջոցով: Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման սկզբունքների վերահսկման, քաղաքականության և Բանկի ռիսկի սահմանաչափերի համար, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման հետ կապված գործընթացների ներդրման և իրականացման համար:

Ներքին աուդիտ

Ներքին աուդիտը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման անկախ գնահատման և հսկողության ընդհանուր միջավայրի համար: Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկերի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի ստուգման է ենթարկվում ներքին աուդիտի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում կառավարման համապատասխան մարմիններին:

Ռիսկերի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Բանկի ռիսկերի գնահատման մեթոդով հաշվի է առնվում ինչպես սպասվող կորուստը, որն իրենից ներկայացնում է գործունեության ընթացքում կորուստների հնարավոր միջին մակարդակ, այնպես էլ հնարավոր անսպասելի կորուստները, որոնք իրենցից ներկայացնում են սպասվող միջին մակարդակը գերազանցող կորուստներ: Բանկը նաև մոդելավորում է քիչ հավանական, սակայն պոտենցիալ էական ազդեցություն ունեցող «վատթարագույն դեպքերը»:

Ռիսկերի մոնիթորինգը և կառավարումը հիմնականում հիմնված է Բանկի կողմից սահմանված ռիսկերի սահմանաչափերի վրա: Այս սահմանաչափերն արտացոլում են Բանկի գործարար ռազմավարությունը և շուկայական պայմանները, որոնցում գործում է Բանկը, ինչպես նաև Բանկի համար ընդունելի ռիսկի մակարդակը, ընդ որում հատուկ ուշադրություն է դարձվում առանձին ոլորտների վրա:

Գործունեության առանձին տեսակների գծով ստացվող տեղեկատվությունն ուսումնասիրվում և մշակվում է ռիսկերի վերլուծության, վերահսկողության և գնահատման նպատակով: Տվյալ տեղեկատվության հիման վրա կազմված հաշվետվությունները պարունակում են տեղեկություններ վարկային ռիսկի չափի, վարկային ցուցանիշների կանխատեսվող մակարդակի, ռիսկի սահմանված սահմանաչափերի, դրանցից բացառությունների, VaR գնահատականի, իրացվելիության ցուցանիշների և ընդհանուր ռիսկի մակարդակի փոփոխության վերաբերյալ: Բանկի վարչությունը յուրաքանչյուր ամիս ստանում է ռիսկերի վերաբերյալ մանրամասն հաշվետվություն ըստ ոլորտների, հաճախորդների և աշխարհագրական շրջանների, որը պարունակում է ամբողջ անհրաժեշտ տեղեկատվությունը Բանկի ռիսկերի գնահատման և համապատասխան որոշումների կայացման համար: Յուրաքանչյուր օր անց է կացվում ղեկավարության կարճատև խորհրդակցություն, անհրաժեշտության դեպքում Բանկի այլ աշխատակիցների մասնակցությամբ, որտեղ քննարկվում են սահմանված սահմանաչափերի պահպանումը, վերլուծվում է ռիսկի մակարդակը, ներդրումները, իրացվելիությունը և ռիսկերին վերաբերող այլ ընթացիկ հարցեր:

Ռիսկերի նվազեցում

Ռիսկերի նվազեցման գործընթացն իրենից ներկայացնում է ռիսկերի առաջացման հնարավորությունը, կամ դրա ազդեցությունը նվազեցնելու, կամ այդ երկու գործոնների մեղմման ուղղությամբ ձեռնարկվող լրացուցիչ միջոցառումների իրականացում: Իր ընդհանուր ռիսկերի կառավարման գործընթացի շրջանակներում Բանկն օգտագործում է ածանցյալ և այլ գործիքներ: Բանկն ակտիվորեն օգտագործում է գրավի միջոցները՝ վարկային ռիսկը նվազեցնելու ուղղությամբ (ավելի մանրամասն՝ տես ստորև):

Ռիսկի համակենտրոնացումներ

Ռիսկի համակենտրոնացումներն առաջանում են, երբ մի շարք փոխառուներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը ծավալվում է միևնույն աշխարհագրական շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, և տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխության արդյունքում ցուցաբերում են նմանատիպ ազդեցություն այդ փոխառուների պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ունակության վրա: Ռիսկի համակենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա: Համակենտրոնացումների բարձր մակարդակից խուսափելու նպատակով Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ ուղղված դիվերսիֆիկացված պորտֆելի պահպանմանը, ինչպես նաև իրականացվում է համակենտրոնացումների հաստատված սահմանաչափերի պահպանման անընդհատ մոնիտորինգ և կառավարում:

Վարկային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է վարկային ռիսկի՝ կապված պարտատիրոջ կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, ինչը կարող է Բանկին կորուստներ պատճառել: Վարկային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Վարկային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտահաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Վարկային ռիսկի կառավարումը և հսկողությունը իրականացվում է Բանկի ՌՈԿՎ և վարկային ստորաբաժանման կողմից, որի վերաբերյալ հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Խորհրդին և վարչությանը:

Բանկի ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց վարկային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցները:

Վարկային ռիսկի առավելագույն չափը. Բանկի վարկային ռիսկի առավելագույն չափը զգալիորեն տատանվում է և կախված է թե՛ անհատական ռիսկերից, թե՛ ընդհանուր շուկայական տնտեսության ռիսկերից:

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է վարկային ռիսկի առավելագույն չափը հաշվեկշռային ֆինանսական ակտիվների գծով: Հաշվեկշռային ֆինանսական ակտիվների գծով առավելագույն ռիսկը հավասար է այդ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքին, նախքան որևէ հաշվանցում կամ գրավի ազդեցություն հաշվի առնելը:

	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	35,824,831	32,059,829
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	13,036,368	5,987,447
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	4,296,862	4,552,427
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	-	1,676
Հաճախորդներին տրված վարկեր	104,216,558	77,314,109
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ		
- Բանկի կողմից պահվող	2,036,091	2,879,255
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված	19,619,097	13,169,605
Այլ ակտիվներ	138,742	74,783
	179,168,549	**136,039,131**

Բանկի վարկային ռիսկի գնահատման վերլուծությունում հաշվանցման ազդեցությունը էական չէ: Բանկն ունի վարկերի դիմաց ապահովվածության նպատակով հաճախորդներից ստացված անշարժ գույքի, ակտիվների գծով այլ արժեթղթերի, երաշխիքների տեսքով ստացված գրավներ: Դրանց արժեքների գնահատականը հիմնված է փոխառության պահին գնահատված գրավի արժեքի հիման վրա, և որպես կանոն չեն վերանայվում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ վարկն առանձին վերցրած համարվում է արժեզրկված: Վարկային ռիսկի գծով ստացված գրավները քննարկվում ստորև այս ծանոթագրությունում:

Որպես կանոն, գրավ չի պահվում ածանցյալ ֆինանսական գործիքներով առկա հայցերի, արժեթղթերում ներդրումների, բանկերին տրված վարկերի մասով, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ արժեթղթերը պահվում են որպես հակադարձ հետգնման և արժեթղթերի փոխառությունների գործառնությունների մաս:

Վարկային ռիսկի առավելագույն չափի համակենտրոնացումը

Բանկը համակարգում է իր ստանձնած վարկային ռիսկի մակարդակը, սահմանափակելով մեկ փոխառուի կամ վարկառուների խմբերի հաշվով ստանձնած ռիսկի գումարը, ինչպես նաև արդյունաբերության ճյուղերը (և աշխարհագրական հատվածները): Վարկային ռիսկի սահմանափակումները վարկառուի և վարկավորման տեսակի (ըստ ոլորտի, ըստ տարածաշրջանի) հաստատվում և վերանայվում են վարչության կողմից: Փաստացի ռիսկերի և դրանց սահմանաչափերի միջև համեմատությունը ենթարկվում է մոնիտորինգի օրական կտրվածքով:

Ըստ անհրաժեշտության, և վարկերի մեծամասնության դեպքում, Բանկը ձեռք է բերում գրավ, ինչպես նաև կորպորատիվ և անհատական մակարդակի երաշխիքներ: Սակայն, վարկերի մի տարատեսակ է ֆիզիկական անձանց վարկավորումը, որտեղ նման գործիքները հնարավոր չէ կիրառել: Նման ռիսկերը վերահսկվում են շարունակական հիմունքներով և ենթակա է տարեկան կամ ավելի հաճախակի վերանայման:

Վարկը տրամադրելու պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկի չօգտագործված մասը վարկերի, երաշխիքների կամ ակրեդիտիվների տեսքով: Վարկային ռիսկը արտահաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում սահմանվում է որպես գործընկերոջ կողմից պայմանագրային ժամկետների և պայմանների պահպանման անկարողության հետևանքով կորուստների հավանականություն: Ինչ վերաբերում է վարկ տրամադրելու պարտավորությունների գծով վարկային ռիսկին, Բանկը ենթարկվում է վնաս կրելու ռիսկի՝ ընդհանուր չօգտագործված պարտավորությունների չափով: Սակայն, հավանական վնասի չափն ավելի պակաս է քան ընդհանուր չօգտագործված պարտավորությունների չափը, քանի որ վարկավորման պարտավորությունների ստանձնումը պայմանավորված է հաճախորդների կողմից վարկավորման որոշակի չափանիշներին պահպանմամբ: Բանկը պայմանական պարտավորությունների նկատմամբ կիրառում է նույն վարկային քաղաքականությունը, ինչ որ հաշվեկշռային ֆինանսական գործիքների նկատմամբ, այսինքն՝ վարկի տրամադրման ընթացակարգերի պահպանում՝ կիրառելով ռիսկի մեղմման սահմանաչափեր և ընթացիկ մոնիտորինգի միջոցառումներ: Բանկը իրականացնում է արտահաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների մոնիտորինգ, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները, ընդհանուր առմամբ, պարունակում են ավելի մեծ վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

Վերանայված վարկեր և կանխավճարներ

Վարկերը և կանխավճարները, ընդհանուր առմամբ, վերանայվում են հաճախորդների հետ շարունակական փոխհարաբերությունների շրջանակներում, կամ վարկառուի դրության անբարենպաստ փոփոխության արդյունքում: Վերջինի դեպքում, վերանայումը կարող է հանգեցնել մարման ժամկետի կամ մարման ժամանակացույցի երկարաձգման, համաձայն որի, Բանկն իրապես անբարենպաստ վիճակում գտնվող վարկառուներին առաջարկում է զեղչային տոկոսադրույքներ: Արդյունքում՝ տվյալ ակտիվը շարունակում է մնալ ժամկետանց և անհատապես արժեզրկված, ընդ որում՝ տոկոսի և մայր գումարի վճարումը թույլ չի տալիս վերականգնել ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեքը: Այլ դեպքերում, վերանայումը կհանգեցնի նոր պայմանագրի ստորագրման, որն ըստ էության կդիտվի որպես նոր վարկ:

2017 և 2016 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված՝ վերանայված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 3,568,988 հազար ՀՀ դրամ և 2,356,513 հազար ՀՀ դրամ, համապատասխանաբար:

Աշխարհագրական համակենտրոնացում

Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների աշխարհագրական համակենտրոնացումը 2017 և 2016 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված է ստորև՝

	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Հայաստանի Հանրապետություն	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	35,273,763	427,141	123,927	**35,824,831**
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	13,019,238	-	17,130	13,036,368
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	4,296,862	-	-	4,296,862
Հաճախորդներին տրված վարկեր	104,216,558	-	-	104,216,558
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ				
- Բանկի կողմից պահվող	2,036,091	-	-	**2,036,091**
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված	19,619,097	-	-	**19,619,097**
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	138,742	-	-	**138,742**
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	**178,600,351**	**427,141**	**141,057**	**179,168,549**

	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Հայաստանի Հանրապետություն	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	18,866,142	3,160,794	10,032,893	**32,059,829**
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	5,396,938	296,983	293,526	**5,987,447**
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	4,552,427	-	-	**4,552,427**
Հաճախորդներին տրված վարկեր	77,314,109	-	-	**77,314,109**
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ				
- Բանկի կողմից պահվող	2,879,255	-	-	**2,879,255**
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված	13,169,605	-	-	**13,169,605**
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	682,761	-	-	**682,761**
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	**122,861,237**	**3,457,777**	**10,326,419**	**136,645,433**

Բանկի համար վարկային ռիսկ գոյացնող գործընկերները չունեն արտաքին վարկանշում: Բանկն օգտագործում է ներքին գործընթացներ և քաղաքականություն՝ գործընկերների վարկանշման և համապատասխան ռիսկի «ախորժակը» որոշելու համար:

Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկման և մեղմացման քաղաքականություններ

Բանկը կարգավորում է վարկային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ վարկառուի կամ վարկառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով: Ըստ արդյունաբերության ճյուղերի և երկրների վարկային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Բանկի խորհրդի կողմից:

Մեկ վարկառուի, ներառյալ ֆինանսական կազմակերպությունների գծով վարկային ռիսկի չափը, նա և սահմանափակված է Բանկի Խորհրդի կողմից սահմանված լրացուցիչ սահմանաչափերով հաշվեկշռային և արտահաշվեկշռային ռիսկերի համար, ինչպես նաև առևտրային գործարքների, օրինակ՝ արտարժութային ֆորվարդի պայմանագրերի, օրական սահմանաչափերով: Ընթացիկ ռիսկերի ենթարկվելու իրական սահմանաչափերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Վարկային ռիսկի ենթարկվելը նաև կառավարվում է վարկառուների և հնարավոր վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծությունների և, անհրաժեշտության դեպքում, վարկի տրամադրման սահմանաչափերի փոփոխման միջոցով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և մեղմիչ մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Բանկը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ պարտքային ռիսկը զսպելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Բանկը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զսպման վերաբերյալ: Վարկերի համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- հիպոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույք,
- կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, պաշարները և այլ հիմնական միջոցներ,
- ֆինանսական գործիքներ՝ պարտքային և բաժնային արժեղթեր
- դրամական միջոցներ և ոսկյա իրեր

Կազմակերպությունների երկարաժամկետ ֆինանսավորումը և վարկավորումը հիմնականում ապահովվում են, ֆիզիկական անձանց գծով վերաձևակերպվող վարկային գծերը հիմնականում չեն ապահովվում: Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Բանկը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկերից տարբեր ֆինանսական ակտիվների ապահովման միջոց հանդիսացող գրավների տեսակները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Հիմնականում ֆինանսական կազմակերպություններին, հատկապես բանկերին, վարկեր և կանխավճարներ տրամադրելու համար գրավներ չեն պահանջվում: Բացառություն են կազմում այն գրավները, որոնք ձեռք են բերվել հետգնման պայմանագրերի և արժեթղթերի փոխառության գործարքներից: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Գրավի նախնական գնահատումը տեղի է ունենում վարկային հաստատման գործընթացի ընթացքում, երբ Բանկը հավաքում է տեղեկատվություն, որը հնարավորություն է տալիս կատարել հիմնավորված գնահատում: Գրավի առարկայի արժեքը այն գնահատված գումարն է, որով այն կարող է վաճառվել է գնահատման ամսաթիվը՝ ճշգրտված արժեքի նվազեցմամբ: Արժեքի նվազեցմամբ չափվում է այն ռիսկը, որ Բանկը չի կարողանա վաճառել գրավի առարկան ակնկալվող շուկայական արժեքին հավասար գնով: Անշարժ գույքի և հիմնական միջոցների համար նման նվազեցումը սովորաբար տատանվում է շուկայական արժեքի 20%-ից 40%-ի միջակայքում: Ղեկավարությունն իրականացնում է գրավի շուկայական արժեքների մոնիտորինգ և պահանջում ապահովման հավելյալ միջոց՝ հիմնական համաձայնագրին համապատասխան, ինչպես նաև հետևում է ստացված ապահովման միջոցների շուկայական արժեքին՝ վարկի արժեզրկման պահուստի բավարարության ստուգման ընթացքում:

Համախառն վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**
Վարկերի ապահովվածություն՝		
Անշարժ գույքի գրավով	51,419,873	39,418,215
Երաշխիքով	15,150,615	10,999,615
Ոսկու գրավով	7,843,060	7,353,619
Փոխադրամիջոցներով (մեքենաներով)	1,469,296	3,780,323
Կանխիկով	874,675	1,023,456
Նյութերով	43,402	843,556
Սարքավորումներով	928	123,692
Ոսկու ստանդարտացված ձուլակտորներով	3,889	1,567
Այլ գրավով	10,186,828	98,296
Չապահովված վարկերով	18,829,112	15,218,253
	105,821,678	**78,860,592**
Նվազեցված՝ արժեզրկման կորուստների պահուստը	(1,605,120)	(1,546,483)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և կանխավճարներ	**104,216,558**	**77,314,109**

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ, որ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում, մինչև վարկերը չգնահատվեն որպես անհատապես արժեզրկված:

Վարկերին առնչվող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն պարտքային ռիսկին, ինչ վարկերը: Ապրանքային և թղթային ակրեդիտիվները՝ Բանկի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ բանկից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ և հետևաբար դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը: Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը: Վարկի երկարաձգման պարտավորությունների գծով վարկային ռիսկի առկայության դեպքում Բանկի հնարավոր կորուստները կկազմեն ընդամենը չօգտագործված վարկային գծերին համարժեք գումար:

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Բանկը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Արժեզրկման գնահատումը Բանկը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման գծով պահուստի անհատական գնահատում

Բանկը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի համապատասխան պահուստի չափն անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարունակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման գծով պահուստի խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով (ներառյալ վարկային քարտերը, հիպոթեքները և չապահովված սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին: Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա:

Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և որպես անհատապես արժեզրված վարկ բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները և վերականգնումները:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն կերպ՝ ինչ վարկերինը:

Բանկն իրականացնում է բազմաթիվ գործարքներ, որոնց պայմանագրային կողմերը չեն վարկանշված միջազգային վարկանիշային գործակալությունների կողմից: Ֆինանսական ակտիվների վարկային որակը կառավարվում է Բանկի ներքին վարկանիշների համաձայն:

Բանկի կողմից մշակվել է վարկառուների վարկանշման մեթոդաբանություն՝ կորպորատիվ վարկառուների վարկանիշերը գնահատելու նպատակով: Այս մեթոդը թույլ է տալիս հաշվարկել և շնորհել/հաստատել վարկառուի վարկանիշը և վարկի դիմաց գրավի վարկանիշը: Համակարգը հիմնված է սքորինգային մոդելի վրա՝ պայմանավորված փոխառուի հիմնական կատարողական

ցուցանիշներով, որոշված ուղենիշների անբավարար օբյեկտիվության դեպքում աննշան փորձագիտական ճշգրտումների հնարավորությամբ: Այս մեթոդը ապահովում է վարկանիշի շնորհում հետևյալ չափանիշների խմբերի հիման վրա. փոխառուի շուկայական ցուցանիշները, գուդվիլը, վարկային պատմությունը, տեղեկատվության թափանցիկությունը և վստահելիությունը, բիզնեսի և գործարար միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվությունը, Բանկի և վարկառուի հարաբերությունները, վարկառուի ֆինանսական վիճակը, ձեռնարկատիրական գործունեությունը և տրամադրված գրավը: Ֆինանսական վիճակը և ձեռնարկատիրական գործունեությունը ամենակարևոր չափանիշներն են: Հետևաբար, սքորինգի մոդելը նախատեսում է վարկառուի և վարկի ընդհանուր գնահատման մոտեցում:

Վարկառուի սքորինգային գնահատման մոդելը մշակվել է Բանկի կողմից՝ փոքր և միջին բիզնեսի վարկերի գնահատման և որոշումների կայացման նպատակով: Սքորինգային մոդելը մշակվել է ստանդարտ վարկատեսակների համար և ներառում է վարկառուների հիմնական ցուցանիշները, ինչպիսիք են՝ ֆինանսական վիճակը, վարկառուի հետ հարաբերությունները, կառավարման որակը, նպատակային օգտագործումը, գտնվելու վայրը, վարկային պատմությունը, գրավը, և այլն:

Վարկառուի չափորոշիչների վրա հիմնված սքորինգային գնահատումը վարկավորման որոշումների կայացման գործընթացի հիմնական գործոններից մեկն է:

Անհատ վարկառուների գնահատման մեթոդաբանությունը հիմնված է հետևյալ չափանիշների վրա՝ կրթական մակարդակը, զբաղվածությունը, ֆինանսական վիճակը, վարկային պատմությունը, վարկառուին սեփականության իրավունքով պատկանող գույքը: Ձեռք բերված տեղեկությունների հիման վրա հաշվարկվում է վարկի առավելագույն սահմանաչափը: Վարկի առավելագույն սահմանաչափը հաշվարկվում է՝ կիրառելով վարկառուի պարտքային ծանրաբեռնվածության հարաբերակցությունը:

Բանկը կիրառում է ներքին մեթոդաբանություններ որոշակի կորպորատիվ վարկերի և մանրածախ վարկերի խմբերի համար: Այս սքորինգային մեթոդները մշակված են կոնկրետ վարկատեսակների համար և կիրառվում են վարկի ընթացքի տարբեր փուլերում: Որպես հետևանք, հնարավոր չէ կատարել վարկատեսակների խաչաձև սքորինգային համեմատություն, որը կհամապատասխաներ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաճախորդների վարկերի մնացորդին: Այդպիսով, ավելի մանրամասն տեղեկատվություն չի ներկայացվում:

Ստորև ներկայացված են հաճախորդներին տրված վարկերը, որոնք, ըստ գործընկերների կողմից խախտումների ցուցանիշների վերաբերյալ պատմական տվյալների, չեն համարվում ժամկետանց կամ արժեզրկված:

	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**
Սպառողական	0.28%	0.34%
Առևտուր	-	-
Արտադրություն	-	-
Շինարարություն	-	-
Հիփոթեքային	-	-
Գյուղատնտեսություն	0.08%	0.08%
Այլ ոլորտներ	0.12%	0.18%

Հաճախորդներին տրված վարկերի որակական վերլուծությունն, ըստ դրանց կատարողականի, ներկայացված է ծան. 17-ում:

Ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի, գնահատվում են ըստ միջազգային վարկանիշային գործակալությունների կողմից տրված ընթացիկ վարկանիշերի, եթե դրանք առկա են:

Ժամկետանց, սակայն չարժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց են համարվում այն վարկերը, որոնց գծով վճարումներն ուշացված են միայն մի քանի օրով: Ժամկետանց վարկերի հիմնական մասը չի համարվում արժեզրկված: Ժամկետանց, սակայն անհատապես չարժեզրկված վարկերի ժամկետանց օրերի վերլուծությունն ըստ դասերի ներկայացվում է ծան. 17-ում:

Անհատապես արժեզրկված վարկեր

2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը հաճախորդներին տրամադրված անհատապես արժեզրկված վարկերը կազմում են 647,120 հազար ՀՀ դրամ (2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 787,795 հազար ՀՀ դրամ): Տես՝ ծան. 16: Տարվա ընթացքում արժեզրկված վարկերի գծով հաշվեգրված տոկոսը կազմում է 87,039 հազար դրամ:

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, երբ Բանկի շահույթները, կապիտալը կամ նրա՝ իր գործունեության նպատակներին հասնելու կարողությունը վատթարանում են՝ շուկայական տոկոսադրույքներում և գներում փոփոխությունների կամ դրանց անկայունության պատճառով: Շուկայական ռիսկն ընդգրկում է Բանկի՝ տոկոսադրույքի և արժութային հնարավոր ռիսկերը: Փոփոխություններ տեղի չեն ունեցել Բանկի ռիսկերի գնահատման մոտեցումներում կամ ռիսկի աստիճանում, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման և չափման մեթոդներում:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխման բացասական ազդեցության հնարավորությունն է Բանկի զուտ տոկոսային եկամտի կամ կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա: Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքերի և նրանց իրական արժեքի վրա տոկոսադրույքների փոփոխությունների ուղղակի ազդեցության հնարավորությունից: Բանկի Տնօրենների խորհուրդը սահմանել է տոկոսադրույքների միջև տարբերությունների սահմանաչափ ժամկետային կտրվածքով: Դիրքերը վերահսկվում են և հեջավորման ռազամվարություն է օգտագործվում դրանց ռիսկայնությունը ընդունելի շրջանակներում պահելու համար:

Գնային ռիսկ

Գնային ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքի արժեքը կտատանվի շուկայական գների փոփոխության արդյունքում անկախ նրանից, թե փոփոխությունները հետևանք են առանձին արժեթղթին կամ դրա թողարկողին յուրահատուկ գործոնների, թե շուկայում շրջանառվող բոլոր արժեթղթերի վրա ազդող գործոնների: Բանկը ենթարկվում է իր ապրանքների կամ ծառայությունների շուկայական գների փոփոխության ռիսկին, որոնք ենթակա են թե՛ ընդհանուր, թե՛ յուրահատուկ շուկայական տատանումների:

Բանկը կառավարում է գնային ռիսկն այն պոտենցիալ կորուստների պարբերաբար գնահատման միջոցով, որոնք կարող են առաջանալ շուկայական պայմանների անբարենպաստ փոփոխություններից, ինչպես նաև սահմանելով և պահպանելով համապատասխան վնասների կանխարգելման սահմանաչափեր և միջակայքերի (մարժաներ) և գրավի պահանջներ: Բանկի չտրամադրված վարկային պարտավորվածությունների գծով հնարավոր վնասների գումարը հավասար է այդ պարտավորվածությունների ընդհանուր գումարին: Այնուամենայնիվ, վնասի հավանական գումարը ավելի փոքր է քան այդ գումարը, քանի որ պարտավորվածությունների մեծ մասը պայմանական են՝ կախված մի շարք պայմաններից, որոնք սահմանված են վարկային պայմանագրերում:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս զուտ տոկոսային եկամտի և կապիտալի զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ շահույթի կամ վնասի և սեփական կապիտալի մասին հաշվետվությունում, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով: Շահույթի կամ վնասի զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է մեկ տարվա զուտ տոկոսային եկամտի և կապիտալի վրա՝ 2017 և 2016 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող լողացող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով: Կապիտալի զգայունությունը վերլուծվում է ըստ ակտիվի կամ սվոփի իրացման ժամկետների: Կապիտալի ընդհանուր զգայունության վերլուծությունը հիմնված է եկամտաբերության կորի զուգահեռ տեղաշարժի ենթադրության վրա, մինչդեռ մարման ժամկետայնության վերլուծությունը ցույց է տալիս զգայունություն ոչ զուգահեռ փոփոխությունների նկատմամբ:

	2017 թ.			
Արժույթ	**Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում**	**Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն**	**Կապիտալի զգայունություն**	**Ընդամենը**
ՀՀ դրամ	100	-	(220,567)	**(220,567)**
ԱՄՆ դոլար	100	(42,125)	-	**(42,125)**
ՀՀ դրամ	(100)	-	220,567	**220,567**
ԱՄՆ դոլար	(100)	42,125	-	**42,125**

	2016 թ.			
Արժույթ	**Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում**	**Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն**	**Կապիտալի զգայունություն**	**Ընդամենը**
ՀՀ դրամ	100	-	(220,567)	**(220,567)**
ԱՄՆ դոլար	100	(23,589)	-	**(23,589)**
ՀՀ դրամ	(100)	-	220,567	**220,567**
ԱՄՆ դոլար	(100)	23,589	-	**23,589**

Արժութային ռիսկ

Արժութային ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով, որը գնահատվում է յուրաքանչյուր առանձին արտարժույթի, ինչպես նաև արտարժույթով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների ամբողջ պորտֆելի համար: Յուրաքանչյուր արժույթի դիրքի մասով Բանկը սահմանաչափեր է հաստատել: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դիրքերը սահմանված շրջանակներում պահելու համար: Հետևյալ աղյուսակները ցույց են տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա:

Արտարժույթի փոխարժեքի գծով ռիսկի ազդեցությունը Բանկի վրա առ 31 դեկտեմբերի 2017 թ. ներկայացված է ստորև բերված աղյուսակում՝

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	Ռուբլի	Այլ արժույթ	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	28,901,286	5,301,299	863,948	298,400	459,898	35,824,831
Իրական արժեքով ֆինանսական ակտիվներ՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով	-	-	-	-	-	-
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,685,883	11,168,357	30,009	152,119	-	13,036,368
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	4,296,862	-	-	-	-	4,296,862
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	53,384,410	45,599,407	5,231,062	1,679	-	104,216,558
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ						
- Բանկի կողմից պահվող	1,937,530	98,561	-	-	-	2,036,091
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված	19,619,097	-	-	-	-	19,619,097
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	138,742	-	-	-	-	138,742
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	**109,963,810**	**62,167,624**	**6,125,019**	**452,198**	**459,898**	**179,168,549**
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	7,706	-	-	-	-	7,706
Հետգնման պայմանագրեր	20,511,989	-	-	-	-	20,511,989
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	100,100	968,664	-	-	-	1,068,764
ՀՀ Կենտրոնական բանկից և ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկեր	4,411,627	-	-	-	-	4,411,627
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	14,822,737	-	-	-	-	14,822,737
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր	-	15,689,094	4,607,660	-	-	20,296,754
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	91,205,090	235,096	21,338	242,374	-	91,703,898
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	315,404	-	-	-	-	315,404
Ստորադաս փոխառություններ	3,747,051	2,662,550	-	-	-	6,409,601
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	**135,121,704**	**19,555,404**	**4,628,998**	**242,374**	**-**	**159,548,480**
Հաշվեկշռային բաց դիրք	(25,1578,94)	42,612,220	1,496,021	209,824	459,898	19,620,069
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ						
Համախառն մարվող արժութային սվոփեր	7,706	-	-	-	-	7,706
Բաց դիրք	(25,150,188)	42,612,220	1,496,021	209,824	459,898	19,627,775

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

Արտարժույթի փոխարժեքի գծով ռիսկի ազդեցությունը Բանկի վրա առ 31 դեկտեմբերի 2016 թ. ներկայացված է ստորև բերված աղյուսակում՝

	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	Ռուբլի	Այլ արժույթ	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	11,699,402	14,937,009	4,286,951	918,001	218,466	**32,059,829**
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	1,676	-	-	-	-	**1,676**
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,475,928	2,861,303	159,209	491,007	-	**5,987,447**
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	4,552,427	-	-	-	-	**4,552,427**
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	35,601,523	41,333,572	538,796	38,482	-	**77,512,373**
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ						
- Բանկի կողմից պահվող	2,879,255	-	-	-	-	**2,879,255**
- Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված	13,169,605	-	-	-	-	**13,169,605**
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	69,706	3,388	2,157	2	-	**75,253**
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	**58,748,444**	**59,135,272**	**4,987,113**	**1,447,492**	**218,466**	**104,176,360**
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ	-	-	-	-	-	**-**
Հետգնման պայմանագրեր	13,224,755	-	-	-	-	**13,224,755**
ՀՀ Կենտրոնական բանկից և ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկեր	2,989,000	-	-	-	-	**2,989,000**
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	5,962,440	7,486,463	235,019	322,140	-	**14,006,062**
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր	336,877	13,751,014	-	-	-	**14,087,891**
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	26,766,504	34,553,476	4,746,775	690,723	37,814	**66,795,292**
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	130,936	125,358	3,562	120,652	20	**380,528**
Ստորադաս փոխառություններ	2,722,721	2,677,451	-	-	-	**5,400,172**
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	**52,133,233**	**58,593,762**	**4,985,356**	**1,133,515**	**37,834**	**116,883,700**
Հաշվեկշռային բաց դիրք	**18,278,680**	**541,510**	**1,757**	**313,977**	**180,632**	**19,316,556**
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ						
Համախառն մարվող արժութային սվոփեր	1,676	-	-	-	-	**1,676**
Բաց դիրք	**18,280,356**	**541,510**	**1,757**	**313,977**	**180,632**	**19,318,232**

Արտարժույթի ռիսկի զգայունություն

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է Բանկի զգայունությունը ՀՀ դրամի՝ ԱՄՆ դոլարի, եվրոյի, ռուբլու փոխարժեքի 10% աճի կամ նվազման հանդեպ: Տվյալ 10%-ն իրենից ներկայացնում է այն զգայունության տոկոսը, որն օգտագործվում է արտարժութային ռիսկը հիմնական ղեկավար անձնակազմին ներկայացնելիս և արտարժույթի փոխարժեքի ողջամտորեն հնարավոր փոփոխությունն է՝ ըստ ղեկավարության գնահատականի: Զգայունության վերլուծությունը ներառում է միայն վճարման ենթակա արտարժույթով գնանշված դրամական միավորները և ճշգրտում դրանց փոխարկումը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ՝ արտարժույթի փոխարժեքների 10% փոփոխության տեսանկյունից: Զգայունության վերլուծությունը ներառում է արտաքին վարկերը, որոնց դեպքում վարկի գնանշումը կատարված է վարկատուի կամ վարկառուի գործառնական արժույթից տարբեր արժույթով: Ստորև նշված դրական թիվը նշանակում է շահույթի կամ կապիտալի տարրի աճ այն դեպքերում, երբ ՀՀ դրամն արժեվորվում է ԱՄՆ դոլարի, եվրոյի, ռուբլու նկատմամբ 10%-ի չափով:

	2017 թ.			2016 թ.		
	Փոխարժեքի փոփոխություն	Ազդեցություն շահույթի վրա նախքան հարկումը		Փոխարժեքի փոփոխություն	Ազդեցություն շահույթի վրա նախքան հարկումը	
		Արժեվորում	Արժեզրկում		Արժեվորում	Արժեզրկում
ԱՄՆ դոլար	10%	72,900	(72,900)	10%	54,151	(54,151)
Եվրո	10%	309	(309)	10%	176	(176)
ՌԴ ռուբլի	10%	25,090	(25,090)	10%	31,398	(31,398)

Զգայունության վերլուծության սահմանափակումները. վերևում բերված աղյուսակում բերված է առանցքային ենթադրության փոփոխության ազդեցությունը այլ ենթադրությունների անփոփոխ պայմանների դեպքում: Իրականում ենթադրությունների, ինչպես նաև այլ գործոնների միջև գոյություն ունի փոխադարձ կապ: Հարկ է նաև նշել, որ այս զգայունությունները ոչ գծային են, և ավելի մեծ կամ փոքր ազդեցությունները չպետք է միջարկվեն (ինտերպոլյացիա) կամ արտարկվեն (էքստրապոլյացիա) այս արդյունքներից:

Զգայունության վերլուծությունում հաշվի չի առնվում այն հանգամանքը, որ Բանկի ակտիվները և պարտավորությունները ակտիվորեն կառավարվում են: Ի լրումն, Բանկի ներկայիս ֆինանսական դիրքը կարող է տարբեր լինել այն ժամանակ, երբ որևէ իրական շուկայական շարժ տեղի ունենա: Օրինակ, Բանկի ֆինանսական ռիսկերի կառավարման ռազմավարությունը նպատակ ունի կառավարելու շուկայական տատանումների ազդեցությանը ենթակա լինելը: Երբ ներդրումային շուկաներն անցնում են զանազան շեմային մակարդակներից, Բանկի ղեկավարության արձագանքը կարող է ներառել այնպիսի գործողություններ, ինչպիսիք են ներդրումների վաճառքը, ներդրումային պորտֆելի բաշխվածության փոփոխությունը և այլ կանխարգելիչ միջոցառումներ: Հետևաբար, ենթադրությունների իրական փոփոխության ազդեցությունը կարող է որևէ ազդեցություն չունենալ պարտավորությունների վրա, մինչդեռ ակտիվները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվառվում են շուկայական արժեքով: Այս հանգամանքներում, ակտիվների և պարտավորությունների տարբեր չափման հիմունքները կարող են հանգեցնել Բանկի կանոնադրական կապիտալի տատանումների:

Զգայունության վերլուծության այլ սահմանափակումները ներառում են հիպոթետիկ շուկայական շարժերի կիրառումը պոտենցիալ ռիսկերը ներկայացնելու նպատակով, որոնք ընդամենը ներկայացնում են Բանկի տեսակետը մոտակա ժամանակների շուկայական հնարավոր փոփոխությունների վերաբերյալ և չեն կարող կանխատեսվել որևէ հավաստիությամբ, ինչպես այն ենթադրությունը, որ բոլոր տոկոսադրույքները շարժվում են համանմանորեն:

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիությունը Բանկի ստանձնած պարտավորությունների ամբողջությամբ և սահմանված ժամկետներում կատարման հնարավորությունն է:

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Բանկն ի վիճակի չի լինի ժամանակին բավարարել իր պարտատերերի պահանջները բնականոն և արտասովոր պայմաններում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի գրավների հասանելիությունը,

որն, անհրաժեշտության դեպքում, կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և դիվերսիֆիկացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բացի այդ, Բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է պահուստավորման նվազագույն պարտադիր ռեզերվը (տես ծան. 14-ը): Իրացվելիության ռիսկը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր հնարավոր սցենարների դեպքում՝ հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ՝ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ իրավիճակների ծրագրի առկայությունը և վերահսկել իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական Բանկի պահանջներին համապատասխան:

Ստորև ներկայացվում է 2017 և 2016 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Մարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն, Բանկի կարծիքով, շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական հոսքերը Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմությամբ: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները, բացի բաժնային գործիքներից, ներկայացված են ցպահանջ և պակաս, քան մեկ ամիս կատեգորիաներում, քանի որ Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ դրանք բարձր իրացվելի ակտիվներ են, որոնք կարող են վաճառվել ըստ պահանջի՝ ֆինանսական պարտավորությունների գծով դրամական միջոցների արտահոսքի պահանջն ապահովելու համար: Ավելին, հաշվի առնելով Բանկի կողմից պայմանագրային պահանջների խախտումները փոխառու միջոցների մասով (տես ծան. 25)

«Հայէկոնոմբանկ» բաց բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ							
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	**1-3 ամիս**	**3 ամսից 1 տարի**	**Ընդամենը մինչև 1 տարի**	**1 -ից 5 տարի**	**Ավելի քան 5 տարի**	**Ընդամենը 1 տարուց ավել**	**Ընդամենը**
Ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	35,824,831	-	-	**35,824,831**	-	-	**-**	35,824,831
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	-	-	-	**-**	-	-	**-**	-
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	7,062,883	437,162	1,650,374	**9,150,419**	3,567,805	318,144	**3,885,949**	13,036,368
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	4,296,862	-	-	**4,296,862**	-	-	**-**	4,296,862
Հաճախորդներին տրված վարկեր	2,436,360	3,563,385	15,301,124	**21,300,869**	42,590,654	40,325,035	**82,915,689**	104,216,558
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	-	-	-	**-**	-	-	**-**	-
-Բանկի կողմից պահվող	-	364,623	1,195	**365,818**	1,037,870	632,403	**1,670,273**	2,036,091
-Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված	-	-	-	**-**	10,311,852	9,307,245	**19,619,097**	19,619,097
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	92,271	-	**92,271**	-	-	**-**	92,271
	49,620,936	4,457,441	16,952,693	**71,031,070**	57,508,181	50,582,827	**108,091,008**	179,122,078
Պարտավորություններ								
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ								
Հետգնման պայմանագրեր	-	-	20,511,989	**20,511,989**	-	-	**-**	**20,511,989**
ՀՀ Կենտրոնական բանկից և կառավարությունից ստացված վարկեր	2,980	78,900	1,833,744	**1,915,624**	2,496,003	-	**2,496,003**	**4,411,627**
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	135,964	1,298,058	2,270,403	**3,704,426**	10,242,259	876,052	**11,118,312**	**13,946,685**
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և ավանդներ	59,398	567,078	991,862	**1,618,338**	18,295,698	382,718	**18,678,416**	**19,914,036**
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	57,571,597	2,043,161	11,305,543	**70,920,302**	15,025,023	5,758,573	**20,783,596**	**91,703,898**
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	104,911	210,493	**315,404**	-	-	**-**	**315,404**
Ստորադաս փոխառություններ	-	-	-	**-**	-	6,409,601	**6,409,601**	**6,409,601**
	57,769,940	4,092,109	37,124,034	**98,986,082**	46,058,984	7,017,343	**59,485,927**	**157,213,240**
Զուտ դիրք	(8,159,251)	365,332	(20,171,341)	**(27,965,258)**	11,449,197	-	48,605,080	**21,916,591**
Կուտակային տարբերություն	-	-	-	**-**	-	-	-	

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ							
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3 ամսից 1 տարի	Ընդամենը մինչև 1 տարի	1 -ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը 1 տարուց ավել	Ընդամենը
Ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	32,059,553	276	-	**32,059,829**	-	-	**-**	**32,059,829**
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	1,676	-	-	**1,676**	-	-	**-**	**1,676**
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	3,440,587	211,805	732,653	**4,385,045**	-	1,602,402	**1,602,402**	**5,987,447**
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	4,552,427	-	-	**4,552,427**	-	-	**-**	**4,552,427**
Հաճախորդներին տրված վարկեր	2,531,859	7,084,151	10,464,390	**20,080,400**	30,753,118	26,480,591	**57,223,709**	**77,314,109**
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ								
-Բանկի կողմից պահվող	-	-	-	**-**	**-**	2,879,255	**2,879,255**	**2,879,255**
-Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված	13,169,605	-	-	**13,169,605**	-	-	**-**	**13,169,605**
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	69,706	-	-	**69,706**	-	-	**-**	**69,706**
	55,825,413	**7,296,232**	**11,197,043**	**74,318,688**	**30,753,118**	**30,962,248**	**61,715,366**	**136,034,054**
Պարտավորություններ								
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ								
Հետգնման պայմանագրեր	-	13,224,755	-	**13,224,755**	-	-	**-**	**13,224,755**
ՀՀ Կենտրոնական բանկից և կառավարությունից ստացված վարկեր	30,288	5,527	909,980	**945,795**	2,043,205	-	**2,043,205**	**2,989,000**
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպ. նկատմամբ	5,310,710	1,095,625	5,300,125	**11,706,460**	1,506,214	793,388	**2,299,602**	**14,006,062**
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և ավանդներ	14,087,891	-	-	**14,087,891**	-	-	**-**	**14,087,891**
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	32,670,383	6,451,891	21,843,091	**60,965,365**	5,648,943	180,984	**5,829,927**	**66,795,292**
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	302,760	72,571	5,197	**380,528**	-	-	**-**	**380,528**
Ստորադասված փոխառություն	38,502	-	-	**38,502**	-	5,361,670	**5,361,670**	**5,400,172**
	52,440,534	**20,850,369**	**28,058,393**	**101,349,296**	**9,198,362**	**6,336,042**	**15,534,404**	**116,883,700**
Զուտ դիրք	3,384,879	**(13,554,137)**	**(16,861,350)**	**(27,030,608)**	**21,554,756**	**24,626,206**	**46,180,962**	**19,150,354**
Կուտակային տարբերություն	**3,384,879**	**(10,169,258)**	**(27,030,608)**	**(27,030,608)**	**(5,507,914)**	**19,150,354**	**19,150,354**	

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, հիմնվելով պայմանագրով նախատեսված՝ չզեղչված մարման պարտավորությունների վրա:

	Պահանջ և մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3 ամսից 1 տարի	1 -ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Հետգնման պայմանագրեր	-	-	20,511,989	-	-	**20,511,989**
ՀՀ Կենտրոնական բանկից և կառավարությունից ստացված վարկեր	2,980	78,900	1,833,744	2,890,424	-	**4,806,048**
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	135,964	1,298,058	2,270,403	10,800,560	1,209,580	**14,504,985**
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և	59,398	567,078	991,862	19,980,468	499,800	**22,098,606**
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	57,571,597	2,043,161	11,305,543	16,500,498	6,200,446	**93,621,245**
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	104,911	210,493	-	-	**315,404**
Ստորադաս փոխառություններ	-	-	-	-	6,800,590	**6,800,590**
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	**57,769,939**	**4,092,108**	**37,124,034**	**50,171,950**	**13,500,836**	**162,658,657**
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Արտարժույթի սվոփ պայմանագրեր						
Ներհոսք	-	-	-	-	-	-
Արտահոսք	-	-	-	-	-	-

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, հիմնվելով պայմանագրով նախատեսված՝ չզեղչված մարման պարտավորությունների վրա:

	Պահանջ և մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3 ամսից 1 տարի	1 -ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Հետգնման պայմանագրեր	-	13,224,755	-	-	-	**13,224,755**
ՀՀ Կենտրոնական բանկից և կառավարությունից ստացված վարկեր	13,179	5,552	912,506	2,051,276	-	**2,982,513**
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	5,310,710	1,095,625	5,300,125	1,506,214	793,388	**14,006,062**
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր և	14,087,891	-	-	-	-	**14,087,891**
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	32,670,383	6,451,891	21,843,091	5,648,943	180,984	**66,795,292**
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	302,760	72,571	5,197	-	-	**380,528**
Ստորադաս փոխառություններ	38,502	-	-	-	5,361,670	**5,400,172**
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	**52,423,425**	**20,850,394**	**28,060,919**	**9,206,433**	**6,336,042**	**116,877,213**
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Արտարժույթի սվոփ պայմանագրեր						
Ներհոսք	845,600	-	-	-	-	**845,600-**
Արտահոսք	(845,600)	-	-	-	-	**(845,600)**

Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկն իրենից ներկայացնում է ուղղակի կամ անուղղակի կորուստների վտանգ, որն առաջանում է Բանկի կողմից ֆինանսական գործիքներում ներգրվավվածությունից, այդ թվում՝ գործընթացների, տեխնոլոգիաների, ենթակառուցվածքների գծով և արտաքին գործոնների ազդեցությամբ, բացի վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերից, մասնավորապես՝ իրավական և կանոնակարգային պահանջների արդյունքում առաջացող ռիսկերը և համընդհանուր ընդունված կորպորատիվ վարքագծի ստանդարտները:

Բանկի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկերն այնպես, որ ֆինանսական կորուստների և վնասի կանխարգելումը համահունչ լինի Բանկի գործնական համբավի և ընդհանուր ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարման մեթոդների մշակման և գործընթացների իրականացման համար հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Բանկի գործադիր մարմինը: Այս պատասխանատվությունն ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում՝ գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների պահպանում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի կրճատում:

Բանկի ստանդարտներին համապատասխանությունն ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքները քննարկվում են Բանկի ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Այդ դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին:

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ»
ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
անկախ աուդիտորական եզրակացություն
2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

«Հայէկոնոմբանկ» բաց բաժնետիրական ընկերություն

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Էջ

ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ 2018 Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԵՎ ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ 1

ԱՆԿԱԽ ԱՈՒԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ 2

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար 7

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 8

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար 9

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար 10

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար

1. Բանկը 12
2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն 12
3. Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների կիրառման գնահատման դատողություններ 42
4. Վերադասակարգում 44
5. Զուտ տոկոսային եկամուտ նախքան տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստները 45
6. Տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստները 45
7. Կոմիսիոն եկամուտներ և ծախսեր 45
8. Զուտ արտարժութային եկամուտ 46
9. Այլ ակտիվների/պարտավորությունների և պայմանական պարտավորությունների գծով պահուստի վերականգնում 46
10. Այլ եկամուտ 46
11. Այլ ծախսեր 46
12. Շահութահարկի գծով ծախսեր 46
13. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ 48
14. Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ 49
15. Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ 49
16. Հակադարձ հետգնման/հետգնման պայմանագրեր 50
17. Հաճախորդներին տրված վարկեր 51
18. Ներդրումային արժեթղթեր 55
19. Հիմնական միջոցներ 56
20. Ոչ նյութական ակտիվներ 57
21. Այլ ակտիվներ 57
22. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր 58
23. Այլ փոխառու միջոցներ 58
24. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ 60
25. Ստորադաս փոխառություն 61
26. Այլ պարտավորություններ 61
27. Սեփական կապիտալ 61
28. Ներդրումների վերագնահատման պահուստ 62
29. Պայմանագրային և պայմանական պարտավորություններ 63
30. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը 64
31 Կապիտալի ռիսկի կառավարում 69
32 Ռիսկի կառավարում 69
33 Գործարքներ փոխկապակցված կողմերի հետ 91
34 Հետագա իրադարձություններ 94

«Հայէկոնոմբանկ» բաց բաժնետիրական ընկերություն

ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ 2018 Թ. ԴԵԿՏԵՄԲԵՐԻ 31-ԻՆ ԱՎԱՐՏՎԱԾ ՏԱՐՎԱ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԵՎ ՀԱՍՏԱՏՄԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Ղեկավարությունը պատասխանատու է «Հայէկոնոմբանկ» բաց բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Բանկ) 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա գործունեության արդյունքները, դրամական միջոցների հոսքերը և սեփական կապիտալում փոփոխությունները ճշմարիտ ներկայացնող, Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին (ՖՀՄՍ) համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է՝

- Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության պատշաճ ընտրության և կիրառման համար,
- Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության մեջ ներկայացվող տեղեկատվության համապատասխանության, վստահելիության, համեմատականության և հասկանալիության համար,
- Լրացուցիչ բացահայտումների տրամադրման համար, երբ ՖՀՄՍ-ի հատուկ պահանջների համապատասխանությունը բավարար չէ, որպեսզի օգտագործողները պատկերացում կազմեն Բանկի ֆինանսական վիճակի և կատարողականի վրա որոշակի գործարքների, այլ իրադարձությունների և պայմանների ունեցած ազդեցության մասին
- Բանկի գործունեության անընդհատության ապահովման կարողությունը գնահատելու համար:

Ղեկավարությունը նաև պատասխանատու է՝

- Բանկի ներքին վերահսկողության արդյունավետ համակարգի մշակման, ներդրման և պահպանման համար,
- Համապատասխան հաշվապահական գրանցումներ վարելու համար, որոնք բավարար կլինեն Բանկի գործառնություններն արտացոլելու և ներկայացնելու, և ցանկացած ժամանակ ողջամիտ ճշգրտությամբ բացահայտելու Բանկի ֆինանսական վիճակը, ինչպես նաև հնարավորություն կընձեռեն Ղեկավարությանը հավաստիանալու, որ Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունները համապատասխանում են ՖՀՄՍ-ներին,
- ՀՀ օրենսդրության և հաշվապահական ստանդարտների պահանջներին համապատասխան հաշվապահական հաշվառում վարելու համար,
- Բանկի ակտիվների անվտանգության ապահովման համար խելամիտ քայլերի իրականացման համար, և
- Խարդախությունների և նմանատիպ այլ երևույթների բացահայտման և կանխարգելման համար:

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատված են Բանկի ղեկավարության կողմից 2019 թ. ապրիլի 30-ին:

Ստորագրված է ղեկավարության կողմից՝

Արամ Խաչատրյան
Գործադիր տնօրեն

Միքայել Պողոսյան
Գլխավոր հաշվապահ

Ապրիլի 30, 2019 թ.
Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն

Դելոյթ Արմենիա ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան, Ամիրյան փող. 4/7
«Իմպերիում պլազա» բիզնես
կենտրոն, 7-րդ հարկ

Հեռ.՝ +374 10 52 65 20
Ֆաքս՝ +374 10 52 75 20
www.deloitte.am

ԱՆԿԱԽ ԱՈՒԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Հայէկոնոմբանկ» բաց բաժնետիրական ընկերության բաժնետերերին՝

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Հայէկոնոմբանկ» ԲԲԸ-ի (այսուհետ՝ Բանկ) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը՝ առ 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ը, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը:

Մեր կարծիքով, կից ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճշմարիտ են ներկայացնում Բանկի ֆինանսական վիճակը 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքը և դրամական միջոցների հոսքերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմք

Աուդիտն իրականացրել ենք Աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը նկարագրված է այս եզրակացության՝ «*Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար*» բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված՝ *Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնագրքի (ՀԷՄՍԽ կանոնագիրք)* և պահպանել ենք էթիկայի այլ պահանջները՝ համաձայն նշված պահանջների և ՀԷՄՍԽ կանոնների: Համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար և համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Առանցքային աուդիտորական հարցեր

Աուդիտի առանցքային հարցերն այն հարցերն են, որոնք, մեր մասնագիտական դատողության համաձայն՝ առավել նշանակալի էին ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Այդ հարցերը դիտարկվել են ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համատեքստում՝ որպես մեկ ամբողջություն, և ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու նպատակով: Մենք չենք տրամադրում առանձին կարծիք այդ հարցերի վերաբերյալ:

«Դելոյթ» անվանումը վերաբերում է երաշխիքով սահմանափակված «Դելոյթ Թուշ Թոմացու Լիմիթեդ» բրիտանական մասնավոր ընկերությանը, ինչպես նաև դրա անդամ ֆիրմաների ցանցը ներկայացնող ցանկացած մեկ կամ մի քանի կազմակերպության, որոնցից յուրաքանչյուրն իրենից ներկայացնում է առանձին և անկախ իրավաբանական անձ: «Դելոյթ Թուշ Թոմացու Լիմիթեդ»-ի, նրա անդամ ֆիրմաների և իրավական կառուցվածքի մասին տեղեկատվություն ստանալու համար այցելեք www.deloitte.com/about: ԱՊՀ-ում «Դելոյթ»-ի իրավական կառուցվածքի վերաբերյալ տեղեկատվություն ստանալու համար այցելեք www.deloitte. am/about:
© 2019 «Դելոյթ Արմենիա» ՓԲԸ: Բոլոր իրավունքները պաշտպանված են:

Ինչու է հարցը սահմանվել աուդիտի առումով առանցքային

Հաճախորդներին տրված վարկերի ակնկալվող կորուստների գնահատում և չափում

Մենք ուշադրություն ենք հրավիրել այս հարցին, քանի որ նշանակալի աճի գնահատումը և ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԿ) չափումը ներառում է էական դատողություններ, գնահատման անորոշություններ: Ինչպես նաև, ՖՀՄՍ 9 ստանդարտին անցումը կապված է նոր ստանդարտի բարդ պահանջների և նոր տեխնիկաների կիրառման հետ, որոնք պահանջում են փոփոխել ԱՎԿ գնահատման և չափման առկա մոդելները և ստեղծել նոր մոդելներ:

Հավաքական հիմունքով գնահատված վարկերի գծով ԱՎԿ չափումը ներառում է ռիսկի վարկանշման բարդ համակարգ՝ հիմնված պատմական տվյայլների վրա՝ ճշգրտված համապատասխան կանխատեսումների համար:

Անհատական հիմունքով գնահատված վարկերի գծով ԱՎԿ չափումը հիմնված է ապագա դրամական հոսքերի գնահատման վրա, ինչը պահանջում է վարկառուի ընթացիկ և ապագա ֆինանսական վիճակի, գրավի արժեքի և հնարավոր հետևանքների հետագա իրադարձությունների գնահատականի վերլուծություն:

Մասնավորապես, մենք առանձնացրել ենք հետևյալը՝

- ԱՎԿ գնահատման հիմքում կիրառվող հիմնական ենթադրությունները և նշանակալի տվյալները և գործող վարկերի ռիսկի համապատասխան վարկանիշային համակարգը և այս հաշվարկների մոդելների ամբողջականությունը;
- Վարկային ռիսկերի նշանակալի աճի ժամանակին բացահայտում՝ հիմք ընդունելով քանակական և որակական գործոնները;
- Դեֆոլտում գտնվող վարկերի զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկի ժամանակ կիրառվող հիմնական ենթադրությունները և նշանակալի տվյալները (փուլ 3):

Տես ֆինանսական գործիքների ծան. 32:

Ինչպես է հարցը հաշվի առնվել աուդիտի ընթացքում

Մենք ստուգել ենք անհատական և հավաքական հիմունքներով գնահատված վարկերի գծով ԱՎԿ-ի՝ ղեկավարության կողմից իրականացվող գնահատման, չափման և որակի վերահսկման գործընթացների նկատմամբ համապատասխան վերահսկողությունների կառուցվածքը և իրականացումը, ներառյալ վարկային ռիսկերի նշանակալի աճի ժամանակին բացահայտմանն ուղղված վերահսկողությունները:

Մենք ստուգել ենք հավաքական հիմունքով գնահատված վարկերի մոդելներում և համապատասխան ռիսկերի վարկանիշային համակարգերում կիրառվող ենթադրությունները, ինչպես նաև մուտքային տվյալները և վերլուծել ենք այս մոդելների ամբողջականությունը: Մեր աշխատանքներում ներառվել են հետևյալ գործընթացները՝

- Մենք վերլուծել ենք արժեզրկման մեթոդաբանությունը և դիտարկել ենք վարկային ռիսկի աճի վրա հավանական ազդեցությունը և ԱՎԿ-ի չափումը այն տվյալների մասով, որոնք չեն արտացոլվել ղեկավարության կողմից կիրառվող մոդելներում;
- Մենք վերլուծել ենք հիմնական ենթադրությունները՝ հիմնվելով տվյալ ոլորտի փորձի մասին մեր գիտելիքների, Բանկի իրական փորձի և համապատասխան հասանելի կանխատեսումների վրա;
- Մենք ստուգել ենք ԱՎԿ հաշվարկի ժամանակ կիրառվող վարկային մոդելների ամբողջականությունը, իրականացրել ենք ընտրանքային վերահաշվարկներ և համեմատել ենք արդյունքները:

Հավաքական հիմունքով գնահատված վարկերի ընտրանքի համար մենք համոզվում ենք, արդյոք վարկային ռիսկի նշանակալի աճը ժամանակին է բացահայտվել, ներառյալ, անհրաժեշտության դեպքում, վարկային պայմանների վերանայման հաշվի առնելը:

Անհատական հիմունքով գնահատված վարկերի ընտրանքի համար մենք ստուգել ենք ապագա դրամական հոսքերի վերաբերյալ կանխատեսումները, պատրաստված ղեկավարության կողմից ԱՎԿ-ների չափման նպատակով, ներառյալ արված ենթադրությունների և մուտքային

տվյալների ստուգումը, ինչպես նաև գնահատականների արտաքին համապատասխան հավաստիացումների հետ համեմատումը:

Որոշ դեպքերում ԱՎԿ վերաբերյալ մեր և ղեկավարության տեսակետները տարբերվում են, սակայն, մեր կարծիքով, այդ տարբերությունները հաճախորդներին տրված վարկերի ընդհանուր համատեքստում գտնվում են խելամիտ սահմաններում:

Մենք ստուգել ենք սույն ֆինանսական հաշվետվություններում բացահայտումների ճշգրտությունը և ամբողջականությունը, ինչպես նաև ՖՀՄՍ պահանջներին համապատասխանությունը:

Այլ տեղեկատվություն

Ղեկավարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար: Այլ տեղեկատվությունը ներառում է տարեկան հաշվետվության մեջ ներառված տեղեկատվությունը, բայց չի ներառում ֆինանսական հաշվետվությունները և դրանց վերաբերյալ մեր աուդիտորական եզրակացությունը: Մենք ակնկալում ենք ձեռք բերել տարեկան հաշվետվությունը աուդիտորական եզրակացության ամսաթվից հետո:

Ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտի հետ կապված, մեր պարտավորությունն է ծանոթանալ այլ տեղեկատվությանը, և դրանով դիտարկել, թե արդյոք առկա են էական անհամապատասխանություններ այլ տեղեկատվության և ֆինանսական հաշվետվությունների կամ աուդիտի ընթացքում ձեռք բերված մեր գիտելիքների միջև, և թե արդյոք այլ տեղեկատվությունը պարունակում է այլ էական խեղաթյուրումներ: Եթե մեր կատարած աշխատանքը հիմք է հանդիսանում եզրակացնելու, որ այլ տեղեկատվությունը պարունակում է էական խեղաթյուրումներ, մենք պարտավոր ենք տեղեկացնել այդ փաստի մասին: Մենք այդպիսի փաստերի մասին տեղեկություն չունենք: Մեր պարտավորությունն է ծանոթանալ տարեկան հաշվետվությանը, և եթե մեր կատարած աշխատանքը հիմք է հանդիսանում եզրակացնելու, որ տարեկան հաշվետվությունը պարունակում էական խեղաթյուրումներ, մենք պարտավոր ենք տեղեկացնել այդ փաստի մասին կառավարման օղակներում գտնվող անձանց:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ներին համապատասխան սույն ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման, ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որը ղեկավարությունը համարում է անհրաժեշտ սխալի կամ խարդախության արդյունքում առաջացող էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Բանկը, ընդհատել դրա գործունեությունը, կամ էլ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձինք պատասխանատու են Բանկի ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից, անկախ դրանց խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորի եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում, և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք, առանձին, կամ միասին վերցրած, կազդեն ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների՝ սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՍ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական թերահավատություն: Ի լրումն՝

- Հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվություններում առկա էական խեղաթյուրման ռիսկը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության հետևանքով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ, կամ ներքին հսկողության համակարգի չարաշահում:
- Ձեռք ենք բերում աուդիտին առնչվող ներքին հսկողության մասին պատկերացում՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, և ոչ թե Բանկի ներքին հսկողության համակարգի արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարված հաշվապահական գնահատումների և առնչվող բացահայտումների խելամտությունը:
- Եզրահանգում ենք ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ, և հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա՝ գնահատում ենք, թե արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած հարուցել Բանկի անընդհատ գործելու կարողության նկատմամբ: Եթե եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզնից պահանջվում է աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, երբ այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Սակայն, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Բանկին՝ դադարեցնել գործունեության անընդհատության հիմունքի կիրառումը:
- Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքն ու բովանդակությունը, ներառյալ՝ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ՝ ներքին հսկողության համակարգին վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Մենք կառավարման օղակներում գտնվող անձանց նաև տրամադրում ենք հայտարարություն, ըստ որի՝ մենք պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ վարքագծի պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք, ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա, և, որտեղ կիրառելի է, նախազգուշական միջոցառումների մասին:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց հաղորդված հարցերից մենք որոշում ենք այն հարցերը, որոնք համարվել են առավել նշանակալի ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում, և, հետևաբար, հանդիսանում են աուդիտի առանցքային հարցեր:

Սրբուհի Հակոբյան
Գործադիր տնօրեն

Արփիկե Ղևոնդյան
Աուդիտի գործընկեր

Ապրիլի 30, 2019 թ.
Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն

Դելոյթ Արմենիա ՓԲԸ

«Հայէկոնոմբանկ» բաց բաժնետիրական ընկերություն

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ

	Ծան.	2018 թ.	2017 թ.
Տոկոսային եկամուտ	5	17,664,310	14,362,831
Տոկոսային ծախս	5	(8,922,279)	(7,281,637)
Զուտ տոկոսային եկամուտ նախքան տոկոսակիր ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները		**8,742,031**	**7,081,194**
Տոկոսակիր ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստներ	6	(435,226)	(161,436)
Զուտ տոկոսային եկամուտ		**8,306,805**	**6,919,758**
Զուտ օգուտ/(վնաս) շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից և պարտավորություններից		169,791	(231,661)
Վճարներ և կոմիսիոն եկամուտներ	7	2,125,762	1,799,812
Վճարներ և կոմիսիոն ծախսեր	7	(489,913)	(461,819)
Զուտ օգուտ արտարժույթով առևտրից	8	851,058	1,046,286
Զուտ օգուտ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների ապաճանաչումից		741,354	533,283
Այլ ակտիվների/պարտավորությունների և պայմանական պարտավորությունների գծով պահուստի վերականգնում	9	18,969	-
Այլ եկամուտ	10	268,002	478,068
Զուտ ոչ տոկոսային եկամուտ		**3,685,023**	**3,163,969**
Գործառնական եկամուտ		**11,991,828**	**10,083,727**
Անձնակազմի գծով ծախսեր		(4,144,498)	(3,815,344)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	19	(665,863)	(575,634)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	20	(50,283)	(38,902)
Այլ ծախսեր	11	(4,478,468)	(3,618,191)
Գործառնական ծախսեր		**(9,339,112)**	**(8,048,071)**
Շահույթը նախքան շահութահարկով հարկումը		**2,652,716**	**2,035,656**
Շահութահարկի գծով ծախս	12	(574,690)	(485,259)
Տարվա շահույթ		**2,078,026**	**1,550,397**
Այլ համապարփակ եկամուտ			
Շահույթում կամ վնասում վերադասակարգման ոչ ենթակա հոդվածներ			
Հիմնական միջոցների վերագնահատում			
Վերագնահատմանը վերաբերող շահութահարկ		4,306	-
Շահույթում կամ վնասում վերադասակարգման ենթակա հոդվածներ			
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների վերագնահատումից զուտ օգուտ տարվա համար	28	368,625	912,045
Տարվա ընթացքում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների ապաճանաչման մասով վերադասակարգման ճշգրտում		(633,682)	(563,536)
Տարվա զուտ փոփոխություն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների արժեզրկումից		18,811	-
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներին վերաբերող շահութահարկ		49,249	(69,209)
Ընդամենը տարվա այլ համապարփակ եկամուտ նախքան շահութահարկով հարկումը		**(192,691)**	**279,300**
Ընդամենը տարվա համապարփակ եկամուտ		**1,885,335**	**1,829,697**
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող շահույթ			
Բազային		0.97	0.84
Նոսրացված		0.97	0.84

Ֆինանսական հաշվետվությունները ղեկավարության կողմից ստորագրվել են 2019 թ. ապրիլի 30-ին:

Արամ Խաչատրյան
Գործադիր տնօրեն

Միքայել Պողոսյան
Գլխավոր հաշվապահ

Ապրիլի 30, 2019 թ.
Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն

12 - 94 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են սույն ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

«Հայէկոնոմբանկ» բաց բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ

	Ծան.	2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ակտիվներ՝			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13	38,158,045	35,824,831
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	14	17,468	-
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	15	13,175,950	13,030,610
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	16	3,882,703	4,296,862
Հաճախորդներին տրված վարկեր և կանխավճարներ	17	133,629,775	104,216,558
Ներդրումային արժեթղթեր	18	19,752,226	21,704,806
Հիմնական միջոցներ	19	10,330,854	9,304,697
Ոչ նյութական ակտիվներ	20	506,593	321,118
Այլ ակտիվներ	21	2,243,783	2,103,317
Ընդամենը ակտիվներ		**221,697,397**	**190,802,799**
Պարտավորություններ և սեփական կապիտալ			
Պարտավորություններ՝			
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ	14	-	7,706
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	22	2,060,960	1,068,764
Հետգնման պայմանագրեր	16	20,519,048	20,511,989
Այլ փոխառու միջոցներ	23	64,200,798	39,531,118
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	24	95,828,768	91,703,898
Շահութահարկի գծով վճարման ենթակա գումարներ		273,836	373,239
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	12	849,982	1,096,006
Ստորադաս վարկեր	25	3,382,149	6,409,601
Այլ պարտավորություններ	26	1,568,539	1,071,870
Ընդամենը պարտավորություններ		**188,684,080**	**161,774,191**
Սեփական կապիտալ՝			
Բաժնետիրական կապիտալ	27	22,266,343	13,708,745
Էմիսիոն եկամուտ		-	33,438
Վերագնահատման հավելաճ		3,055,334	3,157,777
Գլխավոր պահուստ		3,000,000	6,000,000
Ներդրումների վերագնահատման պահուստ	28	1,501,220	1,531,277
Չբաշխված շահույթ		3,190,420	4,597,371
Ընդամենը սեփական կապիտալ		**33,013,317**	**29,028,608**
Ընդամենը պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		**221,697,397**	**190,802,799**

12 - 94 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են սույն ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

«Հայէկոնոմբանկ» բաց բաժնետիրական ընկերություն

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ

	Ծան.	Բաժնե-տիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագն. պահուստ	Ներդրումնե րի վերագն. պահուստ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը սեփական կապիտալ
Մնացորդը 2017 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ		**4,631,333**	**9,110,850**	**6,000,000**	**3,264,437**	**1,251,977**	**3,310,821**	**27,569,418**
Տարվա շահույթ		**-**	**-**	**-**	-	-	1,550,397	**1,550,397**
Տարվա այլ համապարփակ եկամուտ, առանց շահութահարկի		**-**	**-**	**-**	-	279,300	-	**279,300**
Վերագնահատման պահուստի մաշվածության փոխանցում, առանց շահութահարկի		**-**	**-**	**-**	(106,660)	-	106,660	**-**
Հայտարարագրված շահաբաժիններ		-	-	-	-	**-**	(370,507)	**(370,507)**
Էմիսիոն եկամտի փոխանցում բաժնետիրական կապիտալին		9,077,412	(9,077,412)	-	-	**-**	-	**-**
Մնացորդը 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (նախկինում ներկայացված)		**13,708,745**	**33,438**	**6,000,000**	**3,157,777**	**1,531,277**	**4,597,371**	**29,028,608**
ՖՀՄՍ 9-ին անցման ազդեցությունը	2	-	-	-	-	166,940	(557,248)	**(390,308)**
Վերահաշվարկված		**13,708,745**	**33,438**	**6,000,000**	**3,157,777**	**1,698,217**	**4,040,123**	**28,638,300**
Տարվա շահույթ		-	-	-	-	-	2,078,026	**2,078,026**
Տարվա այլ համապարփակ եկամուտ՝ նախքան շահութահարկով հարկումը		-	-	-	4,306	(196,997)	-	**(192,691)**
Վերագնահատման պահուստի մաշվածության փոխանցում, առանց շահութահարկի		-	-	-	(106,749)	-	106,749	**-**
Արտոնյալ բաժնետոմսերի թողարկում	27	3,000,000	-	-	-	-	-	**3,000,000**
Հայտարարագրված շահաբաժիններ	27	-	**-**	**-**	**-**	**-**	(510,318)	**(510,318)**
Ներքին շարժ	27	5,557,598	(33,438)	(3,000,000)	-	-	(2,524,160)	**-**
Մնացորդը 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		**22,266,343**	**-**	**3,000,000**	**3,055,334**	**1,501,220**	**3,190,420**	**33,013,317**

12 - 94 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են սույն ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

«Հայէկոնոմբանկ» բաց բաժնետիրական ընկերություն

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն
2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ

	Ծան.	2018 թ .	2017 թ.
Դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից			
Տարվա շահույթ		2,078,026	1,550,397
Ճշգրտումներ՝			
Շահութահարկի գծով ծախս		574,690	485,259
Տոկոսակիր ակտիվների արժեզրկումից վնաս		435,226	161,436
Այլ ակտիվների/պարտավորությունների և պայմանական պարտավորությունների գծով պահուստի վերականգնում		(18,969)	-
Մաշվածություն և ամորտիզացիա		716,146	614,535
Հիմնական միջոցների օտարումից վնաս		19,421	17,969
Եկամուտ դրամաշնորհներից		-	(240)
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ վնաս /(օգուտ)		38,625	(276,643)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից զուտ օգուտ		(741,354)	(533,283)
Այլ եկամուտ		(8,536)	-
Գործառնական գործունեությունից ստացված դրամական ներհոսք՝ նախքան գործառնական ակտիվներում կամ պարտավորություններում փոփոխությունները		**3,093,275**	**2,019,430**
Գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխություններ			
Գործառնական ակտիվների (աճ)/նվազում.			
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ		(341,402)	(5,319,747)
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր		414,196	255,565
Հաճախորդներին տրված վարկեր		(30,617,959)	(28,720,245)
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ		(1,651)	-
Այլ ակտիվներ		(141,364)	(602,704)
Գործառնական պարտավորությունների աճ/(նվազում).			
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ		-	816,675
Հետգնման պայմանագրեր		7,324	7,287,234
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ		4,683,868	25,071,374
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ		(7,696)	-
Այլ պարտավորություններ		333,498	(44,802)
Գործառնական գործունեությունում օգտագործված/գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցներ՝ նախքան հարկումը		**(22,577,911)**	**762,780**
Վճարված շահութահարկ		(768,985)	(71,619)
Գործառնական գործունեությունում օգտագործված/գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական միջոցներ		**(23,346,896)**	**691,161**
Դրամական միջոցների հոսքեր ներդրումային գործունեությունից			
Ներդրումային արժեթղթերի ձեռքբերում		(5,471,920)	(10,783,114)
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանս. ակտիվների ձեռքբերում		-	(50,169)
Ներդրումային արժեթղթերի վաճառքից մուտքեր		7,902,154	6,192,862
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում		(2,091,328)	(1,533,327)
Հիմնական միջոցների վաճառքից մուտքեր		379,887	72,089
Ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		(235,758)	(128,757)
Ներդրումային գործունեությունից ստացված/(գործունեությունում օգտագործված) զուտ դրամական միջոցներ		**483,035**	**(6,230,416)**
Դրամական միջոցների հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից			
Ստորադաս փոխառությունից (մարումներ)/մուտքեր		(3,026,027)	1,009,429
Թողարկված պարտքային արժեթղթերից մուտքեր		991,753	-
Մուտքեր այլ փոխառու միջոցներից		36,820,997	22,431,803
Այլ փոխառու միջոցների մարումներ		(11,966,830)	(13,786,400)
Արտոնյալ բաժնետոմսերի թողարկում		3,000,000	-
Վճարված շահաբաժիններ		(379,731)	(338,365)
Ֆինանսական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ		**25,440,162**	**9,316,467**

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն
2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)
Հազար ՀՀ դրամով, եթե այլ բան նշված չէ

	Ծան.	2018 թ .	2017 թ.
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը արտարժույթով պահվող դրամական միջոցների մնացորդների վրա		(206,725)	(12,210)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ		**2,369,576**	**3,765,002**
Դրամական միջոցներ և համարժեքներ՝ տարեսկզբի դրությամբ	13	**35,824,831**	**32,059,829**
Դրամական միջոցներ և համարժեքներ՝ տարեվերջի դրությամբ	13	**38,194,407**	**35,824,831**

12 - 94 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են սույն ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

«Հայէկոնոմբանկ» բաց բաժնետիրական ընկերություն

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

1. Բանկը

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ն (այսուհետ՝ «Բանկ») հիմնվել է 1991 թ. Հայաստանի Հանրապետությունում ԽՍՀՄ Բնակսոցբանկի հայկական Հանրապետական բանկի (1991-1993 թ.-ին «Հայպետբանկ» ՓԲԸ) հիման վրա և 1995 թ.-ին վերակազմավորվել որպես բաց բաժնետիրական ընկերության: Բանկի գործունեությունը կարգավորվում է ՀՀ օրենսդրությամբ և այն գործում է ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից տրամադրված թիվ 1 արտոնագրի հիման վրա:

Բանկն ընդունում է ավանդներ, տրամադրում վարկեր, ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց մատուցում է այլ բանկային ծառայություններ:

Բանկի գլխամասային գրասենյակը և թվով 26 մասնաճյուղերը գտնվում են Երևանում, 22 մասնաճյուղեր՝ ՀՀ տարբեր մարզերում և 1 մասնաճյուղ՝ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք. Երևան, Ամիրյան 23/1:

2018 և 2017 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են՝

	2018 թ. դեկտեմբերրի 31, %	**2017 թ. դեկտեմբերի 31, %**
Սարիբեկ Սուքիասյան	24.51	28.32
Խաչատուր Սուքիասյան	20.84	16.29
Էդուարդ Սուքիասյան	14.60	10.66
Ռոբերտ Սուքիասյան	13.75	14.28
Այլ ոչ մեծ բաժնետերեր	26.30	30.45
Ընդամենը	**100.00**	**100.00**

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են հրապարակման համար 2019 թ. ապրիլի 30-ին:

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն

Համապատասխանության մասին հայտարարություն. սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ) համաձայն:

Գործունեության անընդհատություն. Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են՝ հիմք ընդունելով Բանկի գործունեության անընդհատության սկզբունքը, ինչը ենթադրում է ակտիվների իրացում և պարտավորությունների կատարում իր գործունեության բնականոն ընթացքում:

Միևնույն ժամանակ, հաշվետու ամսաթվի դրությամբ առկա են հետևյալ իրադարձությունները և հանգամանքները, որոնք կարող են խնդիրներ առաջացնել Բանկի գործունեության անընդհատության սկզբունքի համար՝

- 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը խախտել է միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների հետ կնքված փոխառության պայմանագրերով սահմանված պայմանագրային որոշ պահանջներ: Հաշվետու ամսաթվի դրությամբ փոխառու գումարները, որոնց մասով դեֆոլտ ՝ տեղի ունեցել, կազմել են 6,741,426 հազար դրամ: Փոխաղությունների ընդհանուր մնացորդը, ներառյալ փոխառությունների պայմանագրային պարտավորությունների փոխադարձ կատարման դրույթները, կազմել է 24,059,690 հազար դրամ (ծան. 23):
- 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ընթացիկ ֆինանսական պարտավորությունները գերազանցել են ընթացիկ ֆինանսական ակտիվները 35,367,320 հազար դրամով, ինչպես ներկայացված է ծան. 32 (գ) (2017 թ.՝ 27,869,735 հազար դրամ):

Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ կից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը՝ հիմք ընդունելով Բանկի գործունեության անընդհատության սկզբունքը, նպատակահարմար է՝ հաշվի առնելով հետևյալը՝

1. Ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ իրավիճակների ծրագրի առկայությունը և վերահսկել իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան,
2. 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո Բանկը չի ստացել հետագա ֆինանսավորման դադարեցման վերաբերյալ ծանուցում կամ վարկառուների կողմից վարկերի անմիջապես մարման պահանջ;
3. Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո Բանկը ստացել է զիջում երեք վարկատուներից երկուսի կողմից պայմանագրային որոշ պահանջների խախտման մասով: Երրորդ վարկատուի կողմից Բանկը ստացել է էլեկտրոնային հաստատում առ այն, որ վարկատուն չի պահանջելու վարկի վաղաժամկետ մարում;
4. Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո Բանկը թողարկել է նոր պարտատոմսեր 2,100 հազար ԱՄՆ դոլարի չափով, մարման ժամեկտը՝ 2022 թ. մարտի 29, ֆիքսված արժեկտրոնային դրույքաչափը՝ 5.25%: 2019 թ. ապրիլի 30-ի դրությամբ Բանկը բաշխել է թողարկված պարտատոմսերի ողջ գումարը (ծան. 34):
5. 2019 թ. Բանկը միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների կողմից ստացել է ֆինանսավորում (ծան. 34). ՎՁԵԲ-ը Բանկում իրականացրել է նոր ավանդների տեղաբաշխում պայմանագրային դրույթների խախտումից հետո 10,000 հազար ԱՄՆ դոլարի չափով, և ԲյուՕրչարդ Մայքրոֆայնենս հիմնադրամ ՍՊԸ-ի կողմից՝ 8,000 հազար ԱՄՆ դոլարի և 3,000 հազար եվրոյի չափով :
6. Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո Բանկը բոլոր փոխառությունները մարել է համաձայնագրերում սահմանված ժամանակացույցի համաձայն, առանց ուշացումների (ծան. 34):

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հազար ՀՀ դրամով (այսուհետ՝ հազար դրամ), եթե այլ բան նշված չէ:

Պատրաստման հիմունքները. Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստված են պատմական արժեքի հիման վրա, բացառությամբ որոշ հիմնական միջոցների և ֆինանսական գործիքների :

Բանկն իր գործարքներն իրականացնում է հետևյալ փոխարժեքներով՝

	2018 թ. դեկտեմբերի 31	2017 թ. դեկտեմբերի 31
Փակման փոխարժեք – [ՀՀ դրամ]		
1 ԱՄՆ դոլար	483.75	484.10
1 Եվրո	553.65	580.10

Նույն հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը, ներկայացման և հաշվարկի մեթոդները կիրառվել են ինչպես 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում, այնպես էլ 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ժամանակ, բացառությամբ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և հետևյալ նոր և բարեփոխված Ստանդարտների մեկնաբանությունների ընդունման ազդեցության `

ՖՀՄՍ 9	*Ֆինանսական գործիքներ*
ՖՀՄՍ 15	*Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ*
ՖՀՄՍ փոփոխություններ	*ՖՀՄՍ-ների 2014-2016 թթ. տարեկան բարելավումների ցիկլ*
ՖՀՄՄԿ 22	*Արտարժույթով գործարքներ և կանխավճարներ*

2. Հաշվապահական հաշվառման նշանակալի քաղաքականություն (շարունակություն)

Ընթացիկ տարում գործող նոր և վերանայված ՖՀՄՍ-ներ

ՖՀՄՍ 9 Ֆինանսական գործիքներ ստանդարտի սկզբնական կիրառման ազդեցությունը. Ընթացիկ տարում Բանկը կիրառել է ՖՀՄՍ 9. *Ֆինանսական գործիքներ* ստանդարտը (վերանայված 2014 թ. հուլիսին) և այլ ՖՀՄՍ ստանդարտների համապատասխան հետագա փոփոխությունները, որոնք գործում են 2018 թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: ՖՀՄՍ 9-ի անցումային դրույթները Բանկին թույլատրում են չիրականացնել համեմատականների վերահաշվարկ: Համապատասխան տեղեկատվության մասով վերահաշվարկ չի իրականացվել, քանի որ անցումային դրույթները կիրառվում են հետադարձ հիմունքներով, ինչը հնարավորություն է տալիս տարբերությունները ճանաչել չբաշխված շահույթում ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ: Ինչպես նաև, Բանկն ընդունել է ՖՀՄՍ 7 *Ֆինանսական գործիքներ – Բացահայտումներ* ստանդարտի փոփոխությունները, որոնք կիրառվել են 2018 թ. բացահայտումների մասով:

ՖՀՄՍ 9 ներկայացնում է նոր պահանջներ՝

1. Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների դասակարգման և չափման մասով,
2. Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման մասով, և
3. Հեջավորման ընդհանուր հաշվառման մասով:

Այս նոր պահանջների մանրամասները, ինչպես նաև այդ պահանջների ազդեցությունը Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ներկայացված են ստորև:

Զուտ տոկոսային եկամուտ. Բոլոր ֆինանսական գործիքների մասով տոկոսային եկամուտները և ծախսերը ճանաչվում են «զուտ տոկոսային եկամուտում» որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս» շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն տոկոսադրույքն է, որը ճշգրտորեն զեղչում է ֆինանսական գործիքների ապագա գնահատված դրամական հոսքերը ֆինանսական գործիքի ակնկալվող գործողության ժամանակահատվածի ողջ ընթացքում, կամ, ըստ անհրաժեշտության, ավելի կարճ ժամանակահատվածում՝ հասցնելով ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների զուտ հաշվեկշռային արժեքին: Ապագա դրամական հոսքերը գնահատվում են՝ հիմք ընդունելով գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է բոլոր ապագա վճարման կամ ստացման ենթակա գումարները և միջնորդավճարները պայմանագրային կողմերի միջև, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են որոշակի պայմաններով վարկային պայմանագրին, գործարքի հետ կապված ծախսերին և այլ պարգևավճարներին կամ զեղչերին: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների մասով գործարքի արժեքը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում սկզբնական ճանաչման ժամանակ:

Տոկոսային եկամուտը/տոկոսային ծախսը հաշվարկվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը ոչ-վարկային գծով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ (ամորտիզացված արժեքով ֆինանսական ակտիվներ, նախքան ակնկալվող վարկային կորուստների (ԱՎԿ) գծով պահուստի մասով ճշգրտումները) կամ ֆինանսական պարտավորությունների ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Վարկերի գծով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների դեպքում տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը վարկերի գծով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ (համախառն հաշվեկշռային արժեքը, հանած ԱՎԿ գծով պահուստը):

Գնված կամ ի սկզբանե արժեզրկված (POCI) ֆինանսական ակտիվների դեպքում արդյունավետ տոկոսադրույքը ֆինանսական ակտիվից ստացվելիք ապագա դրամական հոսքերը որոշելիս արտացոլում է ակնկալվող վարկային կորուստները:

Բանկի շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում տոկոսային եկամուտը և ծախսը ներառում են նաև տոկոսադրույքի ռիսկերի դրամական միջոցների հոսքերի հեջում որպես հեջավորման գործիքներ նախատեսված ածանցյալ գործիքների իրական արժեքի փոփոխության արդյունավետ մասը: Տոկոսադրույքի ռիսկերի իրական արժեքի հեջի դեպքում տոկոսային եկամուտը և ծախսը ներառում են որպես հեջավորման գործիքներ նախատեսված ածանցյալ գործիքների իրական արժեքի փոփոխության արդյունավետ մասը, ինչպես նաև հեջավորված հոդվածի նախատեսված ռիսկի իրական արժեքի փոփոխությունները:

Վճարներ և կոմիսիոն ծախսեր. Վճարները և կոմիսիոն ծախսերը իրենց մեջ ներառում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժան մաս հանդիսացող վճարներից բացի այլ վճարներ (տես վերոնշյալ բաժինը): Ծառայությունների գծով վճարները և կոմիսիոն ծախսերը հաշվարկվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակ: Բանկի շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվության այս մասում ընդգրկված վճարները, ի թիվս այլ վճարների, ներառում են վարկային համաձայնագրի սպասարկման վճարներ, վարկային պարտավորությունների գծով չօգտագործման վճարներ, երբ քիչ հավանական է, որ այդ վճարները կառաջացնեն հատուկ վարկային պարտավորություններ և վարկային սինդիկացիոն վճարներ:

Ծառայությունների գծով վճարները և կոմիսիոն ծախսերը հաշվառվում են այդ ծառայությունների մատուցումից հետո:

Զուտ օգուտ/(վնաս) առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից և շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող այլ ֆինանսական ակտիվներից և առևտրային նպատակներով պահվող պարտավորություններից. Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից և շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող այլ ֆինանսական ակտիվներից և առևտրային նպատակներով պահվող պարտավորություններից զուտ օգուտը/(վնասը) ներառում են առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած բոլոր օգուտները և վնասները:

Զուտ օգուտ/(վնաս) շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող այլ ֆինանսական գործիքներից. Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող այլ ֆինանսական գործիքներից զուտ օգուտը/(վնասը) ներառում են շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած օգուտները և վնասները, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների:

Շահաբաժիններից եկամուտ. Շահաբաժիններից եկամուտը ճանաչվում է, երբ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է: Ցուցակված բաժնային արժեթղթերի համար կիրառվում է նախորդ շահաբաժնի ամսաթիվը, և սովորաբար այն ամսաթիվը, երբ բաժնետերերը հաստատում են շահաբաժինները ոչ ցուցակված բաժնային արժեթղթերի համար: Սա հանդիսանում նախորդ շահաբաժնի ամսաթիվ ցուցակված բաժնային արժեթղթերի համար, և սովորաբար, այն ամսաթիվը, երբ բաժնետերերը հաստատում են շահաբաժիններ ոչ ցուցակված բաժնային արժեթղթերի համար:

Շահաբաժիններից եկամուտը ներառվում է շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում՝ հիմք ընդունելով բաժնային գործիքների դասակարգումը և չափումը, այսինքն՝

- Առևտրային նպատակներով պահվող բաժնային գործիքների դեպքում՝ շահաբաժիններից եկամուտը ներկայացվում է որպես առևտրային եկամուտ;
- Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող բաժնային գործիքների դեպքում շահաբաժիններից եկամուտը ներկայացվում է այլ եկամուտում, և
- Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չչափվող և առևտրային նպատակներով չպահվող բաժնային գործիքների դեպքում շահաբաժիններից եկամուտը ներկայացվում է որպես զուտ եկամուտ

Ֆինանսական ակտիվներ. Բոլոր ֆինանսական ակտիվները ճանաչվում և ապաճանաչվում են առևտրի օրվա դրությամբ, երբ ֆինանսական ակտիվի ձեռքբերումը կամ վաճառքը համաձայնեցվում է պայմանագրով, և ըստ այդ պայմանագրի պայմանների անհրաժեշտ է ապահովել ֆինանսական ակտիվի մատակարարումը համապատասխան շուկայում սահմանված ժամանակահատվածում, և սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով, գումարած գործարքի գծով ծախսերը, բացառությամբ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների ձեռքբերմանը ուղղակիորեն վերագրելի գործարքի գծով ծախսերը անմիջապես ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

ՖՀՄՍ 9 շրջանակներում բոլոր ճանաչված ֆինանսական ակտիվները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ հիմք ընդունելով կազմակերպության ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի հատկանիշների կառավարման բիզնես մոդելը:

Մասնավորապես՝

- Բիզնես մոդելում առկա պարտքային գործիքները, որոնց նպատակն է հավաքագրել պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը և որոնք ունեն պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված

մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ (SPPI), հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով:

- Բիզնես մոդելում առկա պարտքային գործիքները, որոնց նպատակն է ոչ միայն հավաքագրել պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը, այլև վաճառել պարտքային գործիքները և որոնք ունեն պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ, հետագայում չափվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով;
- Բոլոր այլ պարտքային գործիքները (պարտքային գործիքներ իրական արժեքի հիմունքով կառավարվող կամ վաճառքի համար պահվող) և բաժնային գործիքներում ներդրումները հետագայում գնահատվում են շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով:

Այնուամենայնիվ, Բանկն իրականացրել է հետևյալ մշտական հիմունքներով դասակարգումը ֆինանսական ակտիվի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ակտիվ-առ-ակտիվ հիմունքով՝

- Բանկը կարող է մշտական հիմունքներով որոշել ներկայացնել բաժնային ներդրումային գործիքների իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները, որոնք չեն հանդիսանում վաճառքի համար պահվող, կամ պայմանական վճարում, որը ճանաչվում է ձեռք բերողի կողմից՝ որպես բիզնեսի միավորման մաս, որի նկատմամբ կիրառվում է ՖՀՄՍ 3-ը, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, և
- Բանկը կարող է մշտական հիմունքներով դասակարգել պարտքային գործիքը, որը համապատասխանում է ամորտիզացված արժեքի կամ այլ համապարփակ ֆինանսական աղյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող չափանիշներին, որը չափվում է շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով, եթե դա վերացնում կամ նշանակալի նվազեցնում է հաշվապահական հաշվառման անհամապատասխանությունը (իրական արժեքի օպցիոն);

<u>Պարտքային գործիքներ ամորտիզացված արժեքով կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող.</u> Բանկը գնահատում է ֆինանսական ակտիվի դասակարգումը և չափումը՝ հիմք ընդունելով ակտիվի՝ պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերի հատկանիշները և ակտիվի կառավարման նպատակով Բանկի բիզնես մոդելը:

Ակտիվի, որը դասակարգվում և չափվում է ամորտիզացված արժեքով կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով իրական արժեքով, պայմանագրային պայմանները առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք հանդիսանոմ են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ (SPPI).

SPPI թեստի նպատակներով, մայր գումար է հանդիսանում ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Մայր գումարը կարող է փոփոխվել ֆինանսական ակտիվի գործողության ժամանակահատվածի ողջ ընթացքում (եթե առկա են մայր գումարի մարումներ): Տոկոսն իրենից ներկայացնում է հատուցումներ ժամանակի մեջ դրամի արժեքի մասով, որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում չմարված մայր գումարի գծով վարկային ռիսկի և այլ հիմնական վարկային ռիսկերի և ծախսերի, ինչպես նաև շահույթի սահմանաչափի մասով: SPPI գնահատումը իրականացվում է այն արժույթով, որով արտահայտվում է ֆինանսական ակտիվը:

Պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ, համապատասխանում են հիմնական վարկային համաձայնագրին: Պայմանագրային պայմանները, որոնք ներկայացնում են պայմանագրով նախատեսված այն դրամական հոսքերի ռիսկերին կամ անկայունությանը ենթարկվածությունը, որոնք չեն վերաբերվում հիմնական վարկային համաձայնագրին, ինչպիսիք են բաժնետոմսերի կամ ապրանքների գների ռիսկերի ենթարկվածությունը, չեն առաջացնում պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքեր, որոնք հանդիսանում են միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ: Ստեղծված կամ ձեռք բերված ֆինանսական ակտիվը կարող է հանդիսանալ հիմնական վարկային համաձայնագիր, անկախ այն բանից, արդյոք այն հանդիսանում է վարկ իր իրավական ձևով:

Ֆինանսական ակտիվների կառավարման նպատակով բիզնես մոդելների գնահատումը իրականացվում է ՖՀՄՍ 9 սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ ֆինանսական ակտիվի դասակարգումը որոշելու նպատակով: Բիզնես մոդելը կիրառվում է հետադարձ հիմունքներով բոլոր այն ֆինանսական ակտիվների նկատմամբ, որոնք առկա են եղել ՖՀՄՍ 9 սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ: Բանկը որոշում է բիզնես մոդելների այնպիսի մակարդակ, որն արտացոլում է ֆինանսական ակտվների խմբերի համատեղ կառավարման ձևը հատուկ բիզնես նպատակների իրականացման համար: Բանկի բիզնես մոդելը կախված չէ առանձին գործիքի

մասով ղեկավարության մտադրություններից, հետևաբար, բիզնես մոդելի գնահատումն իրականացվում է՝ հիմք ընդունելով ավելի բարձր մակարդակի համախմբման, այլ ոչ անհատապես դիտարկման սկզբունքը:

Բանկն ունի մի քանի բիզնես մոդելներ ֆինանսական գործիքների կառավարման մասով, որն արտացոլում է Բանկի՝ իր ֆինանսական ակտիվների կառավարման մեթոդները դրամական հոսքեր ստեղծելու նպատակով: Բանկի բիզնես մոդելները որոշում են, արդյոք դրամական միջոցները առաջանում են պայմանագրով նախատեսված դրամական միջոցների հավաքագրումից, ֆինանսական ակտիվների վաճառքից կամ այս երկու բաղադրիչների կիրառումից:

Բիզնես մոդելը գնահատելիս Բանկը դիտարկում է հասանելի համապատասխան ողջ տեղեկատվությունը: Այնուամենայնիվ, այս գնահատումը չի իրականացվում հիմք ընդունելով այն սցենարները, որոնք Բանկը չի կարող կանխատեսել, այսպես կոչված «վատագույն իրավիճակ» կամ «սթրեսային իրավիճակ» սցենարները:

Բանկը հաշվի է առնում հետևյալ հասանելի ողջ տեղեկատվությունը՝

- Ինչպես է գնահատվում և կազմակերպության առանցքային ղեկավար անձնակազմին ներկայացվում բիզնես մոդելի և այդ բիզնես մոդելում առկա ֆինանսական ակտիվների գործունեության արդյունքները
- Այն ռիսկերը, որոնք նշանակալի ազդեցություն ունեն բիզնես մոդելի (և այդ բիզնես մոդելում առկա ֆինանսական ակտիվների) գործունեության արդյունքների վրա, և մասնավորապես, այդ ռիսկերի կառավարման մոդելները; և
- Ինչպես են բիզնես կառավարիչները վարձատրություն ստանում (արդյոք վարձատրությունը հիմնված է կառավարվող ակտիվների իրական արժեքի, թե հավաքագրված պայմանագրային դրամական հոսքերի վրա):

Ֆինանսական ակտիվների սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը որոշում է, արդյոք նոր ճանաչված ֆինանսական ակտիվները հանդիսանում են արդեն առկա բիզնես մոդելի մաս կամ արդյոք արտացոլում են նոր բիզնես մոդելի սկիզբը: Բանկը վերագնահատում է իր բիզնես մոդելները յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանում, որոշելու համար, արդյոք բիզնես մոդելները փոփոխության են ենթարկվել նախորդ ժամանակաշրջանից հետո: Ընթացիկ ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը բիզնես մոդելներում փոփոխություններ չի հայտնաբերել:

Այն դեպքում, երբ պարտքային գործիքը, որը չափվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով, ապաճանաչվում է, ապա կուտակված օգուտը/վնասը, նախկինում ճանաչված այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, սեփական կապիտալից վերադասակարգվում է շահույթում կամ վնասում: Եվ, հակառակը, այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող բաժնային ներդրումային գործիքների կուտակված օգուտը/վնասը, նախկինում ճանաչված համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, հետագայում չի վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում, այլ տեղաշարժվում է սեփական կապիտալում: Պարտքային գործիքները, որոնք հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով կամ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով, ենթակա են արժեզրկման:

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ. Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքվ չափվող ֆինանսական ակտիվներ են համարվում՝

- ակտիվները այնպիսի պայմանագրային դրամական հոսքերով, որոնք չեն հանդիսանում միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ (SPPI); կամ/ և
- բիզնես մոդելում առկա ակտիվներ, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց նպատակն է հավաքագրել պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերը, կամ հավաքագրել և վաճառել այդ ակտիվները; կամ
- շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ակտիվներ, որոնք օգտագործում են իրական արժեքի մեթոդը

Այս ակտիվները չափվում են իրական արժեքով, իսկ այդ վերաչափումից առաջացած օգուտները/վնասները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Վերադասակարգում. Եթե բիզնես մոդելը, որի շրջանակներում Բանկը պահում է ֆինանսական ակտիվներ, փոփոխվում է, ապա այդ փոփոխված ֆինանսական ակտիվները վերադասակարգվում են: Նոր կատեգորիային վերաբերող դասակարգման և չափման պահանջները կիրառվում են հեռանկարային հիմունքներով առաջին հաշվետու ժամանակաշրջանի առաջին օրվանից, բիզնես մոդելի փոփոխությունից հետո, ինչը հանգեցրել է Բանկի ֆինանսական

ակտիվների վերադասակարգմանը: Ֆինանսական ակտիվների փոփոխության և ապաճանաչման հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությամբ պայմանավորված պայմանագրային դրամական հոսքերի փոփոխությունները ներկայացված են ստորև:

Արժեզրկում. Բանկը ճանաչում է ԱՎԿ-ների գծով պահուստները հետևյալ ֆինանսական գործիքների մասով, որոնք շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չեն չափվում՝

- Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ;
- Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ;
- Հաճախորդներին տրված վարկեր և կանխավճարներ;
- Ներդրումային արժեթղթեր;
- Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր;
- Այլ ֆինանսական ակտիվներ - առևտրային դեբիտորական պարտքեր;
- Այլ ֆինանսական պարտավորություններ – արտահաշվեկշռային պայմանական դեպքեր և պարտավորություններ
- Տրամադրված ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր:

Արժեզրկման գծով ոչ մի կորուստ բաժնային ներդրումների մասով չի ճանաչվել:

Բացառությամբ գնված կամ ի սկզբանե արժեզրկված (POCI) ֆինանսական ակտիվների, որոնք մանրամասն ներկայացվուն են ստորև, ակնկալվող վարկային կորուստները (ԱՎԿ) պետք է չափվեն կորուստների գծով պահուստի հաշվառման միջոցով՝ ստորև նշվածների համարժեք գումարի չափով՝

- 12-ամսյա ԱՎԿ-ներ. ակնկալվող կորուստներ վարկի գործողության ողջ ընթացքից ակնկալվող, որոնք արդյունք են ֆինանսական գործիքի դեֆոլտային իրադարձությունների, և որոնք կարող են տեղի ունենալ հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող 12 ամիսների ընթացքում (ինչպես նշված է փուլ 1-ում), կամ
- Ամբողջական ԱՎԿ-ներ: ակնկալվող կորուստներ վարկի գործողության ողջ ընթացքում, այսինքն՝ կորուստներ, որոնք արդյունք են ֆինանսական գործիքի գործողության ընթացքում հնարավոր դեֆոլտային իրադարձությունների (ինչպես նշված է փուլ 2-ում և 3-ում):

Դասակարգումը ըստ փուլերի մանրամասն ներկայացվում է ծան. 32-ում:

Ֆինանսական գործիքի մասով ամբողջական ԱՎԿ գծով պահուստի հաշվառում է պահանջվում, եթե այդ ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն ավելացել է սկզբնական ճանաչումից հետո: Բոլոր այլ ֆինանսական գործիքների համար ԱՎԿ-ները չափվում են 12-ամսյա ԱՎԿ-ի չափով:

ԱՎԿ-ները, վարկային կորուստների ներկա արժեքի՝ հավանականության վրա հիմնված հաշվարկներն են: Դրանք չափվում են Խմբի պայմանագրային հիմունքներով վճարման ենթակա դրամական հոսքերի և այն դրամական հոսքերի տարբերության ներկա արժեքի հիման վրա, որը Բանկը ակնկալում է ստանալ տարբեր տնտեսական սցենարների համեմատության արդյունքում՝ զեղչված ակտիվի արդյունավետ տոկոսադրույքի չափով:

- Չօգտագործված վարկային գծերի դեպքում ԱՎԿ-ն Բանկին վճարման ենթակա պայմանագրային դրամական հոսքերի տարբերության ներկա արժեքի տարբերությունն է, որը Բանկին վճարման ենթակա է, եթե տվյալ վարկառուն օգտագործում է տվյալ վարկային գիծը և այն դրամական հոսքերը, որոնք Բանկը ակնկալում է ստանալ վարկային գծի օգտագործման մասից, և;
- Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի դեպքում ԱՎԿ-ն երաշխավորված պարտքային գործիքի սեփականատիրոջը փոխհատուցելու նպատակով ակնկալվող վճարումների միջև տարբերությունն է, հանած այն գումարը, որը Բանկը ակնկալում է ստանալ պարտապանից կամ այլ կողմից:

Բանկը ԱՎԿ-ն չափում է անհատական հիմունքով, կամ միևնույն տնտեսական ռիսկի հատկանիշներ ունեցող վարկային պորտֆելների դեպքում՝ հավաքական հիմունքով: Կորուստների գծով պահուստների գնահատումը հիմնված է ակտիվների ակնկալվող դրամական հոսքերի ներկա արժեքի վրա՝ կիրառելով ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը, անկախ այն բանից, արդյոք այն չափվել է անհատական, թե հավաքական հիմունքով:

Վարկային տեսանկյունից արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ. Ֆինանսական ակտիվը «վարկային տեսանկյունից արժեզրկվում է» այն ժամանակ, երբ տեղի են ունենում ֆինանսական ակտիվի համար ակնկալվող հետագա կանխիկ դրամական հոսքերի վրա շրջադարձային ազդեցություն ունեցող մեկ կամ ավելի իրադարձություններ: Վարկային տեսանկյունից

արժեզրկված ֆինանսական ակտիվները համարվում են փուլ 3-ի ակտիվներ: Վարկային տեսանկյունից արժեզրկման վկայությունը ներառում է հետևյալ դեպքերի վերաբերյալ դիտարկել տվյալները՝

- Փոխառուի կամ թողարկողի զգալի ֆինանսական դժվարությունները;
- Պայմանագրի խախտումը, մասնավորապես ուշացումը կամ չկատարումը.
- Վարկատուն վարկառուի՝ տնտեսական կամ պայմանագրային պատճառների արդյունքում առաջացած ֆինանսական վիճակի վատթարացման դեպքում վերանայում է վարկավորման պայմանները, որը հակառակ դեպքում չէր դիտարկի;
- ֆինանսական դժվարությունների արդյունքում տվյալ ֆինանսական ակտիվի գծով ակտիվ շուկայի անհետացումը; կամ
- Մեծ զեղչով ֆինանսական ակտիվների ձեռքբերումը, որն արտացոլում է տեղի ունեցած վարկային կորուստները:

Երբեմն անհնար է առանձնացնել մեկ իրադարձություն, քանի որ մի քանի իրադարձությունների միասնական ազդեցությունն է հանգեցնել ֆինանսական ակտիվների արժեզրկմանը: Բանկը գնահատում է, արդյոք պարտքային գործիքները, որոնք հանդիսանում են ամորտիզացված արժեքով չափվող կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ, համարվում են արժեզրկված յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Գնահատելու համար, արդյոք պետական և կորպորատիվ պարտքային գործիքները արժեզրկված են, Բանկը հաշվի է առնում այնպիսի գործոններ, ինչպիսիք են պարտատոմսերի եկամտաբերությունը, վարկունակության ցուցանիշը, և վարկառուի կողմից միջոցների ներգրավման կարողությունը:

Վարկը համարվում է արժեզրկված այն ժամանակ, երբ Բանկը զիջումներ է կատարում վարկառուի ֆինանսական դրության վատթարացման արդյունքում, եթե առկա չեն վկայություններ այն մասին, որ զիջումների արդյունքում զգալի նվազել են պայմանագրային դրամական միջոցների չստացման հավանականության ռիսկերը և չկան արժեզրկման այլ ցուցանիշներ: Այն ֆինանսական ակտիվները, որոնց մասով նախատեսված են զիջումներ, սակայն տրամադրված չեն, համարվում են արժեզրկված, երբ առկա է դիտարկելի ապացույցներ արժեզրկման վերաբերյալ, ներառյալ դեֆոլտի սահմանման պահանջներին համապատասխանությունը: Դեֆոլտի սահմանումը (տես ստորև) ներառում է վճարունակության անհավանական լինելը, ինչպես նաև գումարների 90 օր կամ ավել ժամկետանց լինելու հավանականությունը:

Գնված կամ ի սկզբանե արժեզրկված (POCI) ֆինանսական ակտիվներ. Գնված կամ ի սկզբանե արժեզրկված (POCI) ֆինանսական ակտիվները տարբեր դիտարկվում են, քանի որ ակտիվը արժեզրկվում է սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Այս ակտիվների դեպքում Բանկը ճանաչում է սկզբնական ճանաչումից ի վեր ամբողջական ԱՎԿ-ի բոլոր փոփոխությունները որպես կորուստների գծով պահուստ, իսկ յուրաքանչյուր հետագա փոփոխություն՝ շահույթում կամ վնասում: Այս ակտիվների մասով բարենպաստ փոփոխությունները առաջացնում են արժեզրկումից օգուտ:

Դեֆոլտի սահմանումը. ԱՎԿ-ի սահմանման համար կարևոր է սահմանել դեֆոլտը: Վերջինիս սահմանումը օգտագործվում է ԱՎԿ-ի չափը և կորուստների գծով պահուստները 12-ամսյա կամ գործունեության ողջ ընթացքի գծով ԱՎԿ-ի վրա հիմնված լինելը որոշելու համար, քանի որ դեֆոլտը դեֆոլտի հնարավորության (ԴՀ) բաղադրիչ է, որն ազդում է ԱՎԿ-ի գնահատման, ինչպես նաև վարկային ռիսկի զգալի աճի հայտնաբերման վրա:

Բանկը ստորև նշված հանգամանքների դեպքում արձանագրում է դեֆոլտ, երբ

- փոխառուն ունի ավելի քան 90 օր ժամկետանց ցանկացած նյութական վարկային պարտավորություն Բանկի նկատմամբ, կամ

Դեֆոլտի սահմանումը համապատասխանեցվում է տարբեր տեսակի ակտիվների տարբեր առանձնահատկություններն արտացոլելու նպատակով: Օվերդրաֆտները համարվում են ժամկետանց, եթե հաճախորդը խախտել է վճարման ժամկետները կամ կատարել է վճարման ենթակա գումարից պակաս վճարում:

Վարկառուի՝ իր վարկային պարտավորությունների չկատարման հավանականության գնահատման նպատակով Բանկը հաշվի է առնում որակական և քանակական տեղեկատվությունը: Գնահատված տեղեկատվությունը կախված է ակտիվի տեսակից, օր.՝ կորպորատիվ վարկավորման դեպքում որակական գործոն է հանդիսանում պայմանագրային դրույթների խախտումը, ինչը չի կիրառվում անհատական վարկավորման ժամանակ: Քանակական տեղեկատվությունը ներառում է նույն վարկառուի այլ պարտավորությունների

չկատարման կամ վճարի ուշացման մասին տվյալներ, որոնք այս վերլուծության կարևոր մասն են հանդիսանում: Դեֆոլտը գնահատելիս Բանկը հաշվի է առնում տեղեկատվության տարբեր աղբյուրներ՝ ներքին կամ արտաքին:

Վարկային ռիսկի նշանակալի աճ. Բանկը վերահսկում է արժեզրկման պահանջներին ենթակա բոլոր ֆինանսական ակտիվները, վարկային պարտավորությունները և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը դրանց սկզբնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի հնարավոր աճը գնահատելու նպատակով: Վարկային ռիսկի նշանակալի աճի դեպքում Բանկը կչափի կորուստների գծով պահուստները՝ հիմնվելով վարկային գործողության ողջ ընթացքի համար հաշվարկվող ԱՎԿ-ի, այլ ոչ 12-ամսյա ԱՎԿ-ի վրա:

Սկզբնական ճանաչումից ի վեր ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկի նշանակալի աճի գնահատման նպատակով Բանկը համեմատում է հետևյալը. ֆինանսական գործիքի դեֆոլտի ռիսկը հաշվետու ամսաթվի դրությամբ՝ հիմնված գործիքի գծով մարման մնացորդային պարտավորության վրա, և ֆինանսական գործիքի տեղի ունեցած դեֆոլտի ռիսկը, որն ակնկալվում էր մնացորդային պարտավորության մարման գծով՝ գործիքի սկզբնական ճանաչման ամսաթվի դրությամբ: Այս գնահատումը կատարելիս Բանկը հաշվի է առնում որակական և քանակական տեղեկությունները, որոնք ողջամիտ և հիմնավորված են, ներառյալ փորձը և կանխատեսումները՝ առանց անհարկի ծախսերի կամ ջանքերի, հիմնվելով Բանկի փորձի և վարկերի փորձագիտական գնահատման վրա, այդ թվում՝ կանխատեսումների:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ և հետագա հաշվետու ամսաթվերին ԴՀ որոշման հիմք են ձևավորում բազմաթիվ տնտեսական սցենարներ: Տարբեր տնտեսական սցենարներ կառաջացնեն դեֆոլտի տարբեր հավանականություն: Այս տարբեր սցենարների կշիռը ձևավորում է դեֆոլտի միջին կշռված հավանականության հիմք, որն օգտագործվում է վարկային ռիսկի նշանակալի աճը որոշելիս:

Կորպորատիվ վարկավորման դեպքում, կանխատեսումները ներառում են այն ոլորտների ապագա հեռանկարները, որտեղ գործում են Բանկի պարտապանները. տեղեկություններ, ստացված տնտեսական փորձագետների զեկույցներից, ֆինանսական վերլուծաբաններից, պետական մարմիններից և այլ նմանատիպ կազմակերպություններից, ինչպես նաև փաստացի և կանխատեսական տնտեսական տեղեկությունների ներքին և արտաքին տարբեր աղբյուրներ: Անհատական վարկավորման դեպքում, կանխատեսումները ներառում են կորպորատիվ վարկավորման դեպքում կիրառվող տնտեսական ցուցանիշների վերաբերյալ կանխատեսումներ, ինչպես նաև տեղական տնտեսական ցուցանիշների վերաբերյալ կանխատեսումները, մասնավորապես, շրջանների պարագայում՝ տնտեսության որոշ ոլորտների կենտրոնացումը, ինչպես նաև հաճախորդների վարկունակության վերաբերյալ ներքին տեղեկություններ: Բանկը իր գործընկերներին դասակարգում է՝ ըստ համապատասխան ներքին վարկային ռիսկի աստիճանի՝ հիմք ընդունելով իրենց վարկային որակը: Քանակական տեղեկատվությունը հանդիսանում է վարկային ռիսկի զգալի աճի կարևորագույն ցուցանիշ, որը հիմնված է վարկի ամբողջ գործողության ընթացքում հաշվառվող ԴՀ-ի փոփոխությամբ՝ համեմատելով՝

- Վարկի ամբողջ գործողության ընթացքում հաշվառվող մնացած ԴՀ-ն հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, և
- Վարկի ամբողջ գործողության ընթացքում հաշվառվող մնացած ԴՀ-ն այն ժամանակահատվածի համար, երբ այն գնահատվել է՝ հիմք ընդունելով ռիսկերի սկզբնական ճանաչման ժամանակ առկա փաստերը և հանգամանքները

Օգտագործվող ԴՀ-ները հանդիսանում են պայմանական գնահատումներ և Բանկն օգտագործում է ԱՎԿ գծով պահուստների գնահատման ժամանակ կիրառված նույն մեթոդաբանությունը և տվյալները:

Այն որակական գործոնները, որոնք արտացոլում են վարկայի ռիսկի նշանակալի աճ, ԴՀ մոդելներում ներկայացվում են ժամանակին: Այնուամենայնիվ, Բանկը դեռևս առանձին է դիտարկում որոշ որակական գործոններ վարկային ռիսկի նշանակալի աճը գնահատելիս: Կորպորատիվ վարկավորման դեպքում, «դիտարկումների ցանկում» ներառված ակտիվներին յուրահատուկ ուշադրություն է դարձվում այն դեպքում, երբ առկա է որոշակի վարկառուի վարկարժանության վատթարացման կասկած և ռիսկը ներառված է «դիտարկումների ցանկում»: Անհատական վարկավորման դեպքում Բանկը հաշվի է առնում վարկային պայմանների վերանայման ակնկալիքները, վարկանիշները և այնպիսի իրադարձություններ, ինչպիսիք են գործազրկությունը, սնանկացումը, բաժանումը կամ մահը:

Հաշվի առնելով, որ սկզբնական ճանաչումից հետո վարկային ռիսկի զգալի աճը հարաբերական չափորոշիչ է, դեֆոլտի հավանականության (ԴՀ) տվյալ փոփոխությունը առավել նշանակալից կլինի ֆինանսական գործիքի համար ավելի ցածր սկզբնական դեֆոլտի հավանականությամբ, քան համեմատած դեֆոլտի բարձր հավանականություն ունեցող ֆինանսական գործիքի հետ:

Ի հավելումն, երբ ակտիվը դառնում է ավելի, քան 30 օր ժամկետանց, Բանկը համարում է, որ վարկային ռիսկի զգալի աճ է տեղի ունեցել և ակտիվը գտնվում է արժեզրկման մոդելի 2-րդ փուլում, այսինքն՝ կորուստների գծով պահուստները գնահատվում են գործունեության ողջ ընթացքի ԱՎԿ-ով:

Ֆինանսական ակտիվների փոփոխությունը և ապաճանաչումը. Ֆինանսական ակտիվների փոփոխությունները տեղի են ունենում այն ժամանակ, երբ ֆինանսական ակտիվի դրամական հոսքերը կառավարող պայմանագրային պայմանները վերանայվում կամ այլ կերպ փոփոխվում են ֆինանսական ակտիվների սկզբնական ճանաչման և ժամկետայնության միջև: Փոփոխությունը ազդեցություն է ունենում պայմանագրով նախատեսված դրամական հոսքերի գումարի և/կամ ժամկետների վրա անմիջապես կամ ապագայում: Ի լրումն, ընթացիկ վարկային պայմանագրի առկա դրույթների կիրառումը կամ ճշգրտումները կներառեն փոփոխություններ, եթե անգամ այս նոր և ճշգրտված դրույթները առայժմ ազդեցություն չունեն դրամական հոսքերի վրա, բայց կարող են ազդել դրամական հոսքերի վրա, կախված այն բանից, թե արդյոք այդ դրույթներին համապատասխանում են, թե ոչ (օր.՝ դրույթների չկատարման արդյունքում տոկոսադրույքի աճի փոփոխության դեպքում):

Բանկը վերանայում է ֆինանսական դժվարություններ ունեցող հաճախորդների վարկային պայմանագրի պայմանները, որպեսզի ապահովի ստացման ենթակա գումարների առավելագույն հավաքագրումը և նվազագույնի հասցնի դեֆոլտի ռիսկերը: Վարկի պայմանները վերանայվում են այն դեպքում, երբ, չնայած, որ վարկառուն հնարավորինս ամեն ինչ արել է սկզբնական պայմանագրային վճարման պայմանները կատարելու համար, սակայն առկա է վճարումների չկատարման մեծ ռիսկ կամ դա արդեն տեղի է ունեցել, և ակնկալվում է, որ վարկառուն կկարողանա կատարել իր պարտավորությունները վերանայված պայմանների դեպքում: Վերանայված պայմանները հիմնականում ներառում են վարկի մարման ժամկետների երկարաձգում, վարկի դրամական հոսքերի ժամկետների փոփոխություն (մայր գումարի և տոկոսների մարում), վճարման ենթակա գումարների կրճատում (մայր գումարի և տոկոսային գումարների համաներում) և պայմանագրային դրույթների փոփոխություններ: Բանկը սահմանել է վարկային պայմանների վերանայման քաղաքականություն, որը կիրառվում է և կորպորատիվ, և անհատական վարկավորման դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվի փոփոխման դեպքում Բանկը գնահատում է, արդյոք այս փոփոխության արդյունքում առաջանում է ապաճանաչում: Բանկի քաղաքականության համաձայն, փոփոխություններն առաջացնում է ապաճանաչում այն ժամանակ, երբ այդ փոփոխությունը հանգեցնում է էապես տարբերվող այլ պայմանագրային պայմանների առաջացմանը: Որոշելու համար, արդյոք փոփոխված պայմանները էապես տարբերվում են սկզբնական պայմանագրային պայմաններից, Բանկը հաշվի է առնում հետևյալը՝

- Որակական գործոններ, ինչպիսիք են այն պայմանագրային դրամական հոսքերը, որոնք փոփոխությունից հետո չեն հանդիսանում միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ, ինչպես նաև փոխարժեքի կամ պայմանագրային կողմի փոփոխությունը, տոկոսադրույքների, ժամկետայնության, պայմանագրային դրույթների փոփոխությունը:

Եթե այս գործոնները չեն պարզաբանում էական փոփոխությունները, ապա՝

- Քանակական գնահատում է իրականացվում՝ համեմատելով սկզբնական պայմաններով մնացորդային պայմանագրային դրամական հոսքերի ներկա արժեքը և վերանայված պայմաններով պայմանագրային դրամական հոսքերը: Այդ գումարները զեղչվում են սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Եթե ներկա արժեքի տարբերությունը 10 տոկոսից ավել է, ապա Բանկը որոշում է, որ առկա է վարկային համաձայնագրի նշանակալի տարբերություն, ինչը հանգեցնում է ապաճանաչման:

Ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման դեպքում ԱՎԿ գծով պահուստները չափվում են ապաճանաչման օրվա դրությամբ՝ ակտիվի զուտ հաշվեկշռային արժեքը այդ օրվա դրությամբ որոշելու նպատակով: Վերանայված հաշվեկշռային արժեքի և նոր պայմաններով նոր ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքի միջև տարբերությունը առաջացնում է ապաճանաչման մասով օգուտ կամ վնաս: Նոր ֆինանսական ակտիվը կունենա 12-ամսյա ԱՎԿ-ի հիմունքներով չափվող կորուստների գծով պահուստ, բացառությամբ առանձին դեպքերի, երբ նոր վարկը կհամարվի արժեզրկված առաջացման պահին: Սա կիրառվում է միայն այն դեպքում, երբ նոր վարկի իրական արժեքը ճանաչվում է իր վերանայված անվանական արժեքի նշանակալի զեղչով, քանի որ դեռևս առկա է դեֆոլտի ռիսկը, ինչը փոփոխությունների արդյունքում չի նվազել:

Բանկը վերահսկում է փոփոխված ֆինանսական ակտիվների վարկային ռիսկը՝ գնահատելով որակական և քանակական տեղեկատվությունը (օր.՝ արդյոք վարկառուն ունի ժամկետանց օրեր նոր պայմանների պարագայում):

Երբ ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները փոփոխվում են, ինչը ապաճանաչման չի հանգեցնում, Խումբը որոշում է, արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսկան ակտիվի վարկային ռիսկի զգալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր, համեմատելով՝

- Սկզբնական ճանաչման ամսաթվի դրությամբ և սկզբնական պայմանագրային պայմաններով գնահատված ամբողջական ԴՀ-ն, և
- Հաշվետու ամսաթվի դրութամբ փոփոխված պայմանագրային պայմաններով ամբողջական ԴՀ-ն:

Ինչ վերաբերում է Բանկի՝ վարկային պայմանների վերանայման քաղաքականության շրջանակներում փոփոխված ֆինանսական ակտիվներին, երբ այդ փոփոխության արդյունքում ապաճանաչում չի առաջացել, ապա ԴՀ-ի գնահատումն արտացոլում է Բանկի կարողությունը հավաքագրել փոփոխված պայմաններով դրամական հոսքերը՝ հիմք ընդունելով Խմբի նախկին փորձը նմանատիպ համաներման գործընթացների պարագայում, ինչպես նաև տարբեր վարքագծային ցուցանիշներ, որոնք են՝ վարկառուի պարտաճանաչ վճարման կարողությունը փոփոխված պայմանագրային պայմաններում: Եթե վարկային ռիսկը շարունակում է մնալ ավելի բարձր, քան ակնկալվում էր սկզբնական ճանաչման ժամանակ, ապա կորուստների գծով պահուստը կրկին չափվելու է ամբողջական ԱՎԿ-ին համարժեք գումարով: Վերանայված պայմաններով վարկերի մասով կորուստների գծով պահուստը հիմնականում կչափվի՝ հիմք ընդունելով 12-ամսյա ԱՎԿ, երբ առկա է վարկառուի վճարունակության բարելավման վկայություն, ինչն առաջացնում է նախկինում վարկային ռիսկի նշանակալի աճի նվազեցում:

Այն դեպքում, երբ փոփոխությունների արդյունքում ապաճանաչում չի առաջանում, Բանկը հաշվարկում է այդ փոփոխությունների օգուտը/վնասը՝ համեմատելով համախառն հաշվեկշռային արժեքը փոփոխությունից առաջ և հետո (բացառությամբ ԱՎԿ գծով պահուստը): Այնուհետև, Բանկը գնահատում է ԱՎԿ-ն փոփոխված ակտիվի մասով, երբ փոփոխված ֆինանսական ակտիվից առաջացած ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են սկզբնական ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների նվազեցման հաշվարկում:

Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսկան ակտիվն այն ժամանակ, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը (ներառյալ էապես տարբեր պայմանագրային պայմանների փոփոխման արդյունքում առաջացած սպառումը) կամ երբ ֆինանսական ակտիվի և վերջինիս սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերը և հատույցները փոխանցվում են երրորդ կողմի: Եթե Բանկը չի փոխանցում և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերը և հատույցները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա Բանկը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը, ինչպես նաև դրա հետ կապված պարտավորությունը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի մեջ: Եթե Բանկը պահպանում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն և հատույցները, ապա Բանկը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը, ինչպես նաև ստացված հատույցի դիմած գրավադրված փոխառությունը:

Ֆինանսական ակտիվն ամբողջությամբ ապաճանաչելիս ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և ստացված և ստացման ենթակա հատուցումների և կուտակված օգուտի/վնասի գումարի տարբերությունը, որը ճանաչվել էր այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում և կուտակվել սեփական կապիտալում, ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ բաժնային ներդրումային գործիքների, որոնք դասակարգվել են որպես այլ համապափակ ֆինանսական արդյունքում իրական արժեքով չափվող, երբ կուտակված օգուտը/վնասը, նախկինում ճանաչված այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, հետագայում չի վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական ակտիվը մասնակի ապաճանաչելիս (օրինակ՝ երբ Բանկը պահպանում է փոխանցված ակտիվի մի մասը հետգնելու օպցիոնը), Բանկը ֆինանսական ակտիվի նախկին հաշվեկշռային արժեքը բաշխում է այն մասի, որն այն շարունակում է ճանաչել շարունակվող ներգրավվածության ներքո, և այն մասի միջև, որն այն այլևս չի ճանաչում՝ փոխանցման ամսաթվի դրությամբ այդ մասերի հարաբերական իրական արժեքների հիման վրա: Այլևս չճանաչվող մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի և այլևս չճանաչվող մասի դիմաց ստացված հատուցման և դրա վրա բաշխված այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված որևէ օգուտի կամ վնասի գումարների տարբերությունը պետք է ճանաչվի այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: Սա չի կիրառվում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող բաժնային ներգրութմային

գործիքների մասով, քանի որ այլ համապարփակ եկամուտում նախկինում ճանաչված կուտակված օգուտը/վնասը հետագայում չի վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում:

Դուրսգրում. Վարկերը և պարտքային գործիքները դուրս են գրվում այն ժամանակ, երբ Բանկը չունի ֆինանսական ակտիվի վերականգնման (ամբողջական կամ մասնակի) ողջամիտ ակնկալիքներ: Այս դեպքում Բանկը որոշում է, որ վարկառուն չունի համապատասխան ակտիվներ կամ եկամտի բավարար աղբյուրներ դուրս գրման ենթակա գումարների մարման նպատակով բավարար դրամական միջոցներ ստեղծելու համար: Դուրսգրումը ներառում է ապաճանաչման իրադարձություն: Բանկը կարող է դուրս գրված ֆինանսական ակտիվների նկատմամբ հարկադիր միջոցներ կիրառել: Բանկի գործադրած հարկադիր միջոցների արդյունքում հավաքագրված գումարները արժեզրկման գծով օգուտ կառաջացնեն:

ԱՎԿ գծով պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում. ԱՎԿ գծով պահուստները ներառվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հետևյալ կերպ՝

- Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների դեպքում՝ որպես ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից նվազում;
- Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող պարտքային գործիքների դեպքում՝ կորուստների գծով ոչ մի պահուստ չի ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, քանի որ հաշվեկշռային արժեքը չափվում է իրական արժեքով: Այնուամենայնիվ, կորուստների գծով պահուստները ներառվում են ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստի վերագնահատման արժեքում
- Վարկային պարտավորությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի դեպքում՝ որպես պահուստ, և
- Այն դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը ներառում է և օգտագործված, և չօգտագործված բաղադրիչ, և Բանկը չի կարողանում որոշել վարկային գծի բաղադրիչի մասով ԱՎԿ-ն օգտագործված բաղադրիչից առանձին, ապա Բանկը ներկայացնում է կորուստների գծով համախմբված պահուստ երկու բաղադրիչների համար: Համախմբված գումարը ներկայացվում է որպես օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքից նվազում: Օգտագործված բաղադրիչի համախառն արժեքից կորուստների գծով պահուստի ցանկացած գերազանցում ներկայացվում է որպես պահուստ:

Ֆինանսական պարտավորություններ. Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են կամ որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող կամ «այլ ֆինանսական պարտավորություններ»:

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ. Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող այն դեպքում, երբ ֆինանսական պարտավորությունը պահվում է վաճառքի համար կամ դասակարգվում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Ֆինանսական պարտավորությունը դասակարգվում է որպես վաճառքի համար պահվող, եթե՝

- այն ձեռք է բերվել հիմնականում կարճաժամկետ կտրվածքով հետգնման նպատակով, կամ
- սկզբնական ճանաչման պահին այն կազմում է Խմբի կողմից համատեղ ղեկավարվող որոշակի ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս և ունի կարճաժամկետ կտրվածքով շահույթի ստացման իրատեսական հնարավորություն, կամ
- այն հանդիսանում է ածանցյալ գործիք, որը չի նախատեսված կամ օգտագործվում որպես հեջավորման գործիք:

Ֆինանսական պարտավորությունը, բացի վաճառքի համար պահվող ֆինանսական պարտավորություններից կամ պայմանական վճարից, որը կարող է վճարվել ձեռք բերողի կողմից որպես բիզնեսի միավորման մաս, կարող է ճանաչման պահին դասակարգվել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե՝

- նման դասակարգումը բացառում, կամ զգալիորեն կրճատում է չափման կամ ճանաչման անհամապատասխանությունը, որն այլապես կառաջանար, կամ
- ֆինանսական պարտավորությունը կազմում է ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների կամ այդ երկուսի խմբի մի մաս, որը կառավարվում է, և դրա կատարողականը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, Խմբի փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային ռազմավարության համաձայն և խմբավորման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տրամադրվում է ներքին կարգով՝ այդ հիմունքներով, կամ

- այն կազմում է պայմանագրի մի մաս, որը պարունակում է ներկառուցված ածանցյալ գործիքներից մեկը կամ մի քանիսը և ՖՀՄՍ 9 ստանդարտը թույլ է տալիս ողջ պայմանագիրը (ակտիվները կամ պարտավորությունները) դասակարգել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունները սահմանվում են իրական արժեքով՝ ներառյալ ողջ օգուտը կամ վնասը, որոնք առաջանում են շահույթում կամ վնասում ճանաչվող վերաչափման արդյունքում այն դեպքում, երբ նրանք չեն հանդիսանում հեջային գործիքների մաս: Շահույթում կամ վնասում ճանաչված զուտ օգուտը կամ վնասը ներառում է ցանկացած տոկոս, որը վճարվել է ֆինանսական պարտավորության գծով և ներառվում է «շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող այլ ֆինանսական գործիքների զուտ օգուտ/(վնաս)» հոդվածում՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների հաշվետվությունում:

Այնուամենայնիվ, շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորությունների մասով, երբ ֆինանսական պարտավորության իրական արժեքի փոփոխությունը, որը վերագրելի է այդ պարտավորության վարկային ռիսկի փոփոխությանը, ճանաչվում է այլ համապարփակ եկամուտում, եթե այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված պարտավորության վարկային ռիսկի փոփոխության ազդեցության ճանաչումը չի առաջացնում կամ մեծացնում հաշվառման անհամապատասխանությունը շահույթում կամ վնասում: Պարտավորության իրական արժեքի փոփոխության մասով մնացած գումարը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված ֆինանսական պարտավորության վարկային ռիսկերին վերագրելի իրական արժեքի փոփոխությունները հետագայում չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում, այլ փոխանցվում են չբաշխված շահույթ ֆինանսական պարտավորությունը ապաճանաչելիս:

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող տրամադրված վարկային գծերի և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի բոլոր օգուտները և վնասները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Այն դեպքում, երբ Բանկը որոշում է, արդյոք այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված պարտավորության վարկային ռիսկերի փոփոխությունների ճանաչումը շահույթում կամ վնասում հաշվապահական հաշվառման անհամապատասխանություն է առաջացրել կամ այդ անհամապատասխանությունը մեծացրել, ապա գնահատում է, արդյոք պարտավորության վարկային ռիսկերի փոփոխության ազդեցությունը հաշվանցվելու է շահույթում կամ վնասում՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող այլ ֆինանսական գործիքի իրական արժեքի փոփոխությամբ պայմանավորված: Այս որոշումը կայացվում է սկզբնական ճանաչման ժամանակ:

Այլ ֆինանսական պարտավորություններ. այլ ֆինանսական պարտավորությունները (ներառյալ վարկերը և փոխառությունները) սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ հանած գործարքի գծով ծախսերը: Դրանք այնուհետև չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդն իրենից ներկայացնում է որոշակի ժամանակահատվածում ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքի հաշվարկի և տոկոսային ծախսը համապատասխան ժամանակաշրջանում տեղաբաշխման մեթոդ: Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդն ավելի մանրամասն ներկայացված է վերոնշյալ «զուտ տոկոսային եկամուտ» բաժնում:

Ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչումը. Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունները միայն այն ժամանակ, երբ Բանկի պարտականությունները մարվում են, չեղյալ են համարվում կամ ուժը կորցնում են: Ապաճանաչված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և վճարված ու վճարվելիք հատուցման տարբերությունը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքում:

Երբ միևնույն փոխատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է այլ ֆինանսական պարտավորությամբ, որի պայմաններն էականորեն տարբերվում են նախորդից, կամ եթե տեղի է ունեցել առկա պարտավորության պայմանների էական փոփոխություն, ապա նմանատիպ փոխանակումը կամ փոփոխությունը ճանաչվում է որպես սկզբնական պարտավորության ապաճանաչում և նոր պարտավորության ճանաչում: Նմանապես, Բանկը հաշվի է առնում գոյություն ունեցող պարտավորության պայմանների կամ դրա մի մասի նշանակալի փոփոխությունը որպես սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մարում և նոր պարտավորության ճանաչում: Ապաճանաչված ֆինանսական պարտավորության

հաշվեկշռային արժեքի և վճարված և վճարվելիք հատուցման տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Ենթադրվում է, որ պայմանագրային պայմանները զգալիորեն տարբերվում են այն դեպքում, երբ նոր պայմաններով դրամական միջոցների հոսքերի զեղչված ներկա արժեքը (ներառյալ վճարված գումարները, հանած յուրաքանչյուր վճար, ստացված և զեղչված՝ օգտագործելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը) առնվազն 10 տոկոսով տարբերվում է սկզբնական ֆինանսական պարտավորության մնացորդային դրամական հոսքերի զեղչված ներկա արժեքից: Եթե փոփոխությունը էական չէ, ապա նախքան փոփոխությունը պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և փոփոխությունից հետո դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում որպես այլ օգուտներում կամ վնասներում հոդվածում փոփոխության օգուտ կամ վնաս:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ. Բանկը կնքում է գործարքներ տարբեր ֆինանսական ածանցյալ գործիքներով, որոնցից մի քանիսը պահում է վաճառքի նպատակներով, իսկ մնացածը՝ տոկոսադրույքի, վարկային և արտարժույթային ռիսկերը կառավարելու նպատակով: Ածանցյալ գործիքները ներառում են արտարժույթի ֆորվարդային պայմանագրեր, տոկոսային սվոփեր, արտարժութային-տոկոսային սվոփեր և վարկային դեֆոլտային սվոփեր:

Ածանցյալ գործիքները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով համապատասխան պայմանագրի ուժի մեջ մտնելու օրվա դրությամբ և հետագայում վերաչափվում են իրենց իրական արժեքով յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ: Դրա արդյունքում առաջացած օգուտը/վնասը անմիջապես ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Դրական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները ճանաչվում են որպես ֆինանսական ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես ֆինանսական պարտավորություն: Ածանցյալ գործիքը հանդիսանում է ոչ ընթացիկ ակտիվ կամ պարտավորություն, եթե տվյալ գործիքի մարման մնացորդային ժամկետը 12 ամսից ավել է և չի ակնկալվում այդ գործիքի իրացում կամ մարում 12 ամիսների ընթացքում: Այլ ածանցյալ գործիքները հանդիսանում են ընթացիկ ակտիվներ կամ պարտավորություններ:

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր. Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագիրն այնպիսի պայմանագիր է, որի արդյունքում այդ պայմանագիրը տրամադրողը պարտավորվում է կատարել որոշակի վճարումներ, պայմանագիրը ստացողին փոխհատուցելով այն կորուստները, որը վերջինս կրում է որոշակի պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի համաձայն սահմանված ամսաթվին վճարումներ չկատարելու արդյունքում:

Բանկի կողմից տրամադրված ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը սկզբնապես չափվում են դրանց իրական արժեքով, և եթե չեն դասակարգվում որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, հետագայում չափվում են հետևյալ երկու մեծություններից առավելագույնով.

- ՖՀՄՍ 9 ստանդարտի համաձայն որոշված կորուստի գծով պահուստի գումարի, և
- Ի սկզբանե ճանաչված գումարի՝ նվազեցված, ըստ անհրաժեշտության, հասույթի ճանաչման քաղաքականության համաձայն ճանաչված՝ կուտակված արժեզրկման չափով:

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը ներկայացվում են որպես պահուստներ ֆինանսական վիճակի մասի հաշվետվությունում և դրանց վերաչափումը ներկայացվում է այլ հասույթում:

Բանկը որևէ ֆինանսական երաշխավորության պայմանագիր չի դասակարգել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով վարկերի տրամադրում. Շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով վարկերի տրամադրման պայմանագրերը սկզբնապես չափվում են դրանց իրական արժեքով, և եթե չեն դասակարգվում որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, հետագայում չափվում են հետևյալ երկու մեծություններից առավելագույնով.

- ՖՀՄՍ 9 ստանդարտի համաձայն որոշված կորուստի գծով պահուստի գումարի, և
- Ի սկզբանե ճանաչված գումարի՝ նվազեցված, ըստ անհրաժեշտության, հասույթի ճանաչման քաղաքականության համաձայն ճանաչված՝ կուտակված արժեզրկման չափով:

Շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով վարկերի տրամադրման պայմանագրերը, որոնք չեն չափվում շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով, ներկայացվում են որպես պահուստներ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում և դրանց վերաչափումը ներկայացվում է այլ հասույթում: Բանկը շուկայականից ցածչ տոկոսադրույքով տրամադրման

որևէ պայմանագիր չի դասակարգել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Անցման ազդեցությունը. Ստորև աղյուսակը ցույց է տալիս ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման և կատեգորիաների վերանայումը, ինչպես նաև ՀՀՄՍ 39 և ՖՀՄՍ 9 հաշվեկշռային արժեքների համադրումը վարկերի, արժեթղթերի և արտահաշվեկշռային ռիսկերի մասով 2018 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ՖՀՄՍ 9 ստանդարտի ընդունման արդյունքում: Այլ ֆինանսական ակտիվների կատեգորիաների և պարտավորությունների չափման հիմունքներում փոփոխություններ տեղի չեն ունեցել:

	Չափում ըստ ՀՀՄՍ 39	Չափում ըստ ՖՀՄՍ 9	Հաշվեկշռային արժեք՝ ըստ ՀՀՄՍ 39	Վերադասակարգում	Վերաչափում	Հաշվեկշռային արժեք՝ ըստ ՖՀՄՍ 9
Ֆինանսական ակտիվներ						
Ներդրումային արժեթղթեր	Վաճառքի համար մատչելի	Այլ համապ. Ֆին.արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող	21,655,188	-	-	21,655,188
Ներդրումային արժեթղթեր	Մինչև մարման ժամկետը պահվող	Այլ համապ. Ֆին.արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող	49,618	-	-	49,618
Ընդամենը առևտրային նպատակներով պահվող և ներդրումային արժեթղթեր			**21,704,806**	**-**	**-**	**21,704,806**
Վարկային կորուստների գծով պահուստ			-	-	(166,940)	(166,940)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	Ամորտիզացված արժեքով	Ամորտիզացված արժեքով	13,036,368	-	(148,819)	12,887,549
Կանխիկ միջոցներ և թղթակցային հաշիվներ	Ամորտիզացված արժեքով	Ամորտիզացված արժեքով	35,824,831	-	(7,479)	35,817,352
Հաճախորդներին տրվող վարկեր	Ամորտիզացված արժեքով	Ամորտիզացված արժեքով	104,216,558	-	(228,176)	103,988,382
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	Ամորտիզացված արժեքով	Ամորտիզացված արժեքով	-	-	-	-
Այլ ֆինանսական ակտիվներ (առևտրային դեբիտորական պարտքեր)	Ամորտիզացված արժեքով	Ամորտիզացված արժեքով	-	-	-	-
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Վարկային կորուստների գծով պահուստներ արտահաշվեկշռային ռիսկերի դեպքում			-	-	(103,411)	(103,411)
Ընդամենը ՖՀՄՍ 9 ընդունման ազդեցությունը նախքան հարկումը					**(487,885)**	**(487,885)**

Ընդամենը ՖՀՄՍ 9 ընդունման ազդեցությունը հարկումից հետո	**(390,308)**	**(390,308)**

Ստորև աղյուսակում ներկայացված է ՖՀՄՍ 9-ի ընդունման ազդեցությունը Բանկի սեփական կապիտալի վրա, մասնավորապես՝ ներդրումների մասով վերագնահատման պահուստի և չբաշխված շահույթի վրա, 2018 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ՝

	Ներդրում. վերագնահատման պահուստ	**Չբաշխված շահույթ**
2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**1,531,277**	**4,597,371**
Բիզնես մոդելների գնահատման արդյունքում ֆինանսական ակտիվների վերաչափում, առանց հարկերի	166,940	(557,248)
2018 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	**1,698,217**	**4,040,123**

ՖՀՄՍ 15 Հաճախորդների հետ պայմանագրերի գծով հասույթ. ՖՀՄՍ 15-ի հիմնական սկզբունքը կայանում է նրանում, որ կազմակերպությունը պետք է ճանաչի հասույթը այն ժամանակ, երբ ապրանքները կամ ծառայությունները փոխանցվում են հաճախորդին գործարքի արժեքով: Առաջարկվող ապրանքների կամ ծառայությունների տարատեսակ հանդիսացող յուրաքանչյուր փաթեթ պետք է առանձին ճանաչվի, և պայմանագրային գնի համար կիրառվող զեղչերը կամ այլ տեսակի իջեցումները պետք է բաշխվեն առանձին տարրերի միջև: Այն դեպքում, երբ հատուցումները տարբերվում են, ապա նվազագույն գումարները պետք է ճանաչվեն, եթե առկա չեն հակադարձման նշանակալի ռիսկեր: Հաճախորդների հետ պայմանագրերի ապահովման գծով ծախսերը կապիտալացվում են և ամորտիզացվում այն ժամանակաշրջանի ընթացքում, երբ այդ պայմանագրային օգուտները սպառվել են:

ՖՀՄՍ 15-ի ընդունումը, համաձայն իրականացված վերլուծության, նշանակալի ազդեցություն չի ունեցել ընթացիկ տնտեսական և ֆինանսական ցուցանիշների վրա:

Ընթացիկ տարում Բանկը կիրառել է Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհուրդի (ՀՀՄՍԽ/IASB) կողմից հրապարակված ՖՀՄՍ և մեկնաբանությունների մի շարք փոփոխություններ, որոնք գործում են 2018 թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Այս փոփոխությունների ընդունումը նշանակալի ազդեցություն չի ունեցել սույն ֆինանսական հաշվետվություններում արտացոլված բացահայտումների և գումարների վրա:

ՖՀՄՄԿ 22. Արտարժույթով գործարքներ և կանխավճարներ. ՖՀՄՄԿ 22-ը սահմանում է, թե ինչպես պետք է որոշել «գործարքի ամսաթիվը»՝ փոխարժեքը որոշելու նպատակով, որը կօգտագործվի ակտիվի, ծախսի կամ եկամտի սկզբնական ճանաչման ժամանակ, երբ այդ միավորի համար վճարումը նախապես վճարվել է կամ ստացվել է արտարժույթով և հանգեցրել ոչ դրամային ակտիվի կամ պարտավորության ճանաչմանը (օրինակ, չփոխհատուցված ավանդ կամ հետաձգված եկամուտ):

Մեկնաբանությամբ պարզաբանվում է, որ գործարքի ամսաթիվն այն ամսաթիվն է, երբ անձը կատարում է կանխավճարի ստացման կամ վճարման արդյունքում առաջացած ոչ դրամային ակտիվի կամ ոչ դրամային պարտավորության սկզբնական ճանաչումը: Եթե կանխավճարները կատարվել են կամ ստացվել են բազմակի անգամ, մեկնաբանությամբ պահանջվում է սահմանել յուրաքանչյուր կանխավճարի ստացման կամ վճարման ամսաթիվը:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն, ներկայացման և հաշվարկի մեթոդներ, որոնք կիրառվել են միայն 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա Խմբի ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ժամանակ:

Ֆինանսական գործիքներ. Բանկը ճանաչում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, երբ այն դառնում է ֆինանսական գործիքի պայմանագրային պարտավորությունների կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների կանոնավոր կերպով գնումները և վաճառքը հաշվառվում են վերջնահաշվարկի ամսաթվի դրությամբ: Ֆինանսական գործիքների կանոնավոր գնումները կամ վաճառքն իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ակտիվների այն գնումները կամ վաճառքը, որոնք պահանջում են ակտիվների մատակարարումը շուկայում ընդունված պայմաններով կամ սահմանված կարգով:

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական չափումը տեղի է ունենում իրական արժեքով: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների խմբում չդասակարգված ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում իրական արժեքին գումարվում են գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը: Գործարքի գծով ծախսերը, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների ձեռքբերմանը, անմիջապես ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական ակտիվներ. Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ և վարկեր և դեբիտորական պարտքեր: Դասակարգումը կախված է ֆինանսական ակտիվների ձեռքբերման բնույթից և նպատակից և որոշվում է սկզբնական ճանաչման պահին: Ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր կերպով գնումները և վաճառքը ճանաչվում և ապաճանաչվում են առքուվաճառքի օրվա դրությամբ: Կանոնավոր գնումները կամ վաճառքն իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ակտիվների այն գնումները կամ վաճառքը, որոնք պահանջում են ակտիվների մատակարարումը շուկայում ընդունված պայմաններով կամ սահմանված կարգով:

<u>Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդ.</u> Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդն իրենից ներկայացնում է որոշակի ժամանակահատվածում ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքի հաշվարկի մեթոդ: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն տոկոսադրույքն է, որը ճշգրտորեն զեղչում է ապագա գնահատված կանխիկ վճարումները (ներառյալ բոլոր տեսակի միջնորդավճարները և ստացված կամ վճարված գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, գործարքի հետ կապված ծախսերը և այլ պարգևավճարներ կամ զեղչեր) ֆինանսական պարտավորության ակնկալվող գործողության ժամանակահատվածի ողջ ընթացքում, կամ (ըստ անհրաժեշտության) ավելի կարճ ժամանակահատվածում՝ հասցնելով սկզբնական ճանաչման պահին առկա զուտ հաշվեկշռային արժեքին:

<u>Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ.</u> Ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող այն դեպքում, երբ ֆինանսական ակտիվը (i) իրենից ներկայացնում է պայմանական վճարում, որը կարող է վճարվել ձեռք բերողի կողմից՝ որպես բիզնեսի միավորման մաս, որի նկատմամբ կիրառվում է ՖՀՄՍ 3-ը, (ii) վաճառքի համար պահվող, կամ (iii) սահմանվում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Ֆինանսական ակտիվը դասակարգվում է որպես վաճառքի համար պահվող, եթե՝

- այն ձեռք է բերվել հիմնականում մոտ ապագայում վաճառքի նպատակով, կամ
- սկզբնական ճանաչման պահին այն կազմում է Բանկի կողմից համատեղ կառավարվող որոշակի ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս և ունի կարճաժամկետ կտրվածքով շահույթի ստացման իրատեսական հնարավորություն, կամ
- այն հանդիսանում է ածանցյալ գործիք, որը չի նախատեսված կամ չի օգտագործվում որպես հեջավորման գործիք:

Ֆինանսական ակտիվը, բացի վաճառքի համար պահվող ֆինանսական ակտիվներից, կամ պայմանագրային գումարներից, որոնք կարող են վճարվել ձեռք բերողի կողմից՝ որպես ձեռնարկատիրական միավորման մաս, կարող է ճանաչման պահին դասակարգվել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե՝

- նման դասակարգումը բացառում, կամ զգալիորեն կրճատում է չափման կամ ճանաչման անհամապատասխանությունը, որն այլապես կառաջանար, կամ՝
- ֆինանսական ակտիվը կազմում է ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների կամ այդ երկուսի խմբի մի մաս, որը կառավարվում է, և դրա կատարողականը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, Ընկերության փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման

կամ ներդրումային ռազմավարության համաձայն, և խմբավորման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տրամադրվում է ներքին կարգով՝ այդ հիմունքներով, կամ

- այն կազմում է պայմանագրի մի մաս, որը պարունակում է ներկառուցված ածանցյալ գործիքներից մեկը կամ մի քանիսը և ՀՀՄՍ 39. *Ֆինանսական գործիքներ. ճանաչումը և չափումը* թույլ է տալիս ողջ պայմանագիրը (ակտիվները կամ պարտավորությունները) դասակարգել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները ներկայացվում են իրական արժեքով՝ ներառյալ ողջ օգուտը կամ վնասները, որոնք առաջանում են շահույթում կամ վնասում ճանաչվող վերաչափման արդյունքում: Շահույթում կամ վնասում ճանաչվող զուտ օգուտը կամ վնասները ներառում են ֆինանսական ակտիվի համար վճարած բոլոր տոկոսները և ներառվում են շահույթի ու վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, շահույթի կամ կորստի մասին հաշվետվությունների «այլ օգուտներ և վնասներ» հոդվածում: Իրական արժեքը որոշվում է ներկայացված եղանակով (տես ծան. 30):

<u>Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ.</u> մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ են, որոնց գծով Խումբն ունի մինչև մարման ժամկետը պահելու հաստատուն մտադրություն և կարողություն: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած արժեզրկումը:

Եթե Բանկը որոշեր վաճառել կամ վերադասակարգել մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների զգալի մասը նախքան դրանց մարման ժամկետը, ողջ դասը կորակազրկվեր և պետք է դասակարգվեր որպես վաճառքի համար մատչելի: Ավելին, Բանկին կարգելվեր ընթացիկ տարում և դրան հաջորդող երկու ֆինանսական տարիների ընթացքում դասակարգել որևէ ֆինանսական ակտիվ որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվ:

<u>Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ.</u> Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ են, որոնք դասակարգվում են որպես վաճառքի համար մատչելի, կամ չեն դասակարգվում որպես (ա) վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, (բ) մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ կամ (գ) իրական արժեքով շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ:

Բանկի կողմից պահվող հետգնվող ցուցակված պարտատոմսերը, որոնք գնվում և վաճառվում են ակտիվ շուկայում, դասկարգվում են որպես վաճառքի համար մատչելի և յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ներկայացվում իրական արժեքով: Բանկը նաև ներդրումներ ունի չցուցակված բաժնետոմսերում, որոնք չեն վաճառվում ակտիվ շուկայում, սակայն նույնպես դասակարգվում են որպես վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ և յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ներկայացվում իրական արժեքով (քանի որ ղեկավարությունը կարծում է, որ իրական արժեքը կարող է արժանահավատորեն չափվել): Իրական արժեքը որոշվում է նկարագրված եղանակով (տես՝ ծան. 30): Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունները, որոնք վերաբերում են արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխություններին, արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի օգտագործմամբ հաշվարկված տոկոսային եկամուտը և վաճառքի համար մատչելի բաժնային գործիքներից ստացված շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում և ներկայացվում ներդրումների վերագնահատման պահուստ հոդվածում: Երբ ներդրումն օտարվում է կամ համարվում է արժեզրկված, ներդրումների վերագնահատման պահուստի հոդվածում նախկինում ճանաչված կուտակային օգուտը կամ վնասը վերադասակարգվում է շահույթում կամ վնասում:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը որոշվում է այդ արտարժույթով և փոխարկվում հաշվետու ամսաթվի վերջի դրությամբ գործող սփոթ փոխարժեքով: Շահույթում կամ վնասում ճանաչված՝ արտարժույթի փոխարժեքից օգուտները և վնասները որոշվում են դրամային ակտիվի ամորտիզացված արժեքի հիման վրա: Արտարժույթի փոխարժեքից այլ օգուտները և վնասները ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում:

Վաճառքի համար մատչելի սեփական կապիտալում ներդրումները, որոնք չունեն ակտիվ շուկայում գնանշված շուկայական արժեք և որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ արժանահավատորեն չափել, չափվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկումից կորուստները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի վերջում:

<u>Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր.</u> Առևտրային դեբիտորական պարտքերը, վարկերը և այլ դեբիտորական պարտքերը, որոնք ունեն ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներ, որոնք գնանշված

չեն ակտիվ շուկայում (ներառյալ ՀՀ ԿԲ մնացորդները, բանկերից ստացման ենթակա գումարները, հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ ֆինանսական ակտիվներ), դասակարգվում են որպես «վարկեր և դեբիտորական պարտքեր»: Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած արժեզրկումը: Տոկոսային եկամուտը ճանաչվում է՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը, բացառությամբ կարճաժամկետ դեբիտորական պարտքերի, որոնց դեպքում տոկոսի ճանաչումը էական ազդեցություն չէր ունենա:

Արժեթղթերի հետգնման և հակադարձ հետգնման և արժեթղթերի փոխատվության գործարքներ. Իր գործունեության բնականոն ընթացքում Բանկն ունենում է ֆինանսական ակտիվների վաճառքի և հետգնման պայմանագրեր (հետգնման), ինչպես նաև ֆինանսական ակտիվների գնման և հետվաճառքի պայմանագրեր (հակադարձ հետգնման): Բանկն օգտագործում է հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրերը որպես իր գանձապետական կառավարման տարր:

Ռեպո համաձայնագիրն իրենից ներկայացնում է վճարի կամ այլ հատուցման դիմաց ֆինանսական ակտիվի փոխանցում մեկ այլ կողմի և համապատասխան պարտավորություն՝ հետ գնելու այդ ֆինանսական ակտիվն ապագայում փոխանակման համար օգտագործված կանխիկ կամ այլ հատուցման գումարը գումարած տոկոսը: Այս պայմանագրերը հաշվառվում են որպես ֆինանսական գործարքներ: Ֆինանսական ակտիվները, որոնք վաճառվում են հետգնման պայմանագրերով, շարունակում են ներկայացվել ֆինանսական հաշվետվություններում իսկ այս պայմանագրերի դիմաց ստացված հատուցումը հաշվառվում է որպես ապահովության միջոց հանդիսացող ավանդ՝ բանկերի հետ ավանդային գործիքներում:

Հակադարձ ռեպո համաձայնագրով ձեռք բերված ակտիվները գրանցվում են ֆինանսական հաշվետվություններում որպես արժեթղթերով գրավադրված ավանդի կանխիկ դրամական միջոցներ և այլ ակտիվներ, և դասակարգվում են բանկից ստանալիք և/կամ հաճախորդներին տրված վարկեր:

Բանկը կնքում է արժեթղթերի հետգնման պայմանագրեր և արժեթղթերի փոխառության պայմանագրեր, ըստ որոնց այն ստանում կամ փոխանցում է գրավի առարկան՝ շուկայում ընդունված պրակտիկայի համաձայն: Արժեթղթերի փոխանցումը պայմանագրային կողմերին միայն արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, եթե դրա հետ միասին փոխացվում են նաև սեփականության հետ կապված ռիսկերը և օգուտները ՀՀ-ում եվ ԱՊՀ տարածքում: Հետգնման գործարքների ստանդարտ պայմաններում, գրավի առարկան ստացողն իրավունք ունի վաճառել կամ վերագրավադրել այն, որը ենթակա է համարժեք արժեթղթերի վերադարձման գործարքի մարման ժամանակ:

Արժեթղթերի փոխանցումը պայմանագրային կողմերին միայն արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, եթե դրա հետ միասին փոխանցվում են նաև սեփականության հետ կապված ռիսկերը և օգուտները:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում. Ֆինանսական ակտիվները, բացի շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից, յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի վերջին գնահատվում են արժեզրկման հայտանիշների հայտնաբերման նպատակով: Ֆինանսական ակտիվները համարվում են արժեզրկված, եթե առկա է օբյեկտիվ վկայություն այն մասին, որ ֆինանսական ակտիվի սկզբնական ճանաչումից հետո տեղի ունեցած մեկ կամ մի քանի դեպքեր կարող են ազդեցություն ունենալ ներդրման գծով գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա:

Որպես վաճառքի համար մատչելի դասակարգված՝ ցուցակված կամ չցուցակված կապիտալի ներդրումներում արժեթղթի իրական արժեքի զգալի կամ տևական անկումն իր ինքնարժեքից համարվում է արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն:

Բոլոր այլ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն կարող են համարվել հետևյալ հայտանիշները՝

- թողարկողի կամ գործընկերոջ զգալի ֆինանսական դժվարությունները, կամ
- պայմանագրի խախտումը, մասնավորապես տոկոսների կամ մայր գումարի վճարման ուշացումը կամ չկատարումը, կամ
- տոկոսների կամ մայր գումարի վճարման ուշացումը կամ չկատարումը, կամ
- փոխառուի կողմից սնանկության կամ ֆինանսական վերակազմակերպման գործընթացի նախաձեռնումը, կամ
- ֆինանսական դժվարությունների արդյունքում տվյալ ֆինանսական ակտիվի գծով ակտիվ շուկայի անհետացումը:

Ֆինանսական ակտիվների որոշ կատեգորիաների համար, ինչպիսիք են վարկերը և դեբիտորական պարտքերը, ակտիվները, որոնք ըստ գնահատականների առանձին արժեզրկված չեն, ի լրումն գնահատվում են նաև խմբային արժեզրկման տեսանկյունից: Վարկային պորտֆելի արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն կարող է համարվել Խմբի նախկին փորձը վճարումների հավաքագրման գծով, հետաձգված վճարումների թվի աճը պորտֆելում, ինչպես նաև ազգային, կամ տեղական մակարդակում դիտարկելի փոփոխությունները, որոնք կարող են հանգեցնել դեբիտորական պարտքի անհավաքագրելիության:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով ծախսի գումարը իրենից ներկայացնում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և գնահատված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերությունը՝ զեղչված ֆինանսական ակտիվի համար սկզբնապես սահմանված տոկոսադրույքով:

Սկզբնական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով ծախսի գումարը իրենից ներկայացնում է ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և գնահատված ապագա դրամական հոսքերի ներկա արժեքի տարբերությունը՝ զեղչված շուկայում համանման ֆինանսական ակտիվի եկամտաբերության դրույքաչափով: Նման արժեզրկումից կորուստը ենթակա չէ հակադարձման հաջորդ ժամանակաշրջաններում:

Ֆինանսական ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկումից կորստի չափով անմիջականորեն բոլոր ակտիվների գծով, բացառությամբ վարկերի և դեբիտորական պարտքերի, որոնց դեպքում հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է պահուստային հաշվի միջոցով: Երբ վարկը կամ դեբիտորական պարտքը համարվում է անհուսալի, այն դուրս է գրվում պահուստային հաշվի միջոցով: Հետագայում դուրս գրված գումարների վերականգնումը կատարվում է դրանք պահուստային հաշվին կրեդիտագրելու միջոցով: Պահուստային հաշվի հաշվեկշռային արժեքի փոփոխությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Երբ վաճառքի համար պահվող ֆինանսական ակտիվը համարվում է արժեզրկված, այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված կուտակված օգուտները կամ վնասները վերադասակարգվում են որպես տվյալ ժամանակաշրջանի շահույթ կամ վնաս:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների համար, այն դեպքում, եթե հաջորդող ժամանակաշրջանում արժեզրկումից կորուստի գումարը նվազում է, և նվազեցումը կարող է օբյեկտիվորեն վերագրվել արժեզրկման ճանաչումից հետո տեղի ունեցող դեպքերի, նախկինում ճանաչված արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է շահույթի կամ վնասի միջոցով այնքանով, որքանով արժեզրկման ամսաթվի դրությամբ ներդրման հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում ամորտիզացված արժեքն այն դեպքում, եթե այդ արժեզրկումը ճանաչված չլիներ:

Վաճառքի համար մատչելի բաժնային արժեթղթերի առումով արժեզրկման կորուստները, նախկինում ճանաչված շահույթում կամ վնասում, չեն հակադարձվում շահույթի կամ վնասի միջոցով: Արժեզրկման կորուստից հետո առաջացած իրական արժեքի աճը ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում և կուտակվում ներդրումների վերագնահատման պահուստում:

Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերի առումով արժեզրկման կորուստները հակադարձվում են շահույթի կամ վնասի միջոցով այն դեպքում, երբ ներդրման իրական արժեքի աճը կարելի է օբյեկտիվորեն կապել արժեզրկման կորստի ճանաչումից հետո տեղի ունեցած որևէ իրադարձության հետ:

<u>Վերանայված վարկեր.</u> Հնարավորության դեպքում Բանկը փորձում է վերակառուցել վարկերը՝ գրավի նկատմամբ իրավունք ստանալու փոխարեն: Սա կարող է ներառել նաև վճարման հետաձգում և նոր պայմաններով վարկի համաձայնեցում: Այն դեպքում, երբ պայմանագրային պայմանները վերանայվում են, ապա ցանկացած արժեզրկում չափվում է՝ օգտագործելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ հաշվարկված նախքան պայմանների փոփոխությունը: Այս դեպքում վարկը այլևս չի համարվում ժանկետանց: Ղեկավարությունը վերահսկում է վերանայված պայմաններով վարկերը՝ բոլոր չափանիշներին համապատասխանությունը և ապագա վճարումների հավանականությունը ապահովելու համար: Վարկերը, որոնք արժեզրկման տեսանկյունից գնահատվում են անհատական կամ խմբային հիմունքներով, հաշվառվում են վարկի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով:

<u>Վարկերի և կանխավճարների դուրսգրում.</u> Վարկերի և կանխավճարների արժեզրկումից կորուստները վերագրվում են պահուստներին, երբ համարվում են անհավաքագրելի: Վարկերը և կանխավճարները դուրս են գրվում ղեկավարության կողմից գումարների հավաքագրման

ուղղությամբ իրականացված բոլոր հնարավորություններն օգտագործելուց և Բանկի կողմից գրավները վաճառելուց հետո: Դուրս գրված գումարների հետագա հավաքագրումը համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում է որպես ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստներին կատարած մասհանումների վերադարձ հավաքագրման ժամանակաշրջանում:

Ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգումը. Բանկը որոշ ոչ-ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ, որոնք չեն հանդիսանում առևտրային նպատակով պահվող և կազմում են շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող կատեգորիայի մաս, վերադասակարգել է որպես վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: 2009 թ. հուլիսի 1-ից Բանկին թույլատրվել է, որոշ հանգամանքներում, վերադասակարգել ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվները, որոնք չեն հանդիսանում առևտրային նպատակով պահվող, դասակարգել «վաճառքի համար մատչելի», «վարկեր և դեբիտորական պարտքեր» կամ «մինչև մարման ժամկետը պահվող» կատեգորիաներում: Նույն ամսաթվից սկսած Բանկին թույլատրվել է նաև, որոշ հանգամանքներում, վերադասակարգել ֆինանսական գործիքները, որոնք չեն հանդիսանում վաճառքի համար մատչելի, վերադասակարգել «վարկեր և դեբիտորական պարտքեր» կատեգորայիում: Վերահաշվարկները կատարվում են իրական արժեքով վերադասակարգման ամսաթվի դրությամբ, որը դառնում է նոր ամորտիզացված արժեք: Վերադասակարգումը կատարվում է ղեկավարության հայեցողությամբ գործիք-առ-գործիք սկզբունքով:

Ֆինանսական ակտիվների ապաճանաչումը. Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվները, երբ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը, կամ երբ երրորդ կողմին է փոխանցվում ֆինանսական ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների նկատմամբ իրավունքը: Եթե Բանկը չի փոխանցում և չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն և հատույցները, սակայն պահպանում է փոխանցված ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա Բանկը շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը, ինչպես նաև դրա հետ կապված պարտավորությունը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվում: Եթե Խումբը պահպանում է ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված, ըստ էության, բոլոր ռիսկերն և հատույցները, ապա Խումբը պետք է շարունակի ճանաչել ֆինանսական ակտիվը:

Ֆինանսական ակտիվն ամբողջությամբ ապաճանաչելիս հաշվեկշռային արժեքի և ստացված հատուցման այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում նախկինում ճանաչված կուտակված որևէ օգուտի կամ վնասի գումարի տարբերությունը պետք է ճանաչվի շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական ակտիվը մասնակի ապաճանաչելիս (օրինակ՝ երբ Բանկը պահպանում է փոխանցված ակտիվի մի մասը հետգնելու օպցիոնը), ապա Բանկը ֆինանսական ակտիվի նախկին հաշվեկշռային արժեքը բաշխում է այն մասի, որն այն շարունակում է ճանաչել շարունակվող ներգրավվածության ներքո, և այն մասի միջև, որն այն այլևս չի ճանաչում՝ փոխանցման ամսաթվի դրությամբ այդ մասերի հարաբերական իրական արժեքների հիման վրա: Այլևս չճանաչվող մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի և այլևս չճանաչվող մասի դիմաց ստացված հատուցման և դրա վրա բաշխված այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում ճանաչված կուտակված որևէ օգուտի կամ վնասի գումարների տարբերությունը պետք է ճանաչվի այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: Սա չի կիրառվում այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող բաժնային ներգրուԹմային գործիքների մասով, քանի որ այլ համապարփակ եկամուտում նախկինում ճանաչված կուտակված օգուտը/վնասը հետագայում չի վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում:

Ֆինանսական պարտավորություններ և թողարկված բաժնային գործիքներ

Որպես պարտք կամ սեփական կապիտալ դասակարգումը. Պարտքային և բաժնային գործիքները դասակարգվում են որպես ֆինանսական պարտավորություններ կամ սեփական կապիտալ՝ ելնելով պայմանագրային պարտավորությունների էությունից և ֆինանսական պարտավորության կամ բաժնային գործիքի սահմանումից:

Բաժնային գործիքներ.Բաժնային գործիքը ցանկացած այն պայմանագիրն է, որը վկայում է կազմակերպության ակտիվում ունեցած բաժնեմասնակցության մասը՝ հանած բոլոր պարտավորությունները: Բաժնային գործիքները ճանաչվում են որպես մուտքեր՝ հանած թողարկման ուղղակի ծախսերը:

Բանկի սեփական բաժնային գործիքների հետգնումը ճանաչվում և ուղղակիորեն նվազեցվում սեփական կապիտալից: Բանկի սեփական բաժնային գործիքների գնման, վաճառքի,

թողարկման կամ դադարեցման արդյունքում առաջացած օգուտները կամ վնասները չեն ճանաչվում շահույթում կամ վնասում:

Բաղադրյալ գործիքներ

Ֆինանսական պարտավորություններ. Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են կամ որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող կամ այլ ֆինանսական պարտավորություններ:

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ. Ֆինանսական պարտավորությունները դասակարգվում են որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող այն դեպքում, երբ ֆինանսական պարտավորությունը (i) իրենից ներկայացնում է պայմանական վճարում, որը կարող է վճարվել ձեռք բերողի կողմից՝ որպես բիզնեսի միավորման մաս, որի նկատմամբ կիրառվում է ՖՀՄՍ 3-ը, (ii) վաճառքի համար պահվող, կամ (iii) դասակարգվում է որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Ֆինանսական պարտավորությունը դասակարգվում է որպես վաճառքի համար պահվող, եթե՝

- այն ձեռք է բերվել հիմնականում կարճաժամկետ կտրվածքով հետգնման նպատակով, կամ
- սկզբնական ճանաչման պահին այն կազմում է Խմբի կողմից համատեղ ղեկավարվող որոշակի ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս և ունի կարճաժամկետ կտրվածքով շահույթի ստացման իրատեսական հնարավորություն, կամ
- այն հանդիսանում է ածանցյալ գործիք, որը չի նախատեսված կամ չի օգտագործվում որպես հեջավորման գործիք:

Ֆինանսական պարտավորությունը, բացի վաճառքի համար պահվող ֆինանսական պարտավորություններից կամ պայմանական վճարից, որը կարող է վճարվել ձեռք բերողի կողմից որպես բիզնեսի միավորման մաս, կարող է ճանաչման պահին դասակարգվել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե՝

- նման դասակարգումը բացառում, կամ զգալիորեն կրճատում է չափման կամ ճանաչման անհամապատասխանությունը, որն այլապես կառաջանար, կամ
- ֆինանսական պարտավորությունը կազմում է ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական պարտավորությունների կամ այդ երկուսի խմբի մի մաս, որը կառավարվում է, և դրա կատարողականը գնահատվում է իրական արժեքի հիմունքով, Խմբի փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային ռազմավարության համաձայն և խմբավորման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տրամադրվում է ներքին կարգով՝ այդ հիմունքներով, կամ
- այն կազմում է պայմանագրի մի մաս, որը պարունակում է ներկառուցված ածանցյալ գործիքներից մեկը կամ մի քանիսը և ՀՀՄՍ 39. *Ֆինանսական գործիքներ: Ճանաչումը և չափումը* թույլ է տալիս ողջ պայմանագիրը (ակտիվները կամ պարտավորությունները) դասակարգել որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող:

Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորությունները սահմանվում են իրական արժեքով, իսկ դրանց վերաչափումից առաջացող բոլոր օգուտները կամ վնասները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում: Շահույթում կամ վնասում ճանաչված զուտ օգուտը կամ վնասը ներառում է ցանկացած տոկոս, որը վճարվել է ֆինանսական պարտավորության գծով և ներառվում է «տոկոսային ծախս» հոդվածում՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների հաշվետվությունում: Իրական արժեքը որոշվում է նկարագրված եղանակով (տես ծան. 30):

Այլ ֆինանսական պարտավորություններ. Այլ ֆինանսական պարտավորությունները (ներառյալ՝ ԿԲ-ում դեպոզիտորական գործիքները, բանկերի և հաճախորդների ավանդները, վերագնման պայմանագրերը, թողարկված պարտքային արժեթղթերը, այլ փոխառնված միջոցները, սուբորդինացված պարտքը և այլ ֆինանսական պարտավորությունները) սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով, առանց գործարքի ծախսերի:

Այլ ֆինանսական պարտավորությունները հետագայում չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ տոկոսային ծախսը ճանաչելով արդյունավետության հիմունքով:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդն իրենից ներկայացնում է որոշակի ժամանակահատվածում ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքի հաշվարկի մեթոդ: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն տոկոսադրույքն է, որը ճշգրտորեն զեղչում է ապագա գնահատված կանխիկ վճարումները (ներառյալ բոլոր տեսակի միջնորդավճարները և ստացված կամ վճարված գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի անբաժանելի մասը, գործարքի

հետ կապված ծախսերը և այլ պարգևավճարներ կամ զեղչեր) ֆինանսական պարտավորության ակնկալվող գործողության ժամանակահատվածի ողջ ընթացքում, կամ (ըստ անհրաժեշտության) ավելի կարճ ժամանակահատվածում՝ հասցնելով սկզբնական ճանաչման պահին առկա զուտ հաշվեկշռային արժեքին:

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր. ֆինանսական երաշխավորության պայմանագիրն այնպիսի պայմանագիր է, որի արդյունքում այդ պայմանագիրը տրամադրողը պարտավորվում է կատարել որոշակի վճարումներ, պայմանագիրը ստացողին փոխհատուցելով այն կորուստները, որը վերջինս կրում է որոշակի պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի համաձայն սահմանված ամսաթվին վճարումներ չկատարելու արդյունքում:

Բանկի կողմից տրամադրված ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը սկզբնապես չափվում են դրանց իրական արժեքով, և եթե չեն դասակարգվում որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, հետագայում չափվում են հետևյալ երկու մեծություններից առավելագույնով.

- ՀՀՄՍ 37. *Պահուստներ, պայմանական պարտավորություններ և պայմանական ակտիվներ* ստանդարտի համաձայն որոշված պայմանագրով նախատեսված պարտավորության գումարի, և
- Ի սկզբանե ճանաչված գումարի՝ նվազեցված, ըստ անհրաժեշտության, հասույթի ճանաչման քաղաքականության համաձայն ճանաչված՝ կուտակված արժեզրկման չափով

Ֆինանսական պարտավորությունների ապաճանաչումը. Բանկն ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունները միայն այն ժամանակ, երբ Բանկի պարտականությունները մարվում են, չեղյալ են համարվում կամ ուժը կորցնում են: Երբ միևնույն փոխատուի հանդեպ ունեցած ֆինանսական պարտավորությունը փոխարինվում է այլ ֆինանսական պարտավորությամբ, որի պայմաններն էականորեն տարբերվում են նախորդից, կամ եթե տեղի է ունեցել առկա պարտավորության պայմանների էական փոփոխություն, ապա նմանատիպ փոխանակումը կամ փոփոխությունը ճանաչվում է որպես սկզբնական պարտավորության ապաճանաչում և նոր պարտավորության ճանաչում: Ապաճանաչված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և վճարված և վճարվելիք հատուցման տարբերությունը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքում:

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն, ներկայացման և հաշվարկի մեթոդներ, որոնք կիրառվել են ընթացիկ տարում և Բանկի 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ժամանակ:

Գործառնական արժույթ. ֆինանսական հաշվետվություններում ներառված միավորները չափվում են այն տնտեսական միջավայրում գործող արժույթով, որում Բանկն իրականացում է իր գործունեությունը («գործառութային արժույթ»): Բանկի գործառնական արժույթը ՀՀ դրամն է (այսուհետև՝ դրամ): Դրամը նաև սույն ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման արժույթն է: Բոլոր արժեքները կլորացված են հազար ՀՀ դրամի չափով, եթե այլ բան նշված չէ:

Հաշվանցում. ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում արտացոլվելով զուտ գումարով, եթե գոյություն ունի ճանաչված գումարները հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք և հաշվարկը զուտ հիմունքով իրականացնելու կամ միաժամանակ ակտիվն իրացնելու և պարտավորությունը մարելու մտադրություն: Եկամուտները և ծախսերը չեն հաշվանցվում շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե դա չի պահանջվում կամ թույլատրվում որևէ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտով կամ մեկնաբանությամբ, և հստակ բացահայտված չէ Բանկի հաշվապահական քաղաքականության մեջ:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Ֆորվարդ և ֆյուչերս. Ֆորվարդային և ֆյուչերսային պայմանագրերը երկու կողմերի միջև կնքվող համաձայնագրեր են ապագայում որոշակի արժեքով և ամսաթվին որոշակի ֆինանսական գործիքի գնման կամ վաճառքի նպատակով: Ֆորվարդային պայմանագրերը կնքվում են արտաբորսայական շուկայում: Ֆյուչերսային պայմանագրերը կնքվում են կարգավոչվող բորսայում ստանդարտացված արժեքով և ենթակա են դրամական մարժայի պահանջներին օրական կտրվածքով: Ֆորվարդային և ֆյուչերսային պայմանագրերի հիմնական տարբերությունը ռիկերի առումով հանդիսանում են վարկային ռիկսը և իրացվելիության ռիսկը:

Բանկը ենթակա է վարկային ռիկսի ֆորվարդային պայմանագրերի կողմերի մասով: Ֆյուչերսային պայմանագրերի մասով վարկային ռիսկը համարվում է մինիմալ, քանի որ բորսայի կողմից սահմանված դրամական մարժայի պահանջները ապահովում են այդ պայմանագրերի կատարումը: Ֆորվադային պայմանագրերը հաշվարկվում են համախառն արժեքի հիմունքով և, հետևաբար, հանդիսանում են իրավելիության ավելի բարձր ռիսկ ունեցող, քան ֆյուչերսային պայմանագրերը, որոնք հաշվարկվում են զուտ արժեքի հիմունքով: Պայմանագրերի երկու տեսակներին էլ բնորոշ են շուկայական ռիսկերը:

Սվոփեր. Սվոփերը երկու կողմերի միջև կնքվող համաձայնագրեր են որոշակի ժամանակահատվածում պայմանական արժեքով սահմանված վճարումների փոխանակման մասին, որոնք վերաբերվում են որոշակի ինդեքսների (տոկոսային, արտարժութային և բաժնային) շարժին:

Տոկոսդրույքի սվոփերը վերաբերում են այլ ֆինանսական կազմակերպությունների հետ Բանկի կողմից կնքված պայմանագրերին, ըստ որի Բանկը ստանում կամ վճարում է լողացող տոկոսադրույք ի պատասխան ֆիքսված տոկոսադրույքի համապատասխան վճարման կամ ստացման: Վճարումների հոսքերը սովորաբար զտվում են, և դրա արդյունքում առաջացած տարբերությունը մի կողմը վճարում է մյուս կողմին:

Արտարժութային սվոփերում Բանկը վճարում է սահմանված գումար՝ արտահայտված մեկ արժույթով և ստանում է սահմանված գումար այլ արժույթով: Արժութային սվոփերը հիմնականում հաշվարկվում են համախառն արժեքի հիմունքով:

Օպցիոններ. Օպցիոնային պայմանագրերը սահմանում են իրավունք, այլ ոչ պարտավորություն, գնորդի համար գնել կամ վաճառել որոշակի գումարի ֆինանսական գործիք պայմանագրում սահմանված գնով, ամսաթվին կամ որոշակի ժամանակահատվածում: Բանկը գնում կամ վաճառում է օպցիոններ կարգավորվող բորսայի միջոցով և արտաբորսայական շուկայում:

Ածանցյալ գործիքները սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով համապատասխան պայմանգրերի ուժի մեջ մտնելու ամսաթվի դրությամբ և հետագայում վերաչափվում են իրենց իրական արժեքով յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ: Այդ գործիքների օգուտը կամ վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում անմիջապես:

Վարձակալություն. Վարձակալությունը դասակարգվում է որպես ֆինանասական վարձակալություն, երբ վարձակալության պայմաններով սեփականության բոլոր ռիկսերը և օգուտները փոխանցվում են վարձակալին: Բոլոր այլ վարձակալությունները դասակարգվում են որպես գործառնական:

Բանկը որպես վարձակալ. Ֆինանսական վարձակալությամբ պահվող ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են որպես Բանկի ակտիվներ իրենց իրական արժեքով վարձակալության սկզբի դրությամբ, կամ ավելի ցածր լինելու դեպքում՝ նվազագույն վարձավճարների ներկա արժեքով: Վարձատուի նկատմամբ համապատասխան պարտավորությունը ներառվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես ֆինանսական վարձակալության գծով պարտավորություն:

Վարձակալական վճարները համամասնորեն բաշխվում են ֆինանսական ծախսերի և վարձակալական պարտավորությունների նվազեցման միջև՝ պարտավորության մնացորդի մասով կայուն տոկոսադրույք ստանալու նպատակով: Ֆինանսական ծախսերը անմիջապես ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, այն պայմանով, որ դրանք ուղղակիորեն վերագրելի չեն qualifying ակտիվներին: Այդ դեպքում ֆինանսական ծախսերը կապիտալացվում են փոխառության ծախսումների մասով Բանկի քաղաքականություն համաձայն: Պայմանական վարձավճարները ծախսագրվում են այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք առաջանում են:

Գործառնական վարձակալության վճարները ծախսագրվում են գծային մեթոդով վարձակալության ժամկետի ընթացքում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ որևէ այլ պարբերական հիմունք ավելի ճշգրիտ է ներկայացնում վարձակալությունից տնտեսական օգուտների ստացման ժամանակային բաշխումը: Գործառնական վարձակալության պայմանագրով նախատեսված պայմանական վարձավճարները ծախսագրվում են այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք առաջանում են:

Գործառնական վարձակալական պայմանագրի կնքման խրախուսող պայմանները ճանաչվում են որպես պարտավորություն:

Խրախուսող պայմանների ամբողջական օգուտը ճանաչվում է որպես վարձավճարների գծով ծախսերի նվազեցում գծային մեթոդով, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ որևէ այլ պարբերական հիմունք ավելի ճշգրիտ է ներկայացնում վարձակալությունից տնտեսական օգուտների ստացման ժամանակային բաշխումը:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցներն և դրանց համարժեքները ներառում են կանխիկ միջոցները, թղթակցային հաշիվների մնացորդները, որոնք զերծ են սահմանափակումներից և ժամկետային ավանդները, որոնց մարման նախնական ժամկետը չի գերազանցում 90 օրը, որոնք կարճ ժամկետում կարող են փոխարկվել կանխիկի և որոնք ծանրաբեռնված չեն պայմանագրային պարտավորություններով:

Առգրավված ակտիվներ

Որոշակի հանգամանքներում, ակտիվներն առգրավվում են ժամկետանց վարկերի գծով գրավադրված գույքի վրա արգելանքի կիրառման դեպքում: Առգրավված ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և վաճառքի ինքնարժեքից նվազագույնով:

Հիմնական միջոցներ

Արտադրական, ապրանքների կամ ծառայությունների մատակարարման կամ վարչական նպատակներով պահվող հողերը և շինությունները հաշվարկվում են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում իրենց վերագնահատված արժեքով, որը հանդիսանում է իրական արժեք վերագահատման ամսաթվի դրությամբ, հանած հետագա կուտակված մաշվածություն և կուտակված արժեզրկման կորուստներ:

Վերագնահատումը իրականացվում է բավարար հաճախականությամբ, երբ հաշվեկշռային արժեքները էապես չեն տարբերվում այն հաշվեկշռային արժեքներից, որոնք կորոշվեն՝ օգտագործելով իրական արժեքները հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

Այսպիսի հողերի և շինությունները վերագնահատման արդյունքում առաջացած յուրաքանչյուր վերագնահատման աճ ճանաչվում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: Այսպիսի հողերի և շենքերի վերագնահատման արդյունքում առաջացած վերագնահատման աճը կուտակվում է սեփական կապիտալում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այն հակադարձում է նախկինում շահույթում կամ վնասում ճանաչված նույն ակտիվի վերագահատման նվազումը, և այս դեպքում աճը կրեդիտագրվում է շահույթում կամ վնասում նախկինում ծախսագրված մասից նվազման չափով:

Այսպիսի հողերի և շենքերի վերագնահատման արդյունքում առաջացած հաշվեկշռային արժեքի նվազումը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում միայն այն մասով, որը գերազանցում է հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում պահվող մնացորդը, որը վերաբերում է տվյալ ակտիվի նախորդ վերագնահատմանը:

Վերագնահատված շենքերի մաշվածությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում: Վերագնահատված հիմնական միջոցի հետագա վաճառքի կամ շրջանառությունից դուրսբերման ժամանակ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում մնացած վերագրելի վերագնահատման հավելաճը փոխանցվում է միանգամից չբաշխված շահույթ:

Այլ տնտեսական գույքը հաշվարկվում է սկզբնական արժեքով հանած կուտակային մաշվածությունը և կուտակային արժեզրկման կորուստները:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա և նախատեսված է զրոյացնելու ակտիվների արժեքը՝ դրանց օգտակար ծառայության վերջում: Մաշվածությունը հաշվարկվում է ուղիղ գծային մեթոդով: Օգտակար ծառայության ժամկետները, մնացորդային արժեքները և մաշվածության մեթոդը վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ, իսկ գնահատման մեջ յուրաքանչյուր փոփոխություն հաշվարկվում է հեռանկարային հիմունքներով: Մաշվածությունը հաշվարկվում է հետևյալ օգտակար ծառայության ժամկետներով՝

	Օգտակար ծառայություն (տարիներ)
Շենքեր	50
Համակարգիչներ	3-5
Տրանսպորտային միջոցներ	8
Վարձակալված ակտիվների բարելավումներ	20
Այլ ակտիվներ	8

Ֆինանսական վարձակալությամբ պահվող ակտիվները մաշվում են իրենց ակնկալվող օգտակար ծառության ժամկետի ընթացքում այն նույն հիմունքով, ինչպես և սեփական ակտիվները: Սակայն, եթե առկա չէ խելամիտ համոզվածություն առ այն, որ վարձակալության ժամկետի ավարտին սեփականության իրավունք կընձեռնվի այդ ակտիվների նկատմամբ, ապա

ակտիվները մաշվում են նվազագույնը վարձակալության ժամկետի և օգտակար ծառայության ժամկետի:

Հիմնական միջոցների տարրն ապաճանաչվում է այն օտարելիս կամ, երբ այդ ակտիվի շարունակական օգտագործումից այլևս տնտեսական օգուտներ չեն ենթադրվում: Հիմնական միջոցների վաճառքից կամ շրջանառությունից դուրսբերումից առաջացած ցանկացած օգուտ կամ վնաս հաշվարկվում է որպես ակտիվի վաճառքից ստացված միջոցների և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և ճանաչվում ֆինանսական արդյունքում:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Առանձին ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվներ. որոշակի օգտակար ծառայության ժամկետ ունեցող առանձին ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված ամորտիզացիան և կուտակված արժեզրկումից կորուստները: Ամորտիզացիան օգտակար ծառայության ժամանակահատվածում հաշվարկվում է ուղիղ գծային մեթոդով: Օգտակար ծառայության ժամանակահատվածը և ամորտիզացիայի հաշվարկման մեթոդը վերանայվում են յուրաքանչյուր հաշվետու տարվա վերջում՝ գնահատումներում ցանկացած փոփոխություն հաշվառելով առաջընթաց կերպով: Անորոշ օգտակար ծառայության ժամկետով ոչ նյութական ակտիվները, որոնք ձեռք են բերվել առանձին, հաշվառվում են սկզբնական արժեքով՝ հանած կուտակված արժեզրկումից կորուստները:

Ոչ նյութական ակտիվների ապաճանաչում. ոչ նյութական ակտիվներն ապաճանաչվում են դրանք օտարելիս, կամ երբ այլևս դրանց օգտագործումից կամ օտարումից չեն ակնկալվում հետագա տնտեսական օգուտներ: Ապաճանաչումից օգուտները կամ վնասները չափվում են որպես ակտիվի օտարումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և ճանաչվում ֆինանսական արդյունքում այն ժամանակաշրջանում, երբ ակտիվն ապաճանաչվում է:

Նյութական և ոչ նյութական ակտիվների արժեզրկում, բացի գուդվիլից. յուրաքանչյուր հաշվետու տարվա վերջում Բանկը վերանայում է իր նյութական և ոչ նյութական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքները՝ որոշելու համար, արդյոք կա որևէ հայտանիշ, որ այս ակտիվներում եղել են արժեզրկումից կորուստներ: Եթե առկա է որևէ նմանատիպ հայտանիշ, ապա գնահատվում է ակտիվների փոխհատուցվող գումարը, որպեսզի որոշվեն արժեզրկումից կորուստները (եթե այդպիսիք կան): Եթե առանձին ակտիվի փոխհատուցվող գումարը հնարավոր չէ որոշել, Բանկը գնահատում է այն դրամաստեղծ միավորի փոխհատուցվող գումարը, որին այդ ակտիվը պատկանում է: Եթե հնարավոր է որոշել բաշխման ողջամիտ և հետևողական հիմունք, ապա կորպորատիվ ակտիվները ևս բաշխվում են առանձին դրամաստեղծ միավորներին, այլապես դրանք բաշխվում են դրամաստեղծ ակտիվների փոքրագույն խմբին, որոնց համար կարելի է որոշել խելամիտ և հետևողական հիմունք:

Անորոշ օգտակար ծառայությամբ և օգտագործման համար դեռևս ոչ մատչելի ոչ նյութական ակտիվները ստուգվում են արժեզրկման առկայության տեսանկյունից առնվազն տարին մեկ անգամ, ինչպես նաև երբ առկա է հայտանիշ, որ ակտիվը կարող է արժեզրկված լինել:

Փոխհատուցվող գումարն իրական արժեքից (հանած վաճառքի հետ կապված ծախսերը) և օգտագործման արժեքից առավելագույնն է. օգտագործման արժեքը գնահատելիս ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերը բերվում են ներկա արժեքի՝ կիրառելով տոկոսադրույք մինչ հարկումը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումը և ակտիվին բնորոշ ռիսկերը, որոնցով ապագա գնահատված հոսքերը չեն ճշգրտվել:

Եթե ակտիվի (կամ դրամաստեղծ միավորի) փոխհատուցվող գումարը գնահատվում է ավելի քիչ, քան հաշվեկշռային արժեքը, ապա ակտիվի (կամ դրամաստեղծ միավորի) հաշվեկշռային արժեքն իջեցվում է մինչ փոխհատուցվող գումարը: Արժեզրկումից կորուստն անհապաղ ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքում, եթե տվյալ ակտիվը չի հաշվառվում վերագնահատված արժեքով: Վերջինիս դեպքում արժեզրկումից կորուստը դիտարկվում է որպես վերագնահատումից արժեքի նվազում:

Եթե հետագայում արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է, ապա ակտիվի (կամ դրամաստեղծ միավորի) հաշվեկշռային արժեքն ավելացվում է մինչ վերանայված փոխհատուցվող գումարը, բայց այնպես, որ ավելացումից հետո հաշվեկշռային արժեքը չգերազանցի այն հաշվեկշռային արժեքը, որը կորոշվեր, եթե նախորդ ժամանակաշրջաններում ակտիվի (կամ դրամաստեղծ միավորի) գծով արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլիներ: Արժեզրկումից կորստի հակադարձումը անմիջապես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքում, եթե տվյալ ակտիվը չի

հաշվառվում վերագնահատված արժեքով, ինչի դեպքում արժեզրկումից կորստի հակադարձումը դիտարկվում է որպես վերագնահատումից արժեքի աճ:

Թանկարժեք մետաղներ

Թանկարժեք մետաղներով արտահայտված ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են ընթացիկ փոխարժեքով՝ հիմնված Լոնդոնի թանկարժեք մետաղների բորսայի փոխարժեքների վրա, օգտագործելով տվյալ օրվա դրությամբ ՀՀ դրամ/ԱՄՆ դոլար փոխարժեքը: Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ եկամուտ/կորուստ հոդվածում՝ այլ եկամուտներում կամ ծախսերում:

Հարկում

Շահութահարկի գծով ծախսն իրենից ներկայացնում է ընթացիկ հարկի գծով պարտավորության և հետաձգված հարկի հանրագումարը:

Ընթացիկ հարկ. ընթացիկ հարկի գծով պարտավորությունը հիմնված է տարվա հարկվող շահույթի վրա: Հարկվող շահույթը նախքան հարկումը տարբերվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ներկայացվող շահույթից եկամտի և ծախսի այնպիսի տարրերի պատճառով, որոնք հարկման կամ նվազեցման ենթակա են այլ հաշվետու ժամանակաշրջաններում, ինչպես նաև այն տարրերի, որոնք երբևէ չեն հարկվելու կամ նվազեցվելու: Բանկի ընթացիկ հարկային պարտավորությունները հաշվարկվում են՝ կիրառելով հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ ուժի մեջ մտած կամ, ըստ էության, ուժի մեջ մտած հարկի դրույքաչափերը:

Հետաձգված հարկ. հետաձգված հարկերը ճանաչվում են ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկման բազաների միջև: Հետաձգված հարկային պարտավորություններն, ընդհանուր առմամբ, ճանաչվում են բոլոր հարկվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով: Հետաձգված հարկային ակտիվները ընդհանուր առմամբ ճանաչվում են բոլոր նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների գծով միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի դիմաց կարող են օգտագործվել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունները:

Նմանատիպ հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները չեն ճանաչվում այն ժամանակավոր տարբերությունների համար, որոնք առաջանում են ակտիվների և պարտավորությունների սկզբնական ճանաչման պահին այնպիսի գործարքների արդյունքում, որոնք ազդեցություն չունեն ինչպես հաշվապահական, այնպես էլ հարկվող շահույթի վրա: Ինչպես նաև, հետաձգված հարկային պարտավորություններըչեն ճանաչվում, եթե գուդվիլի սկզբնական ճանաչման ժամանակ առաջանում է ժամանակավոր տարբերություն :

Հետաձգված հարկային ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը վերանայվում է յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում և նվազեցվում այն չափով, որով այլևս հավանական չէ, որ կստանա բավարար հարկվող շահույթ, ինչը թույլ կտա հետաձգված հարկային ակտիվից օգուտն ամբողջությամբ կամ մասամբ իրացնել:

Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները պետք է չափվեն հարկերի այն դրույքների օգտագործմամբ, որոնք ակնկալվում է, որ կկիրառվեն ակտիվի իրացման կամ պարտավորության մարման ժամանակ՝ հիմք ընդունելով հարկերի այն դրույքները (և հարկային օրենքները), որոնք ուժի մեջ են եղել, կամ, ըստ էության, ուժի մեջ են եղել հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում:

Հետաձգված հարկային պարտավորությունների և հետաձգված հարկային ակտիվների չափումը պետք է արտացոլի հարկային հետևանքները, որոնք կառաջանան՝ կախված այն եղանակից, որով Բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում ակնկալում է փոխհատուցել կամ մարել իր ակտիվների կամ պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքները:

Տարվա ընթացիկ և հետաձգված հարկեր. Ընթացիկ և հետաձգված հարկերը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ դրանք վերաբերում են տարրերի, որոնք ճանաչվել են այլ համապարփակ եկամուտներում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում ընթացիկ և հետաձգված հարկերը նույնպես ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամուտներում կամ ուղղակիորեն սեփական կապիտալում: Երբ ընթացիկ կամ հետաձգված հարկն առաջանում է բիզնեսի միավորման նախնական հաշվապահական

հաշվառումից, հարկային ազդեցությունը ներառվում է բիզնեսի միավորման նախնական հաշվապահական հաշվառման մեջ:

Պահուստներ

Պահուստները ճանաչվում են, երբ Բանկն ունի ներկա պարտականություն (իրավական կամ կառուցողական)՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք և հավանական է, որ Բանկից կպահանջվի կատարել պարտականությունը և պարտականության գումարը հավաստիորեն կարող է գնահատվել:

Պահուստում ճանաչված գումարն իրենից ներկայացնում է հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ լավագույն գնահատականը, որը կպահանջվի ներկա պարտականությունը մարելու համար՝ հաշվի առնելով հարակից ռիսկերն և անորոշությունները: Եթե ժամանակի մեջ դրամի արժեքի ազդեցությունն էական է, ապա պահուստի գումարը պետք է իրենից ներկայացնի այն ծախսումների ներկա արժեքը, որոնք, ըստ ակնկալության, կպահանջվեն այդ պարտականությունը մարելու համար:

Եթե ակնկալվում է, որ որևէ երրորդ կողմ ամբողջությամբ, կամ մասամբ փոխհատուցելու է պահուստը մարելու համար պահանջվող ծախսումները, ապա փոխհատուցումը պետք է դիտվի որպես առանձին ակտիվ, երբ ըստ էության որոշակի է, որ կազմակերպության կողմից պարտականությունը մարելու դեպքում փոխհատուցումը կստացվի և փոխհատուցման գումարը կարող է արժանահավատորեն չափվել:

Խնդրահարույց պայմանագրեր. Խնդրահարույց պայմանագրերով պայմանավորված ներկա պարտավորությունները ճանաչվում և չափվում են որպես պահուստներ: Պայմանագիրը համարվում է խնդրահարույց այն ժամանակ, երբ պարտավորությունների կատարման համար անխուսափելի ծախսերը գերազանցում են այդ պայմանագրով պայմանավորված ակնկալվող տնտեսական օգուտները:

Վերանայում. Վերանայման գծով պահուստը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ Բանկը մշակում է վերանայման մանրամասն պլան և արդեն սահմանել է իրական ակնկալիքներ այն կողմերի գծով, ում դա վերաբերվում է, և իրականացնելու է վերանայում՝ սկսելով իրականացնել պլանը կամ ներկայացնելով այն կողմերին, ում դա վերաբերվում է: Վերանայված վարկերի պահուստը ներառում է վերանայման արդյունքում առաջացած ուղղակի ծախսերը, որոնք անհրաժեշտ են վերանայման համար և չեն վերաբերվում կազմակերպության բնականոն գործունեությանը:

Պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ. պայմանական պարտավորությունները չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, սակայն բացահայտվում են, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսքի հավանականությունը շատ փոքր է: Պայմանական ակտիվները չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, բայց դրանք բացահայտվում են հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններում այն դեպքերում, երբ դրանց հետ կապված տնտեսական օգուտների ներհոսքը համարվում է հավանական:

Ֆիդուցիար գործունեություն. Բանկը իր հաճախորդներին մատուցում է հավատարմագրային ծառայություններ: Նա նաև մատուցում է դեպոզիտար ծառայություններ իր հաճախորդներին, որն իր մեջ ներառում է գործարքներ իրենց ավանդային հաշիվների արժեթղթերով: Ֆիդուցիար գործունեության արդյունքում ընդունված ակտիվները և առաջացած պարտավորությունները չեն ներառվում Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում: Բանկը ստանձնում է այս գործունեության արդյունքում առաջացած գործառնական ռիսկեր, իսկ Բանկի հաճախորդները ստանձնում են վարկային և շուկայական ռիսկերը այս գործունեության մասով: Հավատարմագրային ծատայությունների մատուցումից առաջացած հասույթը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ համապատասխան ծառայությունը մատուցվում է:

Արժեթղթավորման գործարքներ

Գրավ. Բանկը որպես հաճախորդի պարտավորությունների ապահովման միջոց ընդունում է գրավ, երբ դա նպատակահարմար է համարվում: Գրավը հիմնականում լինում է հաճախորդի ակտիվների նկատմամբ կոշտ գրավի տեսքով և Բանկին վերապահվում է պահանջի իրավունք այս ակտիվների նկատմամբ հաճախորդի առկա և ապագա պարտավորությունների դիմաց:

Սեփական կապիտալի պահուստներ

Բանկի ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում սեփական կապիտալում ճանաչված պահուստները (այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք) բաղկացած են՝

- Ներդրումներ վերագնահատման պահուստից, որը ներառում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսկան ակտիվների իրական աժեքի փոփոխությունները;
- Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստից, որը ներառում է հողի և շինությունների վերագնահատման պահուստը:

Հրապարակված, սակայն դեռևս չգործող նոր և վերանայված ՖՀՄՍ-ներ

Այս ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ Բանկը չի կիրառել հետևյալ հրապարակված, սակայն դեռևս չգործող նոր և վերանայված ՖՀՄՍ ստանդարտները:

Ստորև ներկայացված նոր և վերանայված ՖՀՄՍ-ների կիրառման ազդեցությունը կրում է զուտ ցուցադրական բնույթ: Կազմակերպությունները պետք է վերլուծեն այս նոր և վերանայված ՖՀՄՍ-ների կիրառման ազդեցությունը ֆինանսական հաշվետվությունների վրա՝ հիմք ընդունելով հատուկ փաստեր և հանգամանքներ, և կատարեն համապատասխան բացահայտումներ:

ՖՀՄՍ 16	*Վարձակալություն*
ՖՀՄՍ-ների 2015-2017 թթ. տարեկան բարելավումների ցիկլ	*Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 3 Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ, ՖՀՄՍ 11 Համատեղ պայմանավորվածություններ, ՀՀՄՍ 12 Շահութահարկեր և ՀՀՄՍ 23 Փոխառության ծախսումներ ստանդարտներում*
Փոփոխություններ ՀՀՄՍ 1 և ՀՀՄՍ 8 ստանդատներում	*Էականության սահմանումը*
ՖՀՄՄԿ 23	*Շահութահարկի մոտեցումների անորոշություն*

Ընկերության ղեկավարությունը չի ակնկալում, որ այս ստանդարտների ընդունումը զգալի ազդեցություն կունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ապագա ժամանակահատվածների համար, բացառությամբ ներքոնշյալի՝

ՖՀՄՍ 16 Վարձակալություն

<u>ՖՀՄՍ 16 Վարձակալություն ստանդարտի կիրառման ընդհանուր ազդեցությունը.</u> ՖՀՄՍ 16-ում ներկայացվում է վարձակալական ձեռնարկումների և հաշվապահական մոտեցումների սահմանման համապարփակ մոդել՝ նախատեսված վարձակալի և վարձատուի համար: ՖՀՄՍ 16-ը կփոխարինի վարձակալության վերաբերյալ գործող ուղեցույցը, ներառյալ ՀՀՄՍ 17-ի «Վարձակալություն» ստանդարտը և առնչվող մեկնաբանությունները 2019 թ. հունվարի 1-ին սկսվող կամ դրանից հետո ընկած ժամանակաշրջանների համար: Բանկն այս ստանդարտն առաջին անգամ կկիրառի 2019 թ. հունվարի 1-ից:

Ի հակադրություն վարձակալության հաշվապահական հաշվառման, ՖՀՄՍ 16-ը զգալի կերպով խթանում է ՀՀՄՍ 17 ստանդարտի՝ վարձակալի հաշվապահական հաշվառման պահանջները:

<u>Վարձակալության նոր սահմանման ազդեցությունը.</u> Բանկը կօգտագործի ՖՀՄՍ 16-ին անցում կատարելու դեպքում հնարավորությունը և չի վերագնահատի, արդյոք պայմանագիրը հանդիսանում է կամ ներառում է վարձակալություն: Հետևաբար, վարձակալության սահմանումը, ՀՀՄՍ 17 և ՀՖՄՄԿ 4 ստանդարտների համաձայն, շարունակելու է կիրառվել այն վարձակալությունների մասով, որոնք ուժի մեջ են մտել կամ փոփոխվել նախքան 2019 թ. հունվարի 1:

Վարձակալության սահմանման մեջ փոփոխությունը վերաբերում է հիմնականում վերահսկողությանը: ՖՀՄՍ 16-ը տարբերակում է վարձակալական և ծառայությունների մատուցման պայմանագրերը այն մասով, արդյոք որոշակի ակտիվի օգտագործումը վերահսկվում է հաճախորդի կողմից: Վերահսկողություն գոյություն ունի, եթե հաճախորդն ունի՝

- Որոշակի ակտիվի օգտագործումից ստացված բոլոր տնտեսական օգուտների ձեռքբերման իրավունքը; և
- Տվյալի ակտիվի օգտագործումը տնօրինելու իրավունք:

Բանկը կկիրառի վարձակալության սահմանումը և համապատասխան ուղեցույցը բոլոր այն վարձակալական պայմանագրերի նկատմամբ, որոնք ուժի մեջ են մտել կամ փոփոխվել 2019 թ.

հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո (վարձակալության պայմանագրում և վարձատուի, և վարձակալի պարագայում):

Ազդեցությունը վարձակալի հաշվապահական հաշվառման վրա

Գործառնական վարձակալություն. ՖՀՄՍ 16 ստանդարտը փոխում է Բանկի կողմից վարձակալության հաշվառման կարգը, որը նախկինում դասակարգվել է որպես գործառնական վարձակալություն, համաձայն ՀՀՄՍ 17 ստանդարտի, և համարվել արտահաշվեկշռային:

ՖՀՄՍ 16 սկզբնական կիրառման դեպքում Բանկը բոլոր վարձակալությունների մասով (բացառությամբ ներքոնշյալի)՝

(ա) Ճանաչելու է օգտագործման իրավունքով ակտիվները և վարձակալության պարտավորությունները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, որը սկզբնապես չափվել է ապագա վարձակալության վճարումների ներկա արժեքի հիման վրա,
(բ) Ճանաչելու է օգտագործման իրավունքով ակտիվների մաշվածությունը և վարձակալության պարտավորությունների գծով տոկոսները համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում,
(գ) Տարանջատելու է վճարված դրամական միջոցների ընդհանուր գումարը ըստ մայր գումարի (ներկայացված ֆինանսական գործունեությունում) և տոկոսի (ներկայացված գործառնական գործունեությունում) դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում:

Վարձակալական պայմանագրի կնքման խրախուսող պայմանները (առանց վարձավճարի օգտագործման ժամանակահատված) ճանաչվելու են որպես օգտագործման իրավունքով ակտիվների և վարձակալության պարտավորությունների չափման մաս, այնինչ ՀՀՄՍ 17-ի համաձայն, դրանք հանգեցրել են պայմանագրային պարտավորության խրախուսող պայմանների ճանաչմանը, ամորտիզացված որպես վարձավճարի գծով ծախսերի նվազեցում՝ հիմնվելով գծային մեթոդի վրա:

ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն, օգտագործման իրավունքով ակտիվները ստուգվելու են արժեզրկման առկայության համար, ըստ ՀՀՄՍ 36 Ակտիվների արժեզրկում ստանդարտի: Սա փոխարինելու է նախկին պահանջը խնդրահարույց վարձակալության պայմանագրերի պահուստի ճանաչման մասով:

Կարճաժամկետ վարձակալության (12 ամիս կամ պակաս ժամկետով վարձակալություն) և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալության (օր.՝ անձնական համակարգիչներ և գրասենյակային կահույք) մասով Խումբը կճանաչի վարձակալության գծով ծախսերը՝ հիմնվելով գծային մեթոդի վրա, ինչպես թույլատրվում է ՖՀՄՍ 16 ստանդարտով:

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ չեղարկման ոչ ենթակա գործառնական վարձակալությամբ Բանկի պարտավորությունները կազմում են 2,873,951 հազար դրամ:

Բանկը պլանավորում է կիրառել ՖՀՄՍ 16 ստանդարտը առաջին անգամ 2019 թ. հունվարի 1-ին՝ հետադարձ հիմունքներով: Հետևաբար, ՖՀՄՍ 16-ի ընդունման կուտակային ազդեցությունը ճանաչվելու է որպես չբաշխված շահույթի մնացորդների ճշգրտումներ 2019 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, առանց համեմատական տեղեկատվության վերահաշվարկի:

Բանկը մտադրություն ունի չկիրառել վարձակալության սահմանման պահանջները ՖՀՄՍ 16-ին անցում կատարելու ժամանակ: Հետևաբար, վարձակալության սահմանումը, ՀՀՄՍ 17 և ՖՀՄՄԿ 4 ստանդարտների համաձայն, շարունակվելու է կիրառվել այն վարձակալությունների մասով, որոնք ուժի մեջ են մտել կամ փոփոխվել նախքան 2019 թ. հունվարի 1:

ՖՀՄՍ-ների 2015-2017 թթ. տարեկան բարելավումների ցիկլ. Փոփոխություններ ՖՀՄՍ 3 Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ, ՖՀՄՍ 11 Համատեղ պայմանավորվածություններ, ՀՀՄՍ 12 Շահութահարկեր և ՀՀՄՍ 23 Փոխառության ծախսումներ ստանդարտներում:

ՖՀՄՍ-ների 2015-2017 թթ. տարեկան բարելավումների ցիկլով փոփոխություններ են կատարվում չորս ստանդարտներում:

ՀՀՄՍ 12 Շահութահարկեր. ՀՀՄՍ 12-ի փոփոխություններով հստակեցվում է, որ կազմակերպությունը պարտավոր է ճանաչել շահաբաժինների գծով եկամտահարկի հետևանքները շահույթում կամ վնասում, այլ համապարփակ եկամուտում կամ սեփական կապիտալում, կախված այն բանից, թե որտեղ է կազմակերպությունը սկզբնապես ճանաչել շահույթի տեղաբաշխմանը հանգեցնող գործարքները: Այս պայմանը կիրառվում է անկախ այն

բանից, արդյոք կիրառվում են տարբեր հարկերի դրույքաչափեր տեղաբաշխված և չտեղաբաշխված շահույթի նկատմամբ:

ՀՀՄՍ 23 Փոխառության ծախսումներ. ՀՀՄՍ 23-ի փոփոխություններով հստակեցվում է, որ եթե փոխառությունը մնում է չմարված մինչև համապատասխան ակտիվի նպատակային օգտագործումը կամ վաճառքը, ապա այդ պարտավորությունը դառնում է կազմակերպության փոխառությամբ վերցրած միջոցների մասը, երբ հաշվարկվում է ընդհանուր փոխառությունների կապիտալացման տոկոսադրույքը:

ՖՀՄՍ 3 Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ. ՖՀՄՍ ստանդարտ 3-ի փոփոխությունները պարզաբանում են, որ երբ կազմակերպությունը ձեռք է բերում իրենից համատեղ գործունեություն ներկայացնող բիզնեսի նկատմամբ վերահսկողությունը, նա կիրառում է ձեռնարկատիրական գործունեության փուլային ձեռքբերման ժամական կիրառվող պահանջները, ներառյալ այդ բիզնեսում նախկինում վաճառքի համար պահվող տոկոսների վերաչափումը իրական արժեքով: Վերաչափման ենթակա նախկինում վաճառքի համար պահվող տոկոսները ներառում են համատեղ գործունեությանը վերաբերող յուրաքանչյուր չճանաչված ակտիվ, պարտավորություն և գուդվիլ:

ՖՀՄՍ 11 Համատեղ պայմանավորվածություններ. ՖՀՄՍ 11-ում կատարված փոփոխությամբ հստակեցվում է, որ երբ կազմակերպությունը ձեռք է բերում համատեղ գործունեություն (սակայն չունի համատեղ վերահսկողություն) ներկայացնող բիզնեսի նկատմամբ վերահսկողությունը, նա չի վերագնահատում այդ բիզնեսում նախկինում վաճառքի համար պահվող տոկոսները:

Բոլոր փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2019 թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան տարեկան ժամանակաշրջանների համար և հիմնականում կիրառվում է հեռանկարային հիմունքներով: Վաղաժամկետ կիրառումը թույլատրվում է: Բանկի ղեկավարարությունը չի ակնկալում, որ այս փոփոխությունների կիրառումը ապագայում նշանակալի ազդեցություն կունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

3. Կարևոր հաշվապահական գնահատումներ և հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների կիրառման գնահատման դատողություններ

Բանկի հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառելիս Բանկի ղեկավարությանը անհրաժեշտ է կատարել դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնք այլ աղբյուրներից ակնհայտ չեն երևում: Գնահատումներն և դրա հետ կապված ենթադրությունները հիմնված են նախկին փորձի և այլ համապատասխան գործոնների վրա: Փաստացի արդյունքները կարող են տարբերվել այդ գնահատումներից:

Գնահատումները և ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական գնահատումներում փոփոխությունները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, երբ փոփոխությունը տեղի է ունենում, եթե փոփոխությունը վերաբերում է միայն այդ ժամանակաշրջանին կամ փոփոխությունը ճանաչվում է այդ և ապագա ժամանակաշրջաններում, եթե փոփոխությունն ազդում է ընթացիկ և ապագա ժամանակաշրջանների վրա:

Կարևոր հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների դատողություններ

Բիզնես մոդելի գնահատումը. Ֆինանսական ակտիվների դասակարգումը և չափումը հիմնված են SPPI թեստի և բիզնես մոդելի թեստի արդյունքների վրա: Բանկը որոշում է բիզնես մոդելի այնպիսի մակարդակ, որն արտացոլում է ֆինանսական ակտվների խմբերի համատեղ կառավարման ձևը հատուկ բիզնես նպատակների իրագործման համար: Այս գնահատումը ներառում է դատողություններ, որոնք արտացոլում են համապատասխան վկայություններ այն մասին, թե ինչպես է գնահատվում և չափվում ակտիվների գործունեությունը, ակտիվների գործունեության վրա նշանակալի ազդեցություն ունեցող ռիսկերը, դրանց կառավարման ձևերը, և, ինչպես են փոխհատուցվում ակտիվների կառավարիչները: Բանկը վերահսկում է ամորտիզացված արժեքով կամ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվները, որոնք ապաճանաչվել են նախքան մարման ժամկետի ավարտը, դրանց օտարման պատճառը հասկանալու նպատակով և արդյոք այդ պատճառները համապատասխանում են այն բիզնես նպատակներին, որոնց համար այդ ակտիվները պահվել են: Մոնիթորիգը հանդիսանում է Խմբի շարունակական գնահատման գործընթացի մաս, որի օգնությամբ որոշվում է, արդյոք բիզնես մոդելը, որի համար պահվել են մնացյալ ֆինանսական ակտիվները, շարունակում է լինել համապատասխան և, հակառակ դեպքում, արդյոք տեղի են ունեցել փոփոխություններ բիզնես մոդելում, և, համապատասխանաբար, նաև փոփոխություններ հետագայում այդ ակտիվների դասակարգման մասով:

Վարկային ռիսկի նշանակալի աճ. Ինչպես ներկայացված է ծանոթագրություն 2-ում, ԱՎԿ-ները չափվում են որպես պահուստներ՝ համարժեք փուլ 1-ում գտնվող ակտիվների մասով 12-ամսյա ԱՎԿ-ներին կամ փուլ 2 կամ 3-ում գտնվող ակտիվների ամբողջական ԱՎԿ-ներին: Ակտիվը տեղափոխվում է փուլ 2, եթե ակտիվի վարկային ռիսկի զգալի աճ է տեղի ունեցել սկզբնական ճանաչումից ի վեր: ՖՀՄՍ 9 չի սահմանում, թե ինչն է համարվում վարկային ռիսկի զգալի աճ: Ակտիվի զգալի աճի գնահատման նպատակով Բանկը հաշվի է առնում որակական և քանակական տեղեկությունները, որոնք ողջամիտ և հիմնավորված են: Մանրամասները ներկայացված են ծան. 32-ում:

Վարկային ռիսկերի համանման հատկանիշներով ակտիվների խմբերի ստեղծումը. ԱՎԿ-ն հավաքական հիմունքով չափելու դեպքում ֆինանսական գործիքները խմբավորվում են՝ ըստ ռիսկի նման հատկանիշների: Այս դատողությունում կիրառվող հատկանիշները մանրամասն ներկայացված են ծան. 32-ում: Բանկը շարունակաբար վարկային ռիսկի հատկանիշների համապատասխանության մոնիտորինգ կիրականացնի, որպեսզի գնահատի, թե արդյոք դրանք շարունակում են նման մնալ: Այս մոնիտորինգն անհրաժեշտ է իրականացնել վարկային ռիսկերի հատկանիշների փոփոխության դեպքում ակտիվների համապատասխան վերաբաշխում ապահովելու համար: Դա կարող է հանգեցնել նոր պորտֆելների ստեղծմանը կամ ակտիվների տեղափոխմանը արդեն գոյություն ունեցող պորտֆելներ, որոնք լավագույնս արտացոլում են այդ ակտիվների խմբին բնորոշ համանման վարկային ռիսկերի հատկանիշները: Պորտֆելների վերաբաշխումը և պորտֆելների միջև շարժը ավելի ընդհանրական է, երբ առկա է վարկային ռիսկի զգալի աճ (կամ այդ վարկային ռիսկի զգալի աճը հակադարձվում է) և, այսպիսով, ակտիվները տեղափոխվում են 12-ամսյա ԱՎԿ-ից ամբողջական ԱՎԿ կամ հակառակը: Սակայն, դա կարող է առաջանալ նաև այն պորտֆելների մասով, որոնք շարունակում են գնահատվել նույն՝ 12-ամսյա կամ ամբողջական ԱՎԿ-ների հիմունքներով, բայց ԱՎԿ-ների գումարը փոփոխվում է, քանի որ պորտֆելների վարկային ռիսկերը տարբերվում են:

Օգտագործված մոդելները և ենթադրությունները: Բանկը ԱՎԿ գնահատման և ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի չափման նպատակով օգտագործում է բազմազան մոդելներ և ենթադրություններ: Անհրաժեշտ է դատողություն կիրառել յուրաքանչյուր տեսակի գործիքի համար առավել հարմար մոդելի հայտնաբերման, ինչպես նաև այս մոդելներում օգտագործված ենթադրությունները որոշելու համար, ներառյալ այն ենթադրությունները, որոնք վերաբերում են վարկային ռիսկի աճի հիմնական խթաններին: ԱՎԿ վերաբերյալ մանրամասները ներկայացված են ծան. 32-ում, և իրական արժեքի չափման մանրամասները՝ ծան. 30-ում:

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետները. Ինչպես նկարագրված է վեհնշյալ բաժնում, Բանկի ղեկավարությունը վերանայում է հիմնական միջեցների և ոչ նյութական ակտիվների գնահատված օգտակար ծառայության ժամկետները յուրաքանչյուր հաշվետու տարվա վերջում: Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը ղեկավարության դատողության խնդիր է՝ հիմնված նմանատիպ ակտիվների գծով ունեցած նախկին փորձի վրա: Ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետը որոշելիս ղեկավարությունը հաշվի է առնում ակնկալվող օգտագործումը, գնահատված տեխնիկական կամ բարոյական մաշվածությունը, ֆիզիկական մաշվածքը և ֆիզիկական միջավայրը, որում գործարկվում է ակտիվը: Նշված հանգամանքներում կամ գնահատումներում որևէ փոփոխություն կարող է բերել ապագա մաշվածության դրույքաչափերի փոփոխության:

Վերագնահատված արժեքով չափվող հիմնական միջոցներ. Որոշակի հիմնական միջոցներ (շինություններ) չափվում են վերագնահատված արժեքով: Վերջին գնահատումն իրականացվել է 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին: 2018 և 2017 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վերագնահատված գույքի հաշվեկշռային արժեքը համապատասխանաբար կազմել է 7,593,431 հազար դրամ և 7,233,589 հազար դրամ: Կիրառվող գնահատման տեխնիկաներ մանրամասն ներկայացված են ծան. 19-ում:

Անորոշության գնահատման չափանիշների հիմնական աղբյուրները

Ստորև ներկայացվում են հիմնական ենթադրությունները, որոնք Ղեկավարությունը կիրառել է Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում և որոնք նշանակալի ազդեցություն ունեն սույն ֆինանսական հաշվետություններում արտացոլված գումարների վրա: ունեն ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գնահատումներից բխող անորոշության այլ հիմնական աղբյուրները, որոնք կրում են ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների՝ հաջորդող ֆինանսական տարում էական ճշգրտումների առաջացման զգալի ռիսկ:

Ապրանքի/շուկայի յուրաքանչյուր տեսակի համար կանխատեսական սցենարների քանակի և համապատասխան կշռված գնահատականի սահմանումը և ***յուրաքանչյուր սցենարին համապատասխան կանխատեսումների որոշումը:*** ԱՎԿ չափման ժամանակ Բանկն օգտագործում է ողջամիտ և հիմնավորված կանխատեսումներ՝ հիմք ընդունելով տարբեր տնտեսական խթանների ապագա շարժի վերաբերյալ ենթադրությունները և այս խթանների

միմյանց հանդեպ ունեցած ազդեցությունը: Մանրամասները ներկայացված են ծան. 32-ում, ներառյալ գնահատված կանխատեսումների փոփոխությունների նկատմամբ ճանաչված ԱՎԿ-ների զգայունության վերլուծությունը:

Դեֆոլտի հնարավորություն (ԴՀ). ԴՀ-ն հանդիսանում է ԱՎԿ-ի չափման կարևոր բաղադրիչ: ԴՀ-ն որոշակի ժամանակահատվածում դեֆոլտի հավանականությունն է: Հաշվարկը հիմնված է պատմանական տվյալների, ենթադրությունների և ապագա պայմանների ակնկալիքների վրա: Մանրամասները ներկայացված են ծան. 32-ում, ներառյալ տնտեսական խթանների փոփոխությունների արդյունքում առաջացած ԴՀ-ի փոփոխությունների հանդեպ ԱՎԿ-ների զգայունության վերլուծությունը:

Դեֆոլտից առաջացած վնաս (ԴԱՎ). Դեֆոլտի դեպքում վնասի գործակիցը վարկի արժեզրկումից առաջացած կորստի հաշվարկն է: Այն հիմնված է պայմանագրային դրամական հոսքերի և այն դրամական հոսքերի տարբերության վրա, որոնք վարկատուն հույս ունի ստանալ, ներառյալ գրավի իրացումից առաջացած դրամական հոսքերը: Մանրամասները ներկայացված են ծան. 32-ում, ներառյալ տնտեսական խթանների փոփոխությունների արդյունքում առաջացած դեֆոլտի դեպքում վնասի գործակցի փոփոխությունների հանդեպ ԱՎԿ-ների զգայունության վերլուծությունը:

Իրական արժեքի չափում և գնահատում: Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության իրական արժեքը գնահատելիս Բանկն օգտագործում է հասանելի շուկայական դիտարկելի տվյալներ: Այն դեպքում, երբ մակարդակ 1-ի մուտքային տվյալները հասանելի չեն, ապա Բանկն օգտագործում է գնահատման մոդելներ իր ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը որոշելու նպատակով: Իրական արժեքի չափման մասնրամասները ներկայացված են ծան. 30-ում:

4. Վերադասակարգում

2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններում կատարվել են որոշակի վերադասակարգումներ 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացման և դասակարգման պահանջներին համապատասխանությունը ապահովելու նպատակով, քանի որ ընթացիկ տարվա ներկայացումը տալիս է առավել բարելավված դասակարգում և ներկայացում:

	Նախկինում ներկայացված 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**Վերադասակարգման արժեքը 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**	**Վերադասակարգված 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	13,036,368	(5,758)	13,030,610
Այլ ակտիվներ	2,097,559	5,758	2,103,317
Վարկեր ՀՀ ԿԲ-ից և Կառավարությունից	(4,411,627)	4,411,627	-
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(14,822,737)	14,822,737	-
Վարկեր և ավանդներ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	(20,296,754)	20,296,754	-
Այլ փոխառու միջոցներ	-	(39,531,118)	(39,531,118)
Տոկոսային եկամուտ	14,121,975	240,856	14,362,831
Վճարներ և կոմիսիոն եկամուտ	2,040,668	(240,856)	1,799,812
Տոկոսակիր ակտիվների արժեզրկման կորուստներ	(155,678)	(5,758)	(161,436)
Այլ ծախսեր	(3,693,782)	75,591	(3,618,191)
Վճարներ և կոմիսիոն ծախսեր	(391,986)	(69,833)	(461,819)

Ինչպես նաև ծան. 32-ում ներկայացված համեմատական տեղեկատվությունը վերահաշվարկվել է և ներկայացվել ուղղված և ճշգրտված տեսքով:

5. Զուտ տոկոսային եկամուտ նախքան տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստները

	2018 թ.	2017 թ.
Տոկոսային եկամուտ.		
Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ՝		
- Հաճախորդներին տրված վարկեր	14,754,755	11,551,118
- Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	423,490	354,394
- Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	311,902	307,528
- Այլ տոկոսային եկամուտ	24,825	31,608
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների գծով	**15,514,972**	**12,244,648**
Իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ		
- Այլ համապարփակ ֆին.արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող	2,149,338	-
- Մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներ	**-**	8,593
- Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	-	2,109,590
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների գծով	**2,149,338**	**2,118,183**
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	**17,664,310**	**14,362,831**
Տոկոսային ծախս.		
Տոկոսային ծախս ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական պարտավորությունների գծով՝		
- Ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ հաճախորդներից	3,859,255	3,252,389
- Ավանդներ և մնացորդներ բանկերում	2,843,048	2,095,587
- Հետգնման պայմանագրեր	982,988	853,694
- Ստորադաս փոխառություն	547,408	734,976
- Վարկեր ՀՀ Կենտրոնական բանկից և ՀՀ կառավարությունից	423,174	286,481
- Վարկեր միջազգային ֆինանսական հաստատություններից	151,417	17,219
- Թողարկված պարտատոմսեր	92,503	15,962
- Այլ տոկոսային ծախս	22,486	25,329
Ընդամենը տոկոսային ծախս	**8,922,279**	**7,281,637**
Զուտ տոկոսային եկամուտ՝ նախքան տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստները	**8,742,031**	**7,081,194**

6. Տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստները

	2018 թ.	2017 թ.
Հաճախորդներին տրված վարկեր և կանխավճարներ (ծան. 17)	(413,212)	(155,678)
Ներդրումային արժեթղթեր	(18,811)	-
Պահանջներ բանկերի և ֆինանսական հաստատությունների նկատմամբ	(3,203)	(5,758)
Ընդամենը ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստ	**(435,226)**	**(161,436)**

7. Կոմիսիոն եկամուտներ և ծախսեր

	2018 թ.	2017 թ.
Հաշվարկային փոխանցումների վճար	1,679,159	1,372,036
Ինկասացիոն գործառնություններ	211,079	210,939
Վճարային քարտերով գործառնություններ	125,087	115,224
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	109,818	98,957
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններ	497	2,656
Այլ կոմիսիոն եկամուտներ	122	-
Ընդամենը կոմիսիոն եկամուտներ	**2,125,762**	**1,799,812**
Վճարային քարտերով գործառնություններ	190,098	157,504
Հաշվարկային փոխանցումների վճար	149,002	141,362
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	65,009	69,833
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններ	49,874	40,450
Թղթակցային հաշիվների սպասարկման վճար	4,076	5,373
Այլ կոմիսիոն ծախսեր	31,854	47,297
Ընդամենը կոմիսիոն ծախսեր	**489,913**	**461,819**

8. Զուտ արտարժութային եկամուտ

	2018 թ.	2017 թ.
Արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ օգուտ	889,683	769,643
Արտարժույթի փոխարկումից (վնաս)/օգուտ	(38,625)	276,643
Ընդամենը զուտ արտարժութային եկամուտ	**851,058**	**1,046,286**

9. Այլ ակտիվների/պարտավորությունների և պայմանական պարտավորությունների գծով պահուստի վերականգնում

	2018 թ.	2017 թ.
Արտահաշվեկշռային պայմանական դեպքեր և պարտավորություններ	41,520	-
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	6,332	-
Կանխիկ միջոցներ և թղթակցային հաշիվներ	(28,883)	-
Ընդամենտ պահուստի վերականգնում	**18,969**	**-**

10. Այլ եկամուտ

	2018 թ.	2017 թ.
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	193,009	365,300
Թանկարժեք մետաղների առքուվաճառքից օգուտ	6,281	17,711
Եկամուտ դրամաշնորհներից	-	240
Այլ եկամուտ	68,712	94,817
Ընդամենը այլ եկամուտներ	**268,002**	**478,068**

Այլ եմակուտների մեծ մասը հանդիսանում է հարկային գերավճարների վերադարձ:

11. Այլ ծախսեր

	2018 թ.	2017 թ.
Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման ծախսեր	1,042,348	585,536
Գովազդի և ներկայացուցչական ծախսեր	729,333	700,914
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	638,391	584,034
Ինկասացիոն ծառայությունների գծով ծախսեր	345,000	345,000
Անվտանգության գծով ծախսեր	323,474	138,742
Հարկեր, բացառությամբ շահութահարկի	283,249	264,505
Պլաստիկ քարտերի գծով կատարված ծախսեր	210,888	82,936
Վճարումներ ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	203,872	172,232
Ապահովագրության գծով ծախսեր	132,896	112,136
Գրասենյակային ծախսեր	122,919	77,498
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	98,112	98,972
Գործուղման ծախսեր	69,146	77,241
Խորհրդատվական և մասնագիտական ծառայությունների ծախսեր	45,714	79,246
Հիմնական միջոցների օտարումից վնասներ	19,421	17,969
Այլ գործառնական ծախսեր	213,705	281,230
Ընդամենը այլ ծախսեր	**4,478,468**	**3,618,191**

12. Շահութահարկի գծով ծախսեր

	2018 թ.	2017 թ.
Ընթացիկ տարվա հարկի գծով ծախս	689,992	483,684
Նախորդ տարիների հարկի գծով օգուտ	(20,410)	-
Հետաձգված հարկի գծով (օգուտ)/ծախս	(94,892)	1,575
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	**574,690**	**485,259**

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2017 թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունները մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջ են բերում ժամանակավոր տարբերություններ

ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է՝ կիրառելով 20% հիմնական դրույքաչափը:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը:

	2018 թ.	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	2017 թ.	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	**2,652,716**		**2,035,656**	
Շահութահարկ՝ 20% դրույքաչափով	530,543	20	407,131	20
Չհարկվող եկամուտ այլ համապարփակ եկամուտի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից	(3,002)	-	(69,209)	(3)
Չնվազեցվող ծախսեր	72,368	3	362,724	-
Արտարժույթի փոխարկումից (օգուտ)/վնաս	7,725	-	(209,287)	10
Այլ չհարկվող եկամուտ և արտոնություններ	(12,534)	-	-	-
Ընթացիկ տարում ճանաչված ճշգրտում նախորդ տարվա ընթացիկ հարկերի գծով	(20,410)	(1)	(6,100)	-
Շահութահարկի գծով ծախս	**574,690**	**22**	**485,259**	**24**

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Ճշգրտումներ ՖՀՄՍ 9 սկզբնական կիրառման մասով	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հաշվեգրված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	127,876	-	18,184	-	146,060
Հաճախորդներին տրված վարկեր	103,503	45,635	(17,232)	-	131,906
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	1,496	5,794	-	7,290
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	**231,379**	**47,131**	**6,746**	**-**	**285,256**
Ներդրումային արժեթղթեր	(410,127)	-	31,069	49,249	(329,809)
Պայմանական պարտավորություններ	(10,987)	20,682	(40,316)	-	(30,621)
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(16,976)	29,764	(30,186)	-	(17,398)
Հիմնական միջոցներ	(889,295)	-	127,579	4,306	(757,410)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	**(1,327,385)**	**50,446**	**88,146**	**53,555**	**(1,135,238)**
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	**(1,096,006)**	**97,577**	**94,892**	**53,555**	**(849,982)**

	2016 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հաշվեգրված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	104,967	22,909	-	127,876
Հաճախորդներին տրված վարկեր	77,825	25,678	-	103,503
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	**182,792**	**48,587**	**-**	**231,379**
Ներդրումային արժեթղթեր	(340,918)	-	(69,209)	(410,127)
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(16,976)	-	-	(16,976)
Պայմանական պարտավորություններ	(13,805)	2,818	-	(10,987)
Հիմնական միջոցներ	(836,315)	(52,980)	-	(889,295)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	**(1,208,014)**	**(50,162)**	**(69,209)**	**(1,327,385)**
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	**(1,025,222)**	**(1,575)**	**(69,209)**	**(1,096,006)**

13. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

	2018 թ. դեկտեմբերի 31	2017 թ. դեկտեմբերի 31
Թղթակցային հաշիվներ բանկերում	2,709,811	1,369,519
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	24,178,654	25,017,857
Կարճաժամկետ ավանդներ ՀՀ ԿԲ-ում	2,000,986	-
Կանխիկ դրամական միջոցներ	9,304,956	9,437,455
Պակասեցում՝ ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստ	(36,362)	-
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	**38,158,045**	**35,824,831**

	Ընդամենը
Կորուստների գծով պահուստ 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-
Կորուստների պահուստ 2018 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ՖՀՄՍ 9 կիրառումից հետո	**7,479**
Արժեզրկման ծախս/ (վերականգնում) ժամանակաշրջանի ընթացքում	**28,883**
Կորուստների գծով պահուստ 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**36,362**

2018 և 2017 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են նաև ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր նվազագույն պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Բանկի կողմից ներգրավված դրամային և արտարժույթով որոշ միջոցների համար Կենտրոնական բանկի կողմից սահմանած կարգի համաձայն: Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը կարող է հանգեցնել ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման: ՀՀ ԿԲ-ում ունեցած դրամական միջոցների, այլ դրամական տեղաբաշխումների, թղթակից հաշիվների ավանդների և պարտադիր պահուստների համար Բանկը տոկոսներ չի ստանում:

2018 թ. դեկտեմբերի 31- դրությամբ ակնկալվող վարկային կորուստների գծով պահուստը գնահատվել է՝ հիմք ընդունելով գործընկերների վարկանիշերը՝ սահմանված միջազգային վարկանիշային գործակալությունների կողմից:

14. Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ

Բանկը կնքում է գործարքներ տարբեր ածանցյալ ֆինանսական գործիքներով հիմնականում առևտրային և հեջավորման նպատակներով: Ստորև աղյուսակը ներկայացնում է որպես ակտիվներ կամ պարտավորություններ ճանաչված ածանցյալ ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը, ինչպես նաև դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերը: Ստորև նշված պայմանական գումարները արտացոլում են գործարքների ծավալը տարեվերջի դրությամբ և չեն արտացոլում շուկայական և վարկային ռիսկերը:

	2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Անվանական գումար		Իրական արժեք		Անվանական գումար		Իրական արժեք	
	Դեբ. պարտք	Կրեդ. պարտք	Ակտիվ	Պարտավորություն	Դեբ. պարտք	Կրեդ. պարտք	Ակտիվ	Պարտավորություն
Առևտրային նպատակներով պահվող ածանցյալ ֆին.գործիքներ								
Արտարժութային սվոփեր	11,614,959	11,598,900	16,059	-	1,732,594	1,740,300	-	7,706
Ածանցյալ գործիքներ	124,089	122,680	1,409	-	-	-	-	-
Ընդամենը	**11,739,048**	**11,721,580**	**17,468**	-	**1,732,594**	**1,740,300**	**-**	**7,706**

15. Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

	2018 թ. դեկտեմբերի 31	2017 թ. դեկտեմբերի 31
Վարկեր և ավանդներ	10,052,146	10,210,590
Վարկային քարտերով վճարումների ավանդ ՀՀ ԿԲ-ում	1,786,500	1,520,000
Վճարային համակարգերով ստացվելիք գումարներ	977,947	557,158
Այլ կազմակերպություններում դեպոնացված գումարներ	132,470	124,640
Բանկերում դեպոնացված գումարներ	75,992	64,060
Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացման ենթակա այլ գումարներ	308,675	559,920
	13,333,730	**13,036,368**
Պակասեցում՝ արժեզրկման պահուստ	(157,780)	(5,758)
Ընդամենը պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	**13,175,950**	**13,030,610**

2018 և 2017 թթ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ» տողում ներառված են Բանկի կողմից տրամադրված երաշխիքային գումարները՝ 54,522 հազար ՀՀ դրամ գումարով VISA վճարահաշվարկային համակարգով, 77,948 հազար ՀՀ դրամ Armenian Card վճարահաշվարկային համակարգով գործառնություններ իրականացնելու նպատակով (2017 թ.՝ համապատասխանաբար 53,869 հազար ՀՀ դրամ գումարով և 70,772 հազար ՀՀ դրամ գումարով):

Ավանդային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում իրենցից ներկայացնում են ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդ: ՀՀ դրամով տրված վարկերի միջին տոկոսադրույքը կազմում է 12.2%, ԱՄՆ դոլարով՝ 7.9%, (2017 թ.՝ ՀՀ դրամով՝ 14.65 %, ԱՄՆ դոլարով՝ 6.24%):

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով արժեզրկման կորուստների հատկացումների շարժը հետևյալն է.

	Ընդամեր
2017 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	**-**
Արժեզրկման ծախս	5,758
2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**5,758**
ՖՀՄՍ 9 կիրառման ազդեցությունը	148,819
2018 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	**154,577**
Արժեզրկման ծախս	3,203
2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**157,780**

16. Հակադարձ հետգնման/հետգնման պայմանագրեր

Բանկն ունի գործարքներ հետգնման և հակադարձ հետգնման համաձայնագրերով: Ռեպո համաձայնագրերով փոխատվություն տրված կամ վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմին Բանկի կողմից ստացած կանխիկ դրամի փոխարեն: Այս ֆինանսական ակտիվները կարող են վերագրավադրվել կամ վերավաճառվել գործընկերների կողմից Բանկի կողմից պարտավորությունների չկատարման (դեֆոլտի) բացակայության դեպքում, սակայն գործընկերը պարտավորվում է վերադարձնել արժեթղթերը պայմանագրի ավարտին: Բանկի սահմանմամբ այդ արժեթղթերի գծով բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվել են և այդ իսկ պատճառով դրանք չեն ապաճանաչվել: Այս գործարքներն իրականացվում են այն պայմաններով, որոնք ընդունված են ստանդարտ վարկավորման և արժեթղթերի փոխառության ու վարկային գործունեության ժամանակ, ինչպես նաև այնպիսի փոխանակման գործարքներում, որտեղ Բանկը հանդես է գալիս որպես միջնորդ:

Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի հակադարձ հետգնման պայմանագրեր ֆինանսական ոլորտում գործող կազմակերպությունների հետ 3,882,703 հազար ՀՀ դրամ (2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 4,296,862 հազար ՀՀ դրամ): 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս հակադարձ հետգնման պայմանագրերով որպես գրավ ստացված ակտիվների իրական արժեքը, որոնք իրենցից ներկայացնում են պետական պարտքային արժեթղթեր, կազմում էր 3,946,554 հազար ՀՀ դրամ (2017 թ.՝ 1,491,589 հազար ՀՀ դրամ): Բանկը պարտավոր է վերադարձնել համարժեք գումարի արժեթղթեր: Միջին տոկոսադրույքը կազմում է 6.36% (2017 թ.՝ 6.75%):

Հետգնման պայմանագրեր

	2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**
Հետգնման պայմանագրերով փոխանցված և գրավադրված՝ սեփական ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքը	17,454,208	19,619,097
Հակադարձ հետգնման պայմանագրերով որպես գրավ ստացված վերագրավադրված ակտիվների իրական արժեքը	3,946,554	1,491,589
Ընդամենը հետգնման պայմանագրերով փոխանցված և գրավադրված ֆինանսական ակտիվներ	**21,400,762**	**21,110,686**
Հետգնման պայմանագրերի հարակից պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեք	**20,519,048**	**20,511,989**

2018 և 2017 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռային արժեքում ներառված հարակից պարտավորությունները հետգնման պայմանագրերի գծով իրենցից ներկայացնում են ՀՀ կենտրոնական բանկի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների հետ ստորագրված հետգնման պայմանագրեր: Միջին տոկոսադրույքը կազմում է 5.99% (2017 թ.՝ 6.24%):

ԱՎԿ-ի չափման նպատակներով հակադարձ հետգնման պայմանագրերի պայմանավորված ստացման ենթակա գումարները դասակարգվում են փուլ 1-ում: Այդ մնացորդների գծով ԱՎԿ-ն իրենից ներկայացնում է աննշան գումար, հետևաբար, Բանկը չի ճանաչում վարկային կորուստի գծով պահուստ հակադարձ հետգնման պայմանագրերով ստացման ենթակա գումարների մասով:

17. Հաճախորդներին տրված վարկեր

	2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հաճախորդներին տրված վարկեր ամորտիզացված արժեքով	125,962,139	97,252,824
Օվերդրաֆտ ամորտիզացված արժեքով	9,176,064	8,568,854
	135,138,203	**105,821,678**
Նվազեցում՝ վարկերի արժեզրկման պահուստների գծով	(1,508,428)	(1,605,120)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	**133,629,775**	**104,216,558**

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 12.9% ՀՀ դրամով վարկերի համար (2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 19.6%) և ԱՄՆ դոլարով, եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով վարկերի համար՝ 8.8% (2016 թ.՝ 11.8%):

Վարկերն ըստ ոլորտների ներկայացված են ստորև.

	2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Սպառողական	56,919,932	39,931,510
Առևտուր	24,010,747	31,065,800
Շինարարություն	19,388,879	14,183,657
Արտադրություն	9,175,875	5,841,516
Հիփոթեքային	7,738,895	6,149,163
Գյուղատնտեսություն	1,132,017	947,885
Այլ ճյուղեր	16,771,858	7,702,147
	135,138,203	**105,821,678**
Նվազեցում՝ արժեզրկման պահուստների գծով	(1,508,428)	(1,605,120)
Ընդամենը վարկեր	**133,629,775**	**104,216,558**

Հաճախորդներին տրված վարկերի որակական վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

	2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Համախառն վարկեր	ԱՎԿ պահուստ	Զուտ վարկեր	ԱՎԿ տոկոսադրույք
Սպառողական				
Ոչ ժամկետանց	56,461,435	206,700	56,254,735	0.4%
Ժամկետանց՝				
- 1-ից 30 օր	184,955	631	184,324	0.3%
- 31-ից 60 օր	56,659	15,175	41,484	26.8%
- 61-ից 90 օր	46,812	10,574	36,238	22.6%
- 91-ից 180 օր	98,047	76,052	21,995	77.6%
- 180 օրից ավել	72,024	50,451	21,573	70.0%
Ընդամենը	**56,919,932**	**359,583**	**56,560,349**	**0.6%**
Առևտուր				
Ոչ ժամկետանց	24,007,172	708,464	23,298,708	2.9%
Ժամկետանց՝				
- 1-ից 30 օր	3,319	101	3,218	3.0%
- 31-ից 60 օր	-	-	-	0%
- 61-ից 90 օր	256	131	125	51.2%
- 91-ից 180 օր	-	-	-	0.0%
- 180 օրից ավել	-	-	-	0.0%
Ընդամենը	**24,010,747**	**708,696**	**23,302,051**	**3.0%**
Արտադրություն				
Ոչ ժամկետանց	19,388,879	369,185	19,019,694	1.9%
Ժամկետանց՝				0.0%
- 1-ից 30 օր	-	-	-	0.0%
- 31-ից 60 օր	-	-	-	0.0%
- 61-ից 90 օր	-	-	-	0.0%
- 91-ից 180 օր	-	-	-	0.0%
- 180 օրից ավել	-	-	-	0.0%
Ընդամենը	**19,388,879**	**369,185**	**19,019,694**	**1.9%**
Շինարարություն				
Ոչ ժամկետանց	7,738,895	703	7,738,192	0.0%
Ժամկետանց՝				
- 1-ից 30 օր	-	-	-	0.0%
- 31-ից 60 օր	-	-	-	0.0%

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

	2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Համախառն վարկեր	ԱՎԿ պահուստ	Զուտ վարկեր	ԱՎԿ տոկոսադրույք
- 61-ից 90 օր	-	-	-	0.0%
- 91-ից 180 օր	-	-	-	0.0%
- 180 օրից ավել	-	-	-	0.0%
Ընդամենը	**7,738,895**	**703**	**7,738,192**	**0.0%**
Հիփոթեքային				
Ոչ ժամկետանց	9,167,111	39,629	9,127,482	0.4%
Ժամկետանց՝				
- 1-ից 30 օր	-	-	-	0.0%
- 31-ից 60 օր	6,804	1,508	5,296	22.2%
- 61-ից 90 օր	1,960	434	1,526	22.2%
- 91-ից 180 օր	-	-	-	0.0%
- 180 օրից ավել	-	-	-	0.0%
Ընդամենը	**9,175,875**	**41,571**	**9,134,304**	**0.5%**
Գյուղատնտեսու-թյուն				
Ոչ ժամկետանց	1,131,363	1,159	1,130,204	0.1%
Ժամկետանց՝				
- 1-ից 30 օր	654	1	653	0.1%
- 31-ից 60 օր	-	-	-	0.0%
- 61-ից 90 օր	-	-	-	0.0%
- 91-ից 180 օր	-	-	-	0.0%
Ընդամենը	**1,132,017**	**1,160**	**1,130,857**	**0.1%**
Այլ ոլորտներ				
Ոչ ժամկետանց	16,769,604	26,501	16,743,103	0.2%
Ժամկետանց՝				
- 1-ից 30 օր	657	-	657	0.1%
- 31-ից 60 օր	-	-	-	0.0%
- 61-ից 90 օր	-	-	-	0.0%
- 91-ից 180 օր	237	68	169	28.7%
- 180 օրից ավել	1,360	961	399	70.7%
Ընդամենը	**16,771,858**	**27,530**	**16,744,328**	**0.2%**
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	**135,138,203**	**1,508,428**	**133,629,775**	**1.1%**

	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Համախառն վարկեր	ԱՎԿ պահուստ	Զուտ վարկեր	ԱՎԿ տոկոսադրույք
Սպառողական				
Ոչ ժամկետանց	39,566,982	482,999	39,083,983	1.2%
Ժամկետանց՝			-	
- 1-ից 30 օր	96,550	10,186	86,364	10.5%
- 31-ից 60 օր	63,057	6,306	56,751	10.0%
- 61-ից 90 օր	64,732	7,800	56,932	12.0%
- 91-ից 180 օր	85,621	21,764	63,857	25.4%
- 180 օրից ավել	54,568	28,608	25,960	52.4%
Ընդամենը	**39,931,510**	**557,663**	**39,373,847**	**1.4%**
Առևտուր				
Ոչ ժամկետանց	30,192,722	356,392	29,836,330	1.2%
Ժամկետանց՝			-	
- 1-ից 30 օր	13,293	1,363	11,930	10.3%
- 31-ից 60 օր	-	-	-	0.0%
- 61-ից 90 օր	-	-	-	0.0%
- 91-ից 180 օր	520	125	395	24.0%
- 180 օրից ավել	859,265	256,762	602,503	29.9%
Ընդամենը	**31,065,800**	**614,642**	**30,451,158**	**2.0%**
Արտադրություն				
Ոչ ժամկետանց	14,183,657	141,837	14,041,820	1.0%
Ժամկետանց՝			-	
- 1-ից 30 օր	-	-	-	0.0%
- 31-ից 60 օր	-	-	-	0.0%
- 61-ից 90 օր	-	-	-	0.0%
- 91-ից 180 օր	-	-	-	0.0%
- 180 օրից ավել	-	-	-	0.0%
Ընդամենը	**14,183,657**	**141,837**	**14,041,820**	**1.0%**
Շինարարություն				
Ոչ ժամկետանց	6,149,163	61,492	6,087,671	1.0%

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Համախառն վարկեր	ԱՎԿ պահուստ	Զուտ վարկեր	ԱՎԿ տոկոսադրույք
Ժամկետանց՝				-
- 1-ից 30 օր	-		-	0.0%
- 31-ից 60 օր	-	-	-	0.0%
- 61-ից 90 օր	-	-	-	0.0%
- 91-ից 180 օր	-	-	-	0.0%
- 180 օրից ավել	-	-	-	0.0%
Ընդամենը	**6,149,163**	**61,492**	**6,087,671**	**1.0%**
Հիփոթեքային				
Ոչ ժամկետանց	5,743,500	65,914	5,677,586	1.1%
Ժամկետանց՝				
- 1-ից 30 օր	3,108	373	2,735	12.0%
- 31-ից 60 օր	17,044	2,045	14,999	12.0%
- 61-ից 90 օր	-	-	-	0.0%
- 91-ից 180 օր	34,054	7,826	26,228	23.0%
- 180 օրից ավել	43,810	26,286	17,524	60.0%
Ընդամենը	**5,841,516**	**102,444**	**5,739,072**	**1.8%**
Գյուղատնտեսու-թյուն				-
Ոչ ժամկետանց	947,681	18,670	929,011	2.0%
Ժամկետանց՝				
- 1-ից 30 օր	-	-	-	0.0%
- 31-ից 60 օր	-	-	-	0.0%
- 61-ից 90 օր	204	24	180	11.8%
- 91-ից 180 օր	-	-	-	0.0%
Ընդամենը	**947,885**	**18,694**	**929,191**	**2.0%**
Այլ ոլորտներ				
Ոչ ժամկետանց	7,646,388	97,366	7,549,022	2.8%
Ժամկետանց՝				0.0%
- 1-ից 30 օր	18,586	1,875	16,711	10.1%
- 31-ից 60 օր	2,920	292	2,628	10.0%
- 61-ից 90 օր	8,410	997	7,413	11.9%
- 91-ից 180 օր	16,873	3,374	13,499	20.0%
- 180 օրից ավել	8,970	4,444	4,526	49.5%
Ընդամենը	**7,702,147**	**108,348**	**7,593,799**	**1.4%**
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	**105,821,678**	**1,605,120**	**104,216,558**	**1.5%**

Ստորև ներկայացված է 2018 և 2017 թթ. վարկերի արժեզրկման փոփոխությունների վերլուծությունը:

	Սպառողական	Առևտուր	Արտադրություն	Շինարարություն	Հիփոթեքային	Գյուղատնտեսություն	Այլ	Ընդամենը
2018 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, նախկինում ներկայացված	**557,663**	**614,642**	**141,837**	**61,492**	**102,444**	**18,694**	**108,348**	**1,605,120**
ՖՀՄՍ 9-ին անցման ազդեցությունը	(140,746)	369,723	166,685	(60,954)	(58,861)	(17,668)	(30,003)	**228,176**
2018 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ,վերահաշվ.	**416,917**	**984,365**	**308,522**	**538**	**43,583**	**1,026**	**78,345**	**1,833,296**
Տարվա ծախս	10,995	419,244	58,132	165	38,447	(356)	(113,415)	**413,212**
Դուրսգրված գումարներ	(223,536)	(713,850)	-	-	(44,084)	-	(16,948)	**(998,418)**
Վերականգնումներ	155,207	18,937	2,531	-	3,625	490	79,548	**260,338**
2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**359,583**	**708,696**	**369,185**	**703**	**41,571**	**1,160**	**27,530**	**1,508,428**
Անհատական արժեզրկում	-	-	-	-	-	-	-	**-**
Խմբային արժեզրկում	359,583	708,696	369,185	703	41,571	1,160	27,530	**1,508,428**

	Սպառողական	Առևտուր	Արտադրություն	Շինարարություն	Հիփոթեքային	Գյուղատնտեսություն	Այլ	Ընդամենը
2017 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	**495,168**	**401,827**	**97,897**	**48,662**	**67,091**	**27,396**	**408,442**	**1,546,483**
Տարվա ծախս	79,800	33,709	3,800	8,500	4,900	8,900	16,069	**155,678**
Դուրսգրված գումարներ	(293,898)	(234,399)	(23,090)	(2,388)	(1,413)	(38,900)	(360,801)	**(954,889)**
Վերականգնումներ	276,593	413,505	63,230	6,718	31,866	21,298	44,638	**857,848**
2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**557,663**	**614,642**	**141,837**	**61,492**	**102,444**	**18,694**	**108,348**	**1,605,120**
Անհատական արժեզրկում	19,987	374,737	-	-	4,976	-	-	**399,700**
Խմբային արժեզրկում	537,676	239,905	141,837	61,492	97,468	18,694	108,348	**1,205,420**
Անհատապես արժեզրկված վարկերը մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստին մասնահանումները	**91,187**	**547,312**	**-**	**-**	**8,621**	**-**	**-**	**647,120**
Արժեզրկման պահուստ	**(19,987)**	**(374,737)**	**-**	**-**	**(4,976)**	**-**	**-**	**(399,700)**
Անհատապես արժեզրկված վարկերը անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուսին մասնահանումներից հետո	**71,200**	**172,575**	**-**	**-**	**3,645**	**-**	**-**	**247,420**

Ստորև ներկայացված է հաճախորդների տրված վարկերի և ակնկալվող վարկային կորուստների բաշխվածությունը ըստ փուլերի 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Կորպորատիվ վարկեր				
Համախառն վարկեր	58,929,052	-	-	**58,929,052**
Արժեզրկում	877,748	-	-	**877,748**
Անհատական վարկեր				
Համախառն վարկեր	75,924,992	112,491	171,669	**76,209,151**
Արժեզրկում	475,326	27,822	127,532	**630,680**
Ընդամենը				
Համախառն վարկեր	**134,854,044**	**112,491**	**171,668**	**135,138,203**
Արժեզրկում	**1,353,074**	**27,822**	**127,532**	**1,508,428**

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ շարժը ըստ փուլերի հետևյալն է՝

	Մնացորդը 2018 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Մարված կամ դուրսգրված վարկեր	2018 թ. տրամա-դրված նոր վարկեր	Մնացորդը 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Փուլ 1	104,719,081	-	(58,856)	(115,468)	(46,070,805)	76,380,092	134,854,044
Փուլ 2	140,754	58,856	-	(8,035)	(79,087)	3	112,491
Փուլ 3	252,225	115,468	8,035	-	(211,205)	7,145	171,668
Ընդամենը	**105,112,060**	**174,324**	**(50,821)**	**(123,503)**	**(46,361,097)**	**76,387,240**	**135,138,203**

18. Ներդրումային արժեթղթեր

	2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Պարտքային գործիքներ		
ՀՀ պետական արժեթղթեր	18,627,928	21,200,791
Ոչ պետական արժեթղթեր	1,034,529	414,930
	19,662,457	**21,615,721**
Կապիտալի գործիքներ		
ՀՀ-ում գործող ընկերությունների բաժնետոմսեր	89,769	89,085
Ընդամենը այլ համապարփակ ֆին.արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	**19,752,226**	**21,704,806**

	2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Այլ համապարփակ ֆին.արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր՝ դասակարգված ըստ ՖՀՄՍ 9	19,752,226	-
Վաճառքի համար մատչելի	-	21,655,188
Մինչև մարման ժամկետը պահվող	-	49,618
	19,752,226	**21,704,806**

Պետական պարտքային արժեթղթերն իրենցից ներկայացնում են Հայաստանի ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր տարեկան արժեկտրոնային ֆիքսված տոկոսադրույքով, որը տատանվում է 8%-ի և 13%-ի միջակայքում (2016 թ.՝ տարեկան 9 – 14%) և որն ուժի մեջ է 2019 – 2047 թթ. (2016 թ.՝ 2018 – 2036 թթ.): Այս գործիքների իրական արժեքը չափվում է օգտագործելով գնահատման տեխնիկա՝ հիմնված տվյալ պահին գործող տոկոսադրույքների վրա, որպես տվյալ ֆինանսական գործիքի ապագա դրամական հոսքերի զեղչատոկոս: Հայաստանի Հանրապետությունում գործող կազմակերպությունների բաժնետոմսերի գծով բաժնային գործիքներն իրենցից ներկայացնում են չգնանշված ընկերություններում բաժնային գործիքներ՝ հաշվառված ինքնարժեքով և ճշգրտված արժեզրկումից կորուստներով, քանի որ դրանց իրական արժեքը հնարավոր չէ

արժանահավատորեն գնահատել: Այսպիսի ներդրումների համար շուկա չկա և Բանկը մտադիր է դրանք պահել երկարաժամկետ կտրվածքով:

Տես ծան. 16-ը գրավադրված ակտիվների նկարագրման համար:

19. Հիմնական միջոցներ

	Հող և շենքեր	Փոխադրամիջոց	Հակարգիչներ	Կապիտալ ներդրումներ վարձակալված հիմնական միջոցներում	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք կամ վերագնահատված արժեք						
1 հունվարի 2017 թ.	**6,859,615**	**635,197**	**2,142,603**	**216,021**	**1,772,501**	**11,625,937**
Ավելացումներ	650,220	178,689	384,310	65,520	254,588	**1,533,327**
Օտարումներ	-	(99,328)	(134,836)	(6,418)	(86,755)	**(327,337)**
Փոխանցում	14,339	-	4,721	(13,039)	(6,021)	**-**
31 դեկտեմբերի 2017 թ.	**7,524,174**	**714,558**	**2,396,798**	**262,084**	**1,934,313**	**12,831,927**
Ավելացումներ	898,268	73,370	594,338	115,320	410,032	**2,091,328**
Օտարումներ	(359,503)	(76,432)	(7,591)	-	-	**(443,526)**
Փոխանցում	(1,058)	-	-	-	1,058	**-**
31 դեկտեմբերի 2018 թ.	**8,061,881**	**711,496**	**2,983,545**	**377,404**	**2,345,403**	**14,479,729**
Կուտակված մաշվածություն						
1 հունվարի 2017 թ.	**118,017**	**177,177**	**1,617,214**	**71,272**	**1,205,195**	**3,188,875**
Մաշվածության ծախս	172,568	74,881	176,559	8,286	143,340	**575,634**
Օտարումներ	-	(33,266)	(121,348)	(6,099)	(76,566)	**(237,279)**
31 դեկտեմբերի 2017 թ.	**290,585**	**218,792**	**1,672,425**	**73,459**	**1,271,969**	**3,527,230**
Մաշվածության ծախս	180,736	86,645	216,985	18,295	163,202	**665,863**
Օտարումներ	(2,872)	(33,755)	(7,591)	-	-	**(44,218)**
31 դեկտեմբերի 2018 թ.	**468,449**	**271,682**	**1,881,819**	**91,754**	**1,435,171**	**4,148,875**
Զուտ հաշվեկշռային արժեք						
1 հունվարի 2017 թ.	**6,741,598**	**458,020**	**525,389**	**144,749**	**567,306**	**8,437,062**
31 դեկտեմբերի 2017 թ.	**7,233,589**	**495,766**	**724,373**	**188,625**	**662,344**	**9,304,697**
31 դեկտեմբերի 2018 թ.	**7,593,432**	**439,814**	**1,101,726**	**285,650**	**910,232**	**10,330,854**

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 1,095,294 հազար ՀՀ դրամ (2017 թ.՝ 1,655,628 հազար ՀՀ դրամ):

Բանկի շինությունները սահմանված են իրենց վերագնահատված արժեքով, որն իրենից ներկայացնում է իրական արժեքը՝ վերագնահատման ամսաթվի դրությամբ, հանած հետագա կուտակված մաշվածությունը և արժեզրկումից կորուստները: Բանկի շինությունների իրական արժեքի գնահատումները սահմանվել են 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, որը գրեթե համապատասխանում է հաշվետու շրջանի սկզբի իրական արժեքին: Գնահատումը կատարվել է Բանկի հետ առնչություն չունեցող անկախ գնահատողի կողմից: Շենք-շինությունների վերագնահատված արժեքը սահմանվել է համաձայն շուկայական և եկամտային մոտեցումների:

Շուկայական մոտեցումը հիմնվում է համեմատելի գույքի գնահատման օրվա դրությամբ հասանելի շուկայական գնի վրա: Կիրառվել են հետևյալ ճշգրտումները՝ արտացոլելու տվյալ գույքի և համեմատելի գույքի տարբերությունները. վաճառքի գին-հայտարարված գին հարաբերակցություն (-15%), տարածքի ճշգրտում (մինչև - 20%), ներքին հարդարման աստիճան և բանկի սարքավորումների ճշգրտում (5-10%):

Եկամտային մոտեցման դեպքում կիրառվել է ուղղակի կապիտալացման մեթոդը: Եկամտային մոտեցմամբ շինությունների արժեքի սահմանման համար կիրառվել են հետևյալ ենթադրությունները. բոլոր շինությունների զբաղվածությունն ընդունվել է 90 տոկոս, գործառնական ծախսերը՝ շինությունների արդյունավետ համախառն եկամտի 20 տոկոսը, իսկ կապիտալացման տոկոսադրույքը հաշվարկվել է 7.75%:

Շինությունների վերագնահատված արժեքի նպատակով իրական արժեքի որոշումն իրենից ներկայացնում է մակարդակ 3-ի գնահատումները:

20. Ոչ նյութական ակտիվներ

	Լիցենզիաներ	Համակարգ-չային ծրագրեր	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք				
2017 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	**154,163**	**122,105**	**75,637**	**351,905**
Ավելացումներ	100,707	28,050	-	**128,757**
Օտարումներ	-	-	-	**-**
2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**254,870**	**150,155**	**75,637**	**480,662**
Ավելացումներ	92,919	142,707	132	**235,758**
Օտարումներ	(338)	-	-	**(338)**
Փոխանցում	44,762	1,056	(45,818)	**-**
2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**392,213**	**293,918**	**29,951**	**716,082**
Կուտակված ամորտիզացիա				
2017 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	**83,143**	**27,350**	**10,149**	**120,642**
Ամորտիզացիայի գծով ծախս	26,648	9,234	3,020	**38,902**
2017 թ. դեկտեմբերի 21-ի դրությամբ	**109,791**	**36,584**	**13,169**	**159,544**
Ամորտիզացիայի գծով ծախս	31,091	16,177	3,015	**50,283**
Օտարումներ	(338)	-	-	**(338)**
Փոխանցում	-	1,056	(1,056)	**-**
2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**140,544**	**53,817**	**15,128**	**209,489**
Զուտ հաշվեկշռային արժեք 2017 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	**71,020**	**94,755**	**65,488**	**231,263**
Զուտ հաշվեկշռային արժեք 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**145,079**	**113,571**	**62,468**	**321,118**
Զուտ հաշվեկշռային արժեք 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**251,669**	**240,101**	**14,823**	**506,593**

21. Այլ ակտիվներ

	2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Աշխատակիցներին տրված հատուցումներ	60,378	57,782
ՍՍտացման ենթակա գումարներ	78,470	92,271
Այլ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման գծով պահուստ	(9,468)	(15,800)
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	**129,380**	**134,253**
Առգրավված ակտիվներ	802,163	358,961
Կանխավճարներ և այլ դեբիտորական պարտք	760,888	1,164,906
Նյութեր	373,018	292,446
Թանկարժեք մետաղներ	116,058	18,356
Այլ ակտիվներ	62,276	134,395
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	**2,114,403**	**1,969,064**
Ընդամենը այլ ակտիվներ	**2,243,783**	**2,103,317**

Այլ ակտիվների գծով արժեզրկման կորուստների պահուստի շարժը հետևյալն է.

	Ընդամենը
2017 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	**376**
Տարվա ծախս	**15,424**
2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**15,800**
Տարվա ծախս	**(6,332)**
2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**9,468**

Կանխավճարները հիմնական շենքում լրացուցիչ հարկի շինարարության և վերանորոգման համար կատարված կանխավճարներն են:

22. Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

	Արժույթ	Մարման ժամկետ	Արժեկտրոնի դրույքաչափ %	2018 թ. դեկտեմբերի 31	2017 թ. դեկտեմբերի 31
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	ՀՀ դրամ	29/12/2019	12%	102,880	100,100
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	ԱՄՆ դոլար	29/12/2019	5.75%	981,561	968,664
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	ԱՄՆ դոլար	25/07/2020	5.00%	976,519	-
				2,060,960	**1,068,764**

23. Այլ փոխառու միջոցներ

	Մարման ժամկետ	Անվանական տոկոսադրույք %	2018 թ. դեկտեմբերի 31	Անվանական տոկոսադրույք %	2017 թ. դեկտեմբերի 31
Վարկեր ՀՀ Կենտրոնական բանկից	2023 թ. հոկտեմբեր	5.5%-8.1%	6,030,003	5.5%-9%	4,397,941
Կանխավճարներ ՀՀ Կառավարությունից	-	-	25,314	5.5%-9%	13,686
Ընդամենը վարկեր ՀՀ Կենտրոնական բանկից և կառավարությունից			**6,055,317**		**4,411,627**
Վարկեր և ավանդներ ֆինանսական կազմակերպություններից	2026 թ. դեկտեմբեր	3%-10.5%	32,880,745	3%-12.8%	14,110,282
Ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ		0.5%	1,079,460	0.5%	590,503
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ			8,693		18,967
Այլ			116,893		102,985
Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ			**34,085,791**		**14,822,737**
Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	2019 թ. ապրիլ-2025 թ. հունվար	2.2%-10.5%	24,059,690	6.7%-9.1%	20,296,754
Ընդամենը վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից			**24,059,690**		**20,296,754**
Ընդամենը այլ փոխառու միջոցներ			**64,200,798**		**39,531,118**

ՀՀ ԿԲ-ից և ՀՀ Կառավարությունից ստացված վարկերը ներկայացնում են վարկեր ստացված գերմանա-հայկական հիմնադրամի «Փոքր և միջին բիզնեսի վարկային ծրագրի» ֆինանսավորման շրջանակներում, «Վերականգնվող էներգետիկա» և «Բնակարանային ֆինանսավորում» ծրագրերի շրջանակներում ներգրավված միջոցները:

2018 և 2017 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերը և ավանդներն իրենցից ներկայացնում են ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ բանկերից ստացված վարկեր և ավանդներ:

2018 և 2017 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերը արտահայտված են եվրոյով, ԱՄՆ դոլարով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթով:

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ֆինանսական տարվա համար Բանկը չի ունեցել միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պարտավորությունների մայր գումարի կամ տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2017 թ.՝ նույնը):

2018 և 2017 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր, ներառյալ հաշվեգրված տոկոսները, կապիտալի և ֆինանսական որոշակի սահմանված պայմաններ ունեցող վարկերը, ներկայացված են ստորև բերված աղյուսակում:

	Արժույթ	Մարման ժամկետ	Անվանա-կան տոկոսա-դրույք, %	2018 թ. դեկտեմ-բերի 31	Անվանա-կան տոկոսա-դրույք , %	2017 թ. դեկտեմբերի 31
MSME BSA	ԱՄՆ դոլար	1-3 տարի	6.2%	1,523,831	6.2%	4,840,471
MSME BSA	ԱՄՆ դոլար	1-4 տարի	6.2%	899,136	-	-
INCOFIN CVBA	ԱՄՆ դոլար	1-2 տարի	-	-	6.5%	1,490,474
ԲյուՕրչարդ Մայքրոֆայնենս հիմնադրամ ՍՊԸ	ԱՄՆ դոլար	1-3 տարի	Libor 6m+4.8%	812,081	Libor 6m+4.8%	1,621,477
GII	ԱՄՆ դոլար	1-3 տարի	4.5%	2,406,903	4.5%	2,424,534
FNSCA	ԱՄՆ դոլար	1-3 տարի	4.5%	483,327	4.5%	481,739
ՎՀԵԲ	ՀՀ դրամ	1-5 տարի	EBRD cost of funds+1 7.28%	962,371	-	-
GII	ԱՄՆ դոլար	1-4 տարի	5.0%	1,470,077	5.0%	1,446,438
Ասիական զարգացման բանկ	ԱՄՆ դոլար	1 տարի	-	-	Libor6 +2.55%	67,974
Ասիական զարգացման բանկ	ԱՄՆ դոլար	1 տարուց պակաս	Libor 6 +2.25% 4.77%-5.15%	1,462,058	Libor6 +2.55%	24,298
GLS այլընտրանքային ներդրումներ - Mikrofinanzfonds	ԱՄՆ դոլար	1-3 տարի	6.0%	491,100	6.0%	489,474
Symbiotics գլոբալ ֆինանսական ներառում	ՀՀ դրամ	1-4 տարի	10.5%	507,825	10.5%	505,999
Symbiotics SEB IV Մայքրոֆայնենս հիմնադրամ	ՀՀ դրամ	1-4 տարի	10.5%	2,031,307	10.5%	2,023,997
INCOFIN CVBA	ԱՄՆ դոլար	1-4 տարի	5.0%	4,841,134	5.0%	4,879,879
EFA	ԱՄՆ դոլար	1-3 տարի	6.0%	1,201,566	-	-
DEG	ԱՄՆ դոլար	1-7 տարի	Libor6 6m+5.0% - 7.52%	4,966,974	Libor6 6m+5.0%	-
Ընդամենը				**24,059,690**		**20,296,754**

Բանկը պարտավոր է համապատասխանություն ապահովել վերոնշյալ փոխառու միջոցների գծով առկա ֆինանսական դրույթների հետ: Այդ դրույթները ներառում են սահմանված դրույքաչափերը, վարկ/կապիտալ հարաբերակցությունը և ֆինանսական գործունեությանն առնչվող մի շարք այլ տվյալներ: Բանկի կողմից չի արձանագրվել այս դրույթներից որևէ մեկի խախտում 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Բացառություն են կազմում հետևյալը.

- Մեկ կողմի գծով ռիսկի ենթարկվածության գործակիցը DEG ընկերության և ՎՀԵԲ-ի կողմից ստացված վարկի մասով;
- Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ընդհանուր ակտիվներ հարաբերակցությունը ԲյուՕրչարդ Մայքրոֆայնենս հիմնադրամի կողմից ստացված վարկի մասով:

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկի իրացվելիության վիճակի վերլուծության նպատակով Բանկը միջազգային ֆինանսական հաստատություններից բոլոր փոխառությունները ներառել է ցպահանջ կատեգորիայում, քանի որ այդ հաստատությունների հետ ունեցած պայմանագրերը ներառում են պարտավորությունների փոխադարձ չկատարման մասին դրույթներ (տես ծան. 32): Ղեկավարության հաստատուն համոզվածությունն այնպիսին է, որ նշված վարկերն ամբողջությամբ կմարվեն ըստ իրենց պայմանագրով նախատեսված ժամկետների:

Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո Բանկը ստացել է զիջում երեք վարկատուներից երկուսի կողմից պայմանագրային որոշ պահանջների խախտման մասով: Երրորդ վարկատուի կողմից Բանկը ստացել է էլեկտրոնային հաստատում առ այն, որ վարկատուն չի պահանջելու վարկի վաղաժամկետ մարում:

24. Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

	2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Իրավաբանական անձ հաճախորդներ		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	18,902,627	21,622,825
Ժամկետային ավանդներ	4,508,519	9,854,852
	23,411,146	**31,477,677**
Ֆիզիկական անձինք		
Ընթացիկ/ցպահանջ հաշիվներ	20,320,693	16,984,137
Ժամկետային ավանդներ	52,096,929	43,242,084
	72,417,622	**60,226,221**
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	**95,828,768**	**91,703,898**

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրավաբանական անձ հաճախորդների հանդեպ պարտավորությունները կազմում են 286,459 հազար ՀՀ դրամ գումարով ավանդներ (2017 թ.՝ 900,890 հազար ՀՀ դրամ), որոնք իրենցից ներկայացնում են վարկերի, ակրեդիտիվների, երաշխիքների և այլ հարակից գործիքների գծով ապահովվածություններ: Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի տասը ամենամեծ հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարը կազմում է 21,720,218 հազար ՀՀ դրամ (2017 թ.՝ 19,851,054 հազար ՀՀ դրամ) կամ հաճախորդների միջոցների ընդհանուր գումարի 23% (2017 թ.՝ 19%):

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ ՀՀ դրամով պարտավորությունների գծով արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 10.3% (2017 թ.՝ 11.0%), ԱՄՆ դոլարով, եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով պարտավորությունների համար՝ 4.6% (2017 թ.՝ 4.9%):

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի ունեցել իր հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2017 թ.՝ նույնպես):

25. Ստորադաս փոխառություն

	Արժույթ	Ժամկետայ-նություն	Անվանա կան դրույքաչ ափ, %	2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Էդուարդ Սուքիասյան	ՀՀ դրամ	20/03/2025	14.00%	-	1,210,126
Խաչատուր Սուքիասյան	ՀՀ դրամ	17/04/2025	14.00%	-	1,512,658
Ռոբերտ Սուքիասյան	ՀՀ դրամ	28/04/2027	14.00%	705,853	1,008,438
Սարիբեկ Սուքիասյան	ԱՄՆ դոլար	05/04/2025	9.50%	1,702,725	1,704,052
Սարիբեկ Սուքիասյան	ԱՄՆ դոլար	04/04/2026	10.50%	973,571	974,327
				3,382,149	**6,409,601**

Ստորադաս փոխառության թողարկման արդյունքում ստացված գումարներն ուղղվել են Բանկի կապիտալի համալրմանը և ներառվել են Բանկի լրացուցիչ կապիտալում (տես նաև ծան. 31):

26. Այլ պարտավորություններ

	2018 թ. դեկտեմբերի 31	2017 թ. դեկտեմբերի 31
Անհատների նկատմամբ պարտավորություններ	305,100	132,100
Վճարման ենթակա շահաբաժիներ	235,498	104,911
Վճարման ենթակա գումարներ	44,882	78,394
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	**585,480**	**315,405**
Աշխատակիցներին վճարվելիք հատուցումներ	669,236	558,840
Վճարման ենթակա հարկեր, բացի շահութահարկից	251,932	197,625
Արտահաշվեկշռի գծով պահուստ	61,891	-
Ընդամենը ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	**983,059**	**756,465**
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	**1,568,539**	**1,071,870**

	Երաշխիքներ	Այլ պարտավորու-թյուններ	Ընդամենը
2017 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	**-**	**-**	**-**
Պահուստներ	-	-	**-**
Պահուստների վերականգնում	-	-	**-**
2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	**-**
ՖՀՄՍ 9-ին անցման ազդեցությունը	87,530	15,881	**103,411**
2018 թ. հունվարի 1-ի դրությամբ, վերահաշվ.	**87,530**	**15,881**	**103,411**
Պահուստներ	-	21,415	**21,415**
Պահուստների վերականգնում	(62,935)	-	**(62,935)**
December 31, 2018	**24,595**	**37,296**	**61,891**

27. Սեփական կապիտալ

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 22,266,343 հազ. դրամ (2017 թ.՝ 13,708,745 հազ. դրամ): Համաձայն կանոնադրության, համալրված բաժնետիրական կապիտալը բաղկացած է թվով 1,852,533 հատ սովորական անվանական բաժնետոմսերից (2017: թվով 1,852,533 հատ սովորական անվանական բաժնետոմս)՝ յուրաքանչյուրը համապատասխանաբար 10,400 դրամ անվանական արժեքով (2017 թ.՝ 2,500 դրամ անվանական արժեքով) և 200,000 հատ արտոնյալ բաժնետոմսերից թվով (2017 թ.՝ զրո)՝ յուրաքանչյուրը 15,000 անվանական արժեքով:

2018 և 2017 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են.

	2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	**Ընդամենը վճարված կապիտալի %**	**Վճարված բաժնետիրական կապիտալ**	**Ընդամենը վճարված կապիտալի %**
Սարիբեկ Սուքիասյան	5,457,078	24.51%	3,882,317	28.32%
Խաչատուր Սուքիասյան	4,638,533	20.83%	2,233,155	16.29%
Ռոբերտ Սուքիասյան	3,060,046	13.74%	1,957,409	14.28%
Էդուարդ Սուքիասյան	3,253,158	14.61%	1,461,352	10.66%
Այլ բաժնետերեր	5,857,528	26.31%	4,174,512	30.45%
	22,266,343	**100%**	**13,708,745**	**100%**

2018 և 2017 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չուներ սեփականության իրավունքով իրեն պատկանող բաժնետոմսեր: Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը իրավունք ունեն ստանալու շահաբաժին և մեկ բաժնետոմսի դիմաց մեկ ձայնի՝ Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում:

Բաժնետերերի միջև բաշխման ենթակա պահուստները հավասար են չբաշխված շահույթի գումարին՝ համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Չբաշխվող պահուստներն իրենցից ներկայացնում են պահուստային ֆոնդը, որը ստեղծված է համաձայն կանոնակարգային պահանջների՝ բանկի ընդհանուր ռիսկերի, այդ թվում՝ ապագա կորուստների և այլ չնախատեսված ռիսկերի և այլ պայմանական դեպքերի համար:

2018 թ. թողարկված արտոնյալ բաժնետոմսերը՝ յուրաքանչյուրը 15,000 դրամ անվանական արժեքով, իրավունք ունեն ստանալ 14% արտոնյալ շահաբաժիններ նախքան սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերին շահաբաժիններ հայտարարելը: Արտոնյալ բաժնետոմսերը չունեն ձայնի իրավունք:

2018 և 2017 թթ. Բանկը հայտարարել է 277,880 հազար ՀՀ դրամի շահաբաժիններ սովորական բաժնետոմսերի մասով (2017 թ.՝ 370,507 հազար ՀՀ դրամ) և 232,438 հազար ՀՀ դրամի շահաբաժիններ՝ արտոնյալ բաժնետոմսերի մասով:

Համաձայն Խորհրդի No 3 որոշման, առ 16 նոյեմբեր, 2018 թ., Բանկն իրականացրել է ներքին տեղաշարժեր (չբաշխված շահույթի և այլ պահուստների կապիտալացում) Էմիսիոն եկամուտից 33,438 հազար դրամի չափով, գլխավոր պահուստից՝ 3,000,000 հազար դրամի չափով և չբաշխված շահույթից՝ 2,524,160 հազար դրամի չափով դեպի բաժնետիրական կապիտալ (հղում՝ 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն):

28. Ներդրումների վերագնահատման պահուստ

Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների գծով ներդրումների վերագնահատման պահուստը ներառում է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների *վերագնահատումից առաջացած կուտակված օգուտներ* և վնասներ, որոնք ճանաչվել են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, հանած շահույթում կամ վնասում վերադասակարգված գումարներ, երբ այդ ակտիվները օտարվել են կամ ենթակա են արժեզրկման:

	2018 թ.	2017 թ.
Տարեսկզբի դրությամբ	**1,531,277**	**1,251,977**
ՖՀՄՍ 9-ի ընդունում	166,940	-
Վերահաշվարկված	**1,698,217**	**1,251,977**
Վերագնահատումից զուտ օգուտ	368,625	912,045
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների ապաճանաչման մասով վերադասակարգման ճշգրտումներ	(633,683)	(563,536)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներին վերաբերող շահութահարկ	49,249	(69,209)
Տարվա զուտ օգուտ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների վերականգնումից	18,811	-
Տարեվերջի դրությամբ	**1,501,220**	**1,531,277**

29. Պայմանագրային և պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային հարցեր

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը կարգավորող օրենսդրական դաշտն աչքի է ընկնում հաճախակի կատարվող փոփոխություններով, որոնք երբեմն հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ: Շատ դեպքերում, այս կամ այն հարցում տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ ունեն տարբեր մեկնաբանություններ:

Հաճախ հարկային մարմինները պահանջում են լրացուցիչ հարկեր այնպիսի գործարքների և հաշվապահական մեթոդների համար, որոնց գծով պահանջներ չեն ներկայացվել: Արդյունքում կարող են առաջանալ հավելյալ տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգմանն անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարին: Որոշ հանգամանքներում հարկերի ստուգումը կարող է ընդգրկել ավելի վաղ ժամանակաշրջաններ: Ղեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում և պատշաճ կերպով կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Ղեկավարությունը նաև կարծում է, որ հիմնական պարտավորությունը, որը բխում է Բանկի դեմ հարուցված դատական հայցերից և բողոքներից, նշանակալի ազդեցություն չի ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ հետագա գործունեության վրա:

Վարկային պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին արտահաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ հաճախորդների կարիքները բավարարելու համար: Նշված ֆինանսական գործիքները ունեն պարտքային ռիսկի տարբեր մակարդակներ և չեն արտացոլվում հաշվեկշռում:

Այս պայմանագրային պարտավորությունների, երաշխիքների և այլ պայմանական պարտավորությունների անվանական կամ պայմանագրային գումարները դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հետևյալն են.

	2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Չօգտագործված վարկային գծեր	17,900,458	6,013,484
Երաշխիքներ	3,599,016	2,144,644
Ընդամենը պայմանագրային պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ պայմանական պարտավորություններ	**21,499,474**	**8,158,128**

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով. Բանկը որպես վարձակալ

Բանկն իր բնականոն գործունեությունն ապահովելու նպատակով կնքում է առևտրային վարձակալության պայմանագրեր շենք և տարածքներ վարձակալելու նպատակով: Չեղարկման ոչ ենթակա գործառնական վարձակալություններով նախատեսված հետագա նվազագույն վարձակալության վճարների ընդհանուր գումարը հետևյալն է.

	2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ**
Մինչև 1 տարի	663,159	400,438
1-5 տարի	2,177,613	2,245,170
Ավելի քան 5 տարի	33,179	-
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	**2,873,951**	**2,645,608**

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափերը հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Բանկը չի նախատեսում իր գործունեության դադարեցման, ինչպես նաև իր գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական դեպքերի ժամանակ առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորության ամբողջական ապահովագրություն: Այնուամենայնիվ, 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, Բանկին սեփականության իրավունքով պատկանող գլխամասային շենքը և փոխադրամիջոցներն ապահովագրված են: Բանկն ունի նաև ապահովագրություն բանկային ընդհանուր պարտավորվածությունների, էլեկտրոնային, համակարգչային հանցագործությունների և մասնագիտական պատասխանատվության համար: Քանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ նշանակալի բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

Սկսած 2005 թ.-ից Բանկը հանդիսանում է ավանդների հատուցումը երաշխավորող պարտադիր համակարգի անդամ: Նշված համակարգը գործում է համաձայն օրենսդրության պահանջների և կանոնակարգվում է ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին օրենքով: Ապահովագրությունը մարում է Բանկի պարտավորությունները ֆիզիկական անձանց ավանդների գծով 10,000 հազար ՀՀ դրամ ընդհանուր գումարով (մինչև 5,000 հազար ՀՀ դրամ արտարժույթով ավանդների դեպքում) Բանկի սնանկացման և բանկային արտոնագրի հետկանչման դեպքում:

30. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը

ՖՀՄՍ-ի սահմանմամբ, իրական արժեքն այն գումարն է, որը շուկայի մասնակիցների միջև չափման ամսաթվի դրությամբ սովորական գործարքի արդյունքում կստացվեր ակտիվը վաճառելիս, կամ կվճարվեր պարտավորությունը փոխանցելիս:

Բանկը չափում է ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը ներկայացված ֆինանսական վիճակի հաշվետվությունում, օգտագործելով հետևյալ իրական արժեքի աստիճանակարգը, որն արտացոլում է գնահատման մեջ կիրառվող չափանիշների նշանակալիությունը.

- Մակարդակ 1. Համանման գնանշված գործիքի շուկայական արժեքը (չճշգրտված) ակտիվ շուկայում
- Մակարդակ 2. Գնահատման մեթոդներ հիմնված դիտարկելի չափանիշների վրա, ուղղակի (օր., ինչպես գները) կամ անուղղակի ձևով (օր., գներից բխող): Այս մակարդակը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են՝ օգտագործելով ակտիվ շուկայում նման գնանշված գործիքների շուկայական արժեքը, շուկայում գնանշված համանման կամ նմանատիպ գործիքների շուկայական արժեքը, որոնք ենթադրվում են ավելի քիչ ակտիվ շուկա, կամ այլ գնահատման մեթոդներ, որտեղ բոլոր նշանակալի չափանիշները ուղղակի կամ անուղղակի դիտարկելի են շուկայի տվյալներից:
- Մակարդակ 3. Գնահատման մեթոդներ, որոնք օգտագործում են նշանակալի ոչ դիտարկելի չափանիշներ: Այս մակարդակը ներառում է բոլոր գործիքները, որտեղ գնահատման մեթոդը ներառում է չափանիշներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկելի տվյալների վրա և ոչ դիտարկելի չափանիշները ունեն նշանակալի ազդեցություն գործիքների գնահատման մեջ: Այս

մակարդակը ներառում է այն գործիքները, որոնք գնահատվում են՝ հիմնվելով շուկայական գնի վրա, որտեղ նշանակալի ճշգրտումներ կամ ենթադրություններ են անհրաժեշտ գործիքների տարբերությունները արտացոլելու համար:

30.1 Բանկի ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը՝ չափված իրական արժեքով շարունակական հիմունքով

Բանկի ֆինանսական ակտիվներից և պարտավորություններից մի քանիսը չափվում են իրական արժեքով՝ յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի վերջին: Հետևյալ աղյուսակը տրամադրում է տեղեկատվություն այդ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքների որոշման վերաբերյալ (մասնավորապես գնահատման տեխնիկաները և ելակետային տվյալները).

30. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը (շարունակություն)

Ֆինանսական ակտիվներ/ պարտավորություններ	Իրական արժեքը 2018 թ. դեկտեմբեր ի 31-ի դրությամբ	Իրական արժեքը 2017 թ. դեկտեմբեր ի 31-ի դրությամբ	Իրական արժեքի հիերարխիա	Գնահատման տեխնիկա(ներ) և հիմնական ելակետային տվյալ(ներ)	Էական ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալ(ներ)	Ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալների հարաբերակցությունը իրական արժեքին
1) Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ/(պարտավորություններ) (տես ծան. 14)	17,468	(7,706)	Մակարդակ 2	Ապագա դրամական հոսքերը գնահատված են հիմք ընդունելով գնահատված ֆորվարդային փոխարժեքները և պայմանագրերի ֆորվարդային դրույքաչափերը՝ զեղչված տարբեր գործընկերների վարկային ռիսկերը արտացոլող դրույքաչափով	կ/չ	կ/չ
2) Այլ համապարփակ ֆին.արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր – պետական պարտատոմսեր (տես ծան. 18)	18,627,928	21,200,791	Մակարդակ 2	Չեղչված դրամական հոսքե Նախասահմանված դրամական հոսքերը զեղչված են այն դրույքաչափով, որն արտացոլում է մինչև մարման ժամկետն ընկած շուկայի եկամտաբերությունը	կ/չ	կ/չ
3) Այլ համապարփակ ֆին.արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր – ոչ պետական պարտատոմսեր (տես ծան. 18)	1,034,529	414,930	Մակարդակ 2	Չեղչված դրամական հոսքե Նախասահմանված դրամական հոսքերը զեղչված են այն դրույքաչափով, որն արտացոլում է մինչև մարման ժամկետն ընկած շուկայի եկամտաբերությունը	կ/չ	կ/չ

4) Այլ համապարփակ ֆին.արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր – բաժնային ներդրումներ (տես ծան. 18)	89,769	89,085	Մակարդակ 3	Բաժնային գործիքների գնահատման համար բացակայում է ակտիվ շուկան, և ոչ մի գնահատման մեթոդ չի կարող կիրառվել՝ դիտարկելի ելակետային տվյալների բացակայությամբ պայմանավորված:	Երկարաժամկետ հասույթի աճի դրույքաչափ, կապիտալի միջին կշռված արժեք, ապագա գործառնական դրամական հոսքեր, գնանշված շուկայական արժեք, շուկայի համեմատականներ շուկայահանման բացակայության պայմաններում և համանման ոլորտներում ցուցակված կազմակերպությունների բաժնետոմսի արժեք	Որքան բարձր է հասույթի աճի դրույքաչափը, այնքան ավելի բարձր է իրական արժեքը Որքան մեծ է կապիտալը միջին կշռված արժեքը, այնքան ավելի ցածր է իրական արժեքը Որքան բարձր են ապագա գործառնական դրամական հոսքերը, այնքան ավելի բարձր է իրական արժեքը

30. Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը (շարունակություն)

Իրական արժեքի գնահատումը մոտավորապես համապատասխանում է այն գումարին, որով ֆինանսական գործիքը կարող է փոխանակվել իրազեկ, պատրաստակամ կողմերի միջև՝ «անկախ կողմերի միջև գործարքի» սկզբունքով: Այնուամենայնիվ, հաշվի առնելով անորոշությունները և սուբյեկտիվ գնահատումը, իրական արժեքը չպետք է մեկնաբանվի որպես ակտիվների կամ պարտավորությունների անմիջապես վաճառքի գումար, ինչպես նաև այստեղ ներկայացված գնահատումները պարտադիր կերպով չեն արտացոլում այն գումարները, որոնք Բանկը կարող է ստանալ որոշակի գործիքի շուկայական փոխանակման արդյունքում: Անհրաժեշտ է տրամաբանորեն մեկնաբանել շուկայական տվյալները, գնահատված իրական արժեքը որոշելու համար: Հայաստանի Հանրապետության շուկան կարելի է բնութագրել որպես զարգացող, որտեղ տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել ֆինանսական շուկաներում գործունեության ծավալները: Շուկայի գնանշումները կարող են հնացած լինել կամ արտացոլել վաճառքի գործարքների կրճատում և արդյունքում չեն արտացոլի ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները: Ղեկավարությունն օգտագործել է շուկայի ամբողջ հասանելի տեղեկատվությունը ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը գնահատելիս: Հաշվետու ժամանակահատվածում տեղի չեն ունեցել փոխանցումներ մակարդակ 1-ից 2:

Ակնկալվող դրամական հոսքերի զեղչման նպատակով օգտագործված տոկոսադրույքները հիմնված են պետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կորի վրա հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, գումարած գործիքի արժույթը, ժամկետայնությունը և գործընկերոջ վարկային ռիսկը հետևյալ կերպ՝

	2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ներդրումային արժեթղթեր	8.2%-17.0%	12.2%-26.1%

30.1 Շարունակական հիմունքով իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեք (սակայն պահանջում է իրական արժեքով բացահայտում)

Ֆիքսված տոկոսադրույքով գործիքների գնահատված իրական արժեքը հիմնված են գնահատված ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք պետք է ստացվեն՝ համանման վարկային ռիսկ և մնացած մարման ժամկետ ունեցող նոր գործիքների դեպքում զեղչվելով ընթացիկ տոկոսադրույքներից: Բացառությամբ ստորև նշված դեպքերի, ղեկավարությունը գտնում է, որ ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը մոտավորապես հավասար է դրանց իրական արժեքին:

Ակտիվ շուկայում չգնանշված՝ ֆիքսված տոկոսադրույքով ավանդների և այլ փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը հիմնված է դրանց զեղչված դրամական հոսքերի վրա՝ օգտագործելով համանման մարման ժամկետներով նոր պարտքերի գծով զեղչված տոկոսադրույքները: Բացառությամբ ստորև նշված դեպքերի, ղեկավարությունը գտնում է, որ ֆինանսական պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքը մոտավորապես հավասար է դրանց իրական արժեքին:

	2018 թ. դեկտեմբերի 31		2017 թ. դեկտեմբերի 31	
	Հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք	Հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք
Հաճախորդներին տրված վարկեր	133,629,775	136,837,816	104,216,558	110,890,599
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	(95,828,768)	(95,054,600)	(91,703,898)	(91,400,093)
Այլ փոխառու միջոցներ	(64,200,798)	(63,054,857)	(39,531,118)	(40,919,190)
Ստորադաս փոխառություն	(3,382,149)	(3,701,500)	(6,409,601)	(7,405,773)
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	(2,060,960)	(2,054,185)	(1,068,764)	(1,068,764)

31 Կապիտալի ռիսկի կառավարում

Բանկը կառավարում է իր կապիտալն՝ ապահովելու Բանկի գործունեության անընդհատության սկզբունքը, միևնույն ժամանակ առավելագույնի հասցնելով շահագրգիռ կողմերի հատույցը ներգրաված և սեփական միջոցների հավասարակշռության օպտիմալացման ճանապարհով:

Բանկի կապիտալի կառուցվածքը բաղկացած է պարտքից և բաժնետիրական կապիտալը տնօրինողներին բաշխման ենթակա սեփական կապիտալից, որն իրենից ներկայացնում է թողարկված կապիտալը, պահուստները և չբաշխված շահույթը, ինչպես բացահայտված է սեփական կապիտալի փոփոխությունների մասին հաշվետվությունում:

Տնօրինությունը վերանայում է կապիտալի կառուցվածքը կիսամյակային կտրվածքով: Բանկի կապիտալի համարժեքությունը սահմանվում և վերահսկվում է՝ օգտագործելով ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված սահմանաչափերը: Որպես նման վերանայման մի մաս, Բանկը դիտարկում է կապիտալի ինքնարժեքը և կապիտալի յուրաքանչյուր դասին առնչվող ռիսկերը: Խորհրդի առաջարկությունների հիման վրա Բանկն իր ընդհանուր կապիտալի կառուցվածքը կառուցում է շահութաբաժինների վճարման, նոր բաժնետոմսերի թողարկման, ինչպես նաև պարտքի թողարկման միջոցով: Ի լրում, Բանկը կառավարում է իր կապիտալը՝ պայմանագրային պահանջների իրականացման համար:

ՀՀ կենտրոնական բանկը Բանկի համար սահմանում և վերահսկում է կապիտալի պահանջները: Ըստ ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված՝ ներկայումս գործող կապիտալի պահանջների, Բանկը 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պետք է ապահովի 30,000,000 հազար ՀՀ դրամ նվազագույն բաժնետիրական կապիտալ (2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 30,000,000 հազար ՀՀ դրամ), իսկ կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցությունը՝ 12% (2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին՝ 12%):

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է Բանկի կանոնակարգային կապիտալի հարաբերակցությունը՝ համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված սկզբունքների:

	2018 թ. դեկտեմբերի 31 աուդիտ չարված	**2017 թ. դեկտեմբերի 31 աուդիտ չարված**
Հիմնական կապիտալ	26,735,335	22,419,472
Լրացուցիչ կապիտալ	6,758,956	9,851,109
Ընդհանուր կապիտալ	**33,494,291**	**32,270,581**
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	**217,367,488**	**183,231,749**
Ընդհանուր կապիտալը՝ ռիսկով կշռված ակտիվներում տոկոսային արտահայտությամբ (ընդհանուր կապիտալի հարաբերակցություն)	**15.41%**	**17.61%**
Համապատասխանություն նվազագույն բաժնետիրական կապիտալի և ընդհանուր կապիտալի պահանջներին	**Տարվա ընթացքում խախտումներ չեն արձանագրվել**	**Տարվա ընթացքում խախտումներ չեն արձանագրվել**

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն յուրաքանչյուր ակտիվի և պայմանագրային կողմի հետ առնչվող վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման, և հաշվի առնելով ցանկացած ընդունելի ապահովվածությունը և երաշխիքները: Համանման մոտեցում է ձևավորված նաև չճանաչված պայմանագրային պարտավորությունների գծով՝ որոշակի ճշգրտումներ կատարելով հնարավոր կորուստների պայմանական բնույթն արտացոլելու նպատակով:

Կանոնակարգային կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է կանոնադրական կապիտալը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Կանոնակարգային կապիտալը հաշվարկվում է ՀՀ կենտրոնական բանկի և ՀՀ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների պահանջների համաձայն: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է լրացուցիչ կապիտալը, որն ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները:

32 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն, որը ենթադրում է ռիսկայնության աստիճանների որոշակի համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում: Ռիսկի կրումը ֆինանսական գործունեության անբաժանելի մասն է,

ընդ որում գործառնական ռիսկերը գործունեության ընթացքում անխուսափելի են: Այդուհանդերձ, Բանկի նպատակն է հասնել ռիսկերի և օգուտների միջև համապատասխան հավասարակշռության՝ ռիսկ-եկամուտ օպտիմալ հարաբերակցության միջոցով՝ նվազագույնի հասցնելով Բանկի ֆինանսական վիճակի վրա անցանկալի ազդեցությունները:

Բանկի ռիսկերի կառավարման քաղաքականության նպատակն է ախտորոշել, բացահայտել, գնահատել և վերլուծել ռիսկերը, սահմանել ռիսկի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողություն, արժանահավատ և նորացված տեղեկատվական համակարգերի միջոցով վերահսկել ռիսկերը և սահմանաչափերի պահպանումը: Բանկը պարբերաբար վերանայում է ռիսկերի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը՝ շուկայում, արտաքին միջավայրում տեղի ունեցած փոփոխություններն արտացոլելու և առկա լավագույն փորձին համապատասխանեցնելու համար:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկման պատասխանատու մարմիններն են.

Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար: Խորհուրդը տրամադրում է սկզբունքներ ռիսկի ամբողջական կառավարման համար, ինչպես նաև քաղաքականություն՝ հատուկ բնագավառների վերաբերյալ, ինչպիսիք են փոխարժեքային (արտարժութային) ռիսկը, տոկոսադրույքի ռիսկը, վարկային ռիսկը, ածանցյալ և ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների կիրառումը:

Վարչություն

Վարչությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի անխափան իրականացման և վերահսկման համար: Վարչությունն ընդհանուր պատասխանատվություն է կրում ռիսկերի կառավարման ռազմավարության, սկզբունքների, հայեցակարգերի, քաղաքականության և սահմանների մշակման ու կիրառման համար: Այն պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման խնդիրների լուծման համար և վերահսկում է դրանց նկատմամբ ընդունած համապատասխան որոշումների կատարումը:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է «Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության» (ՌՌԿՎ) կողմից՝ ըստ Տնօրենների խորհրդի հաստատած քաղաքականության: ՌՌԿՎ կողմից գնահատվում, բացահայտվում, վերլուծվում և հեջավորվում են ռիսկերը՝ գործառնական ստորաբաժանումների հետ սերտ համագործակցության միջոցով: Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման սկզբունքների վերահսկման, քաղաքականության և Բանկի ռիսկի սահմանաչափերի համար, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման հետ կապված գործընթացների ներդրման և իրականացման համար:

Ներքին աուդիտ

Ներքին աուդիտը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման անկախ գնահատման և հսկողության ընդհանուր միջավայրի համար: Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկերի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի ստուգման է ենթարկվում ներքին աուդիտի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում կառավարման համապատասխան մարմիններին:

Ռիսկերի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Բանկի ռիսկերի գնահատման մեթոդով հաշվի է առնվում ինչպես սպասվող կորուստը, որն իրենից ներկայացնում է գործունեության ընթացքում կորուստների հնարավոր միջին մակարդակ, այնպես էլ հնարավոր անսպասելի կորուստները, որոնք իրենցից ներկայացնում են սպասվող միջին մակարդակը գերազանցող կորուստներ: Բանկը նաև մոդելավորում է քիչ հավանական, սակայն պոտենցիալ էական ազդեցություն ունեցող «վատթարագույն դեպքերը»:

Ռիսկերի մոնիթորինգը և կառավարումը հիմնականում հիմնված է Բանկի կողմից սահմանված ռիսկերի սահմանաչափերի վրա: Այս սահմանաչափերն արտացոլում են Բանկի գործարար ռազմավարությունը և շուկայական պայմանները, որոնցում գործում է Բանկը, ինչպես նաև Բանկի համար ընդունելի ռիսկի մակարդակը, ընդ որում հատուկ ուշադրություն է դարձվում առանձին ոլորտների վրա:

Գործունեության առանձին տեսակների գծով ստացվող տեղեկատվությունն ուսումնասիրվում և մշակվում է ռիսկերի վերլուծության, վերահսկողության և գնահատման նպատակով: Տվյալ տեղեկատվության հիման վրա կազմված հաշվետվությունները պարունակում են տեղեկություններ վարկային ռիսկի չափի, վարկային ցուցանիշների կանխատեսվող մակարդակի, ռիսկի սահմանված սահմանաչափերի, դրանցից բացառությունների, VaR գնահատականի, իրացվելիության ցուցանիշների և ընդհանուր ռիսկի մակարդակի փոփոխության վերաբերյալ: Բանկի վարչությունը յուրաքանչյուր ամիս ստանում է ռիսկերի վերաբերյալ մանրամասն հաշվետվություն ըստ ոլորտների, հաճախորդների և աշխարհագրական շրջանների, որը պարունակում է ամբողջ անհրաժեշտ տեղեկատվությունը Բանկի ռիսկերի գնահատման և համապատասխան որոշումների կայացման համար: Յուրաքանչյուր օր անց է կացվում ղեկավարության կարճատև խորհրդակցություն, անհրաժեշտության դեպքում Բանկի այլ աշխատակիցների մասնակցությամբ, որտեղ քննարկվում են սահմանված սահմանաչափերի պահպանումը, վերլուծվում է ռիսկի մակարդակը, ներդրումները, իրացվելիությունը և ռիսկերին վերաբերող այլ ընթացիկ հարցեր:

Ռիսկերի նվազեցում

Ռիսկերի նվազեցման գործընթացն իրենից ներկայացնում է ռիսկերի առաջացման հնարավորությունը, կամ դրա ազդեցությունը նվազեցնելու, կամ այդ երկու գործոնների մեղմման ուղղությամբ ձեռնարկվող լրացուցիչ միջոցառումների իրականացում: Իր ընդհանուր ռիսկերի կառավարման գործընթացի շրջանակներում Բանկն օգտագործում է ածանցյալ և այլ գործիքներ: Բանկն ակտիվորեն օգտագործում է գրավի միջոցները՝ վարկային ռիսկը նվազեցնելու ուղղությամբ (ավելի մանրամասն՝ տես ստորև):

Ռիսկի համակենտրոնացումներ

Ռիսկի համակենտրոնացումներն առաջանում են, երբ մի շարք փոխառուներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը ծավալվում է միևնույն աշխարհագրական շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, և տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխության արդյունքում ցուցաբերում են նմանատիպ ազդեցություն այդ փոխառուների պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ունակության վրա: Ռիսկի համակենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա: Համակենտրոնացումների բարձր մակարդակից խուսափելու նպատակով Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ ուղղված դիվերսիֆիկացված պորտֆելի պահպանմանը: Վարկային ռիսկերի բացահայտված համակենտրոնացումները վերահսկվում և կառավարվում են համապատասխան կերպով:

Բանկային գործունեությանը հիմնականում բնորոշ են հետևյալ ռիսկերը՝

- Վարկային ռիսկեր;
- Իրացվելության ռիսկ;
- Շուկայական ռիսկ:

ա. Վարկային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է վարկային ռիսկի՝ կապված պարտատիրոջ կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, ինչը կարող է Բանկին կորուստներ պատճառել: Վարկային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Վարկային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտահաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Վարկային ռիսկի կառավարումը և հսկողությունը իրականացվում է Բանկի ՌՌԿՎ և վարկային ստորաբաժանման կողմից, որի վերաբերյալ հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Խորհրդին և վարչությանը:

Ռիսկերի կառավարումը և մոնիտորինգն իրականացվում է սահմանված լիազորությունների շրջանակներում: Այս գործընթացներն իրականացվում են Բանկի Ռիսկերի կառավարման վարչության կողմից: Ռիսկերի կառավարման վարչությունը կարևոր դերակատարում ունի վարկային ռիսկերի կառավարման և վերահսկման հարցում: Վարչությունը պատասխանատու է վարկային ռիսկերի բացահայտման և գնահատման, ինչպես նաև վերահսկման և մոնիտորինգի միջոցառումների իրականացման համար: Ռիսկերի կառավարման վարչությունը անմիջականորեն մասնակցում է վարկերի տրամադրման վերաբերյալ որոշումների ընդունման գործընթացներին և ներքին կանոնակարգերի և վարկային ծրագրերի քննարկմանը: Ինչպես նաև, վարչությունը տրամադրում է անկախ ??? վարկային ռիկսերի նվազեցման միջոցառումների վերաբերյալ, վերահսկում և մոնիտորինգ է իրականացնում վարկային ռիսկերը, տրամադրում է համապատասխան հաշվետվություն ղեկավարությանը և ապահովում է վարկային գործընթացի համապատասխանությունը արտաքին կարգուկանոններին և ներքին պահանջներին և ընթացակարգերին: Բանկը սահմանում է իր կողմից ընդունված վարկային ռիսկերի մակարդակ՝ կիրառելով սահմանաչափեր մեկ վարկառուի/կոնտրագենտի կամ վարկառուների խմբի կամ ոլորտի որոշակի հատվածի մասով: Ոլորտի որոշակի հատվածի մասով կիրառվող վարկային ռիսկի համակենտրոնցման մակարդակի սահմանափակումները հաստատվում և վերահսկվում են ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման կոմիտեի (այսուհետ՝ ԱՊԿԿ) կողմից: Վարկային ծրագրերի մասով (Փոքր և միջին ձեռնարկություններին (ՓՄՁ) և անհատներին տրվող վարկեր) կիրառվող վարկային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Խորհրդի կողմից: Մեկ վարկառուի մասով վարկային ռիսկերի չափը հաշվեկշռային և արտահաշվեկշռային ռիսկերի համար վերհսկվում են վարկային կոմիտեների և ԱՊԿԿ-ի կողմից: Փաստացի ռիսկերի և դրանց սահմանաչափերի միջև համեմատությունը ենթարկվում է մոնիտորինգի օրական կտրվածքով:

Ըստ անհրաժեշտության, և վարկերի մեծամասնության դեպքում, Բանկը ձեռք է բերում գրավ, ինչպես նաև կորպորատիվ և անհատական մակարդակի երաշխիքներ:

Վարկային ռիսկը արտահաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում սահմանվում է որպես գործընկերոջ կողմից պայմանագրային ժամկետների և պայմանների պահպանման անկարողության հետևանքով կորուստների հավանականություն: Ինչ վերաբերում է վարկ տրամադրելու պարտավորությունների գծով վարկային ռիսկին, Բանկը ենթարկվում է վնաս կրելու ռիսկի՝ ընդհանուր չօգտագործված պարտավորությունների չափով: Սակայն, հավանական վնասի չափն ավելի պակաս է, քան ընդհանուր չօգտագործված պարտավորությունների չափը, քանի որ վարկավորման պարտավորությունների ստանձնումը պայմանավորված է հաճախորդների կողմից վարկավորման որոշակի չափանիշներին պահպանմամբ: Բանկը իրականացնում է արտահաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների մոնիտորինգ, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները, ընդհանուր առմամբ, պարունակում են ավելի մեծ վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

Մոնիտորիգ

Վարկերի մորիտորիգի համար ներքին կանոնակարգերը կիրառվում են բոլոր վարկերի նկատմամբ, բացառությամբ ոսկու գրավով ապահովված վարկերի, սպառողական վարկերի և իրացվելի ակտիվներով ապահովված վարկերի: Ներքին կանոնակարգերի նպատակն է կառավարել վարկային ռիսկը: Մոնիտորիգն իրկանացվում է մոնիտորինգի բաժնի կողմից: Կիրառվում է մոնիտորինգի երկու տեսակ՝

- Հեռախոսային մոնիտորիգ;
- Մասնաճյուղեր փաստացի այցելությունների միջոցով մոնիտորինգ;

Մոնիտորինգի հաճախականությունը և տեսակները կախված են վարկի կամ օվերդրաֆտի մնացորդից և դրա ռիսկերից՝

- 15 մլն դրամ կամ պակաս վարկային մնացորդի դեպքում մոնիտորինգն իրականացվում է եռամսյակային կտրվածքով, ընտրանքային մեթոդով, դիտարկելով 15 մլն դրամ կամ պակաս մնացորդով վարկերի 5% և կիրառելով մոնիտորիգի երկու տեսակներն էլ;
- 15-ից 40 մլն դրամ վարկային մնացորդի դեպքում մոնիտորիգն իրակացվում է կիսամյակային կտրվածքով մասնաճյուղեր փաստացի այցելությունների միջոցով: Անհրաժեշտության դեպքում իրականացվում է նաև հեռախոսային մոնիտորիգ;
- 40 մլն դրամից ավելի վարկային մնացորդի դեպքում մոնիտորիգն իրականացվում է հետևյալ կերպ՝
    - Մոնիտորինգ դիտարկումների միջոցով տարին երեք անգամ և համապատասխան հաշվետվության պատրաստում սահմանված ձևաչափով;
    - Փաստացի այցելությունների միջոցով մոնիտորիգ տարեկան կտրվածքով և համապատասխան հաշվետվության պատրաստում սահմանված ձևաչափով :

Ի հավելումն վերոնշյալ մոնիտորիգի հաճախականությունների՝

- 15 մլն դրամ կամ ավել մնացորդով վարկերը՝ դասակարգված համաձայն ՀՀ ԿԲ դասակարգման պահանջների, մոնիտորնիգի են ենթարկվում ոչ ուշ, քան դասակարգվելուց հետո հաջորդող ամսվա 15-րդ օրը և պատրաստվում է համապատասխան հաշվետվություն ըստ սահմանված ձևաչափի;
- 40 մլն դրամ կամ ավել մնացորդով վարկերը մոնիտորիգի են ենթակվում փաստացի այցելությունների միջոցով, եթե առկա են 6 անգամ 20 օր կամ ավել ժամկետանց վճարումներ:

Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների հաշվեկշռային արժեքները լավագույնս արտացոլում են վարկային ռիսկերին Բանկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ անկախ գրավի կամ վարկի ապահովվածության այլ միջոցների տեսակից:

Վարկային ռիսկի առավելագույն չափը. Բանկի վարկային ռիսկի առավելագույն չափը զգալիորեն տատանվում է և կախված է թե՛ անհատական ռիսկերից, թե՛ ընդհանուր շուկայական տնտեսության ռիսկերից:
Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է վարկային ռիսկի առավելագույն չափը հաշվեկշռային ֆինանսական ակտիվների գծով: Հաշվեկշռային ֆինանսական ակտիվների գծով առավելագույն ռիսկը հավասար է այդ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքին, նախքան որևէ հաշվանցում կամ գրավի ազդեցություն հաշվի առնելը:

	2018 թ. դեկտեմբերի 31	**2017 թ . դեկտեմբերի 31 (վերահաշվ.)**
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	38,158,045	35,824,831
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	13,175,950	13,030,610
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	3,882,703	4,296,862
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	17,468	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	133,629,775	104,216,558
Ներդրումային արժեթղթեր	19,752,226	21,704,806
Այլ ֆին. ակտիվներ	129,380	134,253
	208,745,547	**179,207,920**

Բանկի վարկային ռիսկի գնահատման վերլուծությունում հաշվանցման ազդեցությունը էական չէ: Բանկն ունի վարկերի դիմաց ապահովվածության նպատակով հաճախորդներից ստացված անշարժ գույքի, ակտիվների գծով այլ արժեթղթերի, երաշխիքների տեսքով ստացված գրավներ: Դրանց արժեքների գնահատականը հիմնված է փոխառության պահին գնահատված գրավի արժեքի հիման վրա, և որպես կանոն չեն վերանայվում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ վարկն առանձին վերցրած համարվում է արժեզրկված: Վարկային ռիսկի գծով ստացված գրավները քննարկվում ստորև այս ծանոթագրությունում:

Որպես կանոն, գրավ չի պահվում ածանցյալ ֆինանսական գործիքներով առկա հայցերի, արժեթղթերում ներդրումների, բանկերին տրված վարկերի մասով, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ արժեթղթերը պահվում են որպես հակադարձ հետգնման և արժեթղթերի փոխառությունների գործառնությունների մաս:

Վարկային ռիսկի առավելագույն չափի համակենտրոնացումը

Բանկը համակարգում է իր ստանձնած վարկային ռիսկի մակարդակը, սահմանափակելով մեկ փոխառուի կամ վարկառուների խմբերի հաշվով ստանձնած ռիսկի գումարը, ինչպես նաև արդյունաբերության ճյուղերը (և աշխարհագրական հատվածները): Վարկային ռիսկի սահմանափակումները վարկառուի և վարկավորման տեսակի (ըստ ոլորտի, ըստ տարածաշրջանի) հաստատվում և վերանայվում են վարչության կողմից: Փաստացի ռիսկերի և դրանց սահմանաչափերի միջև համեմատությունը ենթարկվում է մոնիտորինգի օրական կտրվածքով:

Ըստ անհրաժեշտության, և վարկերի մեծամասնության դեպքում, Բանկը ձեռք է բերում գրավ, ինչպես նաև կորպորատիվ և անհատական մակարդակի երաշխիքներ: Սակայն, վարկերի մի տարատեսակ է ֆիզիկական անձանց վարկավորումը, որտեղ նման գործիքները հնարավոր չէ կիրառել: Նման ռիսկերը վերահսկվում են շարունակական հիմունքներով և ենթակա է տարեկան

կամ ավելի հաճախակի վերանայման:

Վարկը տրամադրելու պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկի չօգտագործված մասը վարկերի, երաշխիքների կամ ակրեդիտիվների տեսքով: Վարկային ռիսկը արտահաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում սահմանվում է որպես գործընկերոջ կողմից պայմանագրային ժամկետների և պայմանների պահպանման անկարողության հետևանքով կորուստների հավանականություն: Ինչ վերաբերում է վարկ տրամադրելու պարտավորությունների գծով վարկային ռիսկին, Բանկը ենթարկվում է վնաս կրելու ռիսկի՝ ընդհանուր չօգտագործված պարտավորությունների չափով: Սակայն, հավանական վնասի չափն ավելի պակաս է քան ընդհանուր չօգտագործված պարտավորությունների չափը, քանի որ վարկավորման պարտավորությունների ստանձնումը պայմանավորված է հաճախորդների կողմից վարկավորման որոշակի չափանիշներին պահպանմամբ: Բանկը պայմանական պարտավորությունների նկատմամբ կիրառում է նույն վարկային քաղաքականությունը, ինչ որ հաշվեկշռային ֆինանսական գործիքների նկատմամբ, այսինքն՝ վարկի տրամադրման ընթացակարգերի պահպանում՝ կիրառելով ռիսկի մեղմման սահմանաչափեր և ընթացիկ մոնիտորինգի միջոցառումներ: Բանկը իրականացնում է արտահաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների մոնիտորինգ, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները, ընդհանուր առմամբ, պարունակում են ավելի մեծ վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

Վերանայված վարկեր և կանխավճարներ

Վարկերը և կանխավճարները, ընդհանուր առմամբ, վերանայվում են հաճախորդների հետ շարունակական փոխհարաբերությունների շրջանակներում, կամ վարկառուի դրության անբարենպաստ փոփոխության արդյունքում: Վերջինի դեպքում, վերանայումը կարող է հանգեցնել մարման ժամկետի կամ մարման ժամանակացույցի երկարաձգման, համաձայն որի, Բանկն իրապես անբարենպաստ վիճակում գտնվող վարկառուներին առաջարկում է զեղչային տոկոսադրույքներ: Արդյունքում՝ տվյալ ակտիվը շարունակում է մնալ ժամկետանց և անհատապես արժեզրկված, ընդ որում՝ տոկոսի և մայր գումարի վճարումը թույլ չի տալիս վերականգնել ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեքը: Այլ դեպքերում, վերանայումը կհանգեցնի նոր պայմանագրի ստորագրման, որն ըստ էության կդիտվի որպես նոր վարկ:

2018 և 2017 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված՝ վերանայված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 1,907,172 հազար ՀՀ դրամ և 3,568,988 հազար ՀՀ դրամ, համապատասխանաբար:

Աշխարհագրական համակենտրոնացում

Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների աշխարհագրական համակենտրոնացումը 2018 և 2017 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված է ստորև՝

	2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Հայաստանի Հանրապետու-թյուն	**Ոչ ՏՀՀԿ երկրներ**	**ՏՀՀԿ երկրներ**	**Ընդամենը**
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	35,483,934	1,897,024	777,087	**38,158,045**
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	10,758,103	1,917,106	500,741	**13,175,950**
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	17,468	-	-	**17,468**
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	3,882,703	-	-	**3,882,703**
Հաճախորդներին տրված վարկեր	133,520,756	32,141	76,878	**133,629,775**
Ներդրումային արժեթղթեր	19,746,428	-	5,798	**19,752,226**
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	128,207	-	1,173	**129,380**
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	**203,537,599**	**3,846,271**	**1,361,677**	**208,745,547**

	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Հայաստանի Հանրապետություն	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	ՏՀԶԿ երկրներ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	35,273,763	427,141	123,927	**35,824,831**
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	13,013,480	-	17,130	**13,030,610**
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	4,296,862	-	-	**4,296,862**
Հաճախորդներին տրված վարկեր	104,216,558	-	-	**104,216,558**
Ներդրումային արժեթղթեր	21,704,806			**21,704,806**
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	134,253	-	-	**134,253**
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	**178,639,722**	**427,141**	**141,057**	**179,207,920**

Բանկի համար վարկային ռիսկ գոյացնող գործընկերները չունեն արտաքին վարկանշում: Բանկն օգտագործում է ներքին գործընթացներ և քաղաքականություն՝ գործընկերների վարկանշման և համապատասխան ռիսկի «ախորժակը» որոշելու համար:

Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկման և մեղմացման քաղաքականություններ

Բանկը կարգավորում է վարկային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ վարկառուի կամ վարկառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով: Ըստ արդյունաբերության ճյուղերի և երկրների վարկային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Բանկի խորհրդի կողմից:

Մեկ վարկառուի, ներառյալ ֆինանսական կազմակերպությունների գծով վարկային ռիսկի չափը, նա և սահմանափակված է Բանկի Խորհրդի կողմից սահմանված լրացուցիչ սահմանաչափերով հաշվեկշռային և արտահաշվեկշռային ռիսկերի համար, ինչպես նաև առևտրային գործարքների, օրինակ՝ արտարժութային ֆորվարդի պայմանագրերի, օրական սահմանաչափերով: Ընթացիկ ռիսկերի ենթարկվելու իրական սահմանաչափերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Վարկային ռիսկի ենթարկվելը նաև կառավարվում է վարկառուների և հնարավոր վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծությունների և, անհրաժեշտության դեպքում, վարկի տրամադրման սահմանաչափերի փոփոխման միջոցով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և մեղմիչ մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Բանկը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ պարտքային ռիսկը զսպելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Բանկը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զսպման վերաբերյալ: Վարկերի համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- հիպոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույք,
- կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, պաշարները և այլ հիմնական միջոցներ,
- ֆինանսական գործիքներ՝ պարտքային և բաժնային արժեղթղթեր
- դրամական միջոցներ և ոսկյա իրեր

Կազմակերպությունների երկարաժամկետ ֆինանսավորումը և վարկավորումը հիմնականում ապահովվում են, ֆիզիկական անձանց գծով վերաձևակերպվող վարկային գծերը հիմնականում չեն ապահովվում: Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Բանկը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկերից տարբեր ֆինանսական ակտիվների ապահովման միջոց հանդիսացող գրավների տեսակները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Հիմնականում ֆինանսական կազմակերպություններին, հատկապես բանկերին, վարկեր և կանխավճարներ տրամադրելու համար գրավներ չեն պահանջվում: Բացառություն են կազմում այն գրավները, որոնք ձեռք են բերվել հետգնման պայմանագրերի և արժեթղթերի փոխառության գործարքներից: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Գրավի նախնական գնահատումը տեղի է ունենում վարկային հաստատման գործընթացի ընթացքում, երբ Բանկը հավաքում է տեղեկատվություն, որը հնարավորություն է տալիս կատարել հիմնավորված գնահատում: Գրավի առարկայի արժեքը այն գնահատված գումարն է, որով այն կարող է վաճառվել է գնահատման ամսաթիվը՝ ճշգրտված արժեքի նվազեցմամբ: Արժեքի նվազեցմամբ չափվում է այն ռիսկը, որ Բանկը չի կարողանա վաճառել գրավի առարկան ակնկալվող շուկայական արժեքին հավասար գնով: Անշարժ գույքի և հիմնական միջոցների համար նման նվազեցումը սովորաբար տատանվում է շուկայական արժեքի 20%-ից 40%-ի միջակայքում: Ղեկավարությունն իրականացնում է գրավի շուկայական արժեքների մոնիտորինգ և պահանջում ապահովման հավելյալ միջոց՝ հիմնական համաձայնագրին համապատասխան, ինչպես նաև հետևում է ստացված ապահովման միջոցների շուկայական արժեքին՝ վարկի արժեզրկման պահուստի բավարարության ստուգման ընթացքում:

Համախառն վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

	2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (վերահաշվ.)**
Վարկերի ապահովվածություն՝		
Անշարժ գույքի գրավով	52,110,663	41,318,815
Երաշխիքով	40,268,615	30,914,066
Ոսկու գրավով	9,417,962	8,302,797
Փոխադրամիջոցներով (մեքենաներով)	1,660,810	1,383,903
Կանխիկով	556,889	1,097,010
Նյութերով	1,181,078	657,784
Սարքավորումներով	1,663,811	613,011
Ոսկու ստանդարտացված ձուլակտորներով	7,029	3,889
Այլ արժեթղթերով	287,512	360,799
Այլ գրավով	15,780,613	8,474,644
Չապահովված վարկերով	12,203,221	12,694,960
	135,138,203	**105,821,678**
Նվազեցված՝ արժեզրկման կորուստների պահուստը	(1,508,428)	(1,605,120)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և կանխավճարներ	**133,629,775**	**104,216,558**

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ, որ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում, մինչև վարկերը չգնահատվեն որպես անհատապես արժեզրկված:

Վարկերին առնչվող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն պարտքային ռիսկին, ինչ վարկերը: Ապրանքային և թղթային ակրեդիտիվները՝ Բանկի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ բանկից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ և հետևաբար դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը: Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը: Վարկի երկարաձգման պարտավորությունների գծով վարկային ռիսկի առկայության դեպքում Բանկի հնարավոր կորուստները կկազմեն ընդամենը չօգտագործված վարկային գծերին համարժեք գումար:

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Բանկը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ

երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկային ռիսկի գնահատման մեթոդաբանություն կիրառելի մինչև 2018 թ. հունվարի 1

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Արժեզրկման գնահատումը Բանկը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման գծով պահուստի անհատական գնահատում

Բանկը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի համապատասխան պահուստի չափն անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարունակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման գծով պահուստի խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով (ներառյալ վարկային քարտերը, հիպոթեքները և չապահովված սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին: Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա:

Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և որպես անհատապես արժեզրված վարկ բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները և վերականգնումները:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն կերպ՝ ինչ վարկերինը:

Բանկն իրականացնում է բազմաթիվ գործարքներ, որոնց պայմանագրային կողմերը չեն վարկանշված միջազգային վարկանիշային գործակալությունների կողմից: Ֆինանսական ակտիվների վարկային որակը կառավարվում է Բանկի ներքին վարկանիշների համաձայն:

Բանկի կողմից մշակվել է վարկառուների վարկանշման մեթոդաբանություն՝ կորպորատիվ վարկառուների վարկանիշերը գնահատելու նպատակով: Այս մեթոդը թույլ է տալիս հաշվարկել և շնորհել/հաստատել վարկառուի վարկանիշը և վարկի դիմաց գրավի վարկանիշը: Համակարգը հիմնված է սքորինգային մոդելի վրա՝ պայմանավորված փոխառուի հիմնական կատարողական ցուցանիշներով, որոշված ուղենիշների անբավարար օբյեկտիվության դեպքում աննշան փորձագիտական ճշգրտումների հնարավորությամբ: Այս մեթոդը ապահովում է վարկանիշի շնորհում հետևյալ չափանիշների խմբերի հիման վրա. փոխառուի շուկայական ցուցանիշները, գուդվիլը, վարկային պատմությունը, տեղեկատվության թափանցիկությունը և վստահելիությունը, բիզնեսի և գործարար միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվությունը, Բանկի և վարկառուի հարաբերությունները, վարկառուի ֆինանսական վիճակը, ձեռնարկատիրական գործունեությունը և տրամադրված գրավը: Ֆինանսական վիճակը և ձեռնարկատիրական գործունեությունը ամենակարևոր չափանիշներն են: Հետևաբար, սքորինգի մոդելը նախատեսում է վարկառուի և վարկի ընդհանուր գնահատման մոտեցում:

Վարկառուի սքորինգային գնահատման մոդելը մշակվել է Բանկի կողմից՝ փոքր և միջին բիզնեսի վարկերի գնահատման և որոշումների կայացման նպատակով: Սքորինգային մոդելը մշակվել է ստանդարտ վարկատեսակների համար և ներառում է վարկառուների հիմնական

ցուցանիշները, ինչպիսիք են՝ ֆինանսական վիճակը, վարկառուի հետ հարաբերությունները, կառավարման որակը, նպատակային օգտագործումը, գտնվելու վայրը, վարկային պատմությունը, գրավը, և այլն:
Վարկառուի չափորոշիչների վրա հիմնված սքորինգային գնահատումը վարկավորման որոշումների կայացման գործընթացի հիմնական գործոններից մեկն է:

Անհատ վարկառուների գնահատման մեթոդաբանությունը հիմնված է հետևյալ չափանիշների վրա՝ կրթական մակարդակը, զբաղվածությունը, ֆինանսական վիճակը, վարկային պատմությունը, վարկառուին սեփականության իրավունքով պատկանող գույքը: Ձեռք բերված տեղեկությունների հիման վրա հաշվարկվում է վարկի առավելագույն սահմանաչափը: Վարկի առավելագույն սահմանաչափը հաշվարկվում է՝ կիրառելով վարկառուի պարտքային ծանրաբեռնվածության հարաբերակցությունը:

Բանկը կիրառում է ներքին մեթոդաբանություններ որոշակի կորպորատիվ վարկերի և մանրածախ վարկերի խմբերի համար: Այս սքորինգային մեթոդները մշակված են կոնկրետ վարկատեսակների համար և կիրառվում են վարկի ընթացքի տարբեր փուլերում: Որպես հետևանք, հնարավոր չէ կատարել վարկատեսակների խաչաձև սքորինգային համեմատություն, որը կհամապատասխաներ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաճախորդների վարկերի մնացորդին: Այդպիսով, ավելի մանրամասն տեղեկատվություն չի ներկայացվում:

Հաճախորդներին տրված վարկերի որակական վերլուծությունն, ըստ դրանց կատարողականի, ներկայացված է ծան. 17-ում:

Ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի, գնահատվում են ըստ միջազգային վարկանիշային գործակալությունների կողմից տրված ընթացիկ վարկանիշերի, եթե դրանք առկա են:

Ժամկետանց, սակայն չարժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց են համարվում այն վարկերը, որոնց գծով վճարումներն ուշացված են միայն մի քանի օրով: Ժամկետանց վարկերի հիմնական մասը չի համարվում արժեզրկված: Ժամկետանց, սակայն անհատապես չարժեզրկված վարկերի ժամկետանց օրերի վերլուծությունն ըստ դասերի ներկայացվում է ծան. 16-ում:

2018 թ. հունվարի 1-ից հետո կիրառվող վարկային ռիսկի չափման մեթոդաբանությունը

Ռիսկերի կառավարման նպատակներով վարկային ռիսկերի գնահատումը բարդ է և պահանջում է մոդելների կիրառում, քանի որ շուկայական պայմաններով, ակնկալվող դրամական հոսքերով և ժամանակային փոփոխություններով պայմանավորված վարկային ռիսկը կարող է տարբերվել: Ակտիվների պորտֆելի վարկային ռիսկի գնահատումը պահանջում է հետագա գնահատումներ կատարել՝ կապված դեֆոլտի, դրանից բխող կորուստների գործակիցների և գործընկերների միջև դեֆոլտի կորելացիաների հավանականության հետ: Բանկը վարկային ռիսկը գնահատում է դեֆոլտի հավանականության (ԴՀ/PD), դեֆոլտից առաջացած վնասի (ԴԱՎ/LGD) և դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեք (ԴԺԳԱ/EAD): Սա մոտ է ԱՎԿ-ի չափման նպատակով կիրառված մոտեցմանը՝ համաձայն ՖՀՄՍ 9-ի:

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն՝ Բանկն օգտագործում է արժեզրկման «եռափուլ» մոդել՝ վարկի սկզբնական ճանաչումից հետո որակի փոփոխությունների հիման վրա, որն ամփոփված է ստորև.

- Սկզբնական ճանաչման պահին վարկային տեսանկյունից չարժեզրկված ֆինանսական գործիքը դասակարգվում է «փուլ 1-ում», որի վարկային ռիսկը շարունակաբար վերահսկվում է Բանկի կողմից:
- Եթե սկզբնական ճանաչումից հետո հայտնաբերվում է վարկային ռիսկի զգալի աճը (SICR), ապա ֆինանսական գործիքը տեղափոխվում է «փուլ 2», սակայն դեռևս չի համարվում վարկային տեսանկյունից արժեզրկված:
- Եթե ֆինանսական գործիքը վարկային տեսանկյունից արժեզրկված է, ապա այն տեղափոխվում է «փուլ 3»:
- Փուլ 1-ում ֆինանսական գործիքների ԱՎԿ/ECL-ը չափվում է առաջիկա 12 ամիսների ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների տվյալ մասին համարժեք գումարով, որոնք առաջանում են առաջիկա 12 ամիսների ընթացքում հնարավոր դեֆոլտի իրադարձությունների հետեւանքով: 2-րդ կամ 3-րդ փուլերում գործիքների ԱՎԿ-ն չափվում է՝ հիմնվելով գործողության ողջ ընթացքում ակնկալվող վարկային կորուստների վրա:.
- ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, ԱՎԿ-ի չափման համապարփակ հայեցակարգը պետք է հաշվի առնի նաև կանխատեսումներ:

- Ձեռք բերված կամ սկզբնապես վարկային տեսանկյունից արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներն այն ակտիվներն են, որոնք արժեզրկված են սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Դրանց ԱՎԿ-ն մշտապես չափվում է գործողության ողջ ընթացքի համար (փուլ 3):

ԱՎԿ-ները կարող են չափվել կորուստների գծով պահուստների միջոցով՝ ստորև նշվածների համարժեք գումարի չափով՝

- Վարկի գործողության ողջ ընթացքում ԱՎԿ, որոնք արդյունք են ֆինանսական գործիքի արժեզրկման իրադարձությունների, և որոնք կարող են տեղի ունենալ հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող 12 ամիսների ընթացքում (ինչպես նշված է փուլ 1-ում), կամ
- Վարկի գործողության ողջ ընթացքում ԱՎԿ, այսինքն՝ ԱՎԿ, որն արդյունք է ֆինանսական գործիքի գործողության ընթացքում հնարավոր դեֆոլտային իրադարձությունների (ինչպես նշված է փուլ 2-ում և 3-ում):

Լիարժեք ԱՎԿ-ի դեպքում ֆինանսական գործիքի համար պահանջվում է կորուստների գծով պահուստներ, եթե այդ ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն ավելացել է սկզբնական ճանաչումից հետո: Մնացած բոլոր այլ ֆինանսական գործիքների դեպքում ԱՎԿ-ները չափվում են 12-ամսյա ԱՎԿ-ին համարժեք գումարի չափով:

Չօգտագործված վարկային գծերի և ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերի դեպքում ԱՎԿ-ն չափվում է՝ հիմնվելով 100% «վարկային ռիսկի փոխարկման գործոնների» (Credit Conversion Factor) վրա:

Ֆինանսական հաստատություններից, միջբանկային ավանդներից և թղթակցային հաշիվներից ստացվան ենթակա գումարները, պարտքային գործիքներում ներդրումները ենթակա են արժեզրկման՝ հիմնվելով 12-ամսյա ԱՎԿ-ի վրա: Հաճախորդների մասով դեֆոլտի հավանականության և LGD-ի հաշվարկները ստացվում են միջազգային վարկանիշային գործակալությունների (Moody's, Fitch, S & P) տրամադրած վարկային վարկանիշի վերաբերյալ տեղեկատվությունից:

Այլ դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող վարկային կորուստների համար նախատեսված պահուստը հաշվարկվում է անհատական հիմունքով՝ կիրառելով հաճախորդի վարկային կորստի պահուստի դրույքաչափը: Եթե հաճախորդը բանկում վարկային ռիսկ չի ունենում, ապա օգտագործվում են հաճախորդի վարկային վարկանիշը և համապատասխան դեֆոլտի հավանականությունն ու LGD-ն: Բացի այդ, գնահատվում է նաև դեբիտորական պարտքի ակնկալվող ռիսկը: Եվ վերջապես, ԴՀ-ները, LGD-ները և ակնկալվող ժամանակահատվածը բազմապատկվում են՝ վարկային ակնկալվող պահուստը դեբիտորական պարտքերի համար հաշվարկելու համար:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Վարկառուների վարկային ռիսկերի գնահատման նպատակով Բանկը մշակել է ՖՀՄՍ 9-ի պահանջների վրա հիմնված մեթոդաբանությունը:

Ակնկալվող վարկային կորուստները Բանկը չափում է անհատական, իսկ վարկային պորտֆելների դեպքում՝ հավաքական հիմունքով, որոնք համանման վարկային ռիսկի հատկանիշներ ունեն:

Անհատապես նշանակալի վարկային ռիսկը համարվում է այն վարկառուների կամ փոխկապակցված վարկառուների խումբը, որոնք ռիսկը գերազանցում է կանոնադրական կապիտալի 1 տոկոսը: Բացի այն, նրանց պետք է վարկային ռիսկի զգալի աճի հատկանիշներ դրսևորեն, ինչպիսիք են ժամկետանց օրերի ավելացումը կամ զգալի ֆինանսական դժվարությունները:

Վարկային ռիսկի զգալի աճը, կամ արժեզրկումից կորստի բացահայտման նպատակով Ռիսկերի կառավարման վարչությունը վերլուծում է վարկառուների իրացվելիության, վճարունակության, բիզնես գործունեության և ֆինանսական ռիսկերի առկայության, ժամկետանց, վերակազմակերպման, վարկային վարկանիշների և գրավադրումների իրական արժեքների մասին տեղեկատվությունը:

Անհատապես նշանակալի ռիսկերի ԱՎԿ-ն, որոնք վարկային ռիսկի գալի աճի հատկանիշների են դրսևորում, չափվում է անհատական հիմունքով: Անհատապես նշանակալի ռիսկերի ԱՎԿ-ն, որոնք վարկային ռիսկի գալի աճի հատկանիշներ չեն դրսևորում, չափվում են հավաքական հիմունքով:

Անհատական հիմունքով ԱՎԿ-ի չափումը

Անհատապես գնահատված վարկերի համար ԱՎԿ-ները չափվում են որպես պայմանագրով Բանկին տրվելիք դրամական միջոցների հոսքերի և բազմաթիվ ապագա տնտեսական

սցենարների վերլուծման արդյունքում Բանկի կողմից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի տարբերության ներկա արժեք, որը զեղչվում է արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով: Բացի այդ, հաշվի են առնվում նաև վարկի գծով գրավադրված ցանկացած ակտիվների մարումը և իրացումը:

Բանկը, որպես կանոն, գնահատում է գրավի իրացման արժեքը՝ հիմք ընդունելով 2 տարին որպես հավաքագրման և գնահատման՝ 25 տոկոսով կրճատում կատարելու ժամկետ: Ընդհանուր մոտեցումը փոփոխվում է կախված առանձին դեպքերից, եթե այլ հանգամանքները ցույց են տալիս, որ հավաքագրման և գնահատման կրճատում կատարելու ընդհանուր ժամկետը ողջամիտ չեն:

Հավաքական հիմունքով ԱՎԿ-ի չափումը

ԱՎԿ-ի չափման հիմնական ելակետային տվյալները հետևյալ փոփոխականների ժամկետային կառուցվածքն է՝

- Դեֆոլտի հավանականություն (PD),
- Դեֆոլտի դեպքում կորստի չափը (LGD),
- Դեֆոլտի ժամանակ գործիքի արժեքը (EAD)

Այս պարամետրերը հիմնականում ստացվում են ներքին օգտագործման վիճակագրական մոդելներից և այլ պատմական տվյալներից: Դրանք կարգավորվում են կանխատեսումների արտացոլման նպատակով:

Հավաքական գնահատումն իրականացվում է վարկառուի մակարդակով, այլ ոչ թե պայմանագրի մակարդակով:

Սեգմենտավորում

Հավաքական հիմունքով գնահատված վարկերը խմբավորված են ըստ իրենց վարկային ռիսկի հատկանիշների: Նման հատկանիշները ներառում են.

- Սեգմենտը/հատվածը
- Ժամկետանց օրերը
- Վերակազմակերպում
- Ապահովվածություն

ԱՎԿ-ի՝ հավաքական հիմունքով գնահատման ենթակա պորտֆելները բաժանվում են 5 սեգմենտների կամ հատվածների. Հաճախորդներ, հիփոթեք, արտադրություն, գյուղատնտեսություն, այլ:

Դեֆոլտի սահմանումը

ԱՎԿ-ի սահմանման համար կարևոր է սահմանել դեֆոլտը: Վերջինիս սահմանումն իրենից ներկայացնում է ԱՎԿ-ի չափի գնահատումը: Ստորև նշվածները Բանկը համարում է դեֆոլտի իրադարձություն.

- Վարկառուն ունի ավելի քան 90 օր ժամկետանց որևէ նյութական վարկային պարտավորություն Բանկին՝ հավաքական հիմունքով գնահատվող վարկերի պարագայում,
- Վարկառուի վարկը մեկից ավելի անգամ վերակազմակերպվել է,

Վարկառուի՝ իր վարկային պարտավորությունների չկատարման հավանականության գնահատման ժամանակ Բանկը հաշվի է առնում որակական և քանակական ցուցանիշները: Դեֆոլտի գնահատման համար Բանկն օգտվում է տեղեկատվության բազմաթիվ աղբյուրներից, որոնք պատրաստվում են կազմակերպության ներսում, կամ ստացվում արտաքին աղբյուրներից:

Գնահատվող տեղեկությունը կախված է նաև բացահայտման կարևորությունից: Որակական ցուցանիշները, ինչպիսիք են վարկառուի ֆինանսական վիճակի հնարավոր վատթարացման մասին արտաքին աղբյուրից ստացված տեղեկությունները ծառայում են որպես վերլուծության կարևոր տվյալներ և օգտագործվում ԱՎԿ-ի անհատական հիմունքով գնահատման համար վարկերի բացահայտման նպատակով, եթե վարկառուի ներկայացրած ռիսկը էականորեն զգալի շեմից ավելի բարձր է:

Վարկային ռիսկի նշանակալի աճ

Բանկը վերահսկում է արժեզրկման պահանջներին ենթակա բոլոր ֆինանսական ակտիվները՝ գնահատելու դրանց սկզբնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի նշանակալի աճը: Վարկային ռիսկի նշանակալի աճի դեպքում Բանկը կչափի կորուստների գծով պահուստները՝ հիմնվելով գործողության ողջ ընթացքում, այլ ոչ 12-ամսյա, ԱՎԿ-ի վրա:

Ֆինանսական գործիքի՝ դրանց սկզբնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի նշանակալի աճի գնահատման ժամանակը Բանկը հաշվի է առնում որակական և քանակական տեղեկությունները, որոնք ողջամիտ են և հիմնավորված: Վարկառու վարկային վարկանիշի զգալի վատթարացումը, գրավի արժեքի զգալի նվազումը կարող են համարվել վարկային ռիսկերի զգալի չափով ավելացման որակական ցուցանիշեր, որոնք օգտագործվում են ԱՎԿ-ի անհատական հիմունքով գնահատման համար նախատեսված վարկերի բացահայտման համար, եթե վարկառուի ներկայացրած ռիսկը զգալիորեն բարձր է էականորեն նշանակալի շեմից:

Երբ ակտիվը դառնում է 30 օր ժամկետանց, Բանկը համարում է, որ վարկային ռիսկի զգալի աճ է տեղի ունեցել և ակտիվը գտնվում է արժեզրկման մոդելի 2-րդ փուլում, այսինքն՝ կորուստների գծով պահուստները գնահատվում են գործողության ողջ ընթացքի ԱՎԿ/ECL-ով:

ԴՀ մոդելը

Յուրաքանչյուր խմբի համար ԴՀ-ի չափը որոշելու համար Բանկն օգտագործում է միգրացիայի մատրիցների մեթոդաբանություն, որը կիրառում է պատմական տվյալների, պարտավորությունների չկատարման և դեֆոլտի փորձի վիճակագրական վերլուծությունները վարկերի գումարը հուսալիորեն գնահատելու համար, որոնք, ի վերջո, կարժեզրկվեն՝ մինչև հաշվեկշռային ամսաթիվը տեղի ունեցած իրադարձությունների արդյունքում: Համանման խմբի դիտարկման համար ընտրվել է յոթ տարվա ժամկետ՝ 2012 թվականի հունվարից մինչև 2018 թվականի դեկտեմբերը: Դիտարկվող ժամանակահատվածում պատրաստվեցին մեկամսյա միգրացիայի մատրիցները:

Միգրացիայի մատրիցներն օգտագործվում են հավաքական հիմունքով գնահատման յուրաքանչյուր խմբի դեֆոլտի 12-ամսյա հավանականությունը հաշվարկելու համար: Դրանից ելնելով, հաշվարկվում են հետագա տարիների սահմանային ԴՀ-ները, մինչև սպառվի պորտֆելի մարման ժամկետը: ԴՀ-ի հաշվարկներ համար դեֆոլտ է սահմանվել 90 օր ժամկետանց դեպքը: Դիտարկվող ժամանակահատվածում առնվազն մեկ անգամ արժեզրկված վարկառուն համարվում է արժեզրկված դիտարման ողջ մնացած ժամանակահատվածում:

Ժամկետային (Point in Time PDs) ԴՀ-ները հաշվարկելու համար Բանկը տարբեր մակրո սցենարների ներքո կիրառում է նաև կանխատեսումներ:

LGD մոդել

Արժեզրկման մոդելի բաղադրիչներից մեկը դեֆոլտի դեպքում կորստի չափն է, այսինքն՝ հաշվարկվում է դեֆոլտի դեպքում կորուստը: Այն չափելու համար ըստ սեգմենտների արժեզրկված ռիսկերը նվազեցվում են գրավադրված դեպոզիտների և գրավադրված գույքի զեղչված իրացվելիության արժեքի չափով՝ կիրառելով հավաքագրման 2 տարվա ժամկետը և գնահատման 25 տոկոս կրճատումը: Չապահովված ակտիվների LGD մոդելներում հաշվի են առնվում արժեզրկված ակտիվների մարման դրույքաչափերը: LGD-ները չափվում են սեգմենտի, այլ ոչ թե առանձին վարկառուի մակարդակով:

EAD մոդել

EAD-ն դեֆոլտի դեպքում ակնկալվող ռիսկն է: Բանկը EAD-ն ստանում է կոնտրագենտի համար ներկայացրած ընթացիկ/ներկա ռիսկից և ընթացիկ գումարի հնարավոր փոփոխություններից, որոնք նախատեսված են ամորտիզացիա ներառող պայմանագրով:

Կանխատեսումների ներառում

ԱՎԿ-ի չափման ժամանակ Բանկն կանխատեսված տեղեկություններ է օգտագործում: Այդ տեղեկությունները ներառում են դրամավարկային քաղաքականություն սահմանող մարմինների կողմից հրապարակված տնտեսական տվյալները և կանխատեսվող տնտեսական ցուցանիշները: Դեֆոլտի հավանականության որոշմանը մասնակցում են հետևյալ մակրոտնտեսական փոփոխականները. սպառողական գների համաթիվը, ԱՄՆ դոլար-ՀՀ դրամ փոխարժեքը և ՌԴ ռուբլի-ՀՀ դրամ փոխարժեքը: Դրանք հանգեցնում են դեֆոլտի տարբեր հավանականությունների: Այս տարբեր փոփոխականների համակողմանի վերլուծումը կամ կշռումը դեֆոլտի միջին կշռված

հավանականության հիմքն է կազմում, որն օգտագործվում է ԱՎԿ-ի հաշվարկների համար: 12-ամսյա ԱՎԿ-ն (փուլ 1-ի վարկեր) չափվում է միայն 12 ամսվա ԴՀ-ով: Գործողության ամբողջ ընթացքի ԱՎԿ-ն (փուլ 2-ի և 3-ի վարկեր) չափվում է բոլոր տարեկան սահմանային ԴՀ-ներով՝ մինչև վարկի մարման ժամկետի ավարտը:

Մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումներն իրենց տարբեր սցենարների և կշիռների հետ միասին հրապարակվում են ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության կողմից:

ԱՎԿ-ի հաշվարկ

Յուրաքանչյուր խմբի/սեգմենտի համար սահմանային ԴՀ-ն և LGD-ն որոշելուց հետո վարկային կորուստների գծով պահուստների վերջնական հաշվարկ է կատարվում: Այն կախված է խմբերի ռիսկի հատկանիշներից. փուլ 1-ի խմբերի համար (31-ից պակաս ժամկետանց օր) հաշվարկվում է 12-ամսյա ԱՎԿ-ն, իսկ փուլեր 2-ի և 3-ի խմբերի համար (ավելի քան 90 օր ժամկետանց կամ վերակազմակերպված վարկեր) հաշվարկվում է ամբողջական ԱՎԿ-ն: Վարկային պորտֆելի LLP-ի հաշվարկման արդյունքները հնարավորություն են տալիս տանալ հավաքական հիմունքով գնահատման 5 խմբերից յուրաքանչյուրի արժեզրկման միջին դրույքաչափը: Այս դրույքաչափերը կիրառվում են մինչև ամբողջ մոդելի հաջորդ հերթական վերահաշվարկ կատարելը արկային կորուստների գծով պահուստներ ձևավորելու համար: Արժեզրկման մոդելի վերահաշվարկը մեկ անգամ կատարվել է 2018 թվականին, իսկ վերջինը կատարվել է 2018 թվականի դեկտեմբերին՝ վերջին հասանելի տվյալների հիման վրա:

բ. Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, երբ Բանկի շահույթները, կապիտալը կամ նրա՝ իր գործունեության նպատակներին հասնելու կարողությունը վատթարանում են՝ շուկայական տոկոսադրույքներում և գներում փոփոխությունների կամ դրանց անկայունության պատճառով: Շուկայական ռիսկն ընդգրկում է Բանկի՝ տոկոսադրույքի և արժութային հնարավոր ռիսկերը: Փոփոխություններ տեղի չեն ունեցել Բանկի ռիսկերի գնահատման մոտեցումներում կամ ռիսկի աստիճանում, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման և չափման մեթոդներում:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխման բացասական ազդեցության հնարավորությունն է Բանկի զուտ տոկոսային եկամտի կամ կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա: Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքերի և նրանց իրական արժեքի վրա տոկոսադրույքների փոփոխությունների ուղղակի ազդեցության հնարավորությունից: Բանկի Տնօրենների խորհուրդը սահմանել է տոկոսադրույքների միջև տարբերությունների սահմանաչափ ժամկետային կտրվածքով: Դիրքերը վերահսկվում են և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դրանց ռիսկայնությունը ընդունելի շրջանակներում պահելու համար:

2018 և 2017 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական գործիքների տարբեր տոկոսադրույքի ռիսկերը ներկայացվում են ստորև աղյուսակում՝

(հազար դրամ)	Միջին լողացող տոկոսա-դրույք	մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Հաշվեկշռա-յին արժեք
2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ							
Պարտավորություններ							
Այլ փոխառու միջոցներ	Libor6+2.25% - 7.52%	10,101,728	4,231,924	101,104	-	-	14,434,756
		10,101,728	**4,231,924**	**101,104**	**-**	**-**	**14,434,756**

(հազար դրամ)	Միջին լողացող տոկոսա-դրույք	մինչև 3 ամիս	3-6 ամիս	6-12 ամիս	1-5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Հաշվեկշռային արժեք
2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ							
Պարտավորություններ							
Այլ փոխառու միջոցներ	Libor6+2.55% - 5.55%	357,824	2,791,308	-	-	-	3,149,132
		357,824	**2,791,308**	**-**	**-**	**-**	**3,149,132**

Գնային ռիսկ

Գնային ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքի արժեքը կտատանվի շուկայական գների փոփոխության արդյունքում անկախ նրանից, թե փոփոխությունները հետևանք են առանձին արժեթղթին կամ դրա թողարկողին յուրահատուկ գործոնների, թե շուկայում շրջանառվող բոլոր արժեթղթերի վրա ազդող գործոնների: Բանկը ենթարկվում է իր ապրանքների կամ ծառայությունների շուկայական գների փոփոխության ռիսկին, որոնք ենթակա են թե՛ ընդհանուր, թե՛ յուրահատուկ շուկայական տատանումների:

Բանկը կառավարում է գնային ռիսկն այն պոտենցիալ կորուստների պարբերաբար գնահատման միջոցով, որոնք կարող են առաջանալ շուկայական պայմանների անբարենպաստ փոփոխություններից, ինչպես նաև սահմանելով և պահպանելով համապատասխան վնասների կանխարգելման սահմանաչափեր և միջակայքերի (մարժաներ) և գրավի պահանջներ: Բանկի չտրամադրված վարկային պարտավորվածությունների գծով հնարավոր վնասների գումարը հավասար է այդ պարտավորվածությունների ընդհանուր գումարին: Այնուամենայնիվ, վնասի հավանական գումարը ավելի փոքր է քան այդ գումարը, քանի որ պարտավորվածությունների մեծ մասը պայմանական են՝ կախված մի շարք պայմաններից, որոնք սահմանված են վարկային պայմանագրերում:

Արժութային ռիսկ

Արժութային ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով, որը գնահատվում է յուրաքանչյուր առանձին արտարժույթի, ինչպես նաև արտարժույթով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների ամբողջ պորտֆելի համար: Յուրաքանչյուր արժույթի դիրքի մասով Բանկը սահմանաչափեր է հաստատել: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դիրքերը սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Արտարժույթի փոխարժեքի գծով ռիսկի ազդեցությունը Բանկի վրա առ 31 դեկտեմբերի 2018 թ. ներկայացված է ստորև բերված աղյուսակում՝

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	Ռուբլի	Այլ արժույթ	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	19,409,916	7,288,803	10,096,619	1,295,801	66,906	**38,158,045**
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,142,576	9,176,666	1,404,248	452,424	36	**13,175,950**
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	3,681,119	201,584	-	-	-	**3,882,703**
Հաճախորդներին տրված վարկեր և կանխավճարներ	71,471,900	56,944,494	5,196,546	16,835		**133,629,775**
Ներդրումային արժեթղթեր	19,131,502	620,724	-	-	-	**19,752,226**
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	122,879	3,108	3,373	20		**129,380**
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	**115,959,892**	**74,235,379**	**16,700,786**	**1,765,080**	**66,942**	**208,728,079**
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Հետգնման պայմանագրեր	20,204,342	314,706	-	-	-	**20,519,048**
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	102,880	1,958,080	-	-	-	**2,060,960**
Այլ փոխառու միջոցներ	23,198,499	37,174,770	3,677,240	149,094	1,195	**64,200,798**
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	46,307,832	42,176,826	5,826,961	1,488,309	28,840	**95,828,768**
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	322,484	181,064	26,605	55,327	-	**585,480**
Ստորադաս փոխառություններ	705,853	2,676,296	-	-	-	**3,382,149**
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	**90,841,890**	**84,481,742**	**9,530,806**	**1,692,730**	**30,035**	**186,577,203**
Հաշվեկշռային բաց դիրք	**25,118,002**	**(10,246,363)**	**7,169,980**	**72,350**	**36,907**	**22,150,876**
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ						
Համախառն մարվող արժութային սվոփեր	(2,040,328)	9,400,298	(7,364,942)	145,120	(122,680)	**17,468**
Բաց դիրք	**23,077,674**	**(846,065)**	**(194,962)**	**217,470**	**(85,773)**	**22,168,344**

Արտարժույթի փոխարժեքի գծով ռիսկի ազդեցությունը Բանկի վրա առ 31 դեկտեմբերի 2017 թ. ներկայացված է ստորև բերված աղյուսակում (վերահաշվ.)՝

	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	Ռուբլի	Այլ արժույթ	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ						
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	15,449,040	11,979,780	7,001,095	1,301,879	93,037	**35,824,831**
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	-	-	-	-	-	**-**
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,888,805	10,835,888	63,007	242,840	-	**13,030,610**
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	4,087,212	209,650	-	-	-	**4,296,862**
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	54,195,056	44,841,367	5,178,658	1,477	-	**104,216,558**
Ներդրումային արժեթղթեր	21,556,627	148,179	-	-	-	**21,704,806**
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	41,108	80,337	8,687	4,121	-	**134,253**
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	**97,217,848**	**68,095,201**	**12,251,517**	**1,550,317**	**93,037**	**179,207,920**

	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	Եվրո	Ռուբլի	Այլ արժույթ	Ընդամեն
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Հետգնման պայմանագրեր	20,511,989	-	-	-	-	**20,511,989**
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	100,100	968,664	-	-	-	**1,068,764**
Այլ փոխառու միջոցներ	15,320,395	20,106,980	3,804,415	302,328	-	**39,531,118**
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	38,338,377	46,653,034	5,376,060	1,307,139	29,288	**91,703,898**
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	215,095	56,589	13,892	29,828	-	**315,404**
Ստորադաս փոխառություններ	3,731,222	2,667,379	-	-	-	**6,409,601**
Ընդամենը ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	**78,217,178**	**70,463,646**	**9,191,367**	**1,639,295**	**29,288**	**159,540,774**
Հաշվեկշռային բաց դիրք	**19,000,670**	**(2,368,445)**	**3,060,150**	**(88,978)**	**63,749**	**19,667,146**
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ						
Համախառն մարվող արժութային սվոփեր	-	1,732,594	(1,740,300)	-	-	**(7,706)**
Բաց դիրք	**19,000,670**	**(635,851)**	**1,319,850**	**(88,978)**	**63,749**	**19,659,440**

Արտարժույթի ռիսկի զգայունություն

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է Բանկի զգայունությունը ՀՀ դրամի՝ ԱՄՆ դոլարի, եվրոյի, ռուբլու փոխարժեքի 10% աճի կամ նվազման հանդեպ: Տվյալ 10%-ն իրենից ներկայացնում է այն զգայունության տոկոսը, որն օգտագործվում է արտարժութային ռիսկը հիմնական ղեկավար անձնակազմին ներկայացնելիս և արտարժույթի փոխարժեքի ողջամտորեն հնարավոր փոփոխությունն է՝ ըստ ղեկավարության գնահատականի: Զգայունության վերլուծությունը ներառում է միայն վճարման ենթակա արտարժույթով գնանշված դրամական միավորները և ճշգրտում դրանց փոխարկումը ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ՝ արտարժույթի փոխարժեքների 10% փոփոխության տեսանկյունից: Զգայունության վերլուծությունը ներառում է արտաքին վարկերը, որոնց դեպքում վարկի գնանշումը կատարված է վարկատուի կամ վարկառուի գործառնական արժույթից տարբեր արժույթով: Ստորև նշված դրական թիվը նշանակում է շահույթի կամ կապիտալի տարրի աճ այն դեպքերում, երբ ՀՀ դրամն արժեվորվում է ԱՄՆ դոլարի, եվրոյի, ռուբլու նկատմամբ 10%-ի չափով:

	2018 թ.			2017 թ.		
	Փոխարժեքի փոփոխություն	Ազդեցություն շահույթի վրա նախքան հարկումը		Փոխարժեքի փոփոխություն	Ազդեցություն շահույթի վրա նախքան հարկումը	
		Արժեվորում	Արժեզրկում		Արժեվորում	Արժեզրկում
ԱՄՆ դոլար	10%	(84,607)	84,607	10%	(63,585)	63,585
Եվրո	10%	(19,496)	19,496	10%	131,985	(131,985)
ՈԴ ռուբլի	10%	21,747	(21,747)	10%	(8,898)	8,898

Զգայունության վերլուծության սահմանափակումները. վերևում բերված աղյուսակում բերված է առանցքային ենթադրության փոփոխության ազդեցությունը այլ ենթադրությունների անփոփոխ պայմանների դեպքում: Իրականում ենթադրությունների, ինչպես նաև այլ գործոնների միջև գոյություն ունի փոխադարձ կապ: Հարկ է նաև նշել, որ այս զգայունությունները ոչ գծային են, և ավելի մեծ կամ փոքր ազդեցությունները չպետք է միջարկվեն (ինտերպոլյացիա) կամ արտարկվեն (էքստրապոլյացիա) այս արդյունքներից:

Զգայունության վերլուծությունում հաշվի չի առնվում այն հանգամանքը, որ Բանկի ակտիվները և պարտավորությունները ակտիվորեն կառավարվում են: Ի լրումն, Բանկի ներկայիս ֆինանսական դիրքը կարող է տարբեր լինել այն ժամանակ, երբ որևէ իրական շուկայական շարժ տեղի ունենա: Օրինակ, Բանկի ֆինանսական ռիսկերի կառավարման ռազմավարությունը նպատակ ունի կառավարելու շուկայական տատանումների ազդեցությանը ենթակա լինելը: Երբ ներդրումային շուկաներն անցնում են զանազան շեմային մակարդակներից, Բանկի ղեկավարության արձագանքը

կարող է ներառել այնպիսի գործողություններ, ինչպիսիք են ներդրումների վաճառքը, ներդրումային պորտֆելի բաշխվածության փոփոխությունը և այլ կանխարգելիչ միջոցառումներ: Հետևաբար, ենթադրությունների իրական փոփոխության ազդեցությունը կարող է որևէ ազդեցություն չունենալ պարտավորությունների վրա, մինչդեռ ակտիվները ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվառվում են շուկայական արժեքով: Այս հանգամանքներում, ակտիվների և պարտավորությունների տարբեր չափման հիմունքները կարող են հանգեցնել Բանկի կանոնադրական կապիտալի տատանումների:

Զգայունության վերլուծության այլ սահմանափակումները ներառում են հիպոթետիկ շուկայական շարժերի կիրառումը պոտենցիալ ռիսկերը ներկայացնելու նպատակով, որոնք ընդամենը ներկայացնում են Բանկի տեսակետը մոտակա ժամանակների շուկայական հնարավոր փոփոխությունների վերաբերյալ և չեն կարող կանխատեսվել որևէ հավաստիությամբ, ինչպես այն ենթադրությունը, որ բոլոր տոկոսադրույքները շարժվում են համանմանորեն:

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիությունը Բանկի ստանձնած պարտավորությունների ամբողջությամբ և սահմանված ժամկետներում կատարման հնարավորությունն է:

Իրացվելիության ռիսկն այն ռիսկն է, որ Բանկն ի վիճակի չի լինի ժամանակին բավարարել իր պարտատերերի պահանջները բնականոն և արտասովոր պայմաններում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի գրավների հասանելիությունը, որն, անհրաժեշտության դեպքում, կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և դիվերսիֆիկացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բացի այդ, Բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է պահուստավորման նվազագույն պարտադիր ռեզերվը (տես ծան. 13-ը): Իրացվելիության ռիսկը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր հնարավոր սցենարների դեպքում՝ հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ՝ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ իրավիճակների ծրագրի առկայությունը և վերահսկել իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Ստորև ներկայացվում է 2018 և 2017 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների բաշխումը՝ մարման մնացած ժամկետների համաձայն: Մարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն, Բանկի կարծիքով, շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական հոսքերը Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմությամբ: Ներդրումային արժեթղթերը, բացի բաժնային գործիքներից, ներկայացված են ցպահանջ և պակաս, քան մեկ ամիս կատեգորիաներում, քանի որ Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ դրանք բարձր իրացվելի ակտիվներ են, որոնք կարող են վաճառվել ըստ պահանջի՝ ֆինանսական պարտավորությունների գծով դրամական միջոցների արտահոսքի պահանջն ապահովելու համար: Ավելին, հաշվի առնելով Բանկի կողմից պայմանագրային պահանջների խախտումները փոխառու միջոցների մասով (տես ծան. 23), Բանկը համապատասխան փոխառու միջոցները, ինպես նաև մնացած փոխառու միջոցների մնացորդները հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտին, ընդամենը 24,059,690 հազար ՀՀ դրամ գումարի, դասակարգել է որպես ցպահանջ (պայմանագրային պարտավորությունների փոխադարձ կատարման դրույթների շնորհիվ): Ղեկավարությունը ունի հաստատուն համոզվածություն առ այն, որ այս փոխառությունների գծով դրամական միջոցների հոսքերը տեղի կունենան համաձայն պայմանագրային պայմանների՝ հաշվի առնելով, որ հաշվետու ժամանակաշրջանի ավարտից հետո Բանկը ստացել է համապատասխան զիջումներ այս խախտումների մասով, ինչպես նաև հաշվի առնելով ծան. 34-ում ներկայացված իրադարձությունները: Եթե համապատասխան զիջումները դրույթների խախտման մասով ստացված լինեին հաշվետու ժամանակաշրջանից առաջ, և համապատասխան

փոխառությունները դասակարգվեին ըստ իրենց պայմանագրային/ ականկալվող ժամկետայնության, ապա ստորև ներկայացված աղյուսակում զուտ դիրքը *Ընդամենը մինչև 12 ամիս* կկազմեր բացասական 19,301,851 հազար ՀՀ դրամ (2017: բացասական 27,869,735 ՀՀ հազար դրամ):

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

	2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ							
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	**1-3 ամիս**	**3-12 ամիս**	**Ընդամենը մինչև 12 ամիս**	**1 -ից 5 տարի**	**Ավելի քան 5 տարի**	**Ընդամենը 12 ամսից ավել**	**Ընդամենը**
Ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	38,158,045	-	-	**38,158,045**	-	-	**-**	**38,158,045**
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ	17,468	-	-	**17,468**	-	-	**-**	**17,468**
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6,834,632	-	1,649,555	**8,484,187**	2,721,169	1,970,594	**4,691,763**	**13,175,950**
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	3,882,703	-	-	**3,882,703**	-	-	**-**	**3,882,703**
Հաճախորդներին տրված վարկեր	4,108,005	11,369,837	32,589,252	**48,067,094**	61,368,037	24,194,644	**85,562,681**	**133,629,775**
Ներդրումային արժեթղթեր	17,454,208	100,250	393,688	**17,948,146**	1,173,278	630,802	**1,804,080**	**19,752,226**
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	121,308	4,077	3,295	**128,680**	217	483	**700**	**129,380**
	70,576,369	**11,474,164**	**34,635,790**	**116,686,323**	**65,262,701**	**26,796,523**	**92,059,224**	**208,745,547**
Պարտավորություններ								
Հետգնման պայմանագրեր	20,519,048	-	-	**20,519,048**	-	-	-	**20,519,048**
Այլ փոխառու միջոցներ	27,374,010	3,765,124	16,824,799	**47,963,933**	14,128,118	2,108,747	**16,236,865**	**64,200,798**
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	43,321,959	8,235,965	30,312,153	**81,870,077**	11,830,458	2,128,233	**13,958,691**	**95,828,768**
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	26,421	-	**1,093,380**	967,580	-	**967,580**	**2,060,960**
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	344,409	234,813	6,258	**585,480**	-	-	**-**	**585,480**
Ստորադաս փոխառություններ	21,725	-	-	**21,725**	3,360,424	-	**3,360,424**	**3,382,149**
	91,581,151	**12,262,323**	**48,210,169**	**152,053,643**	**30,286,580**	**4,236,980**	**34,523,560**	**186,577,203**
Զուտ դիրք	(21,004,782)	(788,159)	(13,574,379)	**(35,367,320)**	34,976,121	22,559,543	**57,535,664**	**22,168,344**
Կուտակային տարբերություն	**(21,004,782)**	**(21,792,941)**	**(35,367,320)**		**(391,199)**	**22,168,344**		

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

	2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (վերահաշվ.)							
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	**1-3 ամիս**	**3-12 ամիս**	**Ընդամենը մինչև 12 ամիս**	**1 -ից 5 տարի**	**Ավելի քան 5 տարի**	**Ընդամենը 12 ամսից ավել**	**Ընդամենը**
Ակտիվներ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	35,824,831	-	-	**35,824,831**	-	-	**-**	**35,824,831**
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	7,057,125	437,162	1,650,374	**9,144,661**	3,567,805	318,144	**3,885,949**	**13,030,610**
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	4,296,862	-	-	**4,296,862**	-	-	**-**	**4,296,862**
Հաճախորդներին տրված վարկեր	2,436,360	3,563,385	15,301,124	**21,300,869**	42,590,654	40,325,035	**82,915,689**	**104,216,558**
Ներդրումային արժեթղթեր	-	364,623	50,813	**415,436**	11,349,722	9,939,648	**21,289,370**	**21,704,806**
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	134,253	-	**134,253**	-	-	**-**	**134,253**
	49,615,178	**4,499,423**	**17,002,311**	**71,116,912**	**57,508,181**	**50,582,827**	**108,091,008**	**179,207,920**
Պարտավորություններ								
Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական պարտավորություններ								
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	564		**564**	1,068,200	**-**	**1,068,200**	**1,068,764**
Հետգնման պայմանագրեր	20,511,989	-		**20,511,989**	-	-	-	**20,511,989**
Այլ փոխառու միջոցներ	198,342	1,944,036	5,096,009	**7,238,387**	31,033,960	1,258,771	**32,292,731**	**39,531,118**
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	57,571,597	2,043,162	11,305,543	**70,920,302**	15,025,023	5,758,573	**20,783,596**	**91,703,898**
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	104,912	210,493	**315,405**	-	-	**-**	**315,405**
Ստորադասված փոխառություն	-	-	-	**-**	-	6,409,601	**6,409,601**	**6,409,601**
	78,281,928	**4,092,674**	**16,612,045**	**98,986,647**	**47,127,183**	**13,426,945**	**60,554,128**	**159,540,775**
Զուտ դիրք	**(28,660,750)**	**406,749**	**390,266**	**(27,869,735)**	**10,380,998**	**37,155,882**	**47,536,880**	**19,667,145**
Կուտակային տարբերություն	**(28,660,750)**	**(28,260,001)**	**(27,869,735)**		**(17,488,737)**	**19,667,145**		

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, հիմնվելով պայմանագրով նախատեսված՝ չզեղչված մարման պարտավորությունների վրա:

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3-12 ամիս	1 -ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Հետգնման պայմանագրեր	20,209,441	15,250	526	-	-	**20,225,217**
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	18,473	36,552	87,031	2,061,973		**2,204,029**
Այլ փոխառու միջոցներ	28,259,502	4,157,143	18,252,651	17,616,430	2,880,990	**71,166,716**
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	45,892,659	8,764,690	31,574,393	13,535,828	2,433,801	**102,201,371**
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	585,480	-	-	-	-	**585,480**
Ստորադաս փոխառություններ	51,349	59,250	271,560	1,441,737	4,120,129	**5,944,025**
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	**95,016,904**	**13,032,885**	**50,186,161**	**34,655,968**	**9,434,920**	**202,326,838**
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Արտարժույթի սվոփ պայմանագրեր						
Ներհոսք	11,739,048					**11,739,048**
Արտահոսք	(11,721,580)					**(11,721,580)**

Ստորև բերված աղյուսակում ներկայացված են Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների ժամկետայնության վերլուծությունը 2017 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (վերահաշվ.), հիմնվելով պայմանագրով նախատեսված՝ չզեղչված մարման պարտավորությունների վրա:

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-3 ամիս	3-12 ամիս	1 -ից 5 տարի	Ավելի քան 5 տարի	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Հետգնման պայմանագրեր	20,511,989	-		-	-	**20,511,989**
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	5,562	11,688	50,985	1,135,500		**1,203,735**
Այլ փոխառու միջոցներ	198,342	1,944,036	5,096,009	33,671,452	1,709,380	**42,619,219**
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	57,571,597	2,043,161	11,305,543	16,500,498	6,200,446	**93,621,245**
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	104,912	210,493	-	-	**315,405**
Ստորադաս փոխառություններ	-	-	-	-	6,800,590	**6,800,590**
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	**78,287,490**	**4,103,797**	**16,663,030**	**51,307,450**	**14,710,416**	**165,072,183**
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Արտարժույթի սվոփ պայմանագրեր						
Ներհոսք	1,732,594	-	-	-	-	**1,732,594**
Արտահոսք	(1,740,300)	-	-	-	-	**(1,740,300)**

Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկն իրենից ներկայացնում է ուղղակի կամ անուղղակի կորուստների վտանգ, որն առաջանում է Բանկի կողմից ֆինանսական գործիքներում ներգրվավվածությունից, այդ թվում՝ գործընթացների, տեխնոլոգիաների, ենթակառուցվածքների գծով և արտաքին գործոնների ազդեցությամբ, բացի վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերից, մասնավորապես՝ իրավական և կանոնակարգային պահանջների արդյունքում առաջացող ռիսկերը և համընդհանուր ընդունված կորպորատիվ վարքագծի ստանդարտները:

Բանկի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկերն այնպես, որ ֆինանսական կորուստների և վնասի կանխարգելումը համահունչ լինի Բանկի գործնական համբավի և ընդհանուր ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարման մեթոդների մշակման և գործընթացների իրականացման համար հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Բանկի գործադիր մարմինը: Այս պատասխանատվությունն ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում՝ գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների պահպանում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի կրճատում:

Բանկի ստանդարտներին համապատասխանությունն ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքները քննարկվում են Բանկի ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Այդ դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին:

33 Գործարքներ փոխկապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» ստանդարտի, կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա և դուստր ընկերությունների բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձինք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:
2018 և 2017 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալի 73.71% (2017 թ.՝ 69.55%) կամ 16,408, 815 հազար դրամ (9,534,432 հազար ՀՀ դրամ) պատկանում է Սուքիասյաններին, որոնք հանդիսանում են Բանկի վերջնական վերահսկող: Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկին են պատկանում բաժնետոմսերի 2.20%-ը՝ գումարած մեկ բաժնետոմս (2017 թ.՝ 2.52%):

Փոխկապակցված կողմերի հետ գործարքները, մնացորդները, եկամուտներն ու ծախսերը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ հետևյալն են (2017՝ վերահաշվ.).

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

	2018 թ.		
	Բաժնետերեր	Հիմնական ղեկավար անձնակազմ	Դուստր ընկերություններ և ընկերություններ, որտեղ Բանկն ունի ներդրում
Հաճախորդների տրված վարկեր			
Հունվարի 1-ի դրությամբ վճարման ենթակա վարկեր, համախառն	1,031,923	153,058	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վճարման ենթակա վարկեր, համախառն	**2,664,389**	**138,134**	**-**
Նվազեցված՝ վարկային արժեզրկման պահուստ	(85,521)	(2,666)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վճարման ենթակա վարկեր	**2,578,868**	**135,468**	**-**
Վարկերի գծով տոկոսային եկամուտ	273,803	17,799	
Վարկային կորուստների մասով արժեզրկման կորուստներ/(վերականգնում)			
Ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր			
Հունվարի 1-ի դրությամբ վճարման ենթակա վարկեր, համախառն	100,000	-	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններին վճարման ենթակա վարկեր, համախառն	**67,482**	**-**	**-**
Նվազեցված՝ վարկային արժեզրկման պահուստ	(7)	-	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններին վճարման ենթակա վարկեր	**67,475**	**-**	**-**
Ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերի գծով տոկոսային եկամուտ	6,875	-	-
Հաճախորդների վճարման ենթակա գումարներ			
Ավանդներ հունվարի 1-ի դրությամբ	845,554	369,357	-
Ավանդներ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**677,395**	**446,312**	**-**
Տոկոսային ծախս ավանդների գծով	1,567	25,006	-
Պարտավորություններ ֆինանասական կազմակերպությունների նկատմամբ			
Պարտավորություններ ֆինանասական կազմակերպությունների նկատմամբ հունվարի 1-ի դրությամբ	186,479	-	-
Պարտավորություններ ֆինանասական կազմակերպությունների նկատմամբ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**177,455**	**-**	**-**
Տոկոսային ծախս	23,587	-	-
Ստորադաս փոխառություն			
Ստորադաս փոխառություն հունվարի 1-ի դրությամբ	6,409,601	-	-
Ստորադաս փոխառություն դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**3,382,149**	**-**	**-**
Տոկոսային ծախս	547,408	-	-
Մուտքեր արտոնյալ բաժնետոմսերի թողարկումից			
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-
Ավելացումներ	3,000,000	-	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**3,000,000**	**-**	**-**
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	**36,627**	**-**	**-**
Տրամադրված երաշխիքներ	**83,791**	**-**	**-**
Այլ ծախսեր			
Կոմիսիոն ծախսեր	478	-	-
Գովազդային ծախսեր	41,593	-	-
Ապահովագրական ծախսեր	132,896	-	-

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ
2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (շարունակություն)

	2018 թ.		
	Բաժնետերեր	Հիմնական ղեկավար անձնակազմ	Դուստր ընկերություններ և ընկերություններ, որտեղ Բանկն ունի ներդրում
Ինկասացիոն ծախսեր	-	-	-
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	413,568	-	-
Գործուղման ծախսեր	40,465	-	-
Այլ ծախսեր	-	-	-

	2017		
	Բաժնետերեր	Հիմնական ղեկավար անձնակազմ	Դուստր ընկերություններ և ընկերություններ, որտեղ Բանկն ունի ներդրում
Հաճախորդների տրված վարկեր			
Հունվարի 1-ի դրությամբ վճարման ենթակա վարկեր, համախառն	751,877	97,458	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վճարման ենթակա վարկեր, համախառն	**1,031,923**	**153,058**	**-**
Նվազեցված՝ վարկային արժեզրկման պահուստ	(51,879)	(1,625)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վճարման ենթակա վարկեր	**980,044**	**151,433**	**-**
Վարկերի գծով տոկոսային եկամուտ	133,964	12,825	-
Ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր			
Հունվարի 1-ի դրությամբ վճարման ենթակա վարկեր, համախառն	-	-	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններին վճարման ենթակա վարկեր, համախառն	**100,656**	**-**	**-**
Նվազեցված՝ վարկային արժեզրկման պահուստ	(1,007)	-	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններին վճարման ենթակա վարկեր	**99,649**	**-**	**-**
Ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկերի գծով տոկոսային եկամուտ	5,101	-	-
Հաճախորդների վճարման ենթակա գումարներ			
Ավանդներ հունվարի 1-ի դրությամբ	1,286,621	30,711	-
Ավանդներ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**845,554**	**369,357**	-
Տոկոսային ծախս ավանդների գծով	23,923	59,366	-
Պարտավորություններ ֆինանասական կազմակերպությունների նկատմամբ			
Պարտավորություններ ֆինանասական կազմակերպությունների նկատմամբ հունվարի 1-ի դրությամբ	458,716	-	-
Պարտավորություններ ֆինանասական կազմակերպությունների նկատմամբ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**177,455**	-	-
Տոկոսային ծախս	19,663	-	-
Ստորադաս փոխառություն			
Ստորադաս փոխառություն հունվարի 1-ի դրությամբ	5,399,302	-	-
Ստորադաս փոխառություն դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	**6,409,601**	**-**	-
Տոկոսային ծախս	547,408	-	-

	2017		
	Բաժնետերեր	**Հիմնական ղեկավար անձնակազմ**	**Դուստր ընկերություններ և ընկերություններ, որտեղ Բանկն ունի ներդրում**
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	**41,933**	--	-
Տրամադրված երաշխիքներ	**69,439**	**-**	-
Այլ ծախսեր			
Կոմիսիոն ծախսեր	4,993	1,310	-
Գովազդային ծախսեր	46,978	-	-
Ապահովագրական ծախսեր	-	-	-
Ինկասացիոն ծախսեր	-	-	165,848
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	426,568	-	-
Գործուղման ծախսեր	23,475	-	-
Այլ ծախսեր	48,000	-	-

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարում տնօրենների և առանցքային ղեկավար անձնակազմի ընդհանուր վարձատրության չափը կազմել է 548,354 հազար ՀՀ դրամ (2017 թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարում՝ 400,509 հազար ՀՀ դրամ): Առանցքային ղեկավար անձնակազմը ներառում է Տնօրինության և Տնօրենների խորհրդի անդամներին:

34 Հետագա իրադարձություններ

Բանկը թողարկել է նոր կորպորատիվ պարտատոմսեր 2,100,000 ԱՄՆ դոլարի չափով, մարման ժամկետը՝ 2022 թ. մարտի 29, ֆիքսված արժեկտրոնային դրույքաչափը՝ 5.25%: 2019 թ. ապրիլի 30-ի դրությամբ Բանկը բաշխել է թողարկված պարտատոմսերի ողջ գումարը:

Գործընկեր Միջազգային ֆինանսական կազմակերպության կողմից նոր ֆինանսակավորում է հատկացվել Բանկին 2019 թ. փետրվարին 10,000,000 ԱՄՆ դոլարի չափով:

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և մինչև ապրիլի 25-ն ընկած ժամանակահատվածում միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված պայմանագրային պահանջների խախտումով բոլոր վարկերը մարվել են համաձայնագրերում սահմանված ժամանակացույցի համաձայն, առանց ուշացումների, 252,010,616 ՀՀ դրամի չափով:

Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո Բանկը ստացել է զիջում երեք վարկատուներից երկուսի կողմից պայմանագրային որոշ պահանջների խախտման մասով: Երրորդ վարկատուի կողմից Բանկը ստացել է էլեկտրոնային հաստատում առ այն, որ վարկատուն չի պահանջելու վարկի վաղաժամկետ մարում:

Ֆինանսական հաշվետվություններ և Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

31 դեկտեմբերի 2019թ.

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	8
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	10
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	12
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	14
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	16

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ
ՀՀ, ք.Երևան 0012
Վաղարշյան 8/1

Հ. + 374 10 260 964
Ֆ.+ 374 10 260 961

Grant Thornton CJSC
8/1 Vagharshyan Str.
0012 Yerevan, Armenia

T + 374 10 260 964
F + 374 10 260 961

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ բաժնետերերին.

Կարծիք

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԱՑ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ (այսուհետ՝ Բանկ) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2019թ, դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը, սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության նշանակալի մասերի վերաբերյալ համառոտագիրը:

Մեր կարծիքով՝ կից ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Բանկի՝ 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է մեր եզրակացության՝ *«Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար»* բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված *«Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնագրքի»* (ՀԷՄՍԽ կանոնագիրք) և էթիկայի համապատասխան պահանջների, որոնք կիրառելի են ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտի նկատմամբ Հայաստանի Հանրապետությունում, և կատարել ենք էթիկայի գծով մեր այլ պարտականությունները՝ էթիկայի նշված պահանջների համաձայն: Մենք համոզված ենք, որ մեր կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Աուդիտի առանցքային հարցեր

Աուդիտի առանցքային հարցերն այն հարցերն են, որոնք, մեր մասնագիտական դատողության համաձայն, առավել նշանակալի էին ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Այդ հարցերը դիտարկվել են ֆինանսական

հաշվետվությունների՝ որպես մեկ ամբողջություն, մեր աուդիտի համատեքստում և ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք ձևավորելու նպատակով: Մենք այդ հարցերի վերաբերյալ առանձին կարծիք չենք տրամադրում:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստ

Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունների նկարագրությունը ներկայացված է ֆինանսական հաշվետվությունների ծանոթագրություն 4-ում, իսկ պարտքային ռիսկի վերլուծությունը՝ ծանոթագրություն 37.1-ում:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի ձևավորումը համարվում է աուդիտի առանցքային հարց՝ հաճախորդներին տրված վարկերի նշանակալի լինելու, ինչպես նաև արժեզրկման գնահատման հիմքում ընկած ենթադրությունների սուբյեկտիվության պատճառով: Տարբեր դատողությունների և ենթադրությունների կիրառումը կարող է հանգեցնել ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի գնահատման և ձևավորման էականորեն տարբեր արդյունքների, ինչը կարող է էական ազդեցություն ունենալ Բանկի ֆինանսական արդյունքների վրա:

Դատողությունների առանցքային ոլորտները ներառում են ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման ժամանակ արժեզրկման որոշման պահանջների մեկնաբանումը, որը արտացոլվում է Բանկի՝ ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելում, վարկի որակի էական վատթարացման հետ կապված բացահայտումները, նաև ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելում օգտագործված ենթադրությունները, ինչպիսիք են երրորդ կողմի ֆինանսական վիճակը, ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերն ու կանխատեսվող մակրոտնտեսական գործոնները և լրացուցիչ միջոցներ կիրառելու անհրաժեշտությունը՝ արտացոլելու ընթացիկ կամ ապագա արտաքին գործոնները, որոնք պատշաճ կերպով հաշվի չեն առնվել ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելում:

Արժեզրկման մեթոդոլոգիայի հետ կապված իրականացվել են հետևյալ աուդիտորական ընթացակարգերը.

- Ուսումնասիրվել է Բանկի՝ ՖՀՄՍ 9-ի հիման վրա արժեզրկման պահուստի ձևավորման քաղաքականությունը և համեմատվել է ՖՀՄՍ 9-ի պահանջների հետ:
- Գնահատվել է ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստի որոշման ժամանակ օգտագործվող տեղեկատվության նկատմամբ վերահսկողության համապատասխան գործիքների կառուցվածքը և թեստավորվել է դրանց գործառնական արդյունավերությունը՝ ներառյալ վարկի ձևավորման պահին ստացված գործարքային տվյալները, վարկային որակի շարունակական ներքին գնահատումները, ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելի տվյալների և ինտերֆեյսի պահպանումը:
- Գնահատվել է ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդելի նկատմամբ վերահսկողության համապատասխան գործիքների կառուցվածքը և թեստավորվել է դրանց գործառնական արդյունավերությունը՝ ներառյալ մոդելի կառուցումը և հաստատումը, շարունակական վերահսկումը/հավաստիացումը, մոդելի կառավարումը և թվաբանական ճշգրտությունը:
- Ստուգվել է Բանկի՝ պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման և ռիսկերի հակվածությունը տարբեր փուլերում դասակարգելու հիմնավորվածությունը:
- Ռիսկերի որոշակի ընտրանքի համար ստուգվել է Բանկի փուլավորման ճշտությունը:
- Գնահատվել և թեստավորվել են մոդելավորման էական ենթադրությունները՝ կենտրոնանալով Բանկի կողմից ընդունված մոդելավորման առանցքային

ենթադրությունների վրա, և պահուստների զգայունությունը մոդելավորման ենթադրությունների փոփոխությունների նկատմամբ:

- Բանկի ղեկավարության կողմից ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկներում օգտագործված կանխատեսվող ենթադրությունների հետ կապված քննարկումներ են անցկացվել ղեկավարության հետ, որի ընթացքում ենթադրությունները հաստատվել են՝ օգտագործելով հանրամատչելի տեղեկատվությունը:
- Ուսումնասիրվել են ռիսկերի ընտրանքային օրինակներ և իրականացվել ընթացակարգեր՝ վարկային որակի էական վատթարացման ռիսկերի ժամանակին բացահայտելու և անհատապես գնահատված ռիսկերի գծով ակնկալվող կորուստների հաշվարկը գնահատելու նպատակով:
- Արտաքին աղբյուրներից ստացվող տվյալների մասով վերանայվել է նման տվյալների ընտրության գործընթացը, Բանկի համար դրա տեղին լինելը և նման տվյալների նկատմամբ վերահսկողության ու կառավարման մեխանիզմը:
- Մեր SS ոլորտի մասնագետները ներգրավվել են հատուկ փորձառություն պահանջող ոլորտներում (օրինակ՝ տվյալների հուսալիություն և ակնկալվող պարտքային կորուստների մոդել):
- Գնահատվել է ֆինանսական հաշվետվություններում բացահայտումների ճշգրտությունը:

Այլ հանգամանքներ

Բանկի 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և այս ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտն իրականացվել է այլ աուդիտորական կազմակերպության կողմից, որի 2019թ. ապրիլի 30-ի եզրակացությունում արտահայտվել է չձևափոխված կարծիք նշված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ:

Այլ տեղեկատվություն

Ղեկավարությունը պատասխանատու է այլ տեղեկատվության համար: Այլ տեղեկատվությունը բաղկացած է Բանկի՝ 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար տարեկան հաշվետվության մեջ ներկայացված տեղեկատվությունից, սակայն չի ներառում ֆինանսական հաշվետվությունները և դրանց վերաբերյալ աուդիտորական եզրակացությունը: Ակնկալվում է, որ տարեկան հաշվետվությունը մեզ հասանելի կլինի սույն աուդիտորական եզրակացության ամսաթվից հետո:

Ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր կարծիքը չի տարածվում այլ տեղեկատվության վրա, և մենք դրանց վերաբերյալ որևէ ձևի հավաստիացման եզրակացություն չենք արտահայտելու:

Ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի հետ կապված մեր պարտավորությունն է ծանոթանալ վերը նշված այլ տեղեկատվությանը, երբ այն հասանելի լինի մեզ՝ որոշելու համար, թե արդյոք առկա են էական անհամապատասխանություններ այլ տեղեկատվության և ֆինանսական հաշվետվությունների կամ աուդիտի ընթացքում ձեռք բերված մեր գիտելիքների միջև, կամ արդյոք այլ տեղեկատվությունը պարունակում է այլ էական խեղաթյուրումներ:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի

հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի՝ անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և Բանկի գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Բանկը, ընդհատել դրա գործունեությունը կամ, երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են Բանկի ֆինանսական հաշվետվողականնության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՍ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք առանձին կամ միասին վերցրած կազդեն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

Որպես ԱՄՍ-ներին համապատասխան աուդիտի մաս, աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

Որոշակիացնում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար ու համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության պատճառով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության չարաշահում:

Ձեռք ենք բերում պատկերացում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, այլ ոչ թե Բանկի ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:

Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և համապատասխան բացահայտումների ողջամտությունը:

Եզրահանգումներ ենք կատարում ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա, գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է նշանակալի կասկած հարուցել Բանկի անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի

եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Բանկին դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը:

Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտորական առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց նաև տրամադրում ենք հայտարարություն, որ մենք պահպանել ենք անկախության վերաբերյալ էթիկայի համապատասխան պահանջները, ինչպես նաև նրանց տեղեկացնում ենք բոլոր հարաբերությունների կամ այլ հարցերի մասին, որոնք, ըստ ողջամիտ ենթադրության, կարող են անդրադառնալ մեր անկախության վրա և, որտեղ կիրառելի է, անկախության պահպանմանն ուղղված միջոցառումների վերաբերյալ:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց հաղորդակցած հարցերից որոշում ենք այն հարցերը, որոնք համարվել են առավել նշանակալի ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում, և, հետևաբար, աուդիտի առանցքային հարցեր են: Մենք նկարագրում ենք այդ հարցերը մեր աուդիտորական եզրակացությունում, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ օրենքով կամ այլ իրավական ակտերով արգելված է այդպիսի հարցերի հրապարակային բացահայտումը, կամ, երբ խիստ բացառիկ հանգամանքներում մենք որոշում ենք, որ տվյալ հարցը չպետք է ներկայացվի աուդիտորական եզրակացությունում, քանի որ կարող է ողջամտորեն ակնկալվել, որ դրա ներկայացման հետ կապված բացասական հետևանքներն ավելի շատ կլինեն, քան դրա ներկայացմամբ պայմանավորված հանրային օգուտը:

Աուդիտորական առաջադրանքի ղեկավարը, որի արդյունքում ներկայացվում է սույն աուդիտորական եզրակացությունը՝ Արմեն Հովհաննիսյանն է:

Արմեն Հովհաննիսյան

«Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ի տնօրեն/
Առաջադրանքի պատասխանատու

20 մայիսի 2020թ.

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2019	2018
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	7	21,254,908	17,664,310
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	7	(10,946,133)	(8,922,279)
Զուտ տոկոսային եկամուտ նախկան տոկոսակիր ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստներ		10,308,775	8,742,031
Տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստներ	8	(336,781)	(435,226)
Զուտ տոկոսային եկամուտ		9,971,994	8,306,805
Զուտ օգուտ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից և պարտավորություններից		676,385	169,791
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	9	2,483,631	2,125,762
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	9	(627,209)	(489,913)
Զուտ արտարժութային եկամուտ	10	758,011	851,058
Զուտ օգուտ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների ապաճանանչումից		765,247	741,354
Այլ ակտիվների արժեզրկման (ծախս) / հակադարձում	11	(22,855)	18,969
Այլ եկամուտներ	12	302,155	268,002
Զուտ ոչ տոկոսային եկամուտ		4,335,365	3,685,023
Գործառնական եկամուտ		14,307,359	11,991,828
Անձնակազմի գծով ծախսեր		(4,687,563)	(4,144,498)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	22	(1,353,219)	(665,863)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	23	(73,734)	(50,283)
Այլ ծախսեր	13	(3,694,567)	(4,478,468)
Գործառնական ծախսեր		(9,809,083)	(9,339,112)
Շահույթը նախքան շահութահարկումով հարկումը		4,498,276	2,652,716
Շահութահարկի գծով ծախս	14	(1,172,233)	(574,690)
Տարվա շահույթ		3,326,043	2,078,026

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ

		2019թ.	2018թ.
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
Հոդվածներ, որոնք հետագայում չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում			
Հիմնական միջոցների վերագնահատում		485,717	-
Չվերադասակարգվող հոդվածներին վերաբերող շահութահարկ		(91,222)	4,306
Հարկային դրույքի փոփոխության արդյունքում ճշգրտում		83,620	-
Զուտ օգուտ հոդվածներից, որոնք հետագայում չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում		478,115	4,306
Հոդվածներ, որոնք հետագայում վերադասակարգվելու են շահույթում կամ վնասում			
Իրական արժեքի պահուստի շարժ (պարտքային գործիքներ)			
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների վերագնահատումից օգուտ		1,305,635	368,625
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների վաճառքից շահույթում կամ վնասում վերադասակարգված զուտ գումար		(772,630)	(633,682)
Փոփոխություններ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում		(173,887)	18,811
Վերադասակարգվող հոդվածներին վերաբերող շահութահարկ		(28,183)	49,249
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների գծով օգուտ		330,935	(196,997)
Ընդամենը տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք հարկումից հետո		809,050	(192,691)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		4,135,093	1,885,335
Մեկ բաժնետոմսին ընկնող շահույթ	15	1.37	1.00

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 105-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	16	44,050,205	38,158,045
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	17	7,522	17,468
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	18	14,189,783	13,175,950
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	19	6,222,111	3,882,703
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	20	176,106,613	133,629,775
Ներդրումային արժեթղթեր	21		
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր		25,027,524	19,752,226
- Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր		479,397	-
Հիմնական միջոցներ	22	12,262,246	10,330,854
Ոչ նյութական ակտիվներ	23	525,828	506,593
Այլ ակտիվներ	24	1,811,297	2,243,783
Ընդամենը՝ ակտիվներ		280,682,526	221,697,397
Պարտավորություններ և սեփական կապիտալ			
Պարտավորություններ			
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	17	9,313	-
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	25	4,452,356	2,060,960
Հետգնման պայմանագրեր	19	25,623,028	20,519,048
Այլ փոխառու միջոցներ	26	91,923,477	64,200,798
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	27	113,366,878	95,828,768
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		390,244	273,836
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	14	922,445	849,982
Ստորադաս փոխառություններ	28	719,787	3,382,149
Այլ պարտավորություններ	29	3,817,289	1,568,539
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		241,224,817	188,684,080

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ		31 դեկտեմբերի, 2019թ.	31 դեկտեմբերի, 2018թ.
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	30	25,635,343	22,266,343
Գլխավոր պահուստ		3,105,000	3,000,000
Իրական արժեքի պահուստ		1,832,155	1,501,220
Այլ պահուստներ		3,409,549	3,055,334
Չբաշխված շահույթ		5,475,662	3,190,420
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		39,457,709	33,013,317
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		280,682,526	221,697,397

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են 2020թ. մայիսի 20-ին՝

Արմեն Խաչատրյան
Գործադիր տնօրեն

Միքայել Պողոսյան
Գլխավոր հաշվապահ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 105-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե-տիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Իրական արժեքի պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագնա-հատման պահուստ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	22,266,343	3,000,000	1,501,220	3,055,334	3,190,420	33,013,317
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	3,326,043	3,326,043
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք						
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	-	-	-	485,717	-	485,717
Հիմնական միջոցների մաշվածությունից կամ օտարումից պահուստի ճշգրտում	-	-	-	(123,900)	123,900	-
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն տարվա ընթացքում	-	-	1,305,635	-	-	1,305,635
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների վաճառքից շահույթում կամ վնասում վերադասակարգված զուտ գումար	-	-	(772,630)	-	-	(772,630)
Փոփոխություններ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում	-	-	(173,887)	-	-	(173,887)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	(71,824)	(91,222)	-	(163,046)
Հարկային դրույքի փոփոխության արդյունքում ճշգրտում	-	-	43,641	83,620	-	127,261
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	330,935	354,215	3,449,943	4,135,093
Արտոնյալ բաժնետոմսերի թողարկում	3,369,000	-	-	-	-	3,369,000
Հատկացում պահուստին	-	105,000	-	-	(105,000)	-
Շահաբաժիններ բաժնետերերին	-	-	-	-	(1,059,701)	(1,059,701)
Ընդամենը սեփականատերերի հետ գործարքներ	3,369,000	105,000	-	-	(1,164,701)	2,309,299
Հաշվեկշիռը 2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	25,635,343	3,105,000	1,832,155	3,409,549	5,475,662	39,457,709

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե-տիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Իրական արժեքի պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագնա-հատման պահուստ	Չբաշխված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2017թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	13,708,745	33,438	6,000,000	1,531,277	3,157,777	4,597,371	29,028,608
ՖՀՄՍ 9-ի ներդրման ազդեցությունը (ծանոթ. 6)	-	-	-	166,940	-	(557,248)	(390,308)
Վերահաշվարկված հաշվեկշիռը 2018թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	13,708,745	33,438	6,000,000	1,698,217	3,157,777	4,040,123	28,638,300
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	-	2,078,026	2,078,026
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք							
Հիմնական միջոցների մաշվածությունից պահուստի ճշգրտում	-	-	-	-	(106,749)	106,749	-
Իրական արժեքի զուտ փոփոխություն տարվա ընթացքում	-	-	-	368,625	-	-	368,625
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների վաճառքից շահույթում կամ վնասում վերադասակարգված զուտ գումար	-	-	-	(633,682)	-	-	(633,682)
Փոփոխություններ ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստում	-	-	-	18,811	-	-	18,811
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	-	49,249	4,306	-	53,555
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	(196,997)	(102,443)	2,184,775	1,885,335
Արտոնյալ բաժնետոմսերի	3,000,000	-	-	-	-	-	3,000,000
Շահաբաժիններ բաժնետերերին	-	-	-	-	-	(510,318)	(510,318)
Բաժնետոմսերի անվանական արժեքի մեծացում	5,557,598	(33,438)	(3,000,000)	-	-	(2,524,160)	-
Ընդամենը սեփականատերերի հետ գործարքներ	8,557,598	(33,438)	(3,000,000)	-	-	(3,034,478)	2,489,682
Հաշվեկշիռը 2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	22,266,343	-	3,000,000	1,501,220	3,055,334	3,190,420	33,013,317

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 105-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	2019	2018
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Շահույթը նախքան հարկումը	4,498,276	2,652,716
Ճշգրտումներ		
Մաշվածության մասհանումներ	1,353,219	665,863
Ամորտիզացիոն մասհանումներ	73,734	50,283
Հիմնական միջոցների օտարումից (օգուտ) /վնաս	(5,057)	19,421
Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման ծախս	359,636	416,257
Նախկինում դուրս գրված վարկերի վերականգնում	(24,938)	(738,080)
Արտարժույթի փոխարկումից զուտ վնաս	347,491	38,625
Զուտ օգուտ շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներից և պարտավորություններից	(676,385)	(169,791)
Զուտ օգուտ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների ապաճանանչումից	(765,247)	(741,354)
Ստացվելիք տոկոսներ	(264,324)	(69,570)
Վճարվելիք տոկոսներ *(ներառել ՖՀՄՍ 16-ով տոկոսային ծախսը)*	399,442	808,808
Այլ եկամուտ	-	(8,536)
Դրամական միջոցների հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները	5,295,847	2,924,642
(Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում		
Աճանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	695,644	160,444
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(1,098,335)	(343,308)
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	(2,341,684)	414,226
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(43,469,640)	(29,768,126)
Այլ ակտիվներ	561,445	(141,364)
Ավելացում գործառնական պարտավորություններում		
Հետգնման պայմանագրեր	5,110,728	6,839
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	17,538,661	4,388,904
Այլ պարտավորություններ	165,112	333,498
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեության համար օգտագործված մինչև շահութահարկը	(17,542,222)	(22,024,245)
Վճարված շահութահարկ	(1,019,147)	(768,985)
Գործառնական գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	(18,561,369)	(22,793,230)

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ.	2018թ.
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Ներդրումային արժեթղթերի առք	(43,010,110)	(5,512,227)
Ներդրումային արժեթղթերի վաճառք	38,664,277	7,902,154
Հիմնական միջոցների առք	(1,206,878)	(2,091,328)
Հիմնական միջոցների վաճառք	357,284	379,887
Ոչ նյութական ակտիվների առք	(92,969)	(235,758)
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական միջոցների հոսքեր	(5,288,396)	442,728
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Արտոնայլ բաժնետոմսերի թողարկում	3,369,000	3,000,000
Կանխավճար բաժնետոմսերի թողարկման համար	500,500	-
Այլ փոխառու միջոցներ	27,765,238	24,307,678
Թողարկած պարտքային արժեթղթերից մուտքեր	4,027,458	999,557
Թողարկած պարտքային արժեթղթերից ելքեր	(1,594,443)	-
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	(521,466)	-
Ստորադաս փոխառության ստացում	719,787	-
Ստորադաս փոխառության մարում	(3,375,206)	(3,000,701)
Վճարված շահաբաժիններ	(909,505)	(379,731)
Ֆինանսական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	29,981,363	24,926,803
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ	6,131,598	2,576,301
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	38,158,045	35,824,831
Ակնկալվող պարտքային կորուստների ազդեցությունը	8,331	(36,362)
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(247,769)	(206,725)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ծանոթ. 16)	44,050,205	38,158,045
Լրացուցիչ տեղեկատվություն		
Ստացված տոկոսներ	20,990,584	18,473,118
Վճարված տոկոսներ	(10,381,066)	(8,113,471)

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 16-ից մինչև 105-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 1991 թվականին ԽՍՀՄ Բնակսոցբանկի հայկական Հանրապետական բանկի (1991-1993թ. «Հայպետառբանկ» ՓԲԸ) հիման վրա և 1995թ. Վերակազմավորվել է որպես բաց բաժնետիրական ընկերության՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 1 արտոնագրային համարով:

Բանկի հիմնական գործունեությունը վարկավորում և ավանդների ընդունումն է, (ՀՀ-ում և արտերկրներ փոխանցումների և փոխարկման գործարքների իրականացումը), ինչպես նաև իրավաբանական և ֆիզիկական անձանց արտարժութային և այլ բանկային ծառայությունների մատուցումը:

2018թ. հունիսի 26-ին «Մուդիս Ինվեսթորս Սերվիս» միջազգային գործակալությունը հաստատել է Բանկի երկարաժամկետ գործընկերոջ ռիսկի՝ B1, երկարաժամկետ/կարճաժամկետ ավանդի վարկանիշ՝ B2/NP վարկանիշները: Բոլոր վարկանիշների գծով կանխատեսումը կայուն է:

2019թ. սեպտեմբերի 3-ին «Մուդիս Ինվեսթորս Սերվիս» միջազգային գործակալությունը հաստատել է Բանկի երկարաժամկետ գործընկերոջ ռիսկի՝ Ba3, երկարաժամկետ/կարճաժամկետ ավանդի վարկանիշ՝ B1/NP վարկանիշները: Բոլոր վարկանիշների գծով կանխատեսումը կայուն է:

Բանկն ունի 52 մասնաճյուղ, որոնց միջոցով իրականացնում է իր գործունեությունը: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք.Երևան, Ամիրյան 23/1:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները, ինչպես նաև իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերի զարգացումը շարունակական բնույթ են կրում: Հայաստանի տնտեսության կայունությունը և զարգացումը մեծապես կախված է այս փոփոխություններից: Կառավարությունը հաստատել է արդյունավետ կառավարման իր հանձնառությունը, որը ենթադրում է հակակոռուպցիոն ջանքեր, թափանցիկություն և հաշվետվողականություն: Շարունակելով 2018թ. Գրանցված աճի համոզիչ տեմպը՝ 2019թ. Տարեկան տնտեսական աճը մնացել է կայուն: Տնտեսության մեջ առանցքային դեր են ունեցել առևտրի, ծառայությունների և արդյունաբերության ոլորտները:

Բանկի ղեկավարությունը գտնում է, որ ընթացիկ պայմաններում իրականացվում են համապատասխան միջոցառումներ Բանկի տնտեսական կայունությունն ապահովելու նպատակով:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են

Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով:

3.2 Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական գործիքների համար: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները՝ պատմական արժեքով բացառությամբ, հողի, շինությունների, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված գումարով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթն այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, եթե այլ բան նշված չէ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Բանկն առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք կիրառելի են 2019թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել որևէ այլ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որոնք ուժի մեջ են մտել, բայց դեռ կիրառելի չեն:

ՖՀՄՍ 16 *«Վարձակալություններ»*

ՖՀՄՍ 16-ը *«Վարձակալություններ» փոխարինում է* ՀՀՄՍ 17-ը *«Վարձակալություն»*, առկա երեք մեկնաբանությունների հետ մեկտեղ (ՖՀՄՍՄԿ Մեկնաբանություն 4 *«Համաձայնություններում վարձակալության առկայության որոշում»*, ՄՄԿ 15 *«Գործառնական վարձակալություն. Խրախուսող պայմաններ»* և ՄՄԿ 27 *«Վարձակալության իրավական ձև ներառող գործարքների բովանդակության գնահատումը»*):

Այս նոր ստանդարտի կիրառումը հանգեցրել է նրան, որ Բանկն իր բոլոր նախկին գործառնական վարձակալությունների համար ճանաչել է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն, բացառությամբ այն վարձակալությունների, որոնք որոշակիացված են որպես փոքրարժեք ակտիվի վարձակալություն կամ ստանդարտի սկզբնական կիրառման պահին 12 ամսից կարճ վարձակալական ժամկետ ունեցող վարձակալություն:

Նոր ստանդարտը կիրառվել է՝ օգտագործելով ձևափոխված հետընթաց մոտեցումը՝ ՖՀՄՍ 16-ի կիրառման միասնական ազդեցությունը ճանաչելով սեփական կապիտալում որպես կուտակված արդյունքի սկզբնական մնացորդի ճշգրտում ընթացիկ ժամանակաշրջանում: Նախորդ

ժամանակաշրջանները չեն վերաներկայացվել: Բացի այդ, ՖՀՄՍ 16-ում բացահայտման պահանջները հիմնականում չեն կիրառվել համադրելի տեղեկատվության համար:

Ստանդարտի սկզբնական կիրառման ամսաթվի դրությամբ առկա պայմանագրերի համար Բանկն ընտրել է ՀՀՄՍ 17-ի և ՖՀՄՍՄԿ Մեկնաբանություն 4-ի համաձայն վարձակալության սահմանման օգտագործումը և չի կիրառել ՖՀՄՍ 16-ը նախկինում ՀՀՄՍ 17-ի և ՖՀՄՍՄԿ Մեկնաբանություն 4-ի համաձայն վարձակալություն չճանաչված համաձայնությունների նկատմամբ:

ՖՀՄՍ 16-ի սկզբնական կիրառման ամսաթվի՝ այն է 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ առկա գործառնական վարձակալությունների համար Բանկն ընտրել է սկզբնավորման ուղղակի ծախսումները չներառել օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի չափման մեջ: Այդ ամսաթվին Բանկը նաև ընտրել է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները չափել անցման օրվա դրությամբ առկա վարձակալական պարտավորությանը հավասար գումարով՝ ճշգրտված բոլոր կանխավճարների կամ հաշվեգրված վարձակալական վճարների չափով:

Ելնելով վերը նշվածից՝ 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ.

- 1,875,205 հազար դրամի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ճանաչվել և ներկայացվել են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ «Հիմնական միջոցներ» տողում:
- 1,875,205 հազար դրամի լրացուցիչ վարձակալության գծով պարտավորությունները («Այլ պարտավորություններում» ներառված) ճանաչվել են:
- ՖՀՄՍ 16-ի ընդունումը որևէ ազդեցություն չի ունեցել Ընկերության չբաշխված շահույթի վրա:

Հետևյալ աղյուսակում արտացոլված է 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ գործառնական վարձակալության գծով պարտավորությունների համադրումը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ճանաչված վարձակալության գծով պարտավորությունների հետ.

Հազար ՀՀ դրամ

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բացահայտված վարձակալության գծով պարտավորություններ	2,873,951
Ճանաչումից ազատումներ.	
• Վարձակալություն 12 ամսից կարճ ժամկետով	(13,172)
Գործառնական վարձակալության գծով պարտավորությունները մինչև զեղչումը	2,860,779
Զեղչումը՝ օգտագործելով լրացուցիչ փոխառության միջին կշռված դրույքը	(985,574)
2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ բացահայտված վարձակալության գծով պարտավորություններ	1,875,205

Սկզբնական կիրառման անսաթվին օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների արժեզրկման ստուգում կատարելու փոխարեն, Բանկը հիմնվել է պատմական գնահատման վրա՝ արդյոք վարձակալություններն անբարենպաստ են, թե ոչ, անմիջապես նախքան ՖՀՄՍ 16-ի սկզբնական կիրառման ամսաթիվը:

Այն վարձակալությունների համար, որոնք նախկինում հաշվառվել են որպես գործառնական վարձակալություններ, և որոնց մնացորդային ժամկետը 12 ամսից պակաս է, նաև փոքրարժեք վարձակալությունների համար, անցման ժամանակ Բանկը կիրառել է օգտագործման

իրավունքի ձևով ակտիվներ չճանաչելու, այլ վարձակալական ծախսը վարձակալության մնացորդային ժամկետի ընթացքում գծային հիմունքով հաշվառելու այլընտրանքը:

ՖՀՄՍ 16-ին անցնելիս վարձակալության գծով պարտավորության նկատմամբ կիրառված լրացուցիչ փոխառության միջին կշռված դրույքը կազմում է 10.25%:

Վարձակալությունը երկարաձգելու կամ դադարեցնելու այլընտրանքները դիտարկելիս Բանկն օգտվել է հետադարձ ամսաթվով դատողություններ կիրառելու հնարավորությունից՝ վարձակալության ժամկետը որոշելու համար:

Ներքոհիշյալ այլ ստանդարտներն ու փոփոխությունները, որոնք առաջին անգամ կիրառվել են 2019թ-ին, որևէ էական ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- ՖՀՄՍ 9 (Փոփոխություններ) *«Ֆինանսական գործիքներ» կանխավճարների առանձնահատկությունները՝ բացասական փոխհատուցմամբ»*,
- ՀՀՄՍ 28 (Փոփոխություններ) «*Երկարաժամկետ ներդրումներ ասոցիացված կազմակերպություններում և համատեղ ձեռնարկումներում»*,
- ՖՀՄՍՄԿ Մեկնաբանություն 23 *«Շահութահարկով հարկման մոտեցումների վերաբերյալ անորոշություն»*,
- ՀՀՄՍ 19 (Փոփոխություններ) *«Պլանի փոփոխություն, դադարեցում կամ ներդրում»*, 2015-2017թթ. ՖՀՄՍ-ների տարեկան բարեփոխումներ-(ուժի մեջ է մտնում 2019թ. հունվարի 1-ից):

3.5 Բանկի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Բանկի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Ղեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

- Ֆինանսական հաշվետվությունների հայեցակարգային հիմունքները,
- «Ձեռնարկատիրական գործունեության միավորումներ» (ՖՀՄՍ 3 փոփոխություններ),
- «Էականության սահմանումը» (ՀՀՄՍ 1 և ՀՀՄՍ 8 փոփոխություններ)

  «Ուղենշային տոկոսադրույքի բարեփոխում» (ՖՀՄՍ 9 և ՖՀՄՍ 7 փոփոխություններ):

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը

կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդ

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները զեղչում է ճշգրիտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքը:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Բանկը գնահատում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու սպասվող պարտքային վնասը: Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ ներառյալ սպասվող պարտքային վնասը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի հետ կապված ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր այն գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի բաղկացուցիչ մասը: Գործարքի հետ կապված ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած հիմնական գումարի մարումները, գումարած կամ հանած սկզբնական գումարի և մարման գումարի տարբերության գծով կուտակված ամորտիզացիան՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով, և ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստի մասով: Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքն իրենից ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքը՝ նախքան սպասվող պարտքային վնասի գծով պահուստի մասով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամուտների և ծախսերի հաշվարկ

Տոկոսային եկամտի և ծախսերի հաշվարկում արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի (եթե ակտիվը արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույք ֆինանսական ակտիվի զուտ ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվը այլևս արժեզրկված չէ, ապա տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է համախառն հիմունքով:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառելով ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամուտը չի հաշվարկվում համախառն հիմունքով, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը բարելավվում է:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տես 4.4.6 ծանոթագրությունում:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հիմնականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարչական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան: Ակտիվների կառավարման գծով վճարները ճանաչվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակաշրջանում: Նույն սկզբունքն է կիրառվում կարողությունների կառավարման, ֆինանսական պլանավորման և ակտիվների պահպանման ծառայությունների դեպքում, որոնք ենթադրում են ծառայությունների մատուցման երկար ժամկետ:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Զուտ առևտրային եկամուտ

Զուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժութային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Զուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտը կամ ծախսը և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում երբ համապատասխան ծառայությունն արդեն մատուցված է:

4.2 Արտարժույթ

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված դրամային արժեթղթերի (որպես իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով ներդրումային արժեթղթեր դասակարգվող իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերություններ միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժութային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժութային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսեր, փոխարժեքային տարբերությունները,

ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հոդվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ բաժնային գործիքներ դասակարգված բաժնետոմսերինը, որոնց համար ընտրությունը կատարվել է այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում իրական արժեքի հետագա փոփոխությունները ներկայացնելու տարբերակը, ընդգրկվում են կապիտալում՝ իրական արժեքի փոփոխությունների պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	2019թ. Դեկտեմբերի 31	2018թ. Դեկտեմբերի 31
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	479.70	483.75
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	537.26	553.65
ՀՀ դրամ/1 ՌՈՒԲ	7.77	6.97

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչ համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուդվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ առաջանում են նաև այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուստր, ասոցիացված կամ համատեղ կազմակերպություններում ներդրումներից, բացի այն դեպքերից, երբ ժամանակավոր տարբերությունների իրացման ժամկետները կառավարվում են մայր կազմակերպության կողմից, և հավանական է, որ դրանք մոտ ապագայում չեն իրացվի:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

4.4 Ֆինանսական գործիքներ

4.4.1 Ճանաչում և սկզբնական չափում

Բանկն սկզբնապես ճանաչում է վարկերը և փոխատվությունները, ավանդները, թողարկված պարտքային արժեթղթերը և ստորադաս պարտավորությունները դրանց ստեղծման օրվա դրությամբ: Բոլոր այլ ֆինանսական գործիքները (ներառյալ ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր գնումները և վաճառքները) ճանաչվում են գործարքի օրվա դրությամբ, որը Բանկի՝ գործիքի պայմանագրային կողմ դառնալու ամսաթիվն է:

Ֆինանսական ակտիվի կամ պարտավորության սկզբնական չափումը տեղի է ունենում իրական արժեքով: Շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների խմբում չդասակարգված ֆինանսական ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում իրական արժեքին գումարվում են գործարքի հետ կապված ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են դրանց ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

4.4.2 Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման դեպքում ֆինանսական ակտիվը ունի երեք հիմնական դասակարգում՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող (FVOCI) և իրական արժեքով՝ շահույթի և վնասի միջոցով չափվող (FVTPL):

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե միաժամանակ բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող՝

- ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակը պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումն է, և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային դրույթները որոշակի ժամկետներում հանգեցնում են դրամական միջոցների հոսքերի, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսագումարների վճարումներն են:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- այն պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է թե՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումը և թե՛ ֆինանսական ակտիվի վաճառքը և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային դրույթները որոշակի ժամկետներում հանգեցնում են դրամական միջոցների հոսքերի, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի գծով տոկոսագումարների վճարումներն են:

Առևտրային նպատակներով չպահվող բաժնային գործիքներում կատարվող ներդրումների սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը կարող է անշրջելիորեն որոշել ներկայացնել իրական արժեքի հետագա փոփոխություններն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Բոլոր այլ ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Բանկը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որը համապատասխանում է ամորտիզացված արժեքով կամ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվելու պահանջներին, որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե դա թույլ կտա վերացնել կամ էականորեն նվազեցնել հաշվապահական հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը կառաջանար այլ պարագայում:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Բանկը պորտֆելի մակարդակում գնահատում է բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանզի այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է բիզնեսի կառավարման և ղեկավարությանը տեղեկատվության տրամադրման եղանակը: Դիտարկվող տեղեկատվությունը ներառում է.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը ու նպատակները և այդ քաղաքականության գործնական կիրառությունը: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարությունը ուղղված է պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամուտ ստացմանը, տոկոսադրույքների որոշակի կառուցվածքի պահպանմանը, ֆինանսական ակտիվների գործողության ժամկետների համապատասխանեցմանն այն պարտավորությունների գործողության ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ դրամական միջոցների իրացմանն ակտիվների վաճառքի միջոցով,
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի եկամտաբերությունը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը ներկայացվում Բանկի ղեկավարությանը.
- բիզնես մոդելի և դրա շրջանակում պահվող ֆինանսական ակտիվների արդյունավետության վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը,
- ինչպես են վարձատրվում ղեկավարները, օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը կախված է կառավարվող ակտիվների իրական արժեքից կամ պայմանագրային հավաքագրված դրամական միջոցների հոսքերից,
- նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և հետագա վաճառքների վերաբերյալ ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների գծով գործունեության մասին տեղեկատվությունը դիտարկվում է ոչ թե առանձին հիմունքով, այլ որպես ընդհանուր գնահատման մաս, թե ինչպես է Բանկը հասնում ֆինանսական ակտիվները կառավարելու համար սահմանված նպատակին և ինչպես են դրամական հոսքերը ձևավորվում:

Պայմանագրային դրամական հոսքերի բնութագրի գնահատում – միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ (SPPI test)

Այս գնահատման նպատակով «մայր գումար» է սահմանվում ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» կազմված է փողի ժամանակային արժեքի և պարտքային ռիսկի փոխհատուցումից, այլ ռիսկերի և ֆինանսական ակտիվի պահպանման հետ կապված ծախսերի փոխհատուցումից (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկ և վարչական ծախսեր), ինչպես նաև շահույթի մարժայից: Գնահատելու համար՝ արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ են, Բանկը հաշվի է առնում գործիքի պայմանագրային պայմանները: Սա ներառում է նաև այն գնահատումը՝ արդյոք ֆինանսական ակտիվը ներառում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է փոխել պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի գումարը և ժամկետն այնպես, որ ֆինանսական ակտիվը չի բավարարի այդ պայմանը:

Գնահատման ժամանակ Բանկը դիտարկում է.

- պայմանական դեպքեր, որոնք կարող են փոխել դրամական միջոցների հոսքերի գումարը և ժամկետը,
- լծակավորման առանձնահատկությունները,
- վաղաժամկետ մարման և երկարաձգման հնարավորությունը,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են որոշակի ակտիվների նկատմամբ Բանկի պահանջը (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի պահանջի իրավունքի ակտիվների պայմանավորվածություններ) և
- առանձնահատկությունները, որոնք փոխում են դրամի ժամանակային արժեքը, օրինակ, տոկոսադրույքների պարբերական վերանայումը:

Վերադասակարգումներ

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն ժամանակաշրջանի, երբ Բանկը փոխում է իր բիզնես մոդելը ֆինանսական ակտիվների կառավարման նպատակով: Ֆինանսական պարտավորությունները երբեք չեն վերադասակարգվում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը դասակարգում է իր ֆինանսական պարտավորությունները որպես ամորտիզացված արժեքով կամ իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

4.4.3 Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, երբ այդ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը (տես նաև ծանոթագրություն 4.4.4) կամ երբ փոխանցում է պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի ստանալու իրավունքը այնպիսի գործարքով, որով ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները փոխանցվում են կամ երբ չեն փոխանցվում սեփականության բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, և դա չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման դեպքում ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապաճանաչված ակտիվի մասի վրա տարածվող հաշվեկշռային արժեքի) և (i)ստացված

փոխհատուցման գումարի տարբերությունը (ներառյալ ցանկացած նոր ակտիվ հանած ցանկացած նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված ցանկացած կուտակված օգուտը կամ վնասը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային բաժնային արժեթղթերի գծով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված ցանկացած կուտակային օգուտ/վնաս չի ճանաչվում շահույթում կամ վնասում այդ արժեթղթերի ապաճանաչման դեպքում: Մասնակցությունն ապաճանաչման պայմաններին բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում, որն առաջանում է կամ պահպանվում է Բանկի կողմից, ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Բանկը գործարքներ է կնքում, որոնց համաձայն՝ փոխանցում է իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված ակտիվները, սակայն պահում է փոխանցված ակտիվների կա՛մ բոլոր, կա՛մ գրեթե բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, կա՛մ դրանց մի մասը: Նման դեպքերում փոխանցված ակտիվները չեն ապաճանաչվում: Այսպիսի գործարքների օրինակներ են արժեթղթերի՝ որպես փոխառության տրամադրման և վաճառքի ու հետգնման գործարքները:

Եթե ակտիվները վաճառվում են երրորդ կողմին համանման գնով հետգնման սվոպով, գործարքը հաշվառվում է որպես գրավով ապահովված ֆինանսավորման գործարք, որը նման է վաճառքի և հետգնման գործարքներին, քանի որ Բանկը պահպանում է նմանատիպ ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները:

Գործարքներում, որոնցում Բանկը չի պահպանում և չի փոխանցում ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի մեջ, որն այն չափն է, որով այն ենթարկված է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Որոշ գործարքներում Բանկը պահպանում է փոխանցված ֆինանսական ակտիվը վճարի դիմաց սպասարկելու պարտավորությունը: Փոխանցված ակտիվը ապաճանաչվում է, եթե բավարարում է ապաճանաչման չափանիշներին: Ակտիվը կամ պարտավորությունը ճանաչվում են սպասարկման պայմանագրով, եթե սպասարկման վճարը ավելին է (ակտիվ) կամ պակաս (պարտավորություն), քան պասարկման դիմաց բավարար չափով հատուցումը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը երբ, նրա պայմանագրային պարտավորությունները չեն կատարվում կամ չեղյալ են համարվում, կամ ժամկետը լրանում է:

4.4.4 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխություն

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Բանկը գնահատում է՝ արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական միջոցների հոսքերը էականորեն են տարբերվում: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը էականորեն են տարբերվում, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից դրամական հոսքերի պայմանագրային իրավունքները համարվում են առոչինչ: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվը ապաճանաչվում է (տես 4.4.3 ծանոթագրություն), իսկ նոր ֆինանսական ակտիվը ճանաչվում է իրական արժեքով:

Եթե փոփոխված ակտիվի ամորտիզացված արժեքով դրամական հոսքերը էականորեն չեն տարբերվում, ապա փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման: Այս դեպքում Բանկը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և համախառն հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտման արդյունքում առաջացած գումարը

ճանաչում է որպես փոփոխությունից օգուտ կամ վնաս շահույթում կամ վնասում: Եթե նմանատիպ փոփոխությունը կատարվում է վարկառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով (տես 4.4.6 ծանոթագրություն), ապա օգուտը կամ վնասը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Այլ դեպքերում՝ այն ներկայացվում է որպես տոկոսային եկամուտ:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Բանկը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ վերջինիս պայմանները փոփոխվել են և փոփոխված պարտավորության դրամական միջոցների հոսքերը, ըստ էության, տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմաններով հիմնավորված նոր ֆինանսական պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության միջև տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

4.4.5 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում հաշվանցվում են և ներկայացվում են զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն ներկայացնելու այն զտման սկզբունքով կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են զուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՍ-ների, կամ մի խումբ համանման գործարքներից բխող օգուտի և վնասի դեպքում, օրինակ՝ Բանկի առևտրային գործունեության ընթացքում:

4.4.6 Արժեզրկում

Բանկը կանխատեսումների հիման վրա գնահատում է ակնկալվող պարտքային կորուստները («ECL») հետևյալ ֆինանսական գործիքների նկատմամբ, որոնք չեն չափվում իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով.

- ֆինանսական ակտիվներ, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվներ
- վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր
- վարկերի տրամադրման պարտավորվածություններ
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր

Բաժնային ֆինանսական գործիքների համար արժեզրկում չի հաշվարկվում:

Բանկը չափում է կորուստների գծով պահուստները ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարի չափով, բացառությամբ ստորև նշված գործիքների, որոնց համար Բանկը պետք է հաշվարկի ֆինանսական գործիքի ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը այն գումարի չափով, որը հավասար է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին.

- հաշվետու ամսաթվի դրությամբ դեֆոլտի ցածր ռիսկով պարտքային ներդրումային արժեթղթեր,
- այլ ֆինանսական գործիքներ, որոնց գծով պարտքային ռիսկը սկզբնական ճանաչումից հետո էականորեն չի աճել:

Բանկը համարում է, որ պարտքային արժեթղթերը ունեն ցածր պարտքային ռիսկ այն դեպքում, երբ վեջինիս պարտքային ռիսկի վարկանիշը համապատասխանում է համընդհանուր ընդունված «ներդրումային» վարկանիշի սահմանմանը:

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները ակնկալվող պարտքային կորուստների մի մասն են, որոնք պայմանավորված են հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսվա ընթացքում տեղի ունեցող դեֆոլտ առաջացնող իրադարձություններով:

Գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները ակնկալվող պարտքային կորուստներ են, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում դեֆոլտի բոլոր հնարավոր դեպքերի հետևանքով:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ե՛վ գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները, և՛ 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են կա՛մ անհատական, կա՛մ խմբային հիմունքներով՝ կախված ֆինանսական գործիքների հիմքում ընկած պորտֆելի բնույթից:

Բանկը մշակել է քաղաքականություն, որը թույլ է տալիս յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գնահատել՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկը էականորեն է աճել սկզբնական ճանաչումից հետո՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի մնացած գործողության ժամկետի ընթացքում առաջացած դեֆոլտի ռիսկի փոփոխությունը: Ավելի մանրամասն բացատրվում է 37.1.2 ծանոթագրությունում:

Վերոնշյալի հիման վրա՝ Բանկը դասակարգում է իր ֆինանսական գործիքները փուլ 1, փուլ 2, փուլ 3 և գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված խմբերում, ինչպես նկարագրված է ստորև՝

- Փուլ 1 – երբ վարկերը ճանաչվում են առաջին անգամ, Բանկը ճանաչում է պահուստը 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների հիման վրա: Փուլ 1-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում պարտքային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 2-ից:
- Փուլ 2 – երբ վարկը ստեղծման պահից ունեցել է պարտքային ռիսկի էական աճ, Բանկը ձևավորում է գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ: Փուլ 2-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում պարտքային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 3-ից:
- Փուլ 3 – արժեզրկված վարկեր: Բանկը ձևավորում է գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ:
- Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների խումբ – գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվներն սկզբնական ճանաչման պահին արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ են: Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվները հաշվարկվում են իրական արժեքով սկզբնական ճանաչման պահին, իսկ տոկոսային եկամուտը, ըստ էության, ճանաչվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքով: Ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչվում են այն չափով, որքանով առկա է ակնկալվող պարտքային կորուստների հետագա փոփոխություն:

Ակնկալվող պարտքային կորուստները դեֆոլտի հավանականության, դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումարի, դեֆոլտի ժամանակ վնասի զեղչված արդյունք են, որոնք սահմանվում են հետևյալ կերպ.

Դեֆոլտի հավանականություն (PD): Այն տվյալ ժամանակահավածում դեֆոլտի հավանականության գնահատումն է: Դեֆոլտ կարող է տեղի ունենալ գնահատված ժամանակաշրջանի միայն որոշակի ժամանակահատվածում, եթե պարտականությունը նախկինում չի ապաճանաչվել և շարունակում է մնալ պորտֆելում:

Դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումար (EAD): Այն ներկայացնում է դեֆոլտի ապագա ամսաթվի դրությամբ ռիսկի ենթարկված գումարի չափի գնահատումը՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո ռիսկի գումարի ակնկալվող փոփոխությունները, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսագումարների մարումը՝ անկախ նրանից պայմանագրով նախատեսված է, թե ոչ, պարտավորության սպասվող օգտագործումը և չկատարված վճարումների հաշվեգրված տոկոսները:

Վնասը դիֆոլտի ժամանակ (LGD): Այն արտահայտում է վնասի չափը, որը առաջանում է տվյալ ժամանակահատվածում վարկի դիֆոլտային կարգավիճակում: Այն հիմնված է պայմանագրային դրամական հոսքերի և այն դրամական հոսքերի տարբերության վրա, որոնք վարկատուն հույս ունի ստանալ՝ ներառյալ գրավի իրացումից առաջացած դրամական հոսքերը: Որպես կանոն, այն արտահայտվում է որպես դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումարի (EAD) նկատմամբ տոկոսով:

Դեֆոլտի հավանականությունը, դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումարը և դեֆոլտի ժամանակ վնասը ավելի մանրամասն բացահայտվում են 37.1.2 ծանոթագրությունում:

Վերանայված ֆինանսական ակտիվներ

Եթե փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով ֆինանասական ակտիվի պայմանագրային պայմանները վերանայվում կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով, ապա գնահատվում է ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման անհրաժեշտությունը (տես ծանոթագրություն 4.4.4), և ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են հետևյալ կերպ.

- եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի պակասորդի հաշվարկում,
- եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես ապաճանաչման պահին գոյություն ունեցող ակտիվի վերջնական դրամական հոսք: Այդ գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ֆինանասկան ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդի հաշվարկում, որոնք ակնկալվող ապաճանաչման ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվ զեղչվում են գոյություն ունեցող ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Բանկը գնահատում է, թե արդյոք ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները արժեզրկված են: Ֆինանսական ակտիվները համարվում են արժեզրկված, եթե տեղի են ունենում մեկ կամ ավելի իրադարձություններ, որոնք բացասաբար են անդրադառնում ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վկայություններ են հանդիսանում ստորև նշված իրադարձությունների վերաբերյալ տվյալների առկայությունը.

- էմիտենտի կամ փոխառուի էական ֆինանսական դժվարություններ,
- պայմանագրային պայմանների խախտում, օրինակ՝ դեֆոլտ կամ վճարման ուշացում,

- վարկերի կամ փոխատվությունների պայմանների այնպիսի վերանայում, որը Բանկն այլ պայմաններում չէր դիտարկի,
- փոխառուի հավանական սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմավորման հավանականություն,
- ֆինանսական դժվարությունների հետևանքով արժեթղթերի ակտիվ ֆինանսական շուկայի վերացում,

Փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների հետևանքով վերանայված վարկը սովորաբար դիտարկվում է որպես արժեզրկված, միայն եթե առկա չէ վկայություն, որ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքեր չստանալու ռիսկը էականորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ:

Պետական պարտատոմսերում ներդրման արժեզրկված լինելը գնահատելիս՝ Բանկը հաշվի է առնում հետևյալ գործոնները.

- վարկունակության շուկայական գնահատականը՝ արտացոլված պարտատոմսերի եկամտաբերությամբ,
- եկամտաբերության գնահատումը վարկանիշային գործակալությունների կողմից,
- երկրի կարողությունը մուտք գործել կապիտալ շուկաներ նոր պարտքի թողարկման համար:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում է հետևյալ կերպ.

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ՝ որպես ակտիվների ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքից նվազում,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքների (FVOCI) արժեզրկումից կորուստները չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, քանի որ այդ ակտիվների հաարժեքը հավասար է իրենց իրական արժեքին: Այնուամենայնիվ, արժեզրկումից կորուստները բացահայտվում և ճանաչվում են իրական արժեքի ճշգրտման պահուստում,
- վարկային պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի համար, որպես կանոն, պահուստի տեսքով,
  - Վարկային պարտավորվածության չօգտագործված մասի գծով գործողության ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման ժամանակ, Բանկը գնահատում է վարկային պարտավորվածությունների ամբողջ ժամանակահատվածի ընթացքում պորտֆելի այն մասը, որը ակտնկալվում է օգտագործել: Ակնկալվող պարտքային կորուստները հետագայում հիմնվում են դրամական հոսքերի ակնկալվող պակասորդի ներկա արժեքի վրա, եթե վարկը օգտագործվել է: Ակնկալվող դրամական պակասորդները զեղչվում են վարկի ակնկալվող պարտքային կորուստների մոտավոր հաշվարկով:
  - եթե ֆինանսական գործիքը ունի ինչպես օգտագործված, այնպես էլ չօգտագործված բաղադրիչ և Բանկը հնարավորություն չունի վարկերի տրամադրման պարտավորվածության ակնկալվող պարտքային կորուստները առանձնացնել օգտագործված բաղադրիչի ակնկալվող պարտքային կորուստներից, ապա Բանկը ներկայացնում է ակնկալվող պարտքային կորուստների համախմբված պահուստ երկու բաղադրիչների համար: Համախմբված գումարը ներկայացվում է որպես օգտագործված բաղադրիչի ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքից նվազում: Օգտագործված բաղադրիչի

համախառն գումարի նկատմամբ արժեզրկումից կորուստների ցանկացած գերազանցում ներկայացվում է պահուստի տեսքով:

– Յուրաքանչյուր երաշխավորության վերաբերյալ Բանկի պարտավորությունը չափվում է սկզբնապես ճանաչված գումարի առավելագույնով՝ հանած շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում ճանաչված կուտակված ամորտիզացիան և ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը: Կրճատումները զեղչվում են ռիսկով ճշգրտված տոկոսադրույքով, որը ենթակա է բացահայտման: Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի հետ կապված ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչվում են պահուստների շրջանակում:

Դուրսգրում

Վարկերը և պարտքային գործիքները դուրս են գրվում (մասնակի կամ ամբողջական), եթե չկան դրանց վերադարձման իրական հեռանկարներ: Դա, որպես կանոն, այն դեպքն է, երբ Բանկը որոշում է, որ պարտապանը չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնք կարող են առաջացնել բավարար դրամական հոսքեր՝ դուրսգրման ենթակա գումարը մարելու համար: Այդ ակտիվի ինչպես ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքը, այնպես էլ արժեզրկման պահուստը (եթե առկա են) ուղղակիորեն դուրս են գրվում: Դուրսգրումը իրենից ներկայացնում է ճանաչման մասնակի կամ ամբողջական դադարեցում: Սակայն դուրսգրված ֆինանսական ակտիվները դեռևս կարող են ենթարկվել պահանջների կատարման՝ Բանկի պարտքերի հավաքագրման ընթացակարգերի համապատասխան:

4.5 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, այդ թվում, բարձր իրացվելի ներդրումները, որոնց մարման ժամկետը ձեռքբերման օրից 90 օր է, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկի կարճ ժամանակամիջոցում հեշտությամբ և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.6 Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամկետայնության բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներ և պարտավորություններ

Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներ և պարտավորությունները իրենցից ներկայացնում են ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ, որոնք հիմնականում ձեռք են բերվել կամ առաջացել են մոտ ապագայում վաճառելու կամ հետ գնելու նպատակով, կազմում են միասին կառավարվող որոշված ֆինանսական գործիքների պորտֆելի մաս, որի համար առկա է վկայություն կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ: Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնապես ճանաչվում են, ապա հետագայում չափվում իրական

արժեքով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում՝ շահույթում կամ վնասում ճանաչված գործարքային ծախսերով: Իրական արժեքի բոլոր փոփոխությունները ճանաչվում են որպես շահույթում կամ վնասում զուտ առևտրային եկամտի մի մաս:

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Բանկը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն:

4.8 Վարկեր և փոխատվություններ

Վարկերը և փոխատվությունները ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.9 Ներդրումային արժեթղթեր

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներդրումային արժեթղթերը ներառում են,

- պարտքային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք չափվում են ամորտիզացված արժեքով. Դրանք սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով՝ գումարած ուղղակի գործարքների ծախսերը, իսկ հետագայում՝ դրանց ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:
- պարտքային և բաժնային ներդրումային արժեթղթեր, որոնք չափվում են իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով կամ նախորոշվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող, իսկ իրական արժեքի փոփոխությունները անմիջապես ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր և
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող բաժնային ներդրումային արժեթղթեր:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթերի գծով օգուտը և վնասը ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում, բացառությամբ ներքոհիշյալ դեպքերի, երբ ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, նույն ձևով, ինչպես ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվների դեպքում.

- տոկոսային եկամուտ՝ արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդի կիրառմամբ,
- ակնկալվող պարտքային կորուստներ և վերադարձ
- արտարժույթի փոխարկումից օգուտ և վնաս

Երբ իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթուղթը ապաճանաչվում է, նախկինում ակնկալվող պարտքային կորուստներում ճանաչված կուտակային օգուտը կամ վնասը սեփական կապիտալից վերադասակարգվում է շահույթում կամ վնասում:

Բանկը կարող է ոչ առևտրային նպատակներով պահվող բաժնային գործիքներում որոշ ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունները ներկայացնել այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: Այսպիսի ընտրություն կայացվում է սկզբնական ճանաչման ժամանակ անհատական սկզբունքով և անշրջելի է:

Այսպիսի բաժնային գործիքների գծով օգուտ և վնասը երբեք չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում, իսկ արժեզրկում չի ճանաչվում: Շահաբաժինները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, եթե դրանք հստակ չեն հանդիսանում ներդրումների մի մասի վերադարձ, որի դեպքում նրանք ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում: այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտը և վնասը ներդրումների օտարման դեպքում փոխանցվում են չբաշխված շահույթ:

4.10 Հետգնման և հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթերե և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշիռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ: Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հակադարձ ռեպո պայմանագրով գնված ակտիվները վաճառվեն երրորդ կողմին, արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը գրանցվում է որպես առևտրային պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

4.11 Որպես գրավ տրված և ստացված արժեթղթեր

Արժեթղթերով գործարքները հիմնականում ապահովվում են արժեթղթերով կամ կանխիկ դրամով: Արժեթղթերի փոխանցումը մյուս կողմին արտացոլվում է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, միայն եթե փոխանցվում են նաև ռիսկերը և օգուտները կապված

սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ: Վճարված կամ որպես գրավ ստացված կանխիկը գրանցվում է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն:

Ձեռքբերված արժեթղթերը չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում մինչև դրանց օտարումը երրորդ կողմին, որի դեպքում նշված արժեթղթերի վերադարձման գծով պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով որպես առևտրական նպատակներով պարտավորություն, իսկ գնման և վաճառքի տարբերությունը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության «Զուտ առևտրային եկամուտ» հոդվածում:

4.12 Վարձակալություն

Ինչպես նկարագրված է ծանոթագրություն 3.4-ում, Բանկը կիրառել է ՖՀՄՍ 16-ը՝ օգտագործելով վերաձևափոխված հետընթաց մոտեցումը, այդպիսով համադրելի տեղեկատվությունը չի վերաներկայացվել: Դա նշանակում է, որ համադրելի տեղեկատվությունը դեռևս ներկայացված է ՀՀՄՍ 17-ի և ՖՀՄՍՄԿ Մեկնաբանություն 4-ի համաձայն:

2019թ. Հունվարի 1-ից կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Բանկը որպես վարձակալ

2019թ. Հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո կնքված ցանկացած նոր պայմանագրի դեպքում Բանկը դիտարկում է, թե արդյոք պայմանագիրը վարձակալական է, կամ պարունակում է վարձակալություն: Վարձակալությունը սահմանվում է որպես «պայմանագիր կամ պայմանագրի մի մաս, որը փոխհատուցման դիմաց փոխանցում է ակտիվի (հիմքում ընկած ակտիվ) օգտագործման իրավունքը որոշակի ժամանակահատվածի համար»: Այս սահմանումը կիրառելու համար Բանկը գնահատում է, թե արդյոք պայմանագիրը բավարարում է հետևյալ երեք հիմնական գնահատականներին.

- պայմանագիրը պարունակում է որոշակիացված ակտիվ, որը կա՛մ հստակ սահմանված է պայմանագրում, կա՛մ սահմանվում է անուղղակի վկայության հիման վրա՝ որոշակիացվելով այն պահին, երբ ակտիվը դառնում է հասանելի Բանկին,
- Բանկն իրավունք ունի ստանալու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումից, ըստ էության, բոլոր տնտեսական օգուտները օգտագործման ողջ ժամանակահատվածում՝ հաշվի առնելով նրա՝ պայմանագրի որոշակի շրջանակում իրավունքները,
- Բանկն իրավունք ունի օգտագործման ժամանակահատվածի ընթացքում ուղղորդելու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումը: Բանկն իրավունք ունի ուղղորդել, թե «ինչպես և ինչ նպատակով» ակտիվն օգտագործել օգտագործման ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Վարձակալության ճանաչում և չափում

Բանկը որպես վարձակալ

Վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ, Բանկը պետք է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը և վարձակալության գծով պարտավորությունը: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ձևավորվում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական չափումից, Բանկի կատարած ցանկացած սկզբնական ուղղակի ծախսերից, վարձակալության ժամկետի ավարտին ակտիվի ապատեղակայման և քանդման ցանկացած ծախսի գնահատումից և նախքան վարձակալության մեկնարկի ամսաթիվը կատարված ցանկացած վարձակալական վճարներից (հանած ստացված ցանկացած խրախուսումները):

Բանկը հաշվարկում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը գծային հիմունքով վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի օգտակար ծառայության ավարտի ամսաթվից կամ վարձակալության ժամկետի ավարտի ամսաթվից ամենավաղը: Բանկը նաև գնահատում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը արժեզրկման համար, երբ այդպիսի ցուցանիշներ կան: Վարձակալված գույքի բարելավումները կապիտալիզացվում և մաշվում են գծային հիմունքով՝ որպես հիմք ընդունելով վարձակալության ժամկետից և վարձակալված գույքի օգտակար ծառայության ժամկետից նվազագույնը:

Մեկնարկի ամսաթվին Բանկը չափում է վարձակալության գծով պարտավորությունը այդ ամսաթվին դեռևս չվճարված վարձավճարների ներկա արժեքով՝ դրանք զեղչելով՝ կիրառելով վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքը, եթե այդ դրույքը կարելի է հեշտությամբ որոշել, կամ Բանկի լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվող վարձավճարները պարունակում են հաստատուն վճարումներ (ներառյալ՝ ըստ էության հաստատուն վճարումներ), վարձակալության փոփոխուն վճարումներ, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, գումարներ, որոնք, ինչպես սպասվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և վճարումներից, որոնք առաջանում են օպցիոններից, որոնց իրագործման վերաբերյալ կա խելամիտ համոզմունք:

Սկզբնական չափումից հետո պարտավորությունը կնվազեցվի կատարված վճարումների և կմեծացվի տոկոսների չափով: Այն վերաչափվում է՝ արտացոլելու ցանկացած վերագնահատում կամ փոփոխություն, կամ եթե առկա են փոփոխություններ ըստ էության հաստատուն վճարումներում:

Երբ վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է, համապատասխան ճշգրտումը արտացոլվում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվում կամ շահույթում և վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը նվազեցվել է զրոյի:

Բանկը կարճաժամկետ վարձակալությունների և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների հաշվառման համար ընտրել է գործնական մոտեցումներ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն ճանաչելու փոխարեն, դրանց հետ կապված վճարումները վարձակալության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում որպես ծախս՝ գծային հիմունքով:

Բանկը սահմանում է իր լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը՝ վերլուծելով փոխառությունները արտաքին տարբեր աղբյուրների հիման վրա և կատարում է որոշակի ճշգրտումներ՝ արտացոլելու վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ընդգրկվել են հիմնական միջոցների տողում, իսկ վարձակալության գծով պարտավորությունները՝ այլ պարտավորություններում:

Մինչև 2019թ. Հունվարի 1-ը կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Գործառնական վարձակալություն – Բանկը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.13 Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը մոտավորապես դրանց իրական արժեքն է և հիմնված է Լոնդոնի Թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ օգուտ/վնաս հոդվածում՝ այլ եկամուտներում կամ ծախսերում:

4.14 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Բանկի հողն ու շենքերը ներկայացված են իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը: Հողը հաշվառվում է իրական արժեքով և ունի անսահմանափակ օգտակար ծառայության ժամկետ և, հետևաբար, չի ամորտիզացվում:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	50	2
Համակարգչային տեխնիկա	3-5	33.3-20
Տրանսպորտային միջոցներ	8	12.5
Այլ հիմնական միջոցներ	8	12.5

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով (մինչև 2019թ. Հունվարի 1-ը կիրառվող): Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց մնացորդային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ այդ ծախսումները կատարվում են, և եթե բավարարում են ակտիվի ճանանչման չափանիշներին: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն

փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը. Այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

Հիմնական միջոցների օգտագործմանը զուգահեռ, տվյալ ակտիվի վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության տարբերությունը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

Վերագնահատված արժեքով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման կամ դուրս գրման դեպքում այդ հիմնական միջոցներին վերաբերվող վերագնահատման պահուստի մնացորդն ամբողջությամբ փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4.15 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշված օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.16 Բռնագանձված ակտիվներ

Բանկի քաղաքականությունն է սահմանել՝ արդյոք բռնագանձված ակտիվը կարող է լավագույնս օգտագործվել իր ներքին գործառնությունների համար, թե պետք է վաճառվի: Ներքին գործառնությունների համար օգտագործման ենթակա ակտիվները փոխանցվում են իրենց համապատասխան ակտիվների դաս սկզբնական ապահովված ակտիվի բռնագանձված կամ հաշվեկշռային արժեքի նվազագույնով: Ակտիվները, որոնց համար վաճառքն ավելի լավ տարբերակ է ճանաչվում, ըստ Բանկի քաղաքականության՝ փոխանցվում են վաճառքի համար մատչելի ակտիվների դաս՝ իրենց իրական արժեքով (ֆինանսական ակտիվների դեպքում), իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվների դեպքում՝ իրական արժեքով՝ հանած բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ վաճառքից ծախսերը:

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բռնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով:

4.17 Ներգրված միջոցներ

Ներգրված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված

արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.18 Ֆինանսական երաշխավորություններ և վարկային պարտավորվածություններ

Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխավորություն տրամադրողը փոխհատուցի երաշխավորությունը ստացողին կոնկրետ պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Վարկային պարտավորվածությունները նախապես որոշված պայմաններով և ժամկետներով վարկեր տրամադրելու պարտավորվածություններն են:

Ֆինանսական երաշխավորությունները կամ շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով: Հետագայում, այս գործիքները չափվում են ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն որոշված կորուստի գծով պահուստի գումարի և սկզբնապես ճանաչված գումարի և համապատասխան դեպքերում, ՖՀՄՍ 15-ի համաձայն ճանաչված կուտակված եկամտի տարբերության առավելագույն գումարով:

Ֆինանսական երաշխավորությունների և վարկային պարտավորվածությունների գծով առաջացած պարտավորությունները ներառվում են պահուստներում:

4.19 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտավորության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել: Պահուստները ներառում են նաև ֆինանսական երաշխիքների և վարկային պարտավորվածությունների գծով պարտավորությունները, ինչպես ներկայացվում է 4.18 ծանոթագրությունում:

4.20 Սեփական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը և չմարվող արտոնյալ բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Էմիսիոն եկամուտ

Էմիսիոն եկամուտը ներառում է բաժնետոմսերի թողարկումից ստացված ցանկացած հավելավճար: Գործարքի գծով ցանկացած ծախսում, որը կապված է բաժնետոմսերի թողարկման հետ նվազեցվում է էմիսիոն եկամուտից:

Չբաշխված շահույթ

Չբաշխված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների չբաշխված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ

Հիմնական միջոցների վերագնահատման աճը օգտագործվում է գրանցելու համար հիմնական միջոցների իրական արժեքի աճը և նվազումը այն չափի, որ նման նվազումը վերաբերում է նույն ակտիվի աճին, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում:

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի պահուստ

Այս պահուստը արտացոլում է իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխությունները:

4.21 Սեգմենտների ներկայացում

Գործառնական սեգմենտը հանդիսանում է Բանկի բիզնես գործառնությունների բաղկացուցիչ մասը, որոնցից այն կարող է վաստակել եկամուտ և կատարել ծախսեր, ներառյալ Բանկի այլ որևէ բաղկացուցիչ մասի հետ կապված գործառնություններից եկամուտներն ու ծախսերը: Գործառնական սեգմենտները որոշելիս Բանկի ղեկավարությունը տարանջատում է Բանկի այն կոմպոնենտները, որոնք ներառված են ծառայությունների մատուցման մեջ (բիզնես սեգմենտ) և որի համար առկա է ֆինանսական տեղեկատվություն: Բոլոր գործառնական սեգմենտների գործառնական արդյունքները պարբերաբար վերանայվում են Բանկի գլխավոր գործադիր տնօրենի կողմից՝ սեգմենտին միջոցներ հատկացնելու որոշում կայացնելու համար և գնահատելու դրա կատարումը: Այս ֆինանսական հաշվետվությունների շրջանակներում Բանկի աշխարհագրական սեգմենտները ներկայացված են հիմնվելով գործընկերների գտնվելու վայրի վրա՝ հիմնվելով ավելի շուտ տնտեսական ռիսկի, քան իրավաբանական ռիսկի վրա:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Բիզնես մոդել և մայր գումարի և չմարված մայր գումարի տոկոսագումարների վճարումներ

Բանկը գնահատում է այն բիզնես մոդելը, որի ընթացքում ակտիվները պահվում են և գնահատում, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի տոկոսագումարների վճարումներն են (տես 4.4.2 ծանոթագրությունը):

Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատման տեխնիկան: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Ղեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կարող է հասանելի լինել անհատական գործարքների դեպքում (տես՝ ծանոթագրություն 34):

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը դատողության արդյունք է՝ հիմնված նման ակտիվի հետ կապված փորձի վրա: Ապագա տնտեսական օգուտները մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը զուգընթաց: Այնուամենայնիվ, այնպիսի գործոնները, ինչպիսիք են գործառնական, տեխնիկական կամ առևտրային մաշվածությունները, հաճախ հանգեցնում են ակտիվի տնտեսական օգուտների նվազեցմանը: Ղեկավարությունը մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակին համապատասխան և ըստ այն գնահատված ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում Բանկը կանխատեսում է ստանալ օգուտներ: Մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատման համար հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոններն. Ակտիվների կանխատեսվող օգտագործումը, գործառնական գործոններից և պահպանման ծրագրից կախված՝ մաշվածությունը և շուկայական պայմանների փոփոխություններից առաջացող տեխնիկական և առևտրային մաշվածությունը:

Վարձակալության երկարաձգման հնարավորություններ

Երբ Բանկն ունի վարձակալության երկարաձգման հնարավորություն, ղեկավարությունը օգտագործում է իր դատողությունը՝ որոշելու այդ հնարավորության ողջամտորեն կիրառումը: Ղեկավարությունը հաշվի է առնում բոլոր փաստերն ու հանգամանքները՝ ներառյալ իրենց նախկին փորձը և ակտիվը փոխելու դեպքում առաջացած ցանկացած ծախս, եթե երկարաձգման հնարավորությունը չի կիրառվում վարձակալության ժամկետը որոշելու համար: 13,172 հազար ՀՀ դրամի վարձակալության հնարավոր վճարները չեն ներառվել վարձակալության գծով պարտավորություններում, քանի որ ողջամտորեն հիմնավորված չէ երկարաձգման հնարավորության կիրառումը:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Բանկն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական

պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Բանկը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա (տես 33 ծանոթագրությունը):

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Բանկը գնահատում է, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկը էականորեն է աճել սկզբնական ճանաչումից հետո և ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման գործընթացում ապագայամետ տեղեկատվության ներառումը (տես՝ ծանոթագրություն 37.1.2), ինչպես նաև վերականգնվող դրամական միջոցների հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող հիմնական ենթադրությունները (տես՝ ծանոթագրություն 4.4.6):

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես՝ 31. Ծանոթագրությունը:

6 Անցման բացահայտում- ՖՀՄՍ 9

Ստորև նկարագրվում է ՖՀՄՍ 9-ի ներդրման ազդեցությունը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության և չբաշխված շահույթի վրա՝ ներառյալ ՀՀՄՍ 39-ի կրած պարտքային կորուստների հաշվարկների՝ ՖՀՄՍ 9-ի ակնկալվող պարտքային կորուստներով փոխարինման ազդեցությունը:

Հետևյալ աղյուսակում ներկայացվում են Բանկի ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն չափման դասերը և ՖՀՄՍ 9-ի ներքո նոր չափման դասերը 2018թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ:

Հազար ՀՀ դրամ	Չափում ըստ ՀՀՄՍ 39	Չափում ըստ ՖՀՄՍ 9	Հաշվեկշռային արժեք՝ ըստ ՀՀՄՍ 39	Վերադասակարգում	Վերաչափում	Հաշվեկշռային արժեք՝ ըստ ՖՀՄՍ 9
Ֆինանսական ակտիվներ						
Ներդրումային արժեթղթեր-պարտքային	Վաճառքի համար մատչելի	Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող	21,655,188	-	-	21,655,188
Ներդրումային արժեթղթեր-պարտքային	Մինչև մարման ժամկետը պահվող	Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող	49,618	-	-	49,618
Ընդամենը առևտրային պահվող և ներդրումային արժեթղթեր			21,704,806	-	-	21,704,806
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ			-	-	(166,940)	(166,940)
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	Ամորտիզացված արժեքով	Ամորտիզացված արժեքով	13,036,368	-	(148,819)	13,036,368
Կանխիկ միջոցներ և թղթակցային հաշիվներ	Ամորտիզացված արժեքով	Ամորտիզացված արժեքով	35,824,831	-	(7,479)	35,817,352
Հաճախորդներին տրվող վարկեր	Ամորտիզացված արժեքով	Ամորտիզացված արժեքով	104,216,558	-	(228,176)	103,988,382
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	Ամորտիզացված արժեքով	Ամորտիզացված արժեքով	-	-	-	-
Այլ ֆինանսական ակտիվներ (առևտրային դեբիտորական պարտքեր)	Վաճառքի համար մատչելի	Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող	-	-	-	-
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Վարկային կորուստների գծով պահուստներ արտահաշվեկշռային ռիսկերի դեպքում			-	-	(103,411)	(103,411)
Ընդամենը ՖՀՄՍ 9 ընդունման ազդեցությունը նախքան հարկումը					(487,885)	(487,885)
Ընդամենը ՖՀՄՍ 9 ընդունման ազդեցությունը հարկումից հետո					(390,308)	(390,308)

Ստորև աղյուսակում ներկայացված է ՖՀՄՍ 9-ի ընդունման ազդեցությունը Բանկի սեփական կապիտալի վրա, մասնավորապես՝ ներդրումների մասով վերագնահատման պահուստի և չբաշխված շահույթի վրա, 2018թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ՝

Հազար ՀՀ դրամ	Ներդրում. Վերագնահատման պահուստ	Չբաշխված շահույթ
2017թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,531,277	4,597,371
Բիզնես մոդելների գնահատման արդյունքում ֆինանսական ակտիվների վերաչափում, առանց հարկերի	166,940	(557,248)
2018թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	1,698,217	4,040,123

7 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2019	2018
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	17,868,064	14,754,755
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	793,268	423,490
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	385,058	311,902
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	2,148,890	2,149,338
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	22,035	-
Այլ տոկոսային եկամուտներ	37,593	24,825
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	21,254,908	17,664,310

Ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ հաճախորդներից	4,522,482	3,859,255
Ավանդներ և մնացորդներ բանկերում	3,890,761	2,843,048
Հետգնման պայմանագրեր	1,066,404	982,988
Ստորադաս փոխառություն	84,794	547,408
Վարկեր ՀՀ Կենտրոնական բանկից և ՀՀ կառավարությունից	545,336	423,174
Վարկեր միջազգային ֆինանսական հաստատություններից	405,166	151,417
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	259,020	92,503
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	165,625	-
Այլ տոկոսային ծախսեր	6,545	22,486
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	10,946,133	8,922,279

8 Տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից (կորուստներ)/հակադարձում

Հազար ՀՀ դրամ		2019				2018
	Ծանոթ.	**Փուլ 1**	**Փուլ 2**	**Փուլ 3**	**Ընդամենը 2019թ.**	**Ընդամենը 2018թ.**
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	18	108,965	-	-	108,965	(3,203)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	20	59,036	(3,291)	(673,183)	(617,438)	(413,212)
Ներդրումային արժեթղթեր	21	171,692	-	-	171,692	(18,811)
Ընդամենը ակտիվների գծով արժեզրկման (կորուստ)/հակադարձում		339,693	(3,291)	(673,183)	(336,781)	(435,226)

9 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2019	2018
Հաշվարկային փոխանցումների վճար	1,443,016	1,679,159
Ինկասացիոն գործառնություններ	293,341	211,079
Վճարային քարտերով գործառնություններ	644,026	125,087
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	101,954	109,818
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններ	236	497
Այլ կոմիսիոն եկամուտներ	1,058	122
Ընդամենը կոմիսիոն եկամուտներ	2,483,631	2,125,762
Վճարային քարտերով գործառնություններ	323,977	190,098
Հաշվարկային գործառնությունների վճար	189,084	149,002
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	37,540	65,009
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններ	42,279	49,874
Թղթակցային հաշիվների սպասարկման վճար	6,420	4,076
Այլ կոմիսիոն ծախսեր	27,909	31,854
Ընդամենը կոմիսիոն ծախսեր	627,209	489,913

10 Զուտ արտարժութային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2019	2018
Արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ օգուտ	1,105,502	889,683
Արտարժույթի փոխարկումից վնաս	(347,491)	(38,625)
Ընդամենը զուտ արտարժութային եկամուտ	758,011	851,058

11 Այլ ակտիվների արժեզրկումից (կորուստներ)/հակադարձում

Հազար ՀՀ դրամ		2019		2018	
	Ծանոթ.	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	16	8,331	8,331	(28,883)	(28,883)
Այլ ֆինանասական ակտիվներ	24	(67,269)	(67,269)	6,332	6,332
Ֆինանսական երաշխավորություններ	31	36,083	36,083	41,520	41,520
Ընդամենը արժեզրկումից (կորուստներ) / հակադարձում		(22,855)	(22,855)	18,969	18,969

12 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2019	2018
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	187,479	193,009
Թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ օգուտ	23,746	6,281
Այլ եկամուտ	90,930	68,712
Ընդամենը այլ եկամուտներ	302,155	268,002

Այլ եկամուտների մեծ մասը հանդիսանում է հարկային գերավճարների վերադարձ:

13 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2019	2018
Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման ծախսեր	791,995	1,042,348
Գովազդի և ներկայացուցչական ծախսեր	588,062	729,333
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր*	-	638,391
Ինկասացիոն ծառայությունների գծով ծախսեր	333,884	345,000
Անվտանգության գծով ծախսեր	316,295	323,474
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	369,615	283,249
Պլաստիկ քարտերի գծով կատարված ծախսեր	267,080	210,888
Վճարումներ ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	207,174	203,872
Ապահովագրության գծով ծախսեր	137,065	132,896
Գրասենյակային ծախսեր	127,855	122,919
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	106,246	98,112
Գործուղման ծախսեր	59,150	69,146
Խորհրդատվական և մասնագիտական ծառայությունների ծախսեր	64,617	45,714
Հիմնական միջոցների օտարումից վնասներ	-	19,421
Կարճաժամկետ և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալության ծախսեր*	13,172	-
Այլ գործառնական ծախսեր	312,357	213,705
Ընդամենը այլ ծախսեր	3,694,567	4,478,468

* Համադրելի տեղեկատվության բացակայությունը պայմանավորված է ՖՀՄՍ 16-ի կիրառմամբ (տես ծանոթագրություն 32):

14 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2019	2018
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	1,007,189	689,992
Նախորդ տարիների շահութահարկի ճշգրտում	128,366	(20,410)
Հետաձգված հարկի գծով ծախս/ (փոխհատուցում)	36,678	(94,892)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	1,172,233	574,690

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2018թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման

բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	2019	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	2018	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	4,498,276		2,652,716	
Շահութահարկ՝ 20% դրույքաչափով	899,655	20	530,543	20
Չհարկվող եկամուտ այլ համապարփակ եկամուտի միջոցով իրական արժեքով չափվող	(59,908)	(1)	(3,002)	-
Չնվազեցվող ծախսեր	176,696	4	72,368	3
Արտարժույթի բացասական փոխարժեքային տարբերություն	69,498	2	7,725	-
Այլ չհարկվող եկամուտ և արտոնություններ	(3,479)	-	(12,534)	-
Հարկային դրույքաչափի փոփոխություն	(38,595)	(1)	-	-
Նախորդ տարվա ընթացիկ հարկին վերաբերող ճշգրտումներ	128,366	3	(20,410)	(1)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս/(փոխհատուցում)	1,172,233	27	574,690	22

2019թ. Հայաստանի Հանրապետությունում ընդունվել է շահութահարկի մասին նոր օրենք: Հետևաբար, 2020թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կնվազի 20-ից 18% -ի: Այս փոփոխությունը հանգեցրել է 38,595 հազար ՀՀ դրամ շահույթի, որը կապված է 2019 թ. Դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ընթացքում Բանկի հետաձգված հարկային ակտիվների և պարտավորությունների վերահաշվարկման հետ:

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	2018	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	2019 Զուտ մնացորդ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավորություն
Հաշվեգրված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	146,060	(68,736)	-	77,324	77,324	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	131,906	(31,935)	-	99,971	99,971	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	7,290	(2,227)	-	5,063	5,063	-
Ներդրումային արժեթղթեր	(329,809)	(32,347)	(28,183)	(390,339)	-	(390,339)
Պայմանական պարտավորություններ	(30,621)	13,536	-	(17,085)	-	(17,085)
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(17,398)	(26,067)	-	(43,465)	-	(43,465)
Հիմնական միջոցներ	(757,410)	111,098	(7,602)	(653,914)	-	(653,914)
Հետաձգված հարկային ակտիվ/ (պարտավորություն)	(849,982)	(36,678)	(35,785)	(922,445)	182,358	(1,104,803)

Հազար ՀՀ դրամ	2017	ՖՀՄՍ 9-ի ներդրման ազդեցությունը	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	2018 Զուտ մնացորդ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավորություն
Հաշվեգրված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	127,876	-	18,184	-	146,060	146,060	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	103,503	45,635	(17,232)	-	131,906	131,906	-
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	1,496	5,794	-	7,290	7,290	-
Ներդրումային արժեթղթեր	(410,127)	-	31,069	49,249	(329,809)	-	(329,809)
Պայմանական պարտավորություններ	(10,987)	20,682	(40,316)	-	(30,621)	-	(30,621)
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(16,976)	29,764	(30,186)	-	(17,398)	-	(17,398)
Հիմնական միջոցներ	(889,295)	-	127,579	4,306	(757,410)	-	(757,410)
Հետաձգված հարկային ակտիվ/ (պարտավորություն)	(1,096,006)	97,577	94,892	53,555	(849,982)	285,256	(1,135,238)

15 Մեկ բաժնետոմսին ընկնող շահույթ

Հազար ՀՀ դրամ	2019	2018
Տարվա շահույթ	3,326,043	2,078,026
Հաշվարկված շահաբաժիններ արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով	(781,821)	(232,438)
Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին վերագրվող զուտ շահույթ	2,544,222	1,845,588
Շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թիվ (հազար հատ)	1,852,533	1,852,533
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը	1.37	1.00

16 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Թղթակցային հաշիվներ բանկերում	4,797,956	2,709,811
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	17,359,028	24,178,654
Կարճաժամկետ ավանդներ ՀՀ ԿԲ-ում	10,002,191	2,000,986
Կանխիկ դրամական միջոցներ	11,919,061	9,304,956
	44,078,236	38,194,407
Արժեզրկումից պահուստներ	(28,031)	(36,362)
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	44,050,205	38,158,045

2019 և 2018 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են նաև ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր նվազագույն պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Բանկի կողմից ներգրաված դրամային և արտարժույթով որոշ միջոցների համար՝ Կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված կարգի համաձայն: Այդ միջոցները 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում են 14,546,025 հազար դրամ (2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 12,920,769 հազար դրամ): Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է Կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման միջոցների դիմաց Բանկը տոկոսներ չի ստանում:

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 3,850,956 հազար դրամ գումարով (81%) թղթակցային հաշիվները կենտրոնացված են երկու բանկերում, ինչն իրենից ներկայացնում է էական կենտրոնացում (2018թ. 2,137,329 հազար դրամ (79%)):

Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ.		2018թ.	
	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ընդամենը	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	36,362	36,362	7,479	7,479
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(8,331)	(8,331)	28,883	28,883
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	28,031	28,031	36,362	36,362

2019թ. Ընթացքում իրականացվել են հետևյալ անկանխիկ գործառնությունները.

- վարկի մարում գրավների տրամադրման միջոցով 83,798 հազար դրամ գումարով (2018թ.՝ 588,923 հազար դրամ) (Ծանոթ. 20):

17 Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Բանկը կնքում է գործարքներ տարբեր ածանցյալ ֆինանսական գործիքներով՝հիմնականում առևտրային և հեջավորման նպատակներով: Առկա ածանցյալ ֆինանսական գործիքների համախառն պայմանագրային կամ պայմանական գումարները, համաձայն որոնց գործիքները նպաստավոր են կամ ոչ, կարող են ժամանակ առ ժամանակ նշանակալիորեն տատանվել՝ հանգեցնելով ածանցյալ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համախառն իրական արժեքների տատանման:

Ածանցյալ ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.			31 դեկտեմբերի 2018թ.		
	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավորությունների իրական արժեք	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավորությունների իրական արժեք
Արտարժույթով պայմանագրեր						
Արտաժութային սվոփ պայմանագրեր	7,860,161	7,522	3,106	11,614,959	16,059	-
Այլ ածանցյալ գործիքներ	180,313	-	6,207	124,089	1,409	-
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ		7,522	9,313		17,468	-

18 Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված վարկեր	11,272,076	10,052,146
Դեպոնացված միջոցներ քարտերի քլիրինգային գործարքների իրականացման գծով	1,423,933	1,918,970
Վճարային համակարգերով ստացվելիք գումարներ	1,480,236	1,284,666
Բանկերում դեպոնացված այլ գումարներ	60,713	75,992
Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացման ենթակա այլ գումարներ	1,640	1,956
	14,238,598	13,333,730
Արժեզրկումից պահուստներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով	(48,815)	(157,780)
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	14,189,783	13,175,950

Քարտերի քլիրինգային գործարքների գծով դեպոնացված միջոցները իրենցից ներկայացնում են ԱրՔա, Visa և Mastercard վճարային համակարգերով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդներ:

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված միջին արդյունավետ տոկոսադրույքը ՀՀ դրամով վարկերի համար կազմում է 14.6%, ԱՄՆ դոլարով և Եվրոյով վարկերի համար 6.3% (2018թ.՝ 12.2% ՀՀ դրամով վարկերի համար, 7.9% ԱՄՆ դոլարով վարկերի համար):

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ.		2018թ.	
	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ընդամենը	12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	157,780	157,780	154,577	154,577
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(108,965)	(108,965)	3,203	3,203
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	48,815	48,815	157,780	157,780

19 Հակադարձ հետգնման/հետգնման պայմանագրեր

Բանկն ունի գործարքներ հետգնման և հակադարձ հետգնման համաձայնագրերով: Ռեպո համաձայնագրերով փոխատվություն տրված կամ վաճառված արժեթղթերը փոխանցվում են երրորդ կողմին Բանկի կողմից ստացած կանխիկ դրամի փոխարեն: Այս ֆինանսական ակտիվները կարող են վերագրավադրվել կամ վերավաճառվել գործընկերների կողմից Բանկի կողմից պարտավորությունների չկատարման (դեֆոլտի) բացակայության դեպքում, սակայն գործընկերը պարտավորվում է վերադարձնել արժեթղթերը պայմանագրի ավարտին: Բանկի սահմանմամբ այդ արժեթղթերի գծով բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվել են և այդ իսկ պատճառով դրանք չեն ապաճանաչվել: Այս գործարքներն իրականացվում են այն պայմաններով, որոնք ընդունված են ստանդարտ վարկավորման և արժեթղթերի փոխառության ու վարկային գործունեության ժամանակ, ինչպես նաև այնպիսի փոխանակման գործարքներում, որտեղ Բանկը հանդես է գալիս որպես միջնորդ:

Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի հակադարձ հետգնման պայմանագրեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Ֆինանսական կազմակերպությունների հետ կնքված ռեպո համաձայնագրեր	6,222,111	3,882,703
Ֆիզիկական անձանց հետ կնքված ռեպո համաձայնագրեր (տե՛ս ծանոթագրություն 20)	509,519	-
Ընդամենը հակադարձ հետգնման պայմանգրեր	6,731,630	3,882,703

2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այս հակադարձ հետգնման պայմանագրերով որպես գրավ ստացված ակտիվների իրական արժեքը, որոնք իրենցից ներկայացնում են պետական պարտքային արժեթղթեր, կազմել է 6,803,448 հազար ՀՀ դրամ (2018թ.՝ 3,946,554 հազար ՀՀ դրամ): Հակադարձ հետգնման պայմանագրերով տեղաբաշխված միջոցների միջին տոկոսադրույքը կազմում է 6.0% (2018թ.՝ 6.36%):

Հակադարձ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի պարտքային կորուստները մոտ են զրոյական արժեքի, այդ իսկ պատճառով չեն ճանաչվել և չեն բացահայտվել:

Հետգնման պայմանագրեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր (սեփական) (Ծանոթ. 21)	20,180,825	17,454,208
ՀՀ պետական պարտատոմսեր (որպես գրավ ստացված) (Ծանոթ. 20)	6,803,448	3,946,554
Ընդամենը հետգնման պայմանագրերով գրավադրված իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	26,984,273	21,400,762
Հետգնման պայմանագրերի հարակից պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեք	25,623,028	20,519,048

2019 և 2018թթ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռային արժեքում ներառված հարակից պարտավորությունները հետգնման պայմանագրերի գծով իրենցից ներկայացնում են ՀՀ կենտրոնական բանկի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների հետ կնքած հետգնման պայմանագրեր, որոնց միջին տոկոսադրույքը կազմում է 5.66% (2018թ.՝ 5.99%):

20 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.			31 դեկտեմբերի 2018թ.		
	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Արժեզրկման պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք
Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր						
Հիփոթեքային վարկեր	15,255,992	(55,140)	15,200,852	9,175,875	(41,571)	9,134,304
Սպառողական վարկեր	76,506,105	(747,231)	75,758,874	56,919,932	(359,583)	56,560,349
Առևտրային վարկեր						
Առևտուր	35,017,371	(380,190)	34,637,181	24,010,747	(708,696)	23,302,051
Արտադրություն	30,061,692	(823,350)	29,238,342	19,388,879	(369,185)	19,019,694
Շինարարություն	8,360,246	(38,007)	8,322,239	7,738,895	(703)	7,738,192
Գյուղատնտեսություն	2,441,389	(1,698)	2,439,691	1,132,017	(1,160)	1,130,857
Այլ ոլորտներ	10,550,745	(41,311)	10,509,434	16,771,858	(27,530)	16,744,328
Ընդամենը	178,193,540	(2,086,927)	176,106,613	135,138,203	(1,508,428)	133,629,775

Վերոնշյալ աղյուսակում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստները ներառում են նաև որոշ վարկային պարտավորվածությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները (վճարային քարտեր և օվերդրաֆտներ), քանզի Բանկը չի կարող առանձնացնել վարկային պարտավորվածության բաղադրիչը ֆինանսական գործիքների բաղադրիչից:

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել հաճախորդներին տրամադրված վարկերի դիմաց ստացած գրավներ, որոնց հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 83,798 հազար դրամ (2018թ.՝ 588,923 հազար դրամ): Բանկը մտադիր է վաճառել այս ակտիվները կարճ ժամանակահատվածում: Տե՛ս ծանոթագրություն 16:

2019թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է ՀՀ դրամով վարկերի համար 14.2% (2018թ.՝ 13.4%) և ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով վարկերի համար 8.7% (2018թ.՝ 9.0%), Ռուբլով վարկերի համար 16.0% (2018թ.՝ 16.0%):

2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի էական կենտրոնացում տրամադրված վարկերի գծով 32,748,537 հազար դրամ (համախառն վարկային պորտֆելի 18.4%-ը) ընդհանուր գումարով, տրամադրված թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակված անձանց (2018թ.՝ 39,514,638 հազար դրամ կամ 29.2%՝ տրամադրված թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 383,537 հազար դրամ (2018թ.՝ 441,067 հազար դրամ):

2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ սպառողական վարկերի մեջ ներառված են նաև ֆիզիկական անձանց հետ կնքված հակադարձ հետգնման պայմանագրեր ընդհանուր 509,519 հազ. ՀՀ դրամ համախառն գումարով (տես ծանոթագրություն 19-ում):

2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների տրված վարկերը 7,862,381 հազար դրամ համախառն գումարով (2018թ.՝ 4,405,847 հազար դրամ) հանդիսացել են փոխառու միջոցների նկատմամբ իրավունքի փոխանցում (տես ծանոթագրություն 26):

Հիփոթեքային, սպառողական և առևտրային վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստներում փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2019	2018
Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր		
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	401,154	460,500
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	570,083	49,442
Վերականգնում	138,715	158,832
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	(307,581)	(267,620)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	802,371	401,154

Հազար ՀՀ դրամ	2019	2018
Առևտրային վարկեր		
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	1,107,274	1,372,796
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	47,355	363,770
Վերականգնում	130,594	101,506
Դուրսգրում տարվա ընթացքում	(667)	(730,798)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,284,556	1,107,274

2019թ. և 2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ համախառն վարկերի գծով շարժը ըստ փուլերի հետևյալն է՝

Համախառն գումար	Մնացորդը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Մարված կամ դուրսգրված վարկեր	2019թ. Տրամադրված նոր վարկեր	Մնացորդը 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Փուլ 1	134,854,044	-	(89,618)	(1,745,597)	(67,757,653)	110,980,739	176,241,915
Փուլ 2	112,491	89,618	-	(2,998)	(93,664)	37,790	143,237
Փուլ 3	171,668	1,745,597	2,998	-	(171,137)	59,262	1,808,388
Ընդամենը	135,138,203	1,835,215	(86,620)	(1,748,595)	(68,022,454)	111,077,791	178,193,540

Համախառն գումար	Մնացորդը 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Մարված կամ դուրսգրված վարկեր	2018թ. Տրամադրված նոր վարկեր	Մնացորդը 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Փուլ 1	104,719,081	-	(58,856)	(115,468)	(46,070,805)	76,380,092	134,854,044
Փուլ 2	140,754	58,856	-	(8,035)	(79,087)	3	112,491
Փուլ 3	252,225	115,468	8,035	-	(211,205)	7,145	171,668
Ընդամենը	105,112,060	174,324	(50,821)	(123,503)	(46,361,097)	76,387,240	135,138,203

2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով շարժը ըստ փուլերի հետևյալն է՝

Ակնկալվող պարտքային կորուստներ	Մնացորդը 2019թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Մարված կամ դուրսգրված վարկեր	2019թ. Տրամադրված նոր վարկեր	Մնացորդը 2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Փուլ 1	1,353,074	-	(20,475)	(727,725)	(174,403)	863,567	1,294,038
Փուլ 2	27,822	20,475	-	(1,904)	(25,605)	10,325	31,113
Փուլ 3	127,532	727,725	1,904	-	(127,131)	31,746	761,776
Ընդամենը	1,508,428	748,200	(18,571)	(729,629)	(327,139)	905,638	2,086,927

Վարկային պորտֆելի ակնկալվող պարտքային կորուստների աճը պայմանավորված է եղել համախառն պորտֆելի աճով և պարտքային ռիսկի աճի եւ տնտեսական պայմանների վատթարացման հետևանքով փուլերի միջև շարժով: Տնտեսական գործոնների հետագա վերլուծությունը ներկայացված է 37.1.2 ծանոթագրությունում:

Ինչպես նշված է 34 ծանոթագրությունում, 2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի և 2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի և փոխատվությունների գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների ժամկետային վերլուծությունը ներկայացված է 36 ծանոթագրությունում:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների պարտքային, փոխարժեքային և տոկոսադրույքային վերլուծությունը բացահայտված է 37 ծանոթագրությունում: Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց հետ գործարքների վերաբերյալ բացահայտված է 33 ծանոթագրությունում:

21 Ներդրումային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթեր		
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	481,592	-
Արժեզրկման գծով պահուստ	(2,195)	-
Ընդամենը ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթեր	479,397	-
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային արժեթղթեր		
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	24,337,606	18,627,928
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	600,091	1,034,529
Բաժնային գործիքներ	89,827	89,769
Ընդամենը իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	25,027,524	19,752,226
Ընդամենը ներդրումային արժեթղթեր	25,506,921	19,752,226

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ.		2018թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	2,195	2,195	-	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,195	2,195	-	-

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող, ներառյալ հետգնման պայմանագրերով գրավադրված ներդրումային արժեթղթերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ.		2018թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	227,486	227,486	208,675	208,675
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(173,887)	(173,887)	18,811	18,811
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	53,599	53,599	227,486	227,486

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ:

Բանկը տարվա ընթացքում ամորտիզացված արժեքով չափվող որևէ ֆինանսական ակտիվ չի վերադասակարգել որպես իրական արժեքով չափվող (2018թ. նույնպես):

Ամորտիզացված արժեքով ներդրումային արժեթղթերն ըստ արդյունավետ տոկոսադրույքների և մարմանը մնացած ժամկետների.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.		31 դեկտեմբերի 2018թ.	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	8.5%	2021	-	-

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերն ըստ եկամտաբերության և մարմանը մնացած ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.		31 դեկտեմբերի 2018թ.	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	7.5%-13%	2020-2047	8%-13%	2019-2047
ՀՀ կորպորատիվ պարտատոմսեր	4%-8.3%	2021	5.25%-12%	2019-2021

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթերը 20,180,825,հազար դրամ գումարով (2018թ. 17,454,208 հազար դրամ) գրավադրվել էին այլ բանկից ստացված վարկի դիմաց (Ծանոթ. 19):

22 Հիմնական միջոցներ

	Հող և շենքեր	Փոխադրա-միջոցներ	Համակար-գիչներ	Կապիտալ ներդրումներ վարձակալ-ված հիմնական միջոցներում	Այլ	Օգտագործ-ման իրավունքի ձևով ակտիվներ Հող և շենքեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք կամ վերագնահատված արժեք							
2018թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	7,524,174	714,558	2,396,798	262,084	1,934,313	-	12,831,927
Ավելացում	898,268	73,370	594,338	115,320	410,032	-	2,091,328
Օտարում	(359,503)	(76,432)	(7,591)	-	-	-	(443,526)
Վերադասակարգում	(1,058)	-	-	-	1,058	-	-
2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,061,881	711,496	2,983,545	377,404	2,345,403	-	14,479,729
ՖՀՄՍ 16-ի անցման հետևանքով ճշգրտում	-	-	-	-	-	1,875,205	1,875,205
2019թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	8,061,881	711,496	2,983,545	377,404	2,345,403	1,875,205	16,354,934
Ավելացում	308,847	77,599	566,390	78,012	176,030	69,038	1,275,916
Օտարում	(480,966)	(34,121)	(154,593)	(9,000)	(215,592)	-	(894,272)
Վերագնահատում	485,717	-	-	-	-	-	485,717
Վերագնահատման արդյունքում մաշվածության ճշգրտում	(302,254)	-	-	-	-	-	(302,254)
Վերադասակարգում	-	-	197,543	-	(197,543)	-	-
2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,073,225	754,974	3,592,885	446,416	2,108,298	1,944,243	16,920,041
Կուտակված մաշվածություն							

	Հող և շենքեր	Փոխադրա-միջոցներ	Համակար-գիչներ	Կապիտալ ներդրումներ վարձակալ-ված հիմնական միջոցներում	Այլ	Օգտագործ-ման իրավունքի ձևով ակտիվներ Հող և շենքեր	Ընդամենը
2018թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	290,585	218,792	1,672,425	73,459	1,271,969	-	3,527,230
Տարվա ծախս	180,736	86,645	216,985	18,295	163,202	-	665,863
Օտարում	(2,872)	(33,755)	(7,591)	-	-	-	(44,218)
2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	468,449	271,682	1,881,819	91,754	1,435,171	-	4,148,875
Տարվա ծախս	208,273	85,001	267,692	22,990	184,949	584,314	1,353,219
Վերագնահատման արդյունքում մաշվածության ճշգրտում	(302,254)	-	-	-	-	-	(302,254)
Օտարում	(165,626)	(19,427)	(152,092)	(1,156)	(203,744)	-	(542,045)
Վերադասակարգում	-	-	152,337	-	(152,337)	-	-
2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	208,842	337,256	2,149,756	113,588	1,264,039	584,314	4,657,795
Հաշվեկշիռային արժեք							
2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,593,432	439,814	1,101,726	285,650	910,232	-	10,330,854
2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,864,383	417,718	1,443,129	332,828	844,259	1,359,929	12,262,246

Ակտիվների վերագնահատում

Բանկի հողը և շենքերը, համակարգչային տեխնիկան և կապի միջոցները ներկայացված են վերագնահատված արժեքով: Հողի և շենքերի վերջին վերագնահատումը կատարվել է անկախ գնահատողի կողմից 2019թ. հունվարին՝ կիրառելով համեմատական վաճառքների մեթոդը, որի արդյունքում առաջացել է վերագնահատումից հաշվեկշռային արժեքի զուտ աճ 485,717 հազար դրամ գումարով: Հողի և շենքերի իրական արժեքի գնահատման համար ղեկավարությունը հիմք է ընդունում անկախ գնահատողների կողմից ներկայացված արդյունքները:

Եթե հողը և շենքերը ներկայացվեին սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, հաշվեկշռային արժեքը 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կկազմեր՝ 3,695,514 հազար դրամ (2018թ՝ 3,097,863 հազար դրամ):

Վարձակալված հիմնական միջոցներ

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարձակալված մասնաճյուղերի հետ կապված 1,359,929 հազար դրամ գումարով օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ներառված են հիմնական միջոցներում (տե՛ս ծանոթագրություն 32):

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկբնական արժեքը կազմում է 666,625 հազար դրամ (2018թ. 1,095,294 հազար դրամ):

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2019թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցների (2018թ.՝ նույնպես):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային պարտավորություններ հիմնական միջոցներում ներդրումներ կատարելու նպատակով (2018թ.՝ նույնպես):

23 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	Լիցենզիաներ	Համակարգ-չային ծրագրեր	Այլ	Մշակումից առաջացող ոչ նյութական ակտիվ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք					
2018թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	254,870	150,155	75,637	-	480,662
Ավելացում	92,919	142,707	132	-	235,758
Օտարում	(338)	-	-	-	(338)
Վերադասակարգում	44,762	1,056	(45,818)	-	-
2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	392,213	293,918	29,951	-	716,082
Ավելացում	25,002	7,368	599	60,000	92,969
2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	417,215	301,286	30,550	60,000	809,051
Կուտակված ամորտիզացիա					
2018թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	109,791	36,584	13,169	-	159,544
Մասհանումներ	31,091	16,177	3,015	-	50,283
Օտարում	(338)	-	-	-	(338)
Վերադասակարգում	-	1,056	(1,056)	-	-
2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	140,544	53,817	15,128	-	209,489
Մասհանումներ	44,649	26,005	3,080	-	73,734
2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	185,193	79,822	18,208	-	283,223
Հաշվեկշռային արժեք					
2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	251,669	240,101	14,823	-	506,593
2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	232,022	221,464	12,342	60,000	525,828

Պայմանագրային պարտավորություններ

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը ունի 114,000 հազար դրամի պայմանագրային պարտավորություններ ոչ նյութական ակտիվներում ներդրումների գծով: Սույն պարտավորությունները կապված են մշակման փուլում գտնվող Բանկի մոբայլ հավելվածի մշակման և ներդրման հետ, որի գծով Բանկը 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ճանաչել է 60,000 հազար դրամ ոչ նյութական ակտիվ՝ ելնելով ՀՀՄՍ 38-ի դրույթներից:

2019թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվների:

2019թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ոչ նյութական ակտիվների ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկբնական արժեքը կազմում է 32,216 հազար դրամ (2018թ.՝ 31,560 հազար դրամ):

24 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Աշխատակիցներին տրված հատուցումներ	51,324	60,378
Ստացման ենթակա գումարներ	31,919	78,470
Արժեզրկումից պահուստներ այլ ակտիվների գծով	(12,860)	(9,468)
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	70,383	129,380
Բռնագանձված ակտիվներ	590,116	802,163
Կանխավճարներ և այլ դեբիտորական պարտքեր	733,754	760,888
Նյութեր	302,344	373,018
Թանկարժեք մետաղներ	51,728	116,058
Այլ ակտիվներ	62,972	62,276
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	1,740,914	2,114,403
Ընդամենը այլ ակտիվներ	1,811,297	2,243,783

Այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներում փոփոխությունների վերլուծությունը ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ.		2018թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	9,468	9,468	15,800	15,800
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	67,269	67,269	(6,332)	(6,332)
Դուրսգրում	(66,835)	(66,835)	-	-
Վերականգնում	2,958	2,958	-	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	12,860	12,860	9,468	9,468

Տարվա ընթացքում Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների նկատմամբ սեփականության իրավունք ստանալու արդյունքում ձեռք բերված ոչ ֆինանսական ակտիվների մանրամասները ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Անշարժ գույք	590,116	802,163
Ընդամենը բռնագանձված ակտիվներ	590,116	802,163

Բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ գրավը չափվում է չմարած վարկային պարտավորության հաշվեկշռային արժեքից և գրավի իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով:

Բանկի քաղաքականությունն է հետամուտ լինել այդ ակտիվների իրացմանը պատշաճ կերպով և սեղմ ժամկետներում: Բանկը հիմնականում չի օգտագործում ոչ կանխիկ գրավները իր սեփական գործունեության իրականացման համար: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից հանած վաճառքի ծախսումները նվազագույնով:

25 Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Պարտատոմսեր	4,452,356	2,060,960
Ընդամենը թողարկված պարտքային արժեթղթեր	4,452,356	2,060,960

2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը թողարկել է տոկոսային պարտատոմսեր հետևյալ պայմաններով.

Թողարկման ամսաթիվ	Արժույթ	Արժեքը մեկ պարտատոմսի դիմաց	Քանակ	%	Պարտատոմսի մարման ժամկետ	Ընդամենը անվանական արժեք
25.04.2018	ԱՄՆ դոլար	100	20,000	5.00	25.07.2020	2,000,000
29.01.2019	ԱՄՆ դոլար	100	21,000	5.25	29.01.2022	2,100,000
03.05.2019	ԱՄՆ դոլար	100	30,000	5.50	03.05.2022	3,000,000
03.05.2019	ՀՀ դրամ	10,000	100,000	10.25	03.05.2022	1,000,000,000

Բանկի պարտատոմսերը ցուցակված են «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ Արմենիա» ֆոնդային բորսայում:

Տարվա ընթացքում Բանկը հետ չի գնել իր կողմից թողարկված որևէ պարտատոմս (2018թ.: ոչինչ):

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2018թ.՝ ոչինչ):

26 Այլ փոխառու միջոցներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Վարկեր ՀՀ Կենտրոնական բանկից	9,258,543	6,030,003
Կանխավճարներ ՀՀ Կառավարությունից	47,504	25,314
Ընդամենը վարկեր ՀՀ Կենտրոնական բանկից և կառավարությունից	9,306,047	6,055,317
Վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններից	22,670,344	19,938,064
Ավանդներ ֆինանսական կազմակերպություններից	21,796,419	12,942,681
Ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	1,229,822	1,079,460
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	72,352	8,693
Այլ	140,556	116,893
Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	45,909,493	34,085,791
Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	36,707,937	24,059,690
Ընդամենը վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	36,707,937	24,059,690
Ընդամենը այլ փոխառու միջոցներ	91,923,477	64,200,798

ՀՀ ԿԲ-ից և ՀՀ Կառավարությունից ստացված վարկերը ներկայացնում են վարկեր ստացված գերմանա-հայկական հիմնադրամի «Փոքր և միջին բիզնեսի վարկային ծրագրի» ֆինանսավորման շրջանակներում, «Վերականգնվող էներգետիկա» և «Բնակարանային ֆինանսավորում» ծրագրերի շրջանակներում ներգրավված միջոցները:
2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ Կառավարությունից ստացված ՀՀ դրամով վարկերի միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 7.60%, (2018թ.՝ ՀՀ դրամով վարկերի միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 7.94%):
2019 և 2018 թթ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերը և ավանդներն իրենցից ներկայացնում են ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ բանկերից ստացված վարկեր և ավանդներ:

2019թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված ՀՀ դրամով վարկերի գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 5.64% (2018թ.՝ 7.64%), ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով պարտավորությունների համար 2.89% (2018թ.՝ 5%):

2019թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված ՀՀ դրամով ավանդների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 9.77% (2018թ.՝ 10.58%), ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով պարտավորությունների համար 4.01% (2018թ.՝ 4.02%):

Բանկերից ներգրավված բոլոր ավանդները ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ: Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերը ունեն հաստատուն և փոփոխական տոկոսադրույքներ:

2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված փոխառություններն ապահովված են հաճախորդներին տրված 7,862,381 հազար դրամ

համախառն գումարով (2018թ.՝ 4,405,847 հազար դրամ) վարկերի նկատմամբ պահանջի իրավունքով(տես ծանոթագրություն 20):

2019թ. Դեկտեմբերի 31-ին ավարտված ֆինանսական տարվա համար Բանկը չի ունեցել միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պարտավորությունների մայր գումարի կամ տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2018թ.՝ նույնը):

2019 և 2018թթ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկեր, ներառյալ հաշվեգրված տոկոսները, կապիտալի և ֆինանսական որոշակի սահմանված պայմաններ ունեցող վարկերը, ներկայացված են ստորև բերված աղյուսակում:

Հազար ՀՀ դրամ

	Արժույթ	2019թ. Դեկտեմբերի 31			2018թ. Դեկտեմբերի 31		
		Մարման ժամկետ	Անվանական տոկոսադրույք, %	Հաշվեկշռային արժեք	Մարման ժամկետ	Անվանական տոկոսադրույք, %	Հաշվեկշռային արժեք
ՎԶԵԲ	ՀՀ դրամ	4-5 տարի	4%-7.32%	5,814,425	5 տարի	7.28%	962,371
Symbiotics SA	ՀՀ դրամ	4 տարի	8.83%-11.67%	4,941,443	4 տարի	11.67%	2,539,132
ՎԶԵԲ	ԵՎՐՈ	1 տարուց պակաս	2-2.3%	1,261,454	-	-	-
FMO	ԱՄՆ դոլար	4-5 տարի	5.19%-5.67%	9,545,038	-	-	-
DEG	ԱՄՆ դոլար	7 տարի	7.21%	4,926,242	7 տարի	7.52%	4,966,974
INCOFIN CVBA	ԱՄՆ դոլար	4 տարի	5.56%-7.22%	4,684,495	4 տարի	5.56%	4,841,134
BSTDB	ԱՄՆ դոլար	4-5 տարի	5.05%	2,394,446	-	-	-
GII	ԱՄՆ դոլար	4 տարի	5.55%	1,456,626	3-4 տարի	5%-5.55%	3,876,980
EFA	ԱՄՆ դոլար	2-3 տարի	6.67%	1,195,435	2-3 տարի	6.67%	1,201,566
GLS այլընտրանքային ներդրումներ – Mikrofinanzfonds	ԱՄՆ դոլար	3 տարի	6.67%	488,333	3 տարի	6.67%	491,100
ԲյուՕրչարդ Մայքրոֆայնենս հիմնադրամ ՍՊԸ	ԱՄՆ դոլար	-	-	-	3 տարի	8.33%	812,081
Ասիական զարգացման բանկ	ԱՄՆ դոլար	-	-	-	1 տարուց պակաս	4.76%-5.15%	1,462,058
MSME BSA	ԱՄՆ դոլար	-	-	-	2-4 տարի	6.89%	2,422,967
FNSCA	ԱՄՆ դոլար	-	-	-	3 տարի	5%	483,327
Ընդամենը				36,707,937			24,059,690

Բանկը պարտավոր է համապատասխանություն ապահովել վերոնշյալ փոխառու միջոցների գծով առկա ֆինանսական դրույթների հետ: Այդ դրույթները ներառում են սահմանված դրույքաչափերը, վարկ/կապիտալ հարաբերակցությունը և ֆինանսական գործունեությանն առնչվող մի շարք այլ տվյալներ: Բանկի կողմից չի արձանագրվել այս դրույթներից որևէ մեկի խախտում 2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ (2018թ.՝ նույնպես): 2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բացառություն են կազմել հետևյալը.

- Մեկ կողմի գծով ռիսկի ենթարկվածության գործակիցը DEG ընկերության և ՎՀԵԲ-ի կողմից ստացված վարկի մասով;
- Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ընդհանուր ակտիվներ հարաբերակցությունը ԲլյուՕրչարդ Մայքրոֆայնենս հիմնադրամի կողմից ստացված վարկի մասով:

2018թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկի իրացվելիության վիճակի վերլուծության նպատակով Բանկը միջազգային ֆինանսական հաստատություններից բոլոր փոխառությունները ներառել է ցպահանջ կատեգորիայում, քանի որ այդ հաստատությունների հետ ունեցած պայմանագրերը ներառում են պարտավորությունների փոխադարձ չկատարման մասին դրույթներ (տե՛ս ծանոթագրություն՝ 37.3): Ղեկավարության հաստատուն համոզվածությունն այնպիսին է, որ նշված վարկերն ամբողջությամբ կմարվեն ըստ իրենց պայմանագրով նախատեսված ժամկետների:

2019թ. Ընթացքում Բանկը ստացել է զիջում երեք վարկատուներից երկուսի կողմից պայմանագրային որոշ պահանջների խախտման մասով: Երրորդ վարկատուի կողմից Բանկը ստացել է էլեկտրոնային հաստատում առ այն, որ վարկատուն չի պահանջելու վարկի վաղաժամկետ մարում:

27 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Իրավաբանական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	20,817,396	18,902,627
Ժամկետային ավանդներ	9,067,041	4,508,519
	29,884,437	23,411,146
Ֆիզիկական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	23,526,027	20,320,693
Ժամկետային ավանդներ	59,956,414	52,096,929
	83,482,441	72,417,622
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	113,366,878	95,828,768

Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ավանդներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ իրավաբանական/ֆիզիկական անձանց ընթացիկ (ժամկետային) ավանդներում ներառված են ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված վարկերի, ակրեդիտիվների, երաշխիքների և այլ պայմանական պարտավորությունների գծով համապատասխանաբար 4,791,467 հազար դրամ գումարով (2018թ. 1,026,805 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ամենամեծ տաս հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարը (ներառյալ փոխկապակցված անձինք, տես ծանոթ. 33) կազմում է 21,815,937 հազար դրամ (2018թ. 21,720,218 հազար դրամ) կամ հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարի 19%. (2018թ. 23%):

2019թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ ՀՀ դրամով պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 9.5% (2018թ.՝ 10.3%), ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթներով պարտավորությունների համար 4.3% (2018թ.՝ 4.6%):

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի ունեցել իր հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2018թ.՝ նույնպես):

28 Ստորադաս փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Ֆիզիկական անձանց կողմից ստացված ստորադաս փոխառություն	719,787	-
Կապակցված կողմից ստացված ստորադաս փոխառություններ	-	3,382,149
Ընդամենը ստորադաս փոխառություն	719,787	3,382,149

Ստորադաս փոխառությունն իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ վարկային համաձայնագիր, որը Բանկի անվճարունակության դեպքում դասվում է երկրորդական Բանկի մնացած պարտավորությունների նկատմամբ՝ ներառյալ ավանդները և այլ պարտքային գործիքները:

Ֆիզիկակական անձանց կողմից ներգրավված ստորադաս փոխառությունների մարման ժամկետ է սահմանված մինչև 2026թ.:

2019թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ԱՄՆ դոլարով փոխառությունների գծով ստորադաս փոխառությունների գծով տարեկան տոկոսադրույքը կազմում է 6% (2018թ.՝ 9.9%) ՀՀ դրամով առկա չեն (2018թ.՝ 14%),

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2018թ.՝ ոչինչ):

Կապակցված կողմերից ստացված ստորադաս փոխառությունները մարվել են և ուղղվել են Բանկի կապիտալի համալրմանը:

29 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Անհատների նկատմամբ պարտավորություններ	328,302	305,100
Բաժնետոմսերի թողարկման գծով ստացված կանխավճարներ (ծանոթ. 30)	500,500	-
Վճարման ենթակա շահաբաժիններ	385,694	235,498
Վճարվելիք գումարներ	47,974	44,882
Վարձակալության գծով պարտավորություններ (ծանոթ. 32)	1,422,777	-
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	2,685,247	585,480
Աշխատակիցներին վճարվելիք հատուցումներ	817,804	669,236
Վճարման ենթակա հարկեր, բացի շահութահարկից	288,430	251,932
Պահուստներ*	25,808	61,891
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	1,132,042	983,059
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	3,817,289	1,568,539

*Պահուստները ստեղծվել են ֆինանսական երաշխավորությունների և չօգտագործված վարկային գծերի սահմանաչափերի գծով կորուստների մասով: Ֆինանսական երաշխավորությունների և չօգտագործված վարկային գծերի սահմանաչափերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերաբերյալ վերլուծությունը տե՛ս ծանոթագրություն 31-ում:

30 Սեփական կապիտալ

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի հայտարարված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմել է 26,135,843 հազար դրամ, որից գրանցված կազմել է 25,635,343 հազար դրամ (տես ծանոթագրություն 29): Համաձայն Բանկի կանոնադրության, վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 1,852,533 սովորական բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 10,400 դրամ անվանական արժեքով և 424,600 արտոնյալ հաստատագրված բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 15,000 դրամ անվանական արժեքով:

Բանկի բաժնետերերն.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.		31 դեկտեմբերի 2018թ.	
	Վճարված բաժնետիրա-կան կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում %	Վճարված բաժնետիրա-կան կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում %
Սարիբեկ Սուքիասյան	8,135,958	31.74	5,457,078	24.51
Խաչատուր Սուքիասյան	4,638,533	18.09	4,638,533	20.83
Ռոբերտ Սուքիասյան	4,241,337	16.54	3,060,046	13.74
Էդուարդ Սուքիասյան	3,253,158	12.69	3,253,158	14.61
Այլ բաժնետերեր	5,366,357	20.94	5,857,528	26.31
	25,635,343	100	22,266,343	100

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը ունեն մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում և իրավունք ստանալու շահաբաժին:

2019թ. Բանկը համալրել է կանոնադրական կապիտալը՝թողարկելով է 3,369,000 հազար դրամի արտոնյալ բաժնետոմսեր (2018թ. 3,000,000 հազար դրամ):

2018թ. Բանկն իրականացրել է ներքին տեղաշարժեր (չբաշխված շահույթի և այլ պահուստների կապիտալացում) էմիսիոն եկամուտից 33,438 հազար դրամի չափով, գլխավոր պահուստից՝ 3,000,000 հազար դրամի չափով և չբաշխված շահույթից՝ 2,524,160 հազար դրամի չափով դեպի բաժնետիրական կապիտալ՝ մեծացնելով սովորական անվանական բաժնետոմսերի արժեքը:

Բանկի բաժնետիրական կապիտալի ավելացումը իրականացվել է բաժնետերերի կողմից ՀՀ դրամով և նրանք իրավունք ունեն ստանալ շահաբաժին և բաշխել շահույթը ՀՀ դրամով: Արտոնյալ բաժնետոմսերը չունեն ձայնի իրավունք և ունեն երաշխավորված տարեկան շահաբաժին ոչ պակաս, քան իրենց անվանական արժեքի 14% չափով՝ յուրաքանչյուր բաժնետոմսի համար:

Արտոնյալ և սովորական բաժնետոմսերի գծով ֆինանսական հաշվետվություններում 2019թ. հայտարարված և վճարված շահաբաժինների գումարը կազմում է համապատասխանաբար 781,821 հազար դրամ և 277,880 հազար դրամ (2018թ.՝ 232,438 հազար դրամ և 277,880 հազար դրամ):

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

31 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանում հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների հաճախակի փոփոխությունները, որոնք երբեմն անհասկանալի են, հակասական և ենթակա տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրման հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմինների կողմից չի կարող կիրառվել հավելյալ հարկերի պարտադրումներ, տույժեր և տուգանքներ, ավելի քան ստուգման նախորդող հաշվետու 3 տարիների համար:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի զգալի են քան այլ երկներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ պատշաճ կերպով կատարել է իր հարկային պարտավորությունները, հիմնվելով Հայաստանում կիրառվող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների իր մեկնաբանությունների վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և եթե ղեկավար մարմիններին հաջողվի հարկադրել իրենց մեկնաբանությունները, ապա այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Բանկին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Վարկային պարտավորվածություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն պարտքային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Չօգտագործված վարկային գծեր	6,092,716	17,900,458
Երաշխիքներ	5,979,486	3,599,016
Ընդամենը պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	12,072,202	21,499,474

Վարկային պարտավորվածությունների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները ներառված են հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների պահուստներում (տես՝ ծանոթագրություն 20-ում):

Ֆինանսական երաշխիքների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացվում է ստորև՝

Հազար ՀՀ դրամ	2019թ.		2018թ.	
	Փուլ 1	Ընդամենը	Փուլ 1	Ընդամենը
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	61,891	61,891	103,411	103,411
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(36,083)	(36,083)	(41,520)	(41,520)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	25,808	25,808	61,891	61,891

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով – Բանկը որպես վարձակալ (Մինչև 2019թ. հունվարի 1-ը կիրառվող քաղաքականություն)

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կնքում է առևտրային վարձակալության պայմանագրեր շենք և տարածքներ վարձակալելու նպատակով:

Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Մինչև 1 տարի	663,159
1-5 տարի	2,177,613
5 տարուց ավելի	33,179
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	2,873,951

Կապիտալ բնույթի պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է 22 և 23 ծանոթագրություններում:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Բանկը նախատեսում է իր գործունեության դադարեցմանը, ինչպես նաև իր գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական դեպքերի ժամանակ առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությանը վերաբերող մասնակի ապահովագրություն: Քանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

Այնուամենայնիվ, 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, Բանկին սեփականության իրավունքով պատկանող գլխամասային շենքը և փոխադրամիջոցներն ապահովագրված են: Բանկն ունի նաև ապահովագրություն բանկային ընդհանուր պարտավորվածությունների, էլեկտրոնային, համակարգչային հանցագործությունների և մասնագիտական պատասխանատվության համար: Քանի դեռ Բանկը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ նշանակալի բացասական ազդեցություն Բանկի գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

32 Վարձակալություններ

Բանկը վարձակալության պայմանագրեր է կնքել մասնաճյուղերի համար: Բացառությամբ կարճաժամկետ վարձակալությունների և հիմքում ընկած փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների՝ յուրաքանչյուր վարձակալություն արտացոլվել է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն: Բանկը դասակարգում է իր օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները սեփական հիմնական միջոցների դասակարգմանը համահունչ (տես ծանոթագրություն 22):

Ընդհանուր առմամբ յուրաքանչյուր վարձակալություն պարունակում է սահմանափակում, ըստ որի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը կարող է օգտագործել միայն Բանկը, քանի դեռ առկա չէ ակտիվը այլ կողմի տրամադրելու պայմանագրային իրավունք: Վարձակալությունները կամ չեղյալ չհայտարարվող են, կամ կարող են չեղյալ հայտարարվել՝ միայն առաջացնելով նշանակալի դադարեցման վճար: Որոշ վարձակալություններ պարունակում են հիմքում ընկած ակտիվը անմիջապես վարձակալության ժամկետի ավարտին ձեռք բերելու կամ վարձակալության ժամկետը երկարացնելու հնարավորություն: Բանկին արգելված է վաճառել կամ գրավադրել վարձակալված հիմքում ընկած ակտիվները: Բանկը պետք է այդ գույքերը

պահպանի բարեկարգ վիճակում (վերանորոգված) և վարձակալության ավարտին գույքը վերադարձնի իր սկզբնական վիճակով:

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Ստորև աղյուսակում նկարագրված են Բանկի վարձակալական գործառույթները ըստ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչված օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների տիպերի՝

Վարձակալված օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Վարձակալված օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվների քանակ	Մնացորդային ժամկետ	Միջին մնացորդային վարձակալական ժամկետ	Երկարացման հնարավորությամբ վարձակալությունների քանակ
Մասնաճյուղեր	26	3 ամսից-9 տարի	3 տարի	26
Արխիվացման տարածք	6	1.5-4 տարի	3 տարի	6

Ստորև ներկայացված է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվություն ըստ դասերի.

Հազար ՀՀ դրամ	Մնացորդը 2019թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	Ավելացում	Մաշվածություն	Մնացորդը 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մասնաճյուղեր	1,121,996	69,038	(411,036)	779,998
Արխիվացման տարածք	753,209	-	(173,278)	579,931
Ընդամենը	1,875,205	69,038	(584,314)	1,359,929

Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Վարձակալության գծով պարտավորությունները ներկայացված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության այլ պարտավորություններ տողում (տես՝ ծանոթագրություն 29):

Ստորև ներկայացված է հաշվետու ժամանակաշրջանում վարձակալության գծով պարտավորությունների շարժը.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.
ՖՀՄՍ 16-ի կիրառման ազդեցությունը (հունվարի 1-ի դրությամբ)	1,875,205
Ավելացում	69,038
Տոկոսի կուտակում	165,625
Վճարումներ	(687,091)
Ընդամենը վարձակալության գծով պարտավորություններ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,422,777

2019թ. ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն ճանաչված վարձակալության գծով պարտավորությունների նկատմամբ կիրառված միջին կշռված տոկոսադրույքը կազմում է 10.25% (2018թ.՝ չի կիրառվել):

Վարձակալության գծով պարտավորությունները ապահովագրված են համապատասխան հիմքում ընկած ակտիվներով: 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարձակալության գծով պարտավորությունների ժամկետային վերլուծությունը արտացոլված է ծանոթագրություն 36-ում:

2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գործառնական վարձակալաության գծով պարտավորվածությունները տես՝ ծանոթագրություն 31:

Վարձակալության գծով վճարներ, որոնք չեն ճանաչվում որպես պարտավորություն

Բանկն ընտրել է կարճաժամկետ վարձակալությունների (12 ամիս կամ ավելի պակաս ակնկալվող ժամկետով) և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների հաշվառման համար չճանաչել վարձակալության գծով պարտավորություն: Նման վարձակալությունների համար կատարված վճարները ծախսագրվում են գծային հիմունքով:

2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի կարճաժամկետ վարձակալությունների գծով ապագա պարտավորվածություններ, և այդ պարտավորվածությունների ընդհանուր գումարը կազմում է 13,172 հազար դրամ:

33 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

2019 և 2018թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալի 79.07% (2018թ.՝ 73.71%) պատկանում է Սուքիասյաններին, որոնք հանդիսանում են Բանկի վերջնական վերահսկող:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Նշված գործարքները իրականացվել են՝ շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2019		2018	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	**Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր**	**Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր**	**Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր**
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ				
Վարկի մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ, համախառն	2,664,389	138,134	1,031,923	153,058
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	1,320,925	339,909	2,215,008	283,837
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(1,013,869)	(350,524)	(582,542)	(298,761)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	2,971,445	127,519	2,664,389	138,134
Արժեզրկումից պահուստ	(36,592)	(2,023)	(85,521)	(2,666)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,934,853	125,496	2,578,868	135,468
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	67,482	-	100,656	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված	200,000	-	67,000	-
Տարվա ընթացքում մարված	(217,330)	-	(100,174)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	50,152	-	67,482	-
Արժեզրկումից պահուստ	(134)	-	(7)	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	50,018	-	67,475	-
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	177,455	-	186,479	-
Տարվա ընթացքում ստացված	10,267,089	-	9,533,713	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(10,253,603)	-	(9,542,737)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	190,941	-	177,455	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	677,395	446,312	845,554	369,357
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	11,110,044	1,102,431	15,987,550	1,041,325
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	(10,976,600)	(737,252)	(16,155,709)	(964,370)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	810,839	811,491	677,395	446,312

Ստորադաս փոխառություններ				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	3,382,149	-	6,409,601	-
Տարվա ընթացքում ստացված փոխառություններ	-	-	-	-
Տարվա ընթացքում վճարված փոխառություններ	(3,382,149)	-	(3,027,452)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	3,382,149	-
Արտոնյալ բաժնետոմսերի թողարկում	3,369,000	-	3,000,000	-
Տրամադրված երաշխիքներ	32,928	-	83,791	-
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն				
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	146,103	14,731	280,678	17,799
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	3,458	3,864	572,562	25,006
Վարկային կորուստների (ծախս)/հակադարձում	48,802	643	(33,642)	(1,041)
Հիմնական միջոցների ձեռքբերում	-	-	36,627	-
Կոմիսիոն ծախսեր	1,101	278	478	-
Գովազդային ծախսեր	53,400	-	41,593	-
Ապահովագրության գծով վճարներ	137,603	-	132,896	-
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	-	-	413,568	-
Ֆինանսական վարձակալության գծով ծախսեր	421,129	-	-	-
Գործուղման ծախսեր	39,216		40,465	-
Այլ ծախսեր	99,452	-	-	-

Բանկի հետ կապված անձանց տարվա ընթացքում տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա 1-ից 20 տարիների ընթացքում և դրանց տոկոսադրույքը կազմում է 5-19%:

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2019	2018
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	696,874	548,354
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	696,874	548,354

34 Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1 - նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված).

Մակարդակ 2- Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՝ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

34.1 Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված:

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2019թ.				
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
Ֆինանսական ակտիվներ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	44,050,205	-	44,050,205	44,050,205
Պահանջներ ֆինանսական կազմեկեպությունների նկատմամբ	-	14,189,783	-	14,189,783	14,189,783
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	178,965,542	-	178,965,542	176,106,613
Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	484,701	-	484,701	479,397
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	-	6,363,858	-	6,363,858	6,222,111
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	70,383	-	70,383	70,383
Ֆինանսական պարտավորություններ					
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	4,442,633	-	4,442,633	4,452,356
Հետգնման պայմանագրեր	-	25,623,028	-	25,623,028	25,623,028
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	112,578,902	-	112,578,902	113,366,878
Այլ փոխառու միջոցներ	-	89,329,836	-	89,329,836	91,923,477
Ստորադաս փոխառություններ	-	659,045	-	659,045	719,787
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	2,685,247	-	2,685,247	2,685,247

Հազար ՀՀ դրամ				31 դեկտեմբերի 2018թ.	
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
Ֆինանսական ակտիվներ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	38,158,045	-	38,158,045	38,158,045
Պահանջներ ֆինանսական կազմեկեպությունների նկատմամբ	-	13,175,950	-	13,175,950	13,175,950
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	136,837,816	-	136,837,816	133,629,775
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	-	3,946,554	-	3,946,554	3,882,703
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	129,380	-	129,380	129,380
Ֆինանսական պարտավորություններ					
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	2,054,185	-	2,054,185	2,060,960
Հետգնման պայմանագրեր	-	20,519,048	-	20,519,048	20,519,048
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	95,054,600	-	95,054,600	95,828,768
Այլ փոխառու միջոցներ	-	63,054,857	-	63,054,857	64,200,798
Ստորադաս փոխառություններ	-	3,701,500	-	3,701,500	3,382,149
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	585,480	-	585,480	585,480

Պահանջներ և պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է նրանց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքերը կախված են վարկառուի պարտքային ռիսկից և տատանվում են 5% մինչև 24% տարեկան (2018թ. 5% մինչև 24% տարեկան):

Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է

անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր

Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթերի իրական արժեքը հիմնված է շուկայում գործող տոկոսադրույքների վրա: Այն արժեթղթերի իրական արժեքը, որոնց վերաբերյալ բացակայում են գնանշումները, հիմնված են ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկի վրա, որոնք զեղչվում են տարվա վերջին շուկայում գործող տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքերին:

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների ավանդների իրական արժեքը գնահատվում է օգտագործելով զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի մեթոդը, կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող ավանդների համար առաջարկվող դրույքաչափերը: Ցպահանջ վճարվելիք ավանդների իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին վճարվելիք գումարն է:

Այլ փոխառություններ

Ֆիքսված և չգնանշվող տոկոսադրույքներով փոխառությունների գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող նոր պարտքային գործիքների տոկոսադրույքներով:

Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերի գնահատված իրական արժեքը սահմանվում է, ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

34.2 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ				31 դեկտեմբերի 2019թ.
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Ֆինանսական ակտիվներ				
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	25,027,524	-	25,027,524
Աճանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	7,522	-	7,522
Ընդամենը	-	25,035,046	-	25,035,046
Ֆինանսական պարտավորություններ				
Աճանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	9,313	-	9,313
Ընդամենը	-	9,313	-	9,313
Զուտ իրական արժեք	-	25,025,733	-	25,025,733

Հազար ՀՀ դրամ				31 դեկտեմբերի 2018թ.
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Ֆինանսական ակտիվներ				
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	19,752,226	-	19,752,226
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	17,468	-	17,468
Ընդամենը	-	19,769,694	-	19,769,694
Զուտ իրական արժեք	-	19,769,694	-	19,769,694

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Չգնանշվող պարտքային արժեթղթեր

Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող չգնանշվող պարտքային արժեթղթերի իրական արժեքը չափվում է գնահատման մեթոդների միջոցով՝ կիրառելով տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքները ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը զեղչելու նպատակով:

Չգնանշվող բաժնային գործիքներ

Բանկը չգնանշվող բաժնային գործիքների իրական արժեքը որոշելու համար օգտագործում է շուկայական և եկամտային մոտեցումների համադրությունը: Շուկայական և եկամտային մոտեցումները ոչ հրապարակային բաժնային գործիքների գնահատմանը բնորոշ մեթոդներ են: Շուկայական մոտեցման համաձայն՝ Բանկն օգտագործում է գները և նույնական կամ համադրելի արժեթղթերով շուկայական գործարքներից հավաքված այլ համապատասխան տեղեկատվություն: Եկամտային մոտեցման ներքո ապագա գումարները վերափոխվում են մեկ ներկա գումարի (օրինակ՝ զեղչված դրամական հոսքերի մոդել): Շուկայական մոտեցումը համարվում է նախընտրելի, քանի որ հիմնական օգտագործվող տեղեկատվությունը, արպես կանոն, դիտարկելի է:

Ածանցյալներ

Երբ ածանցյալները շրջանառվում են կա՛մ բորսայում, կա՛մ բորսայից դուրս, Բանկը օգտագործում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ փակման գինը: Այս պայմանագրերի իրական արժեքները գնահատվում են՝ օգտագործելով այն գնահատման մեխանիզմը, որը առավելագույնս մեծացնում է դիտարկելի շուկայի գործիքների օգտագործումը: Բանկի կողմից ներդրվող ածանցյալների մեծամասնությունը ներառված է 2-րդ մակարդակում և բաղկացած է արտարժութային սվոպ պայմանագրերից:

34.3 Ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի չափումը

Հազար ՀՀ դրամ				31 դեկտեմբերի 2019թ.
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ				
Հիմնական միջոցներ				
Հող և շենքեր	-	-	8,073,225	8,073,225
Ընդամենը	-	-	8,073,225	8,073,225
Զուտ իրական արժեք	-	-	8,073,225	8,073,225

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2018թ.			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ				
Հիմնական միջոցներ				
Հող և շենքեր	-	-	8,061,881	8,061,881
Ընդամենը	-	-	8,061,881	8,061,881
Զուտ իրական արժեք	-	-	8,061,881	8,061,881

Իրական արժեքի չափումը Մակարդակ 3-ում

3-ում մակարդակում դասակարգված Բանկի ոչ ֆինանսական ակտիվների գնահատման մեխանիզմների օգտագործումը հիմնված է այն ելակետային տվյալների վրա, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայի տվյալների վրա: Այս մակարդակում ոչ ֆինանսական ակտիվների շարժը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2019	2018
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ		
Հունվարի 1-ի դրությամբ	8,061,881	7,524,174
Ավելացում	308,847	898,268
Օտարում	(480,966)	(359,503)
Վերագնահատում	485,717	-
Վերագնահատման արդյունքում մաշվածության ճշգրտում	(302,254)	-
Վերադասակարգում	-	(1,058)
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,073,225	8,061,881
Զուտ իրական արժեք	8,073,225	8,061,881

35 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը ֆինանսական գործիքների հետ իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվներն ու ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք հաշվանցված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ, կամ ենթակա են կատարման համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի, որը ներառում է նմանատիպ ֆինանսական գործիքները, անկախ այն բանից, դրանք հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետության մեջ թե ոչ:

Հազար ՀՀ դրամ

				31 դեկտեմբերի 2019թ.		
				Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել		
	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ Պարտավորությունների համախառն գումար	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ Պարտավորությունների համախառն գումար՝ հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների զուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված դրամական ապահովում	Զուտ
Ֆինանսական ակտիվներ						
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր (Ծանոթ. 19)	6,222,111	-	6,222,111	6,222,111	-	-
Ընդամենը	6,222,111	-	6,222,111	6,222,111	-	-
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Հետգնման պայմանագրեր (Ծանոթ. 19)	(25,623,028)	-	(25,623,028)	20,180,825	-	(5,442,203)
Ընդամենը	(25,623,028)	-	(25,623,028)	20,180,825	-	(5,442,203)

Հազար ՀՀ դրամ

				31 դեկտեմբերի 2018թ.		
				Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել		
	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ Պարտավորությունների համախառն գումար	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ Պարտավորությունների համախառն գումար՝ հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների զուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված դրամական ապահովում	Զուտ
Ֆինանսական ակտիվներ						
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր (Ծանոթ. 19)	3,882,703	-	3,882,703	3,882,703	-	-
Ընդամենը	3,882,703	-	3,882,703	3,882,703	-	-
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Հետգնման պայմանագրեր (Ծանոթ. 19)	(20,519,048)	-	(20,519,048)	17,454,208	-	(3,064,840)
Ընդամենը	(20,519,048)	-	(20,519,048)	17,454,208	-	(3,064,840)

36 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 37.3-ում:

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2019թ.						
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահան-րագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահան-րագումար	Ընդամենը
Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	44,050,205	-	44,050,205	-	-	-	44,050,205
Աճանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	7,522	-	7,522	-	-	-	7,522
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,518,585	9,283,586	11,802,171	963,679	1,423,933	2,387,612	14,189,783
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	7,985,447	47,174,971	55,160,418	90,526,444	30,419,751	120,946,195	176,106,613
Ներդրումային արժեթղթեր							
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	20,180,825	7,451	20,188,276	1,582,933	3,256,315	4,839,248	25,027,524
- Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	684	684	478,713	-	478,713	479,397
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	6,013,000	209,111	6,222,111	-	-	-	6,222,111
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	70,383	-	70,383	-	-	-	70,383
	80,825,967	56,675,803	137,501,770	93,551,769	35,099,999	128,651,768	266,153,538

Հազար ՀՀ դրամ

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահան-րագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահան-րագումար	Ընդամենը
							31 դեկտեմբերի 2019թ.
Պարտավորություններ							
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	9,313	-	9,313	-	-	-	9,313
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	18,064	988,172	1,006,236	3,446,120	-	3,446,120	4,452,356
Հետգնման պայմանագրեր	25,623,028	-	25,623,028	-	-	-	25,623,028
Այլ փոխառու միջոցներ	6,381,096	22,195,116	28,576,212	57,563,683	5,783,582	63,347,265	91,923,477
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	49,913,854	46,844,992	96,758,846	16,041,238	566,794	16,608,032	113,366,878
Ստորադաս փոխառություններ	237	-	237	-	719,550	719,550	719,787
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	872,908	887,162	1,760,070	866,395	58,782	925,177	2,685,247
	82,818,500	70,915,442	153,733,942	77,917,436	7,128,708	85,046,144	238,780,086
Զուտ Դիրք	(1,992,533)	(14,239,639)	(16,232,172)	15,634,333	27,971,291	43,605,624	27,373,452
Կուտակված ճեղքվածք	(1,992,533)	(16,232,172)		(597,839)	27,373,452		

Հազար ՀՀ դրամ

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահան-րագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահան-րագումար	Ընդամենը
							31 դեկտեմբերի 2018թ.
Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	38,158,045	-	38,158,045	-	-	-	38,158,045
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	17,468	-	17,468	-	-	-	17,468
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6,834,632	1,649,555	8,484,187	2,721,169	1,970,594	4,691,763	13,175,950
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	3,882,703	-	3,882,703	-	-	-	3,882,703
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	4,108,005	43,959,089	48,067,094	61,368,037	24,194,644	85,562,681	133,629,775
Ներդրումային արժեթղթեր							
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	17,454,208	493,938	17,948,146	1,173,278	630,802	1,804,080	19,752,226
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	121,308	7,372	128,680	217	483	700	129,380
	70,576,369	46,109,954	116,686,323	65,262,701	26,796,523	92,059,224	208,745,547

Հազար ՀՀ դրամ

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահան-րագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահան-րագումար	Ընդամենը
							31 դեկտեմբերի 2018թ.
Պարտավորություններ							
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	1,093,380	1,093,380	967,580	-	967,580	2,060,960
Հետգնման պայմանագրեր	20,519,048	-	20,519,048	-	-	-	20,519,048
Այլ փոխառու միջոցներ	27,374,010	20,589,923	47,963,933	14,128,118	2,108,747	16,236,865	64,200,798
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	43,321,959	38,548,118	81,870,077	11,830,458	2,128,233	13,958,691	95,828,768
Ստորադաս փոխառություններ	21,725	-	21,725	3,360,424	-	3,360,424	3,382,149
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	344,409	241,071	585,480	-	-	-	585,480
	91,581,151	60,472,492	152,053,643	30,286,580	4,236,980	34,523,560	186,577,203
Զուտ Դիրք	(21,004,782)	(14,362,538)	(35,367,320)	34,976,121	22,559,543	57,535,664	22,168,344
Կուտակված ճեղքվածք	(21,004,782)	(35,367,320)		(391,199)	22,168,344		

37 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումը Բանկն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության ռիսկերի և շուկայական ռիսկի, որն իր հերթին բաժանվում է առևտրային և ոչ առևտրային գործառնությունների հետ կապված շուկայական ռիսկի: Բանկը նաև ենթարկվում է գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի անկախ կառավարման գործընթացը չի ներառում գործարար ռիսկերը, ինչպիսիք են միջավայրի փոփոխությունները, տեխնոլոգիաների կամ արդյունաբերության փոփոխությունները: Դրանք կառավարվում են Բանկի կողմից ռազմավարական պլանավորման գործընթացում:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկմանն ուղղված ամբողջ պատասխանատվությունը կրում է Տնօրինության խորհուրդը, սակայն, գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և վերահսկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

Բանկի Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար: Խորհուրդը տրամադրում է սկզբունքներ ռիսկի ամբողջական կառավարման համար, ինչպես նաև քաղաքականություն՝ հատուկ բնագավառների վերաբերյալ, ինչպիսիք են փոխարժեքային (արտարժութային) ռիսկը, տոկոսադրույքի ռիսկը, վարկային ռիսկը, ածանցյալ և ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների կիրառումը:

Վարչություն

Վարչությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի անխափան իրականացման և վերահսկման համար: Վարչությունն ընդհանուր պատասխանատվություն է կրում ռիսկերի կառավարման ռազմավարության, սկզբունքների, հայեցակարգերի, քաղաքականության և սահմանների մշակման ու կիրառման համար: Այն պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման խնդիրների լուծման համար և վերահսկում է դրանց նկատմամբ ընդունած համապատասխան որոշումների կատարումը:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է «Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության» (ՌՌԿՎ) կողմից՝ ըստ Տնօրենների խորհրդի հաստատած քաղաքականության: ՌՌԿՎ կողմից գնահատվում, բացահայտվում, վերլուծվում և հեջավորվում են ռիսկերը՝ գործառնական ստորաբաժանումների հետ սերտ համագործակցության միջոցով: Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման սկզբունքների վերահսկման, քաղաքականության և Բանկի ռիսկի սահմանաչափերի համար, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարման հետ կապված գործընթացների ներդրման և իրականացման համար:

Ներքին աուդիտ

Ներքին աուդիտը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման անկախ գնահատման և հսկողության ընդհանուր միջավայրի համար: Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկերի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի ստուգման է ենթարկվում ներքին աուդիտի կողմից, որը ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը, այնպես էլ Բանկի գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկները ներկայացնում կառավարման համապատասխան մարմիններին:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Բանկի ռիսկերի գնահատման մեթոդով հաշվի է առնվում ինչպես սպասվող կորուստը, որն իրենից ներկայացնում է գործունեության ընթացքում կորուստների հնարավոր միջին մակարդակ, այնպես էլ հնարավոր անսպասելի կորուստները, որոնք իրենցից ներկայացնում են սպասվող միջին մակարդակը գերազանցող կորուստներ: Բանկը նաև մոդելավորում է քիչ հավանական, սակայն պոտենցիալ էական ազդեցություն ունեցող «վատթարագույն դեպքերը»:

Ռիսկերի մոնիթորինգը և կառավարումը հիմնականում հիմնված է Բանկի կողմից սահմանված ռիսկերի սահմանաչափերի վրա: Այս սահմանաչափերն արտացոլում են Բանկի գործարար ռազմավարությունը և շուկայական պայմանները, որոնցում գործում է Բանկը, ինչպես նաև Բանկի համար ընդունելի ռիսկի մակարդակը, ընդ որում հատուկ ուշադրություն է դարձվում առանձին ոլորտների վրա:

Գործունեության առանձին տեսակների գծով ստացվող տեղեկատվությունն ուսումնասիրվում և մշակվում է ռիսկերի վերլուծության, վերահսկողության և գնահատման նպատակով: Տվյալ տեղեկատվության հիման վրա կազմված հաշվետվությունները պարունակում են տեղեկություններ վարկային ռիսկի չափի, վարկային ցուցանիշների կանխատեսվող

մակարդակի, ռիսկի սահմանված սահմանաչափերի, դրանցից բացառությունների, VaR գնահատականի, իրացվելիության ցուցանիշների և ընդհանուր ռիսկի մակարդակի փոփոխության վերաբերյալ: Բանկի վարչությունը յուրաքանչյուր ամիս ստանում է ռիսկերի վերաբերյալ մանրամասն հաշվետվություն ըստ ոլորտների, հաճախորդների և աշխարհագրական շրջանների, որը պարունակում է ամբողջ անհրաժեշտ տեղեկատվությունը Բանկի ռիսկերի գնահատման և համապատասխան որոշումների կայացման համար: Յուրաքանչյուր օր անց է կացվում ղեկավարության կարճատև խորհրդակցություն, անհրաժեշտության դեպքում Բանկի այլ աշխատակիցների մասնակցությամբ, որտեղ քննարկվում են սահմանված սահմանաչափերի պահպանումը, վերլուծվում է ռիսկի մակարդակը, ներդրումները, իրացվելիությունը և ռիսկերին վերաբերող այլ ընթացիկ հարցեր:

Ռիսկի նվազեցում

Ռիսկերի նվազեցման գործընթացն իրենից ներկայացնում է ռիսկերի առաջացման հնարավորությունը, կամ դրա ազդեցությունը նվազեցնելու, կամ այդ երկու գործոնների մեղմման ուղղությամբ ձեռնարկվող լրացուցիչ միջոցառումների իրականացում: Իր ընդհանուր ռիսկերի կառավարման գործընթացի շրջանակներում Բանկն օգտագործում է ածանցյալ և այլ գործիքներ: Բանկն ակտիվորեն օգտագործում է գրավի միջոցները՝ վարկային ռիսկը նվազեցնելու ուղղությամբ (ավելի մանրամասն՝ տես ստորև):

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, և տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխության արդյունքում ցուցաբերում են նմանատիպ ազդեցություն այդ գործընկերների պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ունակության վրա: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար, Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ, ուղղված բազմաբնույթ պորտֆելի պահպանմանը: Իրականացվում է կառավարում ռիսկի սահմանված կենտրոնացումներով:

37.1 Պարտքային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտահաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Պարտքային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի ՌԿՎ պարտքային ռիսկի կառավարման խմբի կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Խորհրդին և Վարչությանը:

37.1.1 Վարկային որակի վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է պարտքային ռիսկին ֆինանսական գործիքների ենթարկվածության վերլուծությունը, որոնց գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ է ճանաչվում: Ստորև բերված ֆինանսական ակտիվների համախառն հաշվեկշռային

արժեքը ներկայացնում է Բանկի՝ այդ ակտիվների գծով պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ հաշվի չառնելով որևէ ապահովվածություն կամ այլ բարելավումներ: Ստանձնված պարտավորվածությունների կամ երաշխիքների գումարները ներկայացնում են վարկային պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի գումարները:

Ներքին վկանիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է ծանոթագրություն 37.1.2-ում:

Հազար ՀՀ դրամ				31 դեկտեմբերի 2019թ.
Ներքին վարկանիշեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ				
Բարձր	11,919,061	-	-	11,919,061
Ստանդարտ	32,159,175	-	-	32,159,175
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	44,078,236	-	-	44,078,236
Արժեզրկումից պահուստ	(28,031)	-	-	(28,031)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	44,050,205	-	-	44,050,205
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
Ստանդարտ	14,238,598	-	-	14,238,598
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	14,238,598	-	-	14,238,598
Արժեզրկումից պահուստ	(48,815)	-	-	(48,815)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	14,189,783	-	-	14,189,783
Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր				
Բարձր	91,195,330	-	-	91,195,330
Ստանդարտ	151,566	908	-	152,474
Ցածր	-	141,341	-	141,341
Չաշխատող	-	-	272,952	272,952
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	91,346,896	142,249	272,952	91,762,097
Արժեզրկումից պահուստ	(620,006)	(30,502)	(151,863)	(802,371)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	90,726,890	111,747	121,089	90,959,726
Առևտրային վարկեր				
Բարձր	84,889,166	-	-	84,889,166
Ստանդարտ	2,945	-	-	2,945
Ցածր	-	1,917	-	1,917
Չաշխատող	-	-	1,537,415	1,537,415
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	84,892,111	1,917	1,537,415	86,431,443
Արժեզրկումից պահուստ	(674,032)	(611)	(609,913)	(1,284,556)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	84,218,079	1,306	927,502	85,146,887

Հազար ՀՀ դրամ				31 դեկտեմբերի 2019թ.
Ներքին վարկանիշեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Ամորտիզացված արժեքով չափվող պարտքային գործիքներ				
Ստանդարտ	481,592	-	-	481,592
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	481,592	-	-	481,592
Արժեզրկումից պահուստ	(2,195)	-	-	(2,195)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	479,397	-	-	479,397
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ներառյալ գրավադրվածները				
Ստանդարտ վարկանիշ	25,027,524	-	-	25,027,524
Հաշվեկշռային արժեք (իրական արժեք)	25,027,524	-	-	25,027,524
Արժեզրկումից պահուստ *	(53,599)	-	-	(53,599)
Այլ ֆինանսական ակտիվներ				
Ստանդարտ	83,243	-	-	83,243
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	83,243	-	-	83,243
Արժեզրկումից պահուստ	(12,860)	-	-	(12,860)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	70,383	-	-	70,383
Վարկային պարտավորվածություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ				
Ստանդարտ	12,072,202	-	-	12,072,202
	12,072,202	-	-	12,072,202
Արժեզրկումից պահուստ	(25,808)	-	-	(25,808)

Հազար ՀՀ դրամ — 31 դեկտեմբերի 2018թ.

Ներքին վարկանիշեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ				
Բարձր	9,304,956	-	-	9,304,956
Ստանդարտ	28,889,451	-	-	28,889,451
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	38,194,407	-	-	38,194,407
Արժեզրկումից պահուստ	(36,362)	-	-	(36,362)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	38,158,045	-	-	38,158,045
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
Ստանդարտ	13,333,730	-	-	13,333,730
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	13,333,730	-	-	13,333,730
Արժեզրկումից պահուստ	(157,780)	-	-	(157,780)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	13,175,950	-	-	13,175,950
Հիփոթեքային և սպառողական վարկեր				
Բարձր	65,628,546	-	-	65,628,546
Ստանդարտ	184,955	-	-	184,955
Ցածր	-	112,235	-	112,235
Չաշխատող	-	-	170,071	170,071
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	65,813,501	112,235	170,071	66,095,807
Արժեզրկումից պահուստ	(246,960)	(27,691)	(126,503)	(401,154)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	65,566,541	84,544	43,568	65,694,653
Առևտրային վարկեր				
Բարձր	69,035,913	-	-	69,035,913
Ստանդարտ	4,630	-	-	4,630
Ցածր	-	256	-	256
Չաշխատող	-	-	1,597	1,597
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	69,040,543	256	1,597	69,042,396
Արժեզրկումից պահուստ	(1,106,114)	(131)	(1,029)	(1,107,274)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	67,934,429	125	568	67,935,122
Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ներառյալ գրավադրվածները				
Ստանդարտ վարկանիշ	19,752,226	-	-	19,752,226
Հաշվեկշռային արժեք (իրական արժեք)	19,752,226	-	-	19,752,226
Արժեզրկումից պահուստ	(185,751)	-	-	-

Հազար ՀՀ դրամ				31 դեկտեմբերի 2018թ.
Ներքին վարկանիշեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Այլ ֆինանսական ակտիվներ				
Ստանդարտ	138,848	-	-	138,848
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	138,848	-	-	138,848
Արժեզրկումից պահուստ	(9,468)	-	-	(9,468)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	129,380	-	-	129,380
Վարկային պարտավորվածություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ				
Բարձր	21,499,474	-	-	21,499,474
	21,499,474	-	-	21,499,474
Արժեզրկումից պահուստ	(61,891)	-	-	(61,891)

* Ներառում է միայն ֆինանսական երաշխիքների գծով պահուստը:

37.1.2 Արժեզրկման գնահատում

Ստորև բերված հղումները ցույց են տալիս, թե տվյալ հաշվետվության որ ծանոթագրություններում են բացահայտվում Բանկի՝ արժեզրկման գնահատման և չափման մոտեցումները: Այն պետք է ընթերցվի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հետ միասին (տես 4.4.6 ծանոթագրությունը):

Ռիսկերի կառավարման նպատակներով վարկային ռիսկերի գնահատումը բարդ է և պահանջում է մոդելների կիրառում, քանի որ շուկայական պայմաններով, ակնկալվող դրամական հոսքերով և ժամանակային փոփոխություններով պայմանավորված վարկային ռիսկը կարող է տարբերվել: Ակտիվների պորտֆելի վարկային ռիսկի գնահատումը պահանջում է հետագա գնահատումներ կատարել՝ կապված դեֆոլտի, դրանից բխող կորուստների գործակիցների և գործընկերների միջև դեֆոլտի կորելացիաների հավանականության հետ: Բանկը վարկային ռիսկը գնահատում է դեֆոլտի հավանականության (PD), վնաս դեֆոլտի ժամանակ (LGD) և դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումար (EAD): Սա մոտ է ECL-ի չափման նպատակով կիրառված մոտեցմանը՝ համաձայն ՖՀՄՍ 9-ի:

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն՝ Բանկն օգտագործում է արժեզրկման «եռափուլ» մոդել՝ վարկի սկզբնական ճանաչումից հետո որակի փոփոխությունների հիման վրա, որն ամփոփված է ստորև.

- Սկզբնական ճանաչման պահին վարկային տեսանկյունից չարժեզրկված ֆինանսական գործիքը դասակարգվում է «փուլ 1-ում», որի վարկային ռիսկը շարունակաբար վերահսկվում է Բանկի կողմից:
- Եթե սկզբնական ճանաչումից հետո հայտնաբերվում է վարկային ռիսկի զգալի աճը (SICR), ապա ֆինանսական գործիքը տեղափոխվում է «փուլ 2», սակայն դեռևս չի համարվում վարկային տեսանկյունից արժեզրկված:
- Եթե ֆինանսական գործիքը վարկային տեսանկյունից արժեզրկված է, ապա այն տեղափոխվում է «փուլ 3»:
- Փուլ 1-ում ֆինանսական գործիքների ECL-ը չափվում է առաջիկա 12 ամիսների ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների տվյալ մասին համարժեք գումարով,

որոնք առաջանում են առաջիկա 12 ամիսների ընթացքում հնարավոր դեֆոլտի իրադարձությունների հետեւանքով: 2-րդ կամ 3-րդ փուլերում գործիքների ECL-ն չափվում է՝ հիմնվելով գործողության ողջ ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների վրա:

- ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն, ECL-ի չափման համապարփակ հայեցակարգը պետք է հաշվի առնի նաև կանխատեսումներ:
- Ձեռք բերված կամ սկզբնապես վարկային տեսանկյունից արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներն այն ակտիվներն են, որոնք արժեզրկված են սկզբնական ճանաչման ժամանակ: Դրանց ECL-ն մշտապես չափվում է գործողության ողջ ընթացքի համար (փուլ 3):

ECL-ները կարող են չափվել կորուստների գծով պահուստների միջոցով՝ ստորև նշվածների համարժեք գումարի չափով՝

- Վարկի գործողության ողջ ընթացքում ECL, որոնք արդյունք են ֆինանսական գործիքի արժեզրկման իրադարձությունների, և որոնք կարող են տեղի ունենալ հաշվետու ժամանակաշրջանին հաջորդող 12 ամիսների ընթացքում (ինչպես նշված է փուլ 1-ում), կամ
- Վարկի գործողության ողջ ընթացքում ECL, այսինքն՝ ECL, որն արդյունք է ֆինանսական գործիքի գործողության ընթացքում հնարավոր դեֆոլտային իրադարձությունների (ինչպես նշված է փուլ 2-ում և 3-ում):

Լիարժեք ECL-ի դեպքում ֆինանսական գործիքի համար պահանջվում է կորուստների գծով պահուստներ, եթե այդ ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը զգալիորեն ավելացել է սկզբնական ճանաչումից հետո: Մնացած բոլոր այլ ֆինանսական գործիքների դեպքում ECL-ները չափվում են 12-ամսյա ECL-ին համարժեք գումարի չափով:

Չօգտագործված վարկային գծերի և ֆինանսական երաշխիքի պայմանագրերի դեպքում ECL-ն չափվում է՝ հիմնվելով 100% «վարկային ռիսկի փոխարկման գործոնների» (Credit Conversion Factor) վրա:

Ֆինանսական հաստատություններից, միջբանկային ավանդներից և թղթակցային հաշիվներից ստացվան ենթակա գումարները, պարտքային գործիքներում ներդրումները ենթակա են արժեզրկման՝ հիմնվելով 12-ամսյա ECL-ի վրա: Հաճախորդների մասով դեֆոլտի հավանականության և LGD-ի հաշվարկները ստացվում են միջազգային վարկանիշային գործակալությունների (Moody's, Fitch, S & P) տրամադրած վարկային վարկանիշի վերաբերյալ տեղեկատվությունից:

Այլ դեբիտորական պարտքերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների համար նախատեսված պահուստը հաշվարկվում է անհատական հիմունքով՝ կիրառելով հաճախորդի վարկային կորստի պահուստի դրույքաչափը: Եթե հաճախորդը բանկում վարկային ռիսկ չի ունենում, ապա օգտագործվում են հաճախորդի վարկային վարկանիշը և համապատասխան դեֆոլտի հավանականությունն ու LGD-ն: Բացի այդ, գնահատվում է նաև դեբիտորական պարտքի ակնկալվող ռիսկը: Եվ վերջապես, PD-ները, LGD-ները և ակնկալվող ժամանակահատվածը բազմապատկվում են՝ վարկային ակնկալվող պահուստը դեբիտորական պարտքերի համար հաշվարկելու համար:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Վարկառուների վարկային ռիսկերի գնահատման նպատակով Բանկը մշակել է ՖՀՄՍ 9-ի պահանջների վրա հիմնված մեթոդաբանությունը:

Ակնկալվող պարտքային կորուստները Բանկը չափում է անհատական, իսկ վարկային պորտֆելների դեպքում՝ հավաքական հիմունքով, որոնք համանման վարկային ռիսկի հատկանիշներ ունեն:

Անհատապես նշանակալի վարկային ռիսկը համարվում է այն վարկառուների կամ փոխկապակցված վարկառուների խումբը, որոնք ռիսկը գերազանցում է կանոնադրական կապիտալի 1 տոկոսը: Բացի այն, նրանց պետք է վարկային ռիսկի զգալի աճի հատկանիշներ դրսևորեն, ինչպիսիք են ժամկետանց օրերի ավելացումը կամ զգալի ֆինանսական դժվարությունները:

Վարկային ռիսկի զգալի աճը, կամ արժեզրկումից կորստի բացահայտման նպատակով Ռիսկերի կառավարման վարչությունը վերլուծում է վարկառուների իրացվելիության, վճարունակության, բիզնես գործունեության և ֆինանսական ռիսկերի առկայության, ժամկետանց, վերակազմակերպման, վարկային վարկանիշների և գրավադրումների իրական արժեքների մասին տեղեկատվությունը:

Անհատապես նշանակալի ռիսկերի ECL-ն, որոնք վարկային ռիսկի գալի աճի հատկանիշների են դրսևորում, չափվում է անհատական հիմունքով: Անհատապես նշանակալի ռիսկերի ECL-ն, որոնք վարկային ռիսկի գալի աճի հատկանիշներ չեն դրսևորում, չափվում են հավաքական հիմունքով:

Անհատական հիմունքով ECL-ի չափումը

Անհատապես գնահատված վարկերի համար ECL-ները չափվում են որպես պայմանագրով Բանկին տրվելիք դրամական միջոցների հոսքերի և բազմաթիվ ապագա տնտեսական սցենարների վերլուծման արդյունքում Բանկի կողմից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի տարբերության ներկա արժեք, որը զեղչվում է արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով: Բացի այդ, հաշվի են առնվում նաև վարկի գծով գրավադրված ցանկացած ակտիվների մարումը և իրացումը:

Բանկը, որպես կանոն, գնահատում է գրավի իրացման արժեքը՝ հիմք ընդունելով 2 տարին որպես հավաքագրման և գնահատման՝ 25 տոկոսով կրճատում կատարելու ժամկետ: Ընդհանուր մոտեցումը փոփոխվում է կախված առանձին դեպքերից, եթե այլ հանգամանքները ցույց են տալիս, որ հավաքագրման և գնահատման կրճատում կատարելու ընդհանուր ժամկետը ողջամիտ չեն:

Հավաքական հիմունքով ECL-ի չափումը

ECL-ի չափման հիմնական ելակետային տվյալները հետևյալ փոփոխականների ժամկետային կառուցվածքն է՝

- Դեֆոլտի հավանականություն (PD),
- Վնաս դեֆոլտի ժամանակ (LGD),
- Դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումար (EAD)

Այս պարամետրերը հիմնականում ստացվում են ներքին օգտագործման վիճակագրական մոդելներից և այլ պատմական տվյալներից: Դրանք կարգավորվում են կանխատեսումների արտացոլման նպատակով:

Հավաքական գնահատումն իրականացվում է վարկառուի մակարդակով, այլ ոչ թե պայմանագրի մակարդակով:

Սեգմենտավորում

Հավաքական հիմունքով գնահատված վարկերը խմբավորված են ըստ իրենց վարկային ռիսկի հատկանիշների: Նման հատկանիշները ներառում են.

- Սեգմենտը/հատվածը
- Ժամկետանց օրերը
- Վերակազմակերպում
- Ապահովվածություն

ECL-ի՝ հավաքական հիմունքով գնահատման ենթակա պորտֆելները բաժանվում են 5 սեգմենտների կամ հատվածների. սպառողական, հիփոթեք, արտադրություն, գյուղատնտեսություն, այլ:

Դեֆոլտի սահմանումը

ECL-ի սահմանման համար կարևոր է սահմանել դեֆոլտը: Վերջինիս սահմանումն իրենից ներկայացնում է ECL-ի չափի գնահատումը: Ստորև նշվածները Բանկը համարում է դեֆոլտի իրադարձություն.

- Վարկառուն ունի ավելի քան 90 օր ժամկետանց որևէ նյութական վարկային պարտավորություն Բանկին՝ հավաքական հիմունքով գնահատվող վարկերի պարագայում,
- Վարկառուի վարկը մեկից ավելի անգամ վերակազմակերպվել է,

Վարկառուի՝ իր վարկային պարտավորությունների չկատարման հավանականության գնահատման ժամանակ Բանկը հաշվի է առնում որակական և քանակական ցուցանիշները: Դեֆոլտի գնահատման համար Բանկն օգտվում է տեղեկատվության բազմաթիվ աղբյուրներից, որոնք պատրաստվում են կազմակերպության ներսում, կամ ստացվում արտաքին աղբյուրներից:

Գնահատվող տեղեկությունը կախված է նաև բացահայտման կարևորությունից: Որակական ցուցանիշները, ինչպիսիք են վարկառուի ֆինանսական վիճակի հնարավոր վատթարացման մասին արտաքին աղբյուրից ստացված տեղեկությունները ծառայում են որպես վերլուծության կարևոր տվյալներ և օգտագործվում ECL-ի անհատական հիմունքով գնահատման համար վարկերի բացահայտման նպատակով, եթե վարկառուի ներկայացրած ռիսկը էականորեն զգալի շեմից ավելի բարձր է:

Վարկային ռիսկի նշանակալի աճ

Բանկը վերահսկում է արժեզրկման պահանջներին ենթակա բոլոր ֆինանսական ակտիվները՝ գնահատելու դրանց սկզբնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի նշանակալի աճը: Վարկային ռիսկի նշանակալի աճի դեպքում Բանկը կչափի կորուստների գծով պահուստները՝ հիմնվելով գործողության ողջ ընթացքում, այլ ոչ 12-ամսյա, ECL-ի վրա:

Ֆինանսական գործիքի՝ դրանց սկզբնական ճանաչումից ի վեր վարկային ռիսկի նշանակալի աճի գնահատման ժամանակը Բանկը հաշվի է առնում որակական և քանակական տեղեկությունները, որոնք ողջամիտ են և հիմնավորված: Վարկառու վարկային վարկանիշի զգալի վատթարացումը, գրավի արժեքի զգալի նվազումը կարող են համարվել վարկային ռիսկերի զգալի չափով ավելացման որակական ցուցանիշեր, որոնք օգտագործվում են ECL-ի անհատական հիմունքով գնահատման համար նախատեսված վարկերի բացահայտման համար, եթե վարկառուի ներկայացրած ռիսկը զգալիորեն բարձր է էականորեն նշանակալի շեմից:

Երբ ակտիվը դառնում է 30 օր ժամկետանց, Բանկը համարում է, որ վարկային ռիսկի զգալի աճ է տեղի ունեցել և ակտիվը գտնվում է արժեզրկման մոդելի 2-րդ փուլում, այսինքն՝ կորուստների գծով պահուստները գնահատվում են գործողության ողջ ընթացքի ECL-ով:

Վերանայված վարկեր և կանխավճարներ

Վարկերը և կանխավճարները, ընդհանուր առմամբ, վերանայվում են հաճախորդների հետ շարունակական փոխհարաբերությունների շրջանակներում, կամ վարկառուի դրության անբարենպաստ փոփոխության արդյունքում: Վերջինի դեպքում, վերանայումը կարող է հանգեցնել մարման ժամկետի կամ մարման ժամանակացույցի երկարաձգման, համաձայն որի, Բանկն իրապես անբարենպաստ վիճակում գտնվող վարկառուներին առաջարկում է զեղչային տոկոսադրույքներ: Արդյունքում՝ տվյալ ակտիվը շարունակում է մնալ ժամկետանց և անհատապես արժեզրկված, ընդ որում՝ տոկոսի և մայր գումարի վճարումը թույլ չի տալիս վերականգնել ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեքը: Այլ դեպքերում, վերանայումը կհանգեցնի նոր պայմանագրի ստորագրման, որն ըստ էության կդիտվի որպես նոր վարկ:

2019 և 2018թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված՝ վերանայված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 1,248,803 հազար ՀՀ դրամ և 1,907,172 հազար ՀՀ դրամ, համապատասխանաբար:

Դեֆոլտի հավանականություն (PD)

Յուրաքանչյուր խմբի համար PD-ի չափը որոշելու համար Բանկն օգտագործում է միգրացիայի մատրիցների մեթոդաբանություն, որը կիրառում է պատմական տվյալների, պարտավորությունների չկատարման և դեֆոլտի փորձի վիճակագրական վերլուծությունները վարկերի գումարը հուսալիորեն գնահատելու համար, որոնք, ի վերջո, կարժեզրկվեն՝ մինչև հաշվեկշռային ամսաթիվը տեղի ունեցած իրադարձությունների արդյունքում: Համանման խմբի դիտարկման համար ընտրվել է ութ տարվա ժամկետ՝ 2012 թվականի հունվարից մինչև 2019 թվականի դեկտեմբերը: Դիտարկվող ժամանակահատվածում պատրաստվեցին մեկամսյա միգրացիայի մատրիցները:

Միգրացիայի մատրիցներն օգտագործվում են հավաքական հիմունքով գնահատման յուրաքանչյուր խմբի դեֆոլտի 12-ամսյա հավանականությունը հաշվարկելու համար: Դրանից ելնելով, հաշվարկվում են հետագա տարիների սահմանային PD-ները, մինչև սպառվի պորտֆելի մարման ժամկետը: PD-ի հաշվարկներ համար դեֆոլտ է սահմանվել 90 օր ժամկետանց դեպքը: Դիտարկվող ժամանակահատվածում առնվազն մեկ անգամ արժեզրկված վարկառուն համարվում է արժեզրկված դիտարման ողջ մնացած ժամանակահատվածում:

Ժամկետային (Point in Time PDs) PD-ները հաշվարկելու համար Բանկը տարբեր մակրո սցենարների ներքո կիրառում է նաև կանխատեսումներ:

Վնաս դեֆոլտի ժամանակ (LGD)

Արժեզրկման մոդելի բաղադրիչներից մեկը դեֆոլտի դեպքում կորստի չափն է, այսինքն՝ հաշվարկվում է դեֆոլտի դեպքում կորուստը: Այն չափելու համար ըստ սեգմենտների արժեզրկված ռիսկերը նվազեցվում են գրավադրված դեպոզիտների և գրավադրված գույքի զեղչված իրացվելիության արժեքի չափով՝ կիրառելով հավաքագրման 2 տարվա ժամկետը և գնահատման 25 տոկոս կրճատումը: Չապահովված ակտիվների LGD մոդելներում հաշվի են առնվում արժեզրկված ակտիվների մարման դրույքաչափերը: LGD-ները չափվում են սեգմենտի, այլ ոչ թե առանձին վարկառուի մակարդակով:

Դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումար (EAD)

EAD-ն դեֆոլտի դեպքում ակնկալվող ռիսկն է: Բանկը EAD-ն ստանում է կոնտրագենտի համար ներկայացրած ընթացիկ/ներկա ռիսկից և ընթացիկ գումարի հնարավոր փոփոխություններից, որոնք նախատեսված են ամորտիզացիա ներառող պայմանագրով:

Կանխատեսվող տեղեկատվություն

ECL-ի չափման ժամանակ Բանկն կանխատեսված տեղեկություններ է օգտագործում: Այդ տեղեկությունները ներառում են դրամավարկային քաղաքականություն սահմանող մարմինների կողմից հրապարակված տնտեսական տվյալները և կանխատեսվող տնտեսական ցուցանիշները: Դեֆոլտի հավանականության որոշմանը մասնակցում են հետևյալ մակրոտնտեսական փոփոխականները. սպառողական գների համաթիվը, ԱՄՆ դոլար-ՀՀ դրամ փոխարժեքը և ՌԴ ռուբլի-ՀՀ դրամ փոխարժեքը: Դրանք հանգեցնում են դեֆոլտի տարբեր հավանականությունների: Այս տարբեր փոփոխականների համակողմանի վերլուծումը կամ կշռումը դեֆոլտի միջին կշռված հավանականության հիմքն է կազմում, որն օգտագործվում է ECL-ի հաշվարկների համար: 12ամսյա ECL-ն (փուլ 1-ի վարկեր) չափվում է միայն 12 ամսվա PD-ով: Գործողության ամբողջ ընթացքի ECL-ն (փուլ 2-ի և 3-ի վարկեր) չափվում է բոլոր տարեկան սահմանային PD-ներով՝ մինչև վարկի մարման ժամկետի ավարտը:

Մակրոտնտեսական ցուցանիշների կանխատեսումներն իրենց տարբեր սցենարների և կշիռների հետ միասին հրապարակվում են ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության կողմից:

ECL-ի հաշվարկ

Յուրաքանչյուր խմբի/սեգմենտի համար սահմանային PD-ն և LGD-ն որոշելուց հետո վարկային կորուստների գծով պահուստների վերջնական հաշվարկ է կատարվում: Այն կախված է խմբերի ռիսկի հատկանիշներից. փուլ 1-ի խմբերի համար (31-ից պակաս ժամկետանց օր) հաշվարկվում է 12-ամսյա ECL-ն, իսկ փուլեր 2-ի և 3-ի խմբերի համար (ավելի քան 90 օր ժամկետանց կամ վերակազմակերպված վարկեր) հաշվարկվում է ամբողջական ECL-ն: Վարկային պորտֆելի ECL-ի հաշվարկման արդյունքները հնարավորություն են տալիս տանալ հավաքական հիմունքով գնահատման 9 խմբերից յուրաքանչյուրի արժեզրկման միջին դրույքաչափը: Այս դրույքաչափերը կիրառվում են մինչև ամբողջ մոդելի հաջորդ հերթական վերահաշվարկ կատարելը վարկային կորուստների գծով պահուստներ ձևավորելու համար: Արժեզրկման մոդելի վերահաշվարկը մեկ անգամ կատարվել է 2019 թվականին, իսկ վերջինը կատարվել է 2019 թվականի դեկտեմբերին՝ վերջին հասանելի տվյալների հիման վրա:

37.1.3 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեգմենտների:

Հազար ՀՀ դրամ

	ՀՀ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	ՏՀԶԿ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	39,712,575	3,409,043	928,587	44,050,205
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	7,522	-	7,522
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	13,656,692	175,824	357,267	14,189,783
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	176,073,905	5,373	27,335	176,106,613
Ներդրումային արժեթղթեր				
- Իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	25,021,668	-	5,856	25,027,524
- Ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	479,397	-	-	479,397
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	6,222,111	-	-	6,222,111
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	69,288	-	1,095	70,383
Վարկային պարտավորվածություններ և ֆինանսական երաշխավորություններ	10,618,594	-	1,453,608	12,072,202
2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	271,854,230	3,597,762	2,773,748	278,225,740
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	225,037,073	3,846,271	1,361,677	230,245,021

Ակտիվները դասակարգվում են՝ հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Արդյունաբերության ճյուղեր

2019 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի պարտքային ռիսկերը դասակարգված ըստ տնտեսության ճյուղերի կենտրոնացած են ֆինանսական հատվածում, բացառությամբ վարկերի: Արդյունաբերության ճյուղայնության բաշխումը վարկերի համար տե՛ս ծանոթագրություն 20-ը:

37.1.4 Գրավ և վարկային ապահովման այլ միջոցներ

Պահանջվող գրավի գումարը և տեսակը կախված են փոխառուի պարտքային ռիսկի գնահատումից: Գոյություն ունեն գրավադրման յուրաքանչյուր տեսակի ընդունելիության և գնահատման վերաբերյալ ուղեցույցեր:

Ստացված գրավի հիմնական տեսակները հետևալն են.

- արժեթղթերի փոխառության և հակադարձ հետգնման գործարքների դեպքում՝, դրամական միջոցներ կամ արժեթղթեր,
- առևտրային վարկերի դեպքում՝ անշարժ և շարժական գույք, սարքավորումներ, պաշարներ և առևտրային դեբիտորական պարտքեր, իսկ հատուկ հանգամանքներում՝ պետական երաշխիքներ,
- գրավադրմամբ սպառողական վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք
- հիփոթեքային վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք:

Կորպորատիվ կազմակերպությունների երկարաժամկետ ֆինանսավորումը և վարկավորումը հիմնականում ապահովվում են գրավով, ֆիզիկական անձանց գծով վերականգնվող վարկային գծերը հիմնականում ապահովված չեն: Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Բանկը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի և փոխատվությունների արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկեր և փոխատվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Հիմնականում ֆինանսական հաստատություններին, հատկապես բանկերին, վարկեր և կանխավճարներ տրամադրելու համար գրավներ չեն պահանջվում: Բացառություն են կազմում այն գրավները, որոնք ձեռք են բերվել ըստ հետգնման պայմանագրերի և արժեթղթերի փոխառության գործարքներից: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Համախառն վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.	31 դեկտեմբերի 2018թ.
Անշարժ գույք	64,325,869	52,110,663
Երաշխիք	64,398,317	40,268,615
Ոսկյա զարդեր և ոսկյա այլ իրեր	12,532,032	9,417,962
Փոխադրամիջոցներ (մեքենաներ)	1,973,902	1,660,810
Դրամական միջոցներ	1,928,527	556,889
Պաշարներ	3,853,768	1,181,078
Սարքավորումներ	2,610,794	1,663,811
Ոսկու ստանդարտացված ձուլակտորներ	-	7,029
Այլ արժեթղթեր	267,710	287,512
Այլ գրավ	11,503,009	15,780,613
Չապահովված վարկեր	14,799,612	12,203,221
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ (համախառն)	178,193,540	135,138,203

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն, որպես անհատապես արժեզրկված:

37.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական միջոցների հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Բանկը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ:

37.2.1 Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Բանկի Խորհուրդը սահմանել է որոշված ժամկետների համար տոկոսադրույքների ճեղքվածքների չափ: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դրանք սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է մեկ տարվա զուտ տոկոսային եկամուտի վրա՝ 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող տատանվող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով՝ ներառյալ հեջավորման գործիքների ազդեցությունը: Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է վերագնահատելով վաճառքի համար մատչելի հաստատուն տոկոսադրույքով ակտիվները, ներառյալ հեջերի և որպես դրամական միջոցների հոսքերի հեջ բնորոշված սվոպերի ազդեցությունները, 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հիմք ընդունելով տոկոսադրույքների ենթադրվող փոփոխությունները:

Կապիտալի զգայունությունը վերլուծվում է ըստ ակտիվի կամ սվոպի իրացման ժամկետների: Կապիտալ ընդհանուր զգայունությունը հիմնված է այն ենթադրության վրա, որ եկամտաբերության կորում կան զուգահեռ փոփոխություններ, մինչդեռ ըստ ժամկետների վերլուծությունը ցույց է տալիս զգայունությունը ոչ զուգահեռ փոփոխությունների նկատմամբ:

Հազար ՀՀ դրամ — 2019

			Կապիտալի զգայունություն				
Արտարժույթ	**Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում**	**Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն**	**Մինչև 6 ամիս**	**6 ամսից 1 տարի**	**1-ից 5 տարի**	**5 տարուց ավելի**	**Ընդամենը**
Այլ փոխառու միջոցներ	Libor6+2.25% - 7.52%		18,766,457	36,860	-	-	18,803,317

Հազար ՀՀ դրամ							2018
			Կապիտալի զգայունություն				
Արտարժույթ	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Այլ փոխառու միջոցներ	Libor6+2.25% - 7.52%		14,333,652	101,104	-	-	14,434,756

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքեներում փոփոխությունների հետևանքով: Տնօրենների Խորհուրդը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժութային դիրքերի համար: *Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազամվարություն է օգտագործվում դիրքերը սահմանված շրջանակներում պահելու համար:*

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ) և կապիտալի վրա (կապված արտարժութային սվոպերի և որպես դրամական միջոցների հոսքերի հեջ օգտագործված արտարժույթի ֆորվարդների պայմանագրերի իրական արժեքի փոփոխմամբ և կապիտալի գործիքների հետ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.			31 դեկտեմբերի 2018թ.		
Արտարժույթ	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Ազդեցությունը կապիտալի վրա	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Ազդեցությունը կապիտալի վրա
ԱՄՆ դոլար	10%	(618,623)	(618,623)	10%	(84,607)	84,607
Եվրո	10%	667,038	667,038	10%	(19,496)	19,496

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2019թ.			
	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	26,162,041	16,308,893	1,579,271	44,050,205
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,283,747	11,636,762	269,274	14,189,783
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	100,493,840	75,557,433	55,340	176,106,613
Ներդրումային արժեթղթեր				
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	24,526,738	500,786	-	25,027,524
- ամորտիզացված արժեքով չափվող ներդրումային արժեթղթեր	-	479,397	-	479,397
Հակադարձ հետգնման պայմանագրեր	5,775,586	446,525	-	6,222,111
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	30,843	39,491	49	70,383
	159,272,795	104,969,287	1,903,934	266,146,016
Պարտավորություններ				
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	1,016,771	3,435,585	-	4,452,356
Հետգնման պայմանագրեր	25,431,006	192,022	-	25,623,028
Այլ փոխառու միջոցներ	40,306,296	51,322,734	294,447	91,923,477
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	63,840,402	47,961,443	1,565,033	113,366,878
Ստորադաս փոխառություններ	-	719,787	-	719,787
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	2,312,271	287,510	85,466	2,685,247
Ընդամենը	132,906,746	103,919,081	1,944,946	238,770,773
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքների ազդեցությունը	56,172	(59,340)	1,377	(1,791)
Զուտ դիրք 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	26,422,221	990,866	(39,635)	27,373,452
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2019թ. դեկտեմբերի 31-ին	4,939,035	7,037,552	95,615	12,072,202

Հազար ՀՀ դրամ				31 դեկտեմբերի 2019թ.
	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	115,959,892	90,936,165	1,832,022	208,728,079
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	90,841,890	94,012,548	1,722,765	186,577,203
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքների ազդեցությունը	(2,040,328)	2,035,356	22,440	17,468
Զուտ դիրք 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	23,077,674	(1,041,027)	131,697	22,168,344
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2018թ. դեկտեմբերի 31-ին	7,388,572	14,079,947	30,955	21,499,474

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

37.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական միջոցների հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական միջոցների հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բանկն ունի նաև ապահով վարկային գծեր, որ նա կարող է օգտագործել իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ցուցանիշները հետևյալն են.

	Աուդիտ չարված	
	2019, %	2018, %
Ն21- Ընդհանուր իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	21.27	19.05
Ն22- Ընթացիկ իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	112.48	94.92

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է 2019թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի չզեղչված ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տե՛ս ծանոթագրություն 36-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական միջոցների հոսքերը, ինչպես նշված է Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմության մեջ:

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2019թ.					
	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը համախառն արտահոսք	Հաշվեկշռային արժեք
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	41,281	1,226,696	3,746,716	-	5,014,693	4,452,356
Հետգնման պայմանագրեր	25,668,669	1,301	-	-	25,669,970	25,623,028
Այլ փոխառու միջոցներ	7,028,555	26,930,074	69,096,583	8,006,695	111,061,907	91,923,477
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	52,608,353	49,810,728	18,439,210	756,091	121,614,382	113,366,878
Ստորադաս փոխառություններ	3,548	39,625	892,478	86,464	1,022,115	719,787
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	886,330	1,066,481	998,703	69,762	3,021,276	2,685,247
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	86,236,736	79,074,905	93,173,690	8,919,012	267,404,343	238,770,773
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Ածանցյալ գործիքներ						
Ներհոսք	180,313	-	-	-	180,313	180,313
Արտահոսք	(186,520)	-	-	-	(186,520)	(186,520)

Հազար ՀՀ դրամ

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը համախառն արտահոսք	Հաշվեկշռային արժեք
						31 դեկտեմբերի 2019թ.
Արտարժույթի սվոպ պայմանագրեր						
Ներհոսք	7,860,161	-	-	-	7,860,161	7,860,161
Արտահոսք	(7,855,745)	-	-	-	(7,855,745)	(7,855,745)
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	99,582	3,360,630	7,275,143	1,336,847	12,072,202	12,072,202

Հազար ՀՀ դրամ

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը համախառն արտահոսք	Հաշվեկշռային արժեք
						31 դեկտեմբերի 2018թ.
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	18,473	123,583	2,061,973	-	2,204,029	2,060,960
Հետգնման պայմանագրեր	20,209,441	15,776	-	-	20,225,217	20,519,048
Այլ փոխառու միջոցներ	28,259,502	22,409,794	17,616,430	2,880,990	71,166,716	64,200,798
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	45,892,659	40,339,083	13,535,828	2,433,801	102,201,371	95,828,768
Ստորադաս փոխառություններ	51,349	330,810	1,441,737	4,120,129	5,944,025	3,382,149
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	585,480	-	-	-	585,480	585,480
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	95,016,904	63,219,046	34,655,968	9,434,920	202,326,838	186,577,203
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Ածանցյալ գործիքներ						
Ներհոսք	124,089	-	-	-	-	124,089
Արտահոսք	(122,680)	-	-	-	-	(122,680)
Արտարժույթի սվոպ պայմանագրեր						
Ներհոսք	11,739,048	-	-	-	11,739,048	11,739,048
Արտահոսք	(11,721,580)	-	-	-	(11,721,580)	(11,721,580)
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	81,114	12,830,287	6,842,354	1,725,710	21,482,006	21,480,597

Հաշվի առնելով 2018թ. Բանկի կողմից պայմանագրային պահանջների խախտումները փոխառու միջոցների մասով (տես ծանոթագրություն՝ 26), Բանկը համապատասխան փոխառու միջոցները, ինպես նաև մնացած փոխառու միջոցների մնացորդները 2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, ընդամենը 24,059,690 հազար ՀՀ դրամ գումարի, դասակարգել է որպես ցպահանջ (պայմանագրային պարտավորությունների փոխադարձ կատարման դրույթների շնորհիվ):

2018 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ և մինչև ապրիլի 25-ն ընկած ժամանակահատվածում միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված պայմանագրային պահանջների խախտումով բոլոր վարկերը մարվել են համաձայնագրերում սահմանված ժամանակացույցի համաձայն, առանց ուշացումների՝ 252,010,616 ՀՀ դրամի չափով: Ինչպես նաև Բանկը ստացել է զիջում երեք վարկատուներից երկուսի կողմից պայմանագրային որոշ պահանջների խախտման մասով: Երրորդ վարկատուի կողմից Բանկը ստացել է էլեկտրոնային հաստատում առ այն, որ վարկատուն չի պահանջելու վարկի վաղաժամկետ մարում:

37.4 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Բանկի ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Բանկի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Բանկի գործադիր մարմինը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի մեղմացում:

Բանկի ստանդարտների համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքերը քննարկվում են Բանկի ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին:

38 Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերի համադրում

Բանկի պարտավորություններում ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող փոփոխությունները կարող են դասակարգվել հետևյալ կերպ.

Հազար ՀՀ դրամ						2019
	Արտոնյալ բաժնետոմսերի թողարկում	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Ստորադաս փոխառություններ	Այլ փոխառու միջոցներ	Վճարված շահաբաժիններ	Ընդամենը
2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	3,000,000	2,060,960	3,382,149	64,200,798	235,498	72,879,405
Դրամային հոսքերից	*3,369,000*	*2,433,015*	*(2,655,419)*	*27,765,238*	*(909,505)*	*30,002,329*
Վճարումներ	-	(1,594,443)	(3,375,206)	(7,151,820,956)	(909,505)	(7,157,700,110)
Ստացված գումար	3,369,000	4,027,458	719,787	7,179,586,194	-	7,187,702,439
Ոչ դրամային հոսքերից	-	*(41,619)*	*(6,943)*	*(42,559)*	*1,059,701*	*968,580*
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ/վնաս	-	(27,145)	(21,488)	(157,928)	-	(206,561)
Հաշվեգրված տոկոսաներ	-	(14,474)	14,545	115,369	-	115,440
Վերադասակարգում	-	-	-	-	1,059,701	1,059,701
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,369,000	4,452,356	719,787	91,923,477	385,694	103,850,314

Հազար ՀՀ դրամ						2018
	Արտոնյալ բաժնետոմսերի թողարկում	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Ստորադաս փոխառություններ	Այլ փոխառու միջոցներ	Վճարված շահաբաժիններ	Ընդամենը
2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	-	1,068,764	6,409,601	39,531,118	104,911	47,114,394
Դրամային հոսքերից	*3,000,000*	*999,557*	*(3,000,701)*	*24,307,678*	*(379,731)*	*24,926,803*
Վճարումներ		(1,228,479)	(3,550,117)	(12,513,319)	(379,731)	(17,671,646)
Ստացված գումար	3,000,000	2,228,036	549,416	36,820,997	-	42,598,449
Ոչ դրամային հոսքերից	-	*(7,804)*	*(25,326)*	*546,489*	*510,318*	*1,023,677*
Հաշվեգրված տոկոսաներ	-	(7,804)	(25,326)	546,489	-	513,359
Վերադասակարգում	-	-	-	-	510,318	510,318
2018թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,000,000	2,060,960	3,382,149	64,200,798	235,498	72,879,405

39 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, էմիսիոն եկամուտը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է լրացուցիչ կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները և ստորադաս փոխառությունը:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

2019 և 2018թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալի, ռիսկով կշռված ակտիվների և կապիտալի համարժեքության նորմատիվի չափերը՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

	Աուդիտ չարված	
Հազար ՀՀ դրամ	**31 դեկտեմբերի** 2019թ.	**31 դեկտեմբերի** 2018թ.
Հիմնական կապիտալ	30,883,065	26,735,335
Լրացուցիչ կապիտալ	6,025,603	6,758,956
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	36,908,668	33,494,291
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	259,937,920	217,367,488
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	14.20%	15.41%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

Նպատակ ունենալով խթանել բանկային համակարգի գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը, բանկային համակարգի կայունության ու տնտեսական տարբեր իրավիճակներում շոկերին դիմակայելու ունակության ամրապնդմանը, ինչպես նաև նպաստել բանկային համակարգի կողմից առավել արդյունավետ և մատչելի բանկային ծառայությունների մատուցմանը, Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը 2018թ.

որոշում է կայացրել 2019 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ և դրանից հետո բանկերի համար ընդհանուր նորմատիվային կապիտալի նվազագույն չափը սահմանել 30.000.000 հազար Հայաստանի Հանրապետության դրամ:

40 Վերլուծություն ըստ սեգմենտների

Բանկի գործառնությունները բավականին ինտեգրացված են և կազմում են մեկ գործարար սեգմենտ ըստ ՖՀՄՍ 8 'Գործառնական սեգմենտներ' ստանդարտի պահանջների:

Արտաքին հաճախորդներից ստացվող եկամտի մեծ մասը վերաբերում է Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտներին: Բանկը չունի առանձին հաճախորդ, որից ստանում է իր հասույթի 10%-ը կամ ավելին:

Բանկի ոչ ընթացիկ ակտիվները հիմնականում գտնվում են Հայաստանի Հանրապետությունում:

41 Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցած իրադարձություններ

2020թ. մարտ ամսին Առողջապահության համաշխարհային կազմակերպությունը 2019թ. դեկտեմբեր ամսին Չինաստանում բռնկված կորոնավիրուսը (COVID-19) դասակարգեց որպես համաճարակ: Կորոնավիրուսի բռնկման վերջնական ազդեցությունն այս պահին անհայտ է, սակայն այն արդեն իսկ էական ազդեցություն է ունեցել համաշխարհային տնտեսության և խոշոր ֆինանսական շուկաների վրա: COVID-19-ի հետ կապված զարգացող իրավիճակը կարող է որոշակի ազդեցություն ունենալ Բանկի գործառնությունների ծավալի վրա: Այն կարող է արտահայտվել ինչպես ֆիզիկական անձ, այնպես էլ իրավաբանական անձ հանդիսացող վարկառուների կողմից վարկային հարաբերությունների արդյունքում ստանձնած իրենց պարտավորությունները կատարելու անկարողությամբ և այլ հանգամանքներով:

2020թ. մարտի 16-ին Հայաստանի Հանրապետության կառավարությունը հայտարարել է երկրում արտակարգ իրավիճակ, որը կտևի մինչև 2020թ. հունիսի 13-ը: Տվյալ ֆինանսական հաշվետվությունները չեն արտացոլում վերը նկարագրվածի հնարավոր ազդեցությունը: